SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 10.02.2014

Pöytäkirjan kansilehti ... 1

1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus ... 3

2 § Pöytäkirjan tarkistaminen ... 4

3 § Kaupunginhallituksen puheenjohtajan selvitys kaupunginhallitukselle ... 5

Kaupunginhallituksen puheenjohtajan selvitys kaupunginhallitukselle ... 7

4 § Selostus kokouksessa käsiteltävästä asiasta ... 9

5 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet kaupunginjohtajan päätökset ... 10

6 § Kuntalain 51 §:n ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset ... 11

7 § Kaupunginvaltuuston 27.1.2014 pitämän kokouksen täytäntöönpanot ... 12

8 § Vaalipäivän äänestyspaikat ja ennakkoäänestyksen järjestämien vuoden 2014 europarlamenttivaaleissa ... 13

Vantaan kaupungin 65 äänestysaluetta vuonna 2014 ... 15

Oikeusministeriön kirje vuoden 2014 europarlamenttivaaleista ... 17

9 § Kaupungin toimielinten jäsenten kysymysten ja selvityspyyntöjen käsittely ... 28

10 § Paikallinen virka- ja työehtosopimus ennalta suunnitelluista joustavista työajoista sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla 1.3.2014 - 28.2.2016 ... 30

Paikallinen virka- ja työehtosopimus ennalta suunnitelluista joustavista työajoista sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla 1.3.2014 - 28.2.2016 ... 31

11 § Eron myöntäminen Anu Kronberg-Merikukalle sosiaali- ja terveyslautakunnan varajäsenen tehtävästä sekä täydennysvaalin toimittaminen ... 33

12 § Eron myöntäminen Ritva Laitiselle opetuslautakunnan varajäsenen tehtävästä ja täydennysvaalin toimittaminen ... 34

13 § Eron myöntäminen Pirkko Kotilalle kaupunginhallituksen yleisjaoston jäsenen tehtävästä sekä täydennysvaalin toimittaminen ... 35

14 § Edustajien nimeäminen Metropolialueen erityisen kuntajakoselvityksen seurantaryhmään ... 36

15 § Vantaan elinvoimaohjelma 2014-2016 ... 37

Vantaan elinvoimaohjelma 2014-2016 ... 39

16 § Valtuustoaloitteet vuodelta 2013 ... 69

Luettelo valtuustoaloitteista vuonna 2013 ... 70

Luettelo vireillä olevista valtuustoaloitteista vuodelta 2012 ... 72

17 § Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen ja Vantaan Työterveys liikelaitoksen käyttösuunnitelmien 2014 tiedoksi merkitseminen ... 73

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen käyttösuunnitelma 2014(liite) ... 74

Vantaan Työterveys liikelaitoksen käyttösuunnitelma vuodelle 2014 ... 75

18 § Lausunto sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain hallituksen esityksen luonnoksesta ... 76

Vantaan kaupungin lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain hallituksen esityksen luonnoksesta ... 78

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi ... 99

19 § Vastaus Jaana Huhdan ja usean muun (24) valtuutetun valtuustoaloitteeseen sähköisen allekirjoituksen käyttöottamisesta ... 246

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 10.02.2014

20 § Vastaus Timo Uppalan ja usean muun (31) valtuutetun valtuustoaloitteeseen ulkoistumissopimusten palvelutason raportoimiseksi luottamushenkilöille 248

21 § Kuntalain 51 §:n ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset 251

22 § Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 4 § 44. kohdan mukaisen palveluiden hankintapäätösvallan delegoiminen konsernipalveluissa 252

23 § Vastaus valtuutettu Sirpa Kauppisen ja usean muun (29) valtuutetun valtuustoaloitteeseen avoimuuden parantamiseksi Vantaan kaupungin konsernissa 254

24 § Oikaisuvaatimus vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 169 / 2013 256

25 § Oikaisuvaatimus vahingonkorvausta koskevaan vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 154 / 2013 258

26 § Oikaisuvaatimus vahingonkorvausta koskevaan vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 199 / 2013 260

27 § Oikaisuvaatimus hankintajohtajan päätökseen § 2/2014 "Option käyttöönotto koulutarvikkeiden hankinnassa" 262

28 § Lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle kaupunginvaltuuston putkikeräysjärjestelmän rakentamista varten myöntämää omavelkaista takauslimiittiä koskevasta päätöksestä tehtyyn valitukseen 263

Lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle kaupunginvaltuuston putkikeräysjärjestelmän rakentamista varten myöntämää omavelkaista takauslimiittiä koskevasta päätöksestä tehtyyn valitukseen 265

Rajakylän pientaloyhdistys ry:n valitus 277

29 § Indra Sistemas S.A.:n ja Affecto Finland Oy:n hankintaoikaisuvaatimus kaupunginhallituksen päätökseen 16.12.2013 § 16 281

Oikaisuvaatimus Vantaan kaupunginhallituksen päätökseen § 16/ 16.12.2013, koskien Sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteisen asiakastietojärjestelmäpalvelun hankintaa (Apotti -hanke) 288

Valitus markkinaoikeudelle Vantaan kaupunginhallituksen päätöksestä § 16/ 16.12.2013 289

30 § Kuntalain 51 §:n ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset 315

31 § Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 4 §:n 44. kohdan mukaisen palveluiden hankintapäätösvallan delegoiminen asukaspalveluissa 316

32 § Vantaan monikulttuurisuusohjelma 2014-2017 318

Monikulttuurisuusohjelma 2014-2017 320

Monikulttuurisuusohjelman 2009-2013 indikaattorit 355

33 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapunut sosiaali- ja terveyslautakunnan pöytäkirja 358

34 § Eteva kuntayhtymän perussopimuksen muuttaminen 359

Etevan kuntayhtymän perussopimuksen muutokset 361

Etevan yhtymähallituksen päätös 18.12.2013 § 124 362

Etevan kuntayhtymän muutettu perussopimus 369

35 § Yhdyskuntateknisten palveluiden valmiussuunnitelma 2014 378

36 § Ympäristöraportti 2013 380

Ympäristöraportti 2013 382

37 § Vastaus valtuutettu Tiina-Maaria Päivisen ja usean muun (33) valtuutetun valtuustoaloitteeseen pysäköintijärjestelyiden parantamiseksi Martinlaakson asemalla liityntäliikenteen osalta 437

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 10.02.2014

38 § Vastaus valtuutettu Tarja Eklundin ja usean muun (25) valtuutetun aloitteeseen liikennejärjestelyistä Vanha Porvoontie - Honkanummentie - Kaskipolku -osuudelta Vanhalle Lahdentielle ... 439

39 § Vastaus valtuutettu Seija Puhan aloitteeseen koululaisten liikenneturvallisuuden parantamiseksi Päiväkummussa Laurintiellä ... 441

40 § Allekirjoitettuja kauppakirjoja, luovutuskirjoja, maanvuokrasopimuksia ja toteuttamissopimus ... 443

41 § Kaupanvahvistajan ilmoitus kiinteistökaupasta: HAVI Logistics Oy / Sagax Finland Holding 4 Oy Kiinteistö Oy Vantaan Tiilitie 9 lukuun ... 446

Liitekartta kaupan kohteesta 92-26-118-16 ... 447

42 § Ennakkolausunto etuosto-oikeuden käyttämisestä kiinteistökaupassa: Maija Annikki Laitinen / Markus Bernhard Aaltio ... 448

Karttaliite kaupan kohteesta 92-406-4-61 ... 449

43 § Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätös ympäristölupapäätöksen lupamääräyksestä 4/ Vantaan Energia, jätevoimalaitos, Långmosseninkuja 1, Vantaa ... 450

Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätös 28.1.2014 nro 14/2014/1, Vantaan Energia Oy:n Långmossebergenin jätevoimalan ympäristöluvan määräyksen 4 muuttaminen ... 452

44 § Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätös Destamatic Oy:n Kelatien jätteenkäsittelylaitoksen toiminnan muuttamista koskevasta ympäristölupahakemuksesta ja hakemuksesta toiminnan aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta (YSL 101 §), Tuusula ... 488

Päätös nro 17/2014/1 Dnro ESAVI/202/04.08/2012. ... 489

45 § Helsingin hallinto-oikeuden päätös/täytäntöönpanokielto ... 547

Helsingin hallinto-oikeuden päätös 30.1.2014, 14/0048/5 Rajakylän pientaloyhdistys ry:n valitukseen Vantaan kupunginvaltuuston 16.12.2013 §7 tekemästä päätöksestä/ Asemakaava 231700, 23 Kivistö / Kivistön jäteasema (KH 10.2.2014) ... 548

46 § Kaupunkisuunnittelun työohjelma 2014 ... 551

Kaupunkisuunnittelun työohjelma 2014 ... 553

47 § Sopimussakon periminen / Technopolis Oyj ... 595

Karttaliite ... 597

48 § Lausunnon antaminen Helsingin hallinto-oikeudelle kaupunginvaltuuston 18.11.2013 (20 §) tekemästä päätöksestä, koskien asemakaavan muutosta nro 002094 ja tonttijakoa ja tonttijaon muutosta/Kanervanummi, tehtyihin valituksiin ... 598

Liite 1: Valitus/Lehmuskallio Paula ... 599

Liite 2: Valitus/Kuusikon Omakotiyhdistys ry ... 617

Liite 3: Valitus/Parikka Lauri ... 637

Liite 4: Valitus/Lintula Kalevi ja 22 muuta allekirjoittanutta ... 654

Liite 5: Valitus/Siniketo Helena ja Tom ... 681

Liite/Lausunto ... 724

49 § Lausunto Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kantatien 50 (Kehä III) parantamisen välillä Lahdenväylä - Porvoonväylä tiesuunnitelman muutoksesta J2 plv. 540 -923 ... 734

Lausuntopyyntö Kantatien 50 (Kehä III) parantaminen välillä Lahdenväylä (vt 4) - Porvoonväylä (vt 7) tiesuunnitelma, Vantaa. Tiesuunnitelman muutos J2 plv.540-923 ... 735

Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus ... 737

Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen 738
Muutoksenhakuohje 3. Hallintovalitus asemakaavan muutosta koskevassa asiassa 739
Muutoksenhakuohje 4. Hallintovalitus etuosto-oikeuden käyttämistä koskevassa asiassa 740
Muutoksenhakuohje 5. Hankintaoikaisu ja oikaisuvaatimus hankinta-asiassa 741
Muutoksenhakuohje 6. Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassa 742
Muutoksenhakuohje 7. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto 745

Kaupunginhallituksen kokous

Aika 10.2.2014 klo 17.00–19.25
Paikka Kaupungintalo, Tikkurila

Osallistujat

Jäsenet	Läsnä	**Varajäsenet**	Läsnä
Mäkinen Tapani, puheenjohtaja	x, puheenjohtajana §:t 1-2 ja §:t 4-49	Zilliacus Kim	
Letto Pirkko, I varapuheenjohtaja	x, puheenjohtajana § 3	Marjanen Viola	
Niinistö Jaakko, II varapuheenjohtaja	x	Nieminen Johannes	
Bruun Susanna	x	Salminen Helvi	
Hurri Maija	x	Jääskeläinen Jouko	
Jääskeläinen Pietari		Sajaniemi Ulla	x
Kokko Hannu	x	Aura Anssi	
Karlsson Patrik	x	Stormbom Lars	
Kauppinen Sirpa	x	Rosbäck Heidi	
Kotila Pirkko		Holopainen Matti	x
Multala Sari	x	Lehmuskallio Paula	
Mäntynen Taisto	x	Loppukaarre Jukka-Pekka	
Niemelä Arja	x	Kyyrö Marja	
Näätsaari Sinikka	x	Hämäläinen Anu	
Orpana Anitta	x	Puha Seija	
Ranto Esko	x	Suvensalmi Jouko	
Weckman Markku	x	Kaira Lauri	

Muut osallistujat	Läsnä
Lindtman Antti, valtuuston puheenjohtaja	x, klo 17.00–19.15
Heinimäki Heikki, valtuuston I varapuheenjohtaja	x
Kostilainen Anniina, valtuuston II varapuheenjohtaja	x
Nenonen Kari, kaupunginjohtaja	x
Lipponen Martti, apulaiskaupunginjohtaja	x, klo 17.00–18.30
Ylöstalo-Kuronen Paula, apulaiskaupunginjohtaja vs.	x
Nikulainen Juha-Veikko, apulaiskaupunginjohtaja	x
Salminen Jukka T, apulaiskaupunginjohtaja	x
Nygren Heidi, apulaiskaupunginjohtaja vs.	x
Rainio Päivi, viestintäpäällikkö	x
Marjamaa Patrik, talousjohtaja	x
Ketelimäki Kai, kaupunginlakimies	x
Richt Vivikka, viestintäpäällikkö	x, klo 17.00–18.30
Westlin Henry, kaupungininsinööri	x, klo 17.00–18.45
Parsama Laura, kansliasihteeri	x
Harju Paula, pöytäkirjanpitäjä	x

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja	Tapani Mäkinen (§:t 1–2 ja §:t 4–49)
Puheenjohtaja	Pirkko Letto (§ 3)
Pöytäkirjanpitäjä	Paula Harju

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka	3.3.2014, Kaupungintalo, Asematie 7, 01300 Vantaa (Tikkurila)
	Pykälät 3, 8, 9, 10, 14, 28, 44, 48 ja 49 tarkastettiin ja hyväksyttiin heti kokouksessa.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka	5.3.2014 klo 8.15 - 16.00, Kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa (Tikkurila)

1 § **Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 1

Kaupunginjohtajan esitys:
Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

2 § **Pöytäkirjan tarkistaminen**

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 2

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään tarkastaa ja hyväksyä kaupunginhallituksen 27.1.2014 pitämän kokouksen pöytäkirja nro 2/2014.
Päätös:
Tarkastettiin ja hyväksyttiin muutoksitta kaupunginhallituksen 27.1.2014 pitämän kokouksen pöytäkirja nro 2/2014.

3 §

Kaupunginhallituksen puheenjohtajan selvitys kaupunginhallitukselle

VD/1245/00.02.01.02/2014

KN/KK/PH

Kaupunginjohtaja on pyytänyt kaupunginhallituksen puheenjohtaja Tapani Mäkiseltä selvityksen kaupunginhallituksen puheenjohtajan ja kaupungin toimintaan liittyvästä MTV:n uutisoinnista.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 3

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) merkitä kaupunginhallituksen puheenjohtajan antama selvitys tiedoksi,
b) valtuuttaa kaupunginjohtaja neuvottelemaan kaupunginreviisorin kanssa, että kaupungin tilintarkastusyhteisö suorittaa selvityksen:
   1. kaupungin ja kaupungin yhtiöiden sähköurakkahankintojen käytännöistä kahden vuoden ajalta
   2. kaupungin käytännöistä rakennuslupa-aikojen jatkamisessa,
c) että tilintarkastusyhteisö raportoi selvityksestä kaupunginhallitukselle, ja
d) todeta, ettei kaupunginhallitus näe estettä sille, että Tapani Mäkinen toimii kaupunginhallituksen puheenjohtajana myös em. selvityksen ajan.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Käsittely:
Merkittiin, että asian käsittelyn ja päätöksenteon ajan puheenjohtajana toimi kaupunginhallituksen I varapuheenjohtaja Pirkko Letto. Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Tapani Mäkinen antoi sekä kirjallisen että suullisen selvityksen kaupunginhallituksen puheenjohtajan ja kaupungin toimintaan liittyvästä MTV:n uutisoinnista. Kirjallinen selvitys on lisätty pöytäkirjan liitteeksi. Tämän jälkeen Tapani Mäkinen poistui osallisuusjääviyden vuoksi kokoushuoneesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Kaupunginjohtaja muutti käydyn keskustelun jälkeen esityksensä kuulumaan seuraavasti:

Päätetään
a) merkitä kaupunginhallituksen puheenjohtajan antama selvitys tiedoksi,
b) valtuuttaa kaupunginjohtaja neuvottelemaan kaupunginreviisorin kanssa siitä, että kaupunginreviisori tekee tilintarkastusyhteisön kanssa sopimuksen, että kaupungin tilintarkastusyhteisö suorittaa toukokuun 2014 loppuun mennessä selvityksen
   1. kaupungin ja kaupungin yhtiöiden sähköurakkahankintojen käytännöistä kolmena eri vuotena viimeisten kuuden vuoden ajalta
   2. kaupungin käytännöistä rakennuslupa-aikojen jatkamisessa,
c) että tilintarkastusyhteisö raportoi selvityksestä suoraan kaupunginhallitukselle,
d) että kaupunginhallitus varautuu maksamaan em. selvityksen kustannukset kaupunginhallituksen käyttövaroista, ja
e) todeta, ettei kaupunginhallitus näe estettä sille, että Tapani Mäkinen toimii kaupunginhallituksen puheenjohtajana myös em. selvityksen ajan.

Päätös:
Hyväksyttiin muutettu esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa

Liite:
1 kaupunginhallituksen puheenjohtajan kirjallinen selvitys kaupunginhallitukselle

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

kaupunginhallituksen I varapuheenjohtaja Pirkko Letto, puh. 050 3706756, kaupunginhallituksen II varapuheenjohtaja Jaakko Niinistö puh. 050 3210548

Tapani Mäkinen
Vantaan kaupunginhallituksen puheenjohtaja 10.2.2014

Vastine Vantaan kaupunginhallitukselle MTV:n esittämiin väitteisiin

MTV on uutisoinut näyttävästi minuun henkilönä kohdistamia väitteitä ja olen luvannut selvittää omalta osaltani, mistä asiassa on kyse. MTV on sittemmin pyytänyt anteeksi käyttämiään ilmaisuja. Alla vastaukset esitettyihin väitteisiin:

- Vantaan Energia Oy:n hallituksen puheenjohtaja: Vaalien jälkeen Vantaan Kokoomus tiedusteli kaikilta jäseniltään heidän halukkuudestaan eri luottamuspaikoille, joita Kokoomukselle tulee. Siinä yhteydessä saamani tiedon mukaan Tommi Valtonen on ilmoittanut olevansa kiinnostunut Vantaan Energian hallituksen puheenjohtajan paikasta. Toiveet käsitteli valtuustoryhmän ja kunnallisjärjestöjen puheenjohtajistosta koostunut toimikunta, joka teki kaikista valinnoista myös esityksen. En ollut valtuustoryhmän enkä kunnallisjärjestön puheenjohtajiston jäsen enkä siten osallistunut valmistelutoimikunnan työhön. Toimikunnan esitys käsiteltiin ensin Vantaan Kokoomuksen kunnallisjärjestön hallituksessa ja sen jälkeen valtuustoryhmässä, jonka jäsen minä olen. Saamani tiedon mukaan Vantaan Kokoomuksen kunnallisjärjestön hallituksen päätös tältä osin oli yksimielinen. Vantaan Kokoomuksen valtuustoryhmän päätös, että Tommi Valtonen valitaan Vantaan Energia Oy:n hallituksen puheenjohtajaksi vuoden 2015 kevään yhtiökokouksessa, tehtiin ryhmässä yksimielisesti. En siis ollut Valtosta ajamassa tehtävään. Viittaan tältä osin myös Vantaan Kokoomuksen antamaan tiedotteeseen.

- Joosua Missio: Joosua Missio on vantaalainen yhdistys, joka tekee myös Vantaan kaupungin arvojen mukaisesti erittäin tärkeää työtä syrjäytyneiden vantaalaisten hyväksi. Vantaan vapaa-ajan lautakunnassa oli käsiteltävänä kyseisen yhdistyksen toiminta-avustus, jonka turvin yhdistys pystyy organisoimaan ruoka-avun jakamista vantaalaisille vähävaraisille ihmisille. Apulaiskaupunginjohtajan esitys lautakunnalle oli, että avustus myönnetään. Lautakunta ei käsittelyssään päätynyt virkamiesesityksen kannalle. Kuultuani lautakunnassa asiasta käydystä keskustelusta ja puhuttuani asiasta esityksen tehneen apulaiskaupunginjohtajan sekä yhdistyksen edustajan kanssa, päätin käyttää kaupunginhallituksen puheenjohtajana otto-oikeuttani ja siirsin asian käsittelyn kaupunginhallituksen ratkaistavaksi. Kaupunginhallitus päätti asian sittemmin apulaiskaupunginjohtajan alkuperäisen esityksen mukaisesti, eli hyväksyi kyseisen toiminta-avustuksen. Korostan, että otto-oikeustapauksissakin asia esitellään virkavastuulla kaupunginhallitukselle. Tässä tapauksessa esittelijä ei muuttanut alkuperäistä esitystään, mikä siten oli kaupunginhallituksen käsittelyn pohjana. Yhdistyksen aktiivi on Tommi Valtosen veli, sen myös tiesin samoin kuin monet muutkin kaupunginhallituksen jäsenet. Kaupunginhallituksen kokouksen alussa kysyin kaupungin lakimieheltä, voiko ystävän sukulaisen toiminta yhdistyksessä aiheuttaa jääviysongelman. Hän katsoi, että sen perusteella en ole jäävi asiaa käsittelemään. Olin myös itse samaa mieltä. Katson, että yleishyödyllistä ja voittoa tavoittelemattoman yhdistyksen toimintaa koskevassa päätöksessä en ole voinut olla jäävi, koska minä itse eikä lähipiirini toimi yhdistyksessä, eikä mitenkään hyödy yhdistyksen toiminnasta. Kun vielä tarkistin asian lakimieheltä, katson toimineeni vähintäänkin asian edellyttämällä huolellisuudella päättäessäni käyttää otto-oikeutta. Sittemmin kaupunginhallitus teki myönteisen päätöksen ruoka-avun jakamisen mahdollistavasta toiminta-avustuksesta, joka siis edelleen tapahtui virkamiesesittelyn mukaisesti.

- Länsi-Vantaan Urheilutalon remontti: Uutisessa mainitusta Länsi-Vantaan Urheilutalon remontista kuulin vasta sen myötä kun MTV:n toimittaja oli asiaa tammikuussa selvitellyt. En ole ollut asiaan

mitenkään vaikuttamassa. Aihekokonaisuuteen liittyen toivon apulaiskaupunginjohtaja Martti Lipposen antavan asiasta suullisen selvityksen kokouksessa.

- Vantaan kaupungin kilpailutukset: En ole koskaan ollut käsittelemässä Takuusähkö Oy:n kilpailutusasioita missään Vantaan toimielimessä. Vantaan kaupunki on myös kiistänyt omassa tiedotteessaan syytökset Takuusähkö Oy:n suosimisesta. Kaupungin toimitilojen rakennuttamisesta ja ylläpidosta vastaa tilakeskus, joka kilpailuttaa hankintalain mukaisesti kaikki uudisrakennus- ja peruskorjaushankkeisiin liittyvät isommat urakat. Tilakeskus vastaa niin ikään myös puitesopimusten kilpailuttamisesta. Takuusähkön urakka- ja puitesopimustarjoukset ovat olleet hankintakilpailuista päätettäessä samalla viivalla kaikkien muiden tarjoajien kanssa ja päätökset on tehty alimman tarjoushinnan mukaan. Lisäksi lienee MTV:n jutussa valittujen painotusten vuoksi hyvä todeta, että Takuusähkö Oy on ollut Vantaan kaupungin puitesopimustoimittaja ja kumppani urakoissa vuodesta 1997 lukien, eli jo vuosia ennen minun ja Valtosen ystävyyden alkua.

- Pihasaunan talkoista: Rakensin kotipihallemme pihasaunan kesällä 2008. Kuten todettua, Tommi Valtonen oli yksityishenkilönä auttamassa saunarakennustyömaallamme. Tommi teki saunallamme sähkötöitä ja myös neuvoi minua tekemään niitä tehtäviä, joita saan tehdä. Minä puolestani olen auttanut hänen kotiinsa liittyvissä remonteissa, esimerkiksi viime vuonna, jolloin heidän kotonaan tehtiin iso remontti. Palkkioksi Valtonen ei ole pyytänyt eikä saanut talkoista mitään ja näiden vastikkeettomien talkootöiden arvo on ollut reilusti vähemmän kuin mitä julkisuudessa on esitetty. Tällaisia talkootöitä ei myöskään verohallinnon ohjeiden mukaan pidetä veronalaisina etuina.

- Pihasaunan rakennusluvasta: Saunan rakennuslupaan olen saanut jatkoluvan ja lopputarkastus tullaan tekemään tämän kuun aikana.

Vantaalla 10.2.2014

Tapani Mäkinen

4 §

Selostus kokouksessa käsiteltävästä asiasta

Kaupungininsinööri Henry Westlin selosti esityslistan asiaa ”Yhdyskuntateknisten palveluiden valmiussuunnitelma 2014”.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 4

Päätös:
Merkittiin tiedoksi saatu selostus.

5 § **Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet kaupunginjohtajan päätökset**

KN/LL

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraavat **kaupunginjohtajan** päätökset:

4 § Edustajien nimeäminen Metropolihallinnon erityisselvityksen kuntajakoselvittäjien perustamiin viranhaltijatyöryhmiin
5 § Alueellinen maanpuolustuskurssi/kaupungin vastaanoton järjestäminen 10.2.2014
6 § Avustus Vantaan käräjäoikeuden lautamiesten koulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin vuonna 2014 sekä vuoden 2013 tilityksen hyväksyminen
7 § Päätös Vantaan kaupungin osallistumisesta Kuntalaiset keskiöön -projektiin
8 § Avustus luottamushenkilöiden koulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin vuonna 2014/Vantaan Vasemmistoliitto ry
9 § Avustus luottamushenkilöiden koulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin vuonna 2014/Vantaan Vihreät ry

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 5

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainittuja kaupunginjohtajan päätöksiä.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

6 § **Kuntalain 51 §:n ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset**

KN/LL

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraavat pöytäkirja ja päätökset:

Tarkastuslautakunnan pöytäkirja nro 1/3.2.2014

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan päätökset
2 § Opiskelijoiden ja koululaisten palkkaamiseen vuonna 2014 varatun määrärahan jakaminen konsernipalveluissa
3 § VATJ:n tilastosopimuksen jatkamisen hinnat vuodelle 2014
4 § Tietohallinnon palvelukeskuksen organisaatio
5 § Konserni- ja asukaspalveluiden toimialan johtosäännön 16 §:n 2) ja 3) kohdan mukaisen toimivallan delegoiminen tietohallintojohtajalle
6 § Uusien vakanssien perustaminen konserni- ja asukaspalveluiden toimialan tietohallinnon tulosalueelle
7 § Vantaan kaupungin kapasiteettipalvelujen määrittelyn ja kilpailutuksen asiantuntijan hankinta
8 § Vantaan kaupungin mobiilisovelluksen hankinta perhepäivähoitoon ja kotihoitoon sisältäen toiminnanohjauksen
9 § Vantaan kaupungin EMV-maksupäätteiden hankinta
10 § Vantaan Työterveys liikelaitoksen toimitusjohtajan sihteerin vakanssin nro 200368 nimikkeen muuttaminen hallintosihteeriksi

Talousjohtajan päätös
1 § Vuoden 2014 tilausoikeuksien myöntäminen taloussuunnittelun tulosalueella

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 6

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainitussa pöytäkirjassa olevia ottamiskelpoisia päätöksiä ja esittelyosassa mainittuja päätöksiä.
Käsittely:
Kaupunginjohtaja täydensi esittelytekstiin seuraavan henkilöstöjohtajan päätöksen:
§ 1 Sairausloman syyn osoittaminen vatsatautiepidemian aikana koskien Katriinan sairaalaa
Päätös:
Hyväksyttiin täydennetty esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

7 § Kaupunginvaltuuston 27.1.2014 pitämän kokouksen täytäntöönpanot

KN/KK/LL

Kuntalain mukaan kunnanhallitus vastaa valtuuston päätösten täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta (23 §). Päätökset voidaan pannan täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, kuitenkin niin, että täytäntöönpanoon ei saa ryhtyä, jos valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi tai jos valitusviranomainen kieltää täytäntöönpanon (98 §). Jos kunnanhallitus katsoo, että valtuuston päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, valtuusto on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen, kunnanhallituksen on jätettävä päätös täytäntöön panematta. Asia on tällöin viipymättä saatettava valtuuston uudelleen käsiteltäväksi (56 §).

Kaupunginvaltuusto teki 27.1.2014 päätökset seuraavissa asioissa:

3 §	Kaupunginvaltuuston puheenjohtajien vaali vuodeksi 2014
4 §	Valtuustovaliokunnan vaali vuodeksi 2014
5 §	Eron myöntäminen Matti Merelälle Korson aluetoimikunnan jäsenen tehtävästä sekä täydennysvaalin toimittaminen
6 §	Vantaan kaupungin taloussäännön muuttaminen
7 §	Vantaan kaupungin hallintosäännön sekä Vantaan kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön muuttaminen
8 §	Vastaus valtuutettu Vaula Norrenan ja 37 muun valtuutetun valtuustoaloitteeseen koululaisten liikenneturvallisuuden parantamiseksi Korsossa
9 §	Asemakaavan muutos nro 002093 sekä tonttijako ja tonttijaon muutos, Koivuhaka / Koivuhaanpuiston yritysalue
10 §	Asemakaavamuutos 002170, 15 Myyrmäki/Kivikirveenkuja 1

Kaupunginvaltuuston pöytäkirja 1/27.1.2014 on kokonaisuudessaan nähtävänä kaupunginvaltuuston extranet-sivuilla ja kaupungin internet-sivuilla.

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 10 §:n (Päätöksenteko ja esittely kaupunginhallituksessa ja yleisjaostossa) mukaan kaupunginjohtaja esittelee kaupunginhallituksen käsiteltäväksi tulevat toimialaansa koskevat asiat, koko kaupunkia koskevat asiat, sekä useampaa kuin yhtä toimialaa koskevat asiat. Apulaiskaupunginjohtajat esittelevät kaupunginhallituksen käsiteltäväksi tulevat toimialaansa koskevat asiat. Kaupunginjohtajalla on oikeus ottaa esiteltäväkseen myös apulaiskaupunginjohtajan esittelyvelvollisuuteen kuuluva asia.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 7

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) todeta, että kaupunginvaltuuston 27.1.2014 tekemät päätökset voidaan panna täytäntöön, ja
b) lähettää päätökset ao. toimialoille toimenpiteitä varten.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia / ao. toimialat

8 § Vaalipäivän äänestyspaikat ja ennakkoäänestyksen järjestämien vuoden 2014 europarlamenttivaaleissa

VD/4712/00.00.00.01/2013

KN/NK/PH

Vaalilain mukaan vaalipäivän äänestyspaikoista kunnassa päättää kunnanhallitus. Vaalipäivä on 25.5.2014. Äänestysaika vaalipäivän äänestyspaikoissa on klo 09.00-20.00.

Kaupunginvaltuusto on 21.3.2005 § 11 hyväksynyt Vantaan kaupungin äänestysaluejaon muutoksen siten, että äänestysalueiden määräksi tuli 65 entisten 59 asemasta.

Yleisten ennakkoäänestyspaikkojen lukumäärästä ja sijainnista kunnassa sekä niiden äänestysajoista päättää kunnanhallitus. Kunta voi järjestää ennakkoäänestyksen kunnassa sijaitsevissa postikonttoreissa tai kunnan virastoissa taikka muissa itse järjestämissään tai hankkimissaan tiloissa. Ennakkoäänestys toimitetaan kotimaassa 14.-20.5.2014 ja ulkomailla 14.-17.5.2014. Kunta vastaa äänestyksen järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista. Europarlamenttivaalien kustannuksista kunnat saavat oikeusministeriöltä kertakorvauksen. Mainittakoon, että vuoden 2012 presidentinvaalissa korvaus oli 1,9 euroa jokaiselta äänioikeusrekisteriin otetulta kunnan asukkaalta.

Vaalilain 47 §:n mukaan kotimaan yleinen ennakkoäänestyspaikka on ennakkoäänestystä varten avoinna kaikkina ennakkoäänestysajan päivinä, jollei kunnanhallituksen päätöksellä erityisistä syistä toisin määrätä. Lain 48 §:n mukaisesti ennakkoäänestys toimitetaan kotimaan yleisessä ennakkoäänestyspaikassa kunnanhallituksen päätöksellä määrättynä aikana, joka ei saa olla arkisin ennen klo 8:aa eikä klo 20:n jälkeen eikä lauantaisin ja sunnuntaisin ennen klo 9:ää eikä klo 18:n jälkeen.

Oikeusministeriön ohjeen mukaan ennakkoäänestyspaikkoja tulisi olla kunnassa riittävästi suhteessa kunnan äänioikeutettujen määrään ja ne tulisi sijoittaa paikkoihin, joihin on vaivaton pääsy. Samoin suositellaan, että ennakkoäänestyspaikkojen tulisi vaalista toiseen olla mahdollisimman pysyviä, koska niiden jatkuva muuntelu saattaa aiheuttaa äänestäjissä epätietoisuutta.

Kaupunginhallitus määräsi kokouksessaan 4.6.2012 § 9 Vantaan yleisiksi ennakkoäänestyspaikoiksi kahdeksan kaupungin omaa tilaa, jotka olivat Länsimäen kirjasto, Martinlaakson kirjasto, monitoimikeskus Lumo, kaupungintalo, Myyrmäkitalo, Koivukylän kirjasto, Hämeenkylän kirjasto, Hakunilan kirjasto, sekä Kauppakeskus Jumbon ja Helsinki-Vantaan lentoaseman. Ennakkoäänestyspaikat europarlamenttivaaleissa olisivat siten samat kuin vuoden 2012 kunnallisvaaleissa.

Oikeusministeriön ohjeen mukaan kunnanhallituksen tulee hyvissä ajoin päättää kunnan yleisistä ennakkoäänestyspaikoista sekä vaalipäivän äänestyspaikoista. Ennakkoäänestämistä koskevasta päätöksestä tulee käydä ilmi jokaisen ennakkoäänestyspaikan nimi, käyntiosoite ja päivittäinen aukiolo-aika. Kunnanhallituksen tulee huolehtia, että sanotut tiedot sekä äänestyspäivän äänestyspaikkojen tiedot toimitetaan Väestörekisterikeskukselle viimeistään 28.2.2014 sen määräämällä tavalla.

Keskusvaalilautakunta 29.1.2012 § 4

Puheenjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että se vuoden 2014 europarlamenttivaaleissa

a) määräisi vaalipäivän äänestyspaikoiksi oheisen liitteen 4 mukaiset 65 äänestyspaikkaa,
b) määräisi Vantaan yleisiksi ennakkoäänestyspaikoiksi kymmenen paikkaa, jotka ovat
Galleria K, Asematie 7, 01300 Vantaa,
Hakunilan kirjasto, Kimokuja 5, 01200 Vantaa,
Helsinki-Vantaan lentoasema, Terminaali T2, 01530 Vantaa,
Kauppakeskus Jumbo, Vantaanportinkatu 3, 01510 Vantaa,
Koivukylän kirjasto, Hakopolku 2, 01360 Vantaa,
Länsimäen kirjasto, Suunnistajankuja 2, 01280 Vantaa,
Martinlaakson kirjasto, Laajaniityntie 3, 01620 Vantaa,
Monitoimikeskus Lumo, Urpiaisentie 14, 01450 Vantaa,

Myyrmäkitalo, Kilterinraitti 6, 01600 Vantaa, ja
Pähkinärinteen kirjasto, Mantelikuja 4, 01710 Vantaa

c) päättäisi, että ennakkoäänestys järjestetään ennakkoäänestysaikoina keskiviikosta tiistaihin klo 09.00-20.00 sekä lauantaina ja sunnuntaina klo 10.00-16.00, paitsi kauppakeskus Jumbossa lauantaina klo 09.00-18.00 ja sunnuntaina klo 12.00-18.00 ja
d) ilmoittaa Väestörekisterikeskukselle Vantaan vaalipäivän äänestyspaikkoja ja yleisiä ennakkoäänestyspaikkoja koskevat tiedot aukioloaikoineen.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

_____

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 8

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään vuoden 2014 europarlamenttivaaleissa

a) määrätä vaalipäivän äänestyspaikoiksi oheisen liitteen mukaiset 65 äänestyspaikkaa,
b) määrätä Vantaan yleisiksi ennakkoäänestyspaikoiksi kymmenen paikkaa, jotka ovat
Galleria K, Asematie 7, 01300 Vantaa,
Hakunilan kirjasto, Kimokuja 5, 01200 Vantaa,
Helsinki-Vantaan lentoasema, Terminaali T2, 01530 Vantaa,
Kauppakeskus Jumbo, Vantaanportinkatu 3, 01510 Vantaa,
Koivukylän kirjasto, Hakopolku 2, 01360 Vantaa,
Länsimäen kirjasto, Suunnistajankuja 2, 01280 Vantaa,
Martinlaakson kirjasto, Laajaniityntie 3, 01620 Vantaa,
Monitoimikeskus Lumo, Urpiaisentie 14, 01450 Vantaa,
Myyrmäkitalo, Kilterinraitti 6, 01600 Vantaa, ja
Pähkinärinteen kirjasto, Mantelikuja 4, 01710 Vantaa
c) määrätä ennakkoäänestys järjestettäväksi ennakkoäänestysaikoina keskiviikosta tiistaihin klo 09.00-20.00 sekä lauantaina ja sunnuntaina klo 10.00-16.00, paitsi kauppakeskus Jumbossa lauantaina klo 09.00-18.00 ja sunnuntaina klo 12.00-18.00 ja
d) ilmoittaa Väestörekisterikeskukselle Vantaan vaalipäivän äänestyspaikkoja ja yleisiä ennakkoäänestyspaikkoja koskevat tiedot aukioloaikoineen.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.
Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:
2 Vaalipäivän äänestyspaikat
3 Oikeusministeriön kirje

Täytäntöönpano: Vaalitoimisto

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätietoja:
keskusvaalilautakunnan sihteeri Niina Kolju, p. 09 8392 2150, etunimi.sukunimi(at)vantaa.fi

VANTAAN KAUPUNGIN 65 ÄÄNESTYSALUETTA VUONNA 2014

Nro	Äänestysalueen nimi	Äänestyspaikka	Osoite	
101	Hämevaara	Pähkinärinteen koulu	Mantelikuja 4	01710 Vantaa
102	Hämeenkylä	Tuomelan koulu	Ainontie 44	01630 Vantaa
103	Pähkinärinne	Pähkinärinteen koulu	Mantelikuja 4	01710 Vantaa
104	Varisto	Hämeenkylän koulu	Varistontie 3	01660 Vantaa
105	Vapaala	Rajatorpan koulu	Vapaalanpolku 13	01650 Vantaa
106	Uomatie	Uomarinteen koulu	Uomarinne 2	01600 Vantaa
107	Myyrmäki	Vaskivuoren lukio	Virtatie 4	01600 Vantaa
108	Kilteri	Kilterin koulu	Iskostie 8	01600 Vantaa
109	Louhela	Uomarinteen koulu	Uomarinne 2	01600 Vantaa
110	Jönsas	Kilterin koulu	Iskostie 8	01600 Vantaa
111	Kaivoksela	Kaivokselan koulu	Kaivosvoudintie 10	01610 Vantaa
112	Vaskipelto	Kaivokselan koulu	Kaivosvoudintie 10	01610 Vantaa
201	Askisto	Askiston koulu	Uudentuvantie 5	01680 Vantaa
202	Keimola	Kivistön koulu	Vanha Nurmijärventie 132	01700 Vantaa
203	Seutula	Seutulan koulu	Katriinantie 60	01760 Vantaa
204	Piispankylä	Vantaankosken opetuspiste	Isontammentie 17	01730 Vantaa
205	Kivimäki	Kivimäen koulu	Lintukallionkuja 6	01620 Vantaa
206	Laajavuori	Mårtensdal skola	Laajavuorenkuja 4	01620 Vantaa
207	Martinlaakso	Martinlaakson koulu	Martinlaaksonpolku 4	01620 Vantaa
208	Vihertie	Martinlaakson koulu	Martinlaaksonpolku 4	01620 Vantaa
209	Vantaanlaakso	Vantaanlaakson päiväkoti	Vantaanlaaksonraitti 9	01670 Vantaa
210	*Ylästö*	*Ylästön koulu*	*Ollaksentie 29*	*01690 Vantaa*
301	*Veromies*	*Helsinge skola*	*Ylästöntie 3*	*01510 Vantaa*
302	*Pakkala*	*Veromäen koulu*	*Veromiehentie 2*	*01510 Vantaa*
303	*Kartanonkoski*	*Vantaan kansainvälinen koulu*	*Hagelstamintie 1*	*01520 Vantaa*
304	*Ilola*	*Ilolan koulu*	*Epinkoskentie 5*	*01390 Vantaa*
305	*Ruskeasanta*	*Ristipuron päiväkoti*	*Laaksotie 1*	*01390 Vantaa*
306	*Simonkylä*	*Simonkylän koulu*	*Koivukyläntie 52*	*01350 Vantaa*
307	*Simonmetsä*	*Simonkallion koulu*	*Simonkalliontie 1*	*01350 Vantaa*
308	*Peltola*	*Peltolan koulu*	*Lummetie 27 B*	*01300 Vantaa*
309	*Viertola*	*Viertolan koulu*	*Liljatie 2*	*01300 Vantaa*
310	Talkootie	Hiekkaharjun koulu	Talkootie 37	01350 Vantaa
311	Hiekkaharju	Hiekkaharjun koulu	Talkootie 37	01350 Vantaa
312	Tikkurila	Vantaan opistotalo	Lummetie 5	01300 Vantaa
313	Kukkaketo	Vantaan opistotalo	Lummetie 5	01300 Vantaa
314	Jokiniemi	Jokiniemen koulu	Valkoisenlähteentie 51	01370 Vantaa
315	Maarinoja	**Dickursby skola**	**Urheilutie 4**	**01370 Vantaa**
316	Hakkila	Kuusikon koulu	Hovitie 11	01380 Vantaa
317	Kuninkaala	Kuusikon koulu	Hovitie 11	01380 Vantaa
401	Koivukylä	**Seljapolun päiväkoti**	**Seljapolku 11**	**01360 Vantaa**
402	Asola	Rekolanmäen koulu	Valtimotie 4	01400 Vantaa
403	Kulomäki	Kulomäen koulu	Maauuninpolku 3	01450 Vantaa
404	Korso	Ruusuvuoren koulu	Kisatie 21	01450 Vantaa
405	Vierumäki	Vierumäen koulu	Saviontie 9	01450 Vantaa
406	Leppäkorpi	Leppäkorven koulu	Korpikontiontie 5	01450 Vantaa
407	Metsola	Leppäkorven koulu	Korpikontiontie 5	01450 Vantaa
408	Otava	Minkkipuiston päiväkoti	Minkkitie 16	01450 Vantaa
409	Matari	Matarin päiväkoti	Ajomiehenkuja 11	01400 Vantaa
410	Mikkola	Mikkolan koulu	Venuksentie 2	01480 Vantaa
411	Nikinmäki	Nikinmäen koulu	Perhotie 27	01490 Vantaa
412	Rekola	Rekolan koulu	Rekolantie 67	01400 Vantaa
413	Rastimäki	Koivukylän koulu	Kustaantie 10	01400 Vantaa
414	Havukallio	Kytöpuiston koulu	Peltoniemenkuja 1	01360 Vantaa
415	Tarhapuisto	**Kytöpuiston koulu**	**Peltoniemenkuja 1**	**01360 Vantaa**
416	Päiväkumpu	Päiväkummun koulu	Ismontie 2	01420 Vantaa

501	Oripuisto	Hakunilan nuorisotila	Laukkarinne 4	01200 Vantaa
502	Hakunila	Hakunilanrinteen koulu	Hiirakkotie 18	01200 Vantaa
503	Nissas	Sotungin koulu	Sotungintie 19	01200 Vantaa
504	Itä-Hakkila	Itä-Hakkilan koulu	Koulutie 8	01260 Vantaa
505	Sotunki	Itä-Hakkilan koulu	Koulutie 8	01260 Vantaa
506	Vaarala	Hakunilanrinteen koulu	Hiirakkotie 18	01200 Vantaa
507	Rajakylä	Rajakylän koulu	Latukuja 1	01280 Vantaa
508	Estepuisto	Pallastunturintien koulu	Pallastunturintie 25	01280 Vantaa
509	Länsimäki	Pallastunturintien koulu	Pallastunturintie 25	01280 Vantaa
999	Lummetie	Vantaan opistotalo	Lummetie 5	01300 Vantaa

Kursivoidut: sähköinen äänioikeusrekisteri

OIKEUSMINISTERIÖ

30.9.2013 OM 17/51/2013

Kunnanhallituksille (pl. Ahvenanmaan maakunnan kunnat)

VUODEN 2014 EUROPARLAMENTTIVAALIT: Äänestyspaikkojen määrääminen ja niistä ilmoittaminen, vaalimateriaali ym.

Seuraavat yleiset vaalit ovat europarlamenttivaalit, jotka toimitetaan sunnuntaina 25.5.2014. Ennakkoäänestyksen ajanjakso on kotimaassa 14.-20.5.2014 (keskiviikosta tiistaihin) ja ulkomailla 14.-17.5.2014 (keskiviikosta lauantaihin). Suomalaisessa laivassa ulkomaan ennakkoäänestys voidaan aloittaa jo keskiviikkona 7.5.2014.

Oikeusministeriö pyytää kunnanhallitusta saattamaan tämän kirjeen kunnan keskusvaalilautakunnan tietoon. Kirje on luettavissa oikeusministeriön vaalisivuilla www.vaalit.fi.

1. Vaalilainsäädäntö

Vaalilakiin (714/1998) on tehty vuoden 2012 kunnallisvaalien jälkeen kaksi muutosta:

1) Laki vaalilain muuttamisesta (271/2013), jossa yhdistettiin Kymen ja Etelä-Savon vaalipiirit uudeksi Kaakkois-Suomen vaalipiiriksi sekä Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan vaalipiirit uudeksi Savo-Karjalan vaalipiiriksi. Samassa yhteydessä tehtiin lain 5 §:ään vuoden 2013 alusta voimaan tulleet kuntajaon muutokset. Tämä lakimuutos tuli voimaan 1.9.2013. Lain siirtymäsäännöksen mukaan uutta vaalipiirijakoa sovelletaan kuitenkin ensimmäisen kerran vasta seuraavissa eduskuntavaaleissa, joten vuoden 2014 europarlamenttivaaleissa noudatetaan vielä vanhaa vaalipiirijakoa. Tämä tarkoittaa siis sitä, että nykyiset Kymen vaalipiirin, Etelä-Savon vaalipiirin, Pohjois-Savon vaalipiirin ja Pohjois-Karjalan vaalipiirilautakunnat toimivat vielä normaaliin tapaan ääntenlaskennan yksikköinä vuoden 2014 europarlamenttivaaleissa.

2) Laki vaalilain muuttamisesta (496/2013), jossa vaalilakiin tehtiin joukko pienehköjä teknisluonteisia muutoksia. Tämä lakimuutos tuli voimaan 1.7.2013. Kuntien vaaliviranomaisten toimintaa koskevat erityisesti seuraavat muutokset:
   - kotiäänestyksen vaalitoimitsijat määrää kunnan keskusvaalilautakunta samalla tavalla kuin yleisen ennakkoäänestyspaikankin vaalitoimitsijat (15 §);
   - vaalilautakunta voi ottaa itselleen avustavaa henkilöstöä paitsi äänestyslippujen laskemista varten, myös oikeusministeriön tietojärjestelmien (erityisesti äänioikeusrekisterin) käyttämistä varten (16 §);

Käyntiosoite	Postiosoite	Puhelin	Telekopio	Sähköpostiosoite
Eteläesplanadi 10	PL 25	(09) 160 03	(09) 1606 7730	oikeusministerio@om.fi
HELSINKI	00023 VALTIONEUVOSTO			

- kotimaan yleinen ennakkoäänestyspaikka voi lauantaisin ja sunnuntaisin olla avoinna kello 9:n ja 18:n välillä (48 §);
- vaalipäivän äänestyspaikassa äänestäjä voi tehdä äänestysmerkinnän muuallakin kuin äänestyskopissa silloin, jos merkinnän tekemisestä aiheutuisi äänestäjälle kohtuutonta haittaa (76 §). Tämä tarkoittaa lähinnä sellaisia tilanteita, joissa äänestyspaikka ei ole esteetön esimerkiksi vammaisille tai hyvin heikkokuntoisille äänestäjille. Tältä osin eduskunnan perustuslakivaliokunta totesi mietinnössään (PeVM 3/2013 vp.) seuraavasti: "Vaalisalaisuuden keskeisen merkityksen vuoksi perustuslakivaliokunta korostaa ehdotetun menettelyn poikkeuksellisuutta. Vaalipaikalla on aina ensisijaisesti pyrittävä järjestämään äänestyskoppiin pääseminen mahdollisimman esteettömäksi. Muualla kuin äänestyskopissa äänestettäessä tärkeää on järjestää tilanne sellaiseksi, että äänestäjällä ei ole aihetta pelätä vaalisalaisuuden rikkoutumista. Valiokunta huomauttaa lisäksi, että asiasta päättäminen kuuluu vaalilautakunnalle";
- oikeusministeriö voi valtuuttaa kotimaisen tai ulkomaisen vaalitarkkailijan koko maan alueelle ja kunnan keskusvaalilautakunta kunnan alueelle (184 §).

Laki vaalilain muuttamisesta (210/2013) ja sitä koskeva hallituksen esitys (HE 123/2012 vp.) sekä laki vaalilain muuttamisesta (496/2013) ja sitä koskeva hallituksen esitys (HE 27/2013 vp.) kuin myös sanotut muutokset sisältävä ajantasainen vaalilaki löytyvät osoitteista www.finlex.fi ja www.vaalit.fi/24733.htm.

2. Äänestyspaikat vuoden 2014 europarlamenttivaaleissa

Perustuslain 14 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan tehtävänä on edistää yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon. Tämän nojalla kunnan tehtävänä on huolehtia siitä, että äänioikeutettujen äänestysmahdollisuudet vaaleissa ovat riittävät sekä ennakkoäänestyksessä että vaalipäivänä.

Oikeusministeriö pitää ennakkoäänestyspaikkojen ja vaalipäivän äänestyspaikkojen riittävää lukumäärää yhtenä keskeisenä tekijänä hyvän äänestysaktiivisuuden saavuttamiselle europarlamenttivaaleissa.

2.1. Yleisten ennakkoäänestyspaikkojen määrääminen kunnassa

Vaalilain 9 §:n mukaan kunnanhallitus päättää kotimaan yleisten ennakkoäänestyspaikkojen lukumäärästä ja sijainnista kunnassa. Jokaisessa kunnassa on oltava vähintään yksi ennakkoäänestyspaikka, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Ennakkoäänestyspaikkoja määrätessään kunnanhallituksen tulee kiinnittää huomiota seuraaviin asioihin:

Ennakkoäänestyspaikkoja oltava riittävästi

Kunnan on ehdottomasti huolehdittava siitä, että yleisiä ennakkoäänestyspaikkoja on kunnassa riittävästi suhteessa kunnan äänioikeutettujen määrään, jotta ennakkoon äänestäminen olisi äänestäjille mahdollisimman vaivatonta ja vähän aikaa vievää.

Missä ennakkoäänestyspaikan tulisi sijaita?

Ennakkoäänestyspaikat on syytä sijoittaa sellaisiin paikkoihin, joihin äänestäjien on helppoa tulla ja joihin he vaivattomasti osaavat. Yksi hyvä tapa on sijoittaa ennakkoäänestyspaikkoja sinne, missä äänestäjien muutoinkin tiedetään liikkuvan. Kuitenkin myös taajamien ulkopuolella asuville on järjestettävä asianmukaiset ennakkoäänestysmahdollisuudet.

Ennakkoäänestyspaikan on oltava aatteellisilta ja taloudellisilta kytkennöiltään mahdollisimman puolueeton, jotta mahdollisimman monet äänestäjät tulevat sinne mieluusti.

Viimeisimmissä vaaleissa hyviä kokemuksia on saatu mm.
- postikonttoreista,
- kirjastoista,
- erilaisten liike- tai kauppakeskusten aulatiloista,
- kunnantaloista ja muista kunnan virastoista,
- eri oppilaitoksista,
- kunnan palvelukeskuksista ja
- yhteispalvelupisteistä sekä
- liikkuvista äänestyspaikoista eli äänestysbusseista ja yhteysaluksista ja vastaavista.

Yksi esimerkki uudenlaisesta ratkaisusta on ollut Helsinki-Vantaan lentoaseman terminaaliin perustettu yleinen ennakkoäänestyspaikka.

Yleistä ennakkoäänestyspaikkaa ei saa sijoittaa sellaiseen paikkaan, johon kaikilla äänioikeutetuilla ei ole pääsyä. Tällaisia paikkoja voivat olla esimerkiksi varuskunta-alueet, joihin ulkomaan kansalaiset eivät saa tulla. Europarlamenttivaaleissa ovat äänioikeutettuja myös ne muiden EU:n jäsenvaltioiden kansalaiset, jotka ovat vaalilain 18 §:n 5 momentin mukaisesti ilmoittautuneet äänioikeutetuiksi Suomen vaaleissa.

Ennakkoäänestyspaikkojen esteettömyys

Liikuntavammaisten ja muiden liikuntaesteisten ennakkoäänestämismahdollisuuksiin on kiinnitettävä huomiota. Mahdollisuuksien mukaan vammaisten käyttämille kulkuvälineille on pyrittävä varaamaan pysäköintitilaa ennakkoäänestyspaikan välittömässä läheisyydessä ja järjestämään heidän avustamisensa äänestyspaikan ulko- ja sisäpuolella. Äänestyspaikalla mahdollisesti olevat kynnykset ja portaat on varustettava esimerkiksi sellaisella luiskalla, että rollaattoria tai sähkökäyttöistä pyörätuolia käyttävä pääsee esteettä äänestystilaan. Pyörätuolia käyttäviä varten tulisi myös olla äänestyskoppi, johon pyörätuoli mahtuu tai irrallinen kirjoitusalusta varustettuna suojuksella, jonka turvin äänestäjä voi muiden näkemättä täyttää äänestyslippunsa. Vuoden 2012 kunnallisvaaleissa esteettömyydessä mahdollisesti havaitut puutteet tulee pyrkiä korjaamaan europarlamenttivaaleihin.

Järjestyksenpidon ja vaalimainontakiellon huomioiminen

Ennakkoäänestyspaikan on sekä tiloiltaan että sijainniltaan sovittava tarkoitukseensa myös järjestyksenpidon kannalta. Vaalilain 56 §:n 1 momentissa on säädetty järjestyksestä ennakkoäänestyspaikassa ja siihen liittyen niin sanotusta vaalimainontakiellosta. Käytännön syistä vaalimainontakiellon ulottuvuus voi eräissä ennakkoäänestyspaikoissa olla alueellisesti rajatumpi kuin yleensä vaalipäivänä äänestysalueen äänestyspaikassa. Mikäli ennakkoäänestyspaikka perustetaan esimerkiksi kauppakeskukseen, kunnan keskusvaalilautakunnan on tarvittaessa etukäteen oltava yhteydessä kauppakeskuksen johtoon ja varmistauduttava siitä, että ennakkoäänestys otetaan asianmukaisesti huomioon kauppakeskuksen muussa toiminnassa. Tällöin yhtenä vaalimainontakiellon ulottuvuutta koskevana vähimmäisvaatimuksena voidaan pitää sitä, että vaalikampanjointi ja vaalimainonta eivät saa näkyä tai kuulua ennakkoäänestyspaikkaan eikä sen ulko-ovelle/sisäänkäyntiin.

Riittävästi tilaa ja vaalitoimitsijoita

Ennakkoäänestystilan tulee olla riittävän suuri, jotta äänestys voidaan toimittaa sujuvasti ja luotettavasti eli äänestäjän vaalisalaisuus, vaalivapaus ja vaalirauha turvaten (vaalilain 56 § 2 mom.). Tilaan tulee voida sijoittaa tarpeellinen määrä pisteitä, joissa tarkastetaan äänestäjän henkilöllisyys, annetaan äänestyslippu ja otetaan äänestys vastaan. Tilan tulee olla siten mitoitettu ja järjestetty, että ruuhkaa ja jonoja syntyy mahdollisimman vähän.

Usein ruuhkat syntyvät siitä, että ennakkoäänestyspaikka on sijoitettu sellaiseen tilaan, johon mahtuu liian vähän äänestyskoppeja ja äänestyksen vastaanottopisteitä ja/tai siitä, että ennakkoäänestyspaikassa on muista syistä liian vähän vaalitoimitsijoita nimenomaan äänestyksen vastaanottopisteissä. Ennakkoäänestyksessä aikaa ei yleensä vie äänestäjän käynti äänestyskopissa, vaan sen jälkeinen asiointi vaalitoimitsijan kanssa (vaalitoimitsija leimaa äänestyslipun, lippu suljetaan vaalikuoreen, lähetekirje laaditaan ja allekirjoitetaan, vaalikuori ja lähetekirje suljetaan lähetekuoreen sekä äänioikeusrekisteriin tehdään merkintä siitä, että äänestäjä on äänestänyt). Kuntien tuleekin huolehtia siitä, että vastaanottopisteitä on riittävästi. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että ennakkoäänestyspaikassa tulee olla riittävästi henkilöstöä ja että ennakkoäänestyspaikka sijoitetaan riittävän suureen tilaan, jotta äänestystoimitus sujuu äänestäjän kannalta mahdollisimman joutuisasti ja vaivattomasti.

Paloturvallisuus

Ennakkoäänestyspaikka on sijoitettava rakennuksessa niin, että rakennuksen poistumistiet pidetään esteettöminä. Poistumisteiden opasteita ei saa peittää. Järjestelyjen asianmukaisuus on syytä tarvittaessa etukäteen varmistaa alueelliselta pelastusviranomaiselta.

Ennakkoäänestyspaikan aukiolopäivät ja -kellonajat

Vaalilain 47 §:n mukaan kotimaan yleinen ennakkoäänestyspaikka on ennakkoäänestystä varten avoinna kaikkina ennakkoäänestyksen ajanjakson päivinä, jollei kunnanhallituksen päätöksellä erityisistä syistä toisin määrätä. Erityinen syy voi olla lähinnä vain kunnan jonkin alueen tai taajaman vähäiseksi arvioitu äänestäjämäärä. Jokaisessa kunnassa tulisi kuitenkin olla vähintään yksi sellainen ennakkoäänestyspaikka, joka on avoinna jokaisena ajanjakson (14.-20.5.2014) päivänä. Tällaisen ennakkoäänestyspaikan lisäksi on mahdollista perustaa kunnan eri alueille ennakkoäänestyspaikkoja, jotka ovat auki vähemmän kuin seitsemän päivää.

Vaalilain 48 §:n mukaan kunnanhallitus määrää myös ennakkoäänestyspaikan päivittäiset aukioloajat, kuitenkin niin, että ennakkoäänestyspaikka ei saa olla avoinna arkipäivisin ennen kello 8 eikä kello 20 jälkeen eikä lauantaisin ja sunnuntaisin ennen kello 9 eikä kello 18 jälkeen. Hyväksi havaittu käytäntö on, että ainakin ennakkoäänestyksen ajanjakson kahtena viimeisenä päivänä yleinen ennakkoäänestyspaikka pidetään avoinna kello 20 saakka.

Viimeisimmissä vaaleissa on monissa kunnissa maaseudulla pyritty turvaamaan äänestysmahdollisuuksia perustamalla kirkonkylän lisäksi myös pienempiin kyliin yleisiä ennakkoäänestyspaikkoja, jotka ovat avoinna lyhyehkön ajan liikkuvan ennakkoäänestyspaikan tavoin. Esimerkiksi eräässä kunnassa viimeisissä vaaleissa aikaisemman kirkonkylällä sijaitsevan yleisen ennakkoäänestyspaikan lisäksi kunta on perustanut eri kylille yhteensä kahdeksan lyhyen aukioloajan yleistä ennakkoäänestyspaikkaa.

Mahdollisimman pysyvät ennakkoäänestyspaikat

Ennakkoäänestyspaikkojen olisi hyvä pysyä samoina vaaleista toiseen. Näin edistetään sitä, että äänestäjät tietävät, missä äänestyspaikka on. Paikkojen lopettaminen tai siirtäminen taikka niiden vakiintuneiden aukioloaikojen muuttaminen ilman pakottavaa syytä saattaa aiheuttaa epätietoisuutta äänestäjien keskuudessa.

Tehokas tiedotus ja opastus

Kunnan on tehokkaasti tiedotettava kunnan alueella olevista yleisistä ennakkoäänestyspaikoista ja niiden aukioloajoista. Käytännössä asian voi hoitaa kuulutuksin, julkaisemalla tiedot kunnan kotisivuilla, julisteilla kadunvarsimainostelineissä, sanomalehti-ilmoittelulla, sanomalehtijutuilla, koteihin jaettavilla tiedotteilla, kunnan kotisivuilla jne. Paikallisille tiedotusvälineille tulisi lähettää luettelo ennakkoäänestyspaikoista ja niiden aukioloajoista.

Edellisten vaalien tapaan kullekin äänioikeutetulle lähetettävään ilmoituskorttiin liitetään äänestyspaikkarekisteristä koottava luettelo hänen oman vaalipiirinsä yleisistä ennakkoäänestyspaikoista.

Opastus ennakkoäänestyspaikalle tulee järjestää selkeästi esimerkiksi kadunvarsitauluin ja viitoituksin.

Miten liikkuva ennakkoäänestyspaikka käytännössä toteutetaan?

Liikkuva ennakkoäänestyspaikka voidaan toteuttaa esimerkiksi seuraavasti: rakennetaan äänestystila bussiin tai vastaavaan kulkuneuvoon, suunnitellaan päivittäinen reitti kellonaikoineen, tiedotetaan tehokkaasti bussin pysähdyspaikoista ja aikatauluista, minkä jälkeen toteutetaan reitti ja suoritetaan äänestys. Bussin jokainen pysähdyspaikka on tallennettava osoitteineen ja kellonaikoineen vaalitietojärjestelmään sisältyvään äänestyspaikkarekisteriin.

Sopiminen ulkopuolisten tahojen kanssa ennakkoäänestyspaikoista

Vaalilain 9 §:n mukaisesti kunnanhallitus päättää yleisistä ennakkoäänestyspaikoista kunnassa. Kunnanhallituksen asiana on myös suorittaa tätä varten mahdolliset tarvittavat hankinnat siten kuin hankinnat kunnassa suoritetaan.

Itella Oyj:n toimipaikat

Ennakkoäänestyksen järjestämisellä posteissa on Suomessa pitkät perinteet. Vuosina 2003-2012 oikeusministeriö ja Itella Oyj tekivät vaalikohtaisen puitesopimuksen siitä, että Itella tarjosi palveluja ennakkoäänestyksen hoitamiseksi niille kunnille, joissa oli Itellan myymälöitä.

Puitesopimuskäytännöstä on nyt luovuttu. Sen sijaan oikeusministeriö ja Itella ovat solmineet kaikkia vaaleja koskevan yleisluonteisen yhteistyösopimuksen, jonka tarkoitus on edistää Itellan valtakunnallisissa vaaleissa kunnille tarjoaman ennakkoäänestyspalvelun kehittämistä ja sen laadun varmistamista.

Puitesopimuskäytännön lakkauttaminen ei aiheuta käytännön muutoksia Itellan ja kuntien välisiin mahdollisiin sopimuksiin ennakkoäänestyspalveluiden järjestämisestä. Itella tarjoaa edelleen ennakkoäänestyspalveluita valitsemilleen kunnille ja kukin asianomainen kunta päättää entiseen tapaan itsenäisesti, käyttääkö se Itellan palveluita vai hoitaako se ennakkoäänestyksen jollain muulla tavalla.

Muut ulkopuoliset tahot

Jos kunta järjestää ennakkoäänestyksen jonkin muun ulkopuolisen tahon tiloissa (esimerkiksi kauppakeskuksen aulatilassa), se sopii siitäkin itsenäisesti suoraan asianomaisen tahon kanssa.

Ulkopuolisten kanssa tehtävien sopimusten aikataulu

Kunnan ja Itellan tai jonkun muun ulkopuolisen tahon välinen mahdollinen sopimus tulee tehdä niin, että kunta voi merkitä kunnassa olevat lopulliset ja vahvistetut yleiset ennakkoäänestyspaikat vaalitietojärjestelmän pohjatietojärjestelmään viimeistään 28.2.2014. Itella on ilmoittanut oikeusministeriölle, että sen myynti ottaa asianomaisiin kuntiin yhteyttä lokakuun 2013 aikana ja että sen kanssa solmittavat sopimukset tulisi tehdä 30.11.2013 mennessä.

2.2 Vaalipäivän äänestyspaikkojen määrääminen

Vaalilain 8 §:n mukaan kunta muodostaa yhden äänestysalueen, jollei sitä ole tarpeen jakaa useampaan äänestysalueeseen. Äänestysalueiden koosta taikka asukasmäärästä ei vaalilaissa ole tarkempia määräyksiä. Äänestysalueista päättää valtuusto. Päätös äänestysalueista tulee voimaan 15. päivänä lokakuuta 2013 eli seuraaviin europarlamenttivaaleihin, jos päätös tehtiin ja ilmoitettiin maistraatille sen määräämällä tavalla viimeistään 30.4.2013. Aikavälillä 1.5.2013 – 30.4.2014 tehty ja maistraatille ilmoitettu päätös tulee voimaan 15. päivänä lokakuuta vuonna 2014 ja on siten voimassa vuoden 2015 eduskuntavaaleissa.

Jokaisella äänestysalueella on kunnanhallituksen päätöksellä määrätty *vaalipäivän äänestyspaikka*. Vaalipäivänä äänestäjä voi äänestää vain sen äänestysalueen äänestyspaikassa, joka on merkitty äänioikeusrekisteriin hänen kohdalleen. Oikeusministeriö suosittelee, että kunnat noudattavat soveltuvin osin edellä kohdassa 3.1 esitettyjä ennakkoäänestyspaikkojen määräämisen hyviä käytäntöjä päättäessään vaalipäivän äänestyspaikoista.

Viime vuosina kunnat ovat vähentäneet merkittävästi äänestysalueidensa määrää. Tämä on siten merkinnyt tuntuvaa heikennystä äänioikeutettujen mahdollisuuksiin äänestää vaalipäivänä. Ministeriö suosittelee, että nykyistä äänestysalueiden määrää ei enää vähennettäisi ilman pakottavaa tarvetta, vaan päinvastoin tutkittaisiin mahdollisuuksia lisätä äänestysalueiden määrää seuraaviin vaaleihin. Todettakoon myös tässä yhteydessä, että mahdollinen äänioikeusrekisterin käyttö vaalipäivän äänestyksessä (ks. tämän kirjeen s. 8-9) ei ole peruste vähentää äänestysalueiden määrää.

2.3. Äänestyspaikkojen tietojen ja muiden pohjatietojen merkitseminen pohjatietojärjestelmään

Kunnanhallituksen ennakkoäänestyspaikkojen määräämistä koskevasta päätöksestä tulee käydä ilmi jokaisen kunnassa olevan yleisen ennakkoäänestyspaikan nimi, käyntiosoite, aukiolopäivät ja päivittäiset aukioloajat sekä vaalipäivän äänestyspaikan nimi ja käyntiosoite. Jokainen ennakkoäänestyspaikka on nimettävä. Nimi on voitava tunnistaa helposti, esim. "Tuiran posti", "Kunnantalo" tai "Ounasvaaran kirjasto". Liikkuvan ennakkoäänestyspaikan (esim. bussin) nimeksi merkitään esim. "Äänestysbussi" ja sen alle kaikki pysähdyspaikat (paikan nimi ja/tai osoite) ja kellonajat.

Vaalilain 9 §:n 4 momentin mukaisesti kunnanhallituksen on huolehdittava siitä, että Väestörekisterikeskuksen ylläpitämään äänestyspaikkarekisteriin, jona toimii oikeusministeriön vaalitietojärjestelmän (VAT) pohjatietojärjestelmä, merkitään Väestörekisterikeskuksen määräämällä tavalla jokaisen kunnassa olevan
yleisen ennakkoäänestyspaikan
- nimi,
- käyntiosoite,
- aukiolopäivät ja päivittäiset aukioloajat sekä

vaalipäivän äänestyspaikan
- nimi ja
- käyntiosoite sekä

muut Väestörekisterikeskuksen määräämät tiedot.

Kunnallisvaalien äänestyspaikkojen tiedot on merkittävä pohjatietojärjestelmään viimeistään **perjantaina 28.2.2014 klo 12**[1].

[1] Vaalilain 9 §:n mukaan äänestyspaikkoina vaaleissa ovat ne kotimaan yleiset ennakkoäänestyspaikat ja vaalipäivän äänestyspaikat, jotka ovat äänestyspaikkarekisterissä päivän päättyessä 51. päivänä ennen vaalipäivää. Käytännössä rekisterin viimeiseksi päivityspäiväksi on kuitenkin määrättävä aikaisempi ajankohta, tässä tapauksessa 28.2.2014, koska jokaiselle äänioikeutetulle postitettavaan ilmoituskorttiin liitetään luettelo äänioikeutetun omassa vaalipiirissä olevista yleisistä ennakkoäänestyspaikoista osoitteineen ja aukioloaikoineen. Oikovedosten valmistamiseen ja tarkistamiseen sekä luetteloiden painattamiseen on varattava riittävästi aikaa.

Kunnan keskusvaalilautakunnan on samassa määräajassa huolehdittava myös siitä, että pohjatietojärjestelmään merkitään keskusvaalilautakunnan voimassa olevat yhteystiedot vuoden 2014 europarlamenttivaaleissa ja että tiedot kuitataan järjestelmässä tarkistetuiksi. Erityisesti tulee huolehtia, että pohjatietoihin merkitään
-ilmoituskortille tulostuva kunnan keskusvaalilautakunnan puhelinnumero (ns. yleisöpuhelin) ja
-vaaliluettelon toimitusosoite, jonka tulee olla käyntiosoite (ei PL-osoite).

Kaikkien edellä mainittujen tietojen, siis
- ennakkoäänestyspaikkatietojen,
- vaalipäivän äänestyspaikkojen tietojen ja
- keskusvaalilautakunnan yhteystietojen
tulee ehdottomasti olla oikein, koska ne tulostetaan äänioikeutetuille lähetettävään ilmoituskorttiin tai sen liitteelle. Kunnan tehtävä on huolehtia siitä, että pohjatietojärjestelmässä tiedot ovat 28.2.2014 klo 12 lopullisesti siinä muodossa kuin niitä käytetään vuoden 2014 europarlamenttivaaleissa. Vastuu tietojen oikeellisuudesta on siis kunnalla.

Väestörekisterikeskus antaa kunnanhallituksille tarkempia ohjeita tietojen ilmoittamisesta pohjatietojärjestelmään tammikuussa 2014 lähetettävässä kirjeessään. Samoin VAT-ohjeessa nro 2b tulee olemaan tarkemmat ohjeet tietojen ilmoittamisesta.

3. Vaalitietojärjestelmän käyttö

Vuoden 2014 europarlamenttivaaleissa kaikki kunnat voivat käyttää seuraavia vaalitietojärjestelmän osajärjestelmiä:
1) pohjatietojärjestelmä (keskusvaalilautakunta),
2) äänioikeustietojärjestelmä (ennakkoäänestyksen vaalitoimitsija sekä keskusvaalilautakunta, ns. "jälkikirjaukset"),
3) tuloslaskentajärjestelmä (keskusvaalilautakunta, alustava ääntenlaskenta).

Vaalitietojärjestelmän käyttöä hallinnoi Oikeusrekisterikeskus (ORK), jossa on järjestelmän pääkäyttäjä sekä vaalituki (vaalituki@om.fi), joka antaa järjestelmän käytöstä tarkempia ohjeita. Vaalitietojärjestelmän käyttöpalvelutoimittajana jatkaa Tieto Oyj.

Vaalitietojärjestelmän käyttäjähallinta perustuu ns. vahvaan tunnistamiseen eli jokaisella vaalitietojärjestelmän osajärjestelmää käyttävällä henkilöllä tulee olla joko sirullinen henkilökortti, verkkopankkitunnukset tai matkapuhelimeen liitetty henkilövarmenne (mobiilivarmenne).

Kaikkiin osajärjestelmiin on kunnallisvaalien jälkeen tehty joukko pienehköjä toiminnallisia parannuksia käyttäjiltä saatujen palautteiden pohjalta. Pääosin järjestelmien käyttäminen on kuitenkin samanlaista kuin kunnallisvaaleissa.

Äänioikeustietojärjestelmän käyttäminen vaalipäivänä

Äänioikeustietojärjestelmää ("sähköinen vaaliluettelo") on käytetty vaalipäivän äänestyksessä jo kolmissa vaaleissa: vuoden 2011 eduskuntavaaleissa se oli käytössä 31 kunnassa vain yhdellä äänestysalueella, vuoden 2012 presidentinvaalissa 58 kunnassa 117

äänestysalueella ja vuoden 2012 kunnallisvaaleissa 78 kunnassa 252 äänestysalueella. Vaalilautakuntien ja kuntien käyttökokemukset järjestelmästä ovat olleet positiiviset.

Vuoden 2012 kunnallisvaalien alla ilmeni kuitenkin joitain epävarmuustekijöitä liittyen selaimeen, jolla äänioikeustietojärjestelmää käytetään. Tästä johtuen järjestelmää on kunnallisvaalien jälkeen edelleen kehitetty. Uudessa versiossa äänioikeustietojärjestelmä toimii kuten ennenkin, mutta siten, että yhteyden keskitettyyn järjestelmään mahdollisesti katketessa järjestelmä ryhtyy käyttämään koneelle talletettua paikallista versiota kyseisen äänestysalueen vaaliluettelosta. Siitä, otetaanko uusi versio tuotantokäyttöön europarlamenttivaaleissa vai jatketaanko vielä vanhalla versiolla, ilmoitetaan kunnille myöhemmin.

Vuoden 2014 europarlamenttivaaleissa äänioikeustietojärjestelmän käyttöä vaalipäivän äänestyksessä jatketaan maltillisesti, *alustavan suunnitelman* mukaan seuraavasti:
-Vuosien 2011-2012 vaaleissa järjestelmää käyttäneet kunnat: Järjestelmää voidaan käyttää millä tahansa kunnan päättämillä äänestysalueilla. Kunnan on kuitenkin hyvissä ajoin ennen vaaleja ilmoitettava nämä äänestysalueet ORK:n vaalituelle.
-Muut kunnat: Kunta voi ilmoittaa vaalituelle kiinnostuksensa käyttää järjestelmää yhdellä äänestysalueella. Sen jälkeen vaalituki arvioi, onko kunnan mukaantulo asianmukaista vaalitietojärjestelmän kokonaisuuden käyttö huomioiden.

Tarkempia ohjeita asiasta annetaan myöhemmin. Oikeusministeriö ja ORK varaavat itselleen mahdollisuuden rajoittaa mukaan tulevien äänestysalueiden lukumäärää. Kunta voi myös perua ilmoittautumisensa ilmoittautumisajan jälkeen, jos ilmenee esimerkiksi teknisiä ongelmia. Korostettakoon vielä, että äänioikeusrekisterin käyttäminen vaalipäivän äänestyksessä on näissä europarlamenttivaaleissa ja myös jatkossa kunnalle täysin vapaaehtoista eli mahdollisuus käyttää paperista vaaliluetteloa tulee jatkossakin säilymään. Näin ollen mahdollinen äänioikeusrekisterin käyttö ei ole peruste vähentää äänestysalueiden määrää (ks. s. 7).

4. Vaalimateriaali ja vaaliohjeet

Oikeusministeriö lähettää keskusvaalilautakunnille joulukuussa 2013 erillisen kyselyn europarlamenttivaaleissa käytettävien vaaliasiakirjojen tarpeesta kunnassa. Kyselyyn annettujen vastausten perusteella laaditaan vaaliasiakirjojen jakeluluettelot. Vaaliasiakirjojen jakelu suoritetaan maaliskuussa 2014.

Vuoden 2014 alkupuolella oikeusministeriö lähettää kunnille myös kyselyn vaaliuurnien tarpeesta.

Vaaliohjeet ja vaalitietojärjestelmän käyttöohjeet (VAT-ohjeet) jaetaan keskusvaalilautakunnille maaliskuussa 2014, kuitenkin niin, että VAT-ohjeet nro 1 ja 2b jaetaan kunnille jo tammikuussa 2014.

5. Vaalikoulutus

Europarlamenttivaaleissa oikeusministeriö ei järjestä koulutusta keskusvaalilautakunnille.

Kunnan keskusvaalilautakunnan tulee kouluttaa, opastaa ja neuvoa kunnan muita vaaliviranomaisia (vaalilautakunnat, vaalitoimikunnat ja yleisten ennakkoäänestyspaikkojen vaalitoimitsijat), jotta nämä suoriutuvat heille kuuluvista tehtävistä. Keskusvaalilautakunnan koulutusmateriaalina voivat olla esimerkiksi oikeusministeriön vaaliohjeet ja VAT-ohjeet. Nämä ja myös aiempien vaalien koulutuskierroksen diamateriaalia on saatavissa vaalitietojärjestelmän pääsivulta näkyvästä www-osoitteesta.

Vaalitietojärjestelmän koulutuskanta on kuntien käytettävissä 10.3.2014 lukien. Koulutuskannassa voi harjoitella äänioikeustietojärjestelmän käyttöä (sekä ennakkoäänestyspaikassa että keskusvaalilautakunnassa) ja laskentajärjestelmän käyttöä. Vaalitietojärjestelmään tullaan myös liittämään videoklippi, jossa opastetaan äänioikeustietojärjestelmän käyttämistä vaalipäivän äänestyksessä.

6. Kunnille suoritettava kertakorvaus

Vaalilain 188 §:n mukaisesti oikeusministeriö suorittaa kunnalle kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euromäärän jokaiselta europarlamenttivaaleissa äänioikeutetulta kunnan asukkaalta.

Korvauksen määrä voidaan vahvistaa vasta, kun valtion ensi vuoden talousarvio on vahvistettu ja siitä ilmoitetaan kunnille myöhemmin. Mainittakoon, että vuoden 2012 presidentinvaalissa kertakorvauksen määrä oli 1,9 euroa, kuitenkin vähintään 2400 euroa per kunta.

Korvaus suoritetaan kunnille syksyllä 2014.

7. Lisätietoa

Lisätietoja vaaleihin liittyvistä kysymyksistä:
- www.vaalit.fi.
- vaalijohtaja Arto Jääskeläinen, puh. 02951 50128,
- neuvotteleva virkamies Jussi Aaltonen, puh. 02951 50560,
- ylitarkastaja Heini Huotarinen, puh. 02951 50127,
- osastosihteerit Jaana Kuosmanen 31.10.2013 saakka ja Terttu Tuomi 1.11.2013 lukien, puh. 02951 50206,
- VAT-asioissa oikeusrekisterikeskuksen (ORK) **vaalituki,** puh. 02956 65609, jossa vastaavat ylitarkastaja Jukka Leino, sovellussuunnittelija Anniina Tjurin (VAT:in pääkäyttäjä), sovellussuunnittelija Marita Kolehmainen ja IT-suunnittelija Otto Palmu.

Vaalijohtaja Arto Jääskeläinen

Ylitarkastaja Heini Huotarinen

LIITTEET Eräitä määräaikoja europarlamenttivaaleissa 2014

9 §

Kaupungin toimielinten jäsenten kysymysten ja selvityspyyntöjen käsittely

VD/1060/00.02.02.00/2014

KN/HO/KK/PH

Kuntalain, kaupungin hallintosäännön ja lautakuntia/johtokuntia/jaostoja koskevien johtosääntöjen säännösten mukaan asiat päätetään toimielimen kokouksessa viranhaltijan esittelystä (Kuntalaki 50 §, hallintosääntö 8 §). Toimielinten esittelijät on määritelty ko. johtosäännössä. Toimielin voi lisäksi erityisestä syystä päättää, että tietty asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman kaupungin viranhaltijan esittelyä.

Edelleen hallintosäännön mukaan kokouskutsun yhteydessä on toimitettava kokouksen esityslista, jossa tulee olla selostus kustakin käsiteltävänä olevasta asiasta ja päätösehdotus.

Joissakin kaupungin toimielimissä on viime vuosina noudatettu menettelyä, jossa toimielimen kokouksen lopuksi on ollut mahdollisuus esittää kysymyksiä ja selvityspyyntöjä asioista, jotka eivät ole esityslistalla, esimerkiksi otsikkoon ”Muut asiat” liittyen. Kokouksen jälkeen kysymykset ja selvityspyynnöt on toimitettu kirjallisina tai sähköpostilla toimielimen sihteerille. Sihteeri on lähettänyt selvityspyynnöt tulosalueille vastattavaksi ja kirjannut ne kokouksen pöytäkirjaan. Tulosalue on vastannut selvityspyyntöön seuraavaan kokoukseen mennessä, tai jos kyseessä on ollut laajempi asia, niin parin kuukauden sisällä toimielimelle/kysyjälle. Kysymyksen käsittelyvaiheet on kirjattu diaariin.

Toimielinten jäsenten kysymysten ja selvityspyyntöjen käsittelyä on syytä selkeyttää ja yhdenmukaistaa voimassaolevan lainsäädännön ja kaupungin sääntöjen mukaiseksi. Muutamalla edellisellä valtuustokaudella muotoutunut käytäntö on osoittautunut paitsi monimutkaiseksi, myös sekä toimielinten että esittelijöiden työskentelyn ja ajankäytön kannalta epätarkoituksenmukaiseksi. Kustannuksiltaan käytäntö on vastannut valtuusto- ja kuntalaisaloitteiden käsittelyn kustannuksia.

Voimavarojen kohdentamisen kannalta tarkoituksenmukaisinta on, että mikäli esityslistan ulkopuolelta tuleviin toimielimen jäsenten kysymyksiin ei voida antaa vastausta suullisesti kokouksessa, kysyjä esittää kysymyksen suoraan asianomaiselle toimialalle.

Samaa käytäntöä on noudatettu kaupunginhallituksen kokouksissa maaliskuusta 2013 alkaen (kaupunginhallitus 4.3.2013 § 16).

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön (4 §, kohta 11) mukaan kaupunginhallituksen toimivaltaan kuuluu mm. päättää hyvään johtamis- ja hallintotapaan liittyvistä periaatteista ja menettelytavoista.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 9

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) että kaupungin toimielinten kokousten esityslistan ulkopuolelta tuleviin toimielinten jäsenten kysymyksiin ja selvityspyyntöihin pyritään vastamaan suullisesti kokouksessa. Mikäli vastausta ei ole mahdollista antaa, toimielimen jäsenet voivat olla suoraan yhteydessä asianomaisen toimialan asiantuntijaan. Kysymyksiä ei kirjata toimielinten kokousten pöytäkirjoihin, ja
b) saattaa asia tiedoksi kaupungin toimielimille.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.
Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, toimialat

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
hallintojohtaja Hanna Ormio, 09 839 22448, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

10 §

Paikallinen virka- ja työehtosopimus ennalta suunnitelluista joustavista työajoista sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla 1.3.2014 - 28.2.2016

VD/1106/01.00.01.00/2014
KN/JTS/AHy/KM-L/LL

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on neuvoteltu paikallinen virka- ja työehtosopimus, jossa sovitaan vuorokautisen työajan enimmäispituudesta kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen (KVTES) määräyksistä poikkeavasti. Paikallinen sopimus perustuu KVTES:n III-luvun 3 §:n. Sopimuksen tarkoituksena on lisätä joustoa toiminnan ja työvuorojen suunnitteluun sekä parantaa työn ja perhe-elämän yhteensovittamista. Sopimuksen mukaisten pitkien työvuorojen tekeminen on henkilöstölle vapaaehtoista. Työvuorosuunnittelun lähtökohtana on aina työyksikön toiminnalliset tarpeet.

Sosiaali- ja terveystoimen sekä henkilöstöjärjestöjen edustajat (JUKO, JHL, JYTY, SuPer ja Tehy) ovat neuvotelleet yleisen kunnallisen virka- ja työehtosopimuksesta poikkeavista vuorokautisista työajan enimmäispituuksista 5.2.2014. Järjestöjen edustajat allekirjoittivat sopimuksen 5.2.2014.

Paikallisella sopimuksella ei ole kustannusvaikutuksia.

Henkilöstökeskus esittää, että kaupunginhallitus kaupungin puolesta hyväksyisi paikallisen sopimuksen.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 10

Kaupunginjohtaja esitys:
Päätetään kaupungin puolesta hyväksyä liitteen mukainen paikallinen virka- ja työehtosopimus ennalta suunnitelluista joustavista työajoista.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.
Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liite:
4 Paikallinen virka- ja työehtosopimus ennalta suunnitelluista joustavista työajoista

Täytäntöönpano: sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala

Muutoksenhakuohje: 1. oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
apulaiskaupunginjohtaja Jukka T. Salminen puh. 09 8392 2800, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

PAIKALLINEN VIRKA- JA TYÖEHTOSOPIMUS ENNALTA SUUNNITELLUISTA JOUSTAVISTA TYÖAJOISTA 1.3.2014 – 28.2.2016 asti.

1 § Soveltamisala
Tämä sopimus koskee Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan henkilöstöä perhepalveluissa, vanhus- ja vammaispalveluissa ja terveyspalveluissa. Sopimus koskee jaksotyöajassa, muodollisessa jaksotyöajassa, keskimäärin tasoittuvassa yleistyöajassa ja sitä säännöllisessä työajassa 37h/viikossa olevaa henkilöstä joilla on vähintään kolmen viikon tasoittumisjakso. Sopimus ei koske esimiehiä.

2 § Tarkoitus
Tällä paikallisella sopimuksella sovitaan vuorokautisen työajan enimmäispituudesta kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen (KVTES) määräyksistä poikkeavasti.
Sopimuksen tarkoituksena on kustannusneutraalilla tavalla lisätä joustoa toiminnan ja työvuorojen suunnitteluun sekä parantaa työn ja perhe-elämän yhteensovittamista.
Työvuorosuunnittelun lähtökohtana on työyksikön toiminnalliset tarpeet. Sopimuksen mukaisten pitkien työvuorojen tekeminen on henkilöstölle vapaaehtoista. Työntekijä ilmaisee halukkuutensa tehdä pitkiä työvuoroja toimittamalla esimiehelleen allekirjoittamansa suostumuslomakkeen. Työntekijä voi perua suostumuksensa pitkiin työvuoroihin viimeistään kolme viikkoa ennen työvuoroluettelon alkamista. Aktiivisen välittämisen näkökulmasta esimiehen velvollisuuksiin kuuluu olla hyväksymättä ja peruuttaa yksipuolisesti sopimus, jos työntekijän työkyky on tavalla tai toisella alentunut tai alentuu.

Työyhteisön henkilöstömitoitus ei voi perustua lähtökohtaisesti ylipitkiin työvuoroihin. Sopimus ei ole tarkoitettu henkilöstövajeen täyttöön. Tämä sopimus ei velvoita sairaustapauksissa sijaistavaa työntekijää pitkiin työvuoroihin.

3 § Työ- ja lepoajat
Tällä sopimuksella poiketaan KVTES:n työaikamääräyksistä siltä osin kuin ne koskevat vuorokautisen työajan enimmäispituutta. Muilta osin noudatetaan KVTES:n määräyksiä.

- Työvuoro voi olla **jaksotyössä** ja **muodollisessa jaksotyössä** korkeintaan **15** tuntia vuorokaudessa. Paikallissopimuksen mahdollistama yövuoro voi olla enintään **12** tuntia.

  Poikkeuksena Viertolan ja Tammirinteen vastaanottokodit, joissa paikallissopimuksen mahdollistaman yövuoron pituus voi olla enintään **15**tuntia**.**

  Poikkeuksena tehostettu kotihoito ja sairaalapalvelut, joissa paikallissopimus mahdollistaa enintään **3 peräkkäistä** 12 tunnin pitkää yövuoroa.

  Työntekijälle on annettava työvuoron alkamista seuraavan 24 tunnin aikana jaksotyössä ja muodollisessa jaksotyössä vähintään **9** tunnin pituinen keskeytymätön lepoaika.

- **Keskimäärin tasoittuvassa yleistyöajassa ja 37h/viikossa työaikajärjestelmässä** työvuoro voi olla korkeintaan **13** tuntia.

  Työntekijälle on annettava työvuoron alkamista seuraavan 24 tunnin aikana keskimäärin tasoittuvassa yleistyöajassa ja 37h/viikossa työajassa **vähintään 11 tunnin** pituinen keskeytymätön lepoaika.

Pitkiä työvuoroja voi olla **enintään 2 peräkkäistä vuoroa**, jonka jälkeen tulee **vähintään kahden päivän vapaa jakso.**

Kuuden viikon työvuorolistassa voi olla **enintään 8 pitkää työvuoroa** ja kolmen viikon listassa **enintään 4 pitkää työvuoroa.**

Jos edellä kuvatut käytännöt työvuoron enimmäispituudesta eivät ole riittäviä työn tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi, voivat työnantaja ja työntekijän luottamusmies sopia **tilapäisesti** vuorokausilevon lyhentämisestä työntekijän suostumuksella. Vuorokausilevon tulee kuitenkin aina olla vähintään 7 tuntia.

4 § Sopimuksen voimassaolo

Tämä sopimus on voimassa 1.3.2014 lähtien 28.2.2016 asti. Sopimus on irtisanottavissa molemmin puolin 3 kuukauden irtisanomisajalla. Yksittäisen sopijajärjestön irtisanoessa sopimuksen muiden sopijajärjestöjen osalta sopimus on edelleen voimassa.
Sopimusta arvioidaan 1.9.2014 ja arvioinnin yhteydessä kumpi tahansa sopijaosapuolista voi irtisanoa sopimuksen ilman irtisanomisaikaa. Mikäli sopimus irtisanotaan ilman irtisanomisaikaa 1.9.2014 kumman tahansa sopijaosapuolen toimesta, tehdään kuitenkin irtisanomishetkellä voimassa oleva työvuoroluettelo loppuun ilman, että sitä tarvitsee muuttaa tämän sopimuksen irtisanomisen vuoksi.

Vantaalla __.__.2014

_____
Kari Nenonen
kaupunginjohtaja

Vantaan kaupunki

_____	_____
Eila Tulkki	Rainer Åhlgren
Tehy	Juko
_____	_____
Arja Karppinen	Mitri Siltalahti
Jyty	SuPer
_____	_____
Marko Heinonen	Riitta Laitinen
JHL	JHL

11 §

Eron myöntäminen Anu Kronbergille sosiaali- ja terveyslautakunnan varajäsenen tehtävästä sekä täydennysvaalin toimittaminen

158/00.00.01.00/2013
KN/LP

Anu Kronberg-Merikukka on 4.2.2014 saapuneella kirjeellä pyytänyt eroa luottamustehtävistään Vantaan kaupungilla paikkakunnalta poismuuton vuoksi. Kronberg on sosiaali- ja terveyslautakunnan varajäsen.

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 28.1.2013 § 14 valinnut sosiaali- ja terveyslautakuntaan toimikaudeksi 2013–2016 seuraavat henkilöt:

jäsenet	**henkilökohtaiset varajäsenet**
Mari Niemi-Saari (puheenjohtaja)	Irja Nieminen
Sakari Rokkanen (varapuheenjohtaja)	Helen Josefsson
Christina Kassila	Terhi Pokkinen
Eero Salo	Miikku Nieminen
Tarja Pesonen	Raija Heikkonen
Juha Kähärä	Matti Laine
Sanna Karhunen	Jenni Chen
Harun Osmani	Jussi Lempiäinen
Sirpa Peura	Raimo Huvila
Stefan Åstrand	Pia Mikkonen
Tuire Fjäder	Sari Kuula
Teijo Kakko	Mika Niikko
Juha Malmi	Timo Oksanen
Sirpa Pajunen	Minttu Räty
Joel Linnainmäki	Juhani Joutsenlahti
Antero Eerola	Anu Kronberg-Merikukka
Martti Kiviranta	Markus Ylimaa

Tasa-arvolain mukaan toimielimessä tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 %:a.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 11

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle
a) myönnettäväksi ero Anu Kronberg-Merikukalle sosiaali- ja terveyslautakunnan varajäsenen tehtävästä, ja
b) toimitettavaksi sosiaali- ja terveyslautakunnan jäsen Antero Eerolan henkilökohtaisen varajäsenen täydennysvaali jäljellä olevaksi ajaksi toimikaudesta 2013–2016.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

12 §

Eron myöntäminen Ritva Laitiselle opetuslautakunnan varajäsenen tehtävästä ja täydennysvaalin toimittaminen

155/00.00.01.00/2013
KN/LP

Ritva Laitinen on 6.2.2014 saapuneella kirjeellä pyytänyt eroa opetuslautakunnan varajäsenen tehtävästä henkilökohtaisen syyn vuoksi.

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 28.1.2013 § 11 valinnut opetuslautakuntaan toimikaudeksi 2013–2016 seuraavat henkilöt:

jäsenet	**henkilökohtaiset varajäsenet**
Paula Lehmuskallio (puheenjohtaja)	Birgitta Herranen
Jari Sainio (varapuheenjohtaja)	Seppo Turkka
Seppo Airaksinen	Reijo Liimatainen
Kirsi Suvensalmi	Hannele Halonen
Ranbir Sodhi	Kaarlo Kähärä
Anette Karlsson	Helvi Salminen
Jarkko Koivuniemi	Jari Ahokas
Marilla Kortesalmi	Rebekka Nylund
Janne Leppänen	Timo Nyyssönen
Carita Haga	Runa Martikainen
Niilo Kärki	Sami Haavisto
Ulla Sajaniemi	Ritva Laitinen
Jori Nummelin	Reino Holappa
Vaula Norrena	Sari Laakso
Riikka Åstrand	Inkeri Ruokonen
Jari Jääskeläinen	Arja Saunamäki
Soili Haverinen	Carolina Tuhkanen

Tasa-arvolain mukaan toimielimessä tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 %:a.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 12

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle
a) myönnettäväksi ero Ritva Laitiselle opetuslautakunnan varajäsenen tehtävästä ja
b) toimitettavaksi opetuslautakunnan jäsen Ulla Sajaniemen henkilökohtaisen varajäsenen täydennysvaali jäljellä olevaksi ajaksi toimikaudesta 2013–2016.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

13 §

Eron myöntäminen Pirkko Kotilalle kaupunginhallituksen yleisjaoston jäsenen tehtävästä sekä täydennysvaalin toimittaminen

112/00.00.01.00/2013
KN/LP

Pirkko Kotila on 30.1.2014 päivätyllä kirjeellä pyytänyt eroa kaupunginhallituksen yleisjaoston jäsenen tehtävästä 1.4.2014 alkaen henkilökohtaisen syyn vuoksi.

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 28.1.2013 § 7 valinnut kaupunginhallituksen yleisjaostoon toimikaudeksi 2013–2014 seuraavat henkilöt:

Pirkko Letto (puheenjohtaja)
Tapani Mäkinen (varapuheenjohtaja)
Susanna Bruun
Esko Ranto
Jouko Suvensalmi
Paula Lehmuskallio
Anitta Orpana
Markku Weckman
Pietari Jääskeläinen
Jaakko Niinistö
Sirpa Kauppinen
Anssi Aura
Pirkko Kotila
Maija Hurri

Tasa-arvolain mukaan toimielimessä tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 %:a.

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 3 §:n mukaan kaupunginhallituksessa on yleisjaosto. Kaupunginvaltuusto valitsee yleisjaostoon kaupunginhallituksen jäsenistä tai varajäsenistä kaupunginhallituksen toimikautta vastaavaksi toimikaudeksi vähintään seitsemän jäsentä, joista yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 13

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle
a) myönnettäväksi Pirkko Kotilalle ero kaupunginhallituksen yleisjaoston jäsenen tehtävästä ja
b) toimitettavaksi kaupunginhallituksen yleisjaoston jäsenen täydennysvaali jäljellä olevaksi ajaksi toimikaudesta 2013–2014.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

14 §

Edustajien nimeäminen Metropolialueen erityisen kuntajakoselvityksen seurantaryhmään

VD/816/00.04
KN/TL/LP

Valtiovarainministeriö on 9.12.2013 määrännyt kuntarakennelain 15 §:n perusteella toimitettavaksi erityisen kuntajakoselvityksen Espoon, Helsingin, Kauniaisten, Keravan ja Vantaan kaupunkien sekä Kirkkonummen, Sipoon, Tuusulan ja Vihdin kuntien välillä.

Päätöksessään ministeriö asetti kuntajakoselvittäjiksi varatuomari Mikko Pukkisen, valtiotieteiden tohtori Cay Sevónin ja arkkitehti Matti Vatilon.

Selvitystyö on alkanut 16.12.2013 ja se päättyy selvityksen valmistuttua, mutta kuitenkin viimeistään 31.10.2014 mennessä.

Selvitysryhmä asettaa neuvotteluelimeksi seurantaryhmän, johon selvittäjät pyytävät asianomaisista kaupungeista/kunnista edustajiksi valtuuston puheenjohtajan, kaupungin/kunnanhallituksen puheenjohtajan sekä kaupungin/kunnanjohtajan. Lisäksi on mahdollista nimetä riittävän edustavuuden varmistamiseksi myös 1-2 muuta keskeisessä luottamustehtävässä olevaa edustajaa.

Edustajat pyydetään ilmoittamaan 14.2.2014 mennessä.

Seurantaryhmän ensimmäinen kokous järjestetään tiistaina 4.3.2014 klo 14.00 -16.00 Vantaalla Rantasipi Congress Centerissä. Seurantaryhmän toinen kokous pidetään 11.4. klo 9.30 -11.30.

Metropolialueen kuntajakoselvittäjien kirje seurantaryhmän asettamisesta on nähtävillä kokouksessa.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 14

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään nimetä edustajat Metropolialueen erityisen kuntajakoselvityksen seurantaryhmään.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Päätös:
Päätettiin nimetä kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Antti Lindtman, kaupunginhallituksen puheenjohtaja Tapani Mäkinen, kaupunginjohtaja Kari Nenonen, kaupunginhallituksen II varapuheenjohtaja Jaakko Niinistö ja kehittämisjohtaja Tarja Lumijärvi edustajiksi Metropolialueen erityisen kuntajakoselvityksen seurantaryhmään.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
kaupunginjohtaja Kari Nenonen, puh. 8392 2101, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

15 §

Vantaan elinvoimaohjelma 2014-2016

269/00.01.02.00/2012
KN/HN/JV/AT/LP

Vantaan työpaikkakehitys on kasvanut vaikeasta taloustilanteesta huolimatta, ja työpaikat ovat lisääntyneet Vantaalla koko 2000-luvun voimakkaammin kuin muissa suurissa kaupungeissa. Vantaalla työttömyys on silti lisääntynyt. Viimeisen vuoden aikana työttömyys on kasvanut noin viidenneksellä nostaen kaupungin kokonaistyöttömyyden jo 10,5 prosenttiin. Vaikka nuorisotyöttömyys on Vantaalla vakava ongelma, on aktiivisten työllistämistoimenpiteiden ansiosta työttömyyskehitys pysynyt naapurikuntia alemmalla tasolla.

Vantaan vahvuutena on elinkeinorakenteen monipuolisuuden ohella ollut vahva työpaikkaomavaraisuus. Työpaikkaomavaraisuus on ohjelman laatimishetkellä 105 prosenttia. Kaupan ja palveluiden työpaikkakehitys pk-sektorilla on ollut Vantaalla vakaata, kun taas teollisuuden, julkisen hallinnon sekä kuljetus- ja logistiikka-alan työpaikkojen määrä ovat olleet lievässä laskussa vuosien 2008–2013 välillä. Päivittäin kaupungissa käy töissä lähes 61 000 ihmistä naapurikunnista, ja vain 45 prosenttia vantaalaisista työskentelee kotikaupunkinsa alueella.

Kaupunginvaltuusto päätti 19.11.2012 § 19 talousarviokäsittelyn yhteydessä yhtenä vuoden 2013 sitovista tavoitteista laatia elinkeino- ja työllisyyspoliittisen ohjelman. Ohjelma on nimetty myöhemmin Vantaan elinvoimaohjelmaksi, jolloin ohjelma kattaa perinteisen tontti- ja toimitilapohjaisen elinkeinopolitiikan keinovalikoiman lisäksi myös osaamisen kehittämisen, tapahtumat ja kaupunki-markkinoinnin sekä uudet strategiset avaukset.

Ohjelman on valmistellut kaupunginjohtajan 30.1.2013 § 13 nimeämä valmistelutyöryhmä, ja sen työtä on ohjannut kaupunginhallituksen 11.2.2013 § 37 nimeämä poliittinen ohjausryhmä.

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 2.12.2013 § 12 jättää asian pöydälle ja kokouksessaan 16.12.2013 § 8 palauttaa sen uudelleen valmisteluun niin, että se tuodaan kaupunginhallituksen käsiteltäväksi 10.2.2014 pidettävään kokoukseen.

Elinvoimaohjelma keskittyy erityisesti elinkeino- ja työllisyyspolitiikan uudistamiseen, vetovoimaisuuden kasvattamiseen ja asukkaiden koulutustason nostamiseen. Tavoitteena on työpaikkojen kysynnän ja tarjonnan kohtaaminen sekä työpaikkojen määrän lisääminen.

Elinvoimaohjelmaa on täydennetty kaupunginhallitukselta saadun evästyksen pohjalta. Ohjelman tilastot on päivitetty viimeisimmillä saatavilla olevilla tiedoilla, Vantaan kansainvälisyyttä, saavutettavuutta sekä tekstin tulevaisuusorientaatiota on pyritty lisäämään ja toimenpiteiden aikataulut on saatettu ajan tasalle. Ohjelmaan on lisäksi muotoiltu uutena elementtinä kullekin elinvoimaohjelman painopisteelle oma elinvoimalupauksensa.

Vantaan elinvoimaohjelma 2014–2016 jakautuu kaikkiaan kahdeksaan painopisteeseen:

1. Yrityspalveluiltaan ylivoimainen
2. Edelläkävijä työllistämisessä
3. Saavutettavuudeltaan ykkönen
4. Elävät keskustat ja kohtuuhintaiset asunnot
5. Osaamisen kehittäjä
6. Kasvava teollisuus ja kehittyvä kauppa
7. Matkailun kansainvälinen keskittymä
8. Mainetta rakentamassa

Jokaiselle painopisteelle on määritelty tavoitteet, toimenpiteet, vastuutahot, näiden kumppanit sekä toimenpiteiden aikataulu.

Evästyksen pohjalta ohjelmaan on kirjattu kokonaan uusia tavoitteita ja toimenpiteitä seuraavasti:
- 2. Edelläkävijä työllistämisessä -lukuun kolme uutta tavoitetta toimenpiteineen: varautuminen vuoden 2015 jälkeiseen työllistämisvelvoitteen lisääntymiseen, nuorisotyöttömyyden torjuntaan sekä uudenlaisen koulutuksen tarjoaminen työttömille ja työttömyysuhan alla oleville,

- 4. Elävät keskustat ja kohtuuhintaiset asunnot: yhden luukun periaate sekä pientalo- että muuhun rakentamiseen vuosien 2014 ja 2015 aikana,
- 6. Kasvava teollisuus ja kehittyvä kauppa: Vehkalasta Vantaan kasvava tuotannollisen toiminnan ja teollisuuden alue.

Elinvoimaohjelman toteuttamista varten laaditaan vuosittain vahvistettava toimintasuunnitelma, joissa kunkin toimenpiteen toteuttaminen on aikataulutettu sekä konkretisoitu resursseiltaan. Tavoitekorteissa on kullekin toimenpiteelle määritelty sen alkamis- ja päättymisaika tai toimenpiteen valmistumisvuosi. Elinvoimaohjelman toteutumista ohjaa kaupunginjohtajan nimeämä ohjausryhmä, joka vastaa myös ohjelman jatkokehittämisestä. Toimenpiteistä vastaavat on mainittu toimenpiteen yhteydessä.

Ohjausryhmä suunnittelee osana talousarvion laadintaa ohjelman puitteissa tehtävät mahdolliset investoinnit ja toteutettavat toimenpiteet sekä budjetoinnin. Elinvoimaohjelman toteutuksessa hyödynnetään erilaisia kansallisia ja kansainvälisiä rahoitusohjelmia ja kumppanuuksia mahdollisuuksien mukaan.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 15

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi liitteen mukainen Vantaan elinvoimaohjelma 2014–2016.
Käsittely:
Merkittiin, että elinvoimaohjelman tilastoliite oli jaettu kaupunginhallituksen jäsenille etukäteen asian käsittelyn taustamateriaaliksi.
Kaupunginjohtaja täydensi esitystänsä siten, että Vantaan elinvoimaohjelman 2014–2016 kappaleeseen ”2.4 Elävät keskustat ja kohtuuhintaiset asunnot” lisätään virke ”Tikkurilan kehittymisen, turvallisuuden ja viihtyisyyden kannalta yksi keskeisimmistä kehityskohteista on Tikkuraitti, joka on luonnollinen osa Tikkurilan uudistuvaa ja elinvoimaista keskustaa.”
Päätös:
Hyväksyttiin täydennetty esitys.

Liite
5 Vantaan elinvoimaohjelma 2014–2016 (luonnos)

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
kaupunginjohtaja Kari Nenonen, puh. 09 8392 2101, apulaiskaupunginjohtaja vs. Heidi Nygren puh. 09 8392 2112, elinkeinojohtaja José Valanta, p. 09 8392 1108, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

VANTAA

Vantaan elinvoimaohjelma 2014–2016

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 15 §

Sisältö

Esipuhe 3

1 Johdanto 4

2 Vantaan elinvoiman painopisteet 6

2.1 Yrityspalveluiltaan ylivoimainen 6

2.2 Edelläkävijä työllistämisessä 8

2.3 Saavutettavuudeltaan ykkönen 11

2.4 Elävät keskustat ja kohtuuhintaiset asunnot 14

2.5 Osaamisen kehittäjä 18

2.6 Kasvava teollisuus ja kehittyvä kauppa 20

2.7 Matkailun kansainvälinen keskittymä 23

2.8 Mainetta rakentamassa 25

3 Elinvoimalupaukset 2014–2016 27

Liite 1 Elinvoimaohjelman valmistelu ja ohjaus

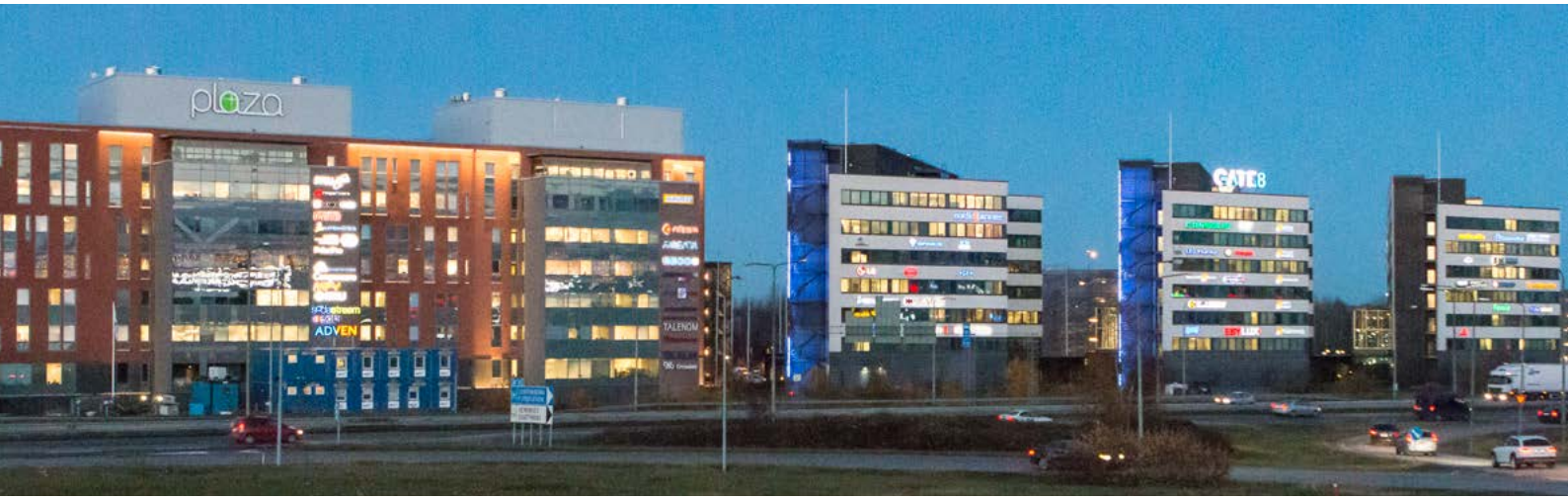

Esipuhe

Vantaa on elinvoimainen ja kasvava kaupunki, tulevaisuuden kaupunki. Meidän tehtävämme juuri nyt on taata ne edellytykset, joita tulevaisuutemme rakentaminen vaatii. Tästä syystä olemme käynnistäneet nyt käsissänne olevan ohjelman, joka tähtää elinkeinopolitiikkamme vahvistamiseen. Tavoitteenamme on kaupungin talouden tasapaino, erityisesti investointien rahoittaminen omalla tulorahoituksella. Lisäksi kaupungillemme on turvattava mahdollisuus myös jatkaa kasvuaan tulevaisuudessa. Tässä onnistumme, kun saamme tulorahoituspohjamme kuntoon.

Kaupungin toimintojen kehittäminen on tavoitteidemme toteuttamiselle elintärkeää. Meidän tulee rakentaa Vantaa, joka on entistäkin joustavampi, asiakaslähtöisempi ja tuottavampi. Näin voimme parhaalla mahdollisella tavalla vaikuttaa kaupungin kehittymisen suuntaan. Tähän Vantaan valtuusto meitä myös ohjasi hyväksyessään kaupungin talouden tasapainotusohjelman.

> ”Uusia ratkaisuja **kasvavan** ja **kehittyvän** kaupungin tarpeisiin

Samalla valtuusto ohjeisti kaupungin virkamiehiä myös laatimaan Vantaalle elinkeino- ja työllisyyspoliittisen ohjelman, joka sittemmin nimettiin elinvoimaohjelmaksi. Elinvoimaohjelman avulla tartutaan uudella tavalla tulevaisuuden konkreettiseen rakentamiseen. Se johtaa vielä entistäkin parempaan kumppanuuteen yritysten kanssa, vahvistaa Vantaan jo nyt erittäin hyväksi koettua yritysilmapiiriä. Lisäksi siitä saadaan tukea vahvasti resursoituun, aktiiviseen ja innostavaan työllisyyspolitiikkaan, jonka avulla voidaan ratkaista sekä pitkäaikais- että nuorisotyöttömyyden mukanaan tuomia ongelmia.

Kaiken tämän toteuttamisessa kaupunki tarvitsee kumppaneita. Haluankin kiittää vantaalaisia yrittäjäjärjestöjä - Kauppakamari ja Vantaan Yrittäjät – sekä yksittäisiä yrityksiä vahvasta tuesta elinvoimaohjelman laatimisessa. On ollut hienoa huomata, miten vahvaa tukea kumppanuus kaupungin kanssa on saanut.

Lämmin kiitos myös kaupungin työntekijöille heidän avainasemassa olleesta panoksestaan ohjelmaa rakennettaessa, luottamushenkilöjohdolle heidän työhön tuomastaan asiantuntemuksesta, sekä koko vantaalaiselle päätöksentekojärjestelmälle siitä ennakkoluulottomuudesta, jolla se suhtautuu elinkeinoelämän kehittämiseen.

Kaikilta ohjelman rakentamisessa mukana olleilta tahoilta olemme saaneet varauksettoman tuen. Meillä on nyt todellinen mahdollisuus rakentaa tulevaisuuden Vantaasta entistäkin vahvempi ja elinvoimaisempi kaupunki.

Kari Nenonen
kaupunginjohtaja
valmisteluryhmän puheenjohtaja

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 15 §

1 Johdanto

Suomen asema kansainvälisessä työnjaossa on murroksessa ja muutokset elinkeinorakenteessa ja työmarkkinoilla jatkuvat voimakkaina. Maamme elinkeinoelämä toimii suurelta osin toimialoilla, joiden kysyntä maailmalla on ollut laskussa. Vientisektorimme on haavoittuva, sillä puolet koko maan viennistä on vain 25 suurimman yrityksen varassa. Edellä mainittujen tekijöiden rinnalla huoltosuhteen nopea heikkeneminen, kansantalouden supistuminen ja työttömyyden kasvu heijastuvat suoraan kuntien tulopohjaan sekä kykyyn vastata velvoitteistaan.

Suomesta on viimeisen 10 vuoden aikana kadonnut yli 100 000 teollista työpaikkaa, joista suurin osa pysyvästi. Maamme pitkäaikaisesta tukipilaristа, metsäteollisuudesta on vuoden 2008 jälkeen kadonnut yli 8 000 työpaikkaa ja teknologiateollisuudesta viimeisen neljän vuoden aikana lähes 60 000 työpaikkaa. Lentoliikenne ja elektroniikkateollisuus ovat toimialoina käymässä läpi suurta murrosta. Samaan aikaan pienet ja keskisuuret yritykset (pk-sektori) ovat luoneet noin 70 000 uutta kaupan ja palvelualan työpaikkaa. Tämä on vaikuttanut ratkaisevasti siihen, että Vantaan työpaikkakehitys on kasvanut vaikeasta taloustilanteesta huolimatta, ja työpaikat ovat lisääntyneet Vantaalla koko 2000-luvun voimakkaammin kuin muissa suurissa kaupungeissa.

Tästä huolimatta myös työttömyys on lisääntynyt Vantaalla ja joulukuussa 2013 kaupungin kokonaistyöttömyys ylti jo 10,5 prosenttiin. Työttömistä suurin yksittäinen ryhmä on yli 50-vuotiaat, joita kaikista vantaalaisista työttömistä on kolmannes. Vaikka nuorisotyöttömyys on myös Vantaalla vakava ongelma, on aktiivisten työllistämistoimenpiteiden ansiosta työttömyyskehitys pysynyt naapurikuntia alemmalla tasolla. Maahanmuuttajataustaisten työllisyysaste on edelleen selkeästi kantaväestöä alhaisempi.

Vantaan vahvuutena on elinkeinorakenteen monipuolisuuden ohella ollut vahva työpaikkaomavaraisuus. Työpaikkaomavaraisuus on tämän raportin laatimishetkellä 105 prosenttia

> Vuonna 2020 Vantaalla on **121 500** työpaikkaa, jossa kasvua vuoteen 2013 on peräti **14,5%**

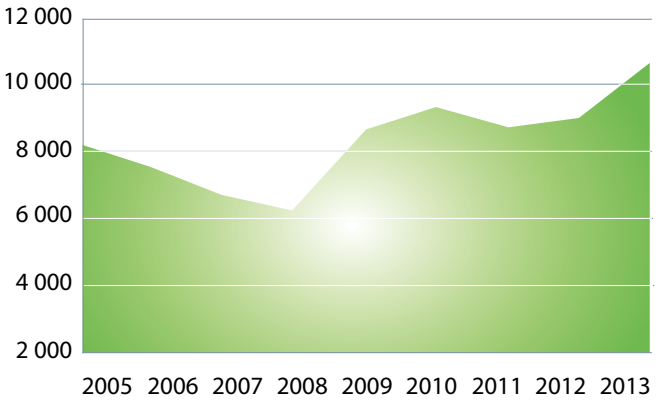

Vantaalaiset työttömät v. 2005–2013

> Vakavarainen Vantaa on kansainvälinen kestävän kasvun keskus, jossa kaupunkia ja palvelujen laatua kehitetään yhdessä asukkaiden kanssa. Vantaa on asukkaille turvallinen kotikaupunki, yrityksille Suomen paras kumppani ja työntekijöille maan parhaiten johdettu kaupunki.

Vantaan visio

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 15 §

eli Vantaalla on enemmän työpaikkoja, kuin mikä on kaupungissa asuvan työllisen työvoiman määrä. Kaupan ja palveluiden työpaikkakehitys pk-sektorilla on ollut Vantaalla vakaata, kun taas teollisuuden, julkisen hallinnon sekä kuljetus- ja logistiikka-alan työpaikkojen määrä ovat olleet lievässä laskussa vuosien 2008–2013 välillä.

Päivittäin kaupungissa käy töissä lähes 61 000 ihmistä naapurikunnista, ja vain 45 prosenttia vantaalaisista työskentelee kotikaupunkinsa alueella. Näiden lukujen välisen suhteen muuttaminen on Vantaalle suuri haaste ja samalla mahdollisuus. Vantaan työpaikkakehityksen on ennakoitu jatkuvan vahvana myös tulevaisuudessa; vuoteen 2020 mennessä kaupungin työpaikkojen määrällisen kasvun on arvioitu olevan nopeampaa kuin yhdessäkään muussa pääkaupunkiseudun kunnassa.

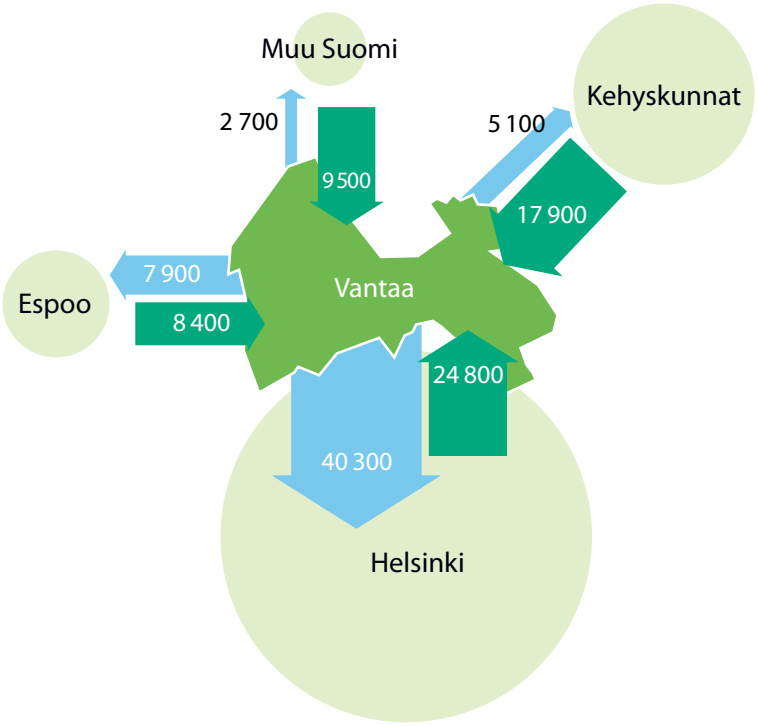

Työssäkäynti Vantaalle ja Vantaalta v. 2011. Lähde: Tilastokeskus: Elinkeinorakenne ja työssäkäynti 2011 (päivitetty 16.10.2013)

Elinvoimaohjelma jakautuu kaikkiaan kahdeksaan painopisteeseen, joista jokaiselle on määritelty tavoitteet sekä toimenpiteet, joilla tavoitteisiin pyritään. Painopistealueiden yhteydessä esitellään kuhunkin teemaan vaikuttavat muutosvoimat. Toimenpiteiden jälkeen on ilmoitettu taho, joka vastaa asian etenemisestä. Eri toimenpiteiden kohdalla voi olla useita toteuttajatahoja. Lisäksi jokaiselle painopisteelle on määritelty elinvoimalupaus, joka määrittää kaupungin tahtotilan kunkin painopisteen osalta.

Elinvoimaohjelman toteuttamista varten laaditaan vuosittain vahvistettava toimintasuunnitelma, joissa kunkin toimenpiteen toteuttaminen on aikataulutettu sekä konkretisoitu resursseiltaan. Tavoitekorteissa on kullekin toimenpiteelle määritelty sen alkamis- ja päättymisaika tai toimenpiteen valmistumisvuosi. Elinvoimaohjelman toteutumista ohjaa kaupunginjohtajan nimeämä valmisteluryhmä, joka vastaa myös ohjelman jatkokehittämisestä. Toimenpiteistä vastaavat on mainittu toimenpiteen yhteydessä.

Valmisteluryhmä suunnittelee osana talousarvion laadintaa ohjelman puitteissa tehtävät mahdolliset investoinnit ja toteutettavat toimenpiteet sekä budjetoinnin. Elinvoimaohjelman toteutuksessa hyödynnetään erilaisia kansallisia ja kansainvälisiä rahoitusohjelmia ja kumppanuuksia mahdollisuuksien mukaan. Ohjelman etenemisestä raportoidaan kaupunginhallitukselle vuosittain.

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 15 §

2 Vantaan elinvoiman painopisteet

2.1 Yrityspalveluiltaan ylivoimainen

Yritysmyönteisyys näkyy jokaisen **asenteessa**

Vantaalla toimii nykyisin noin 12 000 yritystä, joita palvelevat kaupungin elinkeino- ja yrityspalveluiden lisäksi muun muassa Vantaan Yrittäjät, Kauppakamari ja Vantaan Uusyrityskeskus. Vantaan kaupungin yritysmyönteisyys ilmenee siinä, miten se kykenee palvelemaan alueella jo toimivia tai tänne sijoittumistaan harkitsevia yrityksiä asiantuntevasti, nopeasti ja yritysten tarpeet huomioiden. Erityinen tarve kaupungissa jo toimivien yritysten neuvontapalveluille on sukupolvenvaihdoksiin, kansainvälistymiseen, toimitiloihin, kasvuun sekä rahoitukseen liittyvissä kysymyksissä.

Yritysmyönteisyys näkyy koko kaupungin organisaation toiminnassa ja jokaisen yksittäisen työntekijän asenteessa. Yhteistyö yritysmaailman kanssa lisää myös henkilöstön asiantuntijuutta. Kaupungin johtavana periaatteena on tiivis vuorovaikutus henkilöstön kanssa ja kannustaminen käytännön innovaatioihin. Vantaan henkilöstön asiantuntijuus onkin laajasti tunnustettua.

Suurimmat työllistäjät Vantaalla v. 2011	
ISS Palvelut	3 276
Finnair Oyj	3 264
Keslog Oy	1 391
Finnair Technical Services Oy	1 243
Finavia Oyj	1 039
HK Ruokatalo Oy	937
Itella Posti Oy	901
Tikkurila Oyj	800
Vaisala Oyj	784
Pöyry Finland Oy	740

Kaupungin yrityksille tarjoamien palveluiden tulee olla selkeitä ja helposti saatavissa. Yksityisten palveluiden näkyvyyttä kaupungin nettisivuilla lisätään. Kaikella tällä halutaan luoda pohjaa tulevaisuuden yritystoiminnan vahvistumiselle.

Elinkeino- ja työvoimapolitiikan tavoitteita tuetaan Vantaalla koulutuksellisin keinoin. Lisäksi otetaan käyttöön pienhankintatyökalu, joka vahvistaa myös vantaalaisten pk-yritysten mukaanpääsyä kaupungin alle 30 000 euron pienhankintoihin.

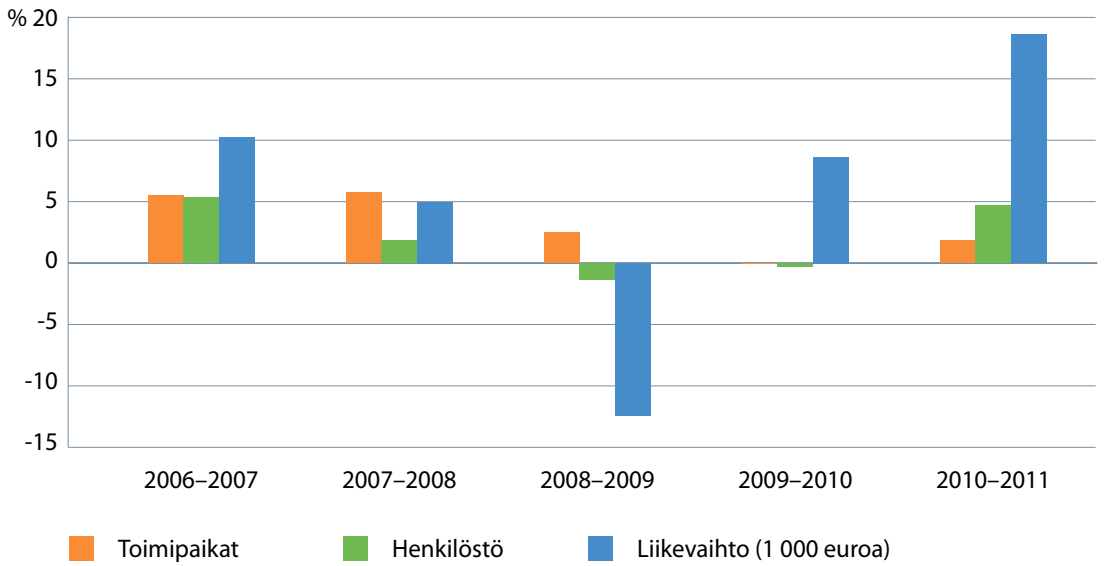

Yritysten määrän, niiden henkilöstön ja liikevaihdon kehitys Vantaalla (%)

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 15 §

ELINVOIMALUPAUS 1

Vantaa on Suomen suurista kaupungeista yritysmyönteisin. Se ottaa huomioon aktiivisimmin erikokoisten ja -tyyppisten yritysten tarpeet, luo edellytyksiä aloittavien yritysten menestymiselle sekä auttaa jo toimivia yrityksiä onnistumaan liiketoiminnassaan.

Yrityspalveluiltaan ylivoimainen – tavoitteet

Yritys-Vantaa -neuvontapalvelu

Toimenpide	Toteutus	Aikataulu
Järjestetään kaupungissa jo toimiville yrityksille tehokkaat neuvontapalvelut.	Vastuutaho: elinkeinopalvelut Kumppaneina: Vantaan Yrittäjät, Vantaan Uusyrityskeskus (VUYK), maankäyttö	2014

Paremmat kilpailumahdollisuudet vantaalaisille yrityksille

Otetaan kaupungin hankinnoissa käyttöön pienhankintatyökalu.	Vastuutaho: hankintakeskus Kumppaneina: elinkeinopalvelut, toimialat, Vantaan Yrittäjät	2014

Yritysrekisteri kattavaksi

Luodaan rekisteri alueen yrityksistä toimialoittain.	Vastuutaho: elinkeinopalvelut Kumppaneina: Vantaan Yrittäjät, Kauppakamari, Vantaan uusyrityskeskus	2014

Rekisteri vapaista toimitiloista

Rakennetaan ajantasainen rekisteri vapaista toimitiloista ja tonteista.	Vastuutaho: elinkeinopalvelut Kumppaneina: maankäyttö, Vantaan Yrittäjät, Kauppakamari, kiinteistönvälittäjät	2014

Uudentyyppinen yrityshautomo Vantaalle

Selvitetään mahdollisuudet käynnistää uudentyyppinen yrityshautomo Vantaalle.	Vastuutaho: elinkeinopalvelut Kumppaneina: yritykset, Vantaan Yrittäjät, Vantaan uusyrityskeskus, Kauppakamari, oppilaitokset, Vantaan innovaatioinstituutti	2015

Yrittäjyystietoisuuden nostaminen

Käynnistetään yritysmyönteinen Vantaa -koulutusohjelma kaupungin esimiehille ja luottamushenkilöille.	Vastuutaho: kaupunginjohtajan toimiala Kumppaneina: sivistystoimi, Kauppakamari ja Vantaan Yrittäjät	2015

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 15 §

2.2 Edelläkävijä työllistämisessä

Kuntien rooli työllisyyden edistämisessä kasvaa. Työllisyyden edistämisessä ensisijaista on kuntalaisen osallistaminen ja oman aktiivisuuden lisääminen sekä yhteistyö eri toimijoiden kanssa. Kaupungin työllisyyspalvelujen tehtävänä on työllistää ja edistää työllistymistä. Asiakkaille tarjotaan innovatiiviset, riittävät ja oikein kohdennetut palvelut, joiden tavoitteena on osaamisen parantaminen ja työllistyminen avoimille markkinoille.

Vantaan Työraide on osa valtakunnallista kuntakokeilua, jossa pitkäaikaistyöttömien palveluja on siirretty valtiolta kunnalle. Vuonna 2015 yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneiden työmarkkinatuen järjestämis- ja rahoitusvastuu siirretään kunnille, kun tällä hetkellä kunnan rahoitusvastuu koskee yli 500 päivää passiivista työmarkkinatukea saaneita. Lisäksi kunnan, TE-toimiston ja Kelan yhteiset Työvoiman palvelukeskukset (TYP) tulevat lakisääteiseksi toiminnaksi. Nämä muutokset vaikuttavat merkittävästi uusien palvelutapojen muotoutumiseen.

Työvoiman kysynnän ja tarjonnan tulee kohdata nykyistä paremmin. Tämä edellyttää entistä tiiviimpää yritysyhteistyötä. Työllistämisen on vastattava elinkeinoelämän rakennemuutoksiin toisinaan nopeastikin. Samalla toimintaa tulee suunnata kohti tulevaisuuden työmarkkinoita.

Kaupunki edistää monipuolisella yritysyhteistyöllä kuntalaisten työllistymistä avoimille työmarkkinoille, auttaa yrityksiä osaavan työvoiman rekrytoinnissa ja tiedottaa yrityksille saatavilla olevista työllistämiseen liittyvistä palveluista ja avustuksista. Vantaa hyödyntää aktiivisesti myös erilaisia projekteja, hankkeita ja monialaista yhteistyötä yritysten, valtion, oppilaitosten ja kolmannen sektorin kanssa. Uusilla toiminnoilla, monipuolisilla koulutusväylillä ja esimerkiksi sosiaalisin perustein toimivan yrityksen avulla luodaan mahdollisuuksia työttömille, jotka tarvitsevat lisätukea työllistyäkseen avoimille markkinoille.

Vantaa on itsekin merkittävä työllistäjä, tarjoaahan kaupunkikonserni työpaikan yli 11 000 eri alojen ammattilaiselle. Vantaa työnantajana kykenee nopeasti reagoimaan ympäristön muutoksiin, koska kaupungin organisaatio on matala ja ketterä. Kaupunki on panostanut johtamisvalmennukseen ja esimiehet tekevät tiivistä yhteistyötä kaupungin kehittämiseksi. Yritykset ovat kaupungin henkilöstölle kumppaneita, mitä myös yrittäjät arvostavat.

Lisäksi kaupunki tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia työkokeiluun tai kuntouttavaan työtoimintaan reittinä kohti työelämää. Myös julkisia hankintoja voidaan käyttää työllistämisen tukena ottamalla sosiaaliset näkökohdat huomioon kilpailutuksissa.

Elinikäinen oppiminen on osa työllistämistä. Oppilaitosten ja yritysten tiivis yhteistyö antaa hyvät työelämävalmiudet. Vantaa tukee työttömien ammattitaidon päivittämistä tarjoamalla vaihtoehtoisia opiskeluväyliä, kuten oppisopimuskoulutusta, jossa kohtaavat opetuksen joustavuus ja yritysmaailman tarpeet. Tätä toteutetaan yhteistyössä työllisyyspalveluiden ja sivistystoimen kanssa. Lisäksi Vantaalle perustetaan työssä oppimisen avoin keskus, jossa työskennellään ja samaan aikaan kouluttaudutaan uuteen ammattiin. Keskukselle hankitaan myös yrityskummit, jolloin siirtyminen työmarkkinoille helpottuu. Kaupungin omistamien maiden suunnittelussa selvitetään mahdollisuuksia varata edullista toimitilaa yritystoimintaa aloitteleville.

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 15 §

Vantaa toteuttaa aktiivisesti nuorisotakuuta. Nuorisotyöttömyyden hoidosta on saatu positiivisia tuloksia. Esim. Petra -projekteissa avaintekijöitä ovat asiakkaan kohtaaminen, moniammatillinen palvelu, tiivis yritysyhteistyö ja palvelujen kohdentaminen nuoriin jo työttömyyden varhaisessa vaiheessa.

ELINVOIMALUPAUS 2

Vantaa pysyy edelläkävijänä nuorten ja pitkäaikaistyöttömien työllistämisessä innovatiivisen ja ratkaisukeskeisen toimintansa ansiosta. Käytännössä se toteutuu joustavien koulutusväylien, organisaation sisäisen yhteistyön, tiiviin yritysyhteistyön sekä aktiivisen työllistämisotteen avulla.

Edelläkävijä työllistämisessä – tavoitteet

Työllisyyspalvelut helposti saavutettaviksi

Toimenpide	Toteutus	Aikataulu
Toteutetaan yhden luukun periaate pitkäaikaistyöttömien palvelemiseen.	Vastuutaho: työllisyyspalvelut, sosiaali- ja terveystoimi Kumppaneina: TE-toimisto ja Kela	2015

Vantaalla on valmis suunnitelma vastauksena kuntien työllistämisvelvoitteen kasvuun v. 2015

Luodaan vantaalainen malli työllisyyden edistämiseksi yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneille.	Vastuutaho: työllisyyspalvelut, Kumppaneina: TE-toimisto	2014

Työllistämisestä tukea ihmisten osallisuudelle

Tarjotaan työllistymismahdollisuuksia vaihtoehtona pitkälle toimeentulotuelle.	Vastuutaho: työllisyyspalvelut Kumppaneina: sosiaali- ja terveystoimi, TE-toimisto, yrittäjäjärjestöt, yritykset, kolmas sektori, työttömien yhdistykset	2015

Yrityksille paremmat mahdollisuudet työllistää

Myönnetään yrityksille avustusta pitkäaikaistyöttömän palkkaamiseksi eli ns. Vantaa-lisää 500 €/kk, enintään kahdeksi vuodeksi.	Vastuutaho: työllisyyspalvelut	2014

Osatyökykyisille, maahanmuuttajille ja pitkäaikaistyöttömille työtilaisuuksia

Perustetaan kokeiluluonteisesti sosiaalisin perustein toimiva yritys.	Vastuutaho: työllisyyspalvelut Kumppaneina: TE-toimisto	2016

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 15 §

Työmarkkinoille koulutettua työvoimaa		
Perustetaan työssä oppimisen avoin keskus.	Vastuutaho: työllisyyspalvelut, Kumppaneina: sivistystoimi, TE-toimisto	2016
Nuorisotakuun toteuttaminen		
Noudatetaan nuorisotakuun toteuttamissuunnitelmaa.	Vastuutaho: työllisyyspalvelut, sivistystoimi Kumppaneina: TE-toimisto, sosiaali- ja terveystoimi, yrittäjäjärjestöt, oppilaitokset	2014–2015
Nuorisotyöttömyyden aktiivinen torjunta		
Turvataan PETRA-projektin jatkuminen valtuustokauden loppuun asti.	Vastuutaho: työllisyyspalvelut, Kumppaneina: sivistystoimi, TE-toimisto	2014–2016
Kaupunki kantaa työllistämisvastuutaan		
Kaupungin toimialat ottavat kuntouttavan työtoiminnan asiakkaita vähintään viisi prosenttia suhteutettuna vakinaiseen henkilöstömääräänsä.	Vastuutaho: työllisyyspalvelut Kumppaneina: toimialat, TE-toimisto	2014–2015
Uudenlaista koulutusta työttömille ja työttömyysuhan alla oleville		
Avataan uusia väyliä ammattitaidon päivittämiseen ja tutkintoon johtaviin opintoihin.	Vastuutaho: työllisyyspalvelut, sivistystoimi Kumppaneina: TE-toimisto, yrittäjäjärjestöt	2016

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 15 §

2.3 Saavutettavuudeltaan ykkönen

Vantaan kaupungin vahvuus Helsingin seudulla, Suomessa ja kansainvälisesti perustuu hyvään sijaintiin. Maan päälentoasema Helsinki-Vantaa yhdistää matkustaja- ja lentorahtiliikenteen ja toimii myös kansainvälisen liikenteen kasvavana logistisena solmukohtana sekä porttina idän ja lännen välillä. Sen vahvuutena ovat lentoyhteydet Aasiaan ja Eurooppaan. Kansainvälisen ilmakuljetusliiton IATA:n teettämän tutkimuksen mukaan lentoliikenteen osuus Suomen bruttokansantuotteesta on 3,2 prosenttia ja ala työllistää suoraan tai välillisesti yhteensä yli 100 000 ihmistä.

Vantaan sijainti raide- ja tieliikenteen verkostossa on ylivertainen koko Suomessa. Kehä III yhdistää Helsingistä lähtevät säteittäiset valtaväylät ja Vuosaaren sataman. Heinäkuussa 2015 liikennöintinsä aloittava Kehärata kokoaa Vantaan erillisiä osakeskuksia nykyistä vahvemmaksi kokonaisuudeksi, yhdistää kaupunkirakennetta laajemmin sekä tekee liikkumisesta metropolialueella entistä sujuvampaa. Kehäradalla on arvioitu tehtävän jatkossa jopa 60 000 matkaa päivittäin ja se tulee olemaan merkittävä vähähiilisen sekä ekologisesti kestävän yhdyskuntarakenteen tekijä. Kehäradan myötä Vantaalle valmistuu viisi täysin uutta asemaa liiketoimintaympäristöineen, joka yhdessä uusien asemavarausten (Ruskeasanta, Viinikkala ja Lapinkylä) kanssa nostaa asemien määrän jo seitsemääntoista.

Liikkuminen voi edellyttää monien eri kulkumuotojen käyttöä saman matkan eri osilla. Siksi vaihtamisen liikennevälineistä toiseen on oltava helppoa erityisesti työmatkaliikenteessä. Vantaan kannalta on tärkeää, että valtion ja Helsingin seudun kuntien kesken solmitun MAL-aiesopimuksen mukaisesti valtio edistää erityisesti Kehäradan liityntäliikenteen järjestelyjä myös seuraavalla aiesopimuskaudella.

Kehäradan valmistuttua Vantaalla on viisi täysin uutta asemaa ja kolmen uuden aseman varaus. Tikkurilaan vuonna 2014 valmistuvasta matka- ja liikekeskus Dixistä tulee tärkein liitoskohta kaukojunien ja Helsinki-Vantaan lentoaseman välillä sekä samalla Suomen toiseksi vilkkain rautatieasema.

Erinomaisen sijainnin ja saavutettavuuden tuomia mahdollisuuksia on aktiivisesti hyödynnettävä asukkaiden ja yritysten houkuttelussa alueelle. Yritykset hakeutuvat mielellään sinne, missä on osaavaa työvoimaa, mielenkiintoisia liiketoimintaympäristöjä ja toimivat markkinat kuten Aviapoliksen kehitys lentoaseman läheisyydessä osoittaa.

Yritykset sijoittuvat Vantaalle muun muassa siksi, että osaavan henkilöstön rekrytointi keskelle metropolialuetta on helppoa, kuten esimerkiksi Aviapolis-alueen vahva kasvu osoittaa. Kaupungissa on mielenkiintoisia liiketoimintaympäristöjä ja sen kilpailukyky on hyvä sujuvien liikenneyhteyksien, toimivien palveluiden ja kehittyvän ympäristön vuoksi.

Vantaalle on tulevina vuosina kohdentumassa noin kahden miljardin euron investoinnit kaupungin ja valtion panostaessa yhdessä voimakkaasti lentokenttäalueen uudistamiseen, Kehäradan rakentamiseen ja Kehä III:n parantamiseen. Vantaalle on jatkossa elintärkeää hyödyntää täysimittaisesti näiden hankkeiden tarjoamat mahdollisuudet, sillä ne toimivat niin Vantaan kuin koko metropolialueenkin tulevan kasvun pohjana. Kaupunki vauhdittaa omalta osaltaan lentoasema-alueen kehittämistä, jotta esimerkiksi alueen linja-autoliikenne sujuvoituisi. Lentoasema on jo nyt maamme toiseksi vilkkain linja-autoasema ja sen merkitys joukkoliikenteen solmukohtana vain kasvaa jatkossa.

Kehäradan varrella sijaitsevat kasvavat työpaikka-alueet Tikkurila, lentoasema, Kivistö, Vehkala ja Vantaankoski muodostavat Aviapoliksen rinnalla Vantaan merkittävimmän elinkeinoelämän tulevan kasvupotentiaalin.

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 15 §

ELINVOIMALUPAUS 3

Vantaa rakentaa osaltaan sujuvaa suurkaupunkia parantamalla lentoaseman ja sataman väylien vetävyyttä, luomalla Kehäradan asemanseuduista kiinnostavia liiketoimintaympäristöjä sekä huolehtimalla asumisen ja koulutuksen houkuttelevuudesta.

Saavutettavuudeltaan ykkönen – tavoitteet

Kansainvälisen saavutettavuuden vahvistaminen

Toimenpide	Toteutus	Aikataulu
Vahvistetaan Vantaan kansainvälistä kilpailukykyä tukemalla lentoasemaympäristön kehittymistä, parantamalla Vuosaaren sataman saavutettavuutta sekä hyödyntämällä Finnairin ja VR:n kasvavia matkustajavirtoja.	Vastuutaho: maankäyttö, elinkeinopalvelut Kumppaneina: Liikennevirasto, Helsingin Satama, Finavia, Finnair, VR	2014-2016

Asemanseuduille erottuvat profiilit

Profiloidaan Kehäradan asemanseutujen liiketoimintaympäristöjä sekä asunto- ja työpaikka-alueita.	Vastuutaho: maankäyttö Kumppaneina: elinkeinopalvelut, Tekes ja Innovaatioinstituutti, Vantaan Yrittäjät, Kauppakamari	Vehkala: 2014 Tikkurila: 2014 Myyrmäki: 2014–2015 Kivistö: 2014–2016

Joukkoliikenne sujuvaksi vaihtoasemilla

Rakennetaan joukkoliikenteen uusista solmukohdista sujuvia ja korkeatasoisia kohtaamispaikkoja: • lentoasema kaukoliikenteen terminaalina • Aviapolis itä–länsisuuntaisen liikenteen vaihtoasemana • Tikkurilan matkakeskus lähi- ja kaukoliikenteen risteyksenä.	Vastuutaho: maankäyttö Kumppaneina: Innovaatioinstituutti, Finavia ja HSL	2015–2016

Liityntäpysäköinti toimivaksi

Osoitetaan liityntäpysäköintipaikat autoille ja polkupyörille Tikkurilan, Kivistön ja Vehkalan asemille hyödyntäen uusia teknisiä sovelluksia.	Vastuutaho: maankäyttö Kumppaneina: HSL, naapurikehyskunnat, Innovaatioinstituutti	2015

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 15 §

2.4 Elävät keskustat ja kohtuuhintaiset asunnot

Keskustojen elinvoimaisuus edellyttää asuntotuotannon lisäämistä, liike- ja toimitilojen rakentamista sekä yleisen viihtyvyyden nostamista. Vantaan keskukset ovat oman aikansa tuotteita ja niitä on syytä profiloida niiden nykyisistä vahvuuksista lähtien.

Kaikissa Vantaan keskustoissa on käynnissä merkittäviä, eri vaiheissa olevia kehittämishankkeita.

Vantaan hallinnolliseen kaupunkikeskukseen Tikkurilaan on asumisen lisäksi keskittynyt paljon yksityisiä ja julkisia palveluja. Tikkurilan uusi tori, puisto, kävelykatu ja kaupungintalon viereen avattu Galleria K luovat puitteet vireälle ja turvalliselle kaupunkielämälle.

Tikkurilan kehittymisen, turvallisuuden ja viihtyisyyden kannalta yksi keskeisimmistä kehityskohteista on Tikkuraitti, joka on luonnollinen osa Tikkurilan uudistuvaa ja elinvoimaista keskustaa.

Tikkurilaan ja Jokiniemeen rakentuu lähivuosina runsaasti uusia asuntoja ja lisää kaivattua pysäköintitilaa. Keskeinen sijainti, erinomaiset liikenneyhteydet, toimisto- ja liikekeskukset kuten Dixi ja uudistuva Tikkuri ovat Tikkurilan valttikortteja. Tikkurilan rooli pääkaupunkiseudun monikeskuksisessa verkostossa vahvistuu jatkossa. Kiinnostavan kehittämiskohteen muodostaa entisen Åvikin huvilan, Silkin kiinteistön, Vernissan ja Heurekan alueen muodostama kokonaisuus keskeisellä paikalla Tikkurilan Jokirannassa.

Myyrmäen keskustaan on tarkoitus rakentaa kauppakeskuksen laajennus, asuinkerrostaloja ja tori. Linja-autoterminaali ja juna-asema uudistetaan vuonna 2014 ja niitä kehitetään aktiivisessa yhteistyössä kaupungin, alueen asukkaiden sekä TEKESin Fiksu kaupunki -ohjelman toimijoiden kanssa. Martinlaakson keskustaan on hiljattain valmistunut uusi ostoskeskus ja useita kerrostaloja.

Koivukylän vanhan ostoskeskuksen laajennuksen asemakaavamuutos on tekeillä. Myymäläpinta-ala on tarkoitus moninkertaistaa. Suunnitelmaan kuuluu nykyisen kirjaston siirtäminen vanhoista tiloista uuteen ostoskeskukseen. Tavoitteena on myös rakentaa asuntoja aseman viereen.

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 15 §

Tikkurilan Jokirannasta laaditaan kehittämis-suunnitelma

Korson keskustan uudistaminen alkaa kaupungin järjestämällä suunnittelukilpailulla. Kilpailun tuloksen pohjalta muutetaan keskustan asemakaavaa, jonka jälkeen alueen uudisrakentaminen voi alkaa.

Hakunilan keskustan elinvoimaisuutta parannetaan ja keskustaa laajennetaan. Laajennuksessa keskitytään vanhan ostoskeskuksen uudistamiseen sekä nykyisen linja-autovarikon tilalle tulevan kauppakeskuksen kaavoitukseen. Vanhan Destian varikon tilalle on valmisteilla olevassa asemakaavassa tulossa uutta kerrostalorakentamista. Vantaa osallistuu valtion asuinalueiden kehittämisohjelmaan 2013–2015 Hakunilan suuralueelle sijoittuvan Länsimäen kehittämishankkeella. Hankkeen tarkoituksena on luoda sekä asuinalueiden kehittämistä edistävä toimintamalli että monipuolistaa Länsimäkeä asuinalueena.

Kivistöä suunnitellaan kestävän kehityksen, taiteen ja hyvien yhteyksien uutena keskuksena. Kivistön keskusta yhdessä Keimolanmäen ja Vehkalan sekä vuoden 2015 asentomessualueen kanssa tarjoaa laajat mahdollisuudet toteuttaa pääkaupunkiseudun kilpailukykyohjelmaa erinomaisessa liikenteellisessä solmukohdassa: Kehärata, valtatie 3 ja Kehä III johtavat Kivistöön. Kivistön aseman ympäristöön toteutuu Kivistön kaupunkikeskus, joka sisältää paitsi kauppakeskuksen myös esimerkiksi linja-autoterminaalin, palveluita, hyvinvointi- ja viihdekeskuksen ja asumista. Tavoitteena on rakentaa Kivistöstä Suomen kiinnostavin ja innovatiivisin kaupan ja asumisen ympäristö.

Vantaalla on hyviä kokemuksia kehittämisestä ja aluemarkkinoinnista yrittäjien ja yhteistyökumppaneiden kanssa muun muassa Aviapoliksen ja Vantaan Akselin alueilla. Jatkossa myös aluetoimikunnat on tärkeää saada aktiivisesti mukaan alueiden kehittämiseen.

Asumisen kohtuuhintaisuus ja lupamenettelyn vaivattomuus valttina

Vantaan kaupungin asuntojen hinnat ovat pääkaupunkiseudun edullisimmat. Pääkaupunkiseudun, myös Vantaan, asuntojen hinnat ovat kuitenkin nousseet muuhun maahan verrattuna suhteettoman korkeiksi ja haittaavat jo kohtuuhintaisen asunnon löytämistä osaavalle työvoimalle. Vantaa on MAL-aiesopimuk-

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 15 §

sella sitoutunut lisäämään muun muassa asuntotuotantoedellytyksiä ja kohtuuhintaista asuntotuotantoa vuosina 2012–2015.

Vantaa on myös maapoliittisessa ohjelmassaan sitoutunut kohtuuhintaiseen, laadukkaaseen ja toteutumiskelpoiseen asuntotuotantoon. Jotta voidaan houkutella hyvin koulutettuja ja toimeentulevia asukkaita, on jatkossa tärkeää huolehtia riittävästä pientalotonttien määrästä. Maapoliittisessa ohjelmassa on linjattu, että luovutettavien erillispientalotonttien määrää kasvatetaan lähivuosina 100 tonttiin vuodessa.

Lisäksi Vantaan kaupunki panostaa rakentamisen lupaprosessien sujuvoittamiseen rakentajan näkökulmasta. Tänä päivänä uudisrakennusten toteuttamiseen vaadittava lupamenettely on rakentajalle varsin työläs, monipolvinen ja aikaa vievä tapahtumasarja. Tämä koskee niin pientaloja kuin tuotantotilojen rakentamista. Siksi pientaloalueiden täydennysrakentamista halutaan vauhdittaa toteuttamalla muun muassa rakennusvalvonnan yhden luukun periaate, jonka toteutuessa rakentaja saa jatkossa kaikki tarvitsemansa luvat ja dokumentit yhdestä ja samasta asiointipisteestä.

Elävässä kaupungissa tulee olla kaikenikäisiä asukkaita. Tarjoamalla tontteja opiskelija-asumiseen ammattikorkeakoulujen läheisyydestä edesautetaan koulutetun työvoiman jäämistä asumaan Vantaalle myös opiskelun päätyttyä.

ELINVOIMALUPAUS 4

Vantaa kehittää uusista ja vanhoista keskuksistaan viihtyisiä ja houkuttelevia asumisen ja liiketoiminnan ympäristöjä. Lisäksi Vantaa kehittää kohtuuhintaisen asumisen mallin yhdessä rakentajien ja muiden kumppaneiden kanssa.

Elävät keskustat ja kohtuuhintaiset asunnot – tavoitteet

Asumisen hinta pysyy kohtuullisena

Toimenpide	Toteutus	Aikataulu
Rakennetaan ja konkretisoidaan malli kohtuuhintaiselle asumiselle Vantaalla yhteistyössä rakentajien kanssa.	Vastuutaho: maankäyttö	2014

Keskustoista kiinnostavia

Tehdään keskustoille elinvoimaisuutta edistävät suunnitelmat yhteistyössä yritysten, asukkaiden ja aluetoimikuntien kanssa.	Vastuutaho: maankäyttö Kumppaneina: elinkeinopalvelut, kuntalaispalvelut	Kivistö, Tikkurila, Myyrmäki ja Korso: 2014 Muut alueet: 2015–2016

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 15 §

Rakennettu ympäristö laadukkaaksi ja omaleimaiseksi		
Laaditaan Vantaan arkkitehtuuristrategia kansainvälisesti kilpailukykyisten, laadukkaiden ja omaleimaisten asuin- ja työpaikka-alueiden kehittämiseksi.	Vastuutaho: maankäyttö Kumppaneina: elinkeinopalvelut	2014
Asuntoja nuorille ja opiskelijoille		
Tutkitaan mahdollisuudet nuoriso- ja opiskelija-asuntojen lisäämiseksi Myyrmäessä ja Tikkurilassa.	Vastuutaho: maankäyttö Kumppaneina: VAV Oy, HOAS ja muut nuorisoasuntoja rakennuttavat tahot	2014–2016
Tikkurilan Jokirannan kehittäminen		
Tehdään Tikkurilan Jokirannan kehittämissuunnitelma.	Vastuutaho: maankäyttö Kumppaneina: elinkeinopalvelut, alueen maanomistajat ja keskeiset toimijat	2015
Yhden luukun rakennusvalvonnan toteuttaminen		
Toteutetaan yhden luukun periaate sekä pientalo- että muuhun rakentamiseen palvelun parantamiseksi ja joustavoittamiseksi.	Vastuutaho: maankäyttö Kumppaneina: Vantaan Energia Oy, kaupunginmuseo, HSY, tietohallinto	Pientalorakentaminen: 2014 Muu rakentaminen: 2015

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 15 §

2.5 Osaamisen kehittäjä

Vantaan kaupungin keskeinen tavoite on nostaa kaupunkilaisten koulutus- ja osaamistasoa. Koulutuksella on keskeinen merkitys alueellisen kilpailukyvyn ja asukkaiden hyvinvoinnin kannalta. Vantaalaisen ammatillisen koulutusmallin ydinajatus on työelämän tarpeista lähtevä koulutus, joka räätälöidään alueen yritysten ja asukkaiden tarpeiden mukaisesti.

Vantaalla toimii useita ammatillisia oppilaitoksia, joista keskeisimmät ovat Vantaan ammattiopisto Varia ja kauppaoppilaitos Mercuria. Ammattikorkeakouluista Vantaalla toimivat Metropolia ja Laurea, jotka ovat merkittäviä yhteistyökumppaneita lakisääteisen aluekehitystehtävänsä kautta.

Vaikka Vantaalla ei ole alueellaan yliopistoa, on pääkaupunkiseudun laaja yliopistoverkosto helposti hyödynnettävissä Vantaalta käsin. Jatkossa on tärkeää hyödyntää myös Kartanonkoskella sijaitsevaa Vantaan kansainvälistä koulua entistä vahvemmin paluumuuttajien ja kansainvälisten osaajien houkuttelussa.

Koulutustarjonnan sopivuus työelämän tarpeisiin lisääntyy ennakoimalla tulevia työvoima- ja koulutustarpeita yhteistyössä elinkeinoelämän ja oppilaitosten kanssa. Aikuiskoulutuksen tavoitteena on aikuisten ammatillinen kehittäminen ja yrityskohtaiset koulutusratkaisut. Tutkinnon suorittaminen edistää nuorten työllistymistä. Erityinen huolenaihe ovat ne nuoret, jotka eivät pian peruskoulun jälkeen pääse minkäänlaiseen koulutukseen tai työllisty, samoin kuin ne jotka keskeyttävät aloittamansa koulutuksen. Koulutus- ja työelämävalmiuksien parantaminen edellyttää eri viranomaisten tiivistä yhteistyötä.

Osana nuorisotakuuta Varia osallistuu opetus- ja kulttuuriministeriön Nuorten osaamisohjelmaan sekä toimenpideohjelmiin, joissa uudistetaan nuorten oppisopimuskoulutusta ja työssäoppimista. Nuorten työllisyyden edistämiseksi kaupunki järjestää oppisopimuskoulutusta ja nuorten tuettua oppisopimuskoulutusta, joita laajennetaan yrityksille.

> **Koulutusta** työelämän tarpeisiin

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 15 §

ELINVOIMALUPAUS 5

Vantaa nostaa kaupunkilaisten osaamistasoa pitkäjänteisellä ja yritysten muuttuvat tarpeet huomioivalla koulutuksella.

Osaamisen kehittäjä – tavoitteet

Vantaan erityistarpeiden huomiointi koulutuksen ennakointitiedoissa

Toimenpide	Toteutus	Aikataulu
Perustetaan Vantaa-ryhmä vastaamaan oppilaitosten ja elinkeinoelämän strategisesta yhteistyöstä, koulutustarpeiden ennakoinnista ja tarvittavasta koulutuksen räätälöinnistä.	Vastuutaho: elinkeinopalvelut Kumppaneina: sivistystoimi, oppilaitosten rehtorit, yrityselämän edustajat, työllisyyspalvelut	2014

Potkua työelämävalmiuksiin

Toteutetaan nuorten aikuisten osaamisohjelma ja luodaan mallit koulutus- ja työllistymisvalmiuksien parantamiseksi.	Vastuutaho: sivistystoimi Kumppaneina: työllisyyspalvelut, TE-toimisto, sosiaali- ja terveystoimi, KELA	2014

Yrittäjäkoulutus lisääntyy

Lisätään yrittäjäkoulutusta ja tietoa yrittäjyydestä toisen asteen koulutuksessa.	Vastuutaho: sivistystoimi Kumppaneina: oppilaitokset, Kauppakamari, Vantaan Yrittäjät	2014–2016

Kauppakeskus-akatemian toteuttaminen

Rakennetaan yrityspohjainen koulutusohjelma yhdessä kauppakeskuksen ja oppilaitosten kanssa kauppakeskusympäristöön.	Vastuutaho: elinkeinopalvelut Kumppaneina: sivistystoimi, Kauppakeskus, Mercuria, Varia	2015

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 15 §

2.6 Kasvava teollisuus ja kehittyvä kauppa

Vantaan työpaikkaomavaraisuus ja elinkeinorakenteen monipuolisuus ovat kaupungin ehdottomia vahvuuksia. Vantaan merkittävimmät yksittäiset toimialat ovat kauppa ja palvelut, rakentaminen sekä varastointi ja logistiikka. Kauppa laajasti ymmärrettynä (ml. tukku- ja vähittäiskauppa, kuljetus ja varastointi sekä majoitus- ja ravitsemistoimiala) on Vantaalla vahva muihin suuriin kaupunkeihin verrattaessa. Ei olekaan liioiteltua kutsua Vantaata Suomen kaupan pääkaupungiksi. Tämä vahvuus luo mahdollisuuden rakentaa Vantaasta myös niin sanotun uuden kaupan keskusta.

Vantaan työpaikkarakennetta on viime vuosina monipuolistanut osaamisintensiivisten alojen, kuten erilaisten suunnittelutoimistojen sijoittuminen Vantaalle. Vantaa tulee jatkossakin toimimaan aktiivisesti sen eteen, että pieniä ja keskisuuria toimistoja, kehittämis- ja palveluyksiköitä ja -keskuksia sekä tuotannollisia työpaikkoja syntyisi kaupunkiin.

Erityisen vahvasti työpaikkoja on syntynyt Aviapolis-alueelle, jonne on sijoittunut lähes 65 prosenttia kaikista Vantaalle viimeisen kymmenen vuoden aikana syntyneistä yrityksistä. Aviapolis on maamme nopeimmin kasvava työpaikka-alue myös osaamisintensiivisten eli ns. KIBS-työpaikkojen osalta. Alue on luonteeltaan lisäksi hyvin kansainvälinen. Esimerkiksi Plazan alueelle sijoittuneista vajaasta 400 yrityksestä noin 80 prosenttia on taustaltaan kansainvälisiä ja alueen 13 tornitalosta kymmenen on ulkomaalaisomistuksessa.

Kehäradan Aviapolis -aseman kaksi asemanseutua lisäävät alueen kiinnostavuutta jatkossa. Nykyinen yleiskaava mahdollistaa toimistorakentamisen lisäksi muun muassa asumisen, kaupan, liikunnan, vapaa-ajan tai messutoimintojen rakentamisen alueelle. Seuraava askel on päivittää Aviapolis -alueen tulevaisuuden visio vuodelle 2030 sekä linjata se laadullinen ja määrällinen rakentamisen sisältö ja taso, mitä alueelle tavoitellaan.

Teollisuudella ja tuotannollisella toiminnalla on Vantaalla pitkä ja kunniakas historia ja sen asema on edelleen vankka vantaalaisessa elinkeinorakenteessa. Monet maamme johtavista tuotantolaitoksista ja kuluttajamarkkinoilla toimivista yrityksistä sijaitsevat Vantaalla ja niiden toimintaedellytyksiä kaupungin tulee omilla päätöksillään kaikin keinoin tukea.

Teollisuuden ja tuotannollisen toiminnan määrä on vähentynyt pääkaupunkiseudulla viimeisten vuosien aikana. Tuotantoa on siirtynyt yhä voimakkaammin pääkaupunkiseudun ulkopuolelle sekä kokonaan maan rajojen ulkopuolelle. Vaikka kaupan työpaikkakehitys on pystynyt suurelta osin korvaamaan vähentyneitä teollisuustyöpaikkoja, on kehityksen suunta ollut huolestuttava. Siksi Vantaan on tehtävä kaikkensa, jotta tuotannollisten työpaikkojen osuus alueella saadaan, ei vain säilymään, vaan nousemaan selkeästi nykytasostaan.

Aviapolis-alueen kasvulukuja				
	2000	2010	2020	2030
Työpaikat	25 000	34 000	50 000	70 000
Rakennetut neliöt (m^2)	1,5 milj.	3,3 milj.	4,3 milj.	6 milj.
Asukkaat	5 000	16 000	22 000	30 000
Matkustajat	10 milj.	13 milj.	20 milj.	23 milj.
Investoinnit (M€)	1 000	3 000	4 000	6 000

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 15 §

Vehkalasta tulevaisuuden tuotantoalue

Vehkalan uusi tuotantoalue Kehäradan, Kehä III:n ja valtatie 3:n risteyksessä on Vantaan suuri mahdollisuus. Vehkalan sijainti pääkaupunkiseudun logistisessa verkossa on poikkeuksellisen hyvä ja mahdollistaa myös suurien työpaikkakeskittymien rakentamisen rautatieaseman välittömään ympäristöön. Vehkala tulee olemaan näköalapaikka kansainväliseen ja kansalliseen tavaratuotantoon alle kymmenen minuutin päässä lentoasemalta ja vain muutaman minuutin päässä kasvavasta Kivistön asuinalueesta.

Vantaa omistaa Vehkalan asemanseudulla yhteensä 150 hehtaaria teolliseen ja tuotannolliseen toimintaan kaavoitettua maata ja sinne on mahdollista kaavoittaa peräti 500 000 neliömetriä uusia toimitiloja. Vehkala asemaympäristöineen tarjoaakin jatkossa koko pääkaupunkiseudun laajimman, kestävän kehityksen periaatteita noudattavan työpaikkavarannon. Raideyhteys mahdollistaa suurien työpaikkakeskittymien ja esimerkiksi pääkonttoreiden sijoittumisen alueelle.

Seuraava vaihe Vehkalan kehittämisessä tulee olemaan alueen tuotannollisen profiilin tai profiilien sekä tavoiteltavan laatutason määrittäminen. Alue tarjoaa jatkossa mahdollisuudet rakentaa siitä esimerkiksi elintarviketuotannon, lähiruoan ja vihannestukkureiden alueen, maan merkittävimmän Cleantech -keskittymän, maan kiinnostavimman raskaan mekaanisen tuotannon alueen, ammatillisia oppilaitoksia, korkeakouluja sekä yrityksiä kiinnostavasti yhdistelevän tuotanto-, oppimis- ja Start-Up -ympäristön, innovatiivisen teollisuuden ja käytäntölähtöisten kokeilujen keitaan tai vaikkapa Suomen korkeatasoisimman viihdeteollisuuden tai robottiteknologian keskittymän. Alueen profilointi tullaan laatimaan yhteistyössä kaupungin, alueen yrittäjien ja yrittäjäjärjestöjen sekä kauppakamarin kanssa.

Vehkala voisi erottua edukseen muista tuotantoalueista myös alueen yhteisöllisyyttä ja tuotantoalueen korkealaatuisuutta korostavilla ratkaisuilla. Niiden rinnalla aluetta voisi leimata esimerkiksi se, kuinka se huomioi ympäröivän luonnon liittymisen työnteon ympäristöihin, millä tavoin se hyödyntää vaikkapa

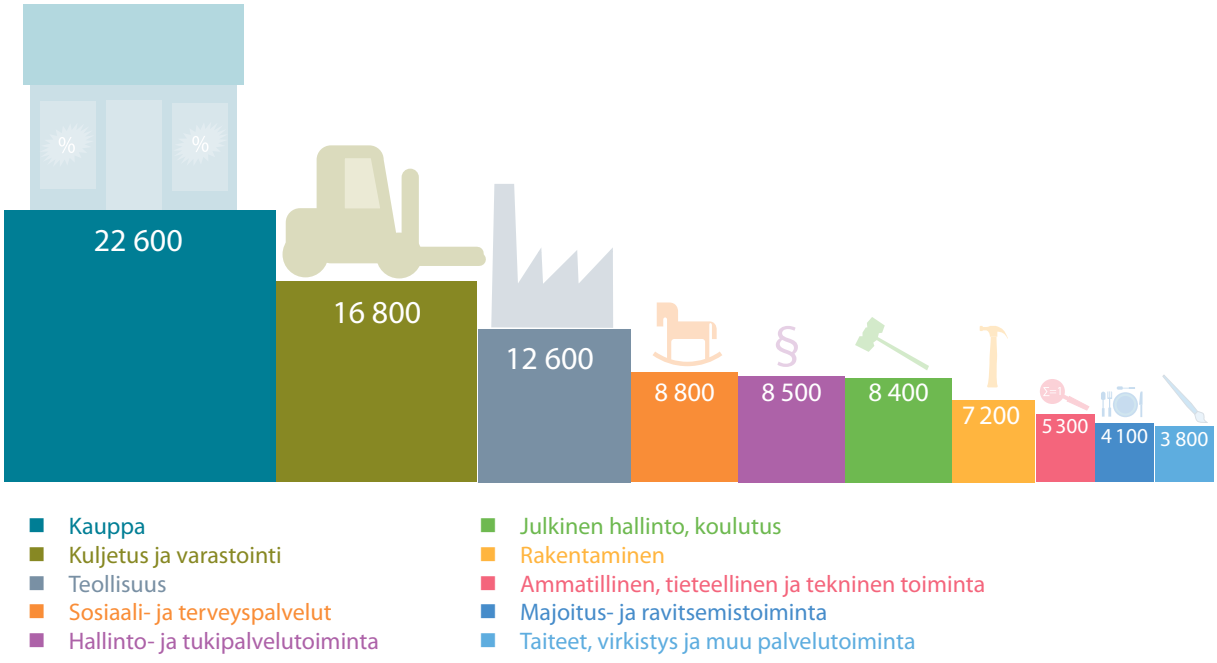

Työpaikat sektoreittain Vantaalla v. 2011

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 15 §

hulevesiä ekologisuuden ohella alueen viihtyisyyden lisäämiseksi tai miten se käyttää alueellisia energialähteitä rakennusten lämmittämiseen (maa- ja kalliolämpö).

Vehkalan rakentamisen rinnalla Vantaa huolehti siitä, että Vantaan Akselin työpaikka-alueen kehittämistä jatketaan ja Nikinmäen pienteollisuustontit luovutetaan kaavaillusti.

ELINVOIMALUPAUS 6

Vantaa huolehtii siitä, että kaupungissa jo sijaitsevilla yrityksillä on kilpailukykyiset toimintaedellytykset. Sen lisäksi kaupunki panostaa lentoaseman ja Avipolis-alueen kehittämiseen sekä teollisen että tuotannollisen toiminnan vahvistumiseen erityisesti Vehkalassa.

Kasvava teollisuus ja kehittyvä kauppa – tavoitteet

Vehkalasta Vantaan kasvava tuotannollisen toiminnan ja teollisuuden alue

Toimenpide	Toteutus	Aikataulu
Rakennetaan Vehkalan tuotantoalueen profiili ja kaavaratkaisut osallistavan suunnittelun menetelmiä hyväksikäyttäen.	Vastuutaho: maankäyttö, Kumppaneina: elinkeinopalvelut Vantaan Yrittäjät, TEM, Tekes, Kauppakamari, Finpro	2014

Lentoaseman ja Aviapolis-alueen visio selkeäksi

Laaditaan Aviapoliksen ja lentoasema-alueen kehityskuva vuodelle 2030.	Vastuutaho: maankäyttö Kumppaneina: elinkeinopalvelut, Aviapolis-ryhmä, Finavia	2014

Monipuolinen elinkeinorakenne

Työskennellään kiinnostavien osaamisintensiivisten ja korkeaa jalostusarvoa tuottavien yritysten syntymiseksi Vantaalle (tavoite: 300 uutta KIBS-työpaikkaa 2016 loppuun mennessä).	Vastuutaho: elinkeinopalvelut Kumppaneina: maankäyttö, Vantaan Yrittäjät, Kauppakamari, GHP	2014–2016

Asemanseutujen elinvoimaisuus kasvaa

Vauhditetaan toimistokeskittymien rakentamista asemien lähikortteleihin.	Vastuutaho: maankäyttö Kumppaneina: elinkeinopalvelut	2014–2016

Sähköisen kaupan keskus Vantaalle

Synnytetään Vantaalle sähköisen liiketoiminnan ja verkkokaupan keskus.	Vastuutaho: elinkeinopalvelut Kumppaneina: maankäyttö	2015

Outlet Village Vantaalle

Avataan mahdollisuudet Suomen ensimmäiselle kansainväliselle Outlet Villagelle.	Vastuutaho: maankäyttö Kumppaneina: elinkeinopalvelut	2016

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 15 §

2.7 Matkailun kansainvälinen keskittymä

Matkailu on ollut Vantaalla vahvassa nousussa viimeisten vuosien aikana. Se on toimialoista ainoita, joka on kasvanut talouden suhdannevaihteluista huolimatta. Vantaa on kokonaisyöpymisten määrässä mitattuna jo maan kolmanneksi suosituin kohde, edellään vain Helsinki ja Tampere. Huomattavinta kasvupotentiaalia Vantaan matkailussa voi odottaa venäläisten matkailijoiden määrän lisääntymisestä sekä luontomatkailun ja jatkolentoja odottavien matkustajien stopover- matkailun kasvamisesta. Venäläisyöpymisissä Vantaa on jo nyt maan kakkonen Helsingin jälkeen.

”Venäläismatkailijat ovat löytäneet Vantaan

Vantaalla liikematkailun rinnalla osuuttaan ovat kasvattaneet elämys- ja ostosmatkailu. Eniten ulkomaisia matkailijoita tuli vuonna 2012 Kiinasta, Venäjältä, Japanista ja Yhdysvalloista. Kotimaisessa matkailussa on erityisesti kasvanut vapaa-ajan matkailu. Lentoasema-alueen kehitys, Venäjältä tulevan junan viisi päivittäistä pysähdystä Tikkurilassa sekä Kehäradan mahdollistamat nopeat siirtymät Pietarin junasta Helsinki-Vantaan lentoasemalle kasvattavat matkailijavirtoja jatkossa entisestään.

Vantaan suosituimpia matkailukohteita ovat Heureka, Jumbo/Flamingo -kokonaisuus, Pyhän Laurin kirkko ja Ilmailumuseo. Lisäksi Kuusijärvi toimii tulevaisuudessa Sipoonkorven kansallispuiston läntisenä porttina. Vantaalla on useita tasokkaita hotelleja sekä kokous- ja kongressipaikkoja. Kehä III:a ei ole syyttä kutsuttu Suomen pisimmäksi kauppakaduksi ja kulttuurimatkailijoille Vantaa tarjoaa teatteria, tapahtumia, konsertteja ja taidenäyttelyitä.

Vantaan matkailun keskeisimpiä kehittämiskohteita ovat tavoitteiden selkiytymättömyys, markkinoinnin hajanaisuus sekä kärkikohteiden- ja tapahtumien vähäinen määrä.

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 15 §

ELINVOIMALUPAUS 7

Vantaa selkeyttää matkailutuotteensa ja kokoaa keskeiset vantaalaiset toimijat yhteen markkinoinnin vahvistamiseksi, matkailijamäärien lisäämiseksi sekä tapahtumien määrän kasvattamiseksi.

Matkailun kansainvälinen keskittymä – tavoitteet

Matkailutoimijat yhteen

Toimenpide	Toteutus	Aikataulu
Perustetaan yhteistyöryhmä kaupungin matkailutoimijoista, alueen keskeisistä matkailuyrittäjistä ja matkailuvetonaulojen edustajista.	Vastuutaho: elinkeinopalvelut Kumppaneina: paikalliset matkailuyrittäjät	2014

Matkailusta toimiva tuote

Selkeytetään ja tuotteistetaan matkailukärjet sekä uudistetaan matkailumateriaalit.	Vastuutaho: elinkeinopalvelut Kumppaneina: matkailuyrittäjät ja pks-kaupungit	2015

Matkailuneuvonta ihmisten luokse

Keskitetään matkailuneuvontaa sinne, missä ihmiset eniten liikkuvat.	Vastuutaho: elinkeinopalvelut Kumppaneina: kuntalaispalvelut, matkailutoimi	2015

Kuusijärvi kukoistamaan matkailukohteena

Laaditaan kehittämissuunnitelma Kuusijärvestä porttina Sipoonkorven kansallispuistoon.	Vastuutaho: maankäyttö Kumppaneina: elinkeinopalvelut, liikuntapalvelut, yrittäjät, ELY-keskus, Metsähallitus	2014–2015

Vantaasta tapahtumakaupunki

Hankitaan aktiivisesti kansainvälisiä kokouksia, tapahtumia ja liikematkailijoita kaupunkiin.	Vastuutaho: tapahtumayksikkö Kumppaneina: elinkeinopalvelut, yrittäjät, Helsingin matkailu/konferenssipalvelut	2014–2016

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 15 §

2.8 Mainetta rakentamassa

Tutkimusten mukaan Vantaan maine ei kaikilta osin ole tyydyttävällä tasolla. Julkisuuskuvan vuoksi Vantaan mainetta halutaan parantaa. Maineenhallinta on pitkäjänteistä, systemaattista työtä, joka tarvitsee tuekseen sitoutuneen johdon ja läpinäkyvän päätöksenteon. Organisaation kaikilla toimijoilla on oltava yhdenmukainen käsitys maineen rakentamisen perustavoista ja tahto tehdä jatkuvaa mainetyötä.

Vantaan halutaan näkyvän eri kohderyhmille sen vahvuuksien kautta. Viestintä ja markkinointi valjastetaan tehokkaaksi ja moderniksi työkaluksi Vantaan maineenhallinnalle ja sitä kautta elinvoimaisuudelle.

Kesän 2015 Kehäradan valmistuminen sekä samaan aikaan Kivistössä järjestettävät Asuntomessut ovat Vantaan maineenhallinnan valttikortteja. Niiden tulee näkyä niin asukashankintaan liittyvissä toimenpiteissä, korkean osaamisen yritysten sijoittumispäätöksissä kuin matkailun kasvuna.

Kaupungin elinvoimaisuuteen voidaan vaikuttaa myös uusien ja nykyisten työpaikka- ja asuinalueiden profilointityöllä. Asuinalueiden profilointi luo pohjan asuin- ja työpaikka-alueiden suunnittelulle ja markkinoinnille.

Tulevaisuudessa asuinalueita kehitetään elintärkeinä Vantaan kaupunginosina, mutta niiden omia luonteenpiirteitä korostaen, jotta asuinalueisiin ja samalla koko kaupunkiin olisi helpompi samaistua, kotiutua ja juurtua. Tutkimusten mukaan kotikaupunki-identiteetti vahvistaa kaupungin positiivista mainetta myös sen ulkopuolella.

Kaupungin alue- ja tapahtumamarkkinoinnin kokonaisuus on tällä hetkellä järjestetty kirjavasti. Aluemarkkinointiin on perustettu erilaisia yhteistyöryhmiä yritysten kanssa, esimerkiksi Aviapoliksen, Vantaan Akselin ja Leinelän alueille. Markkinoinnin toteutus on koordinoitu Vantaan Markkinointi Oy:n kautta. Vastaavia yhteistyöryhmiä on syntymässä muun muassa Kivistön ja Vehkalan alueille. Alueelliseen markkinointiin liittyvät suuret hankkeet kuten Kehärata ja Asuntomessut. Seudullista ja kansainvälistä markkinointia tehdään pääkaupunkiseudun yhteistyönä. Elinkeino- ja markkinointiyhtiöiden uudelleenarviointi on pääkaupunkiseudulla parhaillaan käynnissä. Samoin Vantaan markkinointiin liittyvä kokonaisuus on mielekästä arvioida uudelleen.

> ”Tulevaisuudessa asuinalueita kehitetään niiden **omia luonteenpiirteitä** korostaen, jotta niihin olisi helpompi **samaistua, kotiutua ja juurtua**.

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 15 §

ELINVOIMALUPAUS 8

Vantaa kokoaa markkinointivoimavaransa vaikuttavammaksi kokonaisuudeksi ja toteuttaa koko kaupunkia koskevan mainetyön. Lisäksi Vantaa panostaa vahvasti uusien asuinalueiden markkinointiin.

Mainetta rakentamassa – tavoitteet

Vantaan vahvuudet tunnetuksi

Toimenpide	Toteutus	Aikataulu
Luodaan Vantaalle aito brändi siten, että kaupungin toimialat, yritykset ja kumppanit ovat mukana sitä rakentamassa.	Vastuutaho: elinkeinopalvelut Kumppaneina: toimialat, yritykset, sidosryhmät	2014

Kehärata ja lentoasema tunnetuksi

Käytetään Kehärataa ja lentoasemaa kaupunkimarkkinoinnin kärkinä erityisesti Venäjän matkailussa.	Vastuutaho: elinkeinopalvelut Kumppaneina: maankäyttö, Finavia, VR, Finnair, HSL	2014–2016

Vantaalla työskentelevistä uusia asukkaita

Markkinoidaan Vantaata asuinpaikkana täällä työskenteleville ulkopaikkakuntalaisille.	Vastuutaho: elinkeinopalvelut Kumppaneina: toimialat	2014–2016

Markkinointiresurssien käyttö tehokkaaksi

Uudistetaan markkinoinnin kokonaisuus palvelemaan yhteistä mainetyötä.	Vastuutaho: elinkeinopalvelut Kumppaneina: Vantaan Markkinointi Oy	2014

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 15 §

Elinvoimalupaukset 2014–2016

ELINVOIMALUPAUS 1

Vantaa on Suomen suurista kaupungeista yritysmyönteisin. Se ottaa huomioon aktiivisimmin erikokoisten ja -tyyppisten yritysten tarpeet, luo edellytyksiä aloittavien yritysten menestymiselle sekä auttaa jo toimivia yrityksiä onnistumaan liiketoiminnassaan.

ELINVOIMALUPAUS 2

Vantaa pysyy edelläkävijänä nuorten ja pitkäaikaistyöttömien työllistämisessä innovatiivisen ja ratkaisukeskeisen toimintansa ansiosta. Käytännössä se toteutuu joustavien koulutusväylien, organisaation sisäisen yhteistyön, tiiviin yritysyhteistyön sekä aktiivisen työllistämisotteen avulla.

ELINVOIMALUPAUS 3

Vantaa rakentaa osaltaan sujuvaa suurkaupunkia parantamalla lentoaseman ja sataman väylien vetävyyttä, luomalla Kehäradan asemanseuduista kiinnostavia liiketoimintaympäristöjä sekä huolehtimalla asumisen ja koulutuksen houkuttelevuudesta.

ELINVOIMALUPAUS 4

Vantaa kehittää uusista ja vanhoista keskuksistaan viihtyisiä ja houkuttelevia asumisen ja liiketoiminnan ympäristöjä. Lisäksi Vantaa kehittää kohtuuhintaisen asumisen mallin yhdessä rakentajien ja muiden kumppaneiden kanssa.

ELINVOIMALUPAUS 5

Vantaa nostaa kaupunkilaisten osaamistasoa pitkäjänteisellä ja yritysten muuttuvat tarpeet huomioon ottavalla koulutuksella.

ELINVOIMALUPAUS 6

Vantaa huolehtii siitä, että kaupungissa jo sijaitsevilla yrityksillä on kilpailukykyiset toimintaedellytykset. Sen lisäksi kaupunki panostaa lentoaseman ja Aviapolis-alueen kehittämiseen sekä teollisen että tuotannollisen toiminnan vahvistumiseen erityisesti Vehkalassa.

ELINVOIMALUPAUS 7

Vantaa selkeyttää matkailutuotteensa ja kokoaa keskeiset vantaalaiset toimijat yhteen markkinoinnin vahvistamiseksi, matkailijamäärien lisäämiseksi sekä tapahtumien määrän kasvattamiseksi.

ELINVOIMALUPAUS 8

Vantaa kokoaa markkinointivoimavaransa vaikuttavammaksi kokonaisuudeksi ja toteuttaa koko kaupunkia koskevan mainetyön. Lisäksi Vantaa panostaa vahvasti uusien asuinalueiden markkinointiin.

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 15 §

Liite 1 Elinvoimaohjelman valmistelu ja ohjaus

ELINVOIMAOHJELMAN POLIITTINEN OHJAUSRYHMÄN KOKOONPANO

Tapani Mäkinen, puheenjohtaja
Antti Lindtman, varapuheenjohtaja
Anssi Aura
Heikki Heinimäki
Maija Hurri
Pietari Jääskeläinen (11.2.–16.9.2013)
Patrik Karlsson
Pirkko Letto
Mika Niikko (16.9.–11.11.2013)
Arja Wallenius
Kati Tyystjärvi

ELINVOIMAOHJELMAN VALMISTELUTYÖRYHMÄN KOKOONPANO

kaupunginjohtaja Kari Nenonen, puheenjohtaja
apulaiskaupunginjohtaja vs. Heidi Nygren, varapuheenjohtaja
elinkeinojohtaja José Valanta
kehittämisjohtaja Tarja Lumijärvi
yrityspalvelujohtaja Leea Markkula-Heilamo
työllisyyspalvelujohtaja Anu Tirkkonen
nuoriso- ja aikuiskoulutuksen johtaja Paula Ylöstalo-Kuronen
kehittämispäällikkö Heli Bäckmand
toimitusjohtaja Esa Mänttäri, Vantaan Yrittäjät
johtaja Ari Tulensalo, Helsingin seudun Kauppakamari
johtaja Jarmo Ukkonen, TE-toimisto
viestintäpäällikkö Päivi Rainio
viestintäpäällikkö Vivikka Richt
kansliasihteeri Laura Parsama, sihteeri

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 15 §

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 15 §

Vantaa

Vantaan kaupunki
Elinkeinopalvelut
Asematie 7, 01300 Vantaa
Puhelin 09 83911 (vaihde)

16 §

Valtuustoaloitteet vuodelta 2013

VD/492/00.02.00.03/2014
KN/HO/KK/LL

Vantaan kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 19 §:n mukaan on valtuutetuilla ja 34 §:ssä tarkoitetulla valtuustoryhmällä oikeus tehdä aloitteita kunnan toimialaan kuuluvissa asioissa. Kaupunginhallituksen on valmisteltava aloite, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua, valtuuston käsiteltäväksi ensi tilassa, viimeistään puolen vuoden kuluessa sen jättämisestä.

Aloitteet, jotka merkitsevät uuden määrärahan ottamista talousarvioon tai määrärahan korottamista, on valmisteltava seuraavan vuoden talousarvion yhteydessä.

Kaupunginhallituksen on vuosittain helmikuun kuluessa annettava valtuustolle luettelo valtuustoaloitteista, joita valtuusto ei ole edellisen vuoden loppuun mennessä lopullisesti käsitellyt. Samalla kaupunginhallituksen on ilmoitettava, mihin toimenpiteisiin niiden johdosta on ryhdytty.

Kaupunginkansliassa on pidetty luetteloa valtuutettujen tekemistä aloitteista vuodelta 2013 sekä kaupunginhallituksen antamista vastauksista aloitteisiin.

Vuonna 2013 tehtiin 24 valtuustoaloitetta, mikä on vähemmän kuin vuonna 2012. Aloitteet jakaantuivat aihepiireiltään melko tasaisesti eri toimialoille. Eniten aloitteita tehtiin maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialaan liittyvistä asioista.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 16

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi tiedoksi luettelo valtuustoaloitteista vuodelta 2013 sekä luettelo vuoden 2012 vireillä olevista aloitteista.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
6 Luettelo valtuustoaloitteista vuodelta 2013
7 Luettelo vireillä olevista valtuustoaloitteista vuodelta 2012

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: kaupunginlakimies Kai Ketelimäki, puh. 09 8392 3816

Luettelo valtuustoaloitteista vuodelta 2013

Vuonna 2013 tehtiin yhteensä 24 valtuustoaloitetta.

Jako toimialoittain:
Kaupunginjohtajan toimiala, yht. 1 kpl
Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala, yht. 5 kpl
Sivistystoimen toimiala, yht. 5 kpl
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala, yht. 2 kpl
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala, yht. 12 kpl

Nro.	toimiala	pvm	Dnro	aloitteen tekijä	aihe	toimiala	tila
1	MATO	4.3.2013	HA:1257/2013	Jussi Saramo + 21	Valtuustoaloite kunnan omana työnä tehdyn korjausrakentamisen selvittämisestä	J-VN	vireillä
2	MATO	15.4.2013	HA:1978/2013	Vaula Norrena + 37	Valtuustoaloite koululaisten liikenneturvallisuuden parantamisesta Korsossa	J-VN	KH 16.12.2013 § 16, käsittely päättynyt
3	MATO	15.4.2013	HA:2023/2013	Tarja Eklund + 17	Valtuustoaloite kunnalistekniikan rakentamisesta 2010 hyväksytyn vesihuollon kehityssuunnitelman mukaisesti	J-VN	KH 4.11.2013 18, KV 18.11.2013 § 17, käsittely päättynyt
4	KONSAS	15.4.2013	HA:2024/2013	Johannes Hirvaskoski + 46	Valtuustoaloite veroparatiisiyhtiöiden ehkäisemisestä Vantaan hankinnoissa	ML	KH 17.6.2013, KH 12.8.2013, KV 26.8.2013 § 12, käsittely päättynyt
5	SIVI	20.5.2013	HA:2725/2013	Ulla Kaukola + 25	Valtuustoaloite opettajien tutkinnon / kelpoisuuden ilmoittamiseksi	EL-H	KH 7.10 § 28, KV 18.11.2013 § 16, käsittely päättynyt
6	SIVI	20.5.2013	HA:2727/2013	Tarja Eklund + 37	Valtuustoaloite Kuusijärven palvelujen parantamiseksi ja kunnollisten käyttö- ja palvelussuunnitelman laatimiseksi	EL-H /Liikuntapalvelut	vireillä
7	MATO	20.5.2013	HA:2729/2013	Tarja Eklund + 25	Valtuustoaloite liikennejärjestelyistä Vanha Porvoontie - Honkanummentie - Kaskipolku -osuudelta vanhalle Lahdentielle	J-VN	KH 10.2.2014, käsittely päättynyt
8	SIVI	20.5.2013	HA:2846/2013	Ranbir Sodhi + 15	Valtuustoaloite koulun henkilökunnan yksityisyyden suojaamiseksi	E-LH	KH 7.10 § 29, KV 18.11.2013 § 15, käsittely päättynyt
9	SIVI	17.6.2013	HA:3210/2013	Paula Lehmuskallio	Valtuustoaloite uuden päiväkodin saamiseksi Kuninkaalan Kuusikkoon Lakkautetun tilalle	E-LH	KH 12.8 § 25, käsittely päättynyt
10	MATO	17.6.2013	HA:3211/2013	Paula Lehmuskallio	Valtuustoaloite meluvallien korottamiseksi Kuusikossa Kehä III:n tuntumassa	J-VN	KH 4.11.2013 § 33, käsittely päättynyt
11	SOSTER/SIVI	17.6.2013	HA:3212/2013	Juha Malmi + 33	Valtuustoaloite sporttikortin myöntämisestä alle 70-vuotiaille omaishoitajille	JTS/ELH	KH 4.11.2013 § 9, KV 18.11.2013 § 14, käsittely päättynyt
12	MATO	17.6.2013	HA:3213/2013	Tarja Eklund + 33	Valtuustoaloite Kuusijärven valuma-alueella sijaitsevan bussivarikon kaavavarauksen poistamisesta	J-VN	vireillä
13	KONSAS	26.8.2013	VD/3588/00.02.00.03/2013	Anniina kostilainen + 16	Valtuustoaloite Fennovoiman ydinvoimalahankkeesta irtautumiseksi / Anniina Kostilainen	ML	KH 18.11.2013 § 11, KV 16.12.2013 § 6, käsittely päättynyt

14	MATO	26.8.2013	VD/3589/00.02.00.03/2013	Ulla Kaukola + 34	Valtuustoaloite kaupungille testamentatut ja lahjoitetut kiinteistöt	JVN / yrityspalvelut	vireillä
15	MATO	8.10.2013	VD/4429/00.02.00.03/2013	Johannes Hirvaskoski + 7	Valtuutettu Johannes Hirvaskosken ja 7 muun valtuutetun aloite vantaalaisen asumisen kehittämistä ja kaupungin talouden liikkumavaran lisäämistä koskevasta ohjelmasta	JVN	KH 27.1.2014, käsittely päättynyt
16	MATO	8.10.2013	VD/4430/00.02.00.03/2013	Tarja Eklund + 28	Valtuutettu Tarja Eklundin ja 28 muun valtuutetun aloite asukkaiden Vantaan ympäristökeskukseen tekemien ympäristöhaittailmoitusten sekä niiden johdosta tehtyjen toimenpiteiden kirjaamiseksi kaupungin vuosittaiseen ympäristöraporttiin	JVN	KH 27.1.2014
17	KONSAS	8.10.2013	VD/4431/00.02.00.03/2013	Riikka Åstrand + 31	Valtuutettu Riikka Åstrandin ja 31 muun valtuutetun aloite kokeilusta myydä koulujen ja palvelutalojen ylijääneitä ruoka-annoksia kuntalaisille	ML	vireillä
18	KAJO	18.11.2013	VD/5449/00.02.00.03/2013	Timo Auvinen + 26	Valtuustoaloite itsenäisyyspäiväjuhlien järjestämiseksi ala-asteen yhdelle ikäryhmälle vuosittain	KN/HO, EL-H	vireillä
19	KONSAS	16.12.2013	VD/6048/00.02.00.03/2013	Sirpa Kauppinen + 29	Valtuustoaloite avoimuuden parantamiseksi Vantaan kaupungin konsernissa	ML	KH 10.2.2014
20	MATO	16.12.2013	VD/6059/00.02.00.03/2013	Tiina-Maaria Päivinen + 33	Valtuustoaloite pysäköintijärjestelyiden parantamiseksi Martinlaakson asemalla liityntäliikenteen osalta	J-VN	KH 10.2.2014
21	MATO	16.12.2013	VD/6052/00.02.00.03/2013	Markku Weckman + 31	Valtuustoaloite ryhtymisestä pikaisiin toimenpiteisiin Kiskotien rakentamiseksi	J-VN	vireillä
22	KONSAS	16.12.2013	VD/6062/00.02.00.03/2013	Carita Orlando + 27	Valtuustoaloite Vantaa -lisä pitkäaikaistyöttömien tueksi yritystoiminnan aloittamisessa	HN	vireillä
23	MATO	16.12.2013	VD/6061/00.02.00.03/2013	Raija Virta + 18	Valtuustoaloite koulujen kuntokartoituksista	J-VN	vireillä
24	SOSTER	16.12.2013	VD/6056/00.02.00.03/2013	Perussuomalainen valtuustoryhmä	Valtuustoaloite maahanmuuton kustannusten selvittämiseksi	JTS	vireillä

Vireillä olevat valtuustoaloitteet vuodelta 2012 6.2.2014

Vuonna 2012 tehtiin yhteensä 44 valtuustoaloitetta.
Vuoden 2012 valtuustoaloitteista vastaamatta on 2 kpl.

vuosi	toimiala	pvm	diaari nro.	valtuutettu	aihe	tila
2012	MATO	18.6.2012	HA: 3368/2012	Auvinen Timo & Weckman Markku + 9	Valtuutettujen T.Auvisen ja M.Weckmanin valtuustoaloite Vantaan kaupungin toimitilojen käyttöasteprosentin selvittämiseksi.	vireillä
2012	MATO	15.10.2012	HA: 4788/2012	Seija Puha	koululaisten liikenneturvallisuutta parannettava Päiväkummussa Laurintiellä	KH 10.2.2014
2012	SIVI & SOSTER	15.10.2012	HA: 4786/2012	Timo Uppala + 31	Ulkoistussopimusten palvelutason raportoimiseksi luottamushenkilöille	KH 10.2.2014
2012	KEHA	15.10.2012	HA: 4793/2012	Jaana Huhta + 35	Sähköisen allekirjoituksen käyttöönotosta	KH 10.2.2014
2012	MATO	19.11.2012	HA:5411/2012	Sirpa Kauppinen + 21	Valtuutettu Sirpa Kauppisen ja usean muun valtuutetun (21) aloite rakentamisen laadun parantamiseksi	vireillä

17 §

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen ja Vantaan Työterveys liikelaitoksen käyttösuunnitelmien 2014 tiedoksi merkitseminen

VD/659/02.01.00.00/2014

KN/PO/PH

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 18.11.2013 talousarvion vuodelle 2014 ja taloussuunnitelman vuosille 2015–2017 sekä talousarvion täytäntöönpanomääräykset.

Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio on muita kaupungin toimielimiä sitova toimintaohje. Kaupunginvaltuuston päättämät tehtävät, sitovat tavoitteet ja niiden toteuttamiseen myönnetyt määrärahat ovat muutettavissa sitovuustasoltaan vain kaupunginvaltuuston päätöksellä.

Käyttösuunnitelmassa tarkennetaan määrärahat ja tuloarviot tulosalueille ja -yksiköille tavoitteiden toteuttamista ja toteutumisen seurantaa varten. Käyttösuunnitelma sisältää tarkistetun toimintasuunnitelman ja määrärahajaon tehtäväalueille, tulosalueille ja yksiköille. Käyttösuunnitelmat esitetään lautakunnissa / johtokunnissa tulosyksiöittäin ja tiliryhmittäin. Niiden tehtäväalueiden, jotka eivät kuulu minkään lautakunnan alaisuuteen, käyttösuunnitelman hyväksyy kaupunginhallitus. Vuonna 2013 aloittaneen toimialaorganisaation mukaan kaupunginjohtajan toimialan sekä konserni- ja asukaspalveluiden toimialan käyttösuunnitelmat hyväksyy kaupunginhallitus.

Toimialojen on raportoitava lautakunnille talousarvion ja sitovien tavoitteiden toteutumisesta asetettujen arviointikriteerien mukaisesti lautakuntien päättäminä ajankohtina. Lautakuntien raporteista toimitetaan vuosikolmanneksittain kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle katsaus talousarvion ja sitovien tavoitteiden toteutumisesta. Vuoden 2014 talousarviota ja sitovia tavoitteita koskeva raportointi tapahtuu valtuustossa touko- ja syyskuussa sekä vuoden 2015 maaliskuussa.

Kaupunginhallitus käsitteli kaupungin muiden toimielinten käyttösuunnitelmat 27.1.2014 kokouksessaan.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 17

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) merkitä tiedoksi Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen käyttösuunnitelma 2014 ja
b) merkitä tiedoksi Vantaan Työterveys liikelaitoksen käyttösuunnitelma 2014.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
8 Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen käyttösuunnitelma 2014
9 Vantaan Työterveys liikelaitoksen käyttösuunnitelma 2014

Täytäntöönpano: Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos ja Vantaan työterveys liikelaitos

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

KS 2014	Koko laitos	Pelastus YHT	Ensihoito YHT	Hyvinkään sairaanhoitoalue	Peijaksen sairaanhoitoalue	
Kelan korvaukset sairaankuljetukseen	1226		1226			1226
Tarkastus- ja valvontamaksut	435	435				
Kotikuntakorvaukset, Jäsenkunt.toimintam	9897	9897				
Maankäyttö-ja kehittämiskorv.	10	10				
Omavastuuosuudet	101		101			101
Kotikuntakorvaukset	23287	15646	7641	3999		3642
Tarkastus- ja valvontamaksut						
Muut palvelumaksutuotot	46	46				
Yhteistoimintakorvaukset	388	388				
LIIKEVAIHTO	**35391**	**26423**	**8968**	**3999**		**4969**
Valtiolta saadut tuet	12	12				
Muut toimintatuotot	41	41				
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	**53**	**53**				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1531	-1196	-335	-72		-263
Palvelujen ostot	-2973	-2434	-539	-271		-268
MATERIAALIT JA PALVELUT	**-4504**	**-3630**	**-874**	**-343**		**-531**
Palkat ja palkkiot	-19440	-13718	-5721	-2560		-3162
Henkilösivukulut	-5741	-4134	-1607	-719		-888
HENKILÖSTÖKULUT	**-25181**	**-17852**	**-7329**	**-3279**		**-4050**
Suunnitelman mukaiset poistot	-1394	-1394				
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	**-1394**	**-1394**				
Avustukset	-30	-30				
Vuokrat	-4257	-3513	-743	-366		-378
Muut kulut	-73	-73				
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	**-4360**	**-3616**	**-743**	**-366**		**-378**
LIIKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	**6**	**-17**	**22**	**12**		**10**
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) ENNEN SATUNNAISIA ER	6	6				
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) ENNEN VARAUKSIA	6	6				
Poistoeron vähennys (+)	129	129				
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	129	129				
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ(ALIJÄÄMÄ)	**135**	**135**				
Liikelaitoksen tuloslaskelma (sis.erät)	135	135				

Vantaan työterveys liikelaitos
Käyttösuunnitelma vuodelle 2014

Tulosyksikkö	11111210B
	Työterveyshuolto
Tilikausi	2014
	Summa
	EUR
MYYNTITUOTOT	6,339,306
MUUT TOIMINTATUOTOT	34,170
TOIMINTATUOTOT	6,373,476
HENKILÖSTÖKULUT	- 3,568,074
PALVELUJEN OSTOT	- 2,126,434
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	- 108,099
MUUT TOIMINTAKULUT	- 482,705
TOIMINTAKULUT	- 6,285,312
TOIMINTAKATE	88,164
Viivästyskorkotuotot	1,325
MUUT RAHOITUSTUOTOT	1,325
Lainojen korkokulut kaupungilta	- 10,500
KORKOKULUT	- 10,500
Liikelaitoksen korvaus peruspääomasta (k	- 2,625
MUUT RAHOITUSKULUT	- 2,625
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	- 11,800
VUOSIKATE	76,364
Poistot aineettomista oikeuksista	- 18,421
Suunn. poistot muista pitkäv.menoista	- 17,500
Suunnitelman mukaiset poistot	- 35,921
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	- 35,921
TILIKAUDEN TULOS	40,444
Poistoeron vähennys (+)	35,921
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	35,921
VARAUSTEN JA RAHASTOJEN MUUTOS	35,921
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ(ALIJÄÄMA)	76,365
Tuloslaskelma (sis.erät mukana)	76,365
	76,365

18 §

Lausunto sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain hallituksen esityksen luonnoksesta

VD/3469/00.04

KN/JTS/TL/KK/PH

Sosiaali- ja terveysministeriön asettama sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain valmisteluryhmä on laatinut loppuraportin, jossa on todettu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain uudistuksen pääperiaatteet.

Työryhmän raportti on laadittu toimeksiannon mukaisesti hallituksen esityksen muotoon. Hallituksen esitys laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä sisältää säännökset sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä ja rahoittamisesta.

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää kunnilta ja muilta ao. tahoilta lausunnot lakiesityksestä 13.3.2014 mennessä.

Lausuntopyyntöön tulee vastata sähköisellä kyselyllä, jossa on kohdennettuja kysymyksiä hallituksen esitysluonnokseen liittyen. Kyselyyn annettuja vastauksia on mahdollista perustella, minkä lisäksi kyselyyn on varattu runsaasti tilaa myös vapaamuotoiselle kommentoinnille.

Kyselyvastausten muotoon laaditut lausunnot tullaan huomioimaan hallituksen esityksen viimeistelytyössä.
Lakiesitys annetaan eduskunnalle kevätistuntokaudella ja lain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2015 alusta lukien. Kuntia tullaan kuulemaan lain vahvistamisen jälkeen sosiaali- ja terveysalueiden ja perustason alueiden sekä erityisvastuualueiden muodostamisesta.

Esitys Vantaan kaupungin lausunnoksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain hallituksen esityksen luonnoksesta on liitteenä.

Vantaan lausunto on valmisteltu kaupunginjohtajan toimialan ja sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan yhteistyössä.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 18

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle annettavaksi sosiaali- ja terveysministeriölle liitteen mukainen Vantaan kaupungin lausunto sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain hallituksen esityksen luonnoksesta.
Käsittely:
Kaupunginhallituksen II varapuheenjohtaja Jaakko Niinistö esitti kaupunginhallituksen ryhmien neuvottelujen perusteella, että Vantaan lausunnossa vastauksen 9 loppuun lisätään seuraava virke: ”Vantaalla sosiaali- ja terveyspalvelujen suunnittelu, järjestäminen ja koordinointi toteutetaan yhteistyössä edellä mainittujen toimialojen kesken, joten tältäkään osin maakuntatasoisen sosiaali- ja terveysalueen muodostaminen ei ole perusteltua, koska se heikentäisi yhteistyöstä saatavia synergiaetuja.” Esitystä ei vastustettu.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys yksimielisesti edellä mainitulla muutoksella.

Liitteet:
10 Vantaan lausunto sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain hallituksen esityksen luonnoksesta
11 Sosiaali- ja terveydenhuollon valmisteluryhmän lakiesitys

Täytäntöönpano: esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
kaupunginjohtaja Kari Nenonen, puh. 09 839 22101, apulaiskaupunginjohtaja Jukka T. Salminen, puh. 09 839 22800, etunimi.sukunumi@vantaa.fi

LAUSUNTOPYYNTÖ SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON JÄRJESTÄMISLAIN HALLITUKSEN ESITYKSEN LUONNOKSESTA

Sosiaali- ja terveysministeriön asettama sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain valmisteluryhmä on laatinut loppuraportin, jossa on todettu uudistuksen pääperiaatteet. Nämä periaatteet perustuvat pääministeri Kataisen hallitusohjelmaan ja hallituksen tekemiin tarkentaviin linjauksiin.

Raportti on laadittu toimeksiannon mukaisesti hallituksen esityksen muotoon. Hallituksen esitys laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä sisältää säännökset sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä ja rahoittamisesta.

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää kunnilta ja muilta jakelussa mainituilta tahoilta lausunnot lakiesityksestä. Lausuntopyyntö ja lakiesitys löytyvät sosiaali- ja terveysministeriön Internet-osoitteesta: http://www.stm.fi/vireilla/lausuntopyynnot. Valmisteluryhmän laatimaa ehdotusta hallituksen esitykseksi on täydennetty lisäämällä siihen sosiaali- ja terveysministeriössä virkamiesvalmisteluna laaditut yleisperustelujen jaksot 4–6 (mm. vaikutusarviointi) ja yksityiskohtaisten perustelujen jaksot 2–4 (mm. suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys).

Lausuntopyyntöön tulee vastata sähköisellä kyselyllä, jossa on kohdennettuja kysymyksiä hallituksen esitysluonnokseen liittyen. Kyselyyn annettuja vastauksia on mahdollista perustella, minkä lisäksi kyselyyn on varattu runsaasti tilaa myös vapaamuotoiselle kommentoinnille.

Kyselyvastausten muotoon laaditut lausunnot tullaan huomioimaan hallituksen esityksen viimeistelytyössä. Lakiesitys annetaan eduskunnalle kevätistuntokaudella ja lain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2015 alusta lukien. Kuntia tullaan kuulemaan lain vahvistamisen jälkeen sosiaali- ja terveysalueiden ja perustason alueiden sekä erityisvastuualueiden muodostamisesta.

Lausunnot pyydetään antamaan torstaihin 13.3.2014 mennessä. Lausuntopyyntöön voi vastata suomeksi tai ruotsiksi. Annetut vastaukset ovat julkisia.

OHJEET

Sähköisessä kyselylomakkeessa voi liikkua edestakaisin painamalla Edellinen- tai Seuraava -painikkeita. Vastauksia on mahdollista muokata ennen kyselylomakkeen lähettämistä. Suurimpaan osaan kysymyksistä tulee valita yksi omaa mielipidettä lähinnä oleva vastausvaihtoehto. Jokaista vastausta on mahdollista perustella. Osa kysymyksistä on merkitty pakollisiksi.

Kyselyn voi tarvittaessa keskeyttää painamalla Keskeytä-painiketta ja jatkaa vastaamista myöhemmin.

Keskeytä-painiketta painettaessa kysely vie sinut automaattisesti sivulle, jossa on linkki jatkettavaan kyselyyn. Sivulla voit myös lähettää linkin sähköpostiisi.

Viimeisen kysymyksen lopussa on Yhteenveto-painike, josta pääset tarkastelemaan laatimiasi vastauksia. Yhteenvetosivulta pääset muokkaamaan (Muokkaa vastauksia -painike) ja tulostamaan (Tulosta-painike) kyselyn.

Vastauksien lähetys: Kun kyselyn vastaaminen on valmis, paina kyselylomakkeen yhteenvetosivun lopussa olevaa **Valmis-painiketta**. Kun **Valmis**-painiketta on painettu, kyselyvastausta ei ole enää mahdollista täydentää tai muokata.

Kyselylomakkeeseen voi vastata vain kerran.

Huomionarvoista on, että kyselyä ei ole mahdollista muokata kahden eri toimipisteen välillä. Mikäli samaa muokattavaa sähköistä kyselylinkkiä muokataan kahdesta eri toimipisteestä samanaikaisesti, kyselyyn tallentuu viimeisin versio. Tästä syystä kyselylinkkiä ei pidä jakaa eteenpäin. Lausuntopyynnön yhteydessä vastaajille toimitetaan kyselystä myös tekstitiedostoversio lausuntopyynnön käsittelyn helpottamiseksi. Vastaajille on toimitettu myös havainnollistava Power Point -esitys lakiesityksen keskeisistä sisällöistä. Toimielimen käsittelyssä voidaan noudattaa esimerkiksi sellaista menettelyä, että kyselyvastausta työstetään tekstitiedostona ja tekstitiedostoon laaditut vastaukset syötetään lopuksi sähköiseen kyselyyn. Vastausten työstämisen apuna voidaan käyttää myös hallituksen esitystä koskevaa diaesitystä, joka löytyy Internet-osoitteesta: http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=1447910&name=DLFE-28181.pdf.

Lisätietoja kyselystä antavat:

osastopäällikkö Kirsi Varhila, p. 02951 63338, etunimi.sukunimi@stm.fi
hallitusneuvos Pekka Järvinen, p. 02951 63367, etunimi.sukunimi@stm.fi
neuvotteleva virkamies Kari Haavisto, p. 02951 63342, etunimi.sukunimi@stm.fi

Kyselyn tekniseen toteutukseen liittyvät kysymykset:

osastosihteeri Hang Pham, p. 02951 63569, etunimi.sukunimi@stm.fi
osastosihteeri Jaana Aho, p. 02951 63395, etunimi.sukunimi@stm.fi

TAUSTATIEDOT

1. Vastaajatahon virallinen nimi

Nimi

Vantaan kaupunki

2. Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Nimi

kehittämisjohtaja Tarja Lumijärvi

3. Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

Nimi

Kari Nenonen_____

Asema organisaatiossa

kaupunginjohtaja_____

Matkapuhelin

_____

Sähköposti

etunimi.sukunimi@vantaa.fi_____

4. Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä

Päivämäärä:

3.3.2014_____

Toimielimen nimi

kaupunginvaltuusto_____

5. Onko vastaaja *

X kunta

◯ kuntayhtymä

◯ valtion viranomainen

◯ järjestö

◯ ei mikään edellä mainituista

KYSYMYKSET

1 luku Yleiset säännökset

6. 5 §:ssä säädetään palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava mahdollisuuksien mukaan lähellä asukkaita, mutta palveluja voidaan niiden saatavuuden tai laadun turvaamisen niin edellyttäessä keskittää. Onko linjaus tarkoituksenmukainen?

◯ Kyllä_____

X Ei . Linjaus on oikeansuuntainen mutta jää tulkinnanvaraiseksi ja yleisluonteiseksi ilman tarkempia määrittelykriteereitä. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kehitykseen vaikuttavat erityisen suuresti väestön ikääntymiseen ja kestävyysvajeeseen liittyvät tekijät, joilla on rakenteelliset, taloudelliset ja toiminnalliset vaikutukset palvelutuotantoon. Välttämättömiä muutoksia ei tule hankaloittaa tai rajoittaa säännöksin. Tarkemmat määrittelyt hyvästä sosiaali- ja terveydenhuollosta määritellään sisältölaeissa ja kunnan vastuulla on määritellä se, miten palvelut paikallisesti tuotetaan.

◯ Ei ota kantaa

7. 6 §:ssä säädetään palvelujen kielestä. Turvaako lakiehdotus kielellisten oikeuksien toteutumisen riittävän hyvin?

X Kyllä Kielilailla säädetään palvelujen kielestä, siksi tässä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakiesityksessä ei tule säätää palvelujen kielestä.

○ Ei . _____

○ Ei ota kantaa_____

8. Muita huomioita 1 luvun säännöksistä

Sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuu pitää määritellä peruskunnille. Järjestelmän pitää perustua hallitusohjelman linjausten mukaisesti vahvojen peruskuntien järjestämis- ja rahoitusvastuuseen. Tällä varmistetaan myös se, että toimijoilla on riittävät voimavarat toteuttaa tehtäviään. Tätä voivat tukea kuntien omistamat vaativan erikoissairaanhoidon yksiköt.

2 luku Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen

9. 7 §:ssä säädetään sosiaali- ja terveysalueista sekä perustason alueista. Järjestämisvastuun jakautumisesta sosiaali- ja terveysalueen sekä perustason alueen välillä säädetään tarkemmin 11 §:ssä. Pääsäännön mukaisesti sosiaali- ja terveysalue vastaa kaikkien palvelujen järjestämisestä. Perustason alueella on kuitenkin rajoitettu palvelujen järjestämisoikeus. Tulisiko kaikkien sosiaali- ja terveyspalvelujen kuulua vain sosiaali- ja terveysalueen järjestämisvastuulle?

○ Kyllä

X Ei Järjestämisvastuuta ei tule antaa Uudenmaan maakuntasoiselle sosiaali- ja terveysalueelle eikä metropolialueen isojen kaupunkien elinvoimaisuutta tule hajottaa palvelujen pilkkomisella ja järjestämisvastuun siirtämisellä kuntayhtymälle. Metropolialueen suurilla kaupungeilla, kuten Vantaalla, tulee olla laaja järjestämisvastuu siten, että kukin niistä muodostaisi oman sote-alueen. Metropolialueen kunnat voivat järjestää yhdessä vaativan erikoissairaanhoidon ja vaativan sosiaali- ja terveyshuollon palvelut. Tämänkaltainen toimintamalli varmistaa paikallisdemokratian toimivuuden palveluiden järjestämisessä sekä mahdollistaa erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon nykyistä vahvemman integraation ja myös vahvan omistajaohjauksen. Näin varmistetaan parhaat kuntalaisia lähellä olevat palvelukokonaisuudet, jotka mahdollistavat sosiaali- ja terveystoimen, sivistystoimen,

liikunta- ja kulttuuritoimen sekä maankäytön suunnittelun muodostamisen toimintaympäristöksi, joka tukee kuntalaisia eri elämän vaiheessa saumattomasti. Vantaalla sosiaali- ja terveyspalvelujen suunnittelu, järjestäminen ja koordinointi toteutetaan yhteistyöllä edellä mainittujen toimialojen kesken, joten tältäkään osin maakuntatasoisen sosiaali- ja terveysalueen muodostaminen ei ole perusteltua, koska se heikentäisi yhteistyöstä saatavia synergiaetuja.

○ Ei ota kantaa_____

10. 8 §:ssä säädetään sosiaali- ja terveysalueiden sekä perustason alueiden muodostumisen yleisistä edellytyksistä. Ovatko laissa määritellyt sosiaali- ja terveysalueiden yleiset edellytykset riittävän selkeitä?

○ Kyllä_____

X Ei Sosiaali- ja terveysalueiden sisälle muodostuvat perustason alueet vaikeuttavat taloudellisesti kestävän ja johdettavissa olevien palvelujärjestelmien ja palveluketjujen muodostumista. Uudenmaan alueen n. 1,6 miljoonan asukkaan sosiaali- ja terveysalue ja sen sisälle lakiesityksen mukaan muodostettavat kuusi perustason aluetta heikentää mahdollisuutta integroida sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja samalla se heikentää merkittävästi Vantaan elinvoimaisuutta. Vantaa on taloudellisesti ja toiminnalliseesti riittävän vahva kunta järjestämään sosiaali- ja terveyspalvelut alueellaan. Metropolialue tarvitsee oman ratkaisunsa edellä kysymykseen 9 annettujen kommenttien mukaisesti.

○ Ei ota kantaa_____

11. Ovatko laissa määritellyt perustason alueiden yleiset edellytykset riittävän selkeät?

○ Kyllä_____

X Ei. Sosiaali- ja terveysalueiden sisälle muodostuvat perustason alueet vaikeuttavat taloudellisesti kestävän ja johdettavissa olevien palvelujärjestelmien ja palveluketjujen muodostumista.

Voimaanpanolain 5 § todetaan, että Uudenmaan sosiaali- ja terveysalueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu on alueen kuntien muodostamalla kuntayhtymällä. Järjestämislain perusteluissa todetaan, että Uudenmaan sosiaali- ja terveysalue olisi kuntayhtymä, joka vastaisi kaikista sosiaali- ja terveyspalveluista alueella. Uudenmaan alueen perustason alueille ei voitaisi voimaanpanolain 5 §

mukaisesti myöntää lupaa erikoissairaanhoidon järjestämiseksi. Uudenmaan alueen sosiaali- ja terveysalueen kuntayhtymä päättäisi itse työnjaosta alueellaan sijaitsevien sairaaloiden kesken.

Uudenmaan sosiaali- ja terveysalueelle voidaan muodostaa enintään kuusi perustason aluetta. Lakiesityksen 11§:ssä todetaan, että jos sosiaali- ja terveysalueeseen kuuluu perustason alue, sen vastuukunnalla on sosiaali- ja terveysalueen sijasta järjestämisvastuu sosiaalihuollosta ja perusterveydenhuollosta.

Voimaanpanolain 5 § mukaan Uudenmaan sosiaali- ja terveysalueen kuntayhtymän ja perustason alueiden vastuukuntien tulee laatia sopimus alueiden välisestä yhteistyöstä ja työnjaosta erikoissairaanhoidon, kehitysvammaisten erityishuollon ja vaativien sosiaalihuollon palveluiden tuottamisessa sekä ruotsinkielisen väestön palvelujen turvaamisesta.

Esitys vähentäisi merkittävästi pääkaupunkiseudun isojen kaupunkien mahdollisuutta vaikuttaa alueensa sosiaali- ja terveydenhuollon kehitykseen ja järjestämiseen sekä heikentää kaupunkien itsehallintoa.

Horisontaalinen ja vertikaalinen integraatio sosiaali- ja terveysalueen välillä ei toteudu. Erityisen ongelmallinen tämä on esimerkiksi väestön ikääntymisen palveluketjuihin ja -rakenteisiin liittyen.

○ Ei ota kantaa_____

12. 11 §:ssä säädetään järjestämisvastuun jakautumisesta sosiaali- ja terveysalueen sekä perustason alueen välillä. Valitkaa seuraavista vastausvaihtoehdoista yksi, joka vastaa parhaiten näkemystänne.

○ Palvelujen jakautuminen esitetyn mukaisesti on tarkoituksenmukaista

○ Perustason alueen järjestämisvastuulla tulisi olla enemmän palveluja _____

○ Perustason alueen järjestämisvastuulla tulisi olla vähemmän palveluja_____

X Joku muu, mikä

Vahvalla ja riittävän suurella kaupungilla, kuten Vantaa, tulee olla sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisvastuu.

13. 16 §:ssä säädetään erityisvastuualueiden tehtävistä. Tuleeko erityisvastuualueella olla kaikki säännöksessä luetellut tehtävät?

○ Kyllä_____

X Ei

Erityisvastuualueelle on esitetty paljon tehtäviä, jotka tulee tehdä tiiviissä yhteistyössä valtakunnan tason toimijoiden, STM:n ja THL:n kanssa. Kansallisen kehittämisohjelman toimeenpano on tehtävä ministeriön ohjauksessa yhdessä kuntien kanssa. Koska sosiaali- ja terveydenhuollon suurimmat tuottavuusedut on saavutettavissa vaativan erikoissairaanhoidon keskittämisellä pitää tämä toimivalta säätää valtioneuvostolle.

○ Ei ota kantaa_____

14. Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ”Ei”, valitkaa seuraavista erityisvastuualueille säädetyistä tehtävistä ne, joita erityisvastuualueilla ei mielestänne tulisi olla.

☐ 1) alueiden välisen yhteistyön varmistaminen

X 2) eri hallinnonalojen välisen yhteistyön ohjaaminen sosiaali- ja terveydenhuollon osalta

☐ 3) palvelujen tai muiden tehtävien keskittäminen

☐ 4) tutkimus-, koulutus- ja kehittämistoiminnan suunnittelu ja yhteensovittaminen

☐ 5) työvoimatarpeen arviointi

☐ 6) ensihoidon ohjaaminen

☐ 7) tiedonhallinnan tehtävät

☐ 8) valmiussuunnittelun yhteensovittaminen

X 9) kansallisen kehittämisohjelman toimeenpano

☐ 10) hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävät

☐ 11) hyvinvointi- ja terveysseurantatietojen analysointi ja hyödyntäminen

☐ 12) saamenkielisiin palveluihin liittyvät tehtävät (keskitetysti yhdellä ervalla)

15. Muita huomioita 2 luvun säännöksistä

Perustasot ja niiden eri variaatiot vaikeuttavat alueellista ja kansalaisten yhdenmukaista kohtelua eikä sosiaalihuollon ja terveydenhuollon integraatio toteudu. Erilaiset alueelliset ratkaisut hajauttavat rakennetta ja hankaloittavat kokonaisuuden hallintaa. Perustason variaatiot tulisivat olemaan suuret; esimerkiksi Vantaan yli 205 000 asukkaan perustaso ja toisaalla maassa metropolialueen ulkopuolella perustaso voi muodostua yli 20 000 asukkaan kunnasta.

Esitys koko Uudenmaan maakunnan kokoisesta n. 1,6 miljoonan asukkaan ja 26 kunnan sosiaali- ja terveysalueesta yhdistettynä mahdollisesti kuuteen perustason alueeseen ei lisää saumatonta integraatiota perustason ja sosiaali- ja terveysalueen palvelujen välillä ja pirstaloi erityisesti terveydenhuollon kokonaisuuden. Toisaalla maassa voi sosiaali- ja terveysalueen muodostaa esimerkiksi vähintään 50 000 asukkaan kunta.

Voimaanpanolain 5 § ja metropolialuetta koskeva lain perustelu on muutettava siten, että mm. Vantaa voi muodostaa oman järjestämisvastuullisen sote-alueen ja järjestää vaativan erikoissairaanhoidon tuotannon yhdessä alueen muiden kuntien kanssa. Näin varmistettaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon integraatio.

Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuu siirtyy järjestämislain mukaan suurelta osin ylikunnallisille alueille. Järjestämislain 9 § sisältää kuitenkin velvoitteita kunnille liittyen mm. raportointiin kunnanvaltuustolle, strategiseen suunnitteluun, toimialojen yhteistyöhön ja vastuutahojen määrittelyyn. Kuntien velvoitteita ei tulisi näissä asioissa lisätä liian seikkaperäisillä vaatimuksilla. Kunnat ovat hyvin erilaisia mutta kaikki kunnat ovat jo nyt talouden reunaehtojenkin valossa pakotettuja taloudelliseen ja kustannustehokkaaseen palvelutuotantoon. Vantaalla on kuntalaisten hyvinvointia ja terveyden edistämistä tukevat tavoitteet sisällytetty osaksi strategisesta suunnittelua ja taloussuunnitelmaa sekä seurantaa, ja mm. valtuustolle annetaan säännöllisesti hyvinvointikertomuksia.

3 luku Hallinto

16. 17 §:ssä säädetään sosiaali- ja terveysalueen sekä perustason alueen hallinnosta. Pääsääntöisesti alueiden hallinto järjestetään vastuukuntamallilla, joka poikkeaa nykyisin käytössä olevasta vastuukuntamallista. Onko järjestämislain mukainen vastuukuntamalli selkeä?

○ Kyllä_____

XEi_____

○ Ei ota kantaa_____

17. 18 §:ssä säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon oikeudellisesta ja taloudellisesta vastuusta. Onko

sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisen oikeudellinen vastuutaho säännösten perusteella selkeä?

○ Kyllä_____

X Ei_____

○ Ei ota kantaa_____

18. 19 §:ssä säädetään edellytyksistä, joiden toteutuessa sosiaali- ja terveysalueeseen kuuluvat kunnat voivat päättää alueen hallinnoimisesta kuntayhtymämallilla. Yksi edellytyksistä on, että kuntayhtymää kannattaa vähintään puolet alueen kunnista, joiden asukasluku on vähintään 2/3 alueen yhteenlasketusta asukasluvusta. Ovatko nämä suhdeluvut oikeita?

○ Kyllä

○ Ei; kuntien määrän tulisi olla isompi

○ Ei; yhteenlasketun asukasluvun tulisi olla isompi

○ Ei; kuntien määrän tulisi olla pienempi

○ Ei; yhteenlasketun asukasluvun tulisi olla pienempi

X Ei mikään edellä olevista, koska metropolialue on käsiteltävä omana kokonaisuutenaan.

_____

19. Pitäisikö sote-alueeseen kuuluvilla kunnilla olla esitettyä vapaampi mahdollisuus sopia, hallinnoidaanko aluetta vastuukuntamallilla vai kuntayhtymämallilla?

X Kyllä

Kuntayhtymän perussopimuksen hyväksyminen ja sen muuttaminen on ollut jäsenkuntien valtuustojen päätettävissä oleva asia, Järjestämislaki siirtäisi vaaleilla valittujen valtuustojen valtaa merkittävässä määrin edustajainkokoukselle.

○ Ei_____

○ Ei ota kantaa_____

20. 21 §:ssä säädetään vastuukuntamallin yhteistoimintasopimuksesta. Edustajainkokous hyväksyy yhteistoimintasopimuksen. Kuinka yhteistoimintasopimuksesta tulisi päättää?

○ Kuntien yksimielisellä päätöksellä

○ Kuntien lukumäärän enemmistöllä

○ Asukasluvun enemmistöllä

X Sekä kuntien lukumäärän että asukasluvun enemmistöllä

○ Jollain muulla tavalla, millä_____

21. 22 §:ssä säädetään vastuukunnan yhteisestä toimielimestä. Kaikista kunnista ei välttämättä ole edustajaa toimielimessä. Onko tarkoituksenmukaista, että lain mukaan kaikilla kunnilla ei tarvitse olla edustajaa toimielimessä?

○ Kyllä_____

XEi_____

○ Ei ota kantaa_____

23. Onko hyväksyttävää, että vastuukuntamallissa toimielimen tilinpäätös tulee hyväksyä edustajainkokouksessa?

○ Kyllä_____

XEi_____

○ Ei ota kantaa_____

Erityisvastuualue

24. 31−40 §:ssä säädetään erityisvastuualueiden hallinnosta. Onko esitetty erityisvastuualueen hallinnon järjestäminen mielestänne tarkoituksenmukainen?

○ Kyllä_____ _____

X Ei

Jos päätösvalta palvelujen keskittämisessä jää vain erva-alueelle, niin erva-alueiden kesken voi syntyä kansantaloudellisesti haitallista kilpailua. Valtakunnan tason toimijat tulee kytkeä osaan erva-tehtävien päätöksentekoa sekä tulee säätää valtioneuvoston toimivallasta vaativan erikoissairaanhoidon järjestämisestä yliopistosairaaloiden kesken. Erva-alueen tehtävistä ks. kysymykset 13-14 edellä

○ Ei ota kantaa_____

25. 34 §:ssä säädetään erityisvastuualueen hallituksen kokoonpanosta. Onko hallituksen kokoonpano tarkoituksenmukainen?

○ Kyllä_____

X Ei_____

○ Ei ota kantaa_____

26. 39 §:ssä säädetään erityisvastuualueen päätösvallasta. Onko hyväksyttävää, että erityisvastuualueilla on suoraa päätösvaltaa sote- ja perustason alueiden päätösvaltaan kuuluvissa asioissa?

○ Kyllä_____

X Ei Jos päätösvalta palvelujen keskittämisessä jää vain erva-alueelle ,niin erva-alueiden kesken voi syntyä kansantaloudellisesti haitallista kilpailua. Valtakunnan tason toimijat tulee kytkeä osaan erva-tehtävien päätöksentekoa sekä tulee säätää valtioneuvoston toimivallasta vaativan erikoissairaanhoidon järjestämisestä yliopistosairaaloiden kesken. Erva-alueen tehtävistä ks. kysymykset 13-14 edellä

○ Ei ota kantaa_____

27. Muita huomioita 3 luvun säännöksistä

Uudenmaan 1,6 miljoonan asukkaan alueella tarvitaan useita sote-alueita. Ne voidaan rakentaa sellaisten vahvojen peruskuntien varaan, joissa on jo erikoissairaanhoidon toimintayksiköitä. Vaativa sosiaalihuolto ja erikoissairaanhoito järjestetään kuntien yhteistoimintana, niin että toteutuu perus- ja erikoissairaanhoidon integraatio

_____

4 luku Ohjaus, suunnittelu ja kehittäminen

28. Huomioita 4 luvun säännöksistä

Kehittämistoiminnan vahvistaminen on oikean suuntainen esitys, jota varten tarvitaan toimivat uudet rakenteet. Työnjako kehittämistoiminnan osalta erityisvastuualueen, sote-alueen tai muiden toimijoiden kanssa tulisi olla selkeä. Erityisvastuualueen asema tutkimus- ja kehittämistoiminnan koordinoijana tulee selkeyttää lakiesityksessä. Tarvitaan toimivaa yhteistyötä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen, tutkimuslaitosten tiedontuotannon ja paikallisen käytännön asiakas/potilastyön välillä. Tärkeää on saada asukkaat ja kolmannen sektorin toimijat ja yritykset mukaan. Kehittäminen tulee olla myös erityisesti tuloksellisuutta ja kustannustietoisuuden kasvattamista.

5 luku Rahoitus

Järjestämislain 5 luvussa säädetään kuntien kustannustenjaosta perustason alueiden ja sosiaali- ja terveysalueiden rahoittamiseksi. Perustason alueeseen sekä sosiaali- ja terveysalueeseen kuuluvat kunnat voivat sopia alueiden rahoituksesta yhteistoimintasopimuksessa. Mikäli kunnat eivät sovi alueiden rahoituksesta, perustuu alueiden rahoitus niin kutsuttuun kapitaatioperiaatteeseen. Lisäksi, mikäli sosiaali- ja terveysalueen kunnat eivät toisin sovi, määräytyy perustason alueen asukkaiden käyttämien sosiaali- ja terveysalueen järjestämien palvelujen maksuosuus palvelujen käytön perusteella. Valtionosuudet ohjautuvat jatkossakin kunnille.

29. 47 §:ssä säädetään perustason alueen rahoituksesta ja kuntien välisestä kustannusten jaosta. Onko perustason alueen rahoitusperiaate selkeä?

○ Kyllä_____

X Ei_____

○ Ei ota kantaa_____

30. 48 §:ssä säädetään sote-alueen rahoituksesta ja kuntien välisestä kustannusten jaosta. Sote-alueen rahoitus koostuu sekä alueen kuntien että sote-alueeseen mahdollisesti kuuluvien perustason alueiden maksuosuuksista. Onko sote-alueen rahoitus selkeä?

○ Kyllä_____

X Ei_____

○ Ei ota kantaa_____

31. 49 §:ssä säädetään erityisvastuualueen rahoituksesta ja kuntien välisestä kustannusten jaosta. Onko ervan rahoitus selkeä?

○ **Kyllä_____**

X Ei_____

○ **Ei ota kantaa_____**

32. 50 §:ssä säädetään alijäämän kattamisvelvollisuudesta perustason alueella, sote-alueella ja erityisvastuualueella. Onko säännös hyväksyttävä?

X Kyllä_____

○ Ei_____

○ Ei ota kantaa_____

33. Muita huomioita luvun 5 säännöksistä
Rahoituksellisiin kysymyksiin ei voida ottaa kantaa tässä vaiheessa kun ei ole tiedossa taloudellisia laskelmia ja talousvaikutuksia kuntiin.

6 luku Valvonta

34. Huomioita 6 luvun säännöksistä

Esitys lisää valvontaa ja valvontatahoja. Tämän suuntainen kehitys ei ole hyväksyttävää.

7 luku Erinäiset säännökset

35. 70 §:ssä säädetään henkilön hoidon järjestämisestä hänen muuttaessa uuteen kotikuntaan. Nykyään kotikunnan muuttuessa perhehoidon, laitoshoidon ja asumispalvelujen rahoitusvastuu säilyy entisellä kotikunnalla. Ehdotuksen mukaan järjestämisvastuun siirtyessä myös rahoitusvastuu siirtyy uudelle kotikunnalle. Onko esityksen mukainen rahoitusvastuun siirtyminen kotikunnan muuttuessa hyväksyttävää?

X Kyllä_____

○ Ei_____

○ Ei ota kantaa_____

36. 73 §:ssä säädetään asiakas- ja potilastietojen rekisterinpidosta. Pidättekö hyväksyttävänä, että rekisterinpito määrätään sosiaali- ja terveysalueen vastuukunnan tehtäväksi myös perustason asiakas- ja potilastietojen osalta?

○ Kyllä_____

○ Ei_____

X Ei ota kantaa

37. Muita huomioita 7 luvun säännöksistä

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain voimaanpanosta (voimaanpanolaki)

38. Voimaanpanolain 3 ja 4 §:ssä säädetään sote-alueen ja perustason alueen muodostamisesta. Onko väestökriteerien sitominen vuoden 2013 loppuun hyväksyttävää?

○ Kyllä _____

○ Ei_____

X Ei ota kantaa

39. Onko alueista päättämisen aikataulu sopiva?

○ Kyllä_____

X Ei Kuntarakennelain ja metropolialueen ratkaisut tulee olla tiedossa

○ Ei ota kantaa_____

40. 5 §:ssä säädetään Uudenmaan sosiaali- ja terveysalueesta. Onko säännös mielestänne hyväksyttävä?

○ Kyllä_____

X EI Voimaanpanolain 5 § 1 momentissa todetaan, että Uudenmaan sosiaali- ja terveysalueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu on alueen kuntien muodostamalla kuntayhtymällä. Lisäksi järjestämislain perusteluissa todetaan, että Uudenmaan sosiaali- ja terveysalue olisi kuntayhtymä, joka vastaisi kaikista sosiaali- ja terveyspalveluista alueella.

Voimaanpanolain 5 § mukaisesti perustason alueille ei voida myöntää lupaa erikoissairaanhoidon järjestämiseksi. Uudenmaan alueen sosiaali- ja terveysalueen kuntayhtymä päättäisi itse työnjaosta alueellaan sijaitsevien sairaaloiden kesken.

Uudenmaan sosiaali- ja terveysalueelle voidaan muodostaa enintään kuusi perustason aluetta. Lakiesityksen 11§:ssä todetaan, että jos sosiaali- ja terveysalueeseen kuuluu perustason alue, sen vastuukunnalla on sosiaali- ja terveysalueen sijasta järjestämisvastuu sosiaalihuollosta ja perusterveydenhuollosta.

Voimaanpanolain 5 § mukaan Uudenmaan sosiaali- ja terveysalueen kuntayhtymän ja perustason alueiden vastuukuntien tulee laatia sopimus alueiden välisestä yhteistyöstä ja työnjaosta erikoissairaanhoidon, kehitysvammaisten erityishuollon ja vaativien sosiaalihuollon palveluiden tuottamisessa sekä ruotsinkielisen väestön palvelujen turvaamisesta.

Voimaanpanolain 5 §:n mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu on määritelty Uudenmaan tasoiselle kuntayhtymälle. Tämä merkitsee sitä, että lakiesitys vähentää merkittävästi pääkaupunkiseudun isojen kaupunkien mahdollisuutta vaikuttaa alueensa sosiaali- ja terveydenhuollon kehitykseen ja järjestämiseen sekä heikentää merkittävästi kaupunkien itsehallintoa.

Horisontaalinen ja vertikaalinen integraatio sosiaali- ja terveysalueen välillä ei toteudu. Erityisen ongelmallinen tämä on esimerkiksi väestön ikääntymisen palveluketjuihin ja -rakenteisiin liittyen.

Voimaanpanolain 5 § ja metropolialuetta koskeva lain perustelu on muutettava siten, että mm. Vantaa voi muodostaa oman järjestämisvastuullisen sote-alueen ja järjestää vaativan erikoissairaanhoidon tuotannon yhdessä alueen muiden kuntien kanssa. Näin

varmistettaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon integraatio.

○ Ei ota kantaa_____

41. 13 §:ssä säädetään perustason alueen oikeudesta järjestää erikoissairaanhoidon palveluja. Onko säännöksen mukainen lupamenettely tarkoituksenmukainen?

○ Kyllä_____

○ Ei_____

X Ei ota kantaa

Lakiesityksen mukaan perustason alueille ei voida Uudenmaan sosiaali- ja terveysalueella myöntää lupaa erikoissairaanhoidon järjestämiseksi. Tämä on kuitenkin tietyin edellytyksin mahdollista muualla maassa perustason alueilla. Maan eri alueiden kuntia ei voida asettaa tässä eriarvoiseen asemaan.

42. 14 §:ssä säädetään henkilöstön asemasta. Ehdotukseen ei sisälly henkilöstön osalta määräaikaista siirtymäsuojaa. Onko henkilöstön asemasta säädetty asianmukaisesti?

○ Kyllä_____

X Ei Kuntien henkilöstöä ei voi asettaa eri asemaan irtisanomissuojan suhteen.

.○ Ei ota kantaa_____

43. 15 §:ssä on säädetty omaisuusjärjestelyistä. Onko linjaus hyväksyttävä?

○ Kyllä_____

○ Ei_____

X Ei ota kantaa

Tähän ei ole mahdollista ottaa kantaa kun ei ole selvillä tarkemmat rahoitus- ja omaisuusvaikutukset.

44. Millaista muutostukea toivoisitte valtioneuvoston kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen tarjoavan?

Vantaan kaupunkia ei voi hyväksyä lausunnolla olevaa hallituksen esitystä erityisesti Uudenmaan esityksen osalta. Näin tukeen ei voida tässä vaiheessa ottaa kantaa.

45. Muut kommentit hallituksen esityksestä laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä

Tämä lakiesitys ei selkeytä nykyistä moniportaista järjestelmää eikä poista sen päällekkäisyyksiä. Ilmeistä on, että palvelujen järjestämisestä vastuussa olevat tahot lisääntyvät ja että järjestämis- ja rahoitusvastuu eriytyvät toisistaan.

Voimaanpanolain 5 §:n mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu on määritelty Uudenmaan tasoiselle kuntayhtymälle. Tämä merkitsee sitä, että lakiesitys vähentää merkittävästi pääkaupunkiseudun isojen kaupunkien mahdollisuutta vaikuttaa alueensa sosiaali- ja terveydenhuollon kehitykseen ja järjestämiseen sekä heikentää merkittävästi kaupunkien itsehallintoa.

Horisontaalinen ja vertikaalinen integraatio sosiaali- ja terveysalueen välillä ei toteudu. Erityisen ongelmallinen tämä on esimerkiksi väestön ikääntymisen palveluketjuihin ja -rakenteisiin liittyen.

Voimaanpanolain 5 § ja metropolialuetta koskeva lain perustelu on muutettava siten, että mm. Vantaa voi muodostaa oman järjestämisvastuullisen sote-alueen ja järjestää vaativan erikoissairaanhoidon tuotannon yhdessä alueen muiden kuntien kanssa. Näin varmistettaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon integraatio.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseksi. Lailla uudistetaan kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä, hallintoa, suunnittelua, rahoitusta ja valvontaa koskevat säännökset. Uudistuksella kootaan nykyisin usealle eri kunnalliselle organisaatiolle kuuluvien palvelujen kattava järjestämisvastuu pääsääntöisesti sosiaali- ja terveysalueille. Sosiaali- ja terveysalueet muodostuvat maakuntien keskuskaupunkien sekä erikseen määriteltävien yli 50 000 asukkaan kuntien pohjalle. Sosiaali- ja terveysalueen hallinto toteutetaan pääsääntöisesti vastuukuntamallilla siten, että alueeseen kuuluvat kunnat osallistuvat toiminnan hallintoon vastuukunnassa olevan yhteisen toimielimen kautta. Sosiaali- ja terveysalueen toiminta voi olla mahdollista järjestää myös kuntayhtymämallilla, jos alueen keskuskunnan asukasluku on alle puolet koko alueen asukasluvusta.

Pääsäännöstä poiketen sosiaali- ja terveysalueiden sisällä voi olla myös perustason alueita, joilla on järjestämisvastuu osasta sosiaalihuoltoa sekä perusterveydenhuollosta ja eräissä tapauksissa myös joistakin erikoissairaanhoidon palveluista. Perustason alue voidaan muodostaa vähintään noin 20 000 asukkaan kunnan pohjalle. Se voi lisäksi järjestää perustason palveluja muille samaan työssäkäyntialueeseen tai toiminnalliseen kokonaisuuteen kuuluville kunnille. Myös perustason alueen hallinto toteutetaan vastuukuntamallilla.

Sosiaali- ja terveydenhuollon laajempien alueellisten ja kansallisten tehtävien koordinoimiseksi ja hoitamiseksi on lisäksi viisi erityisvastuualuetta. Erityisvastuualueiden nimenomaisena tehtävänä on ohjata ja sovittaa yhteen sosiaali- ja terveysalueiden ja perustason alueiden toimintaa ja niiden järjestämiä palveluja.

Valtioneuvosto päättää sosiaali- ja terveysalueet, perustason alueet ja erityisvastuualueet sekä niihin kuuluvat kunnat.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämistoiminta perustuu ehdotuksen mukaan kansalliseen kehittämisohjelmaan joka laaditaan nelivuotiskausittain. Lisäksi valtioneuvoston asettaa nelivuotiskausittain toimivan neuvottelukunnan, joka kokoaa ja panee toimeen sosiaalihuollon ja terveydenhuollon kansallisia tavoitteita sekä edistää alan toimijoiden yhteistyötä.

Kunnat vastaavat sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksesta. Rahoitus perustuu pääsääntöisesti sosiaali- ja terveysalueeseen ja perustason alueeseen kuuluvien kuntien asukasmäärään pohjautuviin maksuihin. Maksuja painotetaan kuntien peruspalvelujen laskennassa käytettävillä valtionosuuden määräytymisperusteilla.

Uudistuksen johdosta kumotaan kansanterveyslaki, erikoissairaanhoitolaki sekä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtion avustuksesta annettu laki. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettavan lain johdosta on useisiin sosiaali- ja terveydenhuollon lakeihin tarpeen tehdä muutoksia.

Lain voimaanpanosta säädetään erillisellä voimaanpanolailla. Lait ehdotetaan tulemaan voimaan vuoden 2015 alusta lukien. Lain mukaiset alueet on muodostettava siten, että ne aloittavat toimintansa viimeistään vuoden 2017 alussa.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ....1
SISÄLLYS....2
YLEISPERUSTELUT....5
1 JOHDANTO....5
2 NYKYTILA....6
2.1 Perusoikeudet....6
Yleistä....6
Sosiaali- ja terveyspalvelut....7
Kielelliset oikeudet....8
2.2 Kunnallinen itsehallinto....9
2.3 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen....10
2.4 Terveydenhuolto....12
Perusterveydenhuolto....12
Erikoissairaanhoito ja sairaanhoitopiirit....12
Erityisvastuualueet....13
2.5 Sosiaalihuolto....14
Kehitysvammaisten erityishuollon järjestämisvastuu....15
2.6 Kunta- ja palvelurakenne....16
Kuntarakenne....16
Kuntauudistus....19
2.7 Kuntien hallinto ja yhteistoiminta....20
Kunnan hallinnon ja talouden järjestäminen....20
Kuntien yhteistoimintamuodot....21
Kuntien yhteistoiminnan erilaisia toteutuksia....23
2.8 Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitus ja kuntien välinen kustannustenjako....27
Rahoitus....27
2.9 Kehittämistoiminta ja -rakenteet....29
Kehittämistoiminta ja -rakenteet....29
Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma (Kaste)....30
2.10 Opetus-, koulutus- ja tutkimustoiminta....31
2.11 Ohjaus ja valvonta....32
Sosiaali- ja terveysministeriö....32
Valvonnan keinot ja seuraamukset....34
2.12 Pohjoismaiden sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmät....35
Pohjoismaiden terveydenhuoltojärjestelmät muutoksessa....35
Palveluiden integraation ongelmat....39
Kansallinen ohjaus hajautetuissa järjestelmissä....40
2.13 Nykytilan arviointi....41
Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenne....41
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen....43
Rahoitus....44
Kehittämistoiminta ja rakenteet....44
Opetus- ja tutkimustoiminta....45
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET....45

3.1 Tavoitteet 45
3.2 Toteuttamisvaihtoehdot 47
3.3 Keskeiset ehdotukset 49
Järjestämisvastuu sosiaali- ja terveydenhuollosta 49
Erityisvastuualueet 51
Hallinto 51
Rahoitus 52
Erityisvastuualueiden rahoitukseen, joka tulee sosiaali- ja terveysalueilta, sovellettaisiin sosiaali- ja terveysalueiden asukasmäärään pohjautuvaa rahoitusmallia. 53
Kehittämistoiminta 53
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET 53
4.1 Yleistä 53
4.2 Taloudelliset vaikutukset 54
4.3 Hallinnolliset ja organisatoriset vaikutukset 55
4.4 Vaikutukset kuntien asukkaisiin sekä asiakkaisiin ja potilaisiin 57
4.5 Palvelujen tuotanto 57
4.6 Henkilöstövaikutukset 58
5 ASIAN VALMISTELU 58
5.1 Valmisteluvaiheet 58
5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen 59
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ 59
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT 60
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT 60
1.1 Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 60
1 Luku **Yleiset säännökset** 60
2 Luku **Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen** 62
3 Luku **Hallinto** 74
Sosiaali- ja terveysalue ja perustason alue 74
Erityisvastuualue 80
4 Luku **Ohjaus, suunnittelu ja kehittäminen** 83
5 Luku **Rahoitus** 87
Alueiden toiminnan rahoitus 87
Valtion koulutuskorvaukset 89
Valtion korvaus tutkimustoimintaan 92
6 Luku **Valvonta** 95
7 Luku **Erinäiset säännökset** 99
1.2 Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain voimaanpanosta 105
1.3 Muuhun lainsäädäntöön tehtävät muutokset 112
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET 113
3 VOIMAANTULO 113
4 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS 114
4.1 Yleistä 114
4.2 Yhdenvertaisten ja riittävien palvelujen turvaaminen ylikunnallisena tehtävänä 114
4.3 Äänivalta päätöksenteossa 116
4.4 Vastuukuntamalli 117
4.5 Perustason alueet 118
4.6 Asetuksenantovaltuudet 119
4.7 Valtioneuvoston toimivalta 120

4.8 Kielelliset oikeudet 121
4.9 Saamelaisten oikeudet 122
4.10 Omaisuus 122
LAKIEHDOTUKSET 123
Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 123
Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain voimaanpanosta 143

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä ja toteuttamisesta on kunnilla. Suomessa oli vuoden 2013 alussa 320 kuntaa, joista 304 oli Manner-Suomessa ja 16 Ahvenanmaalla. Ahvenanmaalla sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen kuuluu maakunnan itsehallinnon piiriin, minkä vuoksi Ahvenanmaan sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämistä ei käsitellä laajemmin tässä esityksessä.

Kuntien suuren lukumäärän ja keskimäärin pienen koon takia erikoissairaanhoito ja kehitysvammaisten erityishuolto pitää järjestää kuntien yhteistyönä sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymien toimesta. Kuntapohjainen järjestelmä täydennettynä laajaa väestöpohjaa tai erityisosaamista vaativien palvelujen järjestämisestä vastaavilla kuntayhtymillä on pitkään pystynyt vastaamaan väestön palvelutarpeisiin. Pakollisesta yhteistoiminnasta on säädetty jo pitkään muun muassa erikoissairaanhoidon ja kehitysvammaisten erityishuollon järjestämiseksi.

Kuntapohjainen järjestelmä on kuitenkin osoittautunut haavoittuvaksi palvelutarpeiden kasvaessa, väestön ikääntyessä ja useiden kuntien kantokyvyn riittämättömyyden vuoksi. Tämän takia sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta on ryhdytty uudistamaan sekä nykyjärjestelmään tehdyillä muutoksilla että valmistelemalla siirtymistä kokonaan uudenlaiseen järjestelmään. Osittaisuudistuksista voidaan todeta vuonna 2005 käynnistynyt Kainuun hallintokokeilu ja vuonna 2007 säädetty laki kunta- ja palvelurakenneuudistuksesta (169/2007), jäljempänä puitelaki. Kainuun maakuntakokeilussa alueen kuntien sosiaali- ja terveydenhuolto toteutettiin maakunnan laajuisesti maakuntahallintoon liittyvän kuntayhtymän toimesta.

Puitelaki velvoittaa kunnat yhteistoimintaan palvelujen järjestämisessä. Puitelain mukaiset yhteistoimintavelvoitteet ovat voimassa määräaikaisesti vuoden 2014 loppuun saakka. Puitelain mukaan kunnan tulee muodostua työssäkäyntialueesta tai muusta sellaisesta toiminnallisesta kokonaisuudesta, jolla on taloudelliset ja henkilöstövoimavaroihin perustuvat edellytykset vastata palveluiden järjestämisestä ja rahoituksesta. Kunnassa tai yhteistoiminta-alueella, joka huolehtii perusterveydenhuollosta ja sosiaalihuollosta, on oltava vähintään noin 20 000 asukasta. Yhteistoiminta-alueelle voidaan antaa myös muita tehtäviä. Kunnat voivat perustaa yhteistoiminta-alueen antamalla yhteistoiminta-alueen tehtävät yhden kunnan hoidettavaksi kuntalain (365/1995) 76 §:n 2 momentin mukaisesti tai perustamalla kuntayhtymän. Väestöpohjavaatimuksista voidaan poiketa, jos toiminnallisen kokonaisuuden muodostaminen ei saaristoisuuden tai pitkien etäisyyksien vuoksi ole mahdollista tai suomen- tai ruotsinkielisten asukkaiden kielellisten oikeuksien turvaamiseksi taikka saamelaisten kieltä ja kulttuuria koskevien oikeuksien turvaamiseksi.

Suomen Kuntaliiton keräämien tietojen mukaan vuonna 2012 yhteensä 91 kuntaa järjesti sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut itse. Väestöstä 60 prosenttia asui näissä kunnissa. Yhteistoiminta-alueita oli yhteensä 63 ja niihin kuului 229 kuntaa. Väestöstä 40 prosenttia asui yhteistoiminta-alueilla.

Vuonna 2012 perusterveydenhuollosta ja sosiaalipalveluista vastasi 33 kuntayhtymää, joissa oli yhteensä 140 jäsenkuntaa. Kuntayhtymät vastasivat perusterveydenhuollon lisäksi kaikista sosiaalipalveluista, tai sosiaalipalveluista lukuun ottamatta lasten päivähoitoa, taikka yksittäisistä sosiaalitoimen tehtävistä. Osa kuntayhtymistä vastasi vain perusterveydenhuollosta.

Vastuukuntamallin mukaisia yhteistoiminta-alueita oli 30, ja niissä oli mukana yhteensä 89 kuntaa. Vastuukunta vastaa oman kuntansa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä. Vastuukunta vastaa sopimuskuntien puolesta perusterveydenhuollon lisäksi kaikista sosiaalipalveluista, sosiaalipalveluista lukuun ottamatta lasten päivähoitoa tai yksittäisistä sosiaalipalveluista. Osa vastuukunnis-

ta vastaa sopimuskuntien puolesta vain perusterveydenhuollosta.

Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja järjestää 20 sairaanhoitopiiriä ja 15 kehitysvammaisten erityishuoltopiiriä. Näistä neljän kehitysvammaisten erityishuoltopiirin ja sairaanhoitopiirin toiminta on yhdistetty samaan kuntayhtymään.

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelman mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon laadukkaiden, vaikuttavien ja oikea-aikaisten palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden varmistamiseksi uudistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta osana kuntarakenteen uudistamista. Ohjelman mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämis- ja rahoitusvastuu säilytetään kunnilla. Laadukkaiden sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuuden varmistamiseksi ja rahoituksen turvaamiseksi tulee muodostaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämis- ja rahoitusvastuuseen kykeneviä vahvoja peruskuntia.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen ja rahoittamiseen kykenevän vahvan kunnan vaihtoehtona voidaan tarvittaessa antaa mahdollisuus poikkeusmenettelyyn, jossa kunnat yhdessä voivat muodostaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämis- ja rahoitusvastuuseen kykeneviä, väestöpohjaltaan riittävän suuria sosiaali- ja terveydenhuoltoalueita. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen uudistuksen toteutus selvitetään osana kunta- ja palvelurakenneselvitystä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitus- ja järjestämisvastuu on samalla organisaatiolla (kunta tai sosiaali- ja terveysalue). Kunnat ja sosiaali- ja terveydenhuoltoalueet vastaavat sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalveluista sekä osasta erikoissairaanhoidon tehtäviä (esimerkiksi niin kutsuttu peruserikoissairaanhoito) sekä vastaavasti sosiaalihuollon tehtävistä tavoitteena mahdollisimman laajan palvelukokonaisuuden muodostuminen. Tarkoituksenmukaisen työnjaon perusteella määriteltävistä erikoissairaanhoidon ja sosiaalihuollon tehtävistä kunnat ja sosiaali- ja terveysalueet vastaavat yhdessä. Sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien palvelutuotantoa käytetään täydentämään kuntien ja sosiaali- ja terveysalueiden palveluja.

Kuntien ja sosiaali- ja terveysalueiden yhteisiä tehtäviä varten on viisi erityisvastuualuetta (Erva). Erva-alueen tehtäviin kuuluvat muun muassa vaativat keskitettävät terveyden- ja sosiaalihuollon palvelut sekä alueellaan tutkimukseen, kehittämiseen ja koulutukseen liittyviä tehtäviä.

Muun muassa edellä todettuihin kirjauksiin liittyen hallitusohjelmassa todettiin, että sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenneuudistuksen toteuttamiseksi säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä, rahoitusta, kehittämistä ja valvontaa koskeva laki.

2 Nykytila

2.1 Perusoikeudet

Yleistä

Perustuslain 1 §:n 2 momenttiin sisältyy valtiosäännön taustalla olevina perustavanlaatuisina arvoina ihmisarvon loukkaamattomuus, yksilön vapaus ja oikeudet sekä oikeudenmukaisuuden edistäminen yhteiskunnassa. Säännöstä voidaan pitää lähtökohtana julkisen vallan velvollisuuksien sisällön arvioimisessa. Yksilön vapauden ja oikeuksien turvaaminen korostaa myös perusoikeuksien keskeistä asemaa valtiosäännössä. Perusoikeuksista on säädetty perustuslain 2 luvussa. Perusoikeuksien tulkintaan vaikuttavat ihmisoikeustoimielinten päätökset ja perustuslakivaliokunnan lausunnot, jotka muuntavat ja muokkaavat perustuslain 2 luvun säännöksiä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistapaan ja saatavuuteen vaikuttavat välillisesti useat perusoikeudet, keskeisimmin yhdenvertaisuus ja syrjinnän kielto (6 §), oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja turvallisuuteen (7 §), yksityiselämän suoja (10 §), uskonnon ja omantunnon vapaus (11 §), tallennejulkisuus (12 §), itseään koskevaan päätöksentekoon osallistumisoikeus (14.3 §), oikeus kieleen ja kulttuuriin (17 §), oikeus sosiaaliturvaan (19 §) sekä julkisen vallan velvollisuus turvata perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen (22 §). Perusoikeussäännökset määräävät osaltaan tapaa, jolla sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamisvelvollisuus on täytettävä.

Perustuslain 6 §:n 1 momentti sisältää vaatimuksen oikeudellisesta yhdenvertaisuudes-

ta. Säännöksen mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Ihmisiä on kohdeltava lainsäädännössä, tuomioistuimissa ja viranomaistoiminnassa samanlaisissa olosuhteissa samalla tavoin. Yhdenvertaisuusperiaatteeseen sisältyy myös mielivallan kielto. Lainsäädäntövallan rajoituksia täsmentävät 2 momentin syrjintäkiellot, jotka estävät ihmisten asettamisen eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Tosiasiallisen yhdenvertaisuuden toteutuminen saattaa kuitenkin edellyttää poikkeamista muodollisesta yhdenvertaisuudesta hyväksyttävän tarkoitusperän ja suhteellisuusperiaatteen rajoissa. Yhdenvertaisuusvaatimus ei estä niin sanottua positiivista erityiskohtelua. Eri ihmisryhmien kohtelulle toisistaan poikkeavalla tavalla on kuitenkin oltava yhteiskuntapoliittisesti hyväksyttävä syy. Perustuslain 6 §:n 2 momentti kieltää suosinnan tai jonkin yksilön tai ryhmän asettamisen etuoikeutettuun asemaan, jos tämä samalla merkitsisi toisiin kohdistuvaa syrjintää (HE 309/1993 vp, 43).

Sosiaali- ja terveyspalvelujen osalta asiakkaiden ja potilaiden yhdenvertaisuus tulee arvioitavaksi niin riittävien palvelujen turvaamisen, palvelujen alueellisten erojen kuin palvelujen hinnoittelunkin kannalta. Perustuslakivaliokunta ei ole esimerkiksi pitänyt pelkkää maantieteellistä kriteeriä hyväksyttävänä erotteluperusteena perustuslain 6 §:n 2 momentin kannalta (PeVL 59/2001 vp, 2).

Sosiaali- ja terveyspalvelut

Perustuslain 19 §:n 1 momentissa on turvattu oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Säännöksen tarkoittama huolenpito tarkoittaa sosiaali- ja terveyspalveluja. Perustuslain 19 §:n 3 momentissa on julkiselle vallalle säädetty velvoite turvata jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistää väestön terveyttä. Perustuslain 19 §:n 3 momenttia täydentävät sosiaali- ja terveydenhuollon erityislainsäädännön, kuten sosiaalihuoltolain (710/1982), vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (380/1987), terveydenhuoltolain (1326/2010), kansanterveyslain (66/1972), erikoissairaanhoitolain (1062/1989), tartuntatautilain (583/1986) ja useiden muiden erityislakien säännökset kuntien velvollisuudesta järjestää sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut.

Palvelujen riittävyyttä arvioitaessa lähtökohtana pidetään sellaista palvelujen tasoa, joka luo jokaiselle ihmiselle edellytykset toimia yhteiskunnan täysivaltaisena jäsenenä. Riittävät palvelut eivät perustuslain 19 §:n 3 momentissa tarkoitetussa mielessä samaistu kuitenkaan 19 §:n 1 momentin viimesijaiseen turvaan. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisessä säännös asettuu keskeiseen asemaan ratkaistaessa kysymystä siitä, kuinka riittävät, mutta myös välttämättömät, sosiaali- ja terveyspalvelut pystytään toteuttamaan koko maassa. Sosiaalihuollon palvelujen laatua ja riittävyyttä tulee tarkastella koko perusoikeusjärjestelmän kannalta, kuten esimerkiksi yhdenvertaisuuden ja syrjinnän kiellon näkökulmasta (HE 309/1993 vp).

Perustuslain 19 §:n 3 momentissa julkiselle vallalle asetettu velvoite väestön terveyden edistämiseen viittaa säännöksen perustelujen mukaan yhtäältä sosiaali- ja terveydenhuollon ehkäisevään toimintaan ja toisaalta yhteiskunnan olosuhteiden kehittämiseen julkisen vallan eri toimintalohkoilla yleisesti väestön terveyttä edistävään suuntaan.

Perustuslain 22 § velvoittaa julkista valtaa turvaamaan perusoikeuksien käytännön toteutumisen. Julkisella vallalla tarkoitetaan tässä sekä valtiota että kuntia. Erityislainsäädännöllä kunnille on säädetty velvollisuus järjestää sosiaali- ja terveydenhuolto asukkailleen ja eräissä tapauksissa kunnassa oleskeleville ja muille henkilöille. Julkisen vallan tulee aktiivisesti luoda tosiasialliset edellytykset perusoikeuksien toteuttamiseksi. Valtion tulee lainsäädäntötoimin ja voimavaroja myöntämällä sekä kuntien asianmukaisella rahoituksella ja toiminnan järjestämisellä huolehtia siitä, että riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut tulevat turvatuiksi. Toiminnan edellyttämä rahoitus ja voimavarat toteutetaan pääosin valtion kunnille myöntämillä valtionosuuksilla ja kuntien verotusoikeudella.

Muut perusoikeussäännökset määräävät osaltaan tapaa, jolla palvelujen turvaamisvelvollisuus on täytettävä.

Kielelliset oikeudet

Kielelliset oikeudet ovat lakiin tai asetukseen perustuvia säännöksiä oikeudesta käyttää tiettyä kieltä tai tiettyjä kieliä. Kielelliset oikeudet ovat kansalaisten oikeuksia. Viranomaisilla, kuten kunnilla ja muilla julkisia tehtäviä hoitavilla on puolestaan velvollisuus palvella kansalaista hänen kielellään.

Perustuslain 17 §:n mukaan suomi ja ruotsi ovat maamme kansalliskieliä. Lisäksi perustuslaissa säädetään saamelaisten, romanien ja viittomakielisten sekä vammaisuuden vuoksi tulkitsemis- ja käännösapua tarvitsevien kielellisistä oikeuksista. Perustuslain 17 §:n 2 momentin mukaan julkisen vallan on huolehdittava maan suomen- ja ruotsinkielisen väestön sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan". Perustuslain 6 §:n mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Pykälän 2 momentin mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan muun muassa kielen perusteella. Molemmat säännökset ilmentävät lainsäätäjän pyrkimystä varmistaa kansalliskielten tosiasiallinen yhdenvertaisuus.

Kielelliset oikeudet liittyvät myös hyvän hallinnon varmistamiseen. Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus hyvään hallintoon, josta säädetään tarkemmin lailla. Kielilain mukaan valtion ja kaksikielisten kuntien viranomaisilta edellytetään, että hallinto toimii ja palvelua annetaan niin suomen kuin ruotsinkin kielellä. Näissä viranomaisissa perustuslain voidaan katsoa edellyttävän, että hallinnon on oltava laadullisesti yhtä hyvää sekä käytännössä saatavissa suomen- ja ruotsinkieliselle väestölle samanlaisin perustein.

Perustuslain 122 §:n mukaan hallintoa järjestettäessä tulee pyrkiä yhteensopiviin aluejaotuksiin, joissa turvataan suomen- ja ruotsinkielisen väestön mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään samanlaisten perusteiden mukaan. Perustuslain 122 §:n tarkoituksena ei ole ensisijaisesti varmistaa yksikielisten yksiköiden muodostaminen, vaan ennen kaikkea turvata palvelut niin suomen kuin ruotsinkin kielellä.

Kielilaki (423/2003) sisältää yksityiskohtaiset säännökset oikeudesta käyttää suomea ja ruotsia. Kielilakia sovelletaan valtion ja kuntien viranomaisissa ja itsenäisissä julkisoikeudellisissa laitoksissa. Laki koskee myös valtion liikelaitoksia, valtion ja kuntien yhtiöitä sekä yksityisiä niiden hoitaessa julkisia hallintotehtäviä.

Perustuslain 17 §:n 3 momentin mukaan saamelaisilla on alkuperäiskansana oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Säännöksen sisältämän lakivarauksen mukaan saamelaisten oikeudesta käyttää saamen kieltä viranomaisissa säädetään lailla. Asiasta säädetään nykyisin saamen kielilailla (1086/2003). Kunnilla ei ole velvollisuutta järjestää saamenkielisiä sosiaali- ja terveyspalveluja. Asiakkaalla ja potilaalla on kuitenkin oikeus saada tulkkausta kaikille kolmelle saamen kielelle saamelaisten kotiseutualueella ja niissä kuntayhtymissä, johon nämä kunnat kuuluvat. Tällaisia ovat esimerkiksi Lapin sairaanhoitopiiri ja Lapin erityishuoltopiiri. Asiakkaalla ja potilaalla on Saamen kielilain mukainen oikeus saada hallintopäätökset omalla kielellään. Saamen kielilain mukainen kulttuuri-itsehallinto ei ulotu sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämiseen, joka on kuntien vastuulla. Sen sijaan saamenkielisellä väestöllä tulee olla mahdollisuus vaikuttaa sosiaali- ja terveyspalvelujen sisältöön, jotta kielen lisäksi heidän perinteiset tapansa ja elinkeinonsa tulevat asianmukaisesti huomioon otetuiksi.

Romaneilla ei ole omaa kielilakia, mutta oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan sisältyy perustuslain 17 §:n 3 momenttiin. Tutkimustulosten mukaan romanikieltä käyttää noin 30 – 40 prosenttia romaniväestöstä, ja eniten kieltä käytetään kotona sekä sukulaisten ja ystävien kanssa. Romaniväestö käyttää viranomaisten kanssa asioidessaan suomen kieltä. Sen sijaan romaniväestön kulttuurisen ymmärryksen tarve korostuu erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollossa, joissa romaniväestön tapakulttuuri poikkeaa valtaväestön käytännöistä esimerkiksi puhtauskäsitysten osalta.

Perustuslain 17 § 3 momentin mukaan viittomakieltä käyttävien sekä vammaisuuden vuoksi tulkitsemis- ja käännösapua tarvitsevien oikeudet turvataan lailla. Tästä oikeudesta on säädetty tarkemmin vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta annetussa laissa (133/2010).

Suomessa asuu 4 863 351 suomenkielistä ja 291 219 ruotsinkielistä (valtioneuvoston kertomus kielilainsäädännön soveltamisesta 2013) henkilöä. Erityisesti Etelä-Suomessa ruotsinkielisen väestön kaksikielisyys on yleistä. Pohjois-, inarin- ja kolttasaamea puhuvia henkilöitä arvioidaan olevan yhteensä noin 9000–10 000. Kotiseutualueen (Enontekiö, Utsjoki, Inari ja osa Sodankylää) ulkopuolella asuu yli puolet saamelaisista ja alle 10-vuotiaista lapsista jopa yli 70 prosenttia. Sekä viittomakielisiä että romaniväestöön kuuluvia henkilöitä arvioidaan niin ikään olevan noin 10 000 ja he asuvat eri puolilla Suomea.

Sekä sosiaalihuoltolaissa että terveydenhuoltolaissa on säädetty kunnan tai kuntayhtymän velvollisuudesta lisäksi huolehtia siitä, että Pohjoismaiden kansalaiset voivat sosiaalihuollon palveluja käyttäessään tarvittaessa käyttää omaa kieltään, suomen, islannin, norjan, ruotsin tai tanskan kieltä. Kunnan tai kuntayhtymän on tällöin mahdollisuuksien mukaan huolehdittava siitä, että Pohjoismaiden kansalaiset saavat tarvittavan tulkkausja käännösavun Ja, mikäli mahdollista, käytetään asiakkaan tai potilaan ymmärtämää kieltä. Säännökset perustuvat Pohjoismaiseen sosiaalipalvelusopimukseen (69/1996, 5 artikla), jonka toimeenpanosta on säädetty tasavallan presidentin asetuksella (136/2004).

Muita kieliä, kuten venäjän ja viron kieltä, koskevat potilas- ja asiakaslain säännökset, joiden mukaan potilaan äidinkieli, hänen yksilölliset tarpeensa ja kulttuurinsa on mahdollisuuksien mukaan otettava hänen hoidossaan ja kohtelussaan huomioon.

2.2 Kunnallinen itsehallinto

Kunnallisen itsehallinnon perusteista säädetään perustuslain 121 §:ssä. Sen 1 momentin mukaan kuntien hallinnon on perustuttava kunnan asukkaiden itsehallintoon. Kuntien hallinnolle on siten asetettu kansanvaltaisuusvaatimus. Pykälän 2 momentti edellyttää, että kuntien hallinnon yleisistä perusteista ja kunnille annettavista tehtävistä säädetään lailla. Kuntien hallinnon yleisillä perusteilla tarkoitetaan muun muassa kunnan ylimmän päätösvallan käyttöä, kunnan muun hallinnon järjestämisen perusteita ja kunnan asukkaiden keskeisiä osallistumisoikeuksia.

Itsehallinnon periaatteen mukaisesti lailla on turvattava kunnan päätöksentekojärjestelmän kansanvaltaisuus, mikä sisältää ennen muuta kunnan asukkaiden oikeuden valitsemiinsa hallintoelimiin sekä sen, että päätösvalta kunnissa kuuluu asukkaiden valitsemille toimielimille (hallituksen esitys Eduskunnalle perustuslaiksi, HE 1/1998 vp). Lailla säätämisen vaatimus ulottuu mainitun säännöksen nojalla myös kunnille annettaviin tehtäviin. Kunnan itsehallinnon periaatteisiin kuuluu, että kunnan tulee voida itse päättää tehtävistä, joita se itsehallintonsa nojalla ottaa hoidettavakseen, ja ettei kunnalle voida antaa tehtäviä lakia alemmanasteisilla säädöksillä (HE 1/1998 vp, s. 176). Lisäksi perustuslain 121 §:n 3 momentissa vahvistetaan kunnille verotusoikeus ja edellytetään, että verovelvollisuuden ja veron määräytymisen perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta säädetään lailla.

Itsehallintoon perustuvan toiminnan tarkoituksena on kuntalaisten hyvinvointipalvelujen turvaaminen, paikallisdemokratian toimivuuden varmistaminen sekä alueen elinvoiman edistäminen. Suomessa kunnilla on merkittävä asema ja tehtävä yhteiskunnan vastuulla olevien hyvinvointipalvelujen järjestäjinä, rahoittajina ja tuottajina. Paikalliset vahvuudet ja luottamustoimisuus kanavoidaan yhteiseksi eduksi. Hyvinvointivaltio nojautuu siten toiminnallisesti kunnalliseen itsehallintoon.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on määrittänyt kunnallisen itsehallinnon ydinsisältöä eri lakien tarkastelujen yhteydessä. Kunnallisen itsehallinnon perustuslain suojaamia ominaispiirteitä ovat kuntalaisten oikeus valita kunnan ylin päättävä elin. Kunnalla on lisäksi itsenäinen taloudellinen päätösvalta, johon sisältyy verotusoikeus. Kunnalla on yleinen toimivalta päättää kuntalaisten yhteisistä asioista. Kunnan itsehallintoon sisältyy demokratia ja läheisyysperiaate.

Suomessa kunnat eivät ole vain asukkaiden paikallisista asioista huolehtivia demokratian perusyksikköjä, vaan niiden tehtävänä on huolehtia myös siitä, että perustuslaissa turvatut taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset perusoikeudet toteutuvat. Näin ollen perustuslain 121 §:ssä säädetyn kunnallisen itsehallinnon ohella kuntia koskevan lainsäädännön kannalta merkitystä on perustuslain 2 luvussa säädetyillä perusoikeussäännöksillä. Näitä on kuvattu edellä kohdissa 2.1.1 ja 2.1.2.

Kunnallinen itsehallinto kuuluu myös eurooppalaisen demokratian keskiöön. Suomi on sitoutunut noudattamaan Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjaa (SopS 66/1991). Peruskirjan mukaan kunnallisen itsehallinnon suojaaminen ja voimistaminen edistävät sellaisen Euroopan rakentamista, joka nojautuu demokratian ja desentralisaation periaatteille. Verrattaessa eri maailman maita keskenään voidaan myös havaita, että vahva paikallinen itsehallinto sekä taloudellinen ja sivistyksellinen kehittyneisyys liittyvät yleensä yhteen. Kunnallinen itsehallinto on demokraattisten kansakuntien tapa järjestää paikallisten asioiden hoito. Suomen kunnallishallinnolla on omat ominaispiirteet, mutta myös kansainväliset juuret. Eri puolilla maailmaa itsehallintoon sisältyy periaate, että hallintoa hoitavat ne, joita tämä hallinto palvelee. Kunnallinen itsehallinto on luonteeltaan yleistä, sen puitteissa kunnan hoidettavaksi kuuluvat laeissa erikseen määrätyt tehtävät ja muut paikalliset asiat, joita yleinen etu vaatii kunnan hallinnon hoidettaviksi.

2.3 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Palvelurakennetyöryhmä määritteli väliraportissaan (STM Raportteja ja muistioita 2012:17) hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen seuraavasti: Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on yksilöön, perheisiin, yhteisöihin, väestöön, elinoloihin ja elinympäristöön (sekä palvelujen järjestämiseen) kohdentuvaa toimintaa, jonka avulla parannetaan väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä vähennetään eroja väestöryhmien välillä. Lisäksi ehkäistään sairauksia, tapaturmia, syrjäytymistä ja muita sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja sekä parannetaan työ- ja toimintakykyä ja vahvistetaan yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja turvallisuutta. Kunnassa hyvinvointia ja terveyttä edistävä työ on eri toimialojen ja kunnassa ja alueella toimivien muiden organisaatioiden yhteistyössä toteuttamaa suunnitelmallista voimavarojen kohdentamista hyvinvointia ja terveyttä edistävään työhön ja väestöryhmien välisten hyvinvointi- ja terveyserojen vähentämiseen.

Väestön hyvinvoinnin turvaaminen on kirjattu Suomen perustuslakiin, jonka mukaan jokaisella, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa, on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Julkisen vallan on turvattava jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistettävä väestön terveyttä ja tuettava perheen ja muiden lapsen huolenpidosta vastaavien mahdollisuuksia turvata lapsen hyvinvointi ja yksilöllinen kasvu.

Kuntalain 1 §:n 3 momentti velvoittaa kuntia edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja kestävää kehitystä alueellaan. Terveydenhuoltolaki velvoittaa kuntia ja kuntayhtymiä terveys- ja hyvinvointivaikutusten ennakkoarviointiin päätöksenteossaan ja ratkaisujen valmistelussa. Kuntien tulee seurata asukkaittensa terveyttä ja hyvinvointia ja niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin, ja tätä varten on valmisteltava hyvinvointikertomus ja määriteltävä seurannan indikaattorit. Myös terveyden ja hyvinvoinnin vastuutahot tulee määritellä. Terveyden edistämisen toteutuksesta tulee sopia kuntien yhdessä laatimassa järjestämissuunnitelmassa. Sosiaalihuoltolain 13 §:n 2 momentin nojalla kunta on muiden sosiaalihuoltoon kuuluvien tehtäviensä lisäksi velvollinen toimimaan alueellaan muutoinkin sosiaalisten olojen kehittämiseksi ja sosiaalisten epäkohtien poistamiseksi. Sosiaalihuoltoasetuksen (607/1983) 1 ja 2 §:n nojalla sosiaalilautakunnan on sosiaalisten olojen kehittämiseksi sekä sosiaalisten epäkohtien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi perehdyttävä elinolosuhteisiin kunnassa ja seurattava niiden kehitystä. Sosiaaliset näkökohdat on otettava huomioon kunnan eri toiminnoissa, kuten terveydenhuollossa, koulutoimessa, maankäytössä ja rakentamisessa, asumisen järjestämisessä, työllistämisessä, kulttuuri- ja

vapaa-ajan toiminnoissa sekä liikenne- ja muiden palvelujen järjestämisessä.

Lainsäädäntöä, jossa hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen painottuu, ovat esimerkiksi lastensuojelulaki (417/2007), nuorisolaki (72/2006), alkoholilaki (1143/1994), tupakkalaki (693/1976) ja laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012) ja asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011). Yksityiskohtaisemmin eri väestö- ja asiakasryhmien hyvinvoinnin edistämisestä säädetään näitä ryhmiä koskevissa erityissäänteleyssä. Laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta (410/2009) määrittelee minimivaatimukset ympäristöterveydenhuollon järjestämiselle kunnissa. Ympäristöterveydenhuollon järjestämiseksi kunnat ovat muodostaneet ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueita, joiden tehtävänä on toimeenpanna kunnallinen elintarvikelaki, terveydensuojelulaki, kemikaalilaki, tupakkalaki, kuluttajaturvallisuuslaki sekä eläinlääkintähuoltolain mukainen ympäristöterveyshaittojen valvonta.

Väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja siihen sisältyvä eriarvoisuuden vähentäminen ja terveyserojen kaventaminen ovat kunnan perustehtäviä. Kuntalain ja terveydenhuoltolain mukaan tehtävä kuuluu kunnassa kaikille hallinnonaloille, osana kunkin hallinnonalan omia perustehtäviä. Tehtävät yhteen sovitetaan kuntastrategiassa ja niiden toimeenpanosta ja rahoituksesta päätetään toiminnan ja talouden suunnitelmassa. Kuntien ja kuntayhtymien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen pitkäjänteinen työ tarvitsee kunnassa pysyvät, hallinnonalat ylittävät yhteistyö- ja toimeenpanorakenteet. Ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä kuuluu kuntajohdolle. Hallinnonalat ylittävää operatiivista johtamista, asioiden valmistelua ja toimeenpanoa varten suositellaan, että kunnat nimeävät eri toimialojen johtohenkilöistä koostuvan hyvinvointityöryhmän, jonka puheenjohtaja on kunnan johtoryhmän jäsen. Hyvinvointityöryhmän alaisuudessa sisältökysymysten valmistelussa ja toimeenpanossa toimii sisällöllisiä työryhmiä tai asiat valmistellaan sillä toimialalla, joka pääasiassa vastaa näistä asioista. Toiminnan ja talouden suunnittelua, johtamista, seurantaa ja raportointia varten on kehitetty kuntajohdon työkaluksi sähköinen hyvinvointikertomus, joka toimii kunnassa johtamisen ja ohjauksen välineenä, myöhemmin myös kansallisen ohjauksen välineenä.

Hyvinvointia ja terveyttä edistävän työn kansallinen ohjaus on lainsäädännön ohella painottunut informaatio-ohjaukseen, johon ohjelmaohjauksen lisäksi luetaan kuntien kanssa tehtävä käytäntöjen, toimintamallien ja menetelmien kehittäminen, koulutus ja viestinnän keinoin tutkimustiedon levittäminen. Viime vuosina sosiaali- ja terveysministeriön vastuulla olevia kansallisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen monialaisia yhteistyöohjelmia on ollut runsaasti, esimerkiksi Terveys 2015 -kansanterveysohjelma (2001–1015), Terveyden edistämisen politiikkaohjelma (2008–2011), Kansallinen terveyserojen kaventamisen toimintaohjelma (2008–2011) sekä Kansallinen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisohjelma, Kaste (2008–2011, 2012–2015), jossa yhtenä läpikulkevana tavoitteena on hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Näiden lisäksi kansallisia ohjausinstrumentteja ovat olleet laatusuositukset, valtioneuvoston periaatepäätökset, oppaat sekä teemakohtaiset ohjelmat, esimerkiksi terveyden edistämisen laatusuositukset, ravitsemusta ja liikuntaa käsittelevät periaatepäätökset ja suositukset, Diabeteksen ehkäisyn ja hoidon kehittämisohjelma, Alkoholiohjelma, Lasten ja nuorten tupakoimattomuuden edistäminen, Mielenterveys- ja päihdesuunnitelma, Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn tavoiteohjelma ja Kansallinen väkivallan vähentämisohjelma (Terveys 2015 -kansanterveysohjelma, Väliarviointi, Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2012:4). Ohjelmaohjausta on kritisoitu ohjelmien runsaslukuisuudesta ja siitä, ettei ohjelmia tunneta kunnissa. Ohjelmien tavoitteet ovat kuitenkin sisältyneet melko hyvin kuntien tekemiin suunnitelmiin.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on kehittänyt hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tietopohjaa, käytäntöjä, menetelmiä ja työvälineitä yhdessä kuntien ja alueiden kanssa. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos seuraa hy-

vinvoinnin ja terveyden edistämisen tulokselisuutta kunnissa toimialakohtaisilla terveyden edistämisen aktiivisuutta kuvaavilla kuntakyselyillä. Lisäksi aluehallintovirastot ja valtakunnallisesti Valvira, ympäristöterveydenhuollossa myös Evira ja Tukes, seuraavat ja ohjaavat kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistävää toimintaa.

Sosiaalihuollon lainsäädännön uudistamistyöryhmä on selvittänyt sosiaalihuoltoa koskevien lakien kokonaisrakenteen, soveltamisalan ja sisällön uudistamistarpeen (Työryhmän loppuraportti: Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2012:21). Tavoitteena on uudistaa sosiaalihuollon lainsäädäntöä niin, että sosiaalihuolto entistä paremmin tukee ja vahvistaa ihmisten hyvinvointia ja perusoikeuksien toteutumista ja ehkäisee sosiaalisten ongelmien syntymistä ja lisääntymistä.

2.4 Terveydenhuolto

Kunnallisesta terveydenhuollon palvelujärjestelmästä ja järjestämisvastuusta säädetään kansanterveyslaissa ja erikoissairaanhoitolaissa. Vastuu terveydenhuollon järjestämisestä kuuluu kunnalle. Terveydenhuoltolaissa (ja muissa erityislaeissa) säädetään terveyspalvelujen sisällöstä.

Perusterveydenhuolto

Kansanterveyslain mukaan kunnan on järjestettävä kansanterveystyö, jota voidaan kutsua myös perusterveydenhuolloksi. Kansanterveystyön toimeenpanosta huolehtii yksi tai useampi kunnan määräämä monijäseninen toimielin.

Kunnat voivat järjestää perusterveydenhuollon yhdessä perustamalla kuntayhtymän. Jos kansanterveystyöstä huolehtii kuntayhtymä, sen on asetettava perusterveydenhuollon toimeenpanosta vastaava monijäseninen toimielin yhteisesti jäsenkuntia varten.

Kunta voi myös sopia toisen kunnan kanssa siitä, että tämä hoitaa osan perusterveydenhuollon toiminnoista.

Kansanterveyslain 2 a luvussa ja sosiaalihuoltolain 2 a luvussa säädetään kotihoitokokeilusta, joka on voimassa vuoden 2014 loppuun saakka. Säännökset mahdollistavat kokeiluun osallistuville kunnille sosiaalihuoltolain mukaisen kotipalvelun ja kansanterveyslain mukaisen kotisairaanhoidon yhdistämisen kotihoidon palvelukokonaisuudeksi, sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojen sujuvan käytön kotihoidon yksikössä.

Terveyden- ja sairaanhoidon palveluja (terveydenhuoltolain 13–22 ja 24–29 §:ssä tarkoitettuja toimintoja) varten kunnalla tulee olla terveyskeskus. Sen toimintoja voidaan tarpeen mukaan sijoittaa sivuvastaanotoille tai järjestää liikkuvien toimintayksiköiden avulla. Kunta voi antaa terveyskeskuksen hoidettavaksi myös muita kansanterveystyöhön kuuluvia tehtäviä. Terveyskeskuksen toiminnasta vastaa toimintayksikön vastaava lääkäri. Terveyskeskuksia oli vuonna 2012 yhteensä 154, joista 91 on kuntien, 33 kuntayhtymien ja 30 vastuukuntien terveyskeskuksia. Alle 20 000 asukkaan terveyskeskuksia on 77 ja yli 20 000 asukkaan terveyskeskuksia on samoin 77.

Erikoissairaanhoito ja sairaanhoitopiirit

Kuntien vastuulla on huolehtia siitä, että asukkaat saavat tarpeellisen erikoissairaanhoidon. Erikoissairaanhoito on kunnalle kuuluva tehtävä, mutta sen toteuttamiseksi kunnan on kuuluttava johonkin sairaanhoitopiirin kuntayhtymään. Erikoissairaanhoidon järjestämistä varten maa on jaettu 20 sairaanhoitopiiriin. Ahvenanmaalla sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen kuuluu maakunnan lainsäädäntövaltaan. Sen perusteella niin erikoissairaanhoidon kuin perusterveydenhuollonkin järjestämisestä vastaa Ahvenanmaan maakunnan hallituksen alainen Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomainen (Ålands hälso- och sjukvård). Kunta voi itse päättää, mihin sairaanhoitopiiriin se haluaa kuulua.

Erikoissairaanhoitolaissa on säädetty sairaanhoitopiirin kuntayhtymän jäsenkuntien edustajista ja äänimääristä kuntayhtymän liittovaltuustossa. Kunnan edustajien äänimäärä voi olla enintään viidennes kaikkien jäsenkuntien valitsemien edustajien yhteenlasketusta rajoittamattomasta äänimäärästä. Lisäksi yliopistollisen sairaanhoitopiirin osalta on säädetty yliopiston oikeudesta nimetä edusta-

ja liittovaltuustoon ja liittohallitukseen. Muilta osin kuntayhtymän hallintoon ja päätöksentekoon sovelletaan kuntalain säännöksiä.

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymä vastaa alueellaan erikoissairaanhoidon järjestämisestä yhtenäisin lääketieteellisin ja hammaslääketieteellisin perustein. Sairaanhoitopiirissä hoidon johtaminen ja valvominen sekä hoidosta päättäminen kuuluvat johtavalle lääkärille tai kuntayhtymän muulle lääkärille. Sairaanhoitopiirillä on vastuu erikoissairaanhoitoon lähetettyjen potilaiden ja kiireellistä erikoissairaanhoitoa tarvitsevien potilaiden hoidon järjestämisestä, mutta muilta osin vastuu säilyy kunnalla.

Kun sairaanhoitopiirillä on vastuu erikoissairaanhoidon järjestämisestä, tulee kaikille sairaanhoitopiirin jäsenkuntien asukkaille järjestää palvelut samojen periaatteiden mukaisesti. Perusoikeuksien toteuttamisessa pidetään erityisesti tärkeänä alueellista yhdenvertaisuutta. Erilaisuutta kuntien palveluvalikoimissa ja niiden järjestämistavoissa rajoittaa perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuussäännös. Yhdenvertaisuusperiaate edellyttää, että toiminnasta vastaava taho järjestäisi toiminnan siten, että kaikilla ihmisillä, jotka kuuluvat toimijan vastuupiiriin, tulee olla mahdollisuus saada palveluja yhtäläisin perustein.

Jokaisessa sairaanhoitopiirissä on keskussairaala. Näistä viisi on erityistason sairaanhoitoa antavia yliopistollisia sairaaloita (Helsinki, Turku, Tampere, Oulu ja Kuopio). Sairaanhoitopiiri järjestää ja tuottaa erikoissairaanhoidon palveluja alueensa väestölle. Sairaanhoitopiirin sairaaloita on käytetty ensisijaisesti kuntayhtymän jäsenkuntien asukkaiden sairaanhoitoon. Poikkeuksena ovat erityistason sairaanhoito ja muut mahdolliset sopimuksenvaraiset järjestelyt. Terveydenhuoltolailla säädetty potilaan mahdollisuus valita hoitopaikkansa erityisvastuualueella sijaitsevista sairaaloista ja vuoden 2014 alusta voimaan tuleva valtakunnallinen valinnanvapaus muuttavat tilannetta.

Terveydenhuoltolailla sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle on säädetty velvollisuus vastata alueellaan erikoissairaanhoidon palvelujen yhteensovittamisesta väestön ja perusterveydenhuollon tarpeiden mukaisesti. Sairaanhoitopiirin kuntayhtymä on velvollinen yhteistyössä perusterveydenhuollosta vastaavan kunnan kanssa suunnittelemaan ja kehittämään erikoissairaanhoitoa siten, että perusterveydenhuolto ja erikoissairaanhoito muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden. Sairaanhoitopiirin on perustettava perusterveydenhuollon yksikkö, joka antaa asiantuntemusta ja sovittaa yhteen alueellaan perusterveydenhuollossa tehtävää tutkimusta, kehittämistä, hoito- ja kuntoutusketjujen laatimista, täydennyskoulutusta sekä huolehtii henkilöstötarpeen ennakoinnista.

Samaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymään kuuluvien kuntien on laadittava terveydenhuollon järjestämissuunnitelma, joka perustuu alueen väestön terveysseurantatietoihin ja palvelutarpeeseen. Suunnitelmasta on neuvoteltava sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kanssa. Suunnitelmassa on sovittava kuntien yhteistyöstä, terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä koskevista tavoitteista ja vastuutahoista, terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä, päivystys-, kuvantamis- ja lääkinnällisen kuntoutuksen palveluista sekä tarvittavasta yhteistyöstä perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalihuollon, lasten päivähoidon, lääkehuollon ja muiden toimijoiden kesken.

Erityisvastuualueet

Erityistason sairaanhoidon järjestämistä varten maa on jaettu viiteen erityisvastuualueeseen. Erityisvastuualueeseen tulee kuulua sellainen sairaanhoitopiiri, jonka alueella on lääkärikoulutusta antava yliopisto. Erityisvastuualueista annetulla valtioneuvoston asetuksella (812/2012) on säädetty siitä, mitkä ovat erityisvastuualueet ja mitkä sairaanhoitopiirit kuuluvat mihinkin erityisvastuualueeseen. Nykyisen lainsäädännön mukaan erityisvastuualue ei ole oikeushenkilö, vaan sen hallinto tukeutuu yliopistollisen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän hallintoon.

Terveydenhuoltolain mukaan erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien on järjestettävä yhteistyössä alueensa erikoissairaanhoito. Sairaanhoitopiirin kuntayhtymän, jonka hallinnassa on yliopistollinen sairaala, on järjestettävä erityistason sairaanhoito erityisvastuualueellaan.

Terveydenhuoltolain mukaan erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien on yhteistyössä

huolehdittava kuntien ja sairaanhoitopiirien tarvitsemasta ohjauksesta ja neuvonnasta erikoissairaanhoidon antamisessa, terveydenhuollon henkilöstön täydennyskoulutuksessa sekä tieteellisen tutkimuksen ja kehittämisen järjestämisessä. Erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien on myös suunniteltava ja sovitettava yhteen alueensa erikoissairaanhoidon palvelujen tuotanto, tietojärjestelmäratkaisut, lääkinnällinen kuntoutus ja erilaiset hankinnat sekä sovitettava yhteen koulutusviranomaisten ja työhallinnon kanssa terveydenhuollon henkilöstön perus-, jatko- ja täydennyskoulutusta sekä maakuntien liittojen kanssa työvoiman kysyntää ja koulutustarjontaa. Käytännössä tämä tapahtuu erikoissairaanhoidon järjestämissopimuksen kautta.

Lisäksi erityisvastuualueeseen kuuluvien sairaanhoitopiirien tulee sopia ensihoitokeskuksen tehtävien hoitamisesta.

Terveydenhuoltolain 61–62 §:ssä säädetään valtion rahoituksesta. Valtio maksaa rahoitusta yliopistotasoiseen terveyden tutkimukseen erityisvastuualueiden tutkimustoimikunnille, jotka jakavat tutkimusrahoituksen tutkimushankkeille alueellaan. Sosiaali- ja terveysministeriö jakaa valtion varoista yliopistollisille sairaaloille vuosittain korvausta lääkärien ja hammaslääkärien koulutukseen.

2.5 Sosiaalihuolto

Sosiaalihuoltolain 5 §:ssä säädetään sosiaalihuollon järjestämisvastuusta. Säännöksen mukaan kunnan on pidettävä huolta sosiaalihuollon suunnittelusta ja toteuttamisesta sen mukaan, kuin tässä laissa tai muutoin säädetään.

Kunnan on sosiaalihuollon järjestämisvastuunsa perusteella huolehdittava asukkaidensa tarpeista. Kunta on vastuussa siitä, että kunnan asukkaat saavat lailla säädetyt sosiaalihuollon palvelut ja että sosiaalihuollon tehtäviin varataan riittävästi määrärahoja kunnan talousarviossa. Kunnan järjestämisvastuuseen sisältyy päätösvalta asukkaille järjestettävien sosiaalipalvelujen määrästä, laadusta ja tuotantotavasta. Kunnan viimekätistä järjestämisvastuuta suhteessa kunnan asukkaaseen ilmentää myös se, että palvelujen saatavuudessa tai laadussa olevien puutteiden johdosta kunnan asukkaalla on mahdollisuus kohdistaa oikeusturvavaateensa kuten hallintoriitahakemuksensa, vahingonkorvausvaatimuksensa ja hallintokantelunsa kuntaan, jonka asukas hän on.

Sosiaalihuoltoon kuuluvina tehtävinä kunnan on sosiaalihuoltolain 13 §:n mukaan huolehdittava sen sisältöisinä ja siinä laajuudessa kuin kulloinkin säädetään:

1) sosiaalipalvelujen järjestämisestä asukkailleen;
2) toimeentulotuen antamisesta kunnassa oleskelevalle henkilölle;
3) sosiaaliavustusten suorittamisesta asukkailleen;
4) ohjauksen ja neuvonnan järjestämisestä sosiaalihuollon ja muun sosiaaliturvan etuuksista ja niiden hyväksikäyttämisestä;
5) sosiaalihuoltoa ja muuta sosiaaliturvaa koskevan tiedotustoiminnan järjestämisestä;
6) sosiaalihuoltoa ja muuta sosiaaliturvaa koskevan koulutus-, tutkimus-, kokeilu- ja kehittämistoiminnan järjestämisestä; sekä
7) sosiaalisen luoton myöntämisestä asukkailleen.

Lisäksi kunta on alueellaan velvollinen toimimaan muutoinkin sosiaalisten olojen kehittämiseksi ja sosiaalisten epäkohtien poistamiseksi.

Kunnan on sosiaalihuoltolain 17 §:n mukaan huolehdittava seuraavien sosiaalipalveluiden järjestämisestä:

1) sosiaalityö;
2) kasvatus- ja perheneuvonta;
3) kotipalvelut;
4) asumispalvelut;
5) laitoshuolto;
6) perhehoito;
7) vammaisten henkilöiden työllistymistä tukeva toiminta ja vammaisten henkilöiden työtoiminta;
8) toimenpiteet elatusavun vahvistamiseksi.

Kunnan on myös sosiaalihuoltolain 17 §:n 2 momentin mukaan huolehdittava lasten ja nuorten huollon, kehitysvammaisten erityishuollon, vammaisuuden perusteella järjestettävien palvelujen ja tukitoimien sekä päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltoon kuuluvien palveluiden, lastenvalvojalle säädettyjen tehtävien ja muiden isyyden selvittämiseen ja vahvistamiseen, ottolapsineuvontaan, perheasioiden sovitteluun, lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen

täytäntöönpanossa toimitettavaan sovitteluun kuuluvien toimenpiteiden sekä omaishoidon tuen ja muiden sosiaalipalveluiden järjestämisestä sekä kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa (189/2001) säädetyistä tehtävistä sen mukaan kuin niistä lisäksi erikseen säädetään.

Kunta voi sosiaalihuoltolain 17 §:n 1 ja 2 momenteissa tarkoitettujen sosiaalipalveluiden lisäksi järjestää muitakin tarpeellisia sosiaalipalveluita (17 §:n 4 momentti).

Kunnanvaltuusto vastaa kuntalain 13 §:n mukaan kunnan toiminnasta ja taloudesta, päättää niihin liittyvistä keskeisistä tavoitteista sekä hyväksyy talousarvion. Sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvista tehtävistä huolehtii puolestaan sosiaalihuoltolain 6 §:n mukaan yksi tai useampi kunnan määräämä toimielin. Toimielimen tehtävänä on myös edustaa kuntaa, valvoa sen oikeutta ja käyttää puhevaltaa sosiaalihuollon yksilöllistä toimeenpanoa koskevissa asioissa ja tehdä sen puolesta näissä asioissa sopimukset ja muut oikeustoimet. Toimielimen laissa säädettyä päätösvaltaa ja oikeutta puhevallan käyttämiseen voidaan johtosäännöllä siirtää toimielimen alaisille viranhaltijoille henkilön tahdosta riippumatonta huoltoa koskevia päätöksiä lukuun ottamatta (*sosiaalihuoltolaki 12 §).*

Toimielimille voidaan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien lisäksi antaa muitakin tehtäviä. Jos kunta järjestää kansanterveystyön palvelut itse, voi sosiaali- ja terveydenhuollosta vastata yhdistetty lautakunta (sosiaali- ja terveyslautakunta, perusturvalautakunta) tai tehtävät voivat kuulua kahdelle erilliselle lautakunnalle. Kunta voi jakaa vastuuta sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävistä myös useammalle toimielimelle kunnassa. Esimerkiksi Tampereen kaupungin tilaaja-tuottajamallissa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävistä vastaa kolme tilaajalautakuntaa elämänkaarimallin mukaisesti.

Kehitysvammaisten erityishuollon järjestämisvastuu.

Kehitysvammaisten erityishuollon järjestäminen eroaa jossain määrin muusta kunnan velvollisuudeksi säädetyn sosiaalihuollon järjestämisestä. Sosiaalihuollon yleislakina sosiaalihuoltolaki velvoittaa kunnan huolehtimaan myös kehitysvammaisten erityishuollon järjestämisestä (sosiaalihuoltolaki 5 § 1 momentti ja 17 § 2 momentti). Erityishuollon järjestämisestä säädetään tarkemmin sitä koskevassa erityislaissa, kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa (519/1977, jäljempänä *kehitysvammalaki*).

Kehitysvammalain 6 §:n mukaan erityishuollon järjestämistä varten maa jaetaan erityishuoltopiireihin, joiden alueet määrää valtioneuvosto. Erityishuoltopiiriin kuuluvat kunnat ovat jäseninä erityishuoltopiirin kuntainliitossa, jonka tulee järjestää kuntien velvollisuudeksi säädetty erityishuolto, mikäli kehitysvammalain säännöksistä ei muuta johdu. Jos kunnan väestöpohja tai muut erityiset syyt vaativat, voi kunta yksin muodostaa erityishuoltopiirin. Kunnasta on tällöin soveltuvin osin voimassa, mitä erityishuoltopiirin kuntainliitosta on säädetty. Kunnat on jaettu erityishuoltopiireihin erityishuoltopiireistä annetulla valtioneuvoston asetuksella (1045/2008). Erityishuoltopiireihin kuuluvat kunnat ovat jäseninä erityishuoltopiirien kuntainliitossa lukuun ottamatta Helsingin kaupunkia, joka muodostaa valtioneuvoston päätöksen mukaan yksin Helsingin erityishuoltopiirin.

Kaksikieliset ja ruotsinkieliset kunnat ovat lisäksi jäseninä erityishuollon kuntainliitossa, jonka tehtävänä on piirijaosta riippumatta jäsenkuntiensa ruotsinkielisen väestön erityishuollon järjestäminen (kehitysvammalaki 6 § 5 momentti). Ruotsinkielisistä erityishuollon palveluista Manner-Suomessa huolehtii Kårkulla samkommun, jonka jäseninä ovat kaikki kaksikieliset ja ruotsinkieliset kunnat.

Kehitysvammalain 6 §:n 4 momentin mukaan valtioneuvosto voi piirijaosta riippumatta määrätä erityishuollon kokonaan tai osittain yhden tai useamman kuntainliiton järjestettäväksi, jos erityishuolto tai osa siitä sen vaativuuden, siinä tarvittavien erityisten edellytysten taikka muiden vastaavanlaisten syiden vuoksi on tarkoituksenmukaista järjestää suurempaa kuin yhden erityishuoltopiirin väestömäärää varten. Valtioneuvosto ei ole antanut päätöstä erityishuollon järjestämisen keskittämisestä tietyille erityishuoltopiireille, mutta erityishuoltopiirien kesken on tapahtunut erikoistumista erityishuollon eri osa-alueisiin, kuten psykiatrista hoitoa tarvit-

sevien, autististen, rikokseen syyllistyneiden tai haastavasti käyttäytyvien alaikäisten kehitysvammaisten erityishuoltoon.

Kehitysvammalaki mahdollistaa myös erityishuoltopiirin ja sairaanhoitopiirin sulautumisen. Erityishuoltopiirin kuntayhtymä voi sopia sellaisen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kanssa, jonka toimialue käsittää erityishuoltopiirin alueen, että erityishuoltopiirin kuntayhtymän varat ja velat siirtyvät sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle. Tällä hetkellä neljä erityishuoltopiiriä (Etelä-Karjalan, Kainuun, Keski-Pohjanmaan ja Pohjois-Karjalan) on sulautunut sairaanhoitopiireihin.

Kunnat ovat siis jäseninä niin sanotuissa erityishuollon pakkokuntainliitoissa, joiden tehtävänä on järjestää kuntien velvollisuudeksi säädetty erityishuolto. Sen estämättä myös kunta voi kehitysvammalain 14 §:n mukaan järjestää erityishuoltoa. Kunta voi siten järjestää erityishuollon osittain tai kokonaan itse, mutta sen on joka tapauksessa kuuluttava kehitysvammalain mukaisesti erityishuollon kuntainliittoon. Kunnan erityishuoltoviranomaisena toimii sosiaalilautakunta, jonka kanssa erityishuoltopiirin kuntainliiton tulee toimia yhteistyössä silloinkin, kun paikallisen erityishuollon järjestäminen on kuntainliiton tehtävänä.

Erityishuoltoon pyrkimistä koskeva aloite tulee tehdä erityishuoltopiirin kuntainliitolle tai henkilön kotikunnan sosiaalilautakunnalle (kehitysvammalaki 31 § 1 momentti). Käytännössä asiakkaat hakeutuvat kunnan tai erityishuoltopiirin erityishuollon palveluihin yleensä omaisen aloitteesta tai kunnan sosiaali- tai terveydenhuollon viranomaisen ohjaamana.

Erityishuollon palvelujen järjestämisen ja tuottamisen jakautumisessa kunnan ja erityishuoltopiirin välillä on käytännössä jossain määrin eroja kuntayhtymittäin. Osa erityishuoltopiireistä toimii selkeämmin vain erityishuollon palveluiden tuottajina siten, että erityishuoltopiirin palveluja annetaan vain kunnan maksusitoumuksen perusteella tai palveluihin hakeudutaan kunnan sosiaalityöntekijän kautta. Osalla erityishuoltopiireistä näyttäisi olevan palvelujen tuottamisvastuun lisäksi jossain määrin myös palvelujen järjestämisvastuuta. Erityishuoltopiirin vastuulla voi olla huolehtia kunnan koko erityishuollon palveluista, jolloin erityishuoltopiiri arvioi myös asiakkaan huollon tarpeen ja vastaa yksilökohtaisesta päätöksenteosta, jolloin kunta vastaa lähinnä palveluiden rahoituksesta. Osalla erityishuoltopiireistä on myös vastuuta erityishuollon asiantuntijapalveluiden ja kiireellisen huollon järjestämisestä.

Kunta- ja palvelurakenneuudistuksesta annetun lain 6 §:n mukaisesti erityishuollon palvelut tulee eräiltä osin järjestää sairaanhoitopiirien yhteydessä.

2.6 Kunta- ja palvelurakenne

Kuntarakenne

Perustuslain 121 §:n mukaan Suomi jakaantuu kuntiin, joiden hallinnon tulee perustua kunnan asukkaiden itsehallintoon. Perustuslain 122 §:n mukaan kuntajaon perusteista säädetään lailla. Kuntajaon muutoksen perusteista ja menettelyistä säädetään kuntarakennelaissa (1698/2009).

Kuntarakennelain 1 §:n mukaan Suomi jakaantuu kuntiin asukkaiden itsehallintoa, palvelujen järjestämistä ja yleistä hallintoa varten. Lain 2 §:n mukaan kuntajaon kehittämisen tavoitteena on elinvoimainen, alueellisesti eheä ja yhdyskuntarakenteeltaan toimiva kuntarakenne, joka vahvistaa kunnan asukkaiden itsehallinnon edellytyksiä. Tavoitteena on myös, että kunta muodostuu työssäkäyntialueesta tai muusta toiminnallisesta kokonaisuudesta, jolla on taloudelliset ja henkilöstövoimavaroihin perustuvat edellytykset vastata kunnan asukkaiden palvelujen järjestämisestä ja rahoituksesta sekä riittävästä omasta palvelutuotannosta.

Suomessa on tällä hetkellä 320 kuntaa. Kuntien lukumäärä on vähentynyt liki kolmanneksella 2000-luvulla. Vaikka 2000-luvulla toteutuneet yhdistymiset ovat vähentäneet erityisesti kaikkein pienimpien kuntien määrää, kuntarakenne on edelleen pienkuntavaltainen: vain noin sadassa Suomen kunnassa on yli 10 000 asukasta. Alle 2 000 asukkaan kuntien määrä on lähes puolittunut, mutta niitä on vuonna 2013 edelleen yhteensä 31.

Manner-Suomen kunnat (pl Ahvenanmaa)	v.2008*		v.2012 **	
	kpl	**asukkaita**	**kpl**	**asukkaita**
alle 2 000 asukkaan kuntia	63	88 481	33	48 450
2 000 – 10 000 asukkaan kuntia	237	1 305 437	185	952 645
10 000- 20 000 asukkaan kuntia	46	662 382	46	663 893
yli 20 000 asukkaan kuntia	53	3 305 512	56	3 707 925
kuntia yhteensä	399		320	

Manner-Suomen kuntien koko ja asukasluvut (*31.12.2007 asukasmäärätiedoilla, **31.12.2011 asukasmäärätiedoilla).

Metropolialueen erityispiirteet

Metropolialueeksi kutsutaan yleensä 14:ää pääkaupunkiseudun vapaaehtoisen yhteistyön piirissä olevaa kuntaa (Helsinki, Vantaa, Espoo, Kauniainen, Kirkkonummi, Vihti, Kerava, Järvenpää, Tuusula, Nurmijärvi, Hyvinkää, Mäntsälä, Pornainen, Sipoo). Pääkaupunkiseudulla puolestaan tarkoitetaan Helsinkiä, Espoota, Vantaata ja Kauniaista.

Metropolialue poikkeaa muista Suomen kaupunkiseuduista muun muassa väestöpohjan, työssäkäynnin, asioinnin, julkisen talouden, tulevaisuuden haasteiden sekä palvelujen järjestämisen, kansainvälistymisasteen ja kansantaloudellisen merkityksensä osalta. Muilla kaupunkiseudulla keskuskunnan ja sitä ympäröivien kuntien kokoero on suurempi ja yhtenäinen työssäkäynti- ja asiointialue suhteellisen suppea verrattuna metropolialueeseen. Metropolialueella sijaitsee kolme yli 200 000 asukkaan kaupunkia. Uudenmaan maakunnan 26 kunnassa asuu 1,55 miljoona ihmistä, joista noin 1,4 miljoonaa metropolialueen 14 kunnassa.

Väestöennusteiden mukaan 28 prosenttia koko maan väestöstä asuu metropolialueella vuonna 2040. Vuosien 2010 – 2040 välillä alueen väestön on ennustettu kasvavan 24,2 prosenttia koko maan kasvun ollessa noin 12 prosenttia. Metropolialueen asukkaista noin 10 prosenttia on vieraskielisiä ja vieraskielisten määrän ennustetaan kasvavan 18 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä. Alueella asuu 28 prosenttia (noin 81 000 henkilöä) koko maan ruotsinkielisestä väestöstä. Ruotsinkielisten osuus metropolialueen asukkaista on noin 6 prosenttia.

Sosiaaliset ongelmat ovat metropolialueella, erityisesti pääkaupunkiseudulla, muuta maata kärjistyneempiä. Palvelutarve kasvaa, mikä myös vaatii julkisten palvelujen suunnittelun ja tarjonnan osalta kuntarajat ylittävää yhteistyötä. Koulutus- ja tuloerot ovat muuhun maahan verrattuna korkeampia, ja vaikka alueen työttömyysaste on muuta maata matalampi, pitkäaikaistyöttömien määrä on muuta maata korkeampi. Nuoria, koulutuksen ulkopuolelle jääneitä on metropolialueella muuta maata enemmän. Haasteita ovat syrjäytyminen, asunnottomuus, maahanmuuttajaväestön laajuus ja kasvu, korkeat toimeentulotukimenot sekä tyypillisesti metropolialueille keskittyvät sairaudet (HIV/AIDS, kovien huumeiden käytön seuraukset). Metropolialueella on myös muuta maata enemmän yksinhuoltajia, päihde- ja mielenterveysongelmaisia sekä enemmän lapsia lastensuojelun piirissä. Asuinalueiden etninen eriy-

tyminen on vahvistunut pääkaupunkiseudulla 2000-luvun kuluessa.

Metropolialue on toiminnallisesti yhtenäinen alue. Työssäkäynti- ja muu asiointiliikkuminen poikkeaa merkittävästi muista Suomen kaupunkikeskusalueista. Metropolialueen asukkaat käyvät töissä ja asioivat eri suuntiin yli kuntarajojen. Myös kuntapalvelujen lisääntyvä valinnanvapaus luo paineita uudenlaisten palvelukokonaisuuksien rakentamiseen. Lyhyet etäisyydet, tiheä liikenneverkko ja hyvin toimiva joukkoliikenne mahdollistavat asioinnin yli kuntarajojen ja hyvän sosiaali- ja terveyspalvelujen saavutettavuuden. Lyhyet välimatkat mahdollistavat sen, että erikoistuneimmatkin palvelut ovat helposti väestön saavutettavissa riippumatta siitä, missä päin metropolialuetta tai koko maakuntaa asutaan.

Metropolialueen kuntien haasteena on vastata kasvuun ja sen vaatimiin investointeihin. Palvelujen ja rahoituksen paineet kohdistuvat usein uusien peruspalveluiden tarjoamiseen muuttavalle väestölle. Taloudellisesti kunnat ovat vahvoja verrattuna muihin suomalaisiin kuntiin. Metropolialueen erityisyys muihin kaupunkiseutuihin verrattuna perustuu ennen kaikkea sen suureen merkitykseen maan kansantaloudelle. Kaupunkiseuduista 12 suurimman osuus bruttokansantuotteesta on noin 2/3. Helsingin kaupunkiseudun osuus on ylivoimaisesti suurin muihin kaupunkiseutuihin verrattuna: yli 1/3 eli noin 35 prosenttia bruttokansantuotteesta. Helsingin kaupunkiseudun taloudellista merkitystä kuvaa myös se, että siellä sijaitsee 30 prosenttia koko maan työpaikoista.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirissä (HUS) on tehty merkittäviä erikoissairaanhoidon uudelleen järjestelyjä, joilla on saavutettu tehokkuutta ja korkeaa laatua. Kliiniset tukipalvelut ja niitä edustavat erikoisalat on yhdistetty koko HUS-alueen kattavaksi kolmeksi liikelaitokseksi. Huollon tukipalveluista on muodostettu neljä liikelaitosta. Sairaaloiden välinen työnjako erityisesti pääkaupunkiseudulla on järjestetty uudelleen siten, että Helsingin seudun yliopistollisen keskussairaalan (HYKS) Jorvin, Peijaksen ja Helsingin sairaalat keskittyvät kukin omiin erityistehtäviinsä. Toimintojen uudelleen järjestäminen on vähentänyt HUS- alueen kuntien erikoissairaanhoidon menoja merkittävästi, mikä merkitsee jäsenkunnille yhteensä vuositasolla yli 300 miljoonan euron säästöä.

HUS-alueen muut sairaalat toimivat omien alueidensa terveyskeskusten kanssa tiiviissä yhteistyössä keskittyen sellaisten kansansairauksien erikoissairaanhoitoon, jota on perusteltua tuottaa pienemmissä sairaaloissa hajautetusti lähellä potilaiden asuinpaikkaa. Alueellisten sairaaloiden ja HYKS:in väliset lyhyet etäisyydet ovat mahdollistaneet sen, että useita lääketieteen erikoisalojen palveluita tuotetaan vain HYKS:ssä. Pääkaupunkiseudun ulkopuolisten HUS-kuntien erikoissairaanhoidon käyttö jakaantuu euromääräisesti HYKS:in ja omien alueiden sairaaloiden kesken siten, että HYKS:in osuus vaihtelee kunnittain 50-30 % välillä. Pääkaupunkiseudun kunnat käyttävät yli 95-prosenttisesti HYKS:iä, mutta eräitä palveluja tuotetaan myös pääkaupunkiseudun asukkaille muissa sairaaloissa.

Kehitysvammaisten erityishuoltoa varten on Eteva -kuntayhtymä, johon kuuluvat Helsinkiä lukuun ottamatta muut Uudenmaan kunnat. Helsingin kaupunki järjestää erityishuollon palvelut omana toimintanaan. Eteva tuottaa kuntien kanssa sovitun mukaisesti erityisesti vaativampia kehitysvammahuollon palveluja ja muita vammaispalveluja. Lisäksi joillakin yksityisillä säätiöillä ja osalla vammaisjärjestöistä on merkittävää palvelutuotantoa. Ruotsinkielisen väestön osalta Kårkulla samkommun vastaa erityishuollon ja -hoidon järjestämisestä kehitysvammaisille.

Metropolialueen erityispiirteet on otettu huomioon kuntarakennelaissa, jossa on erillissäännös metropolialueen kuntajakoselvityksistä. Metropolialueella on siis katsottu tarpeelliseksi poiketa muuta maata koskevista selvitysperusteista työssäkäynnin, yhdyskuntarakenteen ja työpaikkaomavaraisuuden osalta, muun muassa koska erityisesti yhdyskuntarakenteen osalta muualla maassa sovellettavan selvitysperusteen on arvioitu metropolialueella johtavan toiminnallisesta näkökulmasta liian suurten kuntajakoselvitysalueiden muodostumiseen.

Hallituksen rakennepoliittisessa ohjelmassa tehtyjen linjausten mukaisesti valtiovarain-

ministeriö on käynnistänyt valmistelun metropolihallinnon perustamiseksi alueelle.

Kuntauudistus

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa koko maan laajuisen kuntauudistuksen, jonka tavoitteena on vahvoihin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne. Vahva peruskunta muodostuu luonnollisesta työssäkäyntialueesta ja on riittävän suuri pystyäkseen itsenäisesti vastaamaan peruspalveluista vaativaa erikoissairaanhoitoa ja vaativia sosiaalihuollon palveluja lukuun ottamatta. Vahva peruskunta kykenee tulokselliseen elinkeinopolitiikkaan ja kehittämistyöhön sekä voi tehokkaasti vastata yhdyskuntarakenteen hajautumiskehitykseen. Kuntauudistuksen tärkein tavoite on julkisten palveluiden turvaaminen myös tulevaisuudessa kaikkialla Suomessa.

Kuntauudistuksen toteuttamiseksi kuntajakolakia (1698/2009) muutettiin heinäkuun alusta 2013 voimaan tulleella kuntajakolain muuttamisesta annetulla lailla (479/2013). Kuntajakolain nimike muutettiin sen sisältöä paremmin kuvaavaksi kuntarakennelaiksi. Lakiin lisättiin säännökset kuntarakenneuudistuksen toteuttamiseen liittyvistä kuntarakenneuudistuksen tavoitteista, kuntien selvitysvelvollisuudesta, selvitysperusteista ja niistä poikkeamisesta sekä kuntien yhdistymisen taloudellisesta tuesta.

Kuntarakenneuudistuksen tavoitteena on erityisesti vahvistaa kuntien edellytyksiä järjestää yhdenvertaisesti palveluja, eheyttää yhdyskuntarakennetta sekä vahvistaa kunnallista itsehallintoa. Tarkoitus on lisäksi vahvistaa kuntien kykyä vastata palvelutuotannosta pääosin itse sekä kykyä hyödyntää markkinoita.

Kuntarakennelain keskeisenä sisältönä on kunnille säädetty selvitysvelvollisuus. Kunnan tulee selvittää yhdessä muiden kuntien kanssa kuntajaon muuttamisen edellytykset täyttävän uuden kunnan muodostamista, jos yksikin laissa säädetyistä selvitysperusteista osoittaa selvityksen tarvetta. Selvitysperusteet ovat palveluperuste, työpaikkaomavaraisuus-, työssäkäynti- ja yhdyskuntarakenneperuste sekä talousperuste. Metropolialueella sovelletaan työpaikkaomavaraisuus-, työssäkäynti- ja yhdyskuntaperusteen sijasta omaa metropoliperustettaan.

Vaikka kunta ei täyttäisi mitään edellä mainituista perusteista, sen tulee osallistua yhdistymisselvitykseen, jollei muuten ole saavutettavissa selvitysperusteet täyttävää toiminnallista kokonaisuutta. Jos yhdistymisselvitysten ulkopuolelle on jäämässä kunta, joka muodostaisi toiminnallisen kokonaisuuden siihen rajoittuvan kunnan kanssa, on näiden kuntien selvitettävä yhdessä kuntien yhdistymistä, tai ensiksi mainittu kunta on otettava mukaan selvitykseen, johon jälkimmäinen kunta osallistuu. Säännöksen tarkoituksena on ehkäistä sitä, että selvityksistä jäisi ulkopuolelle kuntia, joita muut kunnat eivät halua mukaan esimerkiksi kunnan heikon taloudellisen tilanteen vuoksi.

Selvityksen sisältö ja määräajat

Selvityksen tavoitteena on saada aikaan esitys kuntien yhdistymisestä ja siihen liittyvä yhdistymissopimus. Lähtökohtaisesti yhdistymisselvityksen tulisi siten kattaa ne asiat, jotka sisältyisivät yhdistymissopimukseen. Vaikka kunnat eivät päätyisikään tekemään yhdistymisesitystä, selvitykseen tulee kuitenkin aina sisältyä vähintään suunnitelma hallinnon ja palvelujen järjestämisestä ja palvelujen tuottamisesta selvitysalueella, selvitys yhdistymisen vaikutuksista kuntien yhteistoimintaan, selvitys taloudellisesta tilanteesta, arvio asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien sekä lähidemokratian toteutumisesta sekä yksityiskohtainen arvio kuntien yhdistymisen eduista ja haitoista. Kaksikielistä kuntaa ja saamelaisten kotiseutualueen kuntaa koskevassa selvityksessä on arvioitava kielellisten oikeuksien toteutumista.

Selvitys tulee valmistella riittävän laajasti kuntien luottamushenkilöiden ja kunnan asukkaiden myötävaikutuksella sekä yhteistoiminnassa kuntien henkilöstön edustajien kanssa.

Kuntarakennelain mukaan kuntien tulee ilmoittaa ministeriölle 30.11.2013 mennessä, minkä kunnan tai kuntien kanssa se selvittää kuntien yhdistymistä. Selvitysten ja yhdisty-

misesitysten määräaika päättyy kuusi kuukautta sen jälkeen, kun määräaikasäännöstä koskeva voimaantulolaki on tullut voimaan. Eduskuntakäsittelyssä selvitystä koskeva määräaikasäännös sidottiin tämän sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskeva lain hyväksymiseen eduskunnassa. Lisäksi valtiovarainministeriö voi kunnan hakemuksesta jatkaa edellä mainittua määräaikaa yhdistymisselvityksen laajuuden tai muun erityisen vaativuuden perusteella.

Valtiovarainministeriö myöntää hakemuksesta avustusta kuntien yhdistymisselvityksistä aiheutuviin kustannuksiin.

Kuntaliitosten toteuttaminen

Kuntarakennelain mukaan pääsääntönä on, että päätöksenteko kuntien yhdistymisestä perustuu kuntien yhteiseen esitykseen. Valtioneuvosto voi hylätä kuntien esityksen, jos esitetty yhdistyminen ei ilmeisesti täyttäisi kuntajaon muuttamisen edellytyksiä.

Kuntarakennelain 1 päivänä heinäkuuta 2013 voimaan tulleen muutoksen perusteella valtioneuvosto voi kuitenkin päättää kuntien yhdistymisestä valtuuston vastustuksesta huolimatta kahdessa tilanteessa. Valtioneuvosto voi päättää kuntajakoselvittäjän esityksestä kuntaa koskevasta kuntajaon muuttamisesta ensinnäkin, jos muutos on välttämätön erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan asukkaiden lakisääteisten palvelujen turvaamiseksi. Lisäksi kuntarakennelain perusteella on mahdollista toteuttaa kuntien yhdistäminen kunnanvaltuuston sitä vastustaessa tilanteessa, jossa kuntajakoselvittäjä ehdottaa liitosta ja liitosta kannattaa yhdistymistä vastustaneessa kunnassa toimitetussa kansanäänestyksessä kuntalaisten enemmistö.

Henkilöstön asema

Kuntarakennelaissa jatkettiin myös Parasuudistuksessa voimassa ollutta henkilöstön irtisanomissuojaa. Vuosina 2014—2017 voimaan tulevissa kuntajaon muutoksissa henkilöstöllä on viiden vuoden irtisanomissuojasta.

Rakennepoliittinen ohjelma

Pääministeri Jyrki Kataisen hallitus linjasi 29.8.2013 rakennepoliittisessa ohjelmassa kuntauudistuksen toteuttamisen jatkotoimia kaupunkiseuduilla ja metropolialueella.

Ohjelman mukaan ”aluekehityksen kannalta keskeisten kaupunkiseutujen yhdyskuntarakenteen eheyden, alueen elinvoimaisuuden kehittämisen ja palvelujen tehokkaan järjestämisen turvaamiseksi valmistellaan kuntarakennelain täydennys. Tällä lisätään perustuslain asettamien reunaehtojen mukaisesti kuntien yhdistymistä koskevaa valtioneuvoston toimivaltaa kuntarakennelain 4d §:n 3 momentissa tarkoitetulla yhtenäisellä työssäkäynti- tai yhdyskuntarakennealueella. Valtioneuvoston toimivallan lisääminen rajoitetaan selkeillä reunaehdoilla ja alueen asukkaiden enemmistön tahtotilaan sitomisella. Toimivallan käyttö rajoitettaisiin tilanteisiin, joissa kuntarakennelain tavoitteet eivät ole toteutettavissa vapaaehtoisesti. Kielellisten oikeuksien toteutuminen varmistetaan.”

2.7 Kuntien hallinto ja yhteistoiminta

Kunnan hallinnon ja talouden järjestäminen

Perustuslain 121 §:n mukaan kunnan hallinnon yleisistä perusteista säädetään lailla. Kuntalaki on kunnan hallinnon ja talouden järjestämistä koskeva yleislaki. Lähtökohtana tulisi olla, että kuntalaissa säädetään kunnan hallinnon ja talouden järjestämistä koskevat perussäännökset ja erityislakeihin sisällytetään erityissäännöksiä vain, jos ne ovat välttämättömiä hallinnon tai talouden järjestämiseksi.

Kuntalaissa säädetään kunnan yleisestä toimialasta, toimielimistä ja niiden kokoonpanosta ja tehtävistä, yhteistoimintamuodoista, muutoksenhausta, talousarvion ja -suunnitelman laatimisesta sekä tilinpäätöksen laatimisesta. Kuntalakia ollaan parhaillaan uudistamassa ja tarkoituksena on, että uusi kuntalaki tulisi voimaan vuoden 2015 alusta lukien.

Kuntien yhteistoimintamuodot

Kuntien yhteistoimintamuodoista säädetään kuntalain 10 luvussa. Kuntalain lähtökohtana yhteistoiminnan järjestämisessä on ollut, että kunnat voivat päättää yhteistoimintamallista. Lain 76 §:n mukaan kunnat voivat sopia, että

- tehtävä annetaan toisen kunnan hoidettavaksi yhden tai useamman kunnan puolesta,
- tehtävän hoitaa kuntayhtymä, tai
- tehtävä siirretään toisen kunnan viranhaltijan hoidettavaksi.

Vastuukunta

Tehtävän antaminen toisen kunnan hoidettavaksi voi tarkoittaa yhteisen viran perustamista, viranomaistehtävien hoitamista ostopalveluna tai yhteisen toimielimen perustamista. Tällöin ei perusteta omaa oikeushenkilöä, vaan tehtävän hoitaa toinen kunta. Tällaisesta kunnasta käytetään nimitystä vastuu- tai isäntäkunta.

Arkikielessä vastuu- tai isäntäkuntamallilla tarkoitetaan yleensä kuntien väliseen sopimukseen ja yhteiseen toimielimeen perustuvaa yhteistoimintaa. Yhteisellä toimielimellä tarkoitetaan, että sopimuksen nojalla tehtävää muiden kuntien puolesta hoitavaan kuntaan perustetaan toimielin, johon muut sopimuskunnat valitsevat osan jäsenistä. Välttämättä tehtävän antaminen toisen kunnan vastuulle ei edellytä, että muut kunnat nimeävät jäsenensä toimielimeen.

Kuntalaissa on niukasti sääntelyä vastuukuntamallista ja yhteisestä toimielimestä. Vastuukuntamalli on nykyisessä kuntalaissa tarkoitettu taloudelliselta ja muulta merkitykseltään vähäisten tehtävien hoitamiseen. Yhteisen toimielimen kokoonpanosta ei ole muita säännöksiä kuin säännökset vaalikelpoisuudesta ja muutoksenhausta. Jäseninä yhteisessä toimielimessä voivat olla asianomaisten kuntien vastaavaan toimielimeen vaalikelpoiset henkilöt. (77 §). Lain 92 §:n mukaan oikaisuvaatimuksen ja kunnallisvalituksen kuntien yhteisen toimielimen päätöksestä saa tehdä sopimukseen osallinen kunta ja sen jäsen.

Koska yhteinen toimielin toimii osana kuntaa, vastuukunnan valtuusto päättää kuntalain 13 §:ssä säädetyistä asioista, kuten hallinnon järjestämisen perusteista, talousarvion ja tilinpäätöksen hyväksymisestä ja maksuista. Tämä tarkoittaa, että vastuukunnan valtuustolla on viime kädessä päätösvalta tärkeimmissä palvelujen järjestämistä koskevissa asioissa. Yhteistoimintasopimuksissa kuitenkin yleensä sovitaan sopimusohjausmenettelystä, jolla pyritään sitomaan vastuukunnan valtuuston päätösvaltaa muun muassa palveluista, tuotantopaikoista ja muiden kuntien maksuosuuksista. Sosiaali- ja terveydenhuollossa sopimusohjausta toteutetaan erityisesti palvelusopimuksilla, jotka sekä vastuukunta että muut kunnat hyväksyvät.

Isäntäkuntamallina aiemmin tunnettu vastuukuntamalli tuli laajempaan käyttöön Paras-uudistuksen yhteydessä. Paras-laissa edellytettiin, että isäntäkunnan tulee asettaa kuntalaissa säädetty yhteinen toimielin. Malli ei tuossa vaiheessa herättänyt laajempaa keskustelua muiden kuin isäntäkunnan vaikutusmahdollisuuksista, koska kunnat saattoivat valita sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminnan muodoksi kuntayhtymän tai vastuukunnan, jotta vähintään noin 20 000 asukkaan väestöpohja saavutettaisiin. Käytännössä kunnat ovat puitelain mukaisessa yhteistoiminnassa ottaneet mallin käyttöön suhteessa 40/63 (kuntayhtymä/vastuukunta).

Kuntayhtymä

Lakisääteistä yhteistoimintaa koskevassa erityislainsäädännössä on sekä erikoissairaanhoidon, kehitysvammahuollon että maakuntien liittojen hallinto edellytetty järjestettäväksi kuntayhtymämallilla.

Vastuukuntaan ja yhteiseen toimielimeen verrattuna kuntayhtymästä säädetään kuntalaissa huomattavasti enemmän. Laissa on säädetty perussopimuksen vähimmäissisällöstä, toimielimistä, vaalikelpoisuudesta, rahoituksesta, eroamisesta, purkamisesta sekä kuntalain kuntaa koskevien säännöksien soveltamisesta kuntayhtymään. Lisäksi maakunnan liittojen osalta säädetään toimielinten kokoonpanosta ja valinnasta.

Kuntayhtymä on itsenäinen oikeushenkilö. Kuntayhtymä perustetaan kuntien välisellä valtuustojen hyväksymällä sopimuksella (perussopimus). Kuntalain mukaan perussopimuksessa on sovittava

1. tavasta, jolla kuntayhtymän päätöksenteko järjestetään;
2. kuntayhtymän toimielinten jäsenten tai yhtymäkokousedustajien lukumäärästä ja äänivallan perusteista;
3. mahdollisen yhtymäkokouksen tehtävistä ja toimivallasta;
4. siitä, mikä kuntayhtymän toimielin valvoo kuntayhtymän etua, edustaa kuntayhtymää ja tekee sen puolesta sopimukset sekä millä tavoin oikeudesta kuntayhtymän nimen kirjoittamiseen päätetään;
5. jäsenkuntien osuudesta kuntayhtymän varoihin ja vastuusta sen veloista sekä muista kuntayhtymän taloutta koskevista asioista;
6. kuntayhtymästä eroavan jäsenkunnan ja toimintaa jatkavien jäsenkuntien asemasta;
7. kuntayhtymän hallinnon ja talouden tarkastuksesta; sekä
8. siitä, miten kuntayhtymä puretaan ja loppuselvitys suoritetaan.

Perussopimuksessa voidaan myös sopia, että sopimuksessa määrätyissä asioissa päätöksen tekemiseen vaaditaan määräenemmistö.

Laissa säädetään myös perussopimuksen muuttamisen edellyttämästä kannatuksesta. Perussopimusta voidaan muuttaa, jos vähintään kaksi kolmannesta jäsenkunnista sitä kannattaa ja niiden asukasluku on vähintään puolet kaikkien jäsenkuntien yhteenlasketusta asukasluvusta. Jos kunnan on lain mukaan oltava kuntayhtymän jäsen jollakin toimialalla ja määrätyllä alueella, jäsenkuntaa ei kuitenkaan voida ilman suostumustaan velvoittaa osallistumaan uusien vapaaehtoisten tehtävien hoitamiseen ja näistä aiheutuviin kustannuksiin.

Kuntayhtymän päätösvaltaa käyttävät jäsenkunnat yhtymäkokouksessa, tai päätösvaltaa käyttää perussopimuksessa määrätty jäsenkuntien valitsema toimielin (yhtymävaltuusto). Kuntayhtymän muista toimielimistä sovitaan perussopimuksessa. Esimerkiksi sairaanhoitopiireissä on myös hallitus. Yhtymäkokous pidetään vähintään kaksi kertaa vuodessa. Yhtymäkokousedustajan valitsee jäsenkunnan kunnanhallitus tai valtuuston päättämä kunnan muu toimielin.

Kuntalain 81 §:n mukaan muiden kuin ylimmän toimielimen eli yhtymäkokouksen tai valtuuston kokoonpano on kuntayhtymässä sovitettava sellaiseksi, että se vastaa jäsenkuntien valtuustoissa edustettuina olevien eri ryhmien kunnallisvaaleissa saamaa ääniosuutta kuntayhtymän alueella kunnallisvaalilaissa säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti. Maakuntien liittojen osalta kuntalain 86 a §:ssä säädetään suhteellisuusperiaatteen noudattamisesta myös liiton ylimmän toimielimen eli valtuuston kokoonpanossa. Toimielimessä edustettuina olevien ryhmien ääniosuuksien tulee valittaessa vastata jäsenkuntien valtuustoissa edustettuina olevien eri ryhmien kunnallisvaaleissa saamaa ääniosuutta maakunnan alueella. Lisäksi jäsenten on oltava jäsenkuntien valtuutettuja ja jokaisella jäsenkunnalla on oltava vähintään yksi edustaja. Maakuntien ylimmän toimielimen kokoonpanoa suhteellisena vaalitulokseen nähden pidettiin tarpeellisena aikanaan erityisesti sen maakuntakaavaa koskevan päätösvallan vuoksi.

Vaalikelpoinen kuntayhtymän toimielimiin on henkilö, joka kuntalain mukaan on vaalikelpoinen kuntayhtymän jäsenkunnan luottamustoimeen. Vaalikelpoinen ei kuitenkaan ole valtion virkamies, joka hoitaa välittömästi kunnallishallintoa koskevia valvontatehtäviä eikä samaan kuntayhtymään pysyväisluonteisessa palvelussuhteessa oleva henkilö. Vaalikelpoinen muun kuin 81 §:n 1 momentissa tarkoitetun toimielimen jäseneksi ei ole myöskään henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle toimielimessä tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa. Johtokuntaan ja toimikuntaan voidaan kuitenkin valita sellainenkin henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen kuntayhtymän muihin toimielimiin tai jonka kotikunta ei ole kuntayhtymän jäsenkunta. Perussopimuksessa voidaan sopia, että kuntayhtymän muun toimielimen kuin yhtymäkokouksen jäsenten ja varajäsenten tulee olla jäsenkuntien valtuutettuja.

Kuntayhtymä on kirjanpitovelvollinen ja sen tulee laatia toiminnastaan tilinpäätös ja toimintakertomus. Kuntayhtymän rahoituksesta ovat vastuussa viime kädessä jäsenkunnat. Kuntayhtymän sellaisten menojen rahoi-

tuksesta, joita ei muuten saada katetuiksi, vastaavat jäsenkunnat perussopimuksessa sovituilla jako-osuuksilla.

Kuntayhtymään sovelletaan kuntalain 8 luvun taloussäännöksiä muutoin paitsi 65 §:ssä säädettyä alijäämän kattamisvelvoitetta. Kuntalain kokonaisuudistusta valmisteleva talousjaosto on esittämässä kuitenkin alijäämän kattamisvelvoitetta myös kuntayhtymille. Koska kuntayhtymä on oma oikeushenkilönsä, kuntayhtymä hyväksyy oman talousarvionsa sekä tilinpäätöksensä. Kuntalain 83 §:n mukaan kuntayhtymän sellaisista menoista, joita ei saada katetuksi kuntayhtymän varoista, vastaavat lain perusteella jäsenkunnat perussopimuksessa sovitulla tavalla.

Vastuukunta- ja kuntayhtymämalli muussa lainsäädännössä

Sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi vastuukuntamalli on laajasti käytössä palo- ja pelastustoimen sekä ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminnan järjestämisessä.

Pelastuslaissa (379/2011) valtioneuvostolla on toimivalta päättää alueesta sekä viime kädessä myös pelastustoimen yhteistoimintasopimuksesta. Yhteistoimintasopimuksessa kunnat sopivat muun muassa hallintomallista ja kustannusten jaosta. Pelastuslain 24 §:n mukaan sopimuksen hyväksyminen tai muuttaminen ei edellytä kuntien yksimielisyyttä, vaan hyväksymiseen ja muuttamiseen sovelletaan kuntalain 79 §:n määräenemmistösäännöstä. Säännöksen mukaan perussopimusta voidaan muuttaa, jos kaksi kolmannesta jäsenkunnista sitä kannattaa ja niiden asukasluku on vähintään puolet kaikkien jäsenkuntien yhteenlasketusta asukasluvusta. Pelastustoimessa säännös on ulotettu koskemaan myös sopimuksen hyväksymistä sekä muitakin yhteistoimintasopimuksia eikä ainoastaan kuntayhtymän perussopimusta. Pelastusalueita on 22 ja vain kahden pelastusalueen toiminnasta vastaa kuntayhtymä (Lappi ja Päijät-Häme, joissa tehtävän hoitaa maakunnan liitto). Muilla pelastusalueilla tehtävästä vastaa vastuukunta.

Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta annetun laissa (410/2009) säädetään palvelujen järjestämisen edellyttämästä henkilöstömäärästä, yhteistoimintavelvoitteesta henkilöstömäärän täyttämisessä sekä valtioneuvoston toimivallasta velvoittaa kunnat yhteistoimintaan. Laissa säädetään, että yhteistoimintamallina on oltava joko vastuukuntamalli tai kuntayhtymä. Valtioneuvosto päättää viime kädessä myös hallintomallista ja kustannusten jaosta. Lähes kaikki 70 ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta on perustettu vastuukuntamallilla.

Käytännössä pääsäännöksi on muodostunut, että mitä vähemmän yhteistoimintakuntia, tai mitä pienempi tehtävä, sitä todennäköisemmin yhteistoimintamallina on ollut yhteinen toimielin. Lisäksi yhteistoimintamalliin valintaan on vaikuttanut vastuukunnan koko.

Kuntien yhteistoiminnan erilaisia toteutuksia

Kainuun hallintokokeilu

Kainuussa toteutettiin vuosina 2005−2012 hallintokokeilu, jossa Kainuun maakunta huolehti alueen sosiaali- ja terveyspalveluista päivähoito pois lukien sekä toisen asteen koulutuspalveluista. Vaalan kunta ei kuulunut hallintokokeiluun. Asukkaita järjestämisvastuualueella oli noin 83 000. Hallintokokeilun keskeisenä syynä oli alueen epäsuotuisa väestö- ja työllisyyskehitys. Sosiaali- ja terveyspalvelut integroitiin lähes täysin ja organisoitiin uudelleen elämänkaariajattelun mukaisesti. Palvelut ryhmiteltiin lähipalveluihin ja seudullisiin sekä keskitettyihin palveluihin siten, että päivittäispalvelut järjestettiin lähipalveluina ja kalliit sekä erikoisosaamista vaativat palvelut keskitettyinä ja seudullisina. Päätäntävalta kuului suorilla vaaleilla valitulle maakuntavaltuustolle. Laki Kainuun hallintokokeilusta (343/2003) edellytti kaikkien alueen kuntien yksimielistä päätöstä kokeilun jatkamiseksi, mutta yksi kunta vastusti sen jatkamista. Tärkeimpinä kokeilun lopettamisen syinä pidettiin kuntien yhteistyöhön ja maakuntahallintoon liittyviä tekijöitä erityisesti rahoituskysymysten suhteen. Tämän perusteella voidaan arvioida, että näistä asioista säätäminen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen yhteydessä on perusteltua.

Laaja järjestämistaso helpotti palvelujen integroimista ja toimintakäytäntöjen yhdenmu-

kaistamista. Muun muassa potilas- ja asiakastietojärjestelmät sekä arviointi- ja hoitoonpääsykriteerit yhdenmukaistettiin. Alueellisesti jaetut kehittämisrahat yhdistettiin ja tutkimus- ja kehittämistoiminnan yhteistyötä vahvistettiin. Sosiaali- ja terveydenhuollon integraatio on koettu erittäin hyväksi käytännöksi, eikä sitä ole ollut tarkoituksena purkaa kokeilun päättymisen jälkeen. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain yhtenä tarkoituksena on luoda koko maahan samankaltainen palvelujärjestelmien integraatio kuin Kainuussa.

Uudistuksen alussa kustannuskehitys oli myönteinen, mutta kokeilun loppua kohden kustannukset nousivat voimakkaasti. Palvelujärjestelmien integrointi on koonnut voimavaroja, mikä on ollut keskeinen kustannusten hallintaa tuottanut tekijä. Hallintokokeilu rahoitettiin prosentuaalisella maksuosuudella kuntien budjetista. Kun maakunta ei pystynyt laskuttamaan kuntia todellisen käytön perusteella, maksutapa kannusti maakuntaa tehokkuuteen. Järjestelmä myös paransi kuntien menojen ennakoitavuutta ja hillitsi menojen kasvua. Taloudellisesti heikoimmassa asemassa olleet kunnat hyötyivät kokeilusta eniten. Erityisesti tukipalveluissa saatiin integrointia parantamalla ja päällekkäisyyksiä poistamalla merkittävät säästöt. Säästön suuruus oli 20 prosenttia tuotantokustannuksista eli noin miljoona euroa vuodessa.

Hallintokokeilu paransi sairaanhoidon saatavuutta ja vähensi pitkään jonottaneiden potilaiden määrää merkittävästi huolimatta siitä, että Kainuu kärsi lääkäripulasta ja ajoittaisesta hoitajapulasta koko kokeilun ajan. Hallintokokeilun aikana kuntalaisten oli mahdollista valita palvelupaikka itse, mikä helpotti palvelun saantia. Muiden kuin lääkäripalvelujen käyttö lisääntyi kokeilun aikana. Hoidon tarpeen arvioinnissa ja yhteyden saannissa terveydenhuoltoon päästiin säännösten mukaiseen tulokseen hallintokokeilun aikana.

Perhe- ja vanhuspalvelut koostuivat sekä sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon että erikoissairaanhoidon palveluista. Perhepalveluissa panostettiin ennaltaehkäiseviin palveluihin, mikä lisäsi asiakasmääriä. Monien palvelujen alueellisia toimintakäytäntöjä yhtenäistettiin. Vanhuspalveluissa saavutettiin valtakunnalliset tavoitteet hallintokokeilun aikana. Asiakasmaksut sekä palvelujen myöntämiskriteerit yhdenmukaistettiin. Vanhuspalvelut tuotettiin pääasiassa lähipalveluina. Palvelurakenteessa panostettiin avopalveluihin ja erityisesti kotona selviytymisen tukemiseen. Muistisairaiden palveluja tehostettiin ja palvelusetelit otettiin käyttöön erityisesti kotihoidossa ja omaishoidon vapaapäiväjärjestelyissä. Palvelusetelimalli havaittiin toimivimmaksi maakunnan keskuskaupungissa Kajaanissa, jossa on sekä eniten palveluntuottajia että suuret asiakasmäärät. Ympärivuorokautisen hoivan suhteellista osuutta saatiin pienennettyä.

Kunta- ja palvelurakenneuudistus (Para-uudistus)

Mikkelin seudun sosiaali- ja terveystoimi (Mikkelin seutusote)

Mikkelin seutusote muodostettiin isäntäkuntamallilla toimivaksi yhteistoiminta-alueeksi 1.1.2012, ja siihen kuuluvat isäntäkunta Mikkelin lisäksi Kangasniemi, Pertunmaa, Hirvensalmi, Mäntyharju, Ristiina ja Suomenniemi. Osa näistä kunnista teki kuntaliitoksen 1.1.2013 (Mikkeli, Suomenniemi ja Ristiina). Vuoden 2012 lopussa alueella oli noin 73 000 asukasta. Luku sisältää Puumalan (2 400 as), joka ei ole mukana yhteistoimintasopimuksessa vaan ostaa terveyspalvelut Mikkeliltä.

Mikkelin seutusoten muodostamista edelsi useita selvitys- ja suunnitteluvaiheita aina Paras -uudistuksen alusta lähtien. Mikkeli on mukana myös aluemallikokeilussa. Vuoden 2012 alusta voimassa olleen yhteistoimintasopimuksen mukaan palvelujen järjestämisestä vastaa Mikkelin kaupunki, jonka hallintoon perustettiin sopijapuolten yhteisenä toimielimenä toimiva seudullinen sosiaali- ja terveyslautakunta. Palvelun tuottamisesta vastaa Mikkelin kaupunki, Kangasniemen kunta, Mäntyharjun kunta ja Pertunmaan kunta yhteistyössä yksityisten palvelutuottajien sekä kolmannen sektorin kanssa. Palvelutuotanto on jaettu kolmen palvelutuotantoyksikön alaisuuteen: Kangasniemen, Män-

tyharjun ja Pertunmaan palvelutuotantoyksikköön, joilla on kullakin oma perusturvalautakuntansa.

Mikkelin seutusoten hallinnollinen rakenne ei siis ole yhteistoiminta-alueille tavanomaisesti yhden järjestäjätahon ja yhden tuottajaorgaanin rakenne, vaan palvelutuotanto on edelleen jaettu alueittain ja henkilöstö on kuntien palveluksessa. Seutusote on kuitenkin yhtenäistänyt alueellaan palveluiden saannin kriteerit, palvelutasot, palveluiden saatavuuden ja palveluiden kustannukset. Palveluissa on muodostettu koko yhteistoiminta-alueen kattavia palvelukuvauksia ja käsikirjoja, mikä on tuottanut henkilöstölle verkostoitumisen ja yhteistyön mahdollisuuden. Kokemukset yhteistyöstä ovat olleet myönteisiä ja innostavia. Palvelujen laadun koetaan kehittyneen, kun yhteistyöllä on voitu koota asiantuntemusta.

Yksi merkittävimpiä uudistuksia alueella on ollut terveyspalvelujen ohjauksen kehittäminen niin sanotun Ensineuvon avulla. Ensineuvo on Etelä-Savon sairaanhoitopiirin alueen asukkaille tarkoitettu neuvonta- ja ohjauspalvelu, johon siirtyi 1.3.2012 myös Mikkelin seutusoten alueen terveyskeskusten ja -asemien ajanvaraus sekä terveysneuvonta.

Porin perusturva

Pori vastuukuntana järjestää sosiaali- ja terveyspalvelut Porin, Merikarvian ja Ulvilan noin 100 000 asukkaalle vuoden 2013 alusta lähtien. Vuosina 2010 - 2012 yhteistoimintaan kuuluivat myös Luvia ja Pomarkku. Yhteistoiminnan käynnistyessä Pori ja Noormarkku tekivät kuntaliitoksen 1.1.2010. Lavia toimii itsenäisenä palvelujen järjestäjänä, mutta ostaa sosiaali- ja terveyspalvelut Porin perusturvalta ilman yhteistoimintasopimusta. Vuoden 2013 alusta Pomarkku siirtyi Pohjois-Satakunnan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä POSA:aan ja Luvia Keski-Satakunnan perusterveydenhuollon kuntayhtymän palvelujen piiriin.

Porin perusturvan hallinnossa ja toiminnassa on siis ollut lukuisia muutoksia. Alueella on keskusteltu yhteistyöstä ja yhteisistä tavoitteista. Keskustelujen taustalla on ilmeisesti alueen kuntien suuri epäsuhta: Pori on yli 80 000 asukkaan kaupunki, kun taas kumppanikunnat ovat huomattavasti pienempiä Lavian alle 2000 asukkaasta Ulvilan 13 000 asukkaaseen. Muut eri vaiheissa mukana olleet kunnat ovat alle 5000 asukkaan kuntia. Kokoluokan ero sekä vastuukunta-kumppanikunta-asetelmat ovat olleet omiaan luomaan tyytymättömyyttä ja epäluottamusta järjestäjän kykyyn ja tahtoon vastata kumppanikuntien palvelutarpeisiin.

Kuntien koon lisäksi taustalla on erilaisten toimintatapojen ja -kulttuurien yhteensovittamisen haaste. Hyvin pienten kuntien tapa toimia on ollut hyvin erilainen kuin ison kaupungin. Siirtyminen henkilötasoisesta, kuntalaisten tuntemukseen perustuvasta asioiden hoidosta laajemman kokonaisuuden johdossa toteutettuihin prosesseihin ei ole ollut helppo. Porin perusturvan johtavien virkamiesten näkemyksen mukaan palvelujen laatu, ammatillisuus sekä osaaminen ovat merkittävästi parantuneet, ja pieniin kuntiin viedään nyt sellaisia erityisen osaamisen muotoja joita niiden asukkaiden ulottuvilla ei ole aiemmin ollut.

Yhdistäessään alueellisia näkökohtia asiakkaiden palvelujen tarpeeseen Porin perusturva on muodostanut syksystä 2012 alkaen niin sanottuja lähipalvelukeskuksia eri alueille. Näissä lähipalvelukeskuksissa yhdistetään eri palveluja ja tuodaan palvelutarjonta lähemmäs alueen asukkaita. Lähipalvelukeskustoimintaan liittyy palvelurakenteen ja palvelupisteiden muutoksia sekä uudenlaista osaamisen käyttöä, esimerkiksi lääkärin tuki kotihoidon yksiköille ja aiempaa kattavammat kotiin viedyt palvelut.

Peruspalvelukeskus Aava

Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä aloitti toimintansa 1.1.2007. Yhtymän toimialat ovat erikoissairaanhoito, sosiaali- ja perusterveydenhuolto sekä ympäristöterveydenhuolto. Yhtymä antaa erikoissairaanhoidon palveluja 14 jäsenkunnalle. Yhtymän Peruspalvelukeskus Aava puolestaan tuottaa sosiaali- ja perusterveydenhuollon lähi- sekä keskitetyt palvelut seitsemän kunnan alueella: Hartola, Iitti, Myrskylä, Nastola, Orimattila, Pukkila ja Sysmä. Aavan

väestöpohja on yhteensä noin 50 000 asukasta.

Osa Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän kunnista kuuluu Hollolan kunnan organisaatioon kuuluvaan Peruspalvelukeskus Oiva -liikelaitokseen. Peruspalvelukeskus Aava on kuntayhtymä, jonka kotipaikka on Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän mukaisesti Lahti. Näin Aava on peruspalvelujen järjestämisvastuinen toimija, joka ei sijaitse missään siihen kuuluvassa kunnassa.

Aavan kunnat ovat pieniä; Orimattila ja Nastola ovat 15 000-16 000 asukkaan ja muut kunnat 2000 - 6000 asukkaan kuntia. Maantieteellisesti alue on hajanainen, eikä Aavassa ole palvelujen tuottamisen suhteen tehty rakenteellisia uudistuksia kovin paljon. Uudistaminen on kohdistunut enemmänkin palvelujen toteuttamiseen: palvelu- ja hoitotakuiden täyttämiseen, toiminnan kehittämiseen sekä uusien työmuotojen ja -tapojen käyttöönottoon. Aavassa on myös tehty paljon muutoksia aiempaa erikoistuneemman osaamisen käytössä niin yksiköiden välillä, yksiköiden sisällä kuin henkilöstön tehtävänkuvauksissa.

Jäsenkuntien taloushaasteita helpottamaan laadittiin vuonna 2012 tuottavuusohjelma. Syyskuussa se muutettiin vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelmaksi, jolloin tavoitteeksi otettiin talouden tasapainottaminen vuoden loppuun mennessä, ja ohjelmassa asetetuissa säästötoimissa onnistuttiin.

Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri (Eksote)

Vuodesta 2009 toiminut Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri Eksote on kaikkien yhdeksän Etelä-Karjalan kunnan (Imatra, Parikkala, Rautjärvi, Ruokolahti, Lappeenranta, Lemi, Luumäki, Savitaipale ja Taipalsaari) muodostama kuntayhtymä. Imatran osalta kuntayhtymä tuottaa vain erikoissairaanhoidon ja kehitysvammaisten erityishuollon palvelut. Asukkaita Eksoten toimialueella on 133 000. Muut kunnat kuin Imatra eivät järjestä mitään sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja itse. Eksote voidaan rinnastaa sosiaali- ja terveysalueeseen, johon kuuluu yksi perustason alue (Imatran kaupunki). Imatran väkiluku on 28 000 asukasta. Imatran työssäkäyntialueeseen kuuluvat muut kunnat saavat kaikki palvelunsa Eksotelta.

Eksotessa on saatu vuosien 2010−2013 aikana joitain suuruuden ekonomiaan liittyviä hyötyjä. Alueen kuntien tietojärjestelmät on integroitu yhteen. Vuoden 2014 alusta alueen esimiestason määrä on 74 henkilötyövuotta pienempi kuin vuoden 2013 alusta. Pitkäaikaisten vuodeosastopaikkojen määrää on vähennetty vuodesta 2010 alkaen merkittävästi ja samalla kotiin annettavia palveluja on vahvistettu. Kotipalvelun toimintakäytäntöjä on optimoitu ja automatisoitu. Päällekkäiset investoinnit on karsittu. Kaikkien näiden toimintojen arvioidaan tuottaneen noin miljoonan euron säästöt laitoshoidossa.

Eksotessa kehitettiin mielenterveyspalvelujen osalta välittömän palvelujen piiriin pääsyn järjestelmä, jossa asiakkaiden avun tarve pyritään tunnistamaan varhaisemmassa vaiheessa ja jossa palveluvalikkoa on muotoiltu asiakkaiden tarpeen mukaan. Psykiatrisen hoidon hoitopäivien määrää on saatu vuosien 2010−2013 välisenä aikana vähennettyä lähes puolella ja mielenterveyshoidon saatavuutta on parannettu. Toimintakäytäntöjä uudistamalla mielenterveyspalveluissa on vuonna 2012 saavutettu 10 prosentin eli 2,5 miljoonan euron säästöt ja jonojen purkaminen. Aloittamisvuonna Eksoten järjestämien palvelujen kustannukset kasvoivat hieman muihin maakuntiin nähden, mutta jokaisena seuraavana vuonna Eksoten palvelujen kustannukset ovat halventuneet suhteessa muiden maakuntien palveluihin.

Positiivisesta kehityksestä huolimatta Eksoten talous on ollut alijäämäinen. Eksotesta tehdyn ulkoisen arviointiraportin (Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri, Talouden ja hallinnon rakenteiden arviointi, Loppuraportti 30.4.2013, Nordic Healthcare Group:) mukaan Eksoten alijäämäisyys johtui alibudjetoinnista, kysynnän kasvusta ja käyttämättä jääneestä tuottavuudenkasvupotentiaalista. Raportin mukaan sopiminen kuntayhtymässä on osoittautunut haastavaksi. Hallintomalliksi ehdotetaan vastuukuntamallia, jossa vastuukunnan ja muiden kuntien taloudelliset intressit eivät ole ristiriidassa.

Imatran kaupunkia voidaan verrata Eksoten ”sosiaali- ja terveysalueella” olevaan perustason alueeseen, joka järjestää muut kuin erikoissairaanhoidon ja kehitysvammaisten erityishuollon palvelut itse. Arviointiraportin mukaan Imatran perussopimuksen mukainen erityisasema Eksotessa kannustaa osaoptimointiin sekä investointien että budjettisuunnittelun osalta, mikä heikentää maakunnan erikoissairaanhoidon kehittämistä. Lisäksi Imatra hankkii Eksotelta vain haastavimman erikoissairaanhoidon palvelut, minkä vuoksi imatralaisten hoitojaksot Eksoten keskussairaalassa ovat keskimäärin hieman pidempiä kuin muiden kuntien asukkaiden hoitojaksot. Imatran sosiaali- ja terveyspalvelukustannukset ovat kasvaneet nopeimmin muihin alueen kuntiin verrattuna. Raportissa suositellaan maakuntaan yhtenäistä ja kaikkien kuntien kanssa yhdenmukaisesti sovittua sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisen piiriä. Imatran kaupunki on kuitenkin tuonut sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain valmisteluryhmän väliraporttia koskevassa lausunnossa esiin haluavansa jatkaa perustason alueena.

Eksoten sosiaali- ja terveydenhuollon menojen kustannustaso vastaa maan keskiarvoa, ja niiden kustannuskehitys on laskennallisesti ollut noin 2,9 prosenttiyksikköä pienempi kuin kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon menojen kehitys ennen Eksoten perustamista. Kun verrataan nettokustannusten nousua aikaan ennen Eksoten perustamista sekä sen jälkeen, on kokonaiskustannuksissa pystytty säästämään 9,5 miljoonaa euroa vuosina 2010–2012. Nämä säästöt on saavutettu pelkällä toiminnan yhteen kokoamiseen liittyvällä suuruuden ekonomialla (logistiikka, hankinnat, hallinto) ilman, että toimintoja on laajemmassa mitassa organisoitu uudelleen. Integroidun sosiaali- ja terveydenhuollon varsinaiset hyödyt voidaan arvioida saavutettavan toiminnan uudelleenorganisoinnilla, jonka laaja alueellinen järjestymisvastuu mahdollistaa (esimerkiksi laitoshoidon vähentäminen, sähköiset ja logistiset ratkaisut, päivystyksen ja kuntoutuksen keskittäminen, henkilöstörakenteen muutos). Jos edellä mainitut Eksotessa jo toteutuneet sekä arvioidut kustannushyödyt suhteutetaan kaavamaisesti koko maan sosiaali- ja terveydenhuollon menoihin, puhutaan koko maan tasolla vuositasolla miljardiluokan kustannushyödyistä (vuonna 2012 koko maan sosiaali- ja terveydenhuollon menot olivat 19,8 miljardia). Edellä esitetyissä kustannushyödyissä ei ole vielä mukana sitä säästöpotentiaalia, joka on mahdollista saada aikaan monikanavaisen rahoituksen purkamisella.

2.8 Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitus ja kuntien välinen kustannustenjako

Rahoitus

Käyttökustannukset

Sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisen lähtökohtana Suomessa on, että palvelut kuuluvat julkisen vallan järjestämisvastuulle, palvelujen tulee olla kaikkien saatavilla ja ne kustannetaan pääosin verovaroin. Verorahoitteisen mallin on katsottu parhaiten varmistavan palvelujen mahdollisimman tasa-arvoisen toteutumisen sekä mahdollisuuden hallita sosiaali- ja terveydenhuollon menojen kehitystä.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen edellyttää riittäviä voimavaroja. Sosiaali- ja terveyspalvelujen osuus kuntien menoista on hyvin suuri. Sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmän rahoitus on muun muassa valtionosuusjärjestelmän kautta myös erittäin merkittävä osa valtiontaloutta.

Kuntasektorin käyttökustannukset olivat noin 42,1 miljardia euroa vuonna 2011. Sosiaali- ja terveystoimen osuus oli tästä 21,6 miljardia euroa eli 51,3 prosenttia, kun mukana on myös lasten päivähoidon käyttökustannukset. Sosiaali- ja terveystoimen osuus kuntien käyttökustannuksista ilman lasten päivähoitoa oli 18,8 miljardia euroa eli noin 45 prosenttia. Lasten päivähoito ei enää ole osa sosiaalipalvelua ja se on kaikissa kuntien yhteistyömuodoissa peruskuntien tehtävä osana sivistystointa. Sosiaali- ja terveystoimen käyttökustannuksista erikoissairaanhoito kattoi vuonna 2011 kolmanneksen ja perusterveydenhuolto viidenneksen. Muille tehtäväluokille jäi siten alle puolet. Kuntien väliset erot sosiaali- ja terveystoimen menoosuuksissa samoin kuin asukaskohtaisissa menoissa vaihtelevat suuresti.

Kunnille maksetaan valtionosuutta sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) mukaisesti. Koko maan tasolla sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuus osana peruspalvelujen valtionosuutta on noin 31 prosenttia kuntien sosiaali- ja terveystoimen menoista. Valtionosuusjärjestelmä tasaa kuntien palveluiden järjestämisessä olevia kustannuseroja, ja valtionosuusjärjestelmään liittyvällä verotuloihin perustuvalla valtionosuuden tasausjärjestelmällä tasataan kuntien tulopohjissa olevia eroja, jotta kunnat pystyvät rahoittamaan peruspalvelunsa.

Yleiskatteellisen peruspalvelujen valtionosuuden määrä oli 8,5 miljardia euroa vuonna 2012. Siitä sosiaali- ja terveyspalvelujen osuus oli 71 prosenttia (6 miljardia euroa). Valtio kohdentaa peruspalvelujen valtionosuuden lisäksi rahoitusta kuntasektorin sosiaali- ja terveystoimeen ja siihen kytkeytyviin toimintoihin myös useiden muiden valtion talousarviomomenttien kautta. Tällaisia eriä ovat muun muassa valtionosuus perustoimeentulotuen kustannuksiin, valtion korvaus kuntien terveydenhuollon yksiköille lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin, valtion rahoitus yliopistotasoiseen terveyden tutkimukseen, sekä valtion korvaus kunnille kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä.

Kuntien omat verotulot muodostavat kuntasektorin menojen rahoituksesta noin 46 prosenttia. Yhdessä käyttötalouden valtionosuuksien kanssa ne muodostavat lähes kaksi kolmasosaa kuntasektorin tuloista. Siten verorahoitteisuus dominoi kuntien järjestämisvastuulla olevien palvelujen rahoittamista.

Investoinnit

Erityisvaltionosuudet ja -avustukset

Opetustoiminta

Terveydenhuollon opetus- ja tutkimustoiminnan järjestämisestä säädetään terveydenhuoltolain 7 luvussa. Sen mukaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle, jossa on yliopistollinen sairaala, korvataan valtion varoista kustannuksia, jotka aiheutuvat lääkärien ja hammaslääkärien perus- ja erikoistumiskoulutuksesta. Peruskoulutuksen korvaus lasketaan lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksen aloittaneiden opiskelijoiden lukumäärän ja suoritettujen tutkintojen lukumäärän keskiarvon perusteella. Erikoistumiskoulutuksen korvaus perustuu tutkintojen lukumäärään ja tutkinnosta määrättyyn korvaukseen.

Tutkintojen lukumäärään perustuvaa koulutuskorvausta ei kuitenkaan suoriteta terveydenhuollon erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkäritutkinnosta eikä liikuntalääketieteen, työterveyshuollon ja yleislääketieteen erikoislääkärin tutkinnosta. Jos tällaista koulutusta annetaan yliopistollisessa sairaalassa, sitä ylläpitävälle kuntayhtymälle suoritetaan valtion varoista korvausta koulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin toteutuneiden koulutuskuukausien määrän perusteella.

Terveydenhuoltolaki sisältää myös säännökset siitä, miten koulutuksesta aiheutuneet kustannukset korvataan sekä perus- että erikoistumiskoulutuksen osalta muulle terveydenhuollon toimintayksikölle kuin yliopistolliselle sairaalalle.

Terveyden tutkimus

Yliopistotasoisen terveyden tutkimuksen rahoituksen osalta terveydenhuoltolaissa säädetään, että sosiaali- ja terveysministeriö määrittelee yhteistyössä erityisvastuualueiden tutkimustoimikuntien kanssa yliopistotasoisen terveyden tutkimuksen painoalueet ja tavoitteet nelivuotiskausittain. Yliopistotasoiseen terveyden tutkimukseen myönnetään valtion rahoitusta erityisvastuualueiden tutkimustoimikunnille, jotka päättävät tutkimusrahoituksen osoittamisesta tutkimushankkeille. Rahoitusta maksetaan erityisvastuualueiden tutkimustoimikunnille sosiaali- ja terveysministeriön neljäksi vuodeksi kerrallaan tekemän päätöksen mukaisesti. Ministeriön päätös perustuu tutkimustoiminnan painoalueiden ja tavoitteiden toteutumiseen sekä tutkimuksen laatuun, määrään ja tuloksellisuuteen edellisellä nelivuotiskaudella.

Erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien kuntayhtymien on perustettava alueelleen yliopistotasoisen terveyden tutkimuksen tutkimustoimikunta, jossa on monitieteinen edustus erityisvastuualueen terveydenhuollon

toimintayksiköistä. Tutkimustoimikunta päättää tutkimusrahoituksen myöntämisestä alueellaan hakemusten perusteella. Terveydenhuollon toimintayksikköä ylläpitävä kunta, kuntayhtymä, valtion mielisairaala tai sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetty palvelujen tuottaja voivat hakea terveyden tutkimuksen rahoitusta.

Sosiaali- ja terveysministeriö asettaa valtakunnallisen asiantuntijoista koostuvan terveyden tutkimuksen arviointiryhmän. Arviointiryhmän tehtävänä on arvioida terveyden tutkimuksen laatua, määrää ja tuloksellisuutta sekä painoalueiden ja tavoitteiden saavuttamista kuluneella nelivuotiskaudella ja tehdä sosiaali- ja terveysministeriölle ehdotus yliopistotasoisen terveyden tutkimuksen rahoituksen jakamisesta erityisvastuualueille seuraavana nelivuotiskautena.

Kuntien kehittämishankkeille myönnettävä valtionavustus

Sosiaali- ja terveysministeriö voi myöntää kunnalle tai kuntayhtymälle hankeavustusta jäljempänä kohdassa 2. 9.2 tarkemmin käsiteltävän Kaste- ohjelman toteuttamiseksi valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa. Valtionavustusta myönnetään enintään 75 prosenttia valtionavustukseen oikeuttavista kustannuksista. Hankerahoitukseen on käytettävissä yhteensä noin 70 miljoonaa euroa vuosina 2012 - 2015. Tarkempia säännöksiä valtionavustuksen jakamisen perusteista, valtionavustuksen hakemisesta, myöntämisestä ja maksamisesta, sekä valtionavustuksen käytön seurannasta, arvioinnista ja valvonnasta on annettu sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden valtionavustuksista annetulla valtioneuvoston asetuksella (183/2012).

Valtionavustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että hanke toteuttaa Kaste-ohjelmassa asetettuja sosiaali- ja terveyspoliittisia tavoitteita. Hankkeella tulee olla kiinteä yhteys kunnalliseen sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja siinä tulee ottaa huomioon tarvittava poikkihallinnollinen yhteistyö. Hankkeen on oltava sellainen, että sen voidaan arvioida olevan tuloksellinen ja laaja-alaisesti hyödynnettävä.

Hankkeiden arvioinnissa otetaan huomioon myös alueelliset kehittämistarpeet. Aluejohtoryhmät arvioivat valtionavustushakemukset ja antavat niistä lausunnon sosiaali- ja terveysministeriölle.

Sosiaali- ja terveydenhuollon hankerahoituksen linjaamiseksi sekä päällekkäisen rahoituksen välttämiseksi sosiaali- ja terveysministeriö koordinoi yhteistyössä eri rahoittajatahojen kanssa kunnille, kuntayhtymille, järjestöille ja yrityksille tarkoitettua sosiaali- ja terveydenhuollon hankerahoitusta. Koordinaatiota varten on perustettu erityinen työryhmä keväällä 2013.

2.9 Kehittämistoiminta ja -rakenteet

Kehittämistoiminta ja -rakenteet

Kunnan järjestämisvastuu

Sosiaalihuoltolain 13 §:n mukaan kunnan on sosiaalihuoltoon kuuluvina tehtävinä huolehdittava sosiaalihuoltoa ja muuta sosiaaliturvaa koskevan koulutus-, tutkimus-, kokeilu- ja kehittämistoiminnan järjestämisestä. Lain 52 §:n mukaan kunta ja sosiaalihuollon henkilökunnan koulutuksesta huolehtiva oppilaitos tai korkeakoulu voivat sopia sosiaalihuollon toimintayksiköiden käyttämisestä sosiaalihuollon koulutustoiminnan järjestämiseen. Kunta on oikeutettu saamaan edellä tarkoitetusta koulutustoiminnan järjestämisestä aiheutuvista välittömistä kustannuksista täyden korvauksen korkeakoululta taikka koulutuksesta huolehtivalta muulta viranomaiselta tai yhteisöltä. Korvausta määriteltäessä otetaan huomioon myös se välitön hyöty, jonka kunta saa koulutustoiminnan ohessa.

Terveydenhuoltolain 37 §:n mukaan terveyskeskuksen on huolehdittava asianmukaisella tavalla moniammatillisen tutkimus-, koulutus- ja kehittämistoiminnan järjestämisestä. Kunnan on osoitettava tähän riittävät voimavarat. Terveyskeskuksen on toimittava yhteistyössä sairaanhoitopiirin kuntayhtymän perusterveydenhuollon yksikön sekä muiden terveyskeskusten kanssa. Terveyskeskuksen on osallistuttava yhdessä perusterveydenhuollon yksikön kanssa kansalliseen perusterveydenhuollon kehittämiseen.

Sosiaalialan osaamiskeskukset

Sosiaalialan osaamiskeskukset tukevat alueellista sosiaalihuollon koulutus-, tutkimus-, kokeilu- ja kehittämistoimintaa. Sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta säädetään siitä annetussa laissa (1230/2001) ja asetuksessa (1411/2001). Toiminnan tarkoituksena on luoda ja ylläpitää koko maan kattava alueellinen yhteistyörakenne sosiaalialan perus- ja erityisosaamisen edistämiseksi, sekä sosiaalialan alueellista yhteistyötä edellyttävien erityisosaamista vaativien erityispalvelujen ja asiantuntijapalvelujen turvaamiseksi. Toiminnasta vastaavat alueelliset sosiaalialan osaamiskeskukset, joiden toimialueet kattavat kaikki kunnat. Ruotsinkielisen väestön tarpeita varten on lisäksi ruotsinkielinen osaamiskeskus.

Osaamiskeskuksen voivat muodostaa kunkin toimialueen kunnat ja kuntayhtymät yhdessä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden sosiaali- ja terveysalan oppilaitosten, maakunnan liittojen, aluehallintovirastojen, järjestöjen ja yritysten sekä muiden sosiaali- ja terveysalalla toimivien eri tahojen kanssa. Osaamiskeskustoiminta ja osaamiskeskuksen hallinto järjestetään osaamiskeskuksen muodostavien edellä mainittujen tahojen keskinäisen sopimuksen mukaisesti.

Osaamiskeskustoiminnan tukemiseksi suoritetaan valtionavustusta. Valtionavustuksen yleisiä määräytymisperusteita ovat kunkin osaamiskeskuksen toimialueen asukasluku ja pinta-ala. Osaamiskeskukset rahoittavat toimintaansa lisäksi niillä maksuilla, joita ne saavat myymistään asiantuntijapalveluista.

Sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimii valtioneuvoston neljäksi vuodeksi kerrallaan asettama sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan neuvottelukunta. Neuvottelukunnan tehtävänä on muodostaa osaamiskeskustoiminnan valtakunnalliset linjaukset, huolehtia kunkin osaamiskeskuksen toiminnan erityisistä painoalueista sopimisesta sekä muutoinkin yhteen sovittaa ja tukea osaamiskeskusten toimintaa. Neuvottelukunnan tulee myös lausuntoja antamalla tai muutoin ottaa kantaa periaatteellisesti tärkeisiin osaamiskeskustoimintaa tai osaamiskeskusten hallintoa koskeviin kysymyksiin sekä tehdä tarvittaessa ehdotuksia lainsäädännön kehittämiseksi.

Perusterveydenhuollon kehittämisyksiköt

Terveydenhuoltolain 35 §:n mukaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymässä on oltava perusterveydenhuollon yksikkö, jossa on moniammatillinen terveysalan asiantuntemus ja joka tukee alueen terveydenhuollon järjestämissuunnitelman laatimista. Yksikön keskeisenä tehtävänä on perusterveydenhuollossa tehtävän tieteellisen tutkimuksen sekä hoito- ja kuntoutusketjujen laatimisen ja alueellisen täydennyskoulutuksen koordinointi yhteistyössä eri tahojen kanssa. Perusterveydenhuollon yksikkö antaa asiantuntemusta ja sovittaa yhteen alueellaan perusterveydenhuollossa tehtävää tutkimusta, kehittämistä, hoito- ja kuntoutusketjujen laatimista, täydennyskoulutusta, ja huolehtii henkilöstötarpeen ennakoinnista sekä erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja soveltuvin osin sosiaalitoimen yhteensovittamisesta. Tarkoituksena on myös, että yksikkö tekisi yhteistyötä sekä loisi pysyviä yhteistyökäytäntöjä oman alueensa sosiaalialan osaamiskeskuksen kanssa.

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on terveydenhuoltolain 36 §:n mukaan tarjottava asiantuntemusta ja tukea kunnille järjestämällä koulutusta, kokoamalla hyvinvointi- ja terveysseurantatietoja sekä levittämällä kuntien käyttöön sairauksien ja ongelmien ehkäisyn näyttöön perustuvia toimintamalleja ja hyviä käytäntöjä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma (Kaste)

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionavustuksesta annetun lain (733/1992) 5 §:n mukaan valtioneuvosto vahvistaa sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämisohjelman (Kaste) joka neljäs vuosi. Uusi ohjelma vuosille 2012 - 2015 vahvistettiin 2.2.2012. Kaste-ohjelma on sosiaali- ja terveysministeriön lakisääteinen strateginen ohjausväline sosiaali- ja terveyspolitiikan johtamisessa. Ohjelmaa laadittaessa selvitetään uudistustarpeet ja asetetaan tavoitteet. Sen jälkeen halutut muutokset viedään läpi yh-

teistyössä sidosryhmien ja kentän toimijoiden, erityisesti kuntien kanssa.

Kaste- ohjelmaa voidaan tarkistaa vuosittain ohjelman tavoitteiden toteuttamista tukevien toimenpiteiden osalta, muutoin sitä voidaan muuttaa erityisestä syystä. Kaste-ohjelmassa voidaan asettaa myös sellaisia valtion sosiaali- ja terveydenhuollon keskus- ja aluehallintoon kohdistuvia ohjelman toteuttamista koskevia keskeisimpiä tavoitteita ja toimenpidesuosituksia, jotka ovat perusteltuja kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon tarkoituksenmukaisen toteuttamisen kannalta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämisohjelman organisaatioon kuuluvat neljäksi vuodeksi kerrallaan valittavat valtakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunta, sen yhteydessä toimiva Kaste-ohjelman johtoryhmä, sekä sosiaali- ja terveydenhuollon alueelliset johtoryhmät. Niistä säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta annetun lain (733/1992) 5 a §:ssä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnasta ja alueellisista johtoryhmistä annetussa asetuksessa (913/2011).

Sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnan tehtävänä on koota sosiaali- ja terveydenhuollon kansalliset tavoitteet, huolehtia niiden toimeenpanosta, sekä toteuttaa valtakunnallisten ja alueellisten toimijoiden yhteistoimintaa. Kaste-ohjelman valtakunnallisen johtoryhmän tehtävänä on johtaa Kaste-ohjelman valmistelua sekä sen valtakunnallista ja alueellista toimeenpanoa. Johtoryhmän tulee muun muassa edistää keskushallinnon ja alueiden välistä yhteistyötä, käsitellä sosiaali- ja terveysjärjestöjen kanssa kansallisen kehittämisohjelman puitteissa tehtävän yhteistyön kysymyksiä sekä käsitellä ohjaus- ja valvontatoimenpiteiden kokonaisuutta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnan tukena toimii viisi sosiaali- ja terveysministeriön asettamaa sosiaali- ja terveydenhuollon alueellista johtoryhmää. Kullakin aluejohtoryhmällä on oma toimialue. Toimialueet on muodostettu käyttäen sitä aluejakoa, jota on käytetty muodostettaessa erikoissairaanhoitolain (1062/1989) 9 §:ssä tarkoitettuja erityisvastuualueita. Aluejohtoryhmien tehtävänä on tukea alueellaan kansallisen kehittämisohjelman valmistelua sekä edistää ja seurata osaltaan ohjelman toteutumista. Johtoryhmät muun muassa laativat Kaste-ohjelman alueelliset toimeenpanosuunnitelmat, ja tekevät neuvottelukunnalle esityksiä toimenpiteistä, joilla voidaan edistää Kaste-ohjelman toimeenpanoa.

Alueelliset toimeenpanosuunnitelmat perustuvat alueen kehittämistarpeisiin ja kertovat, mitkä kansalliset tavoitteet ovat alueella keskeisimpiä, ja millä alueellisilla toimenpiteillä nämä tavoitteet saavutetaan. Alueellisissa toimeenpanosuunnitelmissa hyödynnetään muun muassa kuntien hyvinvointikertomuksia ja palvelustrategioita sekä terveydenhuollon järjestämissuunnitelmia ja maakuntien hyvinvointiohjelmia.

2.10 Opetus-, koulutus- ja tutkimustoiminta

Kunta ja sosiaalihuollon henkilökunnan koulutuksesta huolehtiva oppilaitos tai korkeakoulu voivat sosiaalihuoltolain 52 §:n mukaan sopia sosiaalihuollon toimintayksiköiden käyttämisestä sosiaalihuollon koulutustoiminnan järjestämiseen. Kunta on oikeutettu saamaan edellä tarkoitetusta koulutustoiminnan järjestämisestä aiheutuvista välittömistä kustannuksista täyden korvauksen korkeakoululta taikka koulutuksesta huolehtivalta muulta viranomaiselta tai yhteisöltä. Korvausta määriteltäessä otetaan huomioon myös se välitön hyöty, jonka kunta saa koulutustoiminnan ohessa.

Kunnilla on sosiaalihuoltolain 53 §:n mukaan lakisääteinen velvoite järjestää täydennyskoulutusta sosiaalihuollon henkilöstölle. Kunnan tulee huolehtia siitä, että sosiaalihuollon henkilöstö peruskoulutuksen pituudesta, työn vaativuudesta ja toimenkuvasta riippuen osallistuu riittävästi sille järjestettyyn täydennyskoulutukseen. Sosiaali- ja terveysministeriö on julkaissut kunnille suositukset sosiaalihuollon täydennyskoulutuksen järjestämisen tueksi (STM julkaisuja 2006:6).

Terveydenhuollon ammattihenkilöstön täydennyskoulutuksesta säädetään terveydenhuoltolain 5 §:ssä. Sen mukaan kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on huoleh-

dittava siitä, että terveydenhuollon henkilöstö, mukaan lukien sen yksityisen palvelun-tuottajan palveluksessa oleva henkilöstö, jolta kunta tai kuntayhtymä hankkii palveluja, osallistuu riittävästi terveydenhuollon täydennyskoulutukseen. Täydennyskoulutuksen sisällössä on otettava huomioon henkilöstön peruskoulutuksen pituus, työn vaativuus ja tehtävien sisältö. Lisäksi terveydenhuollon täydennyskoulutuksesta on säännöksiä terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa terveydenhuollon henkilöstön täydennyskoulutuksesta (1194/2003). Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut lisäksi suositukset täydennyskoulutuksen toteuttamiseksi (STM:n oppaita 2004:3).

Terveydenhuoltolain mukaan terveyskeskuksen on huolehdittava asianmukaisella tavalla moniammatillisen tutkimus-, koulutus- ja kehittämistoiminnan järjestämisestä (37 §). Toimintayksikön johtamisessa on oltava moniammatillista asiantuntemusta, joka tukee laadukkaan ja turvallisen hoidon kokonaisuutta, eri ammattiryhmien yhteistyötä sekä hoito- ja toimintatapojen kehittämistä (4 §).

Sosiaalihuollon lainsäädännössä on myös säännöksiä johtamisesta ja moniammatillisen osaamisen hyödyntämisestä sosiaalihuoltoa toteutettaessa.

2.11 Ohjaus ja valvonta

Sosiaali- ja terveysministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriön tehtäviin kuuluu sosiaali- ja terveydenhuollon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta sosiaalihuoltolain, kansanterveyslain, erikoissairaanhoitolain, mielenterveyslain, kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain ja tartuntatautilain perusteella. Toimivalta koskee käytännössä kunnallista sosiaali- ja terveydenhuoltoa sekä valtion mielisairaaloita. Myös yksityisen terveydenhuollon ja yksityisten sosiaalipalvelujen yleinen ohjaus ja valvonta sekä terveydenhuollon ammattihenkilöiden yleinen ohjaus kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle.

Aluehallintovirastot

Aluehallintovirasto ohjaa ja valvoo sosiaalihuoltoa, kansanterveystyötä ja erikoissairaanhoitoa sekä yksityistä terveydenhuoltoa ja yksityisiä sosiaalipalveluja toimialueellaan.

Aluehallintovirastot edistävät aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) mukaan alueellista yhdenvertaisuutta hoitamalla lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus- ja valvontatehtäviä alueillaan. Aluehallintovirastot hoitavat niille erikseen säädettyjä tehtäviä sosiaali- ja terveydenhuollon, ympäristöterveydenhuollon, koulutus- ja muun sivistystoimen, oikeusturvan edistämisen ja toteuttamisen, ympäristönsuojelu- ja vesilainsäädännön alaan kuuluvien lupa- ja muiden hakemusasioiden, pelastustoimen, työsuojelun valvonnan ja kehittämisen, työssä käytettävien tuotteiden tuotevalvonnan sekä kuluttaja- ja kilpailuhallinnon toimialoilla. Niiden tehtävänä on lisäksi peruspalvelujen alueellisen saatavuuden arviointi, maistraattien ohjaus, valvonta ja kehittäminen, varautumisen yhteensovittaminen alueella ja siihen liittyvän yhteistoiminnan järjestäminen, valmiussuunnittelun yhteensovittaminen, alueellisten maanpuolustuskurssien järjestäminen, kuntien valmiussuunnittelun tukeminen, valmiusharjoitusten järjestäminen, alue- ja paikallishallinnon turvallisuussuunnittelun edistäminen, toimivaltaisten viranomaisten tukeminen ja niiden toiminnan yhteensovittaminen viranomaisten johtaessa turvallisuuteen liittyviä tilanteita alueella sekä poliisitoimen alueellinen viranomaisyhteistyö ja poliisitoimen varautumisen ja valmiussuunnittelun yhteensovittaminen. Aluehallintovirastolla voi olla myös muita erikseen säädettyjä tehtäviä.

Aluehallintovirastojen yleishallinnollinen ohjaus kuuluu valtiovarainministeriölle. Toiminnallisesta ohjauksesta vastaavat lisäksi omilla toimialoillaan oikeusministeriö, sisäasiainministeriö, valtiovarainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, opetusministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ympäristöministeriö sekä poliisihallitus tai sellainen keskushallinnon virasto, jonka tehtäväksi ohjaus on erikseen säädetty tai määrätty.

Sosiaali- ja terveydenhuollon erityislainsäädäntöön sisältyy noin 130 aluehallintovirastojen tehtäviä määrittävää säännöstä. Näihin tehtäviin liittyvä aluehallintovirastojen toiminnallinen ohjaus kuuluu edellä olevan perusteella sosiaali- ja terveysministeriölle. Lisäksi Valviran tehtäväksi on säädetty ohjata aluehallintovirastojen toimintaa niiden toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja ratkaisukäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi terveydenhuollon ammattihenkilöiden ja sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden ohjauksessa ja valvonnassa.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) on sosiaali- ja terveysministeriön alainen keskusvirasto, joka toimialana Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun lain (669/2008) mukaan on edistää ohjauksen ja valvonnan keinoin oikeusturvan toteutumista ja palvelujen laatua sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä elinympäristön ja väestön terveysriskien hallintaa.

Viraston tehtävänä on huolehtia terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa, kansanterveyslaissa, työterveyshuoltolaissa (1383/2001), erikoissairaanhoitolaissa, terveydenhuoltolaissa, mielenterveyslaissa, yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa, tartuntatautilaissa, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (159/2007), sähköisestä lääkemääräyksestä annetussa laissa (61/2007), sosiaalihuoltolaissa, yksityisistä sosiaalipalveluista annetussa laissa (922/2011), kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa, terveydensuojelulaissa (763/1994), alkoholilaissa, tupakkalaissa, geenitekniikkalaissa (377/1995) ja terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetussa laissa (629/2010) sille säädetystä lupahallinnosta, ohjauksesta ja valvonnasta. Lisäksi sen tehtävänä on huolehtia raskauden keskeyttämistä, steriloimista, hedelmöityshoitoja, adoptiota, ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellistä käyttöä sekä lääketieteellistä tutkimusta koskevassa lainsäädännössä sille säädetyistä tehtävistä sekä muussa laissa tai asetuksessa sille säädetyistä tehtävistä. Virasto hoitaa lisäksi ne edellä tarkoitetun lainsäädännön nojalla sen toimialaan liittyvät tehtävät, jotka sosiaali- ja terveysministeriö sille määrää.

Valvira ohjaa sosiaali- ja terveysministeriön alaisena aluehallintovirastojen toimintaa niiden toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja ratkaisukäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi sosiaalihuollon, kansanterveystyön, erikoissairaanhoidon ja yksityisen terveydenhuollon ja sosiaalipalvelujen ohjauksessa ja valvonnassa. Valviran ja aluehallintovirastojen työnjaosta ohjauksessa ja valvonnassa säädetään terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa, sosiaalihuoltolaissa, kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa, kansanterveyslaissa, erikoissairaanhoitolaissa, mielenterveyslaissa, tartuntatautilaissa, yksityisistä sosiaalipalveluista annetussa laissa ja yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa.

Valvira valvoo valtakunnallisena valvontaviranomaisena muun muassa terveydenhuollon ammattihenkilöitä heidän toimiessaan terveyden- ja sairaanhoidossa. Valvonnan ensisijaisena tarkoituksena on potilasturvallisuuden säilyttäminen ja edistäminen sekä terveyspalvelujen laadun varmistaminen.

Valviran ja aluehallintovirastojen työnjako ja toimivaltuudet ohjauksessa ja valvonnassa

Valvonnasta vastaavat ensisijaisesti aluehallintovirastot, kun taas Valvira käsittelee laissa erikseen määritellyt asiat. Valvira ohjaa ja valvoo sosiaalihuoltoa ja kansanterveystyötä erityisesti silloin, kun kysymyksessä on periaatteellisesti tärkeä tai laajakantoinen asia, usean aluehallintoviraston toimialuetta tai koko maata koskeva asia, asia, joka liittyy Valvirassa käsiteltävään muuhun valvonta-asiaan tai asia, jota aluehallintovirasto on esteellinen käsittelemään.

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköiden valvonnalla tarkoitetaan lainsäädännössä määriteltyjen organisaatioiden asiakkaille tai potilaille järjestämän tai tuottaman sosiaalihuollon tai terveyden- ja sairaanhoidon valvontaa. Valvonta on luonteeltaan laillisuusvalvontaa ja sen ensisijainen tarkoitus on turvata, että toiminta täyttää

lainsäädännössä asetetut vaatimukset. Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaviranomaisten suorittama valvonta on myös luonteeltaan organisaatioiden oman valvonnan toteutumista varmistavaa ja sitä edistävää. Organisaatio johtaa toimintaansa ja sillä itsellään on aina ensisijainen vastuu seurata ja valvoa vastuullaan olevaa toimintaa. Valvonta edistää myös kyseisessä organisaatiossa toimivien terveydenhuollon ammattihenkilöiden oikeusturvaa.

Valvonnalla ja siihen liittyvällä ohjauksella turvataan ja edistetään palvelujen laatua sekä asiakas ja potilasturvallisuutta. Tavoitteena on ehkäistä jo ennalta asiakas- ja potilasturvallisuutta vaarantavien olosuhteiden ja käytäntöjen syntymistä. Ohjauksesta voidaan käyttää myös ennakko- tai etukäteisvalvonnan nimitystä. Siihen sisältyvät muun muassa neuvonta, tiedottaminen, ohjaukselliset käynnit valvottavissa toimintayksiköissä ja kouluttamistoiminta. Hyvin toimivalla ohjauksella voidaan usein välttää valvontaviranomaisen tarve puuttua jälkikäteisen valvonnan tai velvoitteiden keinoin terveydenhuollon toimintayksikön toimintaan.

Aluehallintovirastojen ja Valviran organisaatiovalvonta voi käytännössä kohdistua esimerkiksi siihen, onko organisaatiolla riittävät laadunhallintaa sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta varmistavat suunnitelmat ja toimintaohjeet, tai toisaalta siihen, ovatko annetut menettelytapa- ja toimintaohjeet lainsäädännössä asetetut vaatimukset täyttäviä. Valvonta voi kohdistua myös muun muassa organisaation lääkehoidon toteutuksen tai asiakas- ja potilastietojen käsittelyn asianmukaisuuteen, hoidon tai huollon saatavuuteen ja muihin asiakkaan tai potilaan oikeuksiin liittyviin kysymyksiin, asiakkaiden tai potilaiden tekemien muistutusten käsittelyn asianmukaisuuteen taikka esimerkiksi sosiaalihuollon henkilöstön kelpoisuuden ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammattipätevyyden varmistamiseen ja työnjakoon liittyviin kysymyksiin.

Valvonnan keinot ja seuraamukset

Valvira ja aluehallintovirastot voivat tarvittaessa tehdä tarkastuksia sosiaalipalvelun tuottajan ja terveydenhuollon itsenäisten ammatinharjoittajien ja toimintayksiköiden tiloihin. Tarkastuksista säädetään sosiaalihuoltolain 55 §:ssä, kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain 75 §:ssä, kansanterveyslain 42 §:ssä, erikoissairaanhoitolain 51 §:ssä, mielenterveyslain 33 a §:ssä, yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 17 §:ssä ja yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain 17 §:ssä. Näiden säännösten mukaan toiminta sekä toiminnan järjestämisessä käytettävät toimintayksiköt ja toimitilat voidaan tarkastaa silloin, kun tarkastuksen tekemiseen on perusteltu syy. Valvira voi lisäksi perustellusta syystä määrätä aluehallintoviraston tekemään tarkastuksen.

Silloin kun toiminnan järjestämisessä tai toteuttamisessa havaitaan asiakas- tai potilasturvallisuutta vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia taikka toiminta on sitä koskevan lainsäädännön vastaista, Valvira tai aluehallintovirasto voi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Tällaisen määräyksen noudattamiseksi voidaan asettaa sakon uhka tai uhka, että toiminta keskeytetään, taikka että toimintayksikön, sen osan tai laitteen käyttö kielletään. Toiminta voidaan myös määrätä keskeytettäväksi välittömästi taikka toimintayksikön, sen osan tai laitteen käyttö kieltää välittömästi, jos potilasturvallisuus sitä edellyttää. Yksityiselle sosiaalipalvelun tai terveydenhuollon palvelun tuottajalle myönnetty lupa voidaan myös peruuttaa osittain tai kokonaan, jos toiminnassa on olennaisesti rikottu lakia. Valvira tai aluehallintovirasto voi lievemmissä tapauksissa antaa toteamansa virheellisen menettelyn tai laiminlyönnin johdosta huomautuksen kyseisen toiminnan järjestäjä- tai toteuttajaorganisaatiolle tai toiminnasta vastuussa olevalle henkilölle taikka kiinnittää valvottavan huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallintotavan noudattamiseen.

Valvonta-asiat voivat tulla vireille esimerkiksi asiakkaiden ja potilaiden tai heidän omaistensa ilmoitusten tai kanteluiden perusteella, muilta viranomaisilta saadun tiedon perusteella, apteekeilta, ammattihenkilöiden työnantajilta, esimiehiltä tai tuomioistuimilta saatujen ilmoitusten johdosta sekä eri viranomaisten lausuntopyyntöjen perusteella. Valvira ja aluehallintovirastot voivat ottaa asian

selvitettäväkseen myös omasta aloitteestaan. Kanteluiden osalta valvontaa koskeviin lakeihin sisältyvät säännökset, joiden mukaan Valvira ja aluehallintovirasto eivät tutki kantelua, joka koskee yli viisi vuotta vanhaa asiaa, ellei siihen ole erityistä syytä. Hallintolain muuttamiseksi tehdyssä esityksessä (HE 50/2013 vp) aikarajaksi on esitetty 2 vuotta.

Valviran ja aluehallintovirastojen käsittelemien terveydenhuollon valvonta-asioiden määrät ovat kasvaneet jatkuvasti. Valvirassa tuli vuonna 2012 vireille kaikkiaan 1247 terveydenhuollon valvonta-asiaa ja 114 sosiaalihuollon valvonta-asiaa

2.12 Pohjoismaiden sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmät

Pohjoismaiden terveydenhuoltojärjestelmät muutoksessa

Pohjoismaiden terveydenhuollossa palvelujen järjestämisvastuu on siirtymässä väestöltään suuremmille järjestäjätahoille, joiden taloudellinen kantokyky ja osaaminen ovat aiempaa parempia. Palvelujen järjestäminen ja tuottaminen eriytyvät ja palvelujen tuottajakunta laajenee ja monipuolistuu. Potilaiden asemaa ja hoidon asiakaslähtöisyyttä parannetaan lisäämällä asiakkaan valinnanvapautta. Läpinäkyvyyttä lisätään tuottamalla aiempaa enemmän vertailukelpoista tietoa palvelujen laadusta, saatavuudesta ja kustannusvaikuttavuudesta. Laadusta ja potilasturvallisuudesta on muodostumassa keskeinen kilpailutekijä.

Terveydenhuoltomenojen osuus bruttokansantuotteesta oli OECD:n raportoimien vuoden 2011 lukujen mukaan Tanskassa 10,9 %, Norjassa 9,3 %, Ruotsissa 9,5 % ja Suomessa 9,0 %. Terveyden-huollon kokonaiskustannuksista katettiin julkisin varoin Tanskassa 85,3 %, Norjassa 84,9 % ja Ruotsissa 81,6 %. Vastaava julkisen rahoituksen osuus oli Suomessa vertailumaita pienempi, 75,4 %.

Kansainvälisissä vertailuissa Pohjoismaat ovat terveydenhuollon vaikuttavuudessa kärkipäässä, etenkin jos mittareina käytetään yleisluontoisia terveysindikaattoreita kuten esimerkiksi eliniän ennustetta ja lapsikuolleisuutta. Jos tarkastelu kavennetaan terveiden elinvuosien odotteeseen, Suomi poikkeaa muista Pohjoismaista heikommalla terveysennusteella.

Pohjoismaisissa sairaaloiden tuottavuusvertailuissa Tanska, Norja ja Ruotsi ovat jääneet Suomen taakse. Eroja on selitetty muun muassa Suomen matalammilla henkilöstökustannuksilla, erilaisilla kustannusten laskentaperiaatteilla sekä mahdollisilla eroilla tutkimustoiminnassa. Siitä, eroavatko tuotetut sairaalapalvelut sisällöllisesti tai laadullisesti toisistaan, ei ole selkeää näyttöä.

Terveydenhuollon järjestämisvastuu on Pohjoismaissa perinteisesti ollut samoissa käsissä kuin vastuu palveluiden rahoituksesta ja suuri osa palvelutuotantoa. Suomessa pääasiallinen järjestämisvastuu on kunnilla ja Ruotsissa 20 maakäräjäalueella (landsting) tai näiden yhteenliittymällä (regioner). Tanskan rakenneuudistuksessa vuosina 2005–2007 terveydenhuollon järjestämisvastuu siirtyi 14 maakunnalta (amter) viidelle uudelle alueelliselle toimijalle (regioner). Rahoitusvastuu on eriytetty pääasiassa valtiolle, mutta pienemmässä määrin myös kunnille. Norjan perusterveydenhuollon uudistuksen (2001) ja sairaalauudistuksen (2002) seurauksena terveydenhuollon järjestämisvastuu on jaettu valtion ja kuntien kesken. Valtio rahoittaa ja järjestää erikoissairaanhoidon palvelut neljän alueellisen toimijan (Regionale Helseforetak) kautta. Kunnilla on perusterveydenhuollon palveluiden järjestämisvastuu. Näiden palveluiden rahoitus on jaettu kuntien ja valtion kesken.

Ruotsin terveydenhuoltojärjestelmä ei ole käynyt läpi samanlaisia rakenteellisia uudistuksia kuin Tanskan ja Norjan järjestelmät. Vaikka Ruotsissa terveyspalvelut tuotetaan jo nyt huomattavasti suuremmilla väestöpohjilla kuin Suomessa, aluetason uudistusta selviteltiin laajasti muutama vuosi sitten, ja siitä keskustellaan edelleen ajoittain. Samanaikaisesti väestöpohjaisessa ajattelussa on tapahtunut muutoksia vuonna 2010 voimaan tulleen perusterveydenhuollon valinnanvapausuudistuksen seurauksena. Uudistuksen levitessä erikoissairaanhoitoon muutosvaikutukset vahvistunevat entisestään.

Taulukko 2. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu Pohjoismaissa.

Maa	Ruotsi	Norja	Tanska	Suomi
Erikoissairaanhoito	20 maakäräjäaluetta (+ 1 kunta)	4 aluetta	5 aluetta	320 kuntaa (21 shp)
Perusterveydenhuolto	20 maakäräjäaluetta (+ 1 kunta)	428 kuntaa	5 aluetta	320 kuntaa
Sosiaalihuolto	290 kuntaa	428 kuntaa	98 kuntaa	320 kuntaa

Pohjoismaisessa vertailussa terveydenhuollon järjestämisvastuu on Suomessa hajautettu poikkeuksellisen monelle pienelle toimijalle. Tämä koskee erityisesti erikoissairaanhoidon palveluita. Suomen lisäksi Norjassa kunnat ovat järjestämisvastuussa perusterveydenhuollon palveluista. Kaikissa Pohjoismaissa kunnilla on keskeinen vastuu sosiaalipalveluiden järjestämisestä. Kuntakoko Tanskassa ja Ruotsissa on kuitenkin merkittävästi suurempi kuin Suomessa.

Tanska

Tanskassa toteutettiin vuosina 2005–2007 terveydenhuoltojärjestelmän perusteellinen rakenneuudistus, jonka seurauksena terveydenhuollon pääasiallinen järjestämisvastuu siirtyi 14 maakunnalta (amter) viidelle alueelliselle toimijalle (regioner). Vaikka näillä on alueellisesti valittu poliittinen johto, niillä ei ole verotusoikeutta, ja terveydenhuollon rahoituksesta vastaa suurimmaksi osaksi valtio.

Tanskan viisi aluetta ovat järjestämisvastuussa sekä perusterveydenhuollosta että erikoissairaanhoidosta ja psykiatrisesta sairaanhoidosta. Alueet huolehtivat myös aikuisten hammashoidosta ja fysioterapiasta. Kuntien tehtäviin kuuluu ehkäisevä hoito, terveyden edistäminen, lasten hammashoito, kouluterveydenhuolto ja kotisairaanhoito. Myös kroonisten sairauksien komplikaatioiden ehkäisy katsotaan osittain kuntien tehtäväksi. Kuntoutuksesta huolehtivat pääasiassa kunnat. Vaativasta kuntoutuksesta vastaavat kuitenkin alueet.

Keskeinen strategia kuntien vahvistamiseksi oli suurentaa kuntien koko vähintään 30 000 asukkaaseen tai vaihtoehtoisesti yhteistoiminnan luominen naapurikuntien välillä. Kuntien yhdistyminen käynnistyikin vuonna 2006 hyvin nopeasti, ja kuntien lukumäärä laski 275:stä 98:aan. Yksittäisen kunnan keskimääräinen asukasluku on tällä hetkellä noin 55 000.

Perusterveydenhuolto säilyi olennaisimmilta piirteiltään ennallaan, mutta joitakin muutoksia tehtiin. Tanska on jo pitkään soveltanut perusterveydenhuollon mallia, jossa lääkärit toimivat yksityisinä ammatinharjoittajina. Uudistuksen jälkeen ammatinharjoittajat tekevät sopimuksensa viiden alueellisen toimijan kanssa. Kuntien vastuulla on terveyden ylläpitämiseksi tarjottavat palvelut niin yksilö- kuin väestötasollakin sekä kuntoutuspalvelut. Näitä tarkoituksia varten kuntien odotetaan ylläpitävän ”terveyskeskuksia” (sundhedscentra), joissa siis keskitytään terveyden edistämiseen ja ylläpitoon sekä kuntoutukseen ja sairauksien (tai kroonikoilla niiden komplikaatioiden) ehkäisemiseen.

Aluehallinnon uudistuksen yhteydessä tehtiin merkittäviä periaatteellisia muutoksia rahoitusjärjestelmään ja verotukseen. Syntyneille viidelle alueelle ei annettu itsenäistä verotusoikeutta, vaan alueiden toiminnan rahoittavat valtio ja kunnat. Alueet saavat budjetistaan noin 80 prosenttia valtiolta ja 20 prosenttia kunnilta. Myös jälkimmäiset 20 prosenttia ovat alun perin valtion budjetista

kunnille osoitettuja varoja. Suorasta valtion rahoituksesta suurin osa lasketaan kunkin alueen väestöpohjan perusteella, kun taas pienempi osa tulee aktiviteettisidonnaisesta korvauksesta.

Kuntien rahoitusosuus alueen menoista voi vaihdella sen mukaan, miten paljon kunkin kunnan asukkaat kuormittavat erikoissairaanhoidon vuodepaikkoja. Järjestelmässä kunnat velvoitetaan erikoissairaanhoidon osarahoitukseen, jotta niillä olisi selkeä motivaatio pitää väestönsä niin terveenä kuin mahdollista. Kuntien ja perusterveydenhuollon mahdollisuudet vaikuttaa erikoissairaanhoidon palvelujen tarpeeseen lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä eivät kuitenkaan ole kiistattomat.

Kokonaisuudistuksesta odotettuja säästöjä ei ole vielä pystytty osoittamaan. Keväällä 2013 julkaistussa seurantaraportissa todettiin tarve muokata terveydenhuollon korvausjärjestelmää siten, että se tukee paremmin integroituja palveluita. Sopimuskäytäntöjä alueiden ja kuntien sekä ammatinharjoittajien välillä ehdotettiin uudistettaviksi. Lisäksi ehdotettiin muun muassa perusterveydenhuollon ammatinharjoittajien tarkempaa seurantaa ja laajempaa laatuindikaattorien käyttöä. Lainsäädännön muutokset tulivat voimaan alkusyksyllä 2013.

Tanskassa on tehty myös näkyviä erikoissairaanhoidon uudistuspäätöksiä. Erityistä osaamista vaativat toiminnot on päätetty keskittää kansallisesti harvempiin ja suurempiin yksiköihin. Valtio on varannut huomattavan määrärahan (noin 5,4 mrd EUR) vanhojen sairaaloiden muuttamiseksi moderneiksi niin sanotuksi supersairaaloiksi. Päätökset supersairaaloiden alueellisesta sijoittamisesta on tehty.

Norja

Norjassa toteutettiin vuosina 2001–2002 kaksi mittavaa uudistusta. Norjan listalääkärimalli (Fastlegeordningen) koski perusterveydenhuollon lääkäripalvelujen rahoitus- ja järjestämisvastuuta. Norjan sairaalareformi (Sykehusreform, Helseforetaksloven) käsitti maan erikoissairaanhoidon valtiollistamisen.

Perusterveydenhuollon uudistuksen päämääriksi määriteltiin lääkäripalvelujen parempi ja tasaisempi laatu, saatavuus ja jatkuvuus sekä potilaan valinnanvapauden lisääminen ja aseman vahvistaminen. Maan lääkäriresurssien tarkoituksenmukaisempi käyttö mainittiin myös eräänä keskeisenä päämääränä. Norjan kunnat saivat velvollisuudekseen järjestää perusterveydenhuollon lääkäripalvelut sopimuksin yksityisten ammatinharjoittajien kanssa. Aiemmin lääkärit olivat olleet julkisen työnantajan, läänin (fylken) palveluksessa, mutta siirtyivät uudistuksen myötä ammatinharjoittajiksi.

Vuoden 2002 sairaalauudistuksessa somaattisen ja psykiatrisen erikoissairaanhoidon rahoitus- ja järjestämisvastuu siirtyi Norjan lääneiltä (fylken) valtiolle. Uudistuksen yhteydessä Norja jaettiin viiteen – sittemmin vuonna 2007 neljään – alueeseen, joilla vastuuta kantavat valtion alueelliset toimijat (Regionale Helseforetak). Nämä ovat vastuussa siitä, että kunkin alueen väestö saa tarvitsemansa erikoissairaanhoidon palvelut. Sairaalat ovat alueellisten toimijoiden ”tytäryhtiöitä” (Lokale Helseforetak), joihin kuhunkin voi kuulua yksi tai useampia sairaaloita.

Alueelliset toimijat saivat periaatteessa suuren vapauden järjestää vastuullaan olevat palvelut, mutta valtio omistajana pidätti itsellään mahdollisuudet ohjata niiden toimintaa paitsi lainsäädännön ja budjetin välityksellä myös erilaisin ohjausdokumentein sekä hallitusvaikuttajien kautta. Valtion rahoituksen jakamisessa alueille oli etenkin aluksi ongelmia sopivien ja oikeudenmukaisten laskentaperusteiden määrittelyssä. Rahoitus koostuu väestöpohjaisesta kapitaatiokorvauksesta ja suoritepohjaisesta korvauksesta. Somaattisesta erikoissairaanhoidosta noin 40 prosenttia korvataan suoriteperusteisesti. Psykiatrinen hoito korvataan pääasiallisesti kapitaatiopohjaisesti. Vaikka sairaaloilla on itsenäinen vastuu henkilöstöstä, toiminnasta ja taloudesta ja ne voivat periaatteessa tehdä suuriakin taloudellisia ratkaisuja, ne eivät kuitenkaan voi mennä konkurssiin.

Sairaalauudistuksen tultua voimaan erikoissairaanhoidon menot kasvoivat ensimmäisinä vuosina Norjassa noin kolmen prosentin vuosivauhtia. Samanaikaisesti sairaalahoitojaksot, päiväkirurgia mukaan luettuna, lisääntyivät yli neljä prosenttia vuodessa, mi-

kä viittasi erikoissairaanhoidon tuottavuuden paranemiseen. Palveluiden saatavuus parani ja jonot lyhenivät. Saatavuudessa olleet alueelliset erot entisten 19 läänin välillä pienenivät uusien alueiden rajojen sisällä, mutta eivät tasoittuneet yhtä olennaisesti alueiden välillä. Syntyneessä kaksitahoisessa järjestelmässä, jossa valtio järjestää erikoissairaanhoidon ja kunnat perusterveydenhuollon, havaittiin vähitellen ongelmia. Tämän seurauksena lähdettiin valmistelemaan seuraavaa lainsäädäntöpohjaista uudistusta, yhteistoimintareformia (Samhandlingsreform), joka tuli voimaan vuoden 2012 alusta.

Ruotsi

Ruotsin terveydenhuoltolain mukaan terveydenhuollon pääasiallinen rahoitus- ja järjestämisvastuu on 20 maakäräjällä tai niihin verrannollisella alueella, joiden väestöpohja vaihtelee vajaan 200 000 ja 2 000 000 asukkaan välillä. Lisäksi palveluiden järjestäjänä toimii Gotlannin kunta (asukasmäärä 57 000). Kukin maakäräjä- tai aluehallinto vastaa sekä perusterveydenhuollon että erikoissairaanhoidon järjestämisestä suun terveydenhoito mukaan lukien. Kuntien vastuulla ovat muun muassa kouluterveydenhuolto ja kotisairaanhoito sekä sosiaalitoimi kokonaisuudessaan. Kunnat järjestävät vanhustenhuollon ja palveluasumisen, mutta eivät itsenäisesti järjestä vanhusten lääkäripalveluja, vaan niistä tulee sopia maakäräjien kanssa.

Ruotsin maakäräjien asema on varsin itsenäinen. Suhteellinen autonomia perustuu, paitsi terveydenhuoltolakiin, perustuslain (Regeringsformen) ja kunnallislain (Kommunallag) säädöksiin kunnallisesta itsemääräämisoikeudesta (kommunal självstyrelse). Näiden säädösten piiriin kuuluvat siis sekä Ruotsin kunnat että maakäräjät. EU:n subsidiariteettiperiaatteen mukaan päätöksenteon tulee tapahtua lähellä kansalaista ja tämän lainsäädännön katsotaan tukevan kunnallisen itsemääräämisoikeuden periaatetta.

Maakäräjillä samoin kuin kunnilla on itsenäinen verotusoikeus. Maakäräjävero veronmaksajille on keskimäärin 10 prosenttia ja kunnallisvero noin 20 prosenttia. Ruotsissa on käytössä tasausjärjestelmä, jonka perusteella rikkaammat alueet tukevat köyhempien alueiden taloutta. Maakäräjien päätehtävänä on vastata alueensa terveydenhuollon järjestämisestä. Toimintakuluista yli 90 prosenttia menee terveydenhuollon kustannuksiin. Toiminta rahoitetaan maakäräjäverolla, valtion avustuksilla sekä pienessä määrin asiakasmaksuilla. Maakäräjille maksetuista valtionavustuksista osa on väestöpohjaan suhteutettua ja kapitaatioperusteista, suurin yksittäinen avustussumma perustuu lääkekustannusten korvauksiin. Viime vuosina valtionosuuksista kasvava osa on määritelty suoriteperusteiseksi, mikä heijastelee valtion lisääntynyttä tarvetta ohjata hajautettua järjestelmää kohti tasaisempaa laatua ja saatavuutta.

Aiemmin maakäräjät tuottivat itse suurimman osan järjestämisvastuullaan olevista palveluista, mutta ulkopuolisten tuottajien osuus on viime vuosikymmeninä jatkuvasti kasvanut niin erikoissairaanhoidossa kuin perusterveydenhuollossa. Tuottajakunnan monipuolistumisen taustalla oli aluksi erityyppisten tuottajien väliseen kilpailuun liitetyt positiiviset odotukset tuotantokustannusten, hinnan ja laadun suhteen. Sittemmin paljon poliittista keskustelua herättäneet ongelmat palveluiden saatavuudessa sekä pyrkimys vahvistaa potilaiden asemaa ja lisätä kansalaisten valinnanvapautta ovat tukeneet kehityskulkua, jossa markkinat on avattu myös yksityisille ja kolmannen sektorin tuottajille.

Monilla maakäräjäalueilla on jo 1980-luvulta lähtien kokemusta tilaaja-tuottajamallien soveltamisesta etenkin erikoissairaanhoidossa. Tämän seurauksena myös palveluiden tuotteistaminen ja erilaisille periaatteille rakennettujen korvausmenettelyjen kehittäminen ovat varsin pitkällä. Monet maakäräjistä ovat täysin eriyttäneet tilaaja- ja tuottajatoiminnot toisistaan. Tilaajan roolia on pyritty aktiivisesti kehittämään ja vahvistamaan ja siihen kuuluu myös rahoitusvastuu, vastuu hoidon riittävyydestä sekä aktiivinen seuranta. Tukholman alueella 30 prosenttia toiminnasta on ulkopuolisen tahon vastuulla, ja terveyskeskuksista lähes 60 prosenttia on yksityisiä. Potilaiden valinnanvapauden piiriin kuuluvien palvelujen valikoimaa pyritään laajentamaan yhä useammille hoidon alueille. Hoitoa tarjoavien tahojen hyväksymismenettely (auktorisointi) perustui

aluksi suhteellisen yksinkertaisiin kriteereihin, mutta etenkin laatuvaatimuksia on jatkuvasti tarkennettu.

Ruotsin terveyspolitiikan keskiössä on viime vuosina ollut vuoden 2010 alusta lakisääteisesti voimaan tullut perusterveydenhuollon valinnanvapausuudistus. Valinnanvapauslainsäädäntö edellyttää, että maakäräjäalueet hyväksyvät perusterveydenhuollon tuottajat neutraalilla hyväksymismenettelyllä, jonka jälkeen potilaat voivat valita palvelujen tuottajista itselleen sopivimman. Raha seuraa potilasta hänen valitsemalleen tuottajalle, ja korvaukset ovat kaikille tuottajille samat. Lainsäädäntö mahdollistaa vastaavien valinnanvapausjärjestelmien käytön myös erikoissairaanhoidossa ja sosiaalipalveluissa, mutta näissä menettely ei ole pakollista.

Palveluiden integraation ongelmat

Jokaisella pohjoismaisella rahoitus- ja järjestämismallilla on omat integraatioongelmansa – joko erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon tai perusterveydenhuollon ja sosiaalipalvelujen välillä. Erityisesti monisairaat vanhukset sekä mielenterveyspotilaat ja päihdeongelmaiset ovat ryhmiä, joiden kohdalla palveluiden puutteellinen integraatio on aiheuttanut suuria ongelmia. Myös terveyden edistämisen integroiminen muuhun toimintaan on ollut haasteellista.

Norjassa ja Tanskassa ongelmana on ollut terveyden edistämisen, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon eriytyminen kaksitahoisen rahoitus- ja järjestämisvastuun seurauksena. Tilanteen korjaamiseksi Norjassa tuli vuoden 2012 alusta voimaan laaja lainsäädäntöpohjainen uudistus, yhteistoimintareformi (Samhandlingsreform). Uudistus sisälsi muutoksia kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöön sekä Norjan kansanterveyslakiin. Näillä pyritään parantamaan terveydenhuollon toimivuutta lisäämällä kuntien koordinaatiovastuuta ja kehittämällä perusterveydenhuollon yhteistyötä niin sosiaalipalveluiden kuin erikoissairaanhoidon suuntaan. Yhteistoiminnan pohjaksi kuntien ja alueellisten toimijoiden tuli tehdä erityiset yhteistyösopimukset. Kunnille annettiin uudistuksessa myös valtion lisärahoitusta ja samalla osarahoitusvastuu erikoissairaanhoidon käytöstä. Uudistuksen varhaiset seurantatulokset olivat lupaavia. Vaikka sairaalasta kotiutuksen viivästysmaksujärjestelmä valmistui myöhässä, kotiutusta odottavien potilaiden määrä laski puolessa vuodessa lähes puoleen. Uudistusta seurataan nyt Norjan Tiedeneuvoston tutkimusohjelmassa.

Tanskassa vanhusten palveluiden järjestämiseen on viime aikoina kiinnitetty huomiota. Vastuujärjestäjänä toimii paikallistaso eli kunnat. Kunnat määrittelevät vanhusten palvelujen tarpeen yksilöllisesti. Vanhustenhoidon laatua on pyritty parantamaan ja korostettu hoidon yksilöllisen tarpeen arviointia. Keskeisenä tavoitteena on myös sairaanhoidon ja kotihoidon yhteistyön kehittäminen, jotta vanhusten kotiuttaminen sairaalahoidosta sujuisi entistä paremmin.

Perusterveydenhuollon osalta suurta keskustelua on herättänyt ammatinharjoittajalääkäreihin kohdistuvat sopimusmenettelyt ja niiden ehdot. Alueiden kanssa sopimussuhteessa olleita ammatinharjoittajia on pyritty käyttämään myös (kuntien) terveyden edistämisessä, kuntoutuksessa ja vanhustenhoidossa. Toiminnan ehdoista ja korvauksista on jouduttu pitkään etsimään yksimielisyyttä.

Ruotsin terveydenhuoltojärjestelmän mahdollinen vahvuus on siinä, että sekä perusterveydenhuollon että erikoissairaanhoidon palvelut ovat saman päämiehen, maakäräjien, rahoitus- ja järjestämisvastuulla. Ruotsin järjestelmäratkaisujen heikkoudeksi taas voidaan lukea palveluiden puutteellinen integraatio kuntien vastuulla olevan sosiaalitoimen ja maakäräjien terveydenhuollon välillä. Tämä on suoraa seurausta siitä, että rahoitus- ja järjestämisvastuu ovat eri päämiehillä – kunnilla ja maakäräjillä. Integraatioongelmat on tiedostettu vuosikymmeniä, ja ne koskevat Ruotsissakin erityisesti vanhusten hoivaa ja hoitoa sekä mielenterveys- ja päihdeongelmaisten palveluita. Ongelmia ei kuitenkaan ole koettu niin suuriksi, että Ruotsissa olisi vakavasti keskusteltu rahoitus- ja järjestämisvastuun siirtämisestä yhdelle ja samalle järjestäjätaholle. Siirryttäessä valinnanvapausjärjestelmiin terveydenhuollossa pyritään palvelujen korvausmenettelyjä samalla kehittämään niin, että ne tukisivat

mahdollisimman hyvin toimivia palveluketjuja.

Kansallinen ohjaus hajautetuissa järjestelmissä

Rakenneuudistuksien viipyessä Ruotsissa maan terveydenhuollon puutteita on pyritty kompensoimaan vahvistetulla valtion ohjauksella. Esimerkkejä valtion ohjauksen vahvistumisesta ovat kansalliset toimintasuunnitelmat ja -ohjeet sekä hoitoprosessien ja saavutettujen hoitotulosten avoimet tilastovertailut (benchmarking) maakäräjäalueiden ja sairaaloiden välillä. Valtio myös tukee ja ohjaa maakäräjien toimintaa erilaisin

korvamerkityin valtionavuin (”stimulanspengar”). Valtio on osoittanut kohdennettuja varoja hoitojonojen purkuun, kirjoitettujen sairaslomien vähentämiseen, vanhustenhuoltoon ja kuntoutukseen. Myös potilasturvallisuuden edistämiseksi jaetaan suoriteperusteista lisärahoitusta. Järjestelmän kehittämisen ja ohjaamisen sekä kansalaisten aseman vahvistamisen katsotaan edellyttävän kattavaa kansallista vertailutietoa palveluiden laadusta ja vaikuttavuudesta. Tämän pohjaksi Ruotsissa on 1970-luvulta lähtien kehitetty järjestelmällistä hoidon laadun seurantaa kansallisten laaturekisterien tuella. Tällä hetkellä maassa toimii noin sata eri potilasryhmien hoidon seurantaan tarkoitettua rekisteriä. Keskeisessä asemassa rekisterien kehittämisessä ovat olleet maan erikoislääkäriyhdistykset.

Maakäräjäalueiden ja sairaaloiden välisen avoimen vertailutiedon (Öppna Jämförelser) tuottamisesta vastaavat yhteistyössä Sosiaalihallitus ja Ruotsin kunta- ja maakäräjäliitto (SKL). Myös muut tahot, kuten yksityiset palvelutuottajat (Vårdföretagarna) ja lääketeollisuusyhdistys (LIF), ovat tukeneet vertailutietojen keräämistä, analysointia ja raportointia. Hoidon kehittämisen ja ohjauksen keskeinen strategia on benchmarking-tyyppinen vertailu ja nyttemmin myös suoritepohjaiset laatubonukset. Näihin verrattuna valvonnan ja erilaisten rangaistusmenettelyjen merkitystä pidetään rajallisena. Vuoden 2011 alusta toimintansa aloitti uusi valtion laitos (Vårdanalys), joka tähtää erityisesti potilaiden, asiakkaiden ja veronmaksajien tietotarpeiden tyydyttämiseen. Tältä pohjalta pyritään mahdollistamaan kuluttajien valintojen – ja tätä kautta myös rahoituksen – kohdistuminen hyvälaatuisiin palveluihin.

Terveydenhuollon kehittäminen keskittyy Ruotsissa potilaan valinnanvapauteen liittyvien kysymysten lisäksi hoitotuloksiin ja hoidon laatuun. Kansallisen syöpästrategiakomitean mietinnön pohjalta syövän hoitoa on ryhdytty keskittämään alueellisiin keskuksiin. Suuremmissa yksiköissä annetun hoidon uskotaan parantavan hoidon laatua, tasoittavan eriarvoisuutta eri alueiden väestön välillä ja kohdistavan resursseja optimaalisemmin. Jatkossa myös osan muusta erikoissairaanhoidosta arvellaan seuraavan perässä.

Valtio on puuttunut sosiaali- ja terveydenhuollon välisiin integraatio-ongelmiin muun muassa uudistamalla valvontaviranomaisten toimintaa. Vuoden 2010 alusta lääninhallitusten sosiaalilainsäädäntöön pohjautuva sosiaalitoimen valvonta siirrettiin Sosiaalihallitukselle, jolla oli jo ennestään vastuu terveydenhuollon valvonnasta.

Ruotsin sosiaali- ja terveydenhuollossa toimii monia eri viranomaisia, joiden välinen työnjako ei aina ole selkeä (esim. Sosiaalihallituksen, Lääkeviraston ja SBU:n teknologian arvioinnit ja hoitosuositukset). Lisäksi yhdellä ja samalla taholla (esimerkiksi Sosiaalihallitus), on voinut olla monia eri vastuita ja toimintoja – normitus, kehittäminen, seuranta, arviointi, valvonta. Tämän on katsottu voivan johtaa viranomaistoiminnassa vaikeasti määriteltäviin jääviystilanteisiin. Tätä taustaa vasten hallitus teetti selvityksen eri viranomaistahojen tehtävistä ja toiminnasta terveydenhuollossa.

Selvitystyön tuloksena valmistui vuonna 2012 ehdotus valtionhallinnon rakenteiden huomattavaksi yksinkertaistamiseksi (”Gör det enklare”). Ehdotuksen mukaan 10 aiempaa viranomaistahoa tulisi yhdistää perustehtävänsä luonteen mukaan neljäksi tahoksi; tieto-ohjaus-, valvonta-, infrastruktuuri- ja niin sanottu strategiaviranomainen. Ehdotusta ei ole lähdetty toteuttamaan kokonaisuudessaan, mutta se on johtanut muun muassa aiemman kansanterveyslaitoksen (Folkhälsoinstitutet) ja tartuntatautiviranomaisen

(Smittskyddsinstitutet) yhdistämiseen. Tehtävien erilaisen luonteen takia taas sosiaali- ja terveydenhuollon valvonta erotettiin kesällä 2013 sosiaalihallituksen muusta toiminnasta omaksi laitoksekseen (Inspektionen för vård och omsorg, IVO).

Myös Tanskassa seuranta-, arviointi- ja raportointijärjestelmien kehittäminen on nähty tarpeelliseksi kansallisen kehittämisen ja ohjauksen näkökulmasta. Vastuu terveyspalvelujen seurannasta on Tanskassa jakaantunut terveydenhuollon eri tasojen välille. Kansallisella tasolla sosiaalihallitus (Sundhedsstyrelsen) on vastuussa muun muassa potilasrekisterin ja drg (diagnosis-related group) -luokituksen ylläpidosta. Tanskan viisi aluetta kantavat vastuuta kansallisista laaturekistereistä ja potilaskyselyistä, vaikka valtiovalta vastaa rahoituksesta.

Hoidon laatua kuvaavia tietoja kehitetään ja käytetään hyväksi muun muassa Tanskan kansallisessa indikaattoriprojektissa ja kansalaisinformaation levittämiseen tarkoitetussa verkkopalvelussa (Sundhedskvalitet). Terveydenhuollon laatu- ja akkreditointi- instituutti IKAS (Institut for Kvalitet og Akkreditering i Sundhedsvæsenet) on vastuussa Tanskan terveydenhuollon laatujärjestelmästä (Den Danske Kvalitesmodel) ja määrittelee laatukriteerejä ja -standardeja akkreditoinnin pohjaksi.

Terveydenhuollon laadun ja vaikuttavuuden kansallista seurantaa ja ohjausta on kehitetty myös Norjassa. Kansallinen laaturekisteritoiminta ei ole yhtä pitkällä kuin Tanskassa ja Ruotsissa, mutta kymmenen viime vuoden aikana toimintansa on aloittanut kymmenkunta rekisteriä. Uusien rekisterien perustamista ja olemassa olevien tietojen hyödyntämistä varten Tromssassa sijaitseva rekisterikeskus, Senter for klinisk dokumentasjon og evaluering, SKDE, sai vuonna 2009 tehtäväkseen koordinoida laaturekisteritoimintaa. Valtio on jo aiemmin investoinut informaatio-ohjaukseen vuonna 2004 toimintansa aloittaneen kansallisen osaamiskeskuksen (Nasjonalt Kunnsskapssenter for Helsetjenesten) kautta. Keskus vaikuttaa erityisesti terveydenhuollon ammattihenkilöstölle suunnatun tiedon välityksellä.

Voidaankin ajatella, että Norjan keskitetyssä valtiollisessa erikoissairaanhoidossa alueelliset ja sairaalakohtaiset vaihtelut palveluiden saatavuudessa ja laadussa ovat helpommin hallittavia kuin esimerkiksi Tanskan ja Ruotsin järjestelmissä. Sikäli kuin suurta vaihtelua esiintyy, valtiolla on paremmat mahdollisuudet puuttua palvelutuotantoon kuin hajautetummissa järjestelmissä. Vastaavasti voidaan ajatella, että kansainvälisesti katsoen poikkeuksellisen pirstaleisessa suomalaisessa terveydenhuoltojärjestelmässä on varsin suuri tarve luoda yhtenäinen kansallinen seuranta ja tähän pohjautuva ohjaus, jotta kohtuuttomilta eroilta palveluiden saatavuudessa ja laadussa vältyttäisiin.

2.13 Nykytilan arviointi

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenne

Vuoden 2013 alusta Manner-Suomessa on 304 kuntaa, jotka ovat vastuussa julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä ja rahoittamisesta väestölleen. Vastuun kantavien väestöjen keskimääräinen koko on 15 500 asukasta ja mediaanikunta on kooltaan 6 000 asukasta. 1990-luvun alun uudistuksessa toteutettu desentralisaatio, joka yhtäältä sopeutti palvelujärjestelmän paikallisiin oloihin ja kunnan kokonaisuuteen ja selkeytti taloudellisen vastuun kantamista, aiheuttaa toisaalta vakavia ongelmia järjestelmän ohjattavuudelle, palvelujen tasalaatuisuudelle ja kustannusten hallittavuudelle.

Osittaisuudistuksin toteutetun hajanaisen lainsäädännön ja monikanavaisen rahoitusjärjestelmän seurauksena järjestämisvastuu on osittain epäselvä ja osaoptimointi rahoitusvastuun siirtämiseksi järjestelmän osalta toiselle aiheuttaa palvelujen pirstaloitumista ja kokonaisvastuun hämäryyttä. Esimerkiksi työkyvyttömyyden kustannukset ennen hoitoa ja sen jälkeen kohdentuvat eri taholle kuin hoidon kustannukset. Työterveyshuollon kehittyminen lisää palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta työssä käyvälle väestölle ja lisää näin työssä käyvien ja työelämän ulkopuolella olevien eroja mahdollisuuksissa käyttää palveluja. Suomessa on myös kuntia laajempia maantieteellisiä alueita, joiden on vaikea saada palvelujaan rahoitettua ja järjestettyä.

Pirstaleinen organisaatiokenttä vaikeuttaa johtamista. Pääsääntöisesti puitetyyppiseen normiohjaukseen ja korvamerkitsemättömään resurssiohjaukseen sekä näitä täydentävään informaatio-ohjaukseen perustuva kansallisen tason ohjaus ei riittävällä tavalla turvaa yhdenvertaisia palveluja nykyisen kaltaisessa palvelurakenteessa. Sosiaali- ja terveydenhuollon päätösten eriluonteisuus hankaloittaa kokonaisuuden ohjausta erityisesti yhteisten asiakasryhmien palveluissa. Asiakkaan oikeuksiin kohdistuvaa ohjausta on vain vähän ja osassa palveluja se on hyvin kapea-alaista.

Pirstaleinen järjestäjäkenttä monikanavaisine rahoitusjärjestelmineen ja heikkoine ohjausmahdollisuuksineen on johtanut vahvempien ja paremmin edellytyksin toimivien palvelujärjestelmän osien kehittymiseen muita voimakkaammin. Tämä on merkinnyt sitä, että väestöryhmien erot terveyspalvelujen käytössä ovat lisääntyneet ja terveyserot ovat kasvaneet. Samaa kehitystä tukevat vielä alueelliset ongelmat maan eri osissa. Tilanteeseen on kiinnitetty huomiota useissa kansainvälisissä arvioissa. Terveyserojen kasvusta seuraa väestön hyvinvoinnin eriarvoistumista ja tuloerojen kasvua. Sosiaalihuollon palveluille kehittyy suurinta tarvetta sellaisille maantieteellisille ja toiminnan alueille, joille asiantuntijoiden saaminen on hankalaa. Esimerkiksi sosiaalityöntekijöiden saatavuus vaihtelee alueittain.

Tilanne sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen alueellisen järjestämisrakenteen osalta on ollut pitkään sekava ja käytännössä kunta- ja palvelurakenneuudistusta sääntelevä puitelaki näyttää muuttaneen tilannetta entistä hajanaisemmaksi erityisesti sosiaalihuollon kannalta. Sosiaalihuollon keskeisten palvelujen järjestäminen on ollut perinteisesti yksittäisten kuntien vastuulla. Kuntien välinen yhteistyö palvelujen järjestämisessä on ollut vähäistä ja yhteistyörakenteet esimerkiksi erityispalvelujen järjestämisessä kapea-alaisia. Puitelain muutoksella (268/2010) selkiytettiin sosiaalihuollon tehtävien asemaa uudistuksessa velvoittamalla kunnat järjestämään palvelut väestöpohjavelvoitteet täyttävillä rakenteilla. Velvoite on jossain määrin vahvistanut sosiaali- ja terveydenhuollon eheyden toteutumista.

Terveydenhuollossa puolestaan ongelmaksi on pikemminkin nähty erikoissairaanhoidon liiallinen vahvuus ja kestoteemana on ollut perustason vahvistaminen. Nykymalli on mahdollistanut hyvin erilaiset alueelliset ratkaisut ja yhteistyöasetelmat erityisesti terveydenhuollossa. Lisäksi kunnilla on ollut käytettävissään etupäässä oman sairaanhoitopiirin palvelutarjonta, mikä myös on estänyt halua uudistaa palvelurakenteita. Puitelaki on osaltaan tukenut myös uusien varsin keinotekoisten ja hajanaisten, usein sairaanhoitopiirivetoisten ratkaisujen syntymistä, joissa sosiaalihuolto on usein varsin rajattuna yhteistyökumppanina mukana. Puitelailla luotavat palvelujen järjestäjät ovat lisäksi edelleen varsin pieniä. Lisäksi Paras-hanke jättää puitelaissa olevien poikkeusperusteiden myötä uudistuksen ulkopuolelle osan sellaisista kunnista, joilla on vaikeuksia turvata sosiaali- ja terveyspalveluja kuntalaisilleen.

Peruspalvelujen tila joillain alueilla on korkeintaan tyydyttävä. Esimerkiksi hoitoon pääsy perusterveydenhuollossa on epätyydyttävällä tasolla. Vain neljännes väestöstä asuu alueella, jossa kiireettömässä tapauksessa lääkärin vastaanotolle pääsee alle kahdessa viikossa. Lähes saman verran väestöstä asuu alueella, jossa odotusaika on yli neljä viikkoa. Yli viidennes väestöstä asuu alueella, jossa ainakin ajoittain on vaikeuksia toteuttaa myös suun terveydenhuollon 6 kuukauden hoitoon pääsyn tavoitetta. Terveyskeskuksilla on vaikeuksia täyttää lääkärinvirkojaan. Toisaalta terveyskeskusten lääkärivirkojen määrä suhteessa väestön määrään ja palvelutarpeeseen vaihtelee alueittain merkittävästi. Sen sijaan lääkäreiden määrä kuntien sairaalapalveluissa, erityisesti erikoissairaanhoidossa on kasvanut selvästi. Myös erikoissairaanhoitoon pääsyssä on kiireellisen hoidon osalta parannettavaa. Hoito toteutuu erikoisaloittain eikä potilaan palvelukokonaisuus ole siten riittävästi yhteen sovitettu. Samoin osassa erikoisaloja on nähtävissä vaikeuksia palkata erikoislääkäreitä ja muita erityisosaajia.

Henkilöstön saatavuus on alueittain vaikeaa erityisesti lääkärin, hammaslääkärin, sosiaalityöntekijän ja erityisterapeuttien tehtäviin, mutta myös hoitohenkilökunnan sijaisuuksiin. Lähitulevaisuudessa joillain eri-

koisaloilla, esimerkiksi psykiatriassa ja patologiassa tulee olemaan merkittäviä vaikeuksia saada riittävästi erikoistuneita lääkäreitä.

Toimeentulotuen maksamisessa on ollut paljon viivästymisiä, mikä johtuu pääasiassa resurssipulasta. Myös esimerkiksi lastensuojelussa on ongelmia, toisaalta siksi, että yhdellä sosiaalityöntekijällä on vastuullaan hyvin monien lasten ja perheiden asioiden hoitaminen, ja toisaalta se, että kaikissa kunnissa ei ole riittävästi osaamista ja kokeneita työntekijöitä vaativimpien tapausten hoitamiseen.

Myös peruspalvelujen riittämätön yhteistyö eri sektoreiden ja tasojen välillä on selkeä heikkous. Lisäksi julkiset palvelut toimivat järjestelmäkeskeisesti ja asiakkaan tai potilaan rooli kokonaisuudessa tarvitsee tukea.

Edellä todetuista ongelmista ja puutteista huolimatta suomalaisen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen laatu on kuitenkin suhteellisen hyvä. Useilla tarkasteltavilla mittareilla, esimerkiksi rokotuskattavuus ja seulontojen toteutuminen tai aivoverenkiertohäiriöiden hoito, pärjäämme kansainvälisesti erinomaisella tavalla. Lisäksi järjestelmän kustannukset ovat kansainvälisesti vertailtuna kohtuulliset. Suhteessa bruttokansantuotteeseen sosiaalimenot olivat noin 31,4 prosenttia vuonna 2012. Vastaavasti terveydenhuoltomenojen suhdenbruttokansantuotteeseen vuonna 2011 oli 9,0 prosenttia, mikä on hieman alle OECD -maiden keskitason. Erityisesti erikoissairaanhoidon tuottavuus on kansainvälisesti vertailtuna huippuluokkaa.

Myös väestö on ollut sosiaali- ja terveydenhuoltoon melko tyytyväinen. Kansalaisista julkisia palveluja pitää tärkeinä lähes 90 %, sosiaalipalveluja 79 % ja kahden kolmasosan mielestä julkiset sosiaali- ja terveyspalvelut toimivat varsin hyvin. (Kansalaisbarometri 2009). Perheneuvoloissa ja työhallinnon ja kuntien työvoiman palvelukeskuksissa asiakkaat arvostavat palveluiden saamista yhdestä toimipisteestä niin, että asiointi oli helppoa. Terveyspalvelujen kansainvälisissä vertailuissa sekä perusterveydenhuolto että sairaalapalvelut ovat pärjänneet hyvin.

Järjestelmän vahvuuksia on lisäksi korkeasti koulutettu henkilökunta johon voidaan tukeutua kehitettäessä ratkaisuja tulevaisuuden tarpeisiin.

Kuitenkin kokonaisvastuun puute aiheuttaa asiakasprosessien toimimattomuutta ja palvelun käyttäjien ohjaamista luukulta toiselle. Tämä heikentää kustannusten hallintaa, aiheuttaa läpinäkyvyyden ja vertailtavuuden ongelmia sekä estää parhaiden käytäntöjen levittämistä. Kustannusten nousun hallintaa vaikeuttaa osaoptimointi ja organisaatioiden rajapinnoilla tapahtuva tuhlaus. Kuntatasolla kustannusten ennakoitavuuden ongelmia seuraa pienistä rahoittajavastuista ja väestön tarpeiden satunnaisvaihtelusta.

Ikärakenteen ja huoltosuhteen nopea muutos aiheuttaa paitsi kustannusten hallinnan ongelman, myös palvelujen toteuttajien tarpeen voimakkaan lisääntymisen. Palvelutarpeen kasvun ja työntekijöiden eläköitymisen myötä tarvitaan alalle runsaasti uusia koulutettavia. Maan sisäinen muuttoliike voimistaa alueellisesti väestön muutosta ja aiheuttaa jopa äkillisiä muutoksia huoltosuhteessa ja palvelujen järjestämisessä. Vaikka väestön odotettavissa olevan eliniän pidentyessä eläkeikäisten määrä kasvaa voimakkaasti, on väestö aiempaa pidempään tervettä ja toimintakykyistä. Viimeisten elinvuosien palvelutarve ei kuitenkaan yksilötasolla näytä vähenevän, mistä johtuen palvelutarve kokonaisuutena kasvaa voimakkaasti.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Kuntien ja alueiden toiminnassa hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on vahvistunut strategisena tavoitteena. Vaikuttavien terveyttä edistävien keinojen löytäminen ja niiden vakiinnuttaminen ja pysyvien hyvinvointia ja terveyttä edistävien rakenteiden luominen vaativat aktiivista työtä.

Palvelurakenneuudistuksen perusteluissa todetaan ongelmaksi nykyisen palvelurakenteen pirstaleisuus ja sen heikko johdettavuus ja ohjattavuus. Tämä aiheuttaa heikkouksia palvelujen yhdenvertaisuudessa ja tarpeen mukaisessa saatavuudessa ja lisää väestöryhmien välistä eriarvoisuutta, hyvinvointi- ja terveyseroja. Hyvinvointia ja terveyttä edistävä monialainen yhteistyö kunnassa edellyttää rakenteita, jotka mahdollistavat ja tukevat kunnan eri hallinnonalojen yhteistä vastuun ottamista ja työnjakoa hyvinvointitavoitteisiin pääsemiseksi. Peruspalvelujen ja

erityispalvelujen saumattomuus helpottaa päätöksentekoa ja yhteistyötä. Esimerkiksi lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointipalvelut, ikäihmisten palvelut ja päihde- ja mielenterveyspalvelut sisältävät useilla toimialoilla terveyttä edistäviä, ehkäiseviä ja hoitavia palveluja. Kuntien vastuulla olevan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen on saatava riittävä painoarvo päätöksenteossa ja ratkaisuja tulee käsitellä sosiaali- ja terveydenhuollon ja kunnan muun päätöksenteon yhteydessä.

Rahoitus

Kansantalouden heikot kasvunäkymät ja valtiontalouden sopeutustoimet hidastavat verotulojen ja valtionosuuksien kasvua. Työikäistä väestöä on suhteessa eläkeläisiin ja lapsiin koko ajan vähemmän. Samaan aikaan väestön ikääntymisestä aiheutuu menojen kasvua erityisesti sosiaali- ja terveyssektorilla. Palveluiden kustannukset ovat kasvaneet. Kuntatalouden velkaantuminen jatkunee voimakkaana ja samalla paine kunnallisveroprosenttien tuntuviin korotuksiin ja kokonaisveroasteen nousuun kasvaa. Kuntien väliset erot ovat kasvussa ja alueellinen tasaarvoisuus on vaarantunut.

Palvelurakennemuutosta tarvitaan ja se on välttämätön. Sen tulee saada aikaan myös kustannussäästöjä.

Kehittämistoiminta ja rakenteet

Alueellisessa panostamisessa kehittämistoimintaan on suuria eroja. Se ei kaikkialla integroidu riittävästi palvelutoiminnan kehittämiseen.

Sosiaalialan osaamiskeskukset ovat vuodesta 2001 lähtien luoneet ja ylläpitäneet koko maan kattavaa alueellista yhteistyörakennetta sosiaalialan perus- ja erityisosaamisen edistämiseksi, sekä sosiaalialan alueellista yhteistyötä erityispalvelujen ja asiantuntijapalvelujen turvaamiseksi. Osaamiskeskukset ovat toimineet sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämisohjelman alueellisten johtoryhmien ohella kansallisen kehittämisohjelman alueellisina koordinoijina ja verkostojen kokoajina. Verkostomainen ja monialainen työskentelytapa on tukenut sekä sosiaalialan tutkimusta ja kehittämistä että sosiaalialan tutkimus- ja kehittämistoiminnan yhteyttä muihin aloihin. Sosiaalialan osaamiskeskukset ovat olleet aloitteellisia myös yhteistyön käynnistämisessä perusterveydenhuollon kehittämisyksiköiden kanssa.

THL toteutti perusterveydenhuollon kehittämistoiminnan kartoituksen vuosina 2008–2009. Selvityksessä (Simo Kokko, Eija Peltonen & Virpi Honkanen: Perusterveydenhuollon kehittämisen suuntaviivoja, Raportti perusterveydenhuollon vahvistamistoimien suunnittelutyöstä, THL; Avauksia 13/2009.) todetaan, että perusterveydenhuollon kehittämistoiminnassa on syntynyt jo 2000-luvun aikana useanlaisia toimijoita ja verkostoja, jotka on syytä ottaa kehittämistoiminnan olemassa olevina tai kehittyvinä rakenteina huomioon. Näitä ovat Rohto-keskuksen verkosto, yliopistojen yleislääketieteen laitokset ja osassa sairaanhoitopiirejä toimivat perusterveydenhuollon tai yleislääketieteen yksiköt, ammattikorkeakoulut, Helsingin yliopiston kansanterveystieteen laitoksen koordinoima Akateeminen terveyskeskus -verkosto, suurimpien kaupunkien omat kehittämisyksiköt sekä sosiaali- ja terveyspiireiksi luokiteltavat palveluorganisaatiot (Päijät-Häme, Itä-Savo, Etelä-Karjala ja Kainuu). Selvityksessä todettiin, että perusterveydenhuollon alueelta ei puutu kehittämistoimijoita. Toimijat ovat osaksi alueellisesti verkottuneita, osaksi niillä on omat erikseen muodostetut verkostonsa. Mukana on myös paljon varsin itsenäisesti toimivia vahvoja palvelujärjestelmän toimijoita, kaupunkeja ja kuntayhtymiä. Päätelmänä todettiin, että uusien verkostojen muodostamisen asemesta pitäisikin ehkä kehittää tapoja ja tekniikoita virittää olemassa olevaa aktiivisuutta toimimaan entistä päämäärätietoisemmin ja myös siten, että hyvät ja toimivat ratkaisut ja käytännöt voisivat levitä sekä verkostoituneita rakenteita pitkin että myös koko perusterveydenhuollon kenttään.

Kunta- ja palvelurakenneuudistuksen käytännön toteuttamista ja toimeenpanoa on katsottu voitavan parhaiten edistää ja tukea ohjelmajohtamisen avulla. Kaste-ohjelmaa luotaessa tavoitteena oli koota sosiaali- ja terveydenhuollon hajanaista kehittämistoimintaa ja muodostaa ymmärrettävä ja hallittava

sosiaali- ja terveydenhuollon ohjauksen kokonaisuus. Tarkoituksena oli, että ohjaus perustuisi kansallisesti määriteltyihin selkeisiin ja yhteisiin tavoitteisiin sekä riittävän konkreettisiin keinoihin. Kansallisen kehittämisohjelman toivottiin muodostavan myös kuntien suunnasta katsottuna paremmin jäsentyvän kokonaisuuden.

Kaste-ohjelma on osoittautunut onnistuneeksi kehittämisen välineeksi. Ohjelman tavoitteenasettelu on arvioitu oikeaan osuneeksi, ja toimeenpanon ja organisoinnin perusrakenteet tukevat eri hallintotasojen ja alueellisten toimijoiden välistä yhteistyötä. Kaste-ohjelma on luonut täysin uudenlaisia kehittämis- ja yhteistyöverkostoja ja vuorovaikutusta etenkin kuntien välille, mutta myös kuntien ja keskushallinnon välille.

Kaste- ohjelmaa koskeva säännöstö on aika uutta ja se toimii hyvin. Aluejohtoryhmät pohjaavat erityisvastuualueisiin, ja tämä aluekoko on koettu sopivaksi. Aluejohtoryhmistä on muodostunut erittäin tärkeä sosiaali- ja terveydenhuollon alueellisen kehittämistoiminnan veturi. Yhteistyö aluejohtoryhmien ja valtakunnan tason toimijoiden välillä on toiminut hyvin ja yhteydet ovat kiinteitä.

Kaste-ohjelman yksi merkittävimmistä vahvuuksista liittyy sen toteutukseen toimijoiden kumppanuutena. Erityisesti viidellä Kaste-alueella toimivien aluejohtoryhmien toiminta on osoittautunut merkittäväksi sosiaaliseksi, alueiden toimijoita uudella tavalla verkostoivaksi innovaatioksi. Aluejohtoryhmien merkittävin tehtävä on ollut laajojen Kaste-hankkeiden koordinointi ja niissä kehitettyjen uusien toimintamallien levittäminen. Ohjelmakauden aikana aluejohtoryhmien rooli on selkiytynyt ja kehittynyt kohti alueen strategisen suunnannäyttäjän roolia. Aluejohtoryhmien toiminnan kehittäminen tähän suuntaan edellyttää myös vahvemman seurantatietopohjan keräämistä muusta alueilla tehtävästä kehittämistoiminnasta ja tietoisuutta koko kuntakentän sosiaali- ja terveyspalveluiden tilasta.

Monilähteinen kehittämisrahoitus ja tutkimus on myös saatava paremmin ohjelman tueksi. Ongelmallisena on koettu muun muassa se, että kehittämishankkeisiin myönnettyä valtionavustusta ei ole voitu käyttää tutkimukseen. Tämä on vaikeuttanut yliopistojen ja korkeakoulujen osallistumista yhteistyöhön.

Opetus- ja tutkimustoiminta

Sosiaali- ja terveydenhuollon opetus- ja tutkimustoimintaa koskevat säädökset ovat erilaisia ja niiden painotukset eroavat toisistaan. Tällä hetkellä ei ole sosiaalihuollon opetus- ja tutkimustoiminnan järjestämiseen tarkoitettua erityisvaltionosuutta. Sosiaalihuollon erityispalvelujen järjestämisvastuusta ei ole myöskään terveydenhuollon erityisvastuualueita vastaavia säännöksiä.

STM on käynnistänyt hallitusohjelman mukaisesti selvitystyön koko sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden yliopistotasoista, pääsääntöisesti tutkintojen jälkeisten koulutusten korvaamisesta. Tämän lisäksi selvitetään EVO-rahoituksen asema sosiaalisektorin yliopistotasoisen tutkimuksen kehittämisessä. Yliopistotasoisen terveyden tutkimuksen rahoitusta ei ole tällä hetkellä tarpeen erikseen selvittää, koska terveydenhuoltolain valmisteluun liittyen rahoituksen kohdentamista ja korvausten maksamisen perusteita on juuri uudistettu.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen perustuu jatkossakin pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelman mukaisesti kuntien toimintaan. Lukumääräisesti suurin osa Suomen kunnista on pieniä, kuntien mediaanikoko on noin 6 000 asukasta, eli puolet kunnista on tätä pienempiä. Pienimmissä kunnissa on alle 1 000 asukasta. Siksi sosiaali- ja terveydenhuolto tulee järjestää kuntien yhteistoimintana. Kuntien yhteistoiminta mahdollistaa myös kattavasti kaikkien palvelujen järjestämisen saman kunnallisen organisaation toimesta. Tällöin sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toiminta ja palvelut voidaan toteuttaa parhaiten tavalla, jossa asiakkaiden ja potilaiden erilaiset palvelutarpeet nivotaan yhteen. Samalla palvelut on mahdollista suunnitella ja toteuttaa tavalla, jossa

ei synny asiakkaan kannalta ongelmallisia palveluvajeita.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut järjestetään niitä tarvitsevia varten. Sen vuoksi tavoitteena on palvelujen järjestäminen ja tuottaminen asiakaslähtöisesti sekä laadukkaalla ja kustannusvaikuttavalla tavalla. Uudistuksella parannetaan väestön yhdenvertaista pääsyä oikea-aikaisiin ja tarpeenmukaisiin palveluihin, vahvistetaan palvelu- ja hoitopolkujen toimivuutta, vähennetään tarpeetonta päällekkäisyyttä sekä puretaan hallinnonalojen välisiä raja-aitoja. Samalla turvataan kuntalaisten oikeus lähipalveluihin.

Palvelurakenneuudistuksen valmisteluun liittyvissä selvityksissä tärkeimpinä korjauskeinoina palvelujen riittämättömyyteen sekä eriarvoisuusongelmiin on ollut pirstaleisen sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuun integroiminen mahdollisimman laajasti samaan kokonaisuuteen sekä peruspalvelujen että erikoistason palvelujen osalta. Tämä edellyttää järjestämisvastuussa olevien toimijoiden kantokyvyn merkittävää vahvistamista.

Sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erityispalvelujen mahdollisimman laaja järjestäminen yhden vastuutahon toimesta, eli integraatio, perustuu siihen, että näin voidaan turvata parhaiten asiakkaiden ja potilaiden riittävät ja laadukkaat sekä oikea-aikaiset palvelut. Palvelujen järjestäminen yhden vastuutahon toimesta käsittää sekä horisontaalisen integraation (sosiaalihuollon palvelut ja terveydenhuollon palvelut) että vertikaalisen integraation (peruspalvelut ja erityispalvelut). Laaja integraatio turvaa parhaiten sen, että eri toimijoilla on toisaalta edellytykset kantaa vastuu kokonaisuudesta ja samalla niillä ei ole nykyiseen tapaan kannustetta asiakkaiden ja potilaiden siirtämiseen vastuutaholta toiselle.

Laaja vertikaalinen integraatio on uudistuksessa keskeistä saavuttaa siksi, että nykytilanteessa erityisesti sairaanhoitopiirin vastuulla olevan erikoissairaanhoidon ja kuntien vastuulla olevien peruspalvelujen erilainen asema suhteessa kuntien päätöksentekoon on saattanut johtaa kuntayhtymissä toimivan erikoissairaanhoidon vahvempaan resursointiin ja säästöihin perusterveydenhuollossa ja sosiaalihuollossa. Sosiaali- ja terveyspalvelujen kokoaminen laajasti samaan vastuuorganisaatioon saman johdon ja yhteisen budjetoinnin alle ohjaa rakenneratkaisuna siihen, että vastuunkantajalla on vahva peruste kehittää palvelukokonaisuuden kaikkia osia sekä toiminnallisesti että resursoinnin osalta tasapuolisesti.

Integroidun palvelurakenteen tavoitteena on lisäksi mahdollistaa käytössä olevien voimavarojen vaikuttava ja kustannustehokas hyödyntäminen. Julkisen talouden kestävyysvaje edellyttää, että olemassa olevat palvelut ovat täysimääräisesti käytössä. Määrittelemällä palvelujen järjestämisvastuu nykyistä suuremmille alueille, voidaan ne suunnitella ja toteuttaa tavalla, joka ottaa huomioon sekä haja-asutusalueiden että taajamien ja keskusten tarpeet. Palvelujen toteuttamisessa ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus ja sen aiheuttamat kustannukset on merkittävin tekijä. Laajalla väestöpohjalla toteutettavassa palvelujärjestelmässä voidaan ylläpitää ja toteuttaa pientä aluetta helpommin palveluja, joissa sosiaalihuollon tai terveydenhuollon ammattihenkilöiden palveluja on saatavilla paikallista tarvetta vastaavasti vain joinakin päivinä viikoittain tai kuukausittain.

Mahdollisuus järjestää ja toteuttaa palveluja eri tavoin on välttämätöntä sekä taloudellisista että asiakkaiden ja potilaiden tarpeista lähtien. Esimerkiksi väestön ikääntyminen ja maan sisäinen muuttoliike vaikuttavat eri tavoin palvelutarpeeseen. Järjestämällä palvelut nykyistä laajemmalla väestöpohjalla, voidaan myös tasapainottaa erisuuntaisia kehityksiä ja vaikutuksia.

Uudistuksen yhteydessä on huomattava, että rakenteelliset uudistukset luovat vasta pohjan toiminnan tasapuoliselle kehittämiselle koko maassa. Se ei ratkaise kaikkia palvelujen toteutukseen liittyviä ongelmia. Rakenneuudistuksen jatkoksi tarvitaan toiminnallista kehittämistä, jotta ihmisten tarvitsemat palvelut voidaan jatkossa turvata laadukkaasti. Sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön tulee olla sellaista, ettei se ohjaa epätarkoituksenmukaisesti palvelujen järjestämistä ja käyttöä, esimerkiksi maksusääntelyn osalta. Myös lääketieteen kehittyminen ohjaa palvelujen järjestämistä ja kehittymistä: potilaat ohjautuvat erikoissairaanhoitoon ja kal-

liimpiin palveluihin, kun taas hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen jää kapeammalle huomiolle.

3.2 Toteuttamisvaihtoehdot

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut voidaan järjestää useilla eri tavoilla. Kuten edellä on todettu muiden Pohjoismaiden malleja kuvaavassa 2.12 luvussa, kussakin maassa on omanlaisensa järjestelmä. Lisäksi jokainen niistä poikkeaa Suomen kuntapohjaisesta mallista.

Suomessa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen uudistamista on selvitetty useassa eri yhteydessä viimeisen kymmenen vuoden aikana. Jäljempänä on lyhyesti tarkasteltu uusimpia selvityksiä ja niissä käsiteltyjä vaihtoehtoja.

Sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2010 asettama työryhmä laati yhdeksän erilaista rakennelinjausta ja lisäksi erilaisia rahoitusmalleja. Näiden pohjalta se esitti muistiossaan (STM raportteja ja muistioita 2011:7) kolme vaihtoehtoista mallia. Yksi niistä perustui nykyiseen kuntarakenteeseen ja kaksi muuta mallia tilanteeseen, jossa olisi selvästi nykyistä vähemmän ja nykyistä suuremmat kunnat. Nykyiseen kuntarakenteeseen perustuvassa mallissa olisi ollut 20–50 perustasosta vastaavaa kuntaa tai aluetta ja viisi erityistasosta vastaavaa aluetta. Mikäli kuntia olisi noin 30–50, voisivat ne järjestää ehdotuksen mukaan perustason palvelut. Erityispalveluista vastaisi tällöinkin viisi erityisvastuualuetta. Kolmannessa mallissa olisi alle 20 kuntaa. Tällöin ne vastaisivat kokonaisuudessaan sosiaali- ja terveydenhuollosta. Lisäksi työryhmä tarkasteli erilaisia vaihtoehtoja toiminnan rahoittamiseksi.

Vuonna 2012 asetetun työryhmän tehtävänä oli valmistella ehdotus sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteeksi sekä valmistella lakia sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, rahoittamisesta, kehittämisestä ja valvonnasta. Työryhmä tarkasteli väliraportissaan kolmea erilaista mallia. Loppuraportissaan (STM raportteja ja muistioita 2012:30) työryhmä ehdotti uutta integroitua ja kaksitasoista palvelurakennetta, jossa olisi nykyiseen verrattuna laajempi sosiaali- ja terveydenhuollon perustaso ja tätä täydentävä sosiaali- ja terveydenhuollon yhteinen erityisvastuutaso. Työryhmä totesi lisäksi, että sosiaali- ja terveydenhuollon perustasolla tarvitaan riittävää väestöpohjaa ja riittäviä tuotantovolyymejä palvelujen laadun ja turvallisuuden takaamiseksi. Palvelujen järjestäjien riittävät väestöpohjat luovat perustan kansallisesti yhdenvertaiselle palvelujärjestelmälle.

Työryhmän näkemyksen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen riittävän väestöpohjan tulisi olla kantokykytekijöistä riippuen vähintään 50 000 - 100 000. Muita kantokykytekijöitä ovat järjestäjän taloudellinen kestävyys ja vakaus, osaamisen turvaaminen, henkilöstön saatavuus ja riittävyys sekä infrastruktuuri. Työryhmä ei esittänyt arviota siitä, miten monta aluetta syntyisi edellä todetuilla kriteereillä. Työryhmä ehdotti lisäksi, että tulisi perustaa viisi sosiaali- ja terveydenhuollon erityisvastuualuetta, joiden tehtäviin kuuluisi työnjako-, koordinaatio-, suunnittelu- ja viranomaistehtäviä sekä velvollisuus sopia kansallisesti määritellyistä vaativan erityistason palveluista ja varmistaa näiden palveluiden saatavuus. Erityisvastuualueiden toimivallan tulisi perustua lainsäädäntöön.

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti edellä mainitun työryhmän työn valmistelua täydentämään marraskuussa 2012 selvityshenkilöryhmän Suomen kuntakentän alueellisten erojen ja erityispiirteiden sekä kielellisten olosuhteiden huomioon ottamiseksi. Selvityshenkilöryhmä esitti raportissaan (STM raportteja ja muistioita 2013:7), että sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu tulisi siirtää kunnilta sosiaali- ja terveydenhuollon alueille. Samalla sairaanhoitopiirien ja kehitysvammahuollon erityishuoltopiirien kuntayhtymät purettaisiin ja toiminta organisoitaisiin uudelleen. Suomeen muodostettaisiin ehdotuksen perusteella 34 sosiaali- ja terveysaluetta tai kuntaa, jotka vastaisivat lähes kaikkien sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä. Sosiaali- ja terveysalueiden lisäksi selvityshenkilöt ehdottivat viittä sosiaali- ja terveydenhuollon erityisvastuualuetta, joilla olisi laajaa perustasoa tukevia ja koordinoivia tehtäviä, tutkimusta ja koulutusta. Yliopistosairaalat vastaisivat edelleen vaativimman hoidon tuottamisesta ja osaamisesta

viidellä alueella. Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisten erityisvastuualueiden rakentaminen parantaisi erityisesti sosiaalihuollon erityispalvelujen tilannetta. Sosiaalihuollossa myös erityispalvelujen järjestäminen on nyt pääosin kuntien vastuulla ja niiden saatavuudessa on suuria ongelmia.

Pääministeri Jyrki Katainen asetti huhtikuussa 2013 koordinaatioryhmän valmistelemaan linjaukset sosiaali- ja terveydenhuollon perusratkaisuksi hallituksen tekemien valtiontalouden vuosien 2014–2017 kehysten pohjalta. Koordinaatioryhmä esitti toukokuussa 2013 yksimielisesti sosiaali- ja terveystoimen palvelurakennetta uudistuvassa kuntakentässä koskevan linjauksen.

Koordinaatioryhmän linjausten mukaan lähtökohtana on järjestämisvastuun kokoaminen kattavasti sosiaali- ja terveysalueelle. Sosiaali- ja terveysalueella järjestämisvastuu toteutetaan pääsääntöisesti vastuukuntamallilla. vastuukunnalla on järjestämisvastuu alueeseen kuuluvien kuntien kaikista kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista. Poikkeuksena tästä pääperiaatteesta on vähintään noin 20 000–50 000 asukkaan kunnilla oleva oikeus järjestää perustason palvelut. Linjauksen mukaan Metropolialueella lähtökohtana on yleissäännön mukaisesti sosiaali- ja terveysalueen muodostaminen siten, että vastuukuntana on vähintään noin 50 000 asukkaan kunta. Muodostuvan kuntarakenteen pohjalta määritellään erikseen kuntien kanssa käytävien neuvottelujen pohjalta se, miten sosiaali- ja terveysalueet muodostetaan niin että ne ovat sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toteuttamisen että yhdyskuntarakenteen kannalta tarkoituksenmukaisia kokonaisuuksia.

Lisäksi koordinaatioryhmän linjausten mukaan on viisi sosiaali- ja terveydenhuollon erityisvastuualuetta, joilla on sekä terveydenhuollon että sosiaalihuollon tehtäviä. Sosiaali- ja terveydenhuollon erityisvastuualueet ovat oikeushenkilöitä, joilla on lakiin perustuva oikeus ja velvollisuus sitovaan päätöksentekoon toimivaltaansa kuuluvissa asioissa. Erityisvastuualueella ei ole palveluiden järjestämisvastuuta. Erityisvastuualueiden keskeiset tehtävät linjausten mukaan ovat yhdenvertaisuuden turvaaminen erityisesti sosiaali- ja terveysalueiden yhteistyötä vaativissa keskitettävissä palveluissa, päällekkäisyyksien ja kilpavarustelun välttäminen sekä palvelukatveiden tunnistaminen, voimavarojen tarkoituksenmukainen ohjaus sekä tutkimuksen, kehittämisen ja opetuksen alueellinen koordinaatio.

Edellä todettujen vaihtoehtojen lisäksi yhtenä mahdollisuutena on ollut jatkaminen nykyisellä mallilla, jossa vastuu sosiaali- ja terveyspalveluista on lähtökohtaisesti kunnilla sekä lakiin perustuvilla kuntayhtymillä (erikoissairaanhoito ja kehitysvammaisten erityishuolto). Lisäksi nykymallissa sosiaalihuolto ja perusterveydenhuolto tulee järjestää puitelain perusteella vähintään 20 000 asukkaan suuruisilla yhteistoiminta-alueilla.

Sosiaali- ja terveysministeriön työryhmät ovat esittäneet, että sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun pitäisi olla nykyistä harvemmilla tahoilla. Nykymallissa järjestämisvastuussa olevia tahoja on noin 200. Osa tarkastelluista ehdotuksista on perustunut ajatukseen siitä, että kuntien lukumäärä vähenisi olennaisesti nykyisestä, mahdollisesti noin 50 tai jopa noin 20 kuntaan. Näin merkittävä kuntien lukumäärän väheneminen ei kuitenkaan ole tällä hetkellä näköpiirissä. Sen vuoksi uudistettava sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenne perustuu myös jatkossa kutakuinkin nykyiseen kuntarakenteeseen.

Vaihtoehtoina tässä tilanteessa ovat siten lähinnä nykyinen palvelurakenne, sosiaali- ja terveysministeriön palvelurakenneryhmän ja sen työhön pohjautuneen selvityshenkilöryhmän ehdotus tai jokin kolmas eri valmisteluvaihtoehdot yhdistävä malli. Tällainen kolmas malli on edellä todettu koordinaatioryhmän ehdotus, jonka mukaan järjestämisvastuu olisi pääsääntöisesti maakuntien keskuskaupunkeihin ja yli 50 000 asukkaan kuntiin pohjautuvilla sosiaali- ja terveysalueilla sekä osaksi perustason alueilla.

Koska nykylainsäädännön mukainen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu on osoittautunut monin tavoin haavoittuvaksi, vaihtoehdoiksi ovat jääneet selvityshenkilöryhmän ehdotus ja koordinaatioryhmän ehdotus.

Selvityshenkilöiden ehdotuksessa järjestämisvastuu olisi pääosin 34 sosiaali- ja terveysalueella ja osaksi viidellä erityisvastuualu-

eella. Ehdotuksen mukaisten alueiden väestöpohja vaihtelisi 22 000–614 000 asukkaan välillä. Suurimmalla osalla alueista väestöpohja olisi 100 000–300 000 asukasta. Alle 100 000 asukkaan alueita olisi mallissa 15.

Koordinaatioryhmän ehdotus perustuu maakuntien keskuskaupunkien ja yli 50 000 asukkaan kuntien pohjalle muodostuviin sosiaali- ja terveysalueisiin siten, että työssäkäyntialueella voi olla vain yksi sosiaali- ja terveysalue. Lisäksi pääkaupungin metropolialueella sosiaali- ja terveysalueet voitaisiin muodostaa pääsäännöstä poikkeavia perustein. Nykyisellä kuntarakenteella sosiaali- ja terveysalueita tulisi 20, mikäli metropolialueelle tulisi vain yksi sosiaali- ja terveysalue. Kuntaliitokset ja metropolialueelle mahdollisesti syntyvät useammat sosiaali- ja terveysalueet voisivat johtaa myös tätä useampiin alueisiin, mutta maksimina voitaneen pitää 30 aluetta. Jokaisen näiden kriteerien mukaisen sosiaali- ja terveysalueen väestöpohja olisi yli 50 000 asukasta.

Koordinaatioryhmän ehdotus mahdollistaa lisäksi perustason alueiden muodostamisen. Niitä voisivat muodostaa vähintään noin 20 000 asukkaan kunnat, mikäli ne nimenomaisesti haluaisivat itse muodostaa perustason alueen. Perustason alueeseen voisi kuulua myös yli 20 000 asukkaan kunnan työssäkäyntialueeseen tai toiminnalliseen kokonaisuuteen kuuluvia pienempiä kuntia. Näidenkin osalta lähtökohtana on, että kunta itse tekee päätöksen siitä, että se haluaa kuulua sosiaali- ja terveysalueen lisäksi perustason alueeseen.

Kumpikin edellä mainittu malli on omalla tavallaan kaksitasoinen. Selvityshenkilöryhmän ehdotus on sitä kokonaisuudessaan, koska palvelujen järjestämisestä vastaisivat sosiaali- ja terveysalueen ja erityistason palvelujen osalta erityisvastuualueet. Koordinaatioryhmän ehdotuksen perusteella järjestelmä on yksitasoinen jos kunta kuuluu vain sosiaali- ja terveysalueeseen. Mikäli kunta kuuluu myös perustason alueeseen, tällöin peruspalvelut järjestäisi perustason alue ja muut palvelut järjestäisi sosiaali- ja terveysalue. Tältä osin malli olisi kaksitasoinen.

Koska koordinaatioryhmän mallin lähtökohtana on selvityshenkilöryhmän ehdotusta laajemmat sosiaali- ja terveysalueet, jotka järjestävät kaikki sosiaali- ja terveyspalvelut, on uudistuksen valmistelu toteutettu sen mukaisesti. Mallin mukaisilla sosiaali- ja terveysalueilla toteutuu sekä horisontaalinen että vertikaalinen integraatio. Tämä voivat kuitenkin rikkoa perustason alueet. Arvioitaessa perustason alueiden merkitystä, on otettava huomioon, että ne voivat toteutua vain jos kunnat itse sitä haluavat. Lisäksi perustason alueeseen kuuluvat kunnat ovat myös mukana sosiaali- ja terveysalueessa ja osallistuvat sen päätöksentekoon. Tämä mahdollistaa sen, että näiden kuntien palvelujen toteuttamisessa on varsin pitkälle mahdollista toteuttaa myös vertikaalinen integraatio.

Lisäksi tässä on otettava huomioon, että perustason alueita voi pääsääntöisesti muodostua vain rajatuilla alueilla ja enimmillään niitä voi olla noin 30. Sen vuoksi pääosa kunnista ja väestöstä tulee asumaan kunnissa, joiden palvelut toteutuvat täysin integroidusti.

Koordinaatioryhmän ehdotukseen perustuvan mallin tarkempi kuvaus on jäljempänä luvussa 3.3.

3.3 Keskeiset ehdotukset

Järjestämisvastuu sosiaali- ja terveydenhuollosta

Toteutettavassa uudistuksessa lähtökohtana on järjestämisvastuun kokoaminen kattavasti sosiaali- ja terveysalueelle. Jokaisen kunnan tulee kuulua sosiaali- ja terveysalueeseen. Alueet muodostuvat pääsääntöisesti maakuntien keskuskaupunkien ympärille. Maakuntien keskuskaupunkeja on 18.

Sosiaali- ja terveysalueella järjestämisvastuu toteutetaan pääsääntöisesti niin sanotulla vastuukuntamallilla. Vastuukuntina toimivat maakuntien keskuskaupungit. Myös yli 50 000 asukkaan kunnat, jotka ovat työssäkäyntialueen keskuskuntia ja joilla on riittävä kantokyky, voivat toimia vastuukuntina. Lisäksi muut vähintään noin 50 000 asukkaan kunnat voivat järjestää omille asukkailleen sosiaali- ja terveyspalvelut, jos niillä on riittävä kantokyky. Vastuukuntamallin sijasta sosiaali- ja terveysalueen toiminnasta voi kuntien päätöksellä vastata myös kuntayhtymä, jos mahdollisen vastuukunnan asukaslu-

ku olisi alle puolet koko alueen asukasluvusta ja alueen kunnat, mahdollinen vastuukunta mukaan lukien, niin päättävät.

Sosiaali- ja terveysalueen vastuukunnalla on järjestämisvastuu alueeseen kuuluvien kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista. Vastuukunnassa on toimielin (lautakunta), joka sen alaisena olevan sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisen toimesta järjestää palvelut yhdenmukaisesti kaikkien alueeseen kuuluvien kuntien asukkaille, myös vastuukunnan omille asukkaille.

Poikkeuksena tästä pääperiaatteesta on vähintään 20 000 asukkaan kunnilla oleva oikeus järjestää perustason palvelut asukkailleen ja eräissä tapauksissa myös samaan toiminnalliseen kokonaisuuteen kuuluville alle 20 000 asukkaan kunnille. Perustason alueen hallinto järjestetään aina vastuukuntaperiaatteella, joka toteutetaan samalla periaatteella kuin sosiaali- ja terveysalueen vastuukunnan hallinto.

Alle 20 000 asukkaan kunnat kuuluvat edellä olevan mukaisesti aina johonkin sosiaali- ja terveysalueeseen. Alle 20 000 asukkaan kunnat on myös mahdollisuus olla mukana perustason alueessa, jos kunta kuuluu perustason alueen vastuukunnan työssäkäyntialueeseen, yhtenäiseen yhdyskuntarakennealueeseen tai muuhun toiminnalliseen kokonaisuuteen.

Edellä olevan mukaisesti vain sosiaali- ja terveysalueen tai perustason alueen vastuukunnalla tai kuntayhtymällä on järjestämisvastuu ja siihen liittyvä päätösvalta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä.

Järjestämisvastuulla tarkoitetaan oikeudellista ja rahoituksellista vastuuta siitä, että vastuuseen kuuluvat tehtävät tulevat toteutetuiksi lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Sosiaali- ja terveysuudistuksen yhteydessä järjestämisvastuun käsitettä uudistetaan siten, että nämä vastuut erkanevat toisistaan. Kaikilla kunnilla on rahoitusvastuu sosiaali- ja terveydenhuollon lakisääteisistä palveluista. Sen sijaan vastuu siitä, että palvelut tulevat järjestetyiksi lainsäädännössä edellytetyllä tavalla on sosiaali- ja terveysalueiden vastuukunnilla tai kuntayhtymillä ja osin myös perustason alueiden vastuukunnilla. Rahoitusvastuussa olevat kunnat osallistuvat kuitenkin järjestämisvastuussa olevan vastuukunnan tai kuntayhtymän hallintoon.

Järjestämisvastuuseen ei kuulu velvollisuutta itse tuottaa tai toteuttaa niitä palveluja ja toimintoja, jotka järjestämisvastuu käsittää. Vastuukunta tai kuntayhtymä voi järjestää palveluja yhteistyössä muiden vastuukuntien tai kuntayhtymien kanssa ja hankkia niitä myös yksityisiltä palvelujen tuottajilta tai kolmannen sektorin toimijoilta.

Jos sosiaali- ja terveysalueeseen kuuluva kunta tai kuntia on muodostanut perustason alueen, tällöin palvelujen järjestämisvastuu jakautuu alueiden kesken. Perustason alueen järjestämisvastuuseen kuuluvat tehtävät määritellään järjestämislaissa. Näitä tehtäviä ovat sosiaalipalvelujen osalta sosiaalihuoltolain 17 §:n 1 momentin 1-7 kohdassa luetellut yleiset sosiaalipalvelut. Nämä palvelut ovat: 1) sosiaalityö, 2) kasvatus- ja perheneuvonta, 3) kotipalvelut, 4) asumispalvelut, 5) laitoshuolto, 6) perhehoito, 7) vammaisten henkilöiden työllistämistä tukeva toiminta ja vammaisten henkilöiden työtoiminta. Omaishoidon tuki rinnastuu sosiaalihuoltolain 17 §:n mukaisiin yleisiin sosiaalipalveluihin, joten perustason alue vastaisi myös tämän palvelun järjestämisestä. Lisäksi vanhuspalvelulaissa säädettyjen tehtävien kokonaisuus kuuluisi niin ikään perustason alueen vastuulle, koska vastuu suurimmasta osasta iäkkäiden ihmisten tarvitsemien sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä olisi siellä.

Edellä mainittujen sosiaalihuollon palvelujen lisäksi perustason alue vastaisi perusterveydenhuollon järjestämisestä. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö voisi myöntää alueen vastuukunnalle oikeuden järjestää joitakin erikoissairaanhoidon palveluja.

Järjestämisvastuun sisältö määräytyy järjestämislain perusteella. Sama koskee vastuun jakautumista sosiaali- ja terveysalueiden ja perustason alueiden kesken. Alueet eivät voisi sopia keskenään vastuun jakautumisesta toisin. Sen sijaan ne voisivat sopia palvelujen tuottamisesta.

Palvelut tulee järjestää kaikille sosiaali- ja terveysalueeseen ja perustason alueeseen kuuluvien kuntien asukkaille siten, että perustuslain mukainen yhdenvertaisuus toteutuu. Tämä tarkoittaa myös palvelujen alueellisen saatavuuden ja saavutettavuuden tur-

vaamista. Lähipalvelujen turvaamiseksi perustason alueiden ja sosiaali- ja terveysalueiden tulee laatia suunnitelma niiden toteuttamisesta.

Erityisvastuualueet

Lakiesityksen mukaisten erityisvastuualueiden rooli ja tehtävät olisivat olennaisesti erilaisia kuin nykyisten, erityistason sairaanhoidon järjestämisestä vastaavien erityisvastuualueiden. Erityisvastuualueilla olisi sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon tehtäviä. Niillä ei myöskään olisi vastuuta palveluiden järjestämisestä, vaan ne vastaisivat alueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan ohjauksesta, suunnittelusta ja yhteensovittamisesta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon erityisvastuualueet olisivat sosiaali- ja terveysalueiden muodostamia kuntayhtymämuotoisia oikeushenkilöitä, joilla olisi sitovaa päätösvaltaa toimivaltaansa kuuluvissa asioissa. Ylintä päätösvaltaa erityisvastuualueella käyttäisi sosiaali- ja terveysalueiden edustajien muodostama yhtymäkokous. Lisäksi erityisvastuualueella olisi hallitus ja tarpeellinen määrä valmisteluelimiä ja asiantuntijahenkilöstöä. Erityisvastuualueita muodostettaisiin viisi. Valtioneuvosto päättäisi erityisvastuualueet ja niihin kuuluvat sosiaali- ja terveysalueet.

Erityisvastuualue perustettaisiin alueen kuntien tekemällä perussopimuksella, jossa sovittaisiin esimerkiksi erityisvastuualueen rahoituksesta. Erityisvastuualueen ohjaus-, suunnittelu- ja yhteensovittamistehtävien hoitamiseksi laissa säädettäisiin erityisvastuualueen toimeenpanosopimuksesta. Sopimuksen valmistelisi ja toimeenpanisi erityisvastuualueen hallitus.

Suomalaisen ja kansainvälisen kokemuksen mukaan on yleistä, että alueiden välille syntyy vaihtelua palveluiden laadussa ja saatavuudessa. Tällainen tilanne ei ole sopusoinnussa perustuslain 19 §:n 3 momentin kanssa, jonka mukaan julkisen vallan on turvattava jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut. Tämän vuoksi ehdotetaan, että erityisvastuualue voisi puuttua perustason alueiden ja sosiaali- ja terveysalueiden järjestämisvastuulla olevien palveluiden tuottamiseen palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden varmistamiseksi. Erityisvastuualueen tulisi estää päällekkäistä toimintaa ja toisaalta varmistaa se, ettei synny palvelukatveita. Erityisvastuualue vastaisi myös sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan sovittamisesta kansallisen tason strategisten linjausten kanssa ja varmistaisi kansallisen ohjauksen toteutumisen toiminnassa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämisohjelman alueellisesta toimeenpanosta vastaavat alueelliset johtoryhmät. Nämä aluejohtoryhmät asettaisi ehdotuksen mukaan jatkossa erityisvastuualue. Erityisvastuualue asettaisi myös terveydenhuollon yliopistollisen tutkimustoimikunnan, jonka tehtävänä olisi muun muassa yliopistotasoiseen terveyden tutkimukseen myönnettävän valtion rahoituksen jakaminen alueellaan.

Hallinto

Sosiaali- ja terveysalueiden ja perustason alueiden hallinto järjestetään ehdotuksen mukaan pääsääntöisesti vastuukuntamallilla. Vastuukunnassa on yhteinen toimielin, joka vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon käytännön järjestämisestä ja toteutuksesta. Sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisorganisaatio toimii tämän yhteisen toimielimen alaisuudessa.

Toimielimen valitsee alueeseen kuuluvien kuntien edustajainkokous. Edustajainkokouksessa kuntien valitsemien edustajien äänimäärä perustuu kuntien asukaslukuun. Edustajainkokouksen tehtävänä on laatia yhteistoimintasopimus, missä määritellään alueen toiminnan keskeiset periaatteet. Lisäksi edustajainkokous valitsee toimielimen jäsenet, hyväksyy vuosittain alueen talousarvion ja toimintasuunnitelman sekä hyväksyy tilinpäätöksen ja päättää vastuuvapauden myöntämisestä toimielimelle.

Säädettävässä järjestämislaissa on myös tarkemmat säännökset edustajainkokouksen ja toimielimen tehtävistä sekä taloushallinnosta ja kaksikieliselle alueelle perustettavasta vähemmistökielen jaostosta.

Jos sosiaali- ja terveysalueen vastuukunnan asukasluku olisi alle puolet koko alueen asukasluvusta, kunnat voivat päättää, että sosiaali- ja terveysalueella toiminnasta vastaa kun-

tayhtymä. Kuntayhtymään sovelletaan tällöin kuntalain kuntayhtymää koskevia säännöksiä. Perustason alueen toimintaa ei sen sijaan voi järjestää kuntayhtymämallilla.

Erityisvastuualueelle kuuluvista tehtävistä vastaisi erityisvastuualueen kuntayhtymä, johon sovellettaisiin kuntalain kuntayhtymää koskevia säännöksiä, ellei nyt ehdotettavassa laissa toisin säädetä. Kuntayhtymän yhtymäkokouksessa olisivat edustettuina kaikki erityisvastuualueen sosiaali- ja terveysalueisiin kuuluvat kunnat. Yhtymäkokous vahvistaisi erityisvastuualueen toimeenpanosuunnitelman, jossa sovitaan erityisvastuualueen tehtävien toimeenpanosta ja niiden edellyttämistä yhteistyörakenteista.

Rahoitus

Sosiaali- ja terveysalueen ja peruspalvelualueen rahoitus

Sosiaali- ja terveys-alueen jäsenkunnat rahoittaisivat alueen toiminnan. Esityksen mukaan kunnat voisivat sopia keskenään, miten toiminta rahoitetaan tai millä perusteella jäsenkunnat maksavat vastuukunnalle sen järjestämistä palveluista. Kunnat voisivat tällöin valita alueelle parhaiten sopivan rahoitusmallin.

Sopimuksen hyväksymisen tai muuttamisen ei tarvitse tapahtua yksimielisesti. Kuntalain (365/1995) 79 §:ssä 1 momentissa on säädetty, että kuntayhtymän perussopimusta voidaan muuttaa, jos vähintään kaksi kolmannesta jäsenkunnista sitä kannattaa ja niiden asukasluku on vähintään puolet kaikkien jäsenkuntien yhteenlasketusta asukasluvusta. Mainittua kuntalain säännöstä ehdotetaan sovellettavaksi myös sosiaali- ja terveysalueiden hallinnossa, ja se ulotettaisiin koskemaan myös sopimuksen hyväksymistä.

Koska on kuitenkin mahdollista, että kunnat eivät pääse asiasta sopimukseen, lakiin esitetään otettavaksi tällaisen tilanteen varalta rahoitusta koskevat säännökset.

Väestön ikärakenteella ja sairastavuudella painotettu kapitaatiomalli on paras vaihtoehto silloin, kun tavoitellaan alueellisesti yhtenäistä, selkeää, yhteisvastuullista, yhdenvertaista ja oikeudenmukaista, koko alueen yhtenäiseen suunnitteluun ja kehittämiseen perustuvaa kokonaisuutta. Kapitaatio- eli väestömääräpohjaisessa mallissa kunnan maksu määräytyy asukasluvun mukaan (x euroa/asukas). Kapitaatioperiaate voidaan toteuttaa siten, että alueen budjetoidut menot jaetaan kaikkien jäsenkuntien kesken asukasluvun suhteessa. Kun saatua lukua painotetaan väestön ikärakenteella ja sairastavuudella, asukaskohtainen maksu vaihtelee kunnittain kunnan väestön palvelujen tarpeen mukaan. Tämä vastaisi nykyistä valtionosuusjärjestelmää, jossa noin 92 prosenttia valtionosuuden laskennallisista kustannuksista asukasta kohden määräytyy ikärakenteen ja sairastavuuden perusteella.

Kapitaatiomallissa kunnan menot ovat hyvin ennakoitavissa, koska maksu ei riipu kunnan asukkaiden palvelujen käytön määrästä. Menojen kehitystä seurataan alueellisesti ja kuntakohtaiset erot tasoittuvat pitemmän ajanjakson aikana.

Kapitaatiomallin soveltaminen vakiintuneisiin palveluihin voi aiheuttaa merkittäviä muutoksia kuntien nykyisiin menoihin ja muuttaa olennaisesti kuntien keskinäisiä maksuosuuksia. Kapitaatioperusteiseen laskutukseen siirtyminen edellyttääkin kuntakohtaisen vaihtelun vuoksi useamman vuoden siirtymäaikaa, jonka aikana palvelujen tarjonta ja palvelurakenne sopeutettaisiin kunnittain väestön palvelujen tarvetta vastaavaksi. Siirtymäajan pituus voisi olla kolme vuotta.

Jos 20 000 - 50 000 asukkaan kunta toimii vastuukuntana alle 20 000 asukkaan kunnan peruspalvelujen järjestämiseksi, korvaukset tässä vastuukuntamallissa järjestettäisiin myös kapitaatioperusteisesti.

Palvelurakenneuudistuksen yhteydessä tavoitteena on niin vahvojen kuntien ja sosiaali- ja terveysalueiden muodostuminen, että järjestämisvastuussa olevat tahot pystyvät kantamaan satunnaiset suuretkin kustannusvaihtelut. Näin ollen tällaisten vaihtelujen tasaamiseksi ei ole tarpeen luoda lainsäädännöllä suurten kustannusten tasausjärjestelmää. Kunnat voisivat kuitenkin halutessaan sellaisesta sopia.

Perustason alueen osallistuminen sosiaali- ja terveysalueen rahoitukseen

Kunnat, joiden väestöpohja on 20 000–50 000 asukasta, voisivat järjestää itse sosiaali- ja terveydenhuollon perustason palvelut, joissakin tapauksissa myös peruserikoissairaanhoidon palvelut.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen toteuttamiseksi tarvittavista sosiaali- ja terveysalueen yhteisistä tehtävistä, kuten infrastruktuurin aiheuttamista kustannuksista ja varalla olosta (johon sisältyy muun muassa päivystys, ensihoito ja poikkeusolovalmiuden ylläpito) edellä tarkoitetut kunnat vastaisivat kapitaatioperiaatteen mukaisesti.

Siltä osin kuin 20 000–50 000 asukkaan edellä tarkoitetut kunnat hankkisivat vain osan tarvitsemistaan palveluista sosiaali- ja terveysalueelta, ne osallistuisivat näiden palvelujen rahoittamiseen suoriteperusteisesti. Laskutus perustuisi tuotantokustannuksiin.

Suoritemallissa kunnan vuotuinen maksu määräytyy kunnan asukkaiden palvelujen käytön mukaan. Malli toteuttaa aiheuttamisperiaatteen. Kunnan kannalta menojen ennakointi on kapitaatiomallia vaikeampaa, koska kuntalaisten palvelujen käyttöä ja sen kustannusten kokonaismäärää voi olla etukäteen vaikea ennustaa. Sairaanhoitopiireissä suoriteperusteinen korvaus on nykyisin yleinen tapa maksaa palvelujen tuottajalle palveluista. Piirit laskuttavat kuntia tyypillisesti hoidettujen potilaiden määrän ja potilaille tehtyjen toimenpiteiden mukaan. Useimmissa sairaanhoitopiireissä laskutuksessa käytetään diagnoosi- ja toimenpideperusteista drg (diagnosis-related group) -järjestelmää, jossa potilaan hoidon laskutushinta määräytyy hoitotapahtuman tai suoritteen keskimääräisen kustannuksen mukaan. Erikoissairaanhoidon avopalvelujen sekä psykiatrisen hoidon laskutuksessa käytetään yleensä suoritemääriin (esimerkiksi hoitopäivien määrä) perustuvaa järjestelmää.

Erityisvastuualueiden rahoitus

Eritysvastuualueiden rahoitukseen, joka tulee sosiaali- ja terveysalueilta, sovellettaisiin sosiaali- ja terveysalueiden asukasmäärään pohjautuvaa rahoitusmallia.

Kehittämistoiminta

Sosiaali- ja terveysalueen vastuukunnan tulisi vastata alueensa sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisestä.

Sosiaalialan osaamiskeskusten toiminta ja perusterveydenhuollon yksiköiden toiminta tulisi integroida. Näin vahvistettaisiin tarvittavaa sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämistoiminnan asiantuntemusta alueilla. Yhteen sovittamalla erityisvastuualueella sosiaalialan osaamiskeskusten ja perusterveydenhuollon yksiköiden toimintaa sekä sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämisohjelman linjauksia ja muuta kansallista ohjausta, saadaan muodostettua erityisvastuualuetasoinen kehittämisen tukirakenne.

Erityisvastuualueelle asetettaisiin tehtäväksi vastata alueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämisohjelman toimeenpanosta. Kaste-ohjelman alueellisia johtoryhmiä ei enää asetettaisi sosiaali- ja terveysministeriön toimesta, vaan erityisvastuualueet voisivat päättää Kaste-ohjelman toimeenpanon muodoista. Halutessaan ne voisivat asettaa nykyisenkaltaisia alueellisia Kaste-johtoryhmiä.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Yleistä

Esityksessä ehdotetaan uudistettavaksi kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon hallinnolliset rakenteet. Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon lakisääteiset julkiset tehtävät on ehdotuksen mukaan järjestettävä ylikunnallisena yhteistyönä. Nyt niiden järjestämisestä vastaavat pääosin yksittäiset kunnat ja osin lakisääteiset kuntayhtymät. Siten uudistuksen välittömät vaikutukset kohdistuvat kuntien ja kuntayhtymien hallintoon ja niiden hallinnollisiin rakenteisiin.

Hallinnolliset muutokset ovat kuitenkin vain keino uudistuksen päätavoitteiden toteuttamiseksi. Tavoitteena on turvata yhdenvertaiset sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelut kaikille Suomessa asuville. Tämän tavoitteen saavuttamiseen vaikuttavat nyt

muun muassa väestön ikääntyminen ja siitä johtuva palvelutarpeen kasvu sekä julkisen talouden kestävyysvaje. Sen vuoksi jatkossa on kiinnitettävä nykyistä enemmän huomiota palvelujen vaikuttavuuteen ja niiden kustannustehokkaaseen tuottamiseen.

Uudistuksen vaikutukset talouteen, hallintoon sekä väestön asemaan ja palveluihin riippuvat olennaisesti siitä, miten ehdotuksen mukaiset sosiaali- ja terveysalueet ja perustason alueet toteuttavat niiden järjestämisvastuulle kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon. Varmaa tietoa ehdotuksen mukaisen uudistuksen vaikutuksista ei voida esittää. Vaikutuksia voidaan kuitenkin arvioida niiden kokemusten perusteella, joita on saatu aiemmin toteutetuista ylikunnallisista järjestelyistä. Esimerkkeinä voidaan käyttää erityisesti Kainuun hallintokokeilua, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiriä (Eksote) sekä Parashankkeen mukaisia yhteistoiminta-alueita. Niissä kaikissa on koottu palvelujen järjestäminen aikaisempaan laajemmaksi ylikunnalliseksi toiminnaksi. Kainuun hallintokokeilussa ja Eksotessa on lisäksi toteutunut pitkälti ehdotettavan uudistuksen mukainen sosiaali- ja terveyspalvelujen horisontaalinen ja vertikaalinen integraatio. Kainuun maakunnassa toteutettu malli vastasi varsin pitkälle ehdotettavaa sote-aluetta, jonka alueella ei ole perustason alueita. Eksote taasen on esimerkki sote-alueesta, johon kuuluu myös erillinen perustason alue.

4.2 Taloudelliset vaikutukset

Integroidusta sote-rakenteesta saatavaa säästöpotentiaalia voidaan arvioida Eksotesta ja Kainuun maakuntakokeilusta saatavilla kokemuksilla.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tekemässä selvityksessä (THL 2013: Sote-uuditsuksen vaikutusten alustava arviointi) on verrattu Eksoten ja Kainuun kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon asukaskohtaisten kustannusten kehitystä vertailukuntien kustannusten kehitykseen vuosina 2002 – 2012. Vertailukunnat valittiin viiden tekijän perusteella, joita olivat asukasluku, naisten osuus väestöstä, 75 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä, työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus 16 – 64 -vuotiaista ja työttömien osuus työvoimasta.

Selvityksen perusteella Eksoten ja vertailukuntien asukaskohtaiset sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannukset kasvoivat Eksotessa ja vertailualueella kasvoivat vuosina 2002 – 2008 yhtä paljon. Eksoten toiminnan käynnistyttyä vuonna 2009 kustannuskehitys sen sijaan on eronnut merkittävästi. Eksoteen kuuluvien kuntien asukaskohtaiset kustannukset ovat alentuneet vuosina 2009 - 2012 kun vertailukunnissa kustannukset ovat jatkaneet kasvua pitkälti samaan tahtiin kuin aiemminkin.

Tarkasteltaessa Eksoten perustamisen vaikutusta euromääräisiin nettokustannuksiin, voidaan todeta, että verrattaessa ennen Eksoten perustamista sekä sen jälkeen syntyneitä kustannuksia, on kuntayhtymän kokonaiskustannuksissa pystytty säästämään 9,5 miljoonaa euroa vuosina 2010 – 2012.

Kainuun hallintokokeilussa mukana olleiden kuntien asukaskohtaiset kustannukset kasvoivat ennen kokeilun alkua vuosina 2002 – 2004 keskimäärin 6,7 prosenttia vuodessa ja vertailukunnissa luku oli keskimäärin 4,3 prosenttia vuodessa. Hallintokokeilun alettua kustannusten kasvu Kainuussa hidastui vertailualuetta alemmaksi. Vuosina 2006 – 2012 Kainuussa kustannusten kasvu oli keskimäärin 2,7 prosenttia vuodessa kun vertailukunnissa kasvu oli 3,6 prosenttia vuodessa.

Sekä Eksotessa että Kainuussa säästöt ovat ensi vaiheessa syntyneet pitkälti toimintojen yhteen kokoamiseen liittyvällä suuruuden ekonomialla (logistiikka, hankinnat, hallinto). Säästöt ovat toteutuneet siitä huolimatta, että organisaatiot ovat samalla olleet muutosprosessissa.

Palvelujen kokoaminen yhden organisaation vastuulle mahdollistaa pidemmällä aikavälillä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän tehokkaan integraation. Toimipisteiden uudelleen järjestelyt ja toimintatapojen uudistaminen vaatii aina useita vuosia. Sen vuoksi toiminnallisten uudistusten mukaan tuomat säästöt toteutuvat ja näkyvät hitaammin kuin hallinnon, hankintatoimen ja vastaavien toimintojen yhdistämisestä saatavat säästöt. Esimerkiksi vuoden 2000 alussa toimintansa aloittaneen Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin (HUS) deflatoidut

asukaskohtaiset kustannukset nousivat sen muutaman ensimmäisen toimintavuoden aikana samaan tahtiin kuin muiden sairaanhoitopiirien kustannukset. Vuodesta 2005 lähtien HUS:n kustannuskehitys sen sijaan on poikennut merkittävästi muiden sairaanhoitopiirien keskimääräisestä kustannuskehityksestä. Asukaskohtaiset kustannukset ovat laskeneet ja ovat nyt selvästi alemmat kuin muualla maassa. Ennen sairaanhoitopiirin perustamista asukaskohtaiset kustannukset olivat muuta maata korkeammat.

Vastaavasti Eksotessa on kesällä 2013 tehty päätökset toiminnan sopeuttamisesta kuntien taloudellisen kantokyvyn mukaiseksi. Sopeuttaminen on mahdollista organisoimalla toiminta alueellisena kokonaisratkaisuna uudella tavalla. Kustannussäästöt tehdään suunnitelman mukaan toiminnan uudenlaisella toteutuksella (laitoshoidon vähentäminen, kotiin annettavien palvelujen uudelleen järjestäminen, hyvinvointiasemien perustaminen), henkilöstörakenteen muutoksilla, tiettyjen toimintojen keskittämisellä (päivystys ja kuntoutus) sekä uudenlaisilla alueellisilla sähköisillä ja logistisilla ratkaisuilla.

Hallinnollisilla ja toiminnallisilla uudistuksilla on merkittävä vaikutus niin valtakunnallisesti, alueellisesti kuin myös kuntien kannalta. Jos uudistus johtaisi kustannusten kasvun hidastumiseen tai eräin osin jopa reaalisten kustannusten laskuun, kuten Kainuussa ja Eksotessa on tapahtunut, tarkoittaisi tämä valtakunnan tasolla useiden satojen miljoonien kustannussäästöihin vuositasolla. Samoin alueelliset ja paikalliset kustannusvaikutukset ovat huomattavia. Koska olosuhteet poikkeavat merkittävästi maan eri osissa ei mainittujen kahden alueen perusteella ole mahdollista tehdä koko maata käsittäviä täsmällisiä vaikutusarvioita. Kuitenkin voitaneen arvioida, että kustannusten kasvu on hyvinkin mahdollista saada 1 - 2 prosenttiyksikkö pienemmäksi kuin mikä on ollut toteutunut kehitys. Tällöin vuotuiset säästöt voisivat olla koko maan tasolla x – xx miljoonaa euroa.

Vaikka toiminnan uudelleenorganisointi tarkoittaakin suunnitelmien mukaan joidenkin toimintojen, keskittämistä, on alueellisella uudelleenorganisoinnilla tarkoitus saavuttaa myös laadun parannuksia. Tästä konkreettisin esimerkki on jo käynnistetty mielenterveyspalvelujen palvelukokonaisuuden toiminnallinen uudistus, jonka myötä Eksotessa on saatu puretuksi mielenterveyspalvelujen jonot sekä vähennetyksi laitoshoitoa noin puoleen aiemmasta. Suunnitelmat sisältävät myös toimia alueellisen yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi hoidon ja hoivan saannissa.

4.3 Hallinnolliset ja organisatoriset vaikutukset

Ehdotetulla uudistuksella on merkittävä vaikutus kuntien hallintoon. Sosiaali- ja terveydenhuolto siirtyy pääsääntöisesti kokonaan ylikunnalliseksi yhteistoiminnaksi. Poikkeuksena tästä voivat muodostaa vain muutamat yksittäiset kunnat, joilla on mahdollisuus muodostaa yksin joko perustason alue tai myös sosiaali- ja terveysalue. Yhden kunnan muodostamia perustason alueita voisi olla teoriassa enimmillään noin 30 ja yhden kunnan muodostamia sote-alueita nykyisellä kuntarakenteella kaksi.

Nyt sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu on jakautunut kunnille, eri tavoin muodostetuille yhteistoiminta-alueille, sairaanhoitopiirien kuntayhtymille ja erityishuoltopiirien kuntayhtymille. Järjestämisvastuussa olevia organisaatioita on hieman vajaat 200. Kainuuta ja Eksotea lukuun ottamatta kuntien asukkaille sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja järjestää vähintään kaksi ja joissain tapauksissa jopa neljä eri organisaatiota (kunta itse, kansanterveystyön kuntayhtymä, sairaanhoitopiirin kuntayhtymä ja erityishuoltopiirin kuntayhtymä). Uudistuksen seurauksena useimmille kunnille ja niiden asukkaille kaikkien sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä vastaisi sosiaali- ja terveysalueen vastuukunta tai kuntayhtymä. Osalle kunnista ja niiden asukkaita palvelujen järjestämisvastuu jakautuisi sote-alueen ja perustason alueen kesken. Ehdotetun lain mukaisia sosiaali- ja terveysalueita ja perustason alueita muodostunee yhteensä noin 50. Jos näin tapahtuu, järjestämisvastuussa olevien organisaatioiden määrä vähenee enimmillään lähes neljäsosaan ja vähimmilläänkin kolmasosaan nykyisestä lukumäärästä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja siihen liittyvä hallinto siirtyisivät näin ol-

len valtaosaltaan pois yksittäisten kuntien itsenäisestä päätöksenteosta. Tämä koskisi myös niitä kuntia, jotka toimisivat sote-alueiden tai perustason alueiden vastuukuntina. Myös vastuukunnan järjestämän sosiaali- ja terveydenhuollon hallinto ja päätöksenteko erkanisivat merkittävästi vastuukunnan muusta hallinnosta. Vastuukunnan järjestämän sosiaali- ja terveydenhuollon hallintoon osallistuisivat muut alueeseen kuuluvat kunnat edustajainkokouksen ja osin vastuukunnassa olevan yhteisen toimielimen kautta. Jos sosiaali- ja terveysalueen toiminnasta vastaisi kuntayhtymä, sen hallinto määräytyisi kuntalain säännösten perusteella ja olisi käytännössä pitkälti vastaava kuin nykyisissä sosiaali- tai terveydenhuollon kuntayhtymissä.

Tilanteissa joissa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintoja on ryhdytty toteuttamaan ylikunnallisena toimintana tai tällaista toimintaa on laajennettu, muutoksella on tehtyjen selvitysten perusteella ollut vaikutuksia hallinnon ja päätöksenteon toteutukseen ja rakenteisiin. Hallinnolliset mallit ovat olleet puitelain mukaisilla yhteistoiminta-alueilla hyvin monimuotoisia ja niihin liittyy runsaasti erilaisia päätöksenteon rakenteita. Silloin kun näillä alueilla palveluverkon ja toiminnan tarkastelu on edelleen perustunut kuntarajoihin, se on osassa alueita hidastanut tai estänyt palvelujen toiminnallista ja organisatorista kehittämistä tuottavuuden näkökulmasta.

Yhteistoiminta-alueilla merkittävä osuus palvelujen hallinnossa ja päätöksenteossa on myös palvelusopimuksilla, jotka järjestämisvastuinen taho (vastuukunta) tekee kumppanikuntien kanssa. Sopimusprosessit on määritelty ja ne mahdollistavat kuntien osallistumisen prosessin eri vaiheisiin. Suuri painoarvo on ollut muun muassa palvelutarvearviolla, jonka perusteella palvelusuunnitelmia ja -sopimuksia kuntien kanssa laaditaan. Näihin prosesseihin osallistuu kunnista yleensä melko laaja päätöksentekijöiden ja asiantuntijoiden joukko. Lisäksi useilla alueilla on muodostettu erilaisia virallisen sopimusprosessin ohella toimivia epävirallisia yhteistyö- ja seurantaryhmiä.

Paras -uudistusta edeltäneeseen aikaan verrattuna tietoisuus sosiaali- ja terveyspalvelujen tarpeen perusteista, mahdollisista toteuttamismalleista ja kustannusten muodostumisesta on tutkimusten mukaan lisääntynyt monessa kunnassa. Paras -kyselyssä vuonna 2009 kuntien edustajat kuvasivat uudistuksen valmisteluprosesseja työläiksi ja vaativiksi, mutta pitivät niitä hyödyllisinä koska keskustelua sosiaali- ja terveyspalveluista ei oltu aikaisemmin saatu päätöksenteossa käynnistettyä.

Laajemmille alueille siirryttäessä palveluissa on haettu yhdenvertaisuutta yhtenäistämällä kaikki palvelujen johtamisen, esimiestyön ja toiminnan rakenteet ja prosessit. Yhdenvertaisuutta on myös pyritty turvaamaan hyvin rajaavilla, kuntarajoja korostavilla sopimuksilla ja reunaehdoilla, jotka ovat osaksi estäneet palvelujen toiminnallista kehittämistä ja tuottavuuden lisäämistä. Laajemman alueen vakiintuessa on kuitenkin tunnistettu tarve muodostaa erilaisia toimintamalleja kaupunkimaisille ja maaseutumaisille alueille. Näin yhdenvertaisuus on kohdennettu palvelun saajan asemaan ja palvelun toteutumiseen mutta palvelujen toteutustavat ovat paikallisesti monimuotoisempia.

Esityksen mukainen ehdotus poikkeaa monin tavoin Paras-uudistuksen mukaisista rakenteista erityisesti siltä osin, että sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevat päätökset tehdään jatkossa koko sote-alueelle tai perustason alueille. Järjestämisvastuussa oleva vastuukunta tai kuntayhtymä ei tee sopimuksia yksittäisten kuntien kanssa, vaan asioista päätetään yhdessä vastuukunnan yhteistoimintasopimuksen tai kuntayhtymän perussopimuksen määrittämien periaatteiden mukaisesti. Tällöin järjestämisvastuussa oleva taho joutuu ottamaan huomioon koko alueen väestön ja sen palvelutarpeet.

Hallinnon toteuttaminen ehdotuksen mukaisesti joko yksin sosiaali- ja terveysalueella tai vaihtoehtoisesti sosiaali- ja terveysalueella ja perustason alueella, vähentää hallinnon tasoja nykyisestä. Hallinnon tasojen väheneminen tekee siitä samalla läpinäkyvämpää. Silloin kun järjestämisvastuu kunnan sosiaali- ja terveydenhuollosta on yksi sosiaali- ja terveysalueen vastuukunnalla tai kuntayhtymällä, on vastuu päätöksenteosta ja hallinnosta vain yhdellä organisaatiolla.

4.4 Vaikutukset kuntien asukkaisiin sekä asiakkaisiin ja potilaisiin

Sellaiset järjestelmät, jossa palvelujen järjestämis- ja rahoitusvastuu on hajautunut monille alueellisille ja paikallisille tahoille, merkitsevät samalla säännönmukaisesti vaihtelua palvelujen resursoinneissa, tuotannon määrässä, saatavuudessa ja laadussa. Tämä johtaa samalla siihen, että väestön yhdenvertaisuus ei toteudu parhaalla mahdollisella tavalla. Palvelujen saatavuudessa olevat ongelmat ja niihin liittyvät jonot ovat aiheuttaneet huolta ja tyytymättömyyttä palveluja tarvitsevien keskuudessa.

Uudistuksessa kootaan palvelujen järjestäminen nykyistä harvempien ja suurempien organisaatioiden vastuulle. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tekemän vaikutusarvioinnin perusteella edellytykset palvelujen paremmalle saatavuudelle ja yhdenvertaisuudelle paranevat laajemmissa rakenteissa. Järjestämisvastuun keskittäminen mahdollistaa uudenlaisen toiminnallisen rakenteen, jossa yhdistyvät joustavuus, osaaminen, yhteistyö ja hyvä työnjako. Tehtyjen selvitysten perusteella on merkkejä siitä, että jo muodostetuilla uusilla yhteistoiminta-alueilla ja kuntaliitoskaupungeissa palveluverkkoa on supistettua lähinnä kaupunkien keskustoissa eikä reuna-alueilla. Tavoitteena ja tuloksena on tällöin ollut resurssien tasaisempi jako koko uudella alueella.

Esimerkiksi Paras-uudistusta koskevissa selvityksissä on havaittu, että yhteistoiminta-alueilla palvelujen saatavuus on parantunut, etenkin pienissä kunnissa. Arttu- tutkimuksen perusteella yhteistoiminta-alueilla palvelut eivät ole etääntyneet käyttäjistä. Myöskään kuntaliitoskunnissa ei ole ollut nähtävissä vahvaa palvelujen keskittämistä. Keskittämisen sijasta ja osin sen ohella on toteutettu runsaasti palvelujen hajauttamista. Tämä on toteutettu siten, että erityisosaajien palveluja on viety alueellisiin palvelupisteisiin. Myös asiakkaiden ja potilaiden kotiin vietävät palvelut ovat kehittyneet yhä vaativamman hoidon ja hoivan suuntaan.

Sote-uudistuksessa palvelujen järjestämisvastuu ehdotetaan koottavaksi merkittävästi nykyistä isompien alueiden vastattavaksi. Sen vuoksi Paras-uudistuksen seurannan havaintojen yleistettävyys ei ole yksiselitteistä. Saatujen kokemusten ja THL:n tekemän vaikutusarvion perusteella voidaan arvioida, että palvelujen laatu ja saatavuus tulevat olemaan turvatummat kuin nyt voimassa olevan lainsäädännön mukaisessa rakenteessa. Etenkin pienten kuntien asukkaiden palvelut voidaan turvata nykyistä paremmin silloin kun palveluista vastaa taloudellisesti ja toiminnallisesti nykyistä kantokykyisempi organisaatio.

Yksittäistapauksissa palvelujen saavutettavuus, eli etäisyys palveluja antavaan toimipaikkaan, voi harvoin tarvittavissa palveluista vaikeutua, koska palvelujen saatavuuden varmistamiseksi niitä joudutaan keskittämään. Tältä osin voidaan kuitenkin arvioida, että tällainen kehitys olisi hyvin todennäköistä vähenevän väestön alueilla ilman muutostakin. Harvoin tarvittavien palvelujen keskittämisellä voidaan kuitenkin varmistaa palvelujen saatavuus pitkällä aikavälillä ja sitä kautta myös parempi saavutettavuus kuin mikä olisi mahdollista ilman uudistusta.

4.5 Palvelujen tuotanto

Uudistuksessa ei muuteta säännöksiä jotka koskevat palvelujen tuotantoa. Järjestämisvastuussa oleva vastuukunta tai kuntayhtymä voi edelleenkin tuottaa palvelut itse, järjestää niitä yhteistyössä muiden sote-alueiden tai perustason alueiden vastuukuntien tai kuntayhtymien kassa, olla mukana kuntayhtymissä tai ostaa palveluja yksityisiltä tai kolmannen sektorin palvelujen tuottajilta. Samoin palvelusetelin käyttö on mahdollista samoin perustein kuin aiemminkin.

Järjestämisvastuun siirtymisellä nykyistä suuremmille organisaatioille voi kuitenkin olla tosiasiallisia vaikutuksia palvelutuotantoon. Paras-uudistuksen myötä syntyneet laajemmat yhteistoiminta-alueet ovat paikoitelleen johtaneet siihen, että aiemmin yksitäisten kuntien ostopalveluna toteuttamia palveluja on palautettu yhteistoiminta-alueen omaksi toiminnaksi. Perusteluna on ollut muun muassa oman toiminnan parempi hallittavuus ja parempi kytkeytyminen muihin palveluihin. Väestöpohjan laajeneminen mahdollistaa lisäksi pienten asiakasryhmien palvelut omana tuotantona.

Paras-uudistuksen aikana alkanut järjestämis- ja tuottamisvastuun eriytyminen on alkanut muokata sosiaali- ja terveydenhuollon johtamista ja strategista suunnittelua, koska tuottamisesta irrotettu järjestämisvastuu sekä asiakkaan palvelukokonaisuuteen perustuva organisoitumistapa korostavat kokonaisvastuuta osaoptimoinnin sijasta.

Tilanteissa, joissa palveluja on päätetty hankkia ulkopuolelta ostopalveluna, ovat kilpailutettavat palvelukokonaisuudet usein olleet aiempaa laajempia. Tämä on johtanut siihen, että pienet yritykset ja yrittäjät eivät useinkaan ole menestyneet kilpailussa ja palveluja on tämä seurauksena hankittu suurilta yrityksiltä. Vastaava kehitys voi toteutua myös ehdotetun uudistuksen myötä. Entistä suuremmat hankintayksiköt pystyvät kilpailuttamaan ostettavat palvelut entistä tehokkaammin. Toisaalta suurempiin yksiköihin voi syntyä selvästi aikaisempaa parempaa hankintaosaamista, mikä mahdollistaa paitsi kustannustehokkaammat palvelut, myös mahdollisuuden toteuttaa aiempaa tarkoituksenmukaisempien ja pienempien palvelukokonaisuuksin kilpailuttamisen. Tällöin myös pienillä yrityksillä on mahdollisuus osallistua kilpailutuksiin.

4.6 Henkilöstövaikutukset

Kunnallisen sosiaalihuollon ja terveydenhuollon tehtävissä nyt työskentelevät henkilöt siirtyvät ehdotetun voimaanpanolain perusteella uusien sosiaali- ja terveysalueiden sekä perustason alueiden palvelukseen vanhoina työntekijöinä. Koska henkilöstön siirrot tapahtuvat kunnallisten organisaatioiden välillä, niillä ei myöskään ole vaikutusta henkilöstön eläke-etuuksiin. Henkilöstö kuuluu jatkossakin kunnallisen eläkejärjestelmän piiriin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstölle ei kuitenkaan esitetä uudistuksessa samanlaista irtisanomissuojaa, joka on säädetty kuntarakennelaissa liitoskuntien viranhaltijoille ja työntekijöille. Kuntarakennelain 29 §:n perusteella henkilöstön työnantajan vaihtuessa kuntajaon muutoksen perusteella, työnantajalla ei ole oikeutta irtisanoa viiden vuoden aikana kuntajaon muutoksen voimaantulosta. Säännös on ollut voimassa määräaikaisena ensin vuosina 2008 – 2013 ja sittemmin vuosina 2013–2021.

Koska henkilöstölle ei esitetä irtisanomissuojaa, on uudistuksen jälkeen mahdollista toteuttaa palvelujen järjestämisen ja tuottamisen kannalta välttämättömät uudelleen järjestelyt. Kuntatyönantajalla on tällöin oikeus irtisanoa työntekijän palvelussuhde työsopimuslain (55/2001) 7 luvun 3 §:ssä tai kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain (304/2003) 37 §:ssä tarkoitetuilla taloudellisilla tai tuotannollisilla irtisanomisperusteilla

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelman mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon laadukkaiden, vaikuttavien ja oikea-aikaisten palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden varmistamiseksi uudistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta osana kuntarakenteen uudistamista. Kuntien ja sosiaali- ja terveysalueiden yhteisiä tehtäviä varten on viisi erityisvastuualuetta (erva). Erityisvastuualueen tehtäviin kuuluvat muun muassa vaativat keskitettävät terveyden- ja sosiaalihuollon palvelut sekä tutkimukseen, kehittämiseen ja koulutukseen liittyviä tehtäviä.

Hallitusohjelman kirjaukseen perustuen sosiaali- ja terveysministeriö asetti 23 päivänä maaliskuuta 2012 työryhmän valmistelemaan esityksen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteeksi. Työryhmä luovutti ehdotuksensa 11 päivänä tammikuuta 2013 (STM raportteja ja muistioita 2012:30). Lisäksi ministeriö asetti palvelurakenneuudistuksen tueksi selvityshenkilötyöryhmän 27 päivänä marraskuuta 2012. Selvityshenkilötyöryhmän tehtävänä oli yhteistyössä kentän toimijoiden kanssa tukea palvelurakenneuudistuksen valmistelua selvittämällä alueellisesti parhaita sosiaali- ja terveydenhuollon ratkaisuja. Selvityshenkilöryhmä luovutti ehdotuksensa ministeriölle 19 päivänä maaliskuuta 2013 (STM raportteja ja muistioita 2013:7).

Hallitus sopi 21 päivänä maaliskuuta 2013 valtiontalouden kehyksistä vuosille 2014 – 2017. Kehyspäätöksen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenneuudistuksen

tavoitteena on vahvoihin kuntiin perustuva, pääsääntöisesti kaksitasoinen integroitu sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenne, jossa uuden laajan perustason tehtävien järjestämis- ja rahoitusvastuu on kunnilla. Tavoitteena on turvata sosiaali- ja terveydenhuollon lähipalvelut. Laajan perustason sosiaali- ja terveyspalvelut järjestetään pääsääntöisesti vastuukuntamallilla. Vastuukuntamallin perusteista säädetään kuntalaissa. Vastuukuntina voivat toimia maakuntien keskuskaupungit ja luontaisiin työssäkäyntialueisiin perustuvat vahvat kunnat, joilla on riittävä kantokyky.

Kehyspäätökseen perustuen sosiaali- ja terveysministeriö asetti 4 päivänä huhtikuuta 2013 sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain valmisteluryhmän. Valmisteluryhmän tehtävänä oli valmistella hallituksen esityksen muotoon laadittu ehdotus sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaiksi, joka sisältää kuntauudistuksen edellyttämät välttämättömät säännökset sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä ja rahoittamisesta.

Lisäksi pääministeri Jyrki Katainen asetti huhtikuussa 2013 koordinaatioryhmän, jonka tehtävänä oli laatia kehyspäätökseen perustuvat tarkemmat linjaukset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenneuudistuksen perusratkaisuiksi. Koordinaatioryhmä luovutti pääministerille linjauksensa perusratkaisuista 8 päivänä toukokuuta 2013.

Sosiaali- ja terveysministeriön valmisteluryhmä laatima väliraportti valmistui 27 päivänä kesäkuuta 2013 (Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2013:15). Siinä oli kehysriihipäätöksen ja koordinaatioryhmän linjausten pohjalta laadittu tarkempi kuvaus toteutettavasta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteesta. Väliraportista pyydettiin lausunnot kaikilta kunnilta ja sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymiltä sekä useilta muilta tahoilta. Väliraportista saatiin lähes 400 lausuntoa. Saatujen lausuntojen perusteella eräitä väliraportin mukaisia linjauksia muutettiin. Muutokset koskivat erityisesti alle 20 000 asukkaan kuntien asemaa perustason alueiden muodostamisessa sekä kuntien edustusta sosiaali- ja terveysalueiden ja erityisvastuualueiden päätöksenteossa.

Valmisteluryhmä luovutti ehdotuksensa hallituksen esitykseksi eduskunnalla sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi peruspalveluministeri Susanna Huoviselle 19 päivänä joulukuuta 2013.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Valmisteluryhmän laatimasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi, jota täydennettiin eräin osin sosiaali- ja terveysministeriössä virkatyönä tehdyn jatkovalmistelun perusteella perustuen, pyydettiin lausunnot kaikilta kunnilta ja sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymiltä. Lisäksi esitysluonnoksesta pyydettiin lausunnot eräiltä ministeriöiltä ja valtion viranomaisilta sekä useilta muilta tahoilta, kuten työntekijöitä edustavilta ammattijärjestöiltä. Lausunnot pyydettiin yhteensä xxx taholta.

(täydennetään saatujen lausuntojen perusteella)

6 Riippuvuus muista esityksistä

(täydennetään myöhemmin)

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä

1 Luku **Yleiset säännökset**

1 §. *Lain tarkoitus*. Ensimmäisessä pykälässä todetaan lain tarkoitus. Ensisijaisena tarkoituksena on väestön hyvinvoinnista ja terveydestä huolehtiminen. Tämän toteuttaminen edellyttää monia erilaisia toimenpiteitä. Lähtökohtana on hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja ylläpito siten, että näihin liittyviä ongelmia syntyisi mahdollisimman vähän. Lain toinen keskeinen tarkoitus on varmistaa ihmisille oikeus laadultaan hyvään sosiaali- ja terveydenhuoltoon. Tarvitaan laadukkaita sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja ja näiden palvelujen asianmukaisesta järjestämisestä vastaamaan kykeneviä organisaatioita. Lain tarkoituksena on luoda asianmukaiset edellytykset sille, että koko maassa on saatavilla riittävästi ja yhdenvertaisesti palveluja sekä palveluja tarvitsevien ihmisten tarpeet huomioon ottava palvelurakenne. Samalla palvelurakenteen tulee olla vaikuttava ja kustannustehokas siten, että käyttävissä olevilla voimavaroilla pystytään kantamaan vastuu erityislakien mukaisten palvelujen järjestämisestä.

Edellä kuvattujen tavoitteiden toteuttaminen vaatii myös useiden eri tahojen laajaa yhteistyötä. Lain tavoitteena on luoda edellytykset tällaisen yhteistyön syntymiselle sekä alueellisesti että valtakunnallisesti siten, että palvelut muodostavat toiminnallisesti ja rakenteellisesti integroidun kokonaisuuden.

2 §. *Soveltamisala*. Pykälässä säädetään lain soveltamisalasta. Lakia sovelletaan kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen, rahoitukseen, kehittämiseen, ohjaukseen ja valvontaan. Kunnallisella sosiaali- ja terveydenhuollolla tarkoitetaan toimintaa, jonka järjestämisestä ja siihen liittyvästä rahoituksesta vastaa kunnallinen organisaatio, kunta, kuntayhtymä tai muu lakisääteinen kuntien yhteistoimintaorganisaatio.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevia säännöksiä on useissa eri laissa, joista osa koskee pelkästään kunnallista toimintaa, osa pelkästään yksityistä toimintaa ja osa sekä kunnallista että yksityistä toimintaa. Kunnallista sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevien lakien suuresta lukumäärästä johtuen pykälässä ei ehdoteta lueteltavaksi niitä lakeja, joita ehdotettava laki koskee. Pykälän 2 momentin perusteella lakia ei kuitenkaan sovelleta ympäristöterveydenhuoltoon. Ympäristöterveydenhuollon hallinto on juuri uudistettu ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueista annetulla lailla (410/2009). Lain mukaiset yhteistoiminta-alueet ovat aloittaneet toimintansa vuoden 2013 alkuun mennessä.

Ehdotettava laki ei koske Ahvenanmaalla järjestettävää sosiaali- ja terveydenhuoltoa. Sen järjestäminen kuuluu Ahvenanmaan itsehallinnon piiriin. Ehdotettavan lain 53 ja 58 §:ssä säädetään kuitenkin terveydenhuollon ammattihenkilöiden koulutukseen liittyvistä koulutuskorvauksista. Niitä voidaan maksaa myös Ahvenanmaan maakunnan terveydenhuollon toimintayksiköille. Tämän vuoksi pykälän 3 momentissa todetaan, että lain 53 ja 57 §:iä sovelletaan myös Ahvenanmaan maakunnassa suoritettavaan koulutukseen.

3 §. *Määritelmät*. Pykälässä on määritelty keskeiset laissa käytettävät käsitteet. Sen 1 momentin 1 kohdassa määritellään sosiaali- ja terveysalue. Se on yhden tai useamman kunnan muodostama alue, jolla järjestetään kattavasti sosiaali- ja terveydenhuolto. Tämä käsittää sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon palvelut.

Kohdassa 2 määritellään perustason alue. Myös se muodostuu yhdestä tai useammasta kunnasta, jolla järjestetään perustason sosiaa-

li- ja terveyspalvelut. Näitä perustason palveluja ovat perusterveydenhuolto ja pääosa sosiaalihuoltolain mukaisista tehtävistä ja palveluista. Perustasolla järjestettävät tehtävät ja palvelut on määritelty tarkemmin 11 §:ssä.

Kohdassa 3 määritellään erityisvastuualue. Sillä tarkoitetaan sosiaali- ja terveysalueista muodostuvaa aluetta, jonka tehtävänä on sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan suunnittelu, ohjaaminen ja yhteensovittaminen. Erityisvastuualue ja sen tehtävät on määritelty tarkemmin lain 15 ja 16 §:ssä.

Kohdassa 4 määritellään vastuukunta. Sillä tarkoitetaan kuntaa, joka vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä alueeseen kuuluville kunnille. Vastuukunta järjestäisi palvelut sekä sosiaali- ja terveysalueella että perustason alueella siten kuin 11 §:ssä säädetään. Vastuukunnasta ja sen hallinnosta säädetään tarkemmin lain 3 luvussa.

Kohdassa 5 on lueteltu maakuntien keskuskaupungit. Keskuskaupungit toimivat sosiaali- ja terveysalueen vastuukuntana, jollei sosiaali- ja terveysalueen hallintoa järjestetä 19 §:n perusteella kuntayhtymämallilla.

Pykälän 2 momentissa todetaan, että se mitä laissa säädetään sosiaali- ja terveysalueen vastuukunnasta koskee myös kuntayhtymää, joka vastaa sosiaali- ja terveysalueella palvelujen järjestämisestä. Useissa lain pykälissä säädetään tehtävistä ja vastuista, joista sosiaali- ja terveysalueella vastaa joko alueen vastuukunta tai kuntayhtymä. Lakitekstin yksinkertaistamiseksi pykälissä mainitaan tällöin vain sosiaali- ja terveysalueen vastuukunta. Sille säädettävät velvoitteet koskevat samoin periaattein myös kuntayhtymää, jollei laissa toisin säädetä. Erikseen säädettävät poikkeukset liittyvät lähinnä kuntayhtymän muodostamiseen ja hallintoon, jotka määräytyvät pääosin kuntalain ja osaksi järjestämislaissa olevien kuntayhtymää koskevien erityissä*ännösten perusteella.*

4 §. *Sosiaali- ja terveydenhuollon voimavarat.* Pykälän perusteella sosiaali- ja terveysalueella ja perustason alueella on oltava riittävästi voimavaroja järjestämisvastuunsa piirissä olevaan sosiaali- ja terveydenhuoltoon. Vaatimus riittävistä voimavaroista käsittää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen siltä osin kuin se kuuluu alueen vastuulle, sekä sosiaali- ja terveydenhuollon eri tehtävät ja palvelut. Järjestämisvastuussa olevan tahon on myös huolehdittava, että palveluja tuotettaessa käytössä on riittävästi tarvittavan koulutuksen saanutta henkilöstöä. Sen lisäksi muiden toimintaedellytysten, kuten tilojen ja laitteiden on oltava asianmukaiset. Palvelujen tuotantoa koskeva vaatimus koskee kaikkia niitä palvelujen tuottajia, joita sosiaali- ja terveysalue tai perustason alue käyttää palvelutuotannossaan. Tämän mukaisesti alueen on varmistettava myös ostopalveluja käytettäessä, että niitä tuottavilla yrityksillä ja kolmannen sektorin järjestöillä tai yhdistyksillä on käytössään asianmukainen henkilöstö sekä tarvittavat tilat ja laitteet.

5 §. *Palvelujen saatavuus ja saavutettavuus.* Ehdotettavassa pykälässä on yleinen säännös, jonka perusteella järjestämisvastuussa olevan tahon on huolehdittava sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä alueensa kuntien asukkaille yhdenvertaisesti.

Palveluja toteutettaessa on myös edistettävä esteettömyydellä. Palvelujen toteuttaminen esteettömästä mahdollistetaan kaikille palveluja tarvitseville palvelujen piiriin pääsyn ja mahdollisuuden käyttää niitä toimintakyvyn tai terveyden sitä estämättä. Esteetön ympäristö mahdollistaa muun muassa itsenäisen asioimisen henkilöille, jotka huonosti toimivassa ympäristössä olisivat toisten avun varassa. Esteettömyydessä on kyse periaatteesta, jonka mukaan rakennettu ympäristö, palvelut ja viestintä ovat kaikkien saavutettavissa. Ihmisten eliniän pidetessä ja iäkkäiden ihmisten lukumäärän lisääntyessä esteettömyyden merkitys korostuu entisestään elämänlaatua parantavana tekijänä. Esteettömyys lisää eri toimintojen sujuvuutta ja nopeuttaa esimerkiksi ihmisten asiointia ja siirtymistä paikasta toiseen.

Ne palvelut, joita kunnan asukkaille tulee järjestää, määräytyvät erityislakien, kuten sosiaalihuoltolain, vammaispalvelulain, terveydenhuoltolain ja muiden kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja koskevien lakien perusteella. Pykälän 1 momentissa todetaan lisäksi, että palvelut tulee toteuttaa mahdollisuuksien mukaan lähellä asukkaita. Järjestämisvastuussa olevien sosiaali- ja terveysalueiden ja perustason alueiden tulee tämän mukaisesti huolehtia niin sanottujen lä-

hipalvelujen järjestämisestä. Lähipalvelut ovat merkityksellisiä erityisesti paljon ja säännöllisesti palveluja tarvitseville henkilöille, joiden on lisäksi vaikea hakeutua etäällä oleviin palveluihin.

Kaikkia palveluja ei ole mahdollista eikä tarkoituksenmukaista hajauttaa ja järjestää lähipalveluina. Tällaisia ovat esimerkiksi harvoin tarvittavat palvelut, jotka edellyttävät erityisosaamista tai kalliita laitteita. Nämä palvelut on perusteltua järjestää keskitetysti. Keskittämisellä voidaan varmistaa palvelujen hyvä laatu sekä myös taloudellisesti järkevä ja kustannustehokas toteuttaminen. Tarkoituksenmukainen keskittäminen voi myös mahdollistaa sen, että palveluja on saatavissa eri puolilla maata.

Pykälän 2 momentissa todetaan, että myös sellaisilla sosiaali- ja terveysalueella ja perustason alueella oleskelevilla henkilöillä, jotka eivät ole kyseessä olevaan alueeseen kuuluvan kunnan asukkaita, on eräissä tapauksissa lakiin perustuva oikeus saada sosiaali- tai terveydenhuollon palveluja. Esimerkiksi kiireellistä sairaanhoitoa on annettava terveydenhuoltolain 50 §:n perusteella kaikille sitä tarvitseville henkilön kotipaikasta riippumatta. Lastensuojelulain 16 b §:ssä puolestaan säädetään sijoituskunnan velvollisuudesta järjestää palveluja kuntaan sijoitetulle lapselle. Näiden lisäksi EU-lainsäädäntöön sisältyy velvoitteita, joiden perusteella lähinnä terveydenhuollon palveluja on annettava säännöksen tarkoittamille henkilöille.

6 §. *Palvelujen kieli.* Pykälässä säädetään palveluja järjestettäessä käytettävistä kielistä. Säännöksen lähtökohtana ovat perustuslain ja kielilain säännökset kansalliskielistä, suomen ja ruotsin kielestä, henkilöiden oikeudesta käyttää niitä, sekä hallinnon kielestä. Pykälässä säädetään myös pohjoismaiden kansalaisten, saamelaisten ja vammaisten kielellisistä oikeuksista. Myös muita kieliä puhuvien tarve saada käyttää omaa kieltään otetaan huomioon pykälässä.

Pykälän 1 momentin mukaan palvelut on järjestettävä suomeksi ja ruotsiksi silloin kun sosiaali- ja terveysalueella tai perustason alueella on erikielisiä tai kaksikielisiä kuntia. Jos alueen kaikki kunnat ovat yksikielisiä, järjestetään palvelut ja niihin liittyvä hallinto alueen kuntien kielellä. Jos alueella on erikielisiä tai kaksikielisiä kuntia, on hallinto ja palvelut järjestettävä sekä suomeksi että ruotsiksi. Oikeudesta käyttää suomen tai ruotsin kieltä, tulla kuulluksi ja saada toimituskirjansa suomen tai ruotsin kielellä sekä hänen oikeudestaan tulkkaukseen näitä kieliä viranomaisissa käytettäessä säädetään kielilain (423/2003) 10, 18 ja 20 §:ssä.

Vaikka alue olisi yksikielinen, asiakkaalla ja potilaalla on oikeus käyttää suomen tai ruotsin kieltä, tulla kuulluksi ja saada asiakirjat omalla kielellään silloinkin kun se on toinen kuin alueen kieli.

Lainkohdassa on myös viittaus saamen kielilakiin, jossa säädetään oikeudesta käyttää saamen kieltä. Oikeus saamen kielen käyttöön koskee saamelaisten kotiseutualuetta. Kotiseutualueesta on säädetty saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:ssä. Alueeseen kuuluvat Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnat sekä osa Sodankylän alueesta.

Pykälän 2 momentissa säädetään Pohjoismaiden kansalaisten oikeudesta käyttää omaa kieltään, suomen, islannin, norjan, ruotsin tai tanskan kieltä. Alueen on tällöin mahdollisuuksien mukaan huolehdittava siitä, että Pohjoismaiden kansalaiset saavat tarvittavan tulkkaus- ja käännösavun. Pohjoismaiden kansalaisten oikeus käyttää omaa äidinkieltään perustuu Pohjoismaiden sosiaaliturvasopimuksen (SopS 69/1996) 5 artiklaan.

Pykälän 3 momentissa todetaan kielellisiin oikeuksiin liittyvänä informaationa Kansaneläkelaitoksen velvollisuus järjestää tulkkauspalvelua kuulo- ja kuulonäkövammaisille sekä puhevammaisille henkilöille. Näistä palveluista säädetään vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta annetussa laissa (133/2010).

2 Luku **Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen**

Lain 2 luvussa säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä. Luvun säännöksissä määritellään muun muassa ne kunnalliset organisaatiot, joilla on vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, järjestämisvastuussa olevien tahojen määräytymisen periaatteet sekä järjestämisvastuun jakautuminen organisaatioiden kesken.

7 §. *Sosiaali- ja terveysalue ja perustason alue*. Pykälässä määritellään se, miten kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon ja siihen kuuluvien palvelujen järjestämisvastuu toteutetaan. Ehdotuksen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseksi on sosiaali- ja terveysalueita. Jokaisen kunnan on kuuluttava johonkin sosiaali- ja terveysalueeseen. Sosiaali- ja terveysalueella vastuu alueeseen kuuluvien kuntien ja niiden asukkaiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä on alueen vastuukunnalla tai kuntayhtymällä. Järjestämisvastuuseen sisältyy sekä lakisääteisten palvelujen että eri viranomaisvelvoitteiden toteuttaminen ja hoitaminen. Näistä velvoitteista, niiden sisällöstä ja toteuttamisen eri vaihtoehdoista säädetään tarkemmin nyt säädettävässä järjestämislaissa sekä sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännössä.

Pykälän 2 momentin mukaan eräät kunnat voivat kuulua sosiaali- ja terveysalueen lisäksi myös perustason alueeseen lain 8 §:ssä säädetyin perustein. Perustason alue on kuitenkin poikkeus pääsäännöstä, jonka mukaan ensisijaisena lähtökohtana on julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen kattavasti sosiaali- ja terveysalueen toimesta. Tällaisessa tilanteessa järjestämisvastuu jakautuu sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen kesken siten kuin lain 11§:ssä säädetään. Vastuu palvelujen järjestämisestä perustason alueella on aina sen vastuukunnalla. Toisin kuin sosiaali- ja terveysalueella, perustason alueen toimintaa ei voi järjestää kuntayhtymämallilla vaikka alueen keskuskunnan asukasluku olisi alle puolet koko alueen asukasluvusta.

8 §. *Sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen muodostamisen yleiset edellytykset*. Pykälässä säädetään perusteet sosiaali- ja terveysalueiden ja perustason alueiden muodostamiselle. Sen 1 momentin mukaan lähtökohtana kummassakin on alueellisesti eheä kokonaisuus, joka on samalla sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen kannalta tarkoituksenmukainen kokonaisuus. Alueilla tulee myös olla taloudelliset edellytykset tehtävien hoitamiseksi sekä tarvittava henkilöstö vastuitten hoitamiseksi.

Tarkemmat perusteet alueiden muodostamiseksi ovat 2 momentissa. Sen mukaan sosiaali- ja terveysalueet muodostuvat maakuntien keskuskaupunkien varaan. Lisäksi sosiaali- ja terveysalue voi muodostua vähintään 50 000 asukkaan kunnan pohjalle. Alueeseen kuuluvat lisäksi mainittujen kuntien työssäkäyntialueeseen ja toiminnalliseen kokonaisuuteen kuuluvat muut kunnat.

Perustason alueet muodostuvat 3 momentin mukaan vastaavasti vähintään 20 000 asukkaan kuntien pohjalle. Alueeseen voivat lisäksi kuulua yli 20 000 asukkaan kunnan työssäkäyntialueeseen tai toiminnallisen kokonaisuuteen kuuluvat kunnat. Näillä muilla kunnilla ei kuitenkaan ole velvollisuutta kuulua yli 20 000 asukkaan kunnan muodostamaan perustason alueeseen. Tällaisessa tilanteessa alle 20 000 asukkaan kunnan sosiaali- ja terveyspalvelut järjestää sosiaali- ja terveysalue.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu eheä kokonaisuus toteutuu nimenomaan silloin kun sosiaali- ja terveysalue tai perustason alue muodostuu samaan työssäkäyntialueeseen kuuluvista kunnista tai kunnista jotka kuuluvat yhdyskuntarakenteeltaan yhtenäiseen alueeseen. Molemmat mainitut kriteerit tarkoittavat, että alueen kunnat, niiden talous, elinkeinorakenne ja asukkaat ovat monin tavoin keskinäisessä vuorovaikutussuhteessa, mikä antaa hyvät edellytykset myös sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle näiden kuntien ylikunnallisena yhteistyönä.

Momentissa 4 todetun pääsäännön mukaan kullakin työssäkäyntialueella voi olla vain yksi sosiaali- ja terveysalue. Mikäli maakunnan keskuskaupungin työssäkäyntialueella olisi yli 50 000 asukkaan kunta, ei sillä näin ollen olisi oikeutta oman sosiaali- ja terveysalueen muodostamiseen. Kuitenkin pääkaupunkiseudun metropolialueella voitaisiin poiketa tästä periaatteesta siten kuin pykälän 5 momentissa säädetään.

Silloin kun kunta ei kuulu minkään kunnan työssäkäyntialueeseen tai toiminnalliseen kokonaisuuteen, kunnan on 4 momentin mukaan kuuluttava sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisen kannalta tarkoituksenmukaisimpaan alueeseen. Tällainen kunta kuuluu aina johonkin sosiaali- ja terveysalueeseen. Sillä voi myös olla mahdollisuus kuulua perustason alueeseen, jos se on kunnan palvelujen järjestämisen kannalta perusteltua.

Momentissa 5 on lisäksi Uudenmaan maakuntaa koskeva poikkeussäännös, jonka perusteella Uudenmaan maakunnan alueella voidaan poiketa 2 ja 4 momentissa todetuista sosiaali- ja terveysalueiden muodostamiskriteereistä. Uudenmaan maakuntaan kuuluvat Helsingin, Espoon, Vantaan, Kauniaisten, Keravan, Kirkkonummen, Raaseporin, Hangon, Inkoon, Hyvinkään, Nurmijärven, Järvenpään, Tuusulan, Mäntsälän, Pornaisten, Porvoon, Sipoon, Askolan, Loviisan, Lapinjärven, Lohjan, Siuntion, Vihdin, Karkkilan sekä Pukkilan ja Myrskylän kunnat. Näistä kunnista kaikki muut paitsi Pukkilan ja Myrskylän kunnat muodostavat Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin.

Uudenmaan maakunnan kunnista metropolialueeseen katsotaan kuuluviksi neljän pääkaupunkiseudun kaupungin Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen lisäksi 10 ympäryskuntaa: Kirkkonummi, Vihti, Pornainen, Nurmijärvi, Hyvinkää, Tuusula, Järvenpää, Mäntsälä, Kerava ja Sipoo. Metropolialue poikkeaa muista Suomen kaupunkiseuduista muun muassa väestöpohjan, työssäkäynnin, asioinnin, julkisen talouden, tulevaisuuden haasteiden sekä palvelujen järjestämisen, kansainvälistymisasteen ja kansantaloudellisen merkityksensä osalta. Metropolialue on työssäkäynnin ja asioinnin näkökulmasta yhtenäistä aluetta, mutta palveluja käytetään jo nyt yli kuntarajojen ja työssäkäynti ja asiointi suuntautuvat merkittävästi myös muualle kuin alueen keskuskuntaan. Nykyisen Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin sairaalayksiköiden työnjako ja vakiintunut käyttö samoin kuin kehitysvammaisten erityishuollon järjestämistapa ovat luonteeltaan ylikunnallisia ja ylittävät nykyisten Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin sisäisten sairaanhoitoalueiden rajat. Tämän lain yleissäännön mukaan sosiaali- ja terveysalueiden muodostuminen perustuu väestöpohjavaatimuksiin ja työssäkäyntialueisiin. Samojen muodostamisperiaatteiden soveltaminen metropolialueella johtaisi epätarkoituksenmukaisiin, nykytilaan verrattuna hajanaisiin ja siten uudistuksen tavoitteiden vastaisiin ratkaisuihin. Sen vuoksi erityissääntely sosiaali- ja terveysalueiden muodostamisen osalta metropolialueella ja laajemmin koko Uudenmaan maakunnan alueella on tarpeen.

Pykälän mukaisia alueita muodostettaessa on 6 momentin mukaan otettava huomioon alueen kuntien kielelliset olosuhteet. Tällöin on pyrittävä sellaisiin kielellisesti yhteensopiviin alueisiin, jotka parhaiten turvaavat alueen väestön oikeuden saada palvelut omalla äidinkielellään, suomen tai ruotsin kielellä. Perustuslakivaliokunnan kannanottojenperusteella silloin kun on valittavissa useita sellaisia vaihtoehtoja, jotka turvaavat riittävät ja yhdenvertaiset palvelut, on näistä valittava se, joka parhaiten toteuttaa kielelliset oikeudet.

Pykälän 7 momentin mukaan valtioneuvosto päättää sosiaali- ja terveysalueet, perustason alueet sekä niihin kuuluvat kunnat. Päätöksen tulee perustua edellä todettuihin tekijöihin. Lisäksi kuntia on kuultava ennen päätöksentekoa alueiden muodostamisesta. Alueiden muodostamista koskeva valtioneuvoston päätös on hallintopäätös, joka annetaan kunnille tiedoksi hallintolaissa säädetyn mukaisesti. Valtioneuvosto voisi päättää päätöksen julkaisemisesta myös Suomen säädöskokoelmassa sen mukaisesti kuin Suomen säädöskokoelmasta annetun lain (188/2000) 6 §:n 2 momentissa säädetään. Päätöksestä saisi valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetyn mukaisesti.

9 §. *Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa.* Sosiaali- ja terveyspolitiikan yksi keskeinen tavoite on hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä sosiaalisten ja terveyteen liittyvien ongelmien ehkäisy. Niihin vaikuttavat sosiaali- ja terveydenhuollon ohella laajasti yhteiskunnan ja siihen liittyen myös kuntien toiminta kokonaisuutena. Ihmisten hyvinvointi ja terveys ovat yhteydessä koulutukseen, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalveluihin, kaavoitukseen, liikennejärjestelyihin sekä moniin muihin kuntien hoitamiin tehtäviin.

Edellä olevan perusteella vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä kuuluu ensisijaisesti kunnille. Sen vuoksi 1 momentissa säädetään vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä kunnille. Ehdotuksen mukaan jokaisen kunnan on ensinnäkin seurattava asukkaittensa elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä tekijöitä, jotka vaikuttavat niihin. Kunnan tulee myös seura-

ta kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden kehittymistä sekä kunnan toiminnan hyvinvointivaikutuksia ja raportoitava tästä vuosittain kunnanvaltuustolle. Lisäksi kunnanvaltuustolle tulee tehdä kerran valtuustokaudessa hyvinvointikertomus. Kertomukseen kerätään tietoa asukkaiden terveydestä ja hyvinvoinnista ja niihin vaikuttavista tekijöistä sekä kunnan kyvystä vastata näihin tarpeisiin. Tiedot tulee kerätä väestöryhmittäin, mikä mahdollistaa tarvittavien toimien kohdentamisen. Lähtökohtana on, että hyvinvointikertomuksen johtopäätökset toimivat kunnan strategisen suunnittelun perustana.

Pykälän 2 momenttiin sisältyy velvoite asettaa kunnan strategisessa suunnittelussa tavoitteita kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä edistävistä ja ongelmia ehkäisevistä toimenpiteistä ja palveluista sekä niihin varattavista voimavaroista. Tavoitteet perustuvat asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden nykytilaan, paikallisiin olosuhteisiin sekä paikallista toimintaa tukeviin kansallisiin terveyspoliittisiin linjauksiin. Toimeenpano tulisi kytkeä osaksi kunnan toiminnan ja talouden suunnittelua ja päätöksentekoa, ja toimeenpanon seuranta osaksi kunnan kokonaisvaltaisia arviointi- ja seurantajärjestelmiä. Tavoitteet voivat toteutua vain, jos niihin on osoitettu riittävät voimavarat, varmistettu tarvittava osaaminen ja luotu toiminnan seuranta- ja arviointijärjestelmät.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuuluu olennaisena osana myös sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen toimintaan. Sen vuoksi 3 momentissa säädetään alueiden velvollisuudesta huolehtia omassa toiminnassaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä sekä epäkohtien ehkäisemisestä. Lisäksi alueella on velvollisuus antaa alueensa kunnille asiantuntija-apua hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvissä kysymyksissä. Järjestämisvastuun siirtyessä uudistuksen myötä useimmilta kunnilta joko sosiaali- ja terveysalueelle tai perustason alueelle, myös suuri osa tähän asiakokonaisuuteen perehtyneestä henkilöstöstä siirtyy alueiden palvelukseen.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä kunnissa on tällä hetkellä säädetty terveydenhuoltolain 11 ja12 §:ssä. Säännös voidaan kumota tämän lain säätämisen yhteydessä.

Pykälän säännökset koskevat sekä kuntia että sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaavia sosiaali- ja terveysalueita ja perustason alueiden vastuukuntia. Tarkoituksena on, että säännös kuntien velvoitteesta huolehtia asukkaittensa hyvinvoinnista ja terveydestä otetaan valmisteilla olevaan uuteen kuntalakiin. Samalla voidaan arvioida, tarvitaanko ehdotuksen mukaisia 1 ja 2 momentteja järjestämislaissa, vai riittäisikö kuntalain uudistamisen jälkeen tässä laissa ainoastaan viittaus kuntalakiin otettavaan säännökseen.

10 §. *Järjestämisvastuu*. Järjestämisvastuu määrittää sen, mistä sosiaali- ja terveysalueen tai perustason alueen tulee kantaa vastuu. Siihen sisältyy velvoite huolehtia eri laeissa säädetyistä tehtävistä ja niihin liittyen myös velvoite huolehtia näiden tehtävien asianmukaisesta hoitamisesta. Järjestämisvastuu on käsitteenä erotettava palvelujen tuottamisesta. Järjestämisvastuuseen ei automaattisesti sisälly velvoitetta itse tuottaa laissa säädettyjä palveluja, vaan palvelujen tuotanto voidaan yleensä toteuttaa muullakin lainsäädännön mahdollistamalla tavalla.

Pykälän 1 momentissa määritellään järjestämisvastuun sisältö. Se käsittää vastuun lakisääteisten sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien hoitamisesta. Tällaisia tehtäviä voivat olla esimerkiksi laeissa määritellyt yhteistyövelvoitteet. Järjestämisvastuun ydinaluetta on kuitenkin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestäminen. Tältä osin järjestämisvastuuseen kuuluu momentin 1 kohdan mukaan vastuu palvelujen yhdenvertaisesta saatavuudesta ja laadusta. Yhdenvertainen saatavuus tarkoittaa, että kaikilla palvelua tarvitsevilla tulee olla mahdollisuus saada sitä samojen objektiivisten perusteiden, kuten lääketieteellisten, sosiaalisten ja taloudellisten perusteiden, mukaisesti. Yhdenvertaisuuteen sisältyy myös syrjimättömyys: ihmisiä ei saa syrjiä iän, sukupuolen, etnisen alkuperän tai muunkaan syyn perusteella. Palvelujen laatu tarkoittaa palvelun kykyä vastata asiakkaiden ja potilaiden palvelutarpeisiin järjestelmällisesti, vaikuttavasti, säännösten mukaisesti ja kustannustehokkaasti. Lisäksi järjestämisvastuussa olevan tahon on 2 kohdan mukaan huolehdittava palvelujen asianmukaisesta saavutettavuudesta. Palvelujen saavutetta-

vuus tarkoittaa esimerkiksi, että palvelut tuotetaan maantieteellisesti sellaisessa paikassa, että niitä tarvitsevilla on tosiasiallinen mahdollisuus käyttää niitä. Kotipalvelua, kotisairaanhoitoa tai kotikuntoutusta tarvitsevan henkilön palvelut on vietävä hänen kotiinsa. Kouluterveydenhuollon palvelut tulee pääsääntöisesti järjestää kouluissa. Suun terveydenhuollon palveluihin voidaan tarvittaessa järjestää kuljetus palveluihin tai toteuttaa ne liikkuvilla palveluilla. Neuvolapalvelut on järjestettävä niin, että palvelujen saavutettavuus turvataan perheiden erilaiset elämäntilanteet huomioon ottaen. Muun muassa maantieteellisistä ja asutuksen keskittymisestä johtuen saavutettavuutta ei kuitenkaan ole mahdollista aina toteuttaa täysin yhdenmukaisesti. Sen vuoksi säännöksessä lähdetään siitä, että järjestämisvastuussa olevan tahon on vastattava asianmukaisesta saavutettavuudesta. Etäisyys palveluihin voi vaihdella paikallisten olosuhteiden perusteella myös sosiaali- ja terveysalueiden ja perustason alueiden sisällä. Palvelujen järjestäjän on huolehdittava siitä, että väestöllä on ajantasainen tieto palveluiden tosiasiallisesta saavutettavuudesta, esimerkiksi palvelupisteiden aukioloajoista ja ympärivuorokautisesta puhelinneuvonnasta.

Momentin 3 kohdan mukaan järjestämisvastuu käsittää palvelujen tarpeen ja määrän määrittelemisen. Jotta palvelut voidaan toteuttaa alueen väestön ja muiden palveluihin oikeutettujen tarvetta vastaavasti, on järjestämisvastuussa olevan selvitettävä mitä palveluja alueella tarvitaan ja miten paljon niitä käytetään. Vasta näiden määrittelyjen perusteella voidaan suunnitella ja toteuttaa järjestämisvastuuseen kuuluvat palvelut.

Kuten edellä todettiin, järjestämisvastuu itsessään ei määritä sitä miten palvelut pitää tuottaa. Sen vuoksi 4 kohdassa todetaan, että järjestämisvastuuseen kuuluu myös päättäminen palvelujen tuotantotavasta. Tämä käsittää sen, tuotetaanko palvelut itse vai hankitaanko ne sopimusten perusteella muualta. Lain 12 §:ssä on säädetty tarkemmin siitä, miten palvelujen tuotanto voidaan toteuttaa. Lisäksi tuotantotavasta päättämiseen sisältyy sen ratkaiseminen millaisin eri tavoin palveluja toteutetaan. Kysymykseen voi tulla esimerkiksi valinta avohoidon tai laitoshoidon välillä taikka avohoidon eri toimintamuotojen kesken.

Kohdan 5 perusteella järjestämisvastuuseen sisältyy edellä todettujen tehtävien lisäksi oman toiminnan seuraaminen ja kehittäminen. Lainkohta edellyttää, että järjestämisvastuussa olevan on aktiivisesti seurattava palvelujen laatua ja määrää, toteutuvatko ne vaatimusten ja tarpeen mukaisesti. Toiminnan asianmukainen järjestäminen edellyttää myös sen jatkuvaa kehittämistä ja tarvittavin osin myös valvontaa. Valvonta kattaa sekä oman toiminnan että sopimusjärjestelyihin perustuvien, muiden tuottamien palvelujen asianmukaisuuden valvonnan. Järjestämisvastuussa olevan sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen velvollisuudesta kehittää toimintaa on säännös lain 46 §:ssä ja velvollisuudesta laatia omavalvontaohjelma 14 §:ssä.

Pykälän 2 momentin perusteella järjestämisvastuuseen sisältyy myös julkisen toimivallan käyttö. Tällaisia tehtäviä, jotka edellyttävät virkasuhteessa olevan henkilön tekemää päätöstä tai toimintaa, on säädetty useissa eri laeissa, kuten tartuntatautilaissa, mielenterveyslaissa ja lastensuojelulaissa.

11 §. *Järjestämisvastuun jakautuminen sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen välillä.* Sosiaali- ja terveysalueen tehtäviin kuuluvat 1 momentin mukaan kaikki lakisääteiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ja tehtävät. Näitä ovat muun muassa sosiaalihuoltolain, kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain, vammaispalvelulain, vanhuspalvelulain, päihdehuoltolain, toimeentulotukilain, terveydenhuoltolain, tartuntatautilain ja mielenterveys-lain sekä muiden kunnalliselle sosiaali- tai terveydenhuollolle velvoitteita säätävien lakien mukaiset tehtävät ja palvelut.

Pykälän 2 momentin mukaan, jos sosiaali- ja terveysalueeseen kuuluu perustason alue, sen vastuukunnalla on sosiaali- ja terveysalueen sijasta järjestämisvastuu sosiaalihuollosta ja perusterveydenhuollosta.

Sosiaalihuollon osalta järjestämisvastuu käsittää lähtökohtaisesti kaikki ne tehtävät, joista kunnan on huolehdittava sosiaalihuoltolain 13 §:n mukaan. Kunnan sosiaalihuoltoon kuuluvat tehtävät ovat 1) sosiaalipalvelujen järjestäminen, 2) toimeentulotuen an-

taminen, 3) sosiaaliavustusten suorittaminen, 4) ohjauksen ja neuvonnan järjestäminen sosiaalihuollon ja muun sosiaaliturvan etuuksista ja niiden hyväksikäyttämisestä, 5) sosiaalihuoltoa ja muuta sosiaaliturvaa koskevan tiedotustoiminnan järjestäminen, 6) sosiaalihuoltoa ja muuta sosiaaliturvaa koskevan koulutus-, tutkimus-, kokeilu- ja kehittämistoiminnan järjestäminen sekä 7) sosiaalisen luoton myöntäminen asukkailleen. Säännöksen 3 ja 6 kohdilla ei ole tässä yhteydessä merkitystä, sillä sosiaaliavustusten suorittaminen on siirtynyt Kansaneläkelaitoksen vastuulle eikä enää kuulu kunnan sosiaalihuoltoon, ja säännöksen 6 kohdassa mainituista tehtävillä säädetään ehdotetun lain 46 §:ssä erikseen.

Lisäksi sosiaalihuoltolain 13 §:n 2 momentissa säädetään niin kutsutusta rakenteellisesta sosiaalityöstä. Sen mukaan kunta on alueellaan velvollinen toimimaan muutoinkin sosiaalisten olojen kehittämiseksi ja sosiaalisten epäkohtien poistamiseksi.

Sosiaalipalveluista on säädetty sosiaalihuoltolain 17 §:ssä. Pykälän 1 momentissa luetellaan niin kutsutut yleiset sosiaalipalvelut, jotka ovat: 1) sosiaalityö, 2) kasvatus- ja perheneuvonta, 3) kotipalvelut, 4) asumispalvelut, 5) laitoshuolto, 6) perhehoito, 7) vammaisten henkilöiden työllistämistä tukeva toiminta ja vammaisten henkilöiden työtoiminta sekä 8) toimenpiteet elatusavun vahvistamiseksi.

Sosiaalihuoltolain 17 §:n 2 momentista ilmenevät ne sosiaalipalvelut, joista säädetään tarkemmin sosiaalihuollon erityislainsäädännössä ja perheoikeudellisessa lainsäädännössä. Sosiaalihuollon erityislainsäädännössä säänneltyjä palveluja ovat: lastensuojelu, kehitysvammaisten erityishuolto, vammaisuuden perusteella järjestettävät palvelut ja tukitoimet, päihdehuollon palvelut, omaishoidon tuki ja kuntouttava työtoiminta. Perhe- ja lapsioikeudelliseen lainsäädäntöön perustuvia sosiaalipalveluja ovat: isyyden selvittämiseen ja vahvistamiseen kuuluvat toimenpiteet, muut lastenvalvojalle säädetyt tehtävät, ottolapsineuvonta, perheasioiden sovittelu sekä lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanossa toimitettava sovittelu.

Sosiaalihuoltoon kuuluisivat myös ne kunnan tehtävät, joista säädetään ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetussa laissa (980/2012) eli niin kutsutussa vanhuspalvelulaissa. Vanhuspalvelulain mukaisia kunnan yleisiin velvollisuuksiin kuuluvia tehtäviä ovat suunnitelman laatiminen ikääntyneen väestön tueksi, palvelujen riittävyyden ja laadun arviointi, huolehtiminen palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta sekä kielellisten oikeuksien toteutumisesta, riittävien voimavarojen varaamisesta, asiantuntemuksen hankkimisesta sekä vanhusneuvoston asettamisesta. Kunnan on myös järjestettävä hyvinvointia tukevia palveluja eli neuvontapalveluja, vastaanottoja, terveystarkastuksia ja kotikäyntejä. Yksilötasolla vanhuspalvelulaissa säädetään kunnan velvollisuudesta muun muassa selvittää iäkkään henkilön palvelutarpeet, laatia palvelusuunnitelma sekä nimetä vastuutyöntekijä.

Säännöksen mukaan perustason alueen vastuukunta vastaa perusterveydenhuollosta. Perusterveydenhuollon sisällöstä säädetään terveydenhuoltolaissa. Perusterveydenhuollosta voidaan käyttää myös nimitystä kansanterveystyö. Perusterveydenhuollon palveluja annetaan pääsääntöisesti terveyskeskuksissa ja työterveyshuollossa. Perusterveydenhuolto on yleisesti kaikkien saatavilla ja muodosta terveysjärjestelmän perustan. Perusterveydenhuollon palvelut toteutetaan lähipalveluina.

Sosiaali- ja terveysalueen vastuukunnan tehtäviin kuuluu terveyspalveluista erikoissairaanhoito. Terveydenhuoltolain mukaan erikoissairaanhoidolla tarkoitetaan lääketieteen ja hammaslääketieteen erikoisalojen mukaisia sairauksien ehkäisyyn, tutkimiseen, hoitoon, ensihoitoon, päivystykseen ja lääkinnälliseen kuntoutukseen kuuluvia terveydenhuollon palveluja. Erikoissairaanhoito sisältää sairaalan poliklinikalla tehtäviä tutkimuksia ja siellä annettavaa hoitoa, päiväkirurgista erikoissairaanhoidon toimintaa. Erikoissairaanhoito sisältää myös hoitoa, joka koostuu lääketieteen ja hammaslääketieteen erikoisalojen päivystyksestä, vuodeosastohoidosta ja tehohoidosta. Erikoissairaanhoitoon kuuluu myös ammattitautien ja työpe-

räisten sairauksien tutkiminen, diagnosointi ja hoito.

Sosiaalihuollon ja perusterveydenhuollon ympärivuorokautinen päivystys kuuluisi kuitenkin aina sosiaali- ja terveysalueen järjestämisvastuulle. Ympärivuorokautinen sosiaalipäivystys on pyritty jo nykyisin järjestämään keskitetysti. Päivystyksen järjestämisellä sosiaali- ja terveysalueen kautta voidaan turvata päivystyksen sujuminen myös lomaaikoina sekä yhteistyö terveydenhuollon päivystyksen kanssa. Terveydenhuollon päivystyksestä säädetään tarkemmin Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella kiireellisen hoidon perusteista ja päivystyksen erikoisalakohtaisista edellytyksistä (652/2013). Perusterveydenhuollon päiväaikainen päivystys olisi säännöksen mukaan mahdollista järjestää perustason alueella.

Lailla voidaan lisäksi säätää muista tehtävistä, joiden järjestämisvastuu kuuluu perustason alueen vastuukunnan sijasta sosiaali- ja terveysalueen vastuukunnalle. Tämä mahdollistaa sen, että jatkossa muun lainsäädännön muutosten tai kokonaan uusia lakeja laadittaessa voidaan tehdä uusia määrittelyjä ilman että järjestämislakiin on tarpeen tehdä muutosta. Sosiaalihuollon lainsäädäntö on uudistumassa ja siinä voidaan määritellä sosiaali- ja terveysalueen vastuulle kuuluvia palveluja. Erityislailla säädettäviä sosiaali- ja terveysalueen vastuulle kuuluvia palveluja voisivat olla esimerkiksi lasten, nuorten ja perheiden palvelut, jotka järjestettäisiin toiminnallisena kokonaisuutena. Koska kansallisen seulontaohjelman toimeenpano edellyttää perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon saumatonta yhteistyötä, seulontojen järjestämisvastuu voitaisiin säätää terveydenhuoltolailla kuuluvaksi sosiaali- ja terveysalueen vastuulle.

Pykälän 3 momentissa säädetään poikkeus 1 ja 2 momentissa olevaan pääsääntöön. Ehdotuksen mukaan perustason alue voisi järjestää myös erikoissairaanhoidon palveluja, jos sosiaali- ja terveysministeriö on myöntänyt luvan siihen. Lupa voidaan myöntää vain ennen kuin perustason alue aloittaa toimintansa.

Luvan tarkemmista ehdoista säädetään ehdotettavan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain voimaanpanosta annetun lain 13 §:ssä. Säännöksen lähtökohtana on, että perustason alueen vastuukunta voi saada luvan erikoissairaanhoidon järjestämiseksi vain, jos sen käytettävissä on erikoissairaanhoidon toteuttamiseksi asianmukaiset tilat ja varustus. Lisäksi perustason alueen palveluksessa tulee olla toiminnan edellyttämä henkilöstö. Vaatimus omasta henkilökunnasta tarkoittaa samalla, että lainkohdan tarkoittamaa erikoissairaanhoitoa ei voi järjestää ostopalveluna. Käytännössä säännös koskee tilanteita, joissa uudistuksen voimaantullessa perustason alueella toimii kunnallinen erikoissairaanhoidon palveluja tuottava toimintayksikkö, joka jatkaa toimintaansa osana perustason alueen toimintaa.

Silloin kun perustason alueen vastuukunta on saanut edellä tarkoitetun luvan, sillä on järjestämisvastuu luvan mukaisista erikoissairaanhoidon palveluista. Ministeriön myöntämä lupa on määräaikainen ja sen voi uudistaa. Ministeriön uudistaessa lupaa, voidaan sen sisältöä ja laajuutta muuttaa mikäli siihen on tarvetta. Luvan ehtojen muutoksen tulisi perustua ensisijassa palvelutarpeessa ja palvelujen tarkoituksenmukaisessa järjestämisessä tapahtuneisiin muutoksiin. Ennen kuin luvan uudistamista koskeva asia ratkaistaan, on siitä pyydettävä asianomaisen erityisvastuualueen lausunto.

Pykälän 4 momentin perusteella sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen toiminnasta vastuussa olevien vastuukuntien on toimittava yhteistyössä sen varmistamiseksi, että henkilö saa tarvitsemansa palvelut ja tuen sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön edellyttämällä tavalla riippumatta siitä, kumpi taho, sosiaali- ja terveysalue tai perustason alue järjestää palvelut. Erityisen tärkeää on huolehtia siitä, että palveluissa ei ole katkoja silloin, kun henkilö siirtyy sosiaali- ja terveysalueen vastuulla olevista palveluista perustason alueen vastuulla oleviin palveluihin tai päinvastoin. Näissä tilanteissa on varmistettava palvelujen jatkuvuus.

12 §. *Tehtävien ja palvelujen järjestäminen*. Ehdotettu säännös vastaa STVAL 4 §:n säännöstä, jossa määritellään se, miten järjestämisvastuussa oleva sosiaali- ja terveysalue ja perustason alue voivat toteuttaa vastuulleen kuuluvat tehtävät ja palvelut. Säännöksen perusteella palvelut voidaan tuottaa itse

tai yhteistyössä muiden sosiaali- ja terveysalueiden ja perustason alueiden kanssa, olemalla jäsenenä kuntayhtymässä tai hankkimalla palveluja muualta. Käytettävissä on myös palveluseteli siten kuin siitä säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetussa laissa (569/2009). Lisäksi pykälän 6 kohdassa todetaan, että palveluja voidaan toteuttaa myös muilla tavoin, jos muualla on säädetty 1 - 5 kohdalla poikkeavista tavoista toteuttaa sosiaali- tai terveydenhuollon tehtäviä ja palveluja.

Joissakin harvinaisissa tai erityisen vaativissa palveluissa sosiaali- ja terveysalueen vastuukunta voi välttämättömän palvelun saatavuuden varmistamiseksi määritellä kyseisen palvelun yleistä taloudellista etua koskevaksi palveluksi, eli niin sanotuksi SGEI-palveluksi, ja sen perusteella antaa määräajaksi julkisen palvelun velvoitteen tietylle tai tietyille toimijoille menettelystä säädettyjä yleisiä periaatteita noudattaen.

13 §. *Yhteistoiminta palvelutuotannossa*. Pykälässä käsitellään sosiaali- ja terveysalueiden vastuukuntien välistä yhteistyötä niiden palvelutuotannossa. Säännöksen 1 momentin perusteella sosiaali- ja terveysalueiden vastuukunnat voivat sopia yhteistoiminnasta niiden järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen toteuttamiseksi. Tällaisen palvelutuotannon tulisi perustua erityisvastuualueen toimeenpanosopimukseen, jossa on otettu huomioon koko erityisvastuualueen tarpeet palvelutuotannossa.

Pykälän 2 momentin perusteella sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen vastuukunnat voisivat sopia alueeseensa kuuluvien kuntien kanssa sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta. Vaikka sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuu siirtyy uudistuksessa nykyisiltä kunnilta, kuntayhtymiltä ja yhteistoiminta-alueilta perustettavien sosiaali- ja terveysalueiden ja perustason alueiden vastuukunnille, yksittäisillä kunnilla voi edelleenkin olla sosiaalihuollon tai terveydenhuollon palveluja tuottavia toimintayksiköitä. Näiden toimintayksiköiden tuottamia palveluja voidaan säännöksen perusteella käyttää osana alueen palveluvalikoimaa.

Pykälän 1 ja 2 momentin säännökset mahdollistavat sen, että sosiaali- ja terveysalueiden ja perustason alueiden välillä voidaan sopia niiden itsensä tuottamien palvelujen hyödyntämisestä alueen palvelutuotannossa ilman että palvelujen hankinta pitäisi kilpailuttaa hankintalain edellyttämällä tavalla. Säännökset mahdollistavat näin ollen kunnissa nyt olevan infrastruktuurin ja palveluverkoston täysimääräisen hyödyntämisen mahdollisimman tehokkaasti. Edellytyksenä on kuitenkin se, että sopimuksen mukaisia palveluja ei tuoteta samanaikaisesti avoimille markkinoille.

14 §. *Omavalvontaohjelma*. Pykälän 1 momentin perusteella sosiaali- ja terveysalueiden ja perustasonalueiden pitää laatia omavalvontaohjelma. Omavalvonnalla tarkoitetaan järjestelyä, jonka avulla varmistetaan, että toiminta ja palvelut järjestetään lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Sen tarkoituksena on myös varmistaa toiminnan ja järjestettävien palvelujen suunnitelmallisuus ja korkeatasoinen laatu sekä palveluja käyttävien henkilöiden yhdenvertaisuus. Ehdotettava säännös edellyttää lisäksi, että omavalvontaohjelmassa on todettu miten toiminnan asianmukaisuutta seurataan ja miten mahdolliset puutteet ja virheet korjataan. Toiminnan avoimuuden korostamiseksi ohjelma tulisi julkaista internetissä.

Omavalvontaohjelma korostaa sosiaali- ja terveysalueiden ja perustason alueiden omaa vastuuta toiminnan asianmukaisesta ja laadukkaasta järjestämisestä. Samalla tavoitteena on ehkäistä ennalta tilanteet, joiden perusteella valvontaviranomaisen pitäisi jälkikäteisvalvonnan keinoin puuttua alueen toimintaan.

Omavalvontaohjelmaa osin vastaavia säännöksiä omavalvontasuunnitelmasta on tällä hetkellä yksityisistä sosiaalipalveluista annetussa laissa (922/2011) ja yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa (152/1990). Lisäksi terveydenhuoltolain (1326/2010) 8 §:n perusteella terveydenhuollon toimintayksikön tulee laatia suunnitelma laadusta ja potilasturvallisuuden toimeenpanosta.

Laissa ei määritellä omavalvontaohjelman yksityiskohtaista sisältöä. Pykälän 2 momentin perusteella Valvira voisi tarvittaessa antaa määräyksiä omavalvontaohjelman tarkemmasta sisällöstä ja sen laatimisesta. Kysymykseen tulisivat tällöin määräykset lainsää-

dännössä jo olevien velvoitteiden huomioon ottamisesta ohjelmassa.

15 §. *Erityisvastuualue*. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin sosiaali- ja terveydenhuollon erityisvastuualueiden muodostamisen perusteista ja niiden toiminnan tavoitteesta. Erityisvastuualueet muodostuisivat sosiaali- ja terveysalueista. Jokaisella erityisvastuualueella olisi yliopistollinen sairaala. Näin taattaisiin se, että jokaiselta erityisvastuualueelta löytyisi mahdollisimman laaja terveydenhuollon osaaminen ja resurssit ja valmius erityisen vaativiin terveydenhuollon tehtäviin. Sosiaalihuollossa erityisen vaativien palvelujen tuottajina toimivat kuntien ohella kolmannen sektorin toimijat ja valtio. Erityisvastuualueen tulee varmistaa näiden palvelujen saatavuus siitä riippumatta, ovatko nämä palvelut kuntien, valtion tai yksityisten tuottamia. Sosiaali- ja terveysalueiden kuuluminen erityisvastuualueeseen määräytyisi siten, että muodostuisi palvelujen suunnittelun ja järjestämisen kannalta mahdollisimman tarkoituksenmukainen kokonaisuus.

Erityisvastuualueiden muodostamisesta päättäisi 2 momentin mukaan valtioneuvosto. Valtioneuvoston päätöksestä olisi mahdollista valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

16 §. *Erityisvastuualueen tehtävät*. Pykälässä säädettäisiin erityisvastuualueen tehtävistä. Erityisvastuualueen ohjausvallan tulisi varmistaa valtion keskusohjauksen toteutuminen alueella, sekä sovittaa ne yhteen alueellisten tarpeiden ja olosuhteiden kanssa. Erityisvastuualueen tulisi pykälän 1 momentin mukaan ohjata sosiaali- ja terveydenhuollon lakisääteistä toimintaa sosiaali- ja terveysalueilla ja perustason alueilla siten, että vältetään päällekkäistä toimintaa ja palvelukatveita, edistetään rajallisten voimavarojen tehokasta käyttöä, ja näin huolehtia siitä, että alueella toteutuu palveluiden kustannustehokkuus, laatu ja yhdenvertainen saatavuus. Erityisvastuualueen tulisi seurata toiminnan jakautumista eri sosiaali- ja terveysalueiden välillä ja eri sosiaalisten ryhmien suhteen. Jos seurannassa havaittaisiin sellaisia eroja, joita ei voida perustella hyväksyttävillä syillä, ja jotka johtaisivat eriarvoistumiseen, erityisvastuualueen tulisi käynnistää alueiden edustajien kanssa neuvottelut niistä toimenpiteistä, joilla yhdenvertaisuus voitaisiin taata.

Erityisvastuualueen tulisi koordinoida alueellaan erityisesti sellaisia palveluita, palvelukokonaisuuksia ja tehtäviä, joihin tarvittavaa osaamista, investointeja, voimavaroja, valmiuden ylläpitoa tai muita edellytyksiä ei ole riittävästi saatavilla kaikilla erityisvastuualueeseen kuuluvilla sosiaali- ja terveysalueilla. Tätä tehtävää toteutettaessa erityisvastuualueella voidaan sopia esimerkiksi sosiaali- ja terveysalueiden yhteisistä hankinnoista, palvelujen ulkoistamiseen liittyvistä periaatteista, henkilöstön rekrytoinneista ja kohdentamisesta sekä palvelujen laadun ja potilasturvallisuuden edistämisen tavoitteista, toimeenpanossa käytettävistä menetelmistä, mittareista ja toteutumisen seurannasta. Erityisvastuualueen tehtävänä olisi myös varmistaa se, että toiminta perustuu tutkittuun tietoon ja että sosiaali- ja terveydenhuollon toimintoja kehitetään jatkuvasti. Tässä on keskeistä tukea sellaisia toimintamalleja, joissa kehittäminen on sosiaali- ja terveydenhuollon jokapäiväisen työn luonteva osa.

Lisäksi erityisvastuualueen tulisi huolehtia sosiaali- ja terveysalueiden toiminnan yhteensovittamisesta kansallisen tason ohjauksen kanssa ja varmistaa kansallisen ohjauksen huomioon ottaminen toiminnassa. Tämä tarkoittaisi esimerkiksi sitä, että toiminta olisi sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämisohjelman linjausten, kansallisten hoitosuositusten ja yhtenäisten hoidon perusteiden mukaista. Erityisvastuualueilla olisi keskeinen rooli kansallisen ohjauksen toteuttamisen varmistamisessa, ja ne huolehtisivat alueillaan kansallisen strategian huomioonottamisesta toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä. Kansallisella tasolla tehdyt linjaukset voivat koskea rajattujen potilas- ja asiakasryhmien palveluita, kuten kansallista syöpäkeskusta ja elinluovutus- ja elinsiirtotoimintaa, mutta usein ne koskevat laajoja toiminnallisia kokonaisuuksia. Kummassakaan tapauksessa yksittäiset sosiaali- ja terveysalueet tai perustason alueet eivät voi toimeenpanna niitä kestävällä tavalla ilman muiden sosiaali- ja terveysalueiden tai perustason alueiden toiminnan ja yhteisesti käytettävissä olevien voimavarojen huomioon ottamista. Erityisvastuualueen tehtävä on hahmottaa siihen kuuluvien sosiaali- ja terveysalueiden tai perustason alueiden muodostama

kokonaisuus ja tunnistaa parhaat tavat kansallisten linjausten toimeenpanoon.

Erityisvastuualueen tulisi pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan varmistaa, että alueella on muodostettu tarvittavat, toimivat yhteistyörakenteet sellaisissa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävissä, jotka edellyttävät yli alueiden rajojen tapahtuvaa yhteistyötä. Erityisvastuualueen tulee myös jatkuvasti tukea yhteistyötä ja luoda sille edellytykset toimia. Alueet ylittävästä yhteistyöstä ovat esimerkkejä ympärivuorokautiset päivystyspalvelut, sosiaalihuollon kriisipäivystys, tehohoito, selviämisyksikkötoiminta, erityisosaamista edellyttävät konsultaatiopalvelut, keskitetysti ylläpidettävät mielenterveys- ja päihdepalveluiden interventiot, monialaiset vaativat kuntoutustutkimukset ja työkykyselvitykset, erityisosaamista edellyttävien sairaus- ja vammaryhmien asumis- ja kuntoutuspalvelut, lääkehuolto ja kliiniset tukipalvelut (laboratorio- ja kuvantamispalvelut). Myös monet sähköisesti ylläpidettävät hoidolliset ja neuvontapalvelut on tarkoituksenmukaista ylläpitää alueellisesti. Tehtävään kuuluisi myös kieli- ja kulttuurivähemmistöjen palvelujen varmistaminen.

Usean hallinnonalan yhteistyötä vaativien tehtävien osalta erityisvastuualue vastaisi niistä silloin, kun ne kohdistuvat koko erityisvastuualueelle. Erityisvastuualue olisi 2 momentin 2 kohdan mukaan tällöin velvollinen huolehtimaan tehtävien ohjauksesta ja tehtävien hoitamiseksi tarvittavien päätösten tekemisestä ja määräysten antamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon osalta. Lainkohdassa tarkoitettaisiin esimerkiksi hätäkeskustoiminnasta annetun lain (692/2010) mukaista viranomaisyhteistyötä, vankiterveydenhuollon yhteistyötehtäviä, yhteistyötä poliisin kanssa hoitoonohjausasioissa (esimerkiksi yhteistyö väkivaltariskin arvioinnissa), taktista (poliisijohtoista) ensihoitoa, oikeushammaslääketieteellisiä tutkimuksia ja ympäristöterveydenhuollon ja muihin poikkeustilanteisiin valmistautumista ja näiden tilanteiden hallintaa.

Pykälän 2 momentin 3 kohdan mukaan erityisvastuualue vastaisi sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tai muiden sosiaali- ja terveydenhuollon keskittämisestä alueellaan jollekin tai joillekin sosiaali- ja terveysalueille, jos ei ole tarkoituksenmukaista, että niitä tuotettaisiin useammalla sosiaali- ja terveysalueella. Kyseeseen voi tulla sellaisten palvelujen järjestäminen, joita tarvitaan harvoin tai joiden tuottaminen vaatii sellaista erityistä osaamista, jonka ylläpito kaikilla sosiaali- ja terveysalueilla ei ole kustannussyistä tarkoituksenmukaista. Esimerkkeinä erityisvastuualueittain keskitettävistä palveluista voidaan mainita riskiraskauksien ja pikkukeskosten hoito, raskaana olevien vaikeasti päihdeongelmaisten äitien ja heidän perheidensä palvelut, suunnitteilla oleva harvinaisten sairauksien osaamiskeskus, alueellinen syöpäkeskus, lasten oikeuspsykiatriset keskukset, erityisen vaikeahoitoisten lasten ja nuorten psykiatrisen hoidon yksiköt (niin kutsutut EVA-yksiköt), lastensuojelun moniammatillinen osaamiskeskus, vaikeavammaisten henkilöiden sosiaalihuollon palvelut ja adoptiovalmennus. Esimerkiksi harvinaiset sairaudet edellyttävät erityistoimia palvelujärjestelmässä, jotta niitä sairastavien oikeus laadukkaaseen hoitoon ja kuntoutukseen toteutuisi yhdenvertaisesti. Keskittäminen voi olla tarpeen myös palvelun laadun tai turvallisuuden takaamiseksi. Keskittämisessä on otettava huomioon myös kielelliset näkökohdat (kuten esimerkiksi ruotsinkielisen palvelun järjestäminen vammaisille henkilöille). Kaikkein kalleimpien, kapeaa erityisosaamista vaativien ja harvoin tarvittavien palvelujen tuottaminen kaikilla sosiaali- ja terveysalueilla johtaisi niukkojen voimavarojen epätarkoituksenmukaiseen käyttöön. Erityisesti on tarpeen jatkossakin keskittää ne vaativan erityistason palvelut, joiden valtakunnallisesta keskittämisestä on tähän asti säädetty lailla tai asetuksella, mutta joita on tarkoituksenmukaista toteuttaa useammalla erityisvastuualueella (esimerkkinä reumakirurgia ja transsukupuolisten henkilöiden tutkimus ja hoito). Sosiaalihuollossa ei vielä toistaiseksi ole sellaista vakiintunutta palveluiden porrastusta, jota voitaisiin tässä yhteydessä sellaisenaan soveltaa. Edellä tarkoitetut kohdat 1, 2 ja 3 saavat tarkemman sisältönsä sosiaali- ja terveydenhuollon erityislainsäädännön kautta. Sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöön, kuten terveydenhuoltolakiin, lastensuojelulakiin ja muihin sisältölakeihin tulee tarvittaessa sisällyttää kuvaus siitä, mitä tehtävästä

huolehtiminen edellyttää erityisvastuualueelta.

Pykälän 2 momentin 4 kohdan mukaan erityisvastuualue vastaisi osaltaan sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimus- ja kehittämistoiminnan ja sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön koulutuksen suunnittelusta ja yhteensovittamisesta. Momentin 5 kohdan mukaan erityisvastuualue vastaisi omalta osaltaan sosiaali- ja terveydenhuollon työvoimatarpeen arvioinnista. Mainittujen yhteensovitustehtävien hoitamiseksi erityisvastuualueen tulisi muodostaa yhteistyörakenteet alueen yliopistojen, ammattikorkeakoulujen, muiden oppilaitosten, perusterveydenhuollon yksiköiden, sosiaalialan osaamiskeskusten, maakunnan liittojen ja työvoimahallinnon kanssa. Yhteistyötä tulisi koordinoida myös valtakunnan tason toimijoiden, kuten terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen (Fimea), Työterveyslaitoksen ja Säteilyturvakeskuksen (STUK) kanssa.

Momentin kohdissa 4 ja 5 ”omalta osaltaan” viittaa siihen, että tarkoituksena ei ole siirtää erityisvastuualueelle esimerkiksi sellaisia koulutuksen suunnitteluun liittyviä tehtäviä, jotka kuuluvat selvästi korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten päätettäväksi, tai esimerkiksi koulutustarpeen ennakointitehtäviä, jotka on alueiden kehittämisestä annetulla lailla (1651/2009) säädetty maakunnan liittojen tehtäväksi näiden omilla alueilla. Erityisvastuualueen tehtävänä on huolehtia eri tahojen yhteistyöstä alueellaan niin, että toiminta tukee lain tavoitteita. Erityisvastuualueen tulee esimerkiksi välittää omalla alueellaan toimiville yliopistoille ja ammattikorkeakouluille tietoa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten muuttuvista osaamistarpeista.

Pykälän 2 momentin 6 kohdan mukaan erityisvastuualueelle tulee perustaa ensihoitokeskus. Erityisvastuualueella tulee sopia sen tehtävien toimeenpanosta. Ensihoitokeskusten perustamis- ja toimeenpanotehtävät siirtyisivät käytännössä nykyisiltä yliopistosairaaloilta erityisvastuualueiden vastuulle. Ensihoitokeskukset voisivat toteutua jonkin yksittäisen sosiaali- ja terveysalueen toteuttamana tai useamman sosiaali- ja terveysalueen yhteisenä toimintana. Sosiaali- ja terveysalue vastaisi ensihoidon järjestämisestä. Erityisvastuualueen toimeenpanosopimuksessa tulee sopia, miten sosiaali- ja terveysalueiden ensihoitopalvelu suunnitellaan ja ensihoidon palvelutaso määritellään yhteistyössä erityisvastuualueen ensihoitokeskuksen kanssa siten, että ensihoito, mukaan lukien lääkärihelikopteritoiminta, ja ympärivuorokautinen päivystys muodostavat erityisvastuualueella toiminnallisen kokonaisuuden. Viranomaisten välisessä yhteistyössä on tarvittaessa sovittava myös erityisvastuualueen rajat ylittävästä yhteistoiminnasta (esimerkkeinä meripelastus ja Rajavartiolaitos). Erityisvastuualueen tehtävänä olisi myös sovittaa yhteen erityisvastuualueen sosiaali- ja terveysalueiden tekemät palvelutasopäätökset siten, että asukkaiden yhdenvertaisuus toteutuu valtakunnallisesti. Erityisvastuualueen olisi määriteltävä yhdessä sote-alueiden kanssa ensihoidon johtokeskukset, joilla on valtion turvallisuusverkon (Tuve) ja kentäjohtamisjärjestelmän (Kejo) käyttövelvoite. Päätöksen valmistelussa olisi otettava huomioon yhteistyö hätäkeskuksen ja muiden turvallisuusviranomaisten kanssa.

Momentin 7 kohdan mukaan eritysvastuualueen tulisi vastata sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan sekä asiakas- ja potilastietojen käsittelyn yhteensovittamisesta. Erityisvastuualueen tulee vastata siitä, että alueen sosiaali- ja terveysalueet ja perustason alueet sopivat yhdessä kokonaisarkkitehtuurin tavoitetilasta ja sen toteutuksesta hyödyntäen alueiden välistä yhteistyötä, kuten yhteishankintoja ja keskitettyä ylläpitoa. Yhteensovituksessa tulee ottaa huomioon, mitä säädetään julkisen tietohallinnon ohjauksesta annetussa laissa (634/2011), jäljempänä tietohallintolaki. Kokonaisarkkitehtuurissa on otettava huomioon sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain (159/2007) ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain (61/2007) mukaiset valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut. Tietohallinnon uudistukset olisi sovitettava yhteen sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden (Kanta- ja Kansa -palvelut) toteutuksen kanssa. Sosiaali- ja terveysalueiden ja erityisvastuualueiden tiedonhallinnan kokonaisarkkitehtuuri tulisi sovittaa yhteen kansallisten toimijoiden vas-

tuulla olevan arkkitehtuurin kanssa. Näin erityisesti tietohallintolain 4 ja 8 §:ssä tarkoitetuissa asioissa.

Erityisvastuualueen tulisi vastata lisäksi alueensa sosiaali- ja terveysalueiden vastuukuntien asiakas- ja potilasrekisterien toteuttamisen ja käytön ohjeistamisesta ja koordinaatiosta ottaen huomioon mitä rekisterinpidosta ja tietojen käsittelystä laissa säädetään. Tehtävä sisältäisi myös sellaisten tiedonhallinnan ja asiakas- ja potilastietojen käsittelyn kehittämisessä ja hyödyntämisessä tarvittavien tehtävien hoitamisen, joita ei ole tarkoituksenmukaista hoitaa perustason alue- tai sosiaali- ja terveysaluekohtaisesti. Tehtävien sisällöstä ja vastuunjaosta tulee sopia tarkemmin erityisvastuualueen järjestämissuunnitelmassa.

Pykälän 2 momentin 8 kohdan mukaan eritysvastuualueen tulisi vastata sosiaali- ja terveysalueiden valmiussuunnittelun yhteensovittamisesta. Valmiuslain (1552/2011) 12 §:n mukaan kuntien, kuntayhtymien ja muiden kuntien yhteenliittymien tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa. Kunta- tai sosiaali- ja terveysaluekohtainen valmiussuunnittelu ei ole välttämättä riittävää silloin, kun poikkeustilanteessa tarvitaan laajemman alueen toimijoiden yhteistyötä tilanteen hallitsemiseksi. Valmiuden ylläpito suuronnettomuuksien ja eriasteisten poikkeusolojen varalta on tarkoituksenmukaista hoitaa alueellisesti yhteistyössä aluehallintovirastojen kanssa. Valmiussuunnitelmat on sovitettava huolellisesti yhteen yhteistyössä aluehallintovirastojen ja sosiaali- ja terveysministeriön kanssa.

Pykälän 2 momentin 9 kohdassa erityisvastuualueen tehtäväksi säädettäisiin huolehtia sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämisohjelman toimeenpanosta alueellaan. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämisohjelman tavoitteet asetetaan valtioneuvoston päätöksellä. Siinä myös määritellään ne toimenpiteet, joiden avulla ohjelma toteutetaan. Ohjelmasta säädettäisiin lain 42 §:ssä.

Ohjelman tavoitteista ja toimenpiteistä laaditaan kansallinen toimeenpanosuunnitelma, jonka tavoitteet ja toimenpiteet ovat pääsääntöisesti sosiaali- ja terveysministeriön sekä sen alaisten laitosten vastuulla. Lisäksi on laadittu alueellisen kehittämistoiminnan suunnitelmat. Käytännössä 2 momentin 9 kohdassa tarkoitettu tehtävä sisältäisi keskeisenä osana kansallisen kehittämisohjelman alueellisen toimeenpanosuunnitelman laatimisen.

Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää yhteistyötä valtakunnallisesta kehittämistyöstä vastaavien toimijoiden sekä kuntatoimijoiden välillä. Tavoitteena on luoda edellytyksiä käytännön tarpeista lähtevälle alueiden kehittämisyhteistyölle, jossa keskeisinä toimijoina ovat perustason alueet, sosiaali- ja terveysalueet, yliopistot, ammattikorkeakoulut, sosiaali- ja terveydenhuollon oppilaitokset, sosiaalialan osaamiskeskukset sekä sosiaali- ja terveysalan järjestöt.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämisohjelman (Kaste) 2008 - 2011 arvioinnin loppuraportissa (tekijät Kaisa Lähteenmäki-Smith ja Eeva Terävä, STM, Julkaisuja 2012:12) Kaste-ohjelman strategisesti tärkeiksi elementeiksi nimettiin sen aluelähtöisyys sekä eri hallintotasojen välisen vuoropuhelun vahvistaminen ja tämän osalta erityisesti uudenlaisen yhteistyön luominen alueiden ja keskushallinnon välille.

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta annetun lain (733/1992) nykyisen 5 a §:n mukaan sosiaali- ja terveysministeriö voi asettaa alueellisia johtoryhmiä neuvottelukunnan toiminnan tueksi. Tämä lainkohta ehdotetaan kumottavaksi. Erityisvastuualue päättäisi, millä tavoin sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämisohjelman toimeenpano alueella toteutetaan. Halutessaan erityisvastuualue voisi asettaa nykyistä alueellista johtoryhmää vastaavan ryhmän tätä tehtävää varten.

Alueellisten johtoryhmien puheenjohtajat ovat nykyisin jäseninä valtakunnallisessa sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämisohjelman johtoryhmässä. Jatkossa on tarkoitus, että erityisvastuualue nimeää edustajansa mainittuun johtoryhmään.

Momentin 10 kohdan mukaan erityisvastuualueen olisi tuettava alueensa kuntia, perustason alueita sekä sosiaali- ja terveysalueita lain 9 §:ssä tarkoitetuissa, hyvinvoinnin ja

terveyden edistämistä koskevissa tehtävissä. Erityisvastuualueen olisi esimerkiksi varmistettava toimeenpanosopimuksessaan tarvittava alueellinen yhteistyö ja sovittava koko erityisvastuualuetta koskevan yhteistoiminnan vastuutahoista.

Momentin 11 kohdassa erityisvastuualueen velvoitteeksi säädettäisiin vastata hyvinvointi- ja terveysseurantatietojen analysoinnista ja hyödyntämisestä. Erityisvastuualueen tulisi vastata tiedon ja tietämyksen levittämisestä alueellaan eri toimijoiden välillä. Erityisvastuualueella tulisi sopia myös tiedon hyödyntämisen menettelyistä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kehittämisen ja toiminnan johtamisen tarpeisiin. Tiedon hyödyntämiseksi sitä tulisi levittää alueen perustason alueille ja sosiaali- ja terveysalueille, mutta myös kunnille niillä olevan yleisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistehtävän toteuttamisen tueksi. Hyvinvointi- ja seurantatietojen lähteitä on useita. Tietoja keräisivät perustasolla kunnat, perustason alueet ja sosiaali- ja terveysalueet. Sosiaali- ja terveystoimessa tulee hyödyntää muun muassa potilasasiamiesten ja sosiaaliasiamiesten raportteja. Keskitetystä tiedon keräämisestä vastaavat muun muassa Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ja Tilastokeskus.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin saamenkielisen väestön palvelutarpeiden erityispiirteiden huomioon ottamisesta erityisvastuualueiden toiminnassa. Lainkohdan mukaan sen erityisvastuualueen, johon kuuluvat saamelaiskäräjistä annetun lain 4 §:ssä tarkoitetun saamelaisten kotiseutualueen kunnat, tulee tehtäviään hoitaessaan ottaa erityisesti huomioon saamenkielisen väestön palvelutarpeet, sekä huolehtia saamenkielisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyvän, pohjoismaiden rajat ylittävän yhteistyön edistämisestä. Perustason alueiden ja sosiaali- ja terveysalueiden vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä käsittää aina saamen kielilain huomioon ottamisen palveluja tarjottaessa. Ehdotettavan lain 6 §:n 1 momentissa on viittaus mainittuun lakiin. Lakiesityksellä halutaan kuitenkin tukea saamelaisten mahdollisuutta vaikuttaa heille suunnattujen palvelujen toteuttamiseen, järjestämistapoihin ja palvelujen sisältöihin niin, että heidän kielensä lisäksi otetaan huomioon myös kulttuurin ylläpitäminen ja kehittäminen saamelaisten keskeisillä asuinalueilla.

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus saa sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta annetun asetuksen (1411/2001) 4 §:n mukaan erityistä valtionavustusta saamenkielisen väestön palvelutarpeiden huomioon ottamiseksi tarpeellisiin tehtäviin. Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen erityistehtäviä ovat saamelaisten hyvinvointipalvelujen kehittäminen, eli saamelaiserityisten ja saamenkielisten palveluiden turvaaminen sekä saamen kieleen ja kulttuuriin pohjautuvien palveluiden kehittäminen. Saamelaisyksikkö sijaitsee Saamelaiskäräjien yhteydessä Enontekiöllä. Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus olisi 16 §:n 3 momentissa tarkoitetun erityisvastuualueen luonteva yhteistyötaho lainkohdassa tarkoitetuissa tehtävissä.

3 Luku **Hallinto**

Sosiaali- ja terveysalue ja perustason alue

17 §. *Sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen hallinto.* Pykälässä säädetään sosiaali- ja terveysalueiden ja perustason alueiden hallinnosta. Sen 1 momentin perusteella järjestämisvastuu on alueen vastuukunnalla. Vastuukuntamallin sijasta sosiaali- ja terveysalueen toiminnasta voi vastata kuntayhtymä lain 19 §:ssä säädetyin perustein. Perustason alueen hallinto järjestetään aina vastuukuntamallilla.

Vastuukunnassa on alueeseen kuuluvien kuntien yhteinen toimielin, joka vastaa sosiaalihuollon ja terveydenhuollon järjestämisestä ja taloudenhoidosta sekä niihin liittyvistä asioista. Toimielimen alaisuudessa ovat sosiaali- ja terveydenhuollon hallinnosta, tehtävistä ja palveluista vastaavat viranomaiset, henkilöstö ja toimintayksiköt. Toimielimen tehtävänä on huolehtia siitä, että kunnalliselle sosiaali- ja terveydenhuollolle eri laeissa säädetyt tehtävät tulevat asianmukaisesti hoidetuiksi alueen kaikissa kunnissa.

Pykälän 2 momentissa säädetään siitä, miten alueen vastuukunta määräytyy. Sosiaali- ja terveysalueiden vastuukuntina toimivat maakuntien keskuskaupungit. Ne on määri-

telty lain 3 §:n 1 momentin 4 kohdassa. Jos sosiaali- ja terveysalue muodostuu järjestämislain 8 §:n 2 momentissa tarkoitetun vähintään 50 000 asukkaan kunnan pohjalle, vastuukuntana toimii alueen asukasluvultaan suurin kunta.

Perustason alueella vastuukuntana toimii pääsäännön mukaan alueen asukasluvultaan suurin kunta. Perustason alueeseen kuuluvat kunnat voivat kuitenkin sopia, että vastuukuntana toimii jokin muu kunta. Käytännössä sopiminen voinee tulla kysymykseen jos perustason alueeseen kuuluisi kaksi kutakuinkin samankokoista yli 20 000 asukkaan kuntaa.

Pykälän 3 momentissa todetaan, silloin kun vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä on alueen vastuukunnalla, alueen ylintä päätösvaltaa käyttää lain 20 §:ssä tarkoitettu kuntien edustajainkokous. Lisäksi säännöksessä todetaan, että sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen yhteistoiminnan pääperiaatteet sovitaan kuntien edustajainkokouksen hyväksymässä yhteistoimintasopimuksessa 21 §:n mukaisesti. Vastuukunnassa toiminnan operatiivista johtamisesta vastaa yhteinen toimielin, josta säädetään tarkemmin lain 22 §:ssä.

18 §. *Oikeudellinen ja taloudellinen vastuu.* Ehdotuksen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon hallinnosta vastaa 17 §:n mukaan pääsääntöisesti vastuukunta. Vastuukuntamallia ei ole aiemmin sovellettu pakollisena kuntien välisessä lakisääteisessä yhteistoiminnassa. Vapaaehtoisessa yhteistyössä kunnat ovat sopineet yhteistyön ehdoista kuntalain (365/1995) 76 ja 77 §:n mukaisesti. Näissä tilanteissa sovitaan, että yksi kunta hoitaa tehtävää muiden kuntien puolesta. Tällöin myös oikeudellinen vastuu toiminnasta on tehtävää hoitavalla vastuukunnalla.

Kuntien välisessä pakollisessa yhteistyössä, joka hoidetaan vastuukuntamallilla, tilanne poikkeaa merkittävästi nykyisestä kuntien sopimusperusteisesta yhteistyöstä. Sen vuoksi lailla on tarpeen säätää nykyistä tarkemmin kuntien välisen yhteistyön ehdoista. Yksi keskeisistä säädettävistä asioista on oikeudellisen vastuun määräytyminen.

Pykälän 1 momentin mukaan oikeudellinen vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä on vastuukunnalla. Tämän mukaisesti esimerkiksi valtion viranomaiset ovat sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvissä asioissa yhteydessä ensisijaisesti vastuukuntaan. Vastuukunnan käytännön toiminnassa asiat ohjautuisivat yhteiselle toimielimelle ja sen alaisuudessa toimivaan hallintoon.

Taloudellinen vastuu toimielimen päätöksistä ja niiden toimeenpanosta määräytyy 2 momentin perusteella siten kuin järjestämislain 25–29 ja 47–51 §:ssä säädetään. Ensin mainituissa pykälissä säädetään toimintaan liittyvästä kirjapidosta, tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta, toimielimen pääomasta ja lainanotosta. Jälkimmäiset säännökset määrittelevät sen, miten kunnat osallistuvat toiminnan rahoitukseen. Näiden säännösten tarkempi sisältö on todettu asianomaisten pykälien yksityiskohtaisissa perusteluissa.

19 §. *Kuntayhtymä*. Pykälässä säädetään perusteista, joiden tulee täyttyä, jotta kunnat voivat päättää, että sosiaali- ja terveysalueen toiminnan järjestämisestä vastaa kuntayhtymä eikä vastuukunta. Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan alueen keskuskunnan asukasluvun on oltava alle puolet koko alueen asukasluvusta. Jos alueen keskuskunnan asukasluku on yli 50 prosenttia koko alueen asukasluvusta, alueen kunnat eivät voi sopia että kuntayhtymä vastaa palvelujen järjestämisestä. Keskuskunnalla tarkoitetaan maakunnan keskuskaupunkia ja 8 §:n 2 momentissa tarkoitettua vähintään 50 000 asukkaan kuntaa. Lisäksi 1 momentin 2 kohdassa säädetään menettelystä, jonka mukaisesti kunnat voivat sopia kuntayhtymän perustamisesta alueen järjestämisvastuun toteuttamiseksi. Ehdotuksen mukaan kuntayhtymän perustamisen takana tulee olla vähintään puolet alueen kunnista ja sen lisäksi näissä kunnissa pitää olla vähintään kaksi kolmasosaa koko alueen asukasluvusta.

Pykälän 2 momentin mukaan, jos kunnat ovat sopineet, että sosiaali- ja terveysalueen toiminnasta vastaa kuntayhtymä, näin perustettuun kuntayhtymään sovelletaan kuntalain säännöksiä kuntayhtymän hallinnosta. Niistä voidaan kuitenkin poiketa, jos järjestämislaissa säädetään poikkeus kuntalaista. Lisäksi säännöksessä todetaan, että kuntayhtymän perussopimuksen hyväksymiseen ja muuttamiseen sovelletaan 20 §:n ja 21 §:n 3 momentin säännöksiä vastuukunnan edustajain-

kokouksesta ja yhteistoimintasopimuksesta. Näiden säännösten perusteella perussopimuksesta päätetään kuntien edustajainkokouksessa, jossa kuntien edustajien äänimäärä perustuu kunnan asukaslukuun.

20 §. *Edustajainkokous*. Sosiaali- ja terveysalueella ja perustason alueella ylintä päätösvaltaa käyttää kuntien edustajainkokous. Pykälän 1 momentin perusteella edustajainkokous päättää sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen yhteistoimintasopimuksesta sekä sosiaali- ja terveydenhuollolle asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista. Edustajainkokous hyväksyy myös vuosittain alueen talousarvion ja toimintasuunnitelman. Talousarvio ja toimintasuunnitelma ovat keskeiset päätökset, jotka ohjaavat 22 §:ssä tarkoitetun vastuukunnan toimielimen päätöksentekoa sen huolehtiessa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä. Edustajainkokous valitsee myös toimielimen. Yhteistoimintasopimuksesta säädetään tarkemmin 21 §:ssä. Toiminnallisissa ja taloudellisissa tavoitteissa määritellään keskeiset periaatteet ja taloudelliset voimavarat, joiden mukaan alueen käytännön toiminnasta vastaava vastuukunnan yhteinen toimielin hoitaa sille kuuluvat tehtävät.

Pykälän 2 momentissa säädetään kuntien edustajista ja heidän käytössään olevasta äänimäärästä edustajainkokouksessa. Säännöksen mukaan jokaisella kunnalla on vähintään yksi edustaja kokouksessa. Muutoin edustajien lukumäärää ei säännellä. Kunnat voivat siten päättää montako edustajaa ne valitsevat edustajainkokoukseen. Kokouksessa kunnan edustajien yhteenlaskettu äänimäärä perustuu kunnan asukaslukuun, mikäli kunnat eivät ole erikseen sopineet toisin. Kunnan valitsemien edustajien yhteenlaskettu äänimäärä jakautuu tasan heistä saapuvilla olevien kesken.

Edustajainkokouksen kokoonpanon tulee vastata alueen kuntien valtuustoissa edustettuina olevien eri ryhmien kunnallisvaaleissa saamaa ääniosuutta alueella vaalilaissa (714/1998) säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti. Tämä voi rajoittaa kuntien mahdollisuutta valita haluamansa edustaja kokoukseen, mikäli poliittisen edustavuuden toteutumista ei muutoin pystytä varmistamaan.

Edustajien äänimäärän perustuminen edellä todetulla tavalla yksinomaan asukaslukuun voi johtaa siihen, että alueen suurimman kunnan valitsemilla edustajilla on yhdessä yli puolet kokouksessa käytettävissä olevista äänistä. Tämän merkitystä voi jossain määrin vähentää se, että muista kuntien yhteistoimintaelimistä saatujen kokemusten perustella edustajat ryhmittyvät ja äänestävät usein enemmän puolueryhmän kuin kotikunnan mukaan.

Pykälän 3 momentissa säädetään edustajainkokouksen päätösvaltaisuudesta. Kokous on päätösvaltainen, jos siellä on edustettuna vähintään kaksi kolmannesta edustajainkokoukseen osallistuvista kunnista. Lisäksi näiden kuntien asukasluvun on oltava vähintään puolet alueen kuntien yhteenlasketusta asukasluvusta.

Pykälän 4 momentin perusteella edustajainkokouksen toimintaan, päätöksentekomenettelyyn ja sen päätösten muutoksenhakuun sovelletaan kuntalain 7 ja 11 luvuissa olevia säännöksiä.

21 §. *Yhteistoimintasopimus*. Sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen vastuukunnan järjestämän sosiaali- ja terveydenhuollon päätöksenteossa ja toteuttamisessa noudatettavan yhteistoiminnan keskeiset periaatteet sovitaan alueen kuntien edustajainkokouksen päättämässä yhteistoimintasopimuksessa. Pykälän 1 momentin1 kohdan mukaan yhteistoimintasopimuksessa on sovittava 20 §:ssä tarkoitetun edustajainkokouksen ja 17 §:ssä tarkoitetun toimielimen päätöksenteon järjestämisestä. Kohdan 2 mukaan sopimuksessa on määräykset edustajainkokouksen tehtävistä ja toimivallasta. Kohdan 3 mukaan sopimuksessa on määriteltävä kunnan edustajien lukumäärä ja äänivalta edustajainkokouksessa. Kohdan 4 perusteella sopimuksessa on oltava säännökset toimielimen jäsenten lukumäärästä ja jäsenten äänivallan perusteista. Kohta 5 koskee sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitusta ja muita taloutta koskevia asioita. Yhteistoimintasopimuksen voidaan katsoa pitkälti vastaavan kuntalaissa säädettyä kuntayhtymien perussopimusta.

Kuten edellä todetaan, yhteistoimintasopimuksessa on sovittava kuntien edustajien äänivallan määräytymisestä. Lähtökohtana on

20 §:n mukaisesti, että kunnan edustajien yhteenlaskettu äänimäärä perustuu kunnan asukaslukuun. Yhteistoimintasopimuksessa voidaan sopia myös toisin. Siinä voidaan esimerkiksi rajoittaa yhden kunnan edustajien äänivaltaa siten, ettei se ole yli 50 prosenttia. Yhteistoimintasopimuksessa voidaan 2 momentin mukaan myös sopia, että erikseen määrätyissä asioissa tehtävä päätös edellyttää sopimuksen mukaista määräenemmistöä. Määräenemmistösäännös mahdollistaisi, samoin kuin äänivallan rajoittaminen, sen, että yhden kunnan edustajat eivät saisi määräävää asemaa päätöksenteossa.

Pykälän 4 momentissa säädetään yhteistoimintasopimuksen hyväksymisestä ja muuttamisesta. Säännöksen mukaan sopimus ja sen muutos on hyväksyttävä edustajainkokouksessa. Jos kunnat eivät ole toisin sopineet, sopimuksen hyväksyminen ja muuttaminen edellyttää, että sitä kannattaa yksi tai useampi kunta, joiden asukasluku on vähintään puolet edustajainkokouksessa läsnä olevien edustajien yhteenlasketusta äänimäärästä. Kunnat voivat siten myös sopia, että sopimuksen hyväksyminen tai muuttaminen edellyttää esimerkiksi määräenemmistöä.

22 §. *Yhteinen toimielin.* Pykälässä säädetään vastuukunnan yhteisestä toimielimestä ja sen kokoonpanosta. Säännöksen 1 momentin mukaan vastuukunnassa on yhteinen toimielin, joka vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä sosiaali- ja terveysalueeseen tai perustason alueeseen kuuluvissa kunnissa. Toimielimen toimikausi on kunnallisvaalikauden pituinen, ellei edustajainkokous ole toisin päättänyt. Toimikausi on sama kuin kuntalain 19 §:ssä säädetään kunnan toimielimen jäsenten toimikaudesta.

Pykälän 2 momentin perusteella toimielimen jäseneksi valittavien henkilöiden on oltava vaalikelpoisia alueeseen kuuluvien kuntien vastaaviin toimielimiin.

Toimielimen kokoonpanon tulee 3 momentin mukaan vastata alueen kuntien valtuustoissa edustettuina olevien eri ryhmien kunnallisvaaleissa saamaa ääniosuutta alueella vaalilaissa säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

Muilta osin vastuukunnan yhteisen toimielimen kokoonpanon on oltava 4 momentin perusteella vastaava kuin kuntalaissa säädetyn kunnan toimielimen kokoonpanon. Lisäksi lainkohdassa todetaan, että toimielimen kokoonpanon tulee olla kuntalain säännösten mukainen.

23 §. *Toimielimen tehtävät.* Pykälässä säädetään vastuukunnan yhteisen toimielimen tehtävistä. Toimielin päättää 1 momentin perusteella lain 10 §:ssä tarkoitetuista sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuuseen kuuluvista asioista. Päätösten on perustuttava edustajainkokouksen linjaamiin toiminnallisin ja taloudellisiin tavoitteisiin sekä hyväksyttyyn talousarvioon ja toimintasuunnitelmaan.

Kohdan 1 perusteella toimielimen tulee huolehtia sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteuttamisesta.

Momentin 2 kohdan perusteella toimielimen tulee päättää alueen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisestä sekä seurata asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja raportoida niistä alueen kunnille.

Pykälän 2 momentin perusteella toimielimen tehtävänä on myös valvoa sosiaali- ja terveysalueen tai perustason alueen etua sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuuseen kuuluvissa asioissa. Järjestämisvastuuseen kuuluvista asioista säädetään tarkemmin lain 10 §:ssä. Toimielimen tulee myös edustaa aluettaan sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvissä asioissa sekä tehdä sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja sen järjestämistä koskevat sopimukset. Tältä osin toimielin on 18 §:n mukaisesti myös oikeudellisessa vastuussa toiminnastaan ja tekemistään sopimuksista.

Pykälän 3 momentin mukaan vastuukunnan kunnanhallituksella ei ole kuntalain 51 §:ssä tarkoitettua oikeutta ottaa pykälän 1 momentissa tarkoitettua asiaa tai toimielimen tai sen alaisen viranomaisen tekemää päätöstä kunnanhallituksen käsiteltäväksi. Otto-oikeuden kieltämisellä varmistetaan, että toimielimen ja sen alaisten viranomaisten toiminta perustuu edustajainkokouksen ja sen valitseman yhteisen toimielimen päätöksiin ja sitä kautta alueeseen kuuluvien kuntien ratkaisuihin. Toimielimen tekemiin muihin päätöksiin sovelletaan kuntalain 51 §:ää, mikäli kunnat eivät ole sopineet toisin yhteistoimintasopimuksessa.

24 §. *Vähemmistökielen jaosto*. Erikielisiä ja kaksikielisiä kuntia käsittävällä sosiaali- ja

terveysalueella ja perustason alueella olisi pykälän mukaan oltava toimielimen asettama jaosto, jonka tehtävänä on seurata alueen kielellisen vähemmistön palvelujen saatavuutta ja laatua sekä tehdä ehdotuksia palvelujen kehittämiseksi. Jaostolla ei olisi perustason alueita tai sosiaali- ja terveysalueita sitovaa päätösvaltaa. Se antaisi vuosittain kertomuksen vähemmistökielisten palveluiden toteutumisesta alueen toimielimelle. Kertomuksen tarkoituksena olisi antaa toimielimelle tietoa, jota se voisi hyödyntää suunnitellessaan vähemmistökielisten palvelujen toteuttamista.

Jaoston jäseniksi olisi 2 momentin mukaan valittava alueen vähemmistökielistä väestöä edustavia henkilöitä. Vähemmistökielisiä edustajia voitaisiin siis valita muistakin kuin alueen erikielisistä tai kaksikielisistä kunnista.

Pykälän 3 momentissa säädetään saamenkielen jaostosta. Säännöksen perusteella jaosto tulee perustaa sellaiselle sosiaali- ja terveysalueelle, johon kuuluu saamelaisten kotiseutualueen kunta. Näitä kuntia ovat Enontekiö, Inari ja Utsjoki. Lisäksi Sodankylän kunnassa sijaitseva Lapin paliskunnan alue kuuluu saamelaisten kotiseutualueeseen.

Jos sosiaali- ja terveysalueen hallinto on järjestetty kuntayhtymämallilla, pykälän mukainen jaosto toimii 4 momentin perusteella kuntayhtymän hallituksen alaisena.

25 §. *Kirjanpitovelvollisuus*. Pykälässä säädettäisiin kirjanpitovelvollisuudesta erikseen sosiaali- ja terveydenhuollon osalta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin kirjanpidon eriyttämisestä kunnan kirjanpidossa. Toimielimen toiminta olisi osa kunnan organisaatiota ja sen kirjanpito olisi osa kunnan kirjanpitoa. Toimielin ei siten olisi itsenäinen kirjanpitovelvollinen, vaan kunta olisi kirjanpitovelvollinen kuntalain 67 §:n perusteella myös sosiaali- ja terveydenhuollon osalta.

Liiketapahtumien kirjaaminen asiajärjestyksessä muodostaisi toimielimen pääkirjanpidon, joka olisi samalla osa kunnan pääkirjanpitoa. Toimielimen kirjanpito yhdisteltäisiin kunnan muuhun kirjanpitoon tilinpäätöksessä ja välitilinpäätöksissä siten, että sisäiset tulot ja menot, sisäiset saatavat ja velat sekä sisäinen omistus ja sisäiset katteet eliminoitaisiin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kirjanpitolautakunnan ohjeiden ja lausuntojen soveltamisesta. Kirjanpitolautakunta antaisi ohjeita ja lausuntoja kirjanpitolain (1336/1997) ja kuntalain 68 - 70 §:n soveltamisesta myös sosiaali- ja terveydenhuollon osalta. Toimintaan sovellettaisiin kuntajaoston antamaa yleisohjetta kunnan ja kuntayhtymän liikelaitoksen kirjanpidollisesta käsittelystä.

Taseen muodostamisessa noudatettaisiin kirjanpitolakia ja kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamia ohjeita kirjanpitolain soveltamisesta. Pääperiaatteena olisi, että avaava tase muodostettaisiin kunnan merkityistä kirjanpitoarvoista.

26 §. *Toimielimen tilinpäätös.* Pykälässä säädettäisiin toimielimen toiminnan velvollisuudesta laatia erillistilinpäätös.

Pykälän 1 momentin mukaan toimielimen tilikausi olisi kalenterivuosi. Toimielimen olisi laadittava erillistilinpäätös ja annettava tase kunnan tilintarkastajien tarkastettavaksi ja kunnanhallitukselle yhdisteltäväksi kunnan tilinpäätökseen.

Pykälän 2 momentin mukaan erillistilinpäätöksen tulisi sisältää tase, tuloslaskelma ja rahoituslaskelma ja niiden liitteenä ilmoitettavat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Tilinpäätöksen tulisi antaa oikea kuva toimielimen tulorahoituksen riittävyydestä tilikaudella.

Tilinpäätöslaskelmat tulisi laatia noudattaen kirjanpitolautakunnan kuntajaoston liikelaitosta koskevan ohjeen mukaisia tase-, tulos- ja rahoituslaskelmakaavoja ja kuntajaoston antamaa liitetieto-ohjetta. Erillistilinpäätös yhdisteltäisiin kunnan tilinpäätöksessä. Yhdistelyssä toimielimen ja kunnan muiden tehtävien väliset sisäiset tulot ja menot, sisäiset saatavat ja velat sekä sisäinen peruspääomasijoitus ja sisäiset katteet eliminoitaisiin. Yhdistelyssä noudettaisiin kirjanpitolautakunnan kuntajaoston mainittua liikelaitosyleisohjetta.

Pykälän 3 momentin mukaan toimielimen puheenjohtajan olisi allekirjoitettava erillistilinpäätös. Erillistilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä päättää 26 §:n mukaisesti edustajainkokous tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä. Kunnan tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain

71 §:n 2 momentin perusteella valmistella myös sen hallinnon ja talouden

tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko edustajainkokouksen toiminnalle asettamat tavoitteet toteutuneet.

Tilintarkastaja suorittaa toimielimen toiminnan tarkastuksen osana kunnan tarkastusta. Tilintarkastaja esittää toimielimen toimintaa koskevat kuntalain 73 §:n tarkoittamat lausumat ja kuntalain 75 §:n tarkoittaman muistutuksen kunnan tilintarkastuskertomuksessa.

27 §. *Toimintakertomus ja tilikauden tuloksen käsittely.* Pykälän 1 momentin mukaan toimielimen tulisi toimintakertomuksessa tehdä selkoa talousarviossa asetettujen tavoitteiden toteutumisesta tilikaudella. Toimintakertomuksessa olisi myös annettava tietoja sellaisista talouteen liittyvistä olennaisista asioista, joista ei olisi tehtävä selkoa tulos- tai rahoituslaskelmassa taikka taseessa. Toimintakertomus olisi osa erillistilinpäätöstä.

Toimielimen olisi myös tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitettaisiin tilikauden yli- tai alijäämää ennen varaussiirtoja. Ylijäämäisestä tuloksesta voitaisiin tehdä investointivaraus. Varauksen tekemistä rajoittaisi kunnan kokonaistuloksen kehitys. Tämä tarkoittaisi, että toimielin voisi tehdä varauksen enintään kunnan ylijäämäerien määrään. Ylijäämäeriin laskettaisiin tällöin mukaan kunnan tilikauden yli- tai alijäämä, kunnan edellisten tilikausien yli- tai alijäämä sekä kunnan omat rahastot. Kunnan arvonkorotusrahastoa ei laskettaisi ylijäämäeräksi, koska arvonkorotusrahaston pääoman käsitteleminen ylijäämänä tarkoittaisi pysyvien vastaavien arvioitujen, mutta vielä realisoitumatta olevien luovutusvoittojen ennakkoon tulouttamista ja sitomista varauksiin.

Esityksen investointivarauksesta tekisi toimielin sitä koskevan tilinpäätöksen yhteydessä. Varaussiirroista päättäisi valtuusto tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä.

Pykälän 2 momentin mukaan sosiaali- ja terveysalueen kuntien tai perustason alueen kuntien edustajainkokous hyväksyy tilinpäätöksen ja myöntää vastuuvapauden toimielimelle. Kunnat voivat myös sopia yhteistoimintasopimuksessa toisin tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä.

28 §. *Toimielimen oma pääoma.* Pykälässä säädettäisiin kunnan sijoittamasta oman pääomanehtoisesta pääomasta ja arvonkorotusrahastosta sekä pääoman muista eristä.

Pykälän 1 momentin mukaan oma pääoma muodostuisi peruspääomasta, arvonkorotusrahastosta sekä oman pääoman muista eristä. Oma pääoma olisi osa kunnan omaa pääomaa. Oman pääoman ryhmittelyssä noudatettaisiin kirjanpitolautakunnan kuntajaoston taseohjeen ja liikelaitosohjeen mukaista tasekaavaa. Kunnan taseohjeen mukaan muun oman pääoman eriä ovat muut omat rahastot, edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) ja tilikauden ylijäämä (alijäämä).

Pykälän 2 momentin mukaan peruspääoma olisi kunnan omanpääomanehtoisesti sijoittamaa pääomaa. Toimielintä perustettaessa kunnan siirtämää nettovarallisuutta vastaava pääoma merkittäisiin peruspääomaksi. Nettovarallisuus laskettaisiin vähentämällä toimintaan siirretyistä varoista toimintaan siirretyt velat ja pakolliset varaukset. Osa siirrettävästä pääomasta voitaisiin merkitä myös pitkäaikaiseksi lainaksi kunnalta. Kunnan peruspääoma voisi olla vain vastuukunnan sijoittamaa pääomaa. Muiden sopimuskuntien pitkäaikainen pääomasijoitus tulisi käsitellä vieraan pääomanehtoisena sijoituksena. Näin tulisi menetellä, koska kuntalaissa ei ole säännöstä kunnan asemasta toisen kunnan omistajana.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin myös arvonkorotusrahastosta oman pääoman eränä. Arvonkorotusrahasto muodostuisi kirjanpitolain pysyviin vastaaviin tehdyistä arvonkorotuksista. Kirjanpitolain 17 §:n mukaan arvonkorotuksia voidaan tehdä maa-alueisiin ja pysyvien vastaavien sijoituksiin. Muutoin arvonkorotuksen muodostamisessa ja peruuttamisessa noudatettaisiin kirjanpitolautakunnan kuntajaoston taseohjetta.

Oman pääoman muista eristä ei säädettäisi erikseen, vaan erien sisällössä ja niiden merkitsemisestä taseeseen noudatettaisiin kirjanpitolautakunnan kuntajaoston ohjeistusta. Kuntajaoston taseyleisohjetta ja liikelaitosyleisohjetta soveltaen toimielimen muut oman pääoman erät tarkoittavat muita omia

rahastoja, edellisten tilikausien yli- tai alijäämää ja tilikauden yli- tai alijäämää.

29 §. *Lainanotto*. Pykälässä säädettäisiin toimielimen lainanotto-oikeudesta. Pykälän mukaan toimielin päättäisi lainanotosta yhteistoimintasopimuksen määräämissä rajoissa. Toimielimen päätösvaltaa varainhoitovuoden lainanotossa rajoittaisivat myös edustajainkokouksen päättämät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Toimivaltuudet lainanoton kilpailuttamisessa ja nostojen ajoittamisessa voisivat edelleen olla keskitetyt kunnanhallitukselle tai rahoitusjohdolle, jos menettelyä pidetään tarkoituksenmukaisena. Vastuukunta voisi antaa vieraan pääoman ehtoista rahoitusta toimielimelle. Ulkoisena vieraana pääomana käsitellään myös muita kuin vastuukunnalta saatuja lainoja. Kunnan tilinpäätöksessä toimielimelle annetut vastuukunnan antamat lainat eliminoidaan sisäisinä saatavina ja velkoina.

30 §. *Toimielintä koskevien säännösten soveltaminen.* Pykälässä säädettäisiin viittaus kuntalain 77 §:ssä säädettyjen yleisten vastuukuntaa koskevien säännöksien soveltamisesta toimielimeen. Toimielimen päätöksen oikaisuvaatimus- ja muutoksenhakukelpoisuudesta säädettäisiin jäljempänä 73 §:ssä.

Erityisvastuualue

31 §. *Erityisvastuualueen kuntayhtymä.* Erityisvastuualueelle 16 §:n mukaan kuuluvista tehtävistä vastaisi kuntayhtymä, jonka jäseninä ovat erityisvastuualueen kunnat. Erityisvastuualueen kuntayhtymään sovellettaisiin kuntalain kuntayhtymää koskevia säännöksiä, jollei tässä laissa toisin säädetä. Kuntayhtymä perustetaan kuntalain 78 §:n 1 momentin mukaan kuntien välisellä valtuustojen hyväksymällä sopimuksella (perussopimus). Erityisvastuualueen kuntayhtymä perustettaisiin kuntien valtuustojen hyväksymällä perussopimuksella. Perustamissopimuksen tekemisessä noudatetaan kuntalain 78 §:ää, ellei nyt ehdotettavassa laissa jostakin asiasta ole erikseen säädetty. Kuntalain 78 §:n 3 momentin mukaan kuntayhtymän perussopimuksessa on sovittava:

1) tavasta, jolla kuntayhtymän päätöksenteko järjestetään;

2) kuntayhtymän toimielinten jäsenten tai yhtymäkokousedustajien lukumäärästä ja äänivallan perusteista;

3) mahdollisen yhtymäkokouksen tehtävistä ja toimivallasta;

4) siitä, mikä kuntayhtymän toimielin valvoo kuntayhtymän etua, edustaa kuntayhtymää ja tekee sen puolesta sopimukset sekä millä tavoin oikeudesta kuntayhtymän nimen kirjoittamiseen päätetään;

5) jäsenkuntien osuudesta kuntayhtymän varoihin ja vastuusta sen veloista sekä muista kuntayhtymän taloutta koskevista asioista;

6) kuntayhtymästä eroavan jäsenkunnan ja toimintaa jatkavien jäsenkuntien asemasta;

7) kuntayhtymän hallinnon ja talouden tarkastuksesta; sekä

8) siitä, miten kuntayhtymä puretaan ja loppuselvitys suoritetaan.

Perussopimusta laadittaessa on siis otettava huomioon esimerkiksi se, mitä nyt ehdotettavassa laissa säädetään yhtymäkokouksen tehtävistä, yhtymäkokousedustajien lukumäärästä ja äänivallan perusteista sekä erityisvastuualueen hallituksesta ja sen tehtävistä.

Perussopimusta voitaisiin muuttaa kuntalain 79 §:n 1 momentin mukaisesti. Muuttaminen olisi mahdollista, jos vähintään kaksi kolmannesta jäseninä olevista kunnista sitä kannattaa ja niiden asukasluku on vähintään puolet kaikkien jäsenkuntien yhteenlasketusta asukasluvusta.

Kuntayhtymämuotoa ehdotetaan sen vuoksi, että erityisvastuualue käyttäisi merkittävää julkista valtaa ja sillä olisi viranomaistehtäviä. Sen tulee olla oma oikeushenkilönsä.

32 §. *Erityisvastuualueen yhtymäkokous*. Pykälän 1 momentin mukaan erityisvastuualueen ylin päättävä toimielin olisi yhtymäkokous. Erityisvastuualueen yhtymäkokouksessa tulisi olla edustettuina kaikki erityisvastuualueen sosiaali- ja terveysalueisiin kuuluvat kunnat. Kuntien edustajien lukumäärä ja äänimäärä yhtymäkokouksessa määräytyisi kunnan asukasluvun perusteella. Jokaisella kunnalla olisi yhtymäkokouksessa vähintään yksi edustaja.

Yhtymäkokous pidettäisiin pykälän 2 momentin mukaan vähintään kaksi kertaa vuodessa, ja se olisi päätösvaltainen, kun kokouksessa on edustettuna vähintään kaksi kol-

mannesta erityisvastuualueen jäseninä olevien kuntien yhteenlasketusta asukasluvusta.

Yhtymäkokouksen tehtävänä olisi pykälän 3 momentin mukaan antaa tarpeelliset määräykset erityisvastuualueen tehtäviin liittyvien asioiden valmistelusta ja päätösten täytäntöönpanosta sekä päättää erityisvastuualueen rahoituksesta.

33 §. *Hallitus ja sen tehtävät*. Erityisvastuualueen tehtävien käytännön toimeenpanosta vastaisi 1 momentin mukaan erityisvastuualueen hallitus, jonka erityisvastuualueen yhtymäkokous valitsisi.

Hallituksella olisi tehtäviä, jotka tavanomaisesti kuuluvat kuntayhtymän hallitukselle. Se vastaisi 2 momentin mukaan erityisvastuualueen hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä yhtymäkokouksen päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Hallitus valvoisi erityisvastuualueen etua ja, jollei perussopimuksessa toisin sovittaisi, edustaisi erityisvastuualuetta ja käyttäisi sen puhevaltaa.

34 §. *Hallituksen kokoonpano*. Ylintä toimeenpanovaltaa erityisvastuualueella käyttävän hallituksen kokoonpanon tavoitteena on turvata riittävä sosiaali- ja terveydenhuollon sisältöosaaminen. Pykälässä säädettäisiin erityisvastuualueen hallituksen kahdesta eri kokoonpanosta, joista toinen olisi sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimus-, koulutus- ja kehittämistoiminnan sekä työvoimatarpeen arvioinnin suunnittelua ja yhteensovittamista koskevia asioita käsittelevä, laajennettu kokoonpano. Kaksijakoisella päätöksentekomenettelyllä varmistettaisiin se, että varsinaista palvelujärjestelmää ja sen rahoittamista koskeva päätöksenteko olisi poliittisesti valituilla alueen edustajilla.

Pykälän 1 momentin mukaan jokaisella sosiaali- ja terveysalueella tulisi olla vähintään yksi edustaja asianomaisen erityisvastuualueen hallituksessa. Säännöksellä varmistettaisiin se, että kukin sosiaali- ja terveysalue, koosta riippumatta, saisi edustuksen erityisvastuualueen hallitukseen. Hallituksen käsitellessä 16 §:n 4 kohdassa tarkoitettuja, sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimus-, koulutus- ja kehittämistoimintaa, sekä 16 §:n 5 kohdassa tarkoitettuja työvoimatarpeen arvioinnin suunnittelua ja yhteensovittamista koskevia asioita, siihen kuuluisi 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettujen jäsenten lisäksi alueen korkeakoulujen, tutkimus- ja kehittämistoiminnan sekä työvoimahallinnon ja maakunnan liittojen edustajia.

35 §. *Hallituksen toimivaltaisuus*. Erityisvastuualueen hallitus olisi 1 momentin mukaan toimivaltainen, kun sen jäsenistä enemmän kuin puolet on läsnä.

Pykälän 2 momentin mukaan hallituksen toimiessa 34 §:n 2 momentissa tarkoitetussa kokoonpanossa sen toimivaltaisuuden edellytyksenä olisi 1 momentissa säädetyn lisäksi, että sosiaali- ja terveysalueita edustavat läsnä olevat jäsenet yhdessä puheenjohtajan kanssa muodostavat enemmistön. Näin halutaan turvata se, että päätösvalta säilyy viime kädessä kuntatahon edustajilla.

36 §. *Erityisvastuualueen vähemmistökielen toimielin.* Erikielisiä tai kaksikielisiä kuntia käsittävällä erityisvastuualueella olisi pykälän mukaan oltava hallituksen asettama jaosto, jonka tehtävänä on seurata erityisvastuualueen kielellisen vähemmistön palvelujen saatavuutta ja laatua sekä tehdä ehdotuksia palvelujen kehittämiseksi. Jaostolla voisi olla myös muita erityisvastuualueen määräämiä tehtäviä. Jaostolla ei olisi perustason alueita tai sosiaali- ja terveysalueita sitovaa päätösvaltaa. Se antaisi vuosittain erityisvastuualueelle kertomuksen vähemmistökielisten palveluiden toteutumisesta erityisvastuualueelle. Kertomuksen tarkoituksena olisi antaa erityisvastuualueelle tietoa, jota se voisi hyödyntää ohjaus-, yhteensovittamis- ja suunnittelutehtävissään.

Toimielimen jäseniksi olisi 2 momentin mukaan valittava erityisvastuualueen vähemmistökielistä väestöä edustavia henkilöitä. Vähemmistökielisiä edustajia voitaisiin siis valita muistakin kuin alueen erikielisistä tai kaksikielisistä kunnista.

37 §. *Toimeenpanosopimus*. Pykälässä säädettäisiin erityisvastuualueen tehtävien toteuttamiseksi tehtävästä toimeenpanosopimuksesta, sen sisällöstä, valmistelusta ja vahvistamisesta. Toimeenpanosopimuksen on tarkoitus olla pitkäjänteinen ja kuvata erityisvastuualueen pysyväisluonteista toimintaa.

Sopimus laadittaisiin yhdessä erityisvastuualueeseen kuuluvien sosiaali- ja terveysalueiden vastuukuntien kanssa. Sopimuksen

vahvistaisi 1 momentin mukaan erityisvastuualueen yhtymäkokous. Toimeenpanosopimuksessa olisi sovittava 16 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamisesta, alueen eri sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden vastuista siinä, sekä tehtävien hoitamiseksi tarvittavista yhteistyörakenteista.

Toimeenpanosopimuksen valmistelusta ja sen toimeenpanon seurannasta vastaisi 2 momentin mukaan erityisvastuualueen hallitus. Sopimus laadittaisiin neljäksi vuodeksi. Sopimuksen toteutumista olisi arvioitava joka toinen vuosi sekä tehtävä siihen tarvittaessa muutokset.

Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin 3 momentin mukaan antaa tarkempia säännöksiä asioista, joita toimeenpanosopimukseen on sisällytettävä.

38 §. *Erityisvastuualueen toimintasuunnitelma*. Pykälässä säädettäisiin erityisvastuualueen toimintasuunnitelmasta, sen valmistelusta ja vahvistamisesta. Toimintasuunnitelma laadittaisiin vuosittain talousarvion laatimisen yhteydessä. Se toimisi pohjana näin myös erityisvastuualueen taloussuunnittelulle. Toimintasuunnitelma pohjautuisi erityisvastuualueen toimeenpanosopimukseen täydentäen ja tarkentaen sitä.

Pykälän 1 momentin mukaan yhtymäkokous vahvistaisi toimintasuunnitelman. Suunnitelman valmistelusta vastaisi erityisvastuualueen hallitus.

Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin 2 momentin mukaan antaa tarkempia säännöksiä asioista, joita toimintasuunnitelmaan on sisällytettävä.

39 §. *Sosiaali- ja terveydenhuoltoalueita ja perustason alueita sitova erityisvastuualueen päätösvalta.* Erityisvastuualueella olisi pykälän mukaan tiettyjen edellytysten täyttyessä oikeus puuttua alueeseensa kuuluvan sosiaali- ja terveysalueen tai peruspalvelualueen toimintaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottamisessa myös sellaisessa asiassa, jossa toimivalta lähtökohtaisesti kuuluu sosiaali- ja terveysalueen tai peruspalvelualueen vastuukunnalle. Pykälällä erityisvastuualueen yhtymäkokoukselle luotaisiin nykyisestä kuntayhtymärakenteesta poikkeava toimintamahdollisuus. Erityisvastuualueelle annettaisiin oikeus varmistaa, että alueen palvelujärjestelmä on kustannustehokas ja että yhteiskunnan varoja ei tuhlata kilpavarustelulla. Erityisvastuualueen puuttumisella voitaisiin myös estää palvelukatveiden syntymistä. Toimivallalla olisi liityntä kansallisen ohjauksen toteutumisen varmistamiseen alueella etenkin 42 §:ssä tarkoitetun kansallisen kehittämisohjelman toteuttamisessa.

Erityisvastuualueen yhtymäkokouksella olisi pykälän 1 momentin mukaan toimintasuunnitelmaa hyväksyessään oikeus tehdä sosiaali- ja terveysalueiden sekä peruspalvelualueiden vastuukuntia sitovia päätöksiä tilanteissa, joissa tehtävä ratkaisu on merkittävä koko erityisvastuualueen kannalta, jolla estetään päällekkäistä toimintaa, edistetään rajallisten voimavarojen hallintaa, tai joissa on varmistettava palveluiden yhdenvertainen saatavuus, ja joiden osalta erityisvastuualueeseen kuuluvien sosiaali- ja terveysalueiden ja perustason alueiden vastuukunnat eivät ole päässeet sopimukseen.

Erityisvastuualue voisi käyttää päätösvaltaansa sosiaali- ja terveysalueeseen tai peruspalvelualueeseen nähden tilanteissa, joissa palvelun järjestäminen edellyttää kalliita investointeja, kyseessä on harvinaisen sairauden, terveysongelman, vamman tai sosiaalisen ongelman hoitaminen, vaikeasta ongelmien kasautumisesta johtuva tilanne, tai vaativaa moniammatillista ryhmätyöskentelyä ja erityisosaamista edellyttävä tehtävä. Lisäksi alueella olevan kapasiteetin jo ylittäessä tai uhatessa ylittää merkittävästi palvelujen tarpeen, voitaisiin lainkohdan nojalla puuttua kapasiteetin lisäämiseen. Erityisvastuualueen puuttumisella tulisi saavuttaa todettavissa olevia keskittämisetuja, kuten palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten merkittävä väheneminen tai muu tähän verrattavia mittakaavaetu, taikka palvelujen laadun tai asiakas- ja potilasturvallisuuden paraneminen.

Perustason alueen tai sosiaali- ja terveysalueen palvelujen järjestämiseen voitaisiin puuttua myös silloin, jos havaittaisiin, ettei alueella ole hoidettu lakisääteisten sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä palvelutarpeen ja lainsäädännön vaatimusten mukaisesti.

Lähtökohtana päätösvallan piiriin kuuluvissa asioissa on, että ne valmistellaan yhdessä, neuvotellen. Erityisvastuualueen olisi

2 momentin mukaan pyrittävä järjestämään asia ensisijaisesti neuvottelemalla kyseessä olevien sosiaali- ja terveysalueiden tai perustason alueiden vastuukuntien kanssa.

40 §. *Erityisvastuualueen talousarvio.* Pykälässä säädettäisiin erityisvastuualueen talousarvion hyväksymisestä. Talousarvion hyväksyisi yhtymäkokous. Yhtymäkokouksen tulisi varata erityisvastuualueeseen kuuluvien sosiaali- ja terveysalueiden toimielimille mahdollisuus lausua talousarvioesityksestä ja alustavasta toimintasuunnitelmasta.

4 Luku Ohjaus, suunnittelu ja kehittäminen

41 §. *Yleinen ohjaus, suunnittelu ja kehittäminen.* Pykälän 1 momentin mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon yleinen ohjaus, suunnittelu, kehittäminen ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Ministeriö vastaa strategisesta suunnittelusta ja siihen liittyvästä suunnittelusta. Tähän kuuluu muun muassa 42 §:ssä säädetyn kansallisen kehittämisohjelman valmistelu. Ministeriö vastaa myös hallinnonalallaan lainsäädännön ja valtion talousarvion valmistelusta.

Osana edellä tarkoitettua tehtäväänsä sosiaali- ja terveysministeriön tulisi laatia sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukuntaa kuullen pitkän aikavälin strategiset linjaukset, jotka ohjaavat palvelurakenteen kehittämistä. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen valtakunnallisen kehittämisen ja ohjauksen keskeisenä tavoitteena olisi päällekkäisen toiminnan välttäminen, rajallisten voimavarojen tehokkaan käytön varmistaminen ja laadukkaiden sosiaali- ja terveyspalvelujen yhdenvertaisen toteutumisen turvaaminen kansallisesti. Valtakunnallisen ohjaamisen välineillä vahvistettaisiin perustason toimintaa ja ohjattaisiin valtakunnallista keskittämistä edellyttävien palvelujen toteuttamista. Etenkin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettavan lain toimeenpanovaiheessa, uudenlaista järjestämisrakennetta luotaessa, valtakunnallisen ohjauksen merkitys on olennainen. Palvelurakenteen kehittymistä ja palvelurakenneohjauksen vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan ja tarvittaessa jatkossa kehitetään uusia välineitä valtakunnallisen ohjauksen tehostamiseksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tehtävästä sosiaali- ja terveydenhuollon ohjauksen, suunnittelun ja kehittämisen kansallisena asiantuntijaviranomaisena. Säännös vastaa voimassaolevaa lainsäädäntöä laitoksen tehtävistä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelussa ja kehittämisessä. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tehtävänä on muun ohella tutkia ja seurata väestön hyvinvointia ja terveyttä, niihin vaikuttavia tekijöitä ja niihin liittyviä ongelmia, sekä kehittää ja edistää toimenpiteitä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi ja ongelmien vähentämiseksi. Lisäksi laitoksen tehtävänä on tutkia, seurata, arvioida, kehittää ja ohjata sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa ja antaa asiantuntijatukea hyvinvointia ja terveyttä edistävien politiikkojen, toimintatapojen ja käytäntöjen toteuttamiseksi. Tämän lisäksi laitos harjoittaa alan tutkimus- ja kehittämistoimintaa sekä tekee aloitteita ja esityksiä sosiaali- ja terveydenhuollon ja sen palvelujen kehittämiseksi ja väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi, ja osana tätä toimintaa edistää sosiaali- ja terveysalan uusia innovaatiota. Olennainen osa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntijatehtäviä on toimiminen tilastolain (280/2004) 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuna tilastoviranomaisena, joka ylläpitää alan tiedostoja ja rekistereitä siten kuin niistä erikseen säädetään. Lisäksi laitos osallistuu toimialansa kansainväliseen toimintaan.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tehtävänä on ohjata palvelujärjestelmän kehittämistä ja vaikuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoihin siten, että eri toiminnot järjestetään ja toteutetaan käyttäjien etujen mukaisesti tarkoituksenmukaisella ja kustannustehokkaalla tavalla. Tämä tapahtuu paitsi laitoksen tutkimus- ja kehittämistoiminnan kautta, myös informaatio-ohjauksen keinoin sekä laatimalla ja julkaisemalla ohjeita, oppaita ja suosituksia. Laitos myös antaa asiantuntijatukea palvelujen järjestäjille ja valtionhallinnolle sekä osallistuu sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämisohjelman ja muun kansallisen ohjauksen valmisteluun, seurantaan ja arviointiin sekä sosiaali-

ja terveydenhuollon neuvottelukunnan toimintaan.

42 §. *Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma.* Tässä pykälässä säädettäisiin sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisesta kehittämisohjelmasta, jonka valtioneuvosto hyväksyy nelivuotiskaudeksi. Pykälä vastaisi pääosin nykyistä STVAL 5 §:ää. Tarkoituksena on, että kansallinen kehittämisohjelma hyväksyttäisiin aina eduskuntavaalien jälkeen muodostettavan uuden hallituksen toimikauden alkupuolella.

Tällä hetkellä on meneillään toinen kansallinen kehittämisohjelmakausi (2012 - 2015). Kehittämisohjelmasta käytetään nykyisin lyhennettä Kaste.

Pykälän 1 momentin perusteella kansallisessa kehittämisohjelmassa määritellään koko ohjelmakauden kattavat keskeisimmät sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä ja kehittämistä ohjaavat sosiaali- ja terveyspoliittiset tavoitteet ja painopisteet sekä niiden toteuttamista tukevat keskeiset uudistus- ja lainsäädäntöhankkeet, ohjeet ja suositukset. Kansallisessa kehittämisohjelmassa määriteltävät toimenpidesuositukset tulisi sovittaa yhteen valtion talousarvion ja valtiontalouden kehyspäätösten kanssa. Tällöin myös valtiontalouden kehysmenettelyyn liittyvä peruspalveluohjelma ja kansallinen kehittämisohjelma olisivat yhteensopivia keskenään.

Pykälän 2 momentin perusteella ohjelma-asiakirjaan sisältyvää koko ohjelmakauden tavoitteiden ja painopisteiden toteuttamista tukevaa toimenpideosiota voitaisiin tarkistaa vuosittain tarpeellisiltaosin. Sitä voitaisiin täydentää esimerkiksi merkittävimpien uudistusten samoin kuin hallinnonalalta kunnille tulossa olevien ohjeiden ja suositusten osalta. Ohjelmakauden aikana kehittämisohjelman tarkistukset tehtäisiin valtiontalouden vuosittaisten kehyspäätösten jälkeen, jotta toimenpidesuositukset olisivat yhteensopivat valtiontaloutta koskevien päätösten kanssa. Näin kansallisen kehittämisohjelman avulla voitaisiin täsmentää hallitusohjelmassa määriteltyjä sosiaali- ja terveyspoliittisia tavoitteita sekä tukea ja edistää niiden toteutumista. Periaatteessa kansallinen kehittämisohjelma olisi uudistettavissa kokonaisuudessaankin esimerkiksi mahdollisen hallituksen vaihdoksen yhteydessä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta asettaa kansallisessa kehittämisohjelmassa valtion sosiaali- ja terveydenhuollon keskus- ja aluehallintoa koskevia suunnitelmia ja toimenpidesuosituksia. Näitä olisivat muun muassa valvonnan painoalueet. Tavoitteena on aikaansaada yhtenäinen ohjauskokonaisuus. Toimenpiteet ja painopisteet määriteltäisiin tarkemmin ja yksityiskohtaisemmin kunkin viranomaisen kanssa laadittavissa tulossopimuksissa.

43 §. *Sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunta*. Pykälässä säädettäisiin nykyisessä STVAL 5 §:ssä tarkoitetun sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnan tehtävästä ja toimikaudesta. Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin nykyistä STVAL 5 a §:ää. Siinä ei kuitenkaan enää säädettäisi sosiaali- ja terveydenhuollon alueellisista johtoryhmistä. Pykälän 1 momentin mukaan valtioneuvosto asettaisi sosiaali- ja terveysministeriön esityksestä neuvottelukunnan ja sen toimikausi olisi neljä vuotta. Kansallinen kehittämisohjelma toteuttaa ohjelmajohtamista, jossa uudistustarpeet selvitetään, tavoitteet asetetaan ja halutut muutokset viedään läpi yhteistyössä sidosryhmien ja kentän toimijoiden kanssa. Tämän toteuttamiseksi on tarpeen asettaa kansallinen neuvottelukunta kansallisen kehittämisohjelman valmistelemiseksi ja toimeenpanemiseksi.

Neuvottelukunnan keskeisenä tehtävänä olisi osallistua kansallisen kehittämisohjelman sekä siihen vuosittain tehtävien muutosten valmisteluun. Kansallisesta kehittämisohjelmasta ja siihen tehtävistä muutoksista päättäisi aina valtioneuvosto sosiaali- ja terveysministeriön esittelystä.

Neuvottelukunnan toimesta koottaisiin kehittämisohjelmaa varten sosiaali- ja terveydenhuollon kansalliset tavoitteet. Ohjelmaan sisällytettävien tavoitteiden on oltava hallitusohjelman mukaisia ja niiden tulisi täsmentää ja edistää hallitusohjelmaan sisällytettyjen sosiaali- ja terveyspoliittisten tavoitteiden toteutumista. Neuvottelukunnalla olisi myös keskeinen rooli ohjelman toteutumisen tukemisessa, seurannassa ja arvioinnissa. Neuvottelukunta voisi tehdä sosiaali- ja terveysministeriölle myös esityksiä sellaisista asioista,

jotka edellyttävät toimenpiteitä kansallisen kehittämisohjelman toteuttamiseksi taikka joilla voitaisiin tukea ja edistää ohjelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Neuvottelukunta voisi tehdä ministeriölle myös ehdotuksia sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämistoimintaan varattujen määrärahojen painotuksista.

Tarkoituksena on, että neuvottelukunnassa olisivat edustettuina kattavasti valtakunnalliset ja alueelliset sosiaali- ja terveydenhuollon toimijat. Tällä hetkellä noudatetaan elokuussa 2011 voimaan tullutta valtioneuvoston asetusta sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnasta ja alueellisista johtoryhmistä (913/2011).

Pykälän 2 momentti sisältäisi nykyiseen tapaan asetuksenantovaltuuden valtioneuvostolle. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin neuvottelukunnasta sekä sen kokoonpanosta ja tehtävistä. Asetuksen sisältö tulisi olemaan neuvottelukunnan osalta samansuuntainen kuin nykyisin voimassa oleva asetus sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnasta ja alueellisista johtoryhmistä.

44 §. *Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämisohjelman johtoryhmä.* Neuvottelukunnan yhteyteen ehdotetaan asetettavaksi sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämisohjelman johtoryhmä, josta säädettäisiin lain 44 §:ssä. Johtoryhmästä säädetään nykyisin sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnasta ja alueellisista johtoryhmistä annetun valtioneuvoston asetuksen 3 §:ssä. Nyt esitettävän lain valmistelun yhteydessä on kuitenkin katsottu tarkoituksenmukaiseksi, että johtoryhmästä otettaisiin erillinen säännös lakiin. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämisohjelman valmistelussa ja toimeenpanossa tavoitteena on ollut vahva poliittinen ohjaus, ja peruspalveluministerin johtaman neuvottelukunnan kokoonpanoa on painotettu sen mukaisesti. Johtoryhmän kokoonpanoa on sen sijaan painotettu käytännön toimijoiden ja alueiden suuntaan, ja siinä on ministeriön ja valtion keskushallinnon lisäksi edustajia myös aluehallinnosta, sosiaalialan osaamiskeskuksista ja alan keskeisistä järjestöistä sekä keskeisistä sosiaali- ja terveydenhuollon rahoittajatahoista.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämisohjelman johtoryhmän tehtävistä. Johtoryhmän tehtävät määrittyisivät neuvottelukunnan 43 §:ssä säädettyjen tehtävien mukaisesti eikä niihin esitetä muutoksia verrattuna nykyisin asetuksella säädettyihin tehtäviin. Kehittämisohjelman valmisteluun ja toimeenpanoon liittyen olisi tärkeää sovittaa yhteen alueellisia näkemyksiä kansallisten linjausten aikaansaamiseksi. Johtoryhmän keskeisenä tehtävänä olisi muun muassa yhteen sovittaa sosiaali- ja terveydenhuollon keskus- ja aluehallinnon viranomaisten toimenpiteet siten, että valtion ohjaus- ja valvontatoimet suhteessa kuntiin olisivat yhdenmukainen ja looginen kokonaisuus. Tarkemmat toimenpiteet määriteltäisiin kunkin viranomaisen kanssa tehtävässä tulossopimuksessa. Järjestöt ovat keskeisiä ja merkittäviä toimijoita sosiaali- ja terveysalalla. Kansallisen kehittämisohjelman johtoryhmän tehtävänä olisi myös muun muassa käsitellä kysymyksiä, jotka liittyvät kehittämisohjelman puitteissa järjestöjen kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Johtoryhmästä, sen kokoonpanosta ja tehtävistä säädettäisiin 2 momentin perusteella tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

45 §. *Kehittämishankkeelle myönnettävä valtionavustus.* Lainkohta olisi pääosin samansisältöinen kuin nykyisin voimassa oleva STVAL 5 b §. Se koskisi kehittämishankkeeseen suoritettavaa valtionavustusta. Pykälän 1 momentin mukaan valtionavustuksen myöntäisi hakemuksesta sosiaali- ja terveysministeriö. Valtionavustuksen saajana voi STVAL 5 b §:n mukaan olla kunta tai kuntayhtymä. Tältä osin pykälän sanamuotoa ehdotetaan muutettavaksi niin, että kehittämishankkeelle myönnettävän valtionavustuksen saajana voisi olla perustason alueen tai sosiaali- ja terveysalueen vastuukunta tai erityisvastuualueen kuntayhtymä tai myös useampi mainittu alue yhdessä.

Kehittämishankkeiden valtionavustusta koskevat päätökset tekisi sosiaali- ja terveysministeriö. Kansallisen kehittämisohjelman puitteissa hyväksytyt hankkeet ovat olleet pääosin suuria ja strategisesti merkittäviä. Tästä syystä on perusteltua keskittää valtionavustuspäätösten tekeminen edelleen sosiaali- ja terveysministeriöön, jolloin ne voivat

toimia ministeriön strategisena ohjausvälineenä. Ehdotuksen mukaan ministeriö voisi myöntää hankeavustusta kansallisen kehittämisohjelman toteuttamiseksi valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa.

Pykälän 2 momentti koskisi valtionavustuksen myöntämistä ja tavoitteita. Valtionavustuksen myöntämisen edellytyksenä olisi, että hanke toteuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisessa kehittämisohjelmassa asetettuja sosiaali- ja terveyspoliittisia tavoitteita. Hankkeiden arvioinnissa tulisi ottaa huomioon myös alueelliset kehittämistarpeet. Hankkeille tulee määrittää jo hankesuunnitelmassa konkreettiset ja mitattavat tavoitteet.

Ehdotettu lainkohta sisältäisi sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden valtionavustuksia koskevat keskeiset säännökset samalla tavoin kuin nykyinen sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta annettu laki.

Valtionavustuslaki (688/2001) on tarkoitettu yleislaiksi, jonka säännöksiä voidaan soveltaa kaikkeen valtionavustustoimintaan, jos laissa niin erikseen säädetään. Tämän lain mukaiseen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeita koskevaan toimintaan sovellettaisiin valtionavustuslain säännöksiä, mikä todettaisiin pykälän 3 momentissa. Lisäksi lainkohdassa todettaisiin, että kehittämishankkeita koskevissa asioissa valtionapuviranomaisena toimisi sosiaali- ja terveysministeriö. Vastaava lainkohta on nykyisin STVAL 39 §:n 1 momentissa. Valtionavustuslain mukaan valtionapuviranomainen muun muassa tekee valtionavustusta koskevat päätökset, tiedottaa mahdollisuudesta hakea valtionavustusta ja hakemismenettelystä, antaa tietoja valtionavustuksen myöntämisen yleisistä edellytyksistä ja valtionavustuksen ehdoista, sekä huolehtii valtionavustuksen käytön asianmukaisesta ja riittävästä valvonnasta esimerkiksi hankkimalla valtionavustuksen käyttö- ja seurantatietoja ja tekemällä tarvittaessa tarkastuksia. Aluehallintovirastoista annetun valtioneuvoston asetuksen (906/2009) 10 §:n 3 momentin 1 kohdan mukaan Lounais-Suomen aluehallintovirasto huolehtii sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeille myönnettävien valtionavustusten hallinnointiin liittyvistä valtakunnallisista tehtävistä. Aluehallintovirastolle siirretyt hallinnolliset tehtävät liittyvät valtionavustuksen maksatukseen ja käytön valvontaan sekä hankkeiden ohjaukseen ja neuvontaan.

Pykälän 4 momentin mukaan perustason alueelle, sosiaali- ja terveysalueelle tai erityisvastuualueelle voitaisiin myöntää valtionavustusta enintään 75 prosenttia valtionavustukseen oikeuttavista kustannuksista. Perustason alueen, sosiaali- ja terveysalueen tai erityisvastuualueen omarahoitusosuuden tulisi olla vähintään 25 prosenttia valtionavustukseen oikeuttavista kustannuksista.

Pykälän 5 momentti sisältää asetuksenantovaltuutuksen, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa säännökset valtionavustuksen jakamisen perusteista, valtionavustuksen hakemisesta, myöntämisestä ja maksamisesta, sekä valtionavustuksen käytön seurannasta, arvioinnista ja valvonnasta. Nykyisin noudatetaan toukokuussa 2012 voimaan tullutta valtioneuvoston asetusta sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden valtionavustuksista (183/2012).

46 §. *Kehittämistoiminta sosiaali- ja terveysalueella*. Pykälässä säädettäisiin sosiaali- ja terveysalueen velvollisuudesta vastata alueensa sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämistoiminnasta. Tehtävä kattaisi perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalihuollon kehittämisen, kehittämisrakenteen ja kehittämisosaamisen vahvistamisen sekä vastuun alue- ja organisaatiorajat ylittävästä kehittämisyhteistyöstä.

Perustason alueen ja sosiaali- ja terveysalueen tulee edistää alueellaan kansalaisten ja yhteisöjen hyvinvointia sekä asiakkaiden oikeuksien toteutumista ja potilasturvallisuutta. Alueellista hyvinvointia tulisi kehittää asukkaiden, asiakkaiden ja potilaiden, sekä sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön ja alueen muiden toimijoiden yhteistyössä. Hyvinvointia tukevien toimintaprosessien ja palveluiden laadun kehittäminen edellyttää kiinteään yhteyttä palvelutoimintaan ja ammatillisesti osaavaa henkilöstöä.

Kehittämistyön tulisi tukea organisaatiorajat ylittävän asiakas- ja potilaslähtöisen palvelujärjestelmän, toimintaprosessien ja toimintamallien kehittymistä sekä toimintojen

johtamista. Palvelujen ja toimintaprosessien vaikuttavuuden arvioinnista ja asiakas- ja potilaskokemuksista saatavaa tietoa tulisi hyödyntää sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan tuloksellisuuden parantamiseksi.

Sosiaali- ja terveysalueen olisi pykälän mukaan otettava huomioon erityisvastuualueen tutkimus- ja kehittämistoimintaa koskevat linjaukset. Erityisvastuualueella olisi lain 16 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan omalta osaltaan vastuu huolehtia alueensa sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimus-, koulutus- ja kehittämistoiminnan suunnittelusta ja yhteensovittamisesta.

Vaikka varsinainen kehittämistyö tapahtuu perustason alueiden ja sosiaali- ja terveysalueiden toimintayksiköissä, niin sosiaali- ja terveydenhuollon uudistumista tukevan toimintakulttuurin, kehittämiskäytäntöjen ja kehittämisosaamisen vahvistuminen tarvitsee tuekseen kehittämisen tukirakenteen. Alueelliset sosiaalialan osaamiskeskukset (laki sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta 1230/2001) ja terveydenhuoltolain 35 §:ssä tarkoitetut sairaanhoitopiirien perusterveydenhuollon yksiköt toimivat tällä hetkellä alueellisen kehittämistoiminnan tukena.

Sosiaali- ja terveydenhuollon integraation toteutuminen arjen asiakastyössä vaatii myös kehittämistoimijoilta kykyä yhteistyöhön. Tavoitteena on, että sosiaali- ja terveysalueelle muodostuisi kehittämisyksikkö, joka yhdistäisi sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon kehittämistoiminnan integroituneeksi kokonaisuudeksi.

Kehittämisyksiköiden tehtävänä olisi tukea alueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon käytännönläheistä kehittämistyötä ja tietoon perustuvien toimintamallien ja hyvien käytäntöjen juurruttamista alueella. Tehtävänä olisi myös tukea palvelujen järjestämissuunnitelman laatimista sekä viedä vaikuttavuuden arviointiin perustuvaa tietoa toiminnan kehittämiseen ja päätöksentekoon.

Sosiaali- ja terveydenhuollon työyhteisöjen ja moniammatillisen henkilöstön jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittämisen sekä henkilöstön koulutuksen suunnittelun tueksi tarvitaan tiivistä yhteistyötä alueellisten sosiaalialan osaamiskeskusten, perusterveydenhuollon yksiköiden, yliopistojen ja oppilaitosten, tutkimuslaitosten ja tiedekeskusten kanssa. Sosiaali- ja terveysalueen kehittämisyksikkö osallistuisi oman alueensa osalta erityisvastuualueen tehtävään ennakoida sosiaali- ja terveydenhuollon työvoiman kysyntää ja osaamistarpeita yhteistyössä alueensa yliopistojen, ammattikorkeakoulujen, muiden oppilaitosten sekä maakunnan liittojen ja työvoimahallinnon kanssa.

5 Luku **Rahoitus**

Alueiden toiminnan rahoitus

47 §. *Perustason alueen rahoitus.* Perustason alueen rahoituksesta vastaisivat pykälän 1 momentin mukaan perustason alueeseen kuuluvat kunnat, siten kuin kuntien välisestä vastuunjaosta on sovittu 21 §:ssä tarkoitetussa yhteistoimintasopimuksessa.

Lakiin esitetään kirjattavaksi säännös sovellettavasta rahoitusmallista siinä tapauksessa, että kunnat eivät ole asiasta sopineet. Tällöin kunnat osallistuisivat pykälän 2 momentin mukaan perustason alueen kustannusten rahoitukseen kunnan asukasmäärään perustuvalla maksulla (niin sanottu kapitaatioperiaate). Maksua painotettaisiin kuntien peruspalvelujen valtionosuuslaskennassa käytettävien sosiaali- ja terveydenhuollon määräytymisperusteiden mukaisesti.

Väestömääräpohjaisessa mallissa kunnan maksu määräytyy asukasluvun mukaan (x euroa/asukas). Rahoitusvastuu voidaan toteuttaa siten, että alueen budjetoidut menot jaetaan kaikkien jäsenkuntien kesken asukasluvun suhteessa. Kun saatua lukua painotetaan väestön rakenteeseen perustuvilla tekijöillä, asukaskohtainen maksu vaihtelee kunnittain kunnan väestön palvelujen tarpeen mukaan. Kun otettaisiin huomioon kaikki peruspalvelujen valtionosuuslaskennassa käytettävät sosiaali- ja terveydenhuollon määräytymisperusteet, laskentatavalla saavutettaisiin vastaavuus valtionosuuksien määräytymisen kanssa. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että kunnan saamasta peruspalvelujen valtionosuudesta ohjautuisi sosiaali- ja terveydenhuoltoon yhtä suuri osuus minkä kunta on saanut sosiaali- ja terveydenhuollon kriteerien perusteella.

Perustason alue keräisi edellä selostetulla tavalla jäsenkunniltaan sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämiseen tarvittavat varat. Tehtävien ja palvelujen järjestäminen tapahtuisi 12 ja 13 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

48 §. *Sosiaali- ja terveysalueen rahoitus*. Pykälän 1 momentin mukaan sosiaali- ja terveysalueen rahoituksesta vastaisivat sosiaali- ja terveysalueeseen kuuluvat kunnat siten kuin kuntien välisestä vastuunjaosta on sovittu sosiaali- ja terveysalueen yhteisen toimielimen hallinnon ja talouden järjestämisestä tehdyssä sopimuksessa.

Jos kunnat eivät toisin sovi, ne osallistuisivat pykälän 2 momentin mukaan sosiaali- ja terveysalueen kustannusten rahoitukseen kunnan asukasmäärään perustuvalla maksulla, jota on painotettu kuntien peruspalvelujen valtionosuuslaskennassa käytettävien sosiaali- ja terveydenhuollon määräytymisperusteiden mukaisesti vastaavalla tavalla kuin perustason alueen rahoituksesta ehdotetaan säädettäväksi.

Momentit 1 ja 2 koskisivat niitä sosiaali- ja terveysalueeseen kuuluvia kuntia, jotka eivät kuulu perustason alueeseen.

Sosiaali- ja terveysalueeseen kuuluva perustason alue järjestää itse sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelut ja joissakin tapauksissa myös erikoissairaanhoidon palveluja alueellaan. Kunnat pääsääntöisesti sopisivat perustason alueen osallistumisesta sosiaali- ja terveysalueen rahoitukseen yhteisen toimielimen hallinnon ja talouden järjestämisestä tehdyssä sopimuksessa. Jos asiasta ei toisin sovita, perustason alueen olisi pykälän 3 momentin mukaan osallistuttava sosiaali- ja terveysalueen yhteisistä tehtävistä aiheutuviin kustannuksiin perustason alueen asukasmäärään perustuvalla maksulla. Yhteisillä tehtävillä tarkoitettaisiin muun muassa päivystystä, ensihoitoa ja poikkeusvalmiuden ylläpitoa sekä infrastruktuurin aiheuttamia kustannuksia. Niistä sosiaali- ja terveyspalveluista, joita perustason alue ei itse järjestä, vaan jotka se saa sosiaali- ja terveyspalvelualueelta, perustason alueen vastuukunta maksaisi asukkaidensa käytön mukaan.

49 §. *Erityisvastuualueen rahoitus.* Erityisvastuualueen rahoituksesta vastaisivat pykälän 1 momentin mukaan erityisvastuualueeseen kuuluvat sosiaali- ja terveysalueet.

Erityisvastuualueen rahoituksesta sovittaisiin erityisvastuualueen perussopimuksessa. Jos asiasta ei perussopimuksessa toisin sovittaisi, erityisvastuualueeseen kuuluvat sosiaali- ja terveysalueet osallistuisivat erityisvastuualueen kustannusten rahoitukseen pykälän 2 momentin mukaan asukasmäärään perustuvalla maksulla. Koska erityisvastuualueen tehtävät eivät ole palvelujen järjestämistä, vaan alueen toiminnan suunnittelua ja yhteensovittamista, ei asukasmäärään perustuvaa maksua olisi tässä yhteydessä tarkoituksenmukaista painottaa palvelutarvetta kuvaavien tekijöiden mukaisesti. Tarkoituksena on, että sosiaali- ja terveysalueet keräisivät alueensa kunnilta myös niiden osuudet erityisvastuualueen rahoituksesta ja siirtäisivät osuudet edelleen erityisvastuualueelle.

Sosiaali- ja terveydenhuollon erityislainsäädännössä erityisvastuualueelle voitaisiin lisäksi määrätä tehtäviä, joista valtio maksaa erityisvastuualueelle korvauksen.

50 §. *Alijäämän kattaminen.* Pykälässä säädettäisiin velvollisuudesta kattaa sosiaali- ja terveysalueen, perustason alueen ja erityisvastuualueen taseeseen kertynyt alijäämä.

Voimassa olevan kuntalain 65 §:n 3 momentin mukaan kunnan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena, jos talousarvion laatimisvuoden taseeseen ei arvioida kertyvän ylijäämää. Tämä taloussuunnitelman tasapainovelvoite ja siihen liittyvä alijäämän kattamisvelvollisuus eivät ole estäneet alijäämien kumuloitumista kuntien taseisiin. On kuntia, joissa taloussuunnitelma suunnitellaan vuosittain suunnittelukaudeksi tasapainoon, mutta tasapainoa ei todellisuudessa saavuteta. Tämän vuoksi valtiovarainministeriössä on valmisteltu sääntelyä, jossa taseeseen kertynyt alijäämä on tietyn ajan kuluessa pakko kattaa, eikä kattamista voitaisi enää lykätä suunnitelmilla myöhemmäksi. Nyt lakiin ehdotettava pykälä on muotoiltu saman linjauksen mukaisesti. Alijäämä tulisi kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta, ilman mahdollisuutta lykätä alijäämän kattamista taloussuunnitelmassa myöhempään ajankohtaan.

Alijäämän kattamisvelvollisuus ei nykyään koske kuntayhtymiä. Koska alijäämän katta-

misvelvollisuus on mahdollistanut kuntien alijäämien siirtämisen, ja alijäämien kerääntymisen kuntayhtymiin, valtiovarainministeriössä on valmisteltu sääntelyä, jossa alijäämän kattamisvelvollisuus ulotettaisiin myös kuntayhtymiin. Alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottaminen tässä laissa myös kuntayhtymämuotoisten sosiaali- ja terveysalueiden ja erityisvastuualueiden taloussuunnitteluun on mainitun linjauksen mukainen.

51 §. *Sosiaali- ja terveysalueen tai perustason alueen vastuu hoidon ja hoivan kustannusten korvaamisesta.* Pykälässä säädettäisiin tilanteista, joissa perustason alueen tai sosiaali- ja terveysalueen vastuukunta on järjestänyt hoito- ja hoivapalveluja henkilölle, joka ei ole kyseessä olevaan alueeseen kuuluvan kunnan asukas.

Nykyisen sosiaalihuoltolain 42 §:ssä on säädetty kunnan oikeudesta saada korvausta laitoshuollosta, jota se on antanut muulle kuin kunnan omalle asukkaalle. Korvauksen saaminen edellyttää, että hoito on kestänyt vähintään 14 vuorokautta. Lisäksi lainkohta edellyttää, että kunta laittaa korvaushakemuksen vireille hallinto-oikeudessa kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun laitoshuoltoa on alettu antaa. Jollei hakemusta panna vireille sanotussa määräajassa, kunta menettää oikeuden saada korvausta laitoshuollosta, jonka se on antanut ennen hakemuksen vireillepanoa ja jota korvausvelvollinen kunta ei ole kirjallisesti suostunut korvaamaan. Menettelyä on pidettävä liian kankeana. Tämän vuoksi ehdotettava pykälä vastaisikin kirjoitustavaltaan nykyistä terveydenhuoltolain 58 §:ää, jossa ei ole säädetty hallinto-oikeusmenettelyä edellytykseksi korvauksen saamiselle.

Pykälän 1 momentin mukaan silloin, jos potilas olisi hoidettavana sellaisessa terveydenhuollon toimintayksikössä, jota ylläpitää muu kuin potilaan kotikunnan mukaisen sosiaali- ja terveysalueen tai perustason alueen vastuukunta, potilaan kotikunnan mukaisen sosiaali- ja terveysalueen tai perustason alueen vastuukunta olisi velvollinen korvaamaan potilaan hoidosta aiheutuneet kustannukset, jollei hoitokustannusten korvaamisesta ole säädetty toisin muualla lainsäädännössä. Korvaamisesta on säädetty toisin esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 13 a §:ssä, jonka mukaan hoitopalvelun järjestämisestä vastaavalla kunnalla tai kuntayhtymällä (nykyisen sanamuodon mukaisesti) on oikeus saada pykälässä mainittujen lakien perusteella korvausvelvolliselta vakuutuslaitokselta tai Valtiokonttorilta laeissa säädetyin edellytyksin maksu, joka vastaa enintään hoitopalvelun järjestämisestä aiheutuneiden kustannusten määrää vähennettynä palvelun käyttäjältä perityllä asiakasmaksulla.

Korvaus perustuisi pykälän 2 momentin mukaan tuotteistukseen tai tuotehintaan, jolla terveydenhuollon toimintayksikkö seuraa omaa toimintaansa. Korvauksesta vähennettäisiin potilaan hoidostaan suorittama asiakasmaksu ja muut palvelun tuottajan saamat toimintatulot hoitoon liittyen. Asiakasmaksu määräytyisi sitä koskevan lainsäädännön ja alueen maksuista tekemän päätöksen mukaan. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista perittävistä maksuista säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa (734/1992). Eri puolilla maata saattaa olla käytössä erilaisia laskutustapoja. Tämä saattaisi aiheuttaa epäselvyyttä siitä, millä perusteella laskutus tapahtuisi. Kansallisesti sovittuja korvausperusteita ja laskutusmenettelyä ei ole olemassa. Tästä syystä palvelujen korvausperusteista ja laskutusmenettelystä voitaisiin tarvittaessa säätää sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Valtion koulutuskorvaukset

52 §. *Koulutuskorvaus yliopistolliselle sairaalalle*. Ehdotettu säännös vastaa terveydenhuoltolain 59 §:ssä nyt olevaa säännöstä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin pääperiaatteet lääkärien ja hammaslääkärien perus- ja erikoistumiskoulutuksen korvaamisesta yliopistolliselle sairaalalle. Peruskoulutuksen korvaus laskettaisiin lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksen aloittaneiden opiskelijoiden lukumäärän ja suoritettujen tutkintojen lukumäärän keskiarvon perusteella. Erikoistumiskoulutuksen korvaus perustuisi tutkintojen lukumäärään ja tutkinnosta määrättyyn korvaukseen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin eräiden erikoislääkärin koulutusohjelmien korvauksista. Tutkintojen lukumäärään perustuvaa

korvausta ei kuitenkaan suoritettaisi sellaisista erikoislääkäritutkinnoista, joiden koulutus tapahtuu pääosin muualla kuin yliopistollisissa sairaaloissa. Tutkinnot määriteltäisiin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella kuten nykyisinkin. Tällaisia olisivat esimerkiksi terveydenhuollon erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkäritutkinnot sekä liikuntalääketieteen, työterveyshuollon ja yleislääketieteen erikoislääkärin tutkinnot. Jos edellä mainittua koulutusta kuitenkin annetaan yliopistollisessa sairaalassa, sen ylläpitäjälle suoritettaisiin korvaus toteutuneiden koulutuskuukausien mukaan.

Jatkossa on tarkoitus selvittää koulutuskorvausten käyttöönottoa myös sosiaalihuollon ja sosiaalityön yliopistokoulutuksesta sekä erikoistumiskoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin. Lisäksi muiden kuin edellä todettujen terveydenhuollon laillistettujen ammattihenkilöiden koulutuksen aiheuttamien kustannusten korvaaminen selvitetään.

53 §. *Koulutuskorvaus yliopistolle*. Erikoislääkärikoulutus on ollut vuodesta 1986 ja erikoishammaslääkärikoulutus vuodesta 1984 yliopistojen tutkintomuotoista koulutusta. Valtioneuvoston asetus erikoislääkärin ja erikoishammaslääkärin tutkinnoista (420/2012) sisältää säännökset yliopistolaissa (558/2009) tarkoitetuissa yliopistoissa suoritettavista erikoislääkärin ja erikoishammaslääkärin tutkinnoista, jotka ovat yliopistojen ammatillisia jatkotutkintoja. Koulutusvastuun tarkemmasta jakautumisesta yliopistojen kesken ja koulutusohjelmista sekä siitä, mitä koulutusohjelmia kussakin yliopistossa on, säädetään yliopiston esityksestä opetusministeriön asetuksella.

Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen ohjaus on tarkoitus siirtää sosiaali- ja terveysministeriöön, joka vastaa terveyspalvelujärjestelmästä kokonaisuutena. Valtioneuvosto päätti 15.12.2011 hyväksyessään Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman 2011–2016 siirtää erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen ohjauksen opetus- ja kulttuuriministeriöstä, sosiaali- ja terveysministeriöön sekä selkeyttää koulutuksen rahoitusta osana lääkäreiden ja hammaslääkäreiden valtion koulutuskorvausrahoituksen uudistamista, jotta sosiaali- ja terveysministeriön mahdollisuudet ohjata erikoistumiskoulutusta ja sen mitoitusta vahvistuvat.

Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen ohjauksen siirtoa on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön asettamassa työryhmässä. Työryhmän ehdotuksen mukaan erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutus ei olisi enää tutkintoon johtavaa koulutusta. Jatkossa erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksesta säädettäisiin ammattihenkilölaissa sekä ammattihenkilölain nojalla säädettävässä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa. Tutkintomuotoisuuden poistumisen jälkeen erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutukset olisivat jatkossa yliopistojen tutkintojen jälkeistä ammatillista jatkokoulutusta. Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksesta säädettäisiin tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella vastaavaan tapaan kuin voimassaolevassa valtioneuvoston asetuksessa. Yliopistot vastaisivat jatkossakin koulutuksen sisällöstä ja sen kehittämisestä. Nämä muutokset on tarkoitus toteuttaa erillisenä lainsäädäntöhankkeena siten, että ne tulisivat voimaan vuoden 2015 alusta.

Yliopistojen asemaa erikoislääkärikoulutuksen laadun turvaamisessa tulee kaikissa tilanteissa vahvistaa myös rahoitusohjauksen keinoin. Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen tutkintomuotoisuudesta luopuminen tarkoittaa sitä, että opetus- ja kulttuuriministeriö ei enää osoita yliopistolle rahoitusta erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutukseen. Opetus- ja kulttuuriministeriö ei aiemminkaan ole erikseen rahoittanut erikoislääkäri - ja erikoishammaslääkärikoulutusta, vaan rahoitus on sisältynyt yliopiston perusrahoitukseen. Yliopistoilla on jatkossakin lakiin perustuva velvoite huolehtia erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksesta. Tämän vuoksi esitetään, että yliopistoille ohjataan valtion koulutuskorvausrahoitusta korvaamaan kuluja, jotka syntyvät erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen järjestämisestä ja koordinoinnista.

54§. *Koulutuskorvaus muulle terveydenhuollon toimintayksikölle*. Pykälässä säädettäisiin koulutuksesta aiheutuvien kustannusten korvaamisesta muulle terveydenhuollon

yksikölle kuin yliopistolliselle sairaalalle. Säännös vastaa nykyistä terveydenhuoltolain 60 §:ää.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin kustannusten korvaamisesta lääkärin ja hammaslääkärin peruskoulutuksesta, 2 momentissa erikoistumiskoulutuksesta ja 3 momentissa yleislääketieteen erityiskoulutuksesta, hammaslääkärin käytännön palvelusta ja hammaslääkärin peruskoulutukseen sisältyvästä syventävästä käytännön harjoittelusta sekä ulkomailla perustutkinnon suorittaneilta eräissä tapauksissa edellytetystä palvelusta.

Sosiaali- ja terveysalue, jossa on yliopistollinen sairaala, maksaisi 1 momentissa tarkoitetun lääkärin tai hammaslääkärin peruskoulutuksesta aiheutuvan korvauksen julkiselle palvelun tuottajalle tai sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetylle palvelujen tuottajalle, jonka ylläpitämässä terveydenhuollon yksikössä koulutus on järjestetty. Sosiaali- ja terveysalueen vastuukunta, jossa on yliopistollinen sairaala, ja koulutusta antava palvelun tuottaja tekevät sopimuksen koulutuksen järjestämisestä ja korvauksen määrästä.

Pykälän 2 momentin mukaan erikoislääkäri- tai erikoishammaslääkärikoulutukseen sisältyvästä yhdeksän kuukauden pituisesta terveyskeskuskoulutuksesta aiheutuneista kustannuksista suoritetaan korvaus valtion varoista vain siltä osin, kuin koulutus täyttää momentissa säädetyt laadulliset kriteerit. Koulutuksessa olisi huolehdittava siitä, että terveyskeskuskoulutusta suorittava lääkäri tai hammaslääkäri perehtyy riittävästi terveyskeskuksen sekä terveydenhuollon ja sosiaalihuollon eri toiminta-alueisiin ja yhteistyöhön. Koulutettavalle on nimettävä ohjaaja, jonka tulee olla palvelussuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään. Lisäksi perusterveydenhuollon toimintayksikön tulee toteuttaa ohjausta terveydenhuoltolain 8 §:n 3 momentissa mainitun, laadunhallinnasta ja potilasturvallisuuden täytäntöönpanosta tehdyn suunnitelman mukaisesti.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädettäisiin tarkemmin ne 1 ja 2 momentissa tarkoitetut muut kuin kunnalliset palvelujen tuottajat, joille koulutuskorvausta olisi mahdollista maksaa. Asetuksella säädettävistä yksiköistä kysymykseen tulisivat pitkäaikaista, vakiintunutta ja korkeatasoista terveystieteellistä tutkimustoimintaa harjoittaneet terveydenhuollon toimintayksiköt, joissa on mahdollista järjestää pitkäjänteistä koulutustoimintaa ja joita yliopistot ovat vakiintuneesti käyttäneet lääkärikoulutukseen. Kyseiset toimintayksiköt saavat huomattavan osan toimintansa rahoituksesta kuntien ja kuntayhtymien niiltä hankkimista palveluista ja toiminnalla on valtakunnallista merkitystä terveyspalvelujärjestelmän kannalta. Voimassa olevan lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksen sekä yliopistotasoisen terveystieteellisen tutkimustoiminnan kustannuksiin suoritettavaan korvaukseen oikeutetuista palvelujen tuottajista annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen 1364/2011 mukaan korvaukseen oikeutettuja palvelujen tuottajia ovat Fimlab Laboratoriot Oy, Invalidiliitto ry:n ylläpitämä Invalidiliiton Käpylän kuntoutuskeskus, Sairaala Orton Oy, Suomen aivotutkimus- ja kuntoutussäätiön ylläpitämä Suomen aivotutkimus- ja kuntoutuskeskus Neuron, Suomen Punaisen Ristin ylläpitämä SPR Veripalvelu, TAYS Sydänkeskus Oy sekä Tekonivelsairaala Coxa Oy.

Pykälän 3 momentissa tarkoitettu korvaus perustuu koulutuksessa olevien ja koulutuskuukausien määrään. Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 13 §:ssä säädetään EU- tai ETA-alueen ulkopuolella koulutuksen saaneen kolmannen maan kansalaisen edellytyksistä toimia terveydenhuollon ammattihenkilönä. Tarkemmat säännökset henkilöltä vaadittavasta pätevyydestä ja kielitaidosta ovat terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen (564/1994) 14 §:ssä. Sen mukaan Euroopan talousalueeseen kuulumattoman valtion kansalaiselta, joka on suorittanut terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 4 §:ssä tai 5 §:n 1 momentissa tarkoitetun koulutuksen ulkomailla, vaaditaan ammatinharjoittamisluvan saamiseksi mainituissa lainkohdissa tarkoitettuihin tehtäviin tai ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi laillistettuna ammattihenkilönä toimimiseen, että hän on suorittanut Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) mahdollisesti määräämän palvelun ja lisäopinnot sekä ammattitaidon selvittämiseksi kuulustelun siten, että hänen pätevyytensä vastaa Suomessa

suoritettua vastaavaa koulutusta, ja että hän on osoittanut omaavansa riittävän kielitaidon. Valvira on käytännössä edellyttänyt pääsääntöisesti kuuden kuukauden harjoittelua. Harjoitteluaika ei kuitenkaan ole sidoksissa perusterveydenhuollon lisäkoulutuksen aikaan. Jos Valvira edellyttää pidempää harjoittelujaksoa, on tarkoituksenmukaista maksaa korvausta koko vaadittavalta harjoitteluajalta. Usein Euroopan talousalueen ulkopuolisen maan kansalaisilla on ollut vaikeuksia löytää vaadittavia harjoittelupaikkoja ammatinharjoittamisluvan tai -oikeuden saamiseksi ja valtion korvauksen maksaminen harjoitteluajalta helpottaa harjoitteluun pääsemistä.

Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettua lakia muutettiin toukokuun 2011alusta siten, että lääkäreiden ja hammaslääkäreiden kaksoislaillistusmenettely poistettiin. Menettelyä yksinkertaistettiin siten, että lääkäreille ja hammaslääkäreille myönnetään lääkärin ja hammaslääkärin koulutuksen suorittamisen jälkeen laillistus, jonka nojalla lääkäreillä ja hammaslääkäreillä on oikeus itsenäisesti harjoittaa ammattiaan.

Vaatimus lääkärien perusterveydenhuollon lisäkoulutuksen suorittamisesta laillistuksen edellytyksenä poistui samalla. Vastaavaa koulutusta järjestetään yleislääketieteen erityskoulutuksena, ja sen suorittaminen on edellytys oikeudelle toimia sairasvakuutuksen piirissä EU:n muissa jäsenvaltioissa. Sisällöltään yleislääketieteen erityiskoulutus vastaa aikaisempaa perusterveydenhuollon lisäkoulutusta. Koulutuksesta aiheutuvista kustannuksista maksetaan valtion korvausta koulutuskuukausien määrään perustuen.

Laillistuksen edellytyksenä hammaslääkäreiltä edellytetty käytännön palvelu muutettiin hammaslääkärien perustutkintoon sisältyväksi käytännön palveluksi, josta maksetaan valtion koulutuskorvausta. Muutoksen voimaan tullessa henkilö, joka opiskeli hammaslääketieteen lisensiaatin tutkintoa ja joka ei ollut aloittanut tutkintoon sisältyvää hoitoharjoittelua, voi siirtyä opiskelemaan uusien säännösten mukaisesti taikka jatkaa opintojaan aikaisempien säännösten mukaisesti. Siirtymäsäännösten johdosta käytännössä vuoden 2020 loppuun saakka on mahdollista opiskella vanhojen säännösten mukaisesti. Valtion koulutuskorvausta maksetaan sekä uusien että vanhojen säännösten mukaisesti opiskelevista opiskelijoista.

Valtion koulutuskorvausta olisi mahdollista maksaa myös Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle. Järjestämislakia ei muilta osin sovelleta Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) perusteella. Valtion koulutuskorvausta lääkärien ja hammaslääkärien koulutukseen maksettaisiin kuitenkin aiemman käytännön mukaisesti myös Ahvenanmaan maakunnassa sijaitseville julkisille terveydenhuollon palvelun tuottajille.

Valtion korvaus tutkimustoimintaan

55 §. *Tutkimusrahoituksen kohdentaminen.* Ehdotuksen mukaan erityisvastuualue asettaisi alueelleen nelivuotiskaudeksi yliopistotasoisen terveyden tutkimuksen tutkimustoimikunnan mahdollisine jaostoineen. Tutkimustoimikunnassa olisi monitieteinen edustus erityisvastuualueen terveydenhuollon toimintayksiköistä.

56 §. *Yliopistotasoisen terveyden tutkimuksen rahoitus.* Pykälän 1 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö määrittelisi yhteistyössä 55 §:ssä tarkoitettujen erityisvastuualueiden tutkimustoimikuntien kanssa yliopistotasoisen terveyden tutkimuksen painoalueet ja tavoitteet nelivuotiskausittain. Tutkimustoiminnan ja painoalueiden valmistelussa otettaisiin huomioon erityisvastuualueiden erilaiset painotukset tutkimuksessa. Tutkimustoiminta on pitkäjänteistä työtä, mikä on tarkoitus ottaa huomioon tarkistettaessa painoalueiden ja tavoitteiden ajanmukaisuus neljän vuoden välein.

Yliopistotasoiseen terveyden tutkimukseen myönnettäisiin 2 momentin mukaan valtion rahoitusta sosiaali- ja terveysministeriön neljäksi vuodeksi kerrallaan tekemän päätöksen mukaisesti. Ministeriön päätös perustuisi tutkimustoiminnan painoalueiden ja tavoitteiden toteutumiseen sekä tutkimuksen laatuun, määrään ja tuloksellisuuteen edellisellä nelivuotiskaudella. Rahoitus jaettaisiin 55 §:ssä tarkoitetuille erityisvastuualueiden tutkimustoimikunnille. Koska yliopistotasoisen terveyden tutkimuksen rahoituksen määrä vahvistetaan vuosittain valtion talousarviossa, ei tutkimusrahoituksen jakautumista voida mää-

ritellä euromääräisenä neljäksi vuodeksi eteenpäin. Ministeriö päättäisi tutkimusrahoituksen jakautumisesta erityisvastuualueille prosenttiosuuksina kunakin vuonna käytettävissä olevasta määrärahasta. Jos erityisvastuualueiden aluejako muuttuu nelivuotiskauden aikana, muuttunut aluejako otetaan huomioon ministeriön tutkimusrahoituksen jakautumista koskevassa päätöksessä vastaavasti. Vastaava säännös lisättiin terveydenhuoltolakiin vuoden 2014 alusta lukien.

Erityisvastuualueen tutkimustoimikunta päättäisi pykälän 3 momentin mukaan tutkimusrahoituksen myöntämisestä alueellaan hakemusten perusteella. Terveyden tutkimuksen rahoitusta voisivat hakea terveydenhuollon toimintayksikköä ylläpitävä perustason alue, sosiaali- ja terveysalue, valtion mielisairaala tai sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetty palvelujen tuottaja. Yksittäinen tutkija tai tutkimusryhmä ei voisi olla hakijana, vaan hakijana tulisi olla julkisen sektorin organisaatio tai asetuksella säädetty palvelun tuottaja, johon vähintään yhdellä tutkimusryhmän jäsenistä olisi työ- tai virkasuhde. Tutkimustoiminnan rahoitusta hakemaan oikeutetut muut terveydenhuollon toimintayksiköt on tarkoitus määritellä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella samojen periaatteiden mukaan kuin nykyisin. Kysymykseen tulisivat pitkäaikaista, vakiintunutta ja korkeatasoista terveystieteellistä tutkimustoimintaa harjoittaneet terveydenhuollon toimintayksiköt, joissa on mahdollista järjestää pitkäjänteistä koulutustoimintaa ja joita yliopistot ovat vakiintuneesti käyttäneet lääkärikoulutukseen. Kyseiset toimintayksiköt saavat huomattavan osan toimintansa rahoituksesta kuntien ja kuntayhtymien niiltä hankkimista palveluista, ja toiminnalla on valtakunnallista merkitystä terveyspalvelujärjestelmän kannalta. Voimassa olevan lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksen sekä yliopistotasoisen terveystieteellisen tutkimustoiminnan kustannuksiin suoritettavaan korvaukseen oikeutetuista palvelujen tuottajista annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (1364/2011) 1 §:n mukaan korvaukseen oikeutettuja palvelujen tuottajia ovat Fimlab Laboratoriot Oy, Invalidiliitto ry:n ylläpitämä Invalidiliiton Käpylän kuntoutuskeskus, Sairaala Orton Oy, Suomen aivotutkimus- ja kuntoutussäätiön ylläpitämä Suomen aivotutkimus- ja kuntoutuskeskus Neuron, Suomen Punaisen Ristin ylläpitämä SPR Veripalvelu, TAYS Sydänkeskus Oy sekä Tekonivelsairaala Coxa Oy.

Jatkossa on tarkoitus selvittää mahdollisuudet rahoittaa myös yliopistotasoista sosiaalihuollon tutkimusta vastaavasti kuin terveyden tutkimusta rahoitetaan.

Korvausmenettely

57 §. *Valtakunnallinen terveyden tutkimuksen arviointiryhmä*. Pykälässä säädetään terveyden tutkimuksen arviointiryhmästä. Sosiaali- ja terveysministeriö asettaisi valtakunnallisen yliopistotasoisen terveyden tutkimuksen arviointiryhmän joka koostuisi asiantuntijoista. Arviointiryhmän puolueettomuuden turvaamiseksi ryhmässä voisi olla myös ulkomaisia jäseniä.

Arviointiryhmän tehtävänä olisi arvioida erityisvastuualueiden tutkimustoimintaa edellisellä nelivuotiskaudella. Arvioitavana olisi erityisesti vahvistettujen tutkimustoiminnan painoalueiden ja tavoitteiden saavuttaminen erityisvastuualueen tutkimustoiminnassa sekä toteutuneen tutkimuksen laatu, määrä ja tuloksellisuus. Arvioinnissa voitaisiin käyttää apuna esimerkiksi julkaisupisteiden määrää. Arviointiryhmän puolueettomuuden turvaamiseksi ryhmässä tulisi olla myös ulkomaisia jäseniä. Arviointiryhmä tekisi ehdotuksen tutkimusrahoituksen jakautumisesta erityisvastuualueille seuraavalla nelivuotiskaudella ministeriön päätöksenteon pohjaksi.

Tutkimusryhmä aloittaisi arviointityönsä nelivuotiskauden viimeisen vuoden alussa, jolloin se pystyisi arvioimaan edellisten vuosien tutkimustoimintaa. Tarkoituksena olisi, että arviointiryhmä saisi työnsä päätökseen nelivuotiskauden viimeisen vuoden syksyllä, jolloin ministeriö pystyisi tekemään päätöksen rahanjaosta heti seuraavan nelivuotiskauden alussa.

Säännös vastaa terveydenhuoltolain 62 §:n säännöstä.

58 §. *Koulutuskorvauksen ja tutkimusrahoituksen maksaminen.* Ehdotettu pykälä vastaa terveydenhuoltolain 63 §:ssä olevaa säännöstä. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin koulutuskorvauksen maksamisesta. Esi-

tyksen mukaan aluehallintovirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto maksaisivat valtion koulutuskorvauksen.

Tutkintojen ja opinnot aloittaneiden opiskelijoiden määrään perustuva koulutuskorvaus maksettaisiin yliopistollisen sairaalan ylläpitäjälle ja erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutusta järjestävälle yliopistolle ilman eri hakemusta sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen perusteella ja koulutuskuukausiin perustuva korvaus puolivuosittain hakemuksen perusteella. Ahvenanmaan osalta koulutuskorvauksen maksaisi Ahvenanmaan valtionvirasto, joka on maakunnassa valtion yleinen aluehallintoviranomainen. Tasavallan presidentin asetuksella 1179/2009 säädetään eräiden terveyden- ja sairaanhoidon tehtävien hallinnosta Ahvenanmaan maakunnassa siten, että Ahvenanmaan maakunnan hallituksen tulee Ahvenanmaan maakunnassa huolehtia niistä terveyden- ja sairaanhoidon alaan kuuluvista tehtävistä, jotka maakunnassa voimassa olevan valtakunnan lainsäädännön mukaan kuuluvat aluehallintovirastoille. Kyseinen säännös koskee kuitenkin ainoastaan niitä tehtäviä, joista on sovittu sosiaali- ja terveysministeriön ja Ahvenanmaan maakunnan hallituksen kesken. Koska valtion koulutuskorvaus ei kuulu kyseisen sopimuksen piiriin, Ahvenanmaan valtionvirasto maksaa korvauksen yleisten säännösten perusteella.

Pykälän 2 momentissa määriteltäisiin määräajat, joissa koulutuskorvausta tulisi hakea ja aika, jonka kuluessa aluehallintoviraston tulisi käsitellä hakemukset. Aluehallintovirasto maksaisi kuukausittain tutkimusrahoituksen erityisvastuualueen tutkimustoimikunnalle, joka maksaisi rahoituksen edelleen hankkeiden toteuttajille hakemusten perusteella.

Pykälän 3 momentissa todetaan, että muilta osin korvauksen maksamiseen ja muuhun menettelyyn sekä muutoksenhakuun liittyvissä asioissa noudatetaan soveltuvin osin valtionavustuslain säännöksiä. Kyseeseen tulisivat valtionavustuslain 20 §:n 1 momentin säännös valtionavustuksen palauttamisesta, 21 § valtionavustuksen takaisinperinnästä, 24 ja 25 § korosta ja viivästyskorosta, 26 § kohtuullistamisesta, 28 § takaisinperinnän määräajasta, 29 §:n 2 momentti palautusvelvollisuuden raukeamisesta, 30 § kuittauksesta ja 34 § oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta.

59 §. *Tietojenantovelvollisuus*. Kukin lääkäri- tai hammaslääkärikoulutusta antava yliopisto ilmoittaa kalenterivuosittain sosiaali- ja terveysministeriölle suoritettujen lääkäri- ja hammaslääkäritutkintojen sekä erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkäritutkintojen määrän. Opinnot aloittaneiden opiskelijoiden lukumäärä perustuisi Opetushallituksen ylläpitämään tilastoon, joka julkaistaan internetsivulla www.koulutusnetti.fi.

Sosiaali- ja terveysalueen, jossa on yliopistollinen sairaala, sekä erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutusta järjestävän yliopiston olisi pykälän 2 momentin mukaan annettava sosiaali- ja terveysministeriölle vuosittain seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä selvitys siitä, miten se on käyttänyt saamansa koulutuskorvauksen. Säännös vastaa terveydenhuoltolain 64 §:ää.

Pykälän 3 momentin perusteella erityisvastuualueen tutkimustoimikunnan olisi annettava sosiaali- ja terveysministeriölle selvitys vuosittain seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä tutkimusrahoituksen osoittamisesta tutkimushankkeille ja painoalueille. Tutkimusrahoituspäätöksistä ilmoitettaisiin vuosittain sosiaali- ja terveysministeriöön, jotta ministeriöllä olisi käytössä tiedot rahojen käytöstä, vaikka tutkimustoiminnan arviointi tapahtuisikin neljän vuoden välein.

60 §. *Kunnan tai kuntayhtymän tilojen käyttäminen koulutus- ja tutkimustoimintaan.* Pykälässä säädetään terveydenhuoltolain 65 §:n mukaisesti terveydenhuollon tilojen käytöstä koulutus- ja tutkimustoimintaan. Sen 1 ja 2 momentissa säädettäisiin yliopiston ja muun sosiaali- ja terveysalan koulutuksen järjestäjän oikeudesta käyttää sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen sairaaloita ja muita toimintayksiköitä terveydenhuollon ammattihenkilöiden koulutukseen ja terveystieteelliseen tutkimustoimintaan. Muulla sosiaali- ja terveysalan koulutuksen järjestäjällä tarkoitettaisiin sosiaali- ja terveysalan koulutusta antavia ammattikorkeakouluja ja ammatillisia oppilaitoksia. Tilojen käytöstä koulutus- ja tutkimustoimintaan sovittaisiin koulutuksen järjestäjän ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kesken.

Pykälän 3 momentin mukaan yliopistolla olisi oikeus käyttää perusterveydenhuollon toimintayksikön tiloja erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutukseen sisältyvänä, terveyskeskuksessa suoritettavana yhdeksän kuukautta kestävänä koulutusaikana sen mukaan kuin siitä kunnan tai kuntayhtymän ja yliopiston kesken sovitaan.

Pykälän 4 momentin mukaan sosiaali- ja terveysalueella olisi velvollisuus järjestää yliopiston tai muun sosiaali- ja terveysalan koulutuksen järjestäjän käytettäväksi sellaiset koulutus- ja tutkimustoiminnassa tarvittavat huonetilat kiinteine koneineen ja laitteineen sekä koulutus- ja tutkimushenkilökunnan ja opiskelijoiden sosiaaliset tilat, jotka on välttämätöntä sijoittaa sosiaali- ja terveysalueen toimintayksikköön. Jos toiminta voitaisiin vaikeuksitta järjestää muuallakin, ei kyseessä olisi säännöksessä tarkoitettu välttämättömyys. Säännöksessä tarkoitetaan sellaisia koneita, laitteita ja huonetiloja, jotka liittyvät kiinteästi sairaalan tai toimintayksikön toimintaan, eikä koulutus- ja tutkimustoimintaa olisi tarkoituksenmukaista järjestää muualla.

Sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen vastuukunnan palveluksessa olevat terveydenhuollon ammattihenkilöt olisivat velvollisia osallistumaan terveydenhuoltoalan koulutus- ja tutkimustoimintaan siten, kuin siitä on vastuukunnan tai kuntayhtymän ja yliopiston tai muun sosiaali- ja terveysalan koulutuksen järjestäjän kesken sovittu.

61 §. *Asetuksenantovaltuus*. Lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksesta suoritettavan korvauksen suuruudesta ja korvauksen maksamiseen liittyvistä menettelyistä säädettäisiin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Pykälän 1 momentin mukaan lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksesta maksettavat korvaukset määräytyvät tutkinnosta maksettavan korvauksen ja koulutuskuukaudesta maksettavan korvauksen mukaan. Tutkintokorvauksen ja koulutuskuukaudesta maksettavan korvauksen määrät määriteltäisiin vuosittain sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Korvauksen määrä voi vaihdella vuosittain tarkoitukseen varatun määrärahan sekä tutkintojen ja koulutuskuukausien määrän mukaan.

Pykälän 2 momentin mukaan yliopistollisen terveystieteellisen tutkimustoiminnan painoalueista ja tavoitteista sekä tutkimusrahoituksen jakamisen muista perusteista ja menettelystä sekä valtakunnallisen arviointiryhmän asettamisesta, kokoonpanosta ja tehtävistä säädettäisiin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Nykyinen sosiaali- ja terveysministeriön asetus yliopistotasoisen terveyden tutkimuksen rahoituksesta (718/2013) on annettu lokakuussa 2013.

Pykälän 3 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädettäisiin lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksen kustannuksiin suoritettavaan korvaukseen ja yliopistotasoisen terveystieteellisen tutkimustoiminnan rahoitukseen oikeutetuista palvelujen tuottajista. Nyt tästä on säädetty sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella 1364/2011.

Ehdotettu säännös vastaa terveydenhuoltolain 66 §:ää.

6 Luku **Valvonta**

Luvussa säädetään valtion viranomaisten suorittamasta alueiden toiminnan valvonnasta ja siihen liittyvästä ohjauksesta. Säännösten tavoitteena on kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan lainmukaisuuden ja laadun varmistaminen ensisijaisesti sosiaali- ja terveysalueiden ja perustason alueiden vastuukuntien omaan toimintaan kohdistuvalla suunnittelulla ja seurannalla. Tätä tukee Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontaviraston (Valvira) ja aluehallintovirastojen suorittama ohjaus ja valvonta, joka perustuu muun muassa valvontaohjelmiin ja niistä informoimiseen.

62 §. *Valvonta ja siihen liittyvä ohjaus.* Ehdotettavassa pykälässä määriteltäisiin kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaviranomaiset ja niiden työnjako. Valvontaan kuuluu olennaisena osana ohjaus siten, että tavoitteena on yhtäältä ehkäistä jo ennalta asiakas- ja potilasturvallisuutta sekä asiakkaan ja potilaan oikeuksia vaarantavien olosuhteiden ja käytäntöjen syntymistä sekä toisaalta se, että toiminnassa havaitut puutteet ja muut epäkohdat korjataan.

Aluehallintovirastot vastaavat pykälän 1 momentin perusteella ensisijaisesti sosiaali-

ja terveysalueiden, perustason alueiden ja erityisvastuualueiden palvelurakenteen, toiminnan ja niiden järjestämien palvelujen lainmukaisuuden valvonnasta ja valvontaan liittyvästä ohjauksesta. Valviralle kuuluu puolestaan aluehallintovirastojen toiminnan ja ratkaisukäytäntöjen yhdenmukaisuuden ohjaus sekä valvontaan liittyen 2 momentissa erikseen määriteltyjen valvonta-asioiden käsittely. Valviran vastuulle säädettäisiin voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti sellaiset valtakunnallisesti merkittävät asiat, joissa on tärkeä saada aikaan valtakunnallisesti yhtenäinen linjaus. Tällaisia voivat olla esimerkiksi uuden lainsäädännön tulkintatilanteet ja tilanteet, joissa ei muusta syystä ole muodostunut vakiintunutta viranomaiskäytäntöä, sekä sellaisen toiminnan asianmukaisuuden arviointi, josta ei ole olemassa säännöksiä tai valtakunnallisia suosituksia. Periaatteellisesti tärkeitä ja laajakantoisia asioita voivat olla myös esimerkiksi merkittävät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämiseen liittyvät muutokset.

Lisäksi Valviralle kuuluisivat usean aluehallintoviraston toimialuetta koskevat asiat. Tällöin vältetään tilanne jossa syntyy epätietoisuutta siitä, minkä aluehallintoviraston toimivaltaan asia kuuluu. Valvira käsittelisi myös asiat, joissa aluehallintovirasto on esteellinen käsittelemään asiaa. Edellä mainittujen asioiden ohella Valviran toimivaltaan kuuluisivat asiat, jotka liittyvät olennaisesti virastossa muulla perusteella käsiteltävään sosiaalihuoltoa tai terveydenhuoltoa taikka terveydenhuollon ammattihenkilöä koskevaan asiaan. Säännös mahdollistaa tällaisten asioiden käsittelyn kokonaisuutena.

Pykälän 3 momentin perusteella Valviran ja aluehallintovirastojen tarkemmasta työnjaosta ohjauksessa ja valvonnassa voitaisiin tarvittaessa säätää valtioneuvoston asetuksella. Asetuksen säätäminen on ollut mahdollista jo voimassa olevien säännösten perusteella, mutta toistaiseksi tällaiselle asetukselle ei ole ollut tarvetta.

63 §. *Ohjaus- ja arviointikäynnit.* Valvontaviranomaiset ovat tehneet valvontatapahtumiin perustuvien tarkastuskäyntien lisäksi kuntiin ja kuntayhtymiin myös sellaisia käyntejä, jotka eivät liity jonkin ilmi tulleen tai epäillyn epäkohdan selvittämiseen. Tällaiset ennakolliset ohjaus- ja arviointikäynnit ovat saattaneet perustua esimerkiksi sosiaali- ja terveysministeriön ja valvontaviranomaisen väliseen tulossopimukseen. Tällaisista käynneistä on sovittu etukäteen kunnan tai kuntayhtymän kanssa.

Edellä kuvatut ohjaus- ja arviointikäynnit ovat osoittautuneet hyödyllisiksi sekä kuntien että valvontaviranomaisten kannalta. Ne ovat osaltaan tukeneet valvontaohjelmien toteuttamista ja monissa tapauksissa myös uuden lainsäädännön voimaantuloon liittyvää koulutus- ja ohjaustehtävää. Säädettävään lakiin ehdotetaan nyt otettavaksi säännökset tällaisista ohjaus- ja arviointikäynneistä. Säännöksen perusteella selkeytetään valvontaviranomaisten valvottavan luo eri tarkoituksissa tekemien käyntien asemaa. Pykälässä tarkoitettuihin ohjauskäynteihin ei liity sellaista jälkivalvonnallista elementtiä kuin valvontatarkoituksessa tehtyihin tarkastuksiin ja vastaaviin käynteihin.

Ehdotettavan 1 momentin perusteella aluehallintovirastot ja Valvira voivat tehdä sosiaali- ja terveysalueille, perustason alueille ja erityisvastuualueille ohjaus- ja arviointikäyntejä. Käynnit liittyvät toiminnan ohjaukseen, arviointiin ja seurantaan. Tarkoituksena on muun muassa perehdyttää alueiden luottamushenkilöitä, johtoa ja henkilöstöä valvontaohjelmiin, lainsäädäntöön sekä muihin sosiaali- ja terveydenhuollon toteuttamisen kannalta ajankohtaisiin asioihin. Näihin käynteihin liittyy yleensä myös molemminpuolinen tietojen vaihto. Käyntien yhteydessä valvontaviranomaiset saavat tietoja käynnin kohteen toiminnasta, palvelujen toteutustavoista ja paikallisista olosuhteista.

Pykälän 2 momentin mukaan ohjauksellisista käynneistä ja niiden ohjelmasta on aina sovittava ennakkoon asianomaisen sosiaali- ja terveysalueen, perustason alueen ja erityisvastuualueen kanssa. Ohjaus- ja arviointikäynnin toteuttaminen edellyttää tämän mukaisesti aina, että käynnin ajankohta sopii kohteena olevalle alueelle. Käynnin kohteella on myös mahdollisuus ilmoittaa, että se ei pidä valvontaviranomaisen suunnittelemaa ohjauskäyntiä tarpeellisena.

64 §. *Tarkastusoikeus.* Pykälässä säädettäisiin sosiaali- ja terveysalueiden, perustason alueiden ja erityisvastuualueiden toiminnan

ja palveluiden sekä niihin käytettävien yksiköiden ja muiden toimitilojen tarkastuksesta. Säännökset vastaisivat asiasisällöltään nykyisin muun muassa kansanterveyslaissa, erikoissairaanhoitolaissa ja sosiaalihuoltolaissa olevia säännöksiä.

Pykälän 1 momentin mukaan Valvira ja aluehallintovirasto voisivat tarkastaa sosiaali- ja terveysalueen, perustason alueen ja erityisvastuualueen toiminnan ja palvelut sekä niiden järjestämisessä ja tuottamisessa käytettävät toimintayksiköt ja toimitilat silloin, kun tarkastuksen tekemiseen on perusteltu syy. Perusteena voi olla esimerkiksi kantelukirjoitus tai tiedotusvälineissä esillä olleet väitteet tai epäilyt mahdollisista epäkohdista. Koska Valviran mahdollisuudet tehdä itse tarkastuksia ovat rajoitetut, ehdotetaan lainkohdassa säädettäväksi myös, että Valvira voi määrätä aluehallintoviraston tekemään tarkastuksen. Myös tällöin tarkastuksen tekemiseen tulee olla perusteltu syy.

Tarkastus olisi voitava tehdä myös ennalta ilmoittamatta. Hallintolain 39 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on ilmoitettava toimivaltaansa kuuluvan tarkastuksen aloittamisajankohdasta asianosaiselle, jota asia välittömästi koskee, jollei ilmoittaminen vaaranna tarkastuksen tarkoituksen toteutumista. Ehdotetun pykälän mukaiset tarkastustilanteet ovat usein luonteeltaan sellaisia, että etukäteen ilmoittaminen voisi vaarantaa tarkastuksen tarkoituksen toteutumisen. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan sen vuoksi sisällytettävän nimenomainen maininta siitä, että tarkastus voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tarkemmin tarkastuksen suorittamisesta. Säännöksen lähtökohtana on, että tarkastajalla tulee olla oikeus päästä kaikkiin tarkastettavan kohteen toimitiloihin ja oikeus saada kaikki tarkastuksen toimittamiseksi välttämättömät tiedot ja asiakirjat. Oikeus saada tietoja ja asiakirjoja tulee olla mahdollista salassapitosäännösten estämättä. Ehdotettu säännös on tarpeen, jotta tarkastuksen yhteydessä on tarvittaessa mahdollista tarkastaa esimerkiksi potilas- ja asiakasasiakirjoja. Kohteessa saattaa myös olla tarpeen ottaa valokuvia, joiden avulla toiminnan asiamukaisuutta, esimerkiksi yksikön hygieniaan tai lääkkeiden käsittelyyn liittyviä seikkoja, voidaan selvittää ja arvioida myös tarkastuksen jälkeen. Joissakin tapauksissa saattaa myös olla tarpeen, että tarkastusta suorittavalla Valviran tai aluehallintoviraston virkamiehellä on mukanaan ulkopuolinen asiantuntija tai asiantuntijoita. Pykälään ehdotetaan siksi otettavaksi selventävä säännös asiantuntijoiden käyttömahdollisuudesta.

Pykälän ehdotetun 3 momentin mukaan tarkastuksesta olisi pidettävä pöytäkirjaa. Säännökseen ehdotetaan lisäksi otettavaksi valtuutussäännös, jonka perusteella tarkastuksessa huomioon otettavista seikoista, tarkastusmenettelystä sekä tarkastuksessa pidettävästä pöytäkirjasta, sen säilyttämisestä ja säilyttämisajasta voitaisiin tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

65 §. *Määräykset ja pakkokeinot*. Pykälässä säädettäisiin toimenpiteistä, joihin Valvira ja aluehallintovirastot voisivat ryhtyä silloin, kun sosiaali- tai terveydenhuollon järjestämisessä tai toteuttamisessa havaitaan asiakas- tai potilasturvallisuutta vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia taikka toiminta on muutoin lainvastaista. Säännökset vastaisivat muun muassa kansanterveyslakiin, erikoissairaanhoitolakiin ja sosiaalihuoltolakiin nykyisin sisältyviä säännöksiä.

Valvira tai aluehallintovirasto voisi pykälän 1 momentin perusteella antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Korjaamiselle tulisi samalla antaa kohtuullinen määräaika. Määräys voisi koskea esimerkiksi toiminnassa ja toimintaperiaatteissa havaittujen virheiden tai puutteiden korjaamista ja esimerkiksi menettelytapojen uudistamista samoin kuin myös toimitiloissa olevien puutteiden korjaamista. Jos havaitun puutteen tai epäkohdan arvioidaan voivan vaarantaa asiakas- tai potilasturvallisuuden, toiminta voitaisiin määrätä keskeytettäväksi välittömästi. Samoin sosiaali- tai terveydenhuollon yksikön, sen osan tai laitteen käyttö voitaisiin kieltää välittömästi asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamiseksi.

Koska sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen olisi vastuukuntien ja eräissä tapauksissa kuntayhtymien lakisääteinen tehtävä, ei Valviran tai aluehallintoviraston määräys puutteellisuuksien tai epäkohtien korjaami-

sesta tai toiminnan keskeyttäminen poistaisi vastuukunnan tai kuntayhtymän vastuuta edellä mainittujen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen asianmukaisesta järjestämisestä. Valvira ja aluehallintovirastot voisivat pykälän 2 momentin mukaan velvoittaa vastuukunnan tai kuntayhtymän noudattamaan asetettuja kieltoja tai määräyksiä sakon uhalla. Sakon uhan ohella käytettävissä olisi toiminnan keskeyttäminen tai käyttökielto.

Jos Valvira tai aluehallintovirasto tekee pykälässä tarkoitetun päätöksen toiminnan keskeyttämisestä tai käyttökiellosta asiakas- tai potilasturvallisuuden perusteella, tällaista päätöstä on ehdotetun 3 momentin mukaan noudatettava mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Näin siksi, että muussa tapauksessa olisi mahdollista, että muutoksenhakuasian käsittelyn aikana asiakas- tai potilasturvallisuus edelleen vaarantuisi. Muutoksenhakuviranomainen voisi kuitenkin päättää valvontaviranomaisen antaman päätöksen toimeenpanon keskeyttämisestä.

Lääkelain (395/1987) mukaan Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus (Fimea) vastaa yksin lääkelain mukaisesta valvonnasta. Pykälän 4 momentissa todettaisiin selvyyden vuoksi, että pykälässä tarkoitettu Valviran ja aluehallintoviraston mahdollisuus määräyksen antamiseen taikka uhkasakon tai velvoitteen asettamiseen ei koske edellä mainitun lain mukaisesti Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen yksinomaiselle valvontavastuulle kuuluvia tehtäviä. Valviran tai aluehallintoviraston suorittaman valvonnan yhteydessä saattaa kuitenkin tulla esille lääkehuoltoon liittyviä ongelmia tai epäkohtia. Näiden asianmukaiseksi selvittämiseksi säännöksessä edellytettäisiin, että niistä ilmoitetaan Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle. Lisäksi säteilyn käyttöä koskevista puutteista ja epäkohdista on vastaavasti ilmoitettava Säteilyturvakeskukselle.

66 §. *Hallinnollinen ohjaus ja kehotus*. Pykälässä säädettäisiin 65 §:ssä tarkoitettuja toimenpiteitä lievemmistä valvontaviranomaisen toimenpiteistä, eli Valviran ja aluehallintoviraston mahdollisuudesta antaa valvottaville niin kutsuttua hallinnollista ohjausta tai kehotus silloin, kun sosiaali- tai terveydenhuollon järjestämisessä tai toteuttamisessa on havaittu jokin puute, virheellisyys, laiminlyönti tai muu epäkohta, mutta sen ei katsota antavan aihetta 65 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

Hallinnollisen ohjauksen keinoja olisivat 1 momentin mukaan käsityksen ilmaiseminen lain mukaisesta menettelystä, huomion kiinnittäminen hyvän hallinnon vaatimuksiin ja huomautuksen antaminen. Käsityksen ilmaiseminen ja huomion kiinnittäminen ovat luonteeltaan huomautuksen antamista lievempiä keinoja. Huomautuksen antaminen olisi mahdollista vain, jos lievempiä ohjauskeinoja ei asian kokonaisarvosteluun vaikuttavien seikkojen vuoksi voitaisi pitää riittävinä. Käsityksen ilmaisemisen ja huomion kiinnittämisen tarkoituksena on ohjata valvottavaa toimimaan lain edellyttämällä tavalla ja ottamaan tulevassa toiminnassaan huomioon hyvän hallinnon vaatimukset. Myös huomautus annettaisiin vastaisen varalle ja sen tarkoituksena on huomion kiinnittämistä moittivammin ohjata lainvastaisesti toiminutta siten, etteivät todetut virheellisyydet toistuisi. Säännökset vastaisivat huomion kiinnittämisen ja huomautuksen osalta esimerkiksi kansanterveyslaissa, erikoissairaanhoitolaissa ja sosiaalihuoltolaissa nykyisin olevia säännöksiä. Pykälään on katsottu perustelluksi ottaa säännökset myös käsityksen ilmaisemisesta ottaen huomioon, että se mainitaan myös hallintolain (434/2003) muuttamisesta annetussa hallituksen esityksessä (HE 50/2013 vp.) hallintokantelun johdosta annettavaa hallinnollista ohjausta koskevissa säännöksissä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin myös mahdollisuudesta kehottaa valvottavaa korjaamaan todettu puute tai muu epäkohta. Sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännössä ei ole ollut aikaisemmin säännöksiä kehotuksen antamisesta, vaan sen käyttö on perustunut vakiintuneeseen käytäntöön. Kehotus on suositusluonteinen ei-velvoittava toimenpide.

Koska pykälän 1 momentissa tarkoitetut toimenpiteet olisivat lähinnä viranomaisen tai viran tai toimenhaltijan toimintaa ohjaavia kannanottoja, pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi selventävä säännös, jonka mukaan pykälän mukaiseen Valviran tai aluehallintoviraston antamaan hallinnolliseen ohjaukseen tai kehotukseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Säännöksestä ilmene-

vä periaate vastaa korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytäntöä ja olisi sama kuin muun muassa hallintolakiin lisättäväksi ehdotettujen, hallinnollista ohjausta koskevien säännösten, samoin kuin eduskunnan oikeusasiamiehen ja valtioneuvoston oikeuskanslerin antaman hallinnollisen ohjauksen kohdalla.

67 §. *Valvonta-asian käsittely*. Pykälään ehdotetaan otettaviksi valvonta-asioiden käsittelyyn liittyvää valvontaviranomaisten harkintavaltaa ja valvonta-asioiden vanhentumista koskevat säännökset.

Pykälän 1 momentin mukaan valvontaviranomaiset ryhtyisivät tietoonsa tulleen valvonta-asian perusteella niihin toimenpiteisiin, joihin ne asiakas- ja potilasturvallisuuden ja lain noudattamisen kannalta katsovat olevan aihetta. Esimerkiksi valvontaviranomaisille tehtyjen ilmoitusten perusteella vireille tulleet asiat poikkeavat käytännössä merkittävästi toisistaan vakavuudeltaan ja muulta merkitykseltään. Tarkoitus on, että Valvira ja aluehallintovirastot harkitsevat tapauskohtaisesti, millaisia toimenpiteitä kukin valvonta-asia edellyttää.

Valvonta-asian käsittelymenettely jakautuisi ehdotetun säännöksen mukaan menettelyllisesti kahteen osaan. Valviran tai aluehallintoviraston olisi ensin perehdyttävä sen tietoon tulleeseen asiaan ja tehtävä siitä alustava kokonaisarvio asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamisen ja lain noudattamisen valvonnan näkökulmasta. Tämän jälkeen valvovan viranomaisen olisi ryhdyttävä tekemänsä alustavan arvion perusteella niihin toimenpiteisiin, joihin se katsoo edellä mainittujen seikkojen varmistamiseksi olevan aihetta. Valittavien toimenpiteiden ja niiden laajuuden osalta valvovan viranomaisen harkintavallan olisi tarkoitus olla laaja. Valvontaviranomainen voisi esimerkiksi hankkia asiassa tarvittaessa selvitystä puhelimitse ja laatii sen perusteella muistion, tai hankkia asiaan liittyviä asiakirjoja taikka hankkia selvitystä valvottavalta ja muilta tahoilta kirjallisilla selvitys- tai lausuntopyynnöillä. Jos asiasta tehtävän alustavan kokonaisarvion perusteella ei olisi syytä epäillä asiakas- tai potilasturvallisuuden vaarantumista tai sellaista lainvastaista menettelyä tai velvollisuuden laiminlyöntiä, joka edellyttää valvontaviranomaisen puuttumista asiaan, ei asia lähtökohtaisesti antaisi aihetta enempiin toimenpiteisiin. Säännös vastaisi hallintolaissa säädettäväksi ehdotettuja hallintokantelun käsittelysäännöksiä.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että Valvira ja aluehallintovirastot eivät tutki kahta vuotta vanhempaan tapahtumaan perustuvaa valvonta-asiaa, ellei siihen ole erityistä syytä. Valvonnan tosiasiallinen vaikuttavuus ja tehokkuus vähenevät merkittävästi tutkittavien asioiden vanhentuessa. Vanhojen asioiden selvittäminen on usein epätarkoituksenmukaista. Ajan kuluminen vaikuttaa myös mahdollisuuksiin selvittää asia luotettavasti. Se vaikuttaa vastaavasti heikentävästi valvonnan kohteen oikeusturvaan. Ehdotettu kahden vuoden vanhentumisaika ei olisi ehdoton, vaan määräajasta voitaisiin poiketa, jos siihen on erityisiä syitä. Säännös vastaisi hallintolain hallintokantelun vanhentumisaikaa samoin kuin eduskunnan oikeusasiamiehen ja valtioneuvoston oikeuskanslerin käsittelemien kanteluasioiden vanhentumisaikaa koskevia säännöksiä. Pykälän 3 momenttiin otettaisiin luonteeltaan informatiivinen säännös, jossa viitattaisiin muistutus- ja kantelumenettelyä koskeviin hallintolain, potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain ja sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain säännöksiin.

68 §. *Valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus.* Pykälässä säädetään sosiaali- ja terveysalueen, perustason alueen ja erityisvastuualueen velvollisuudesta antaa pyynnöstä maksutta Sosiaali- ja terveysalan valvontavirastolle ja aluehallintovirastolle niiden ohjaus- ja valvontatehtävien toteuttamiseksi välttämättömät tiedot ja selvitykset sen estämättä, mitä salassapitovelvollisuudesta säädetään.

7 Luku **Erinäiset säännökset**

69 §. *Varautuminen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin sosiaali- ja terveysalueen velvollisuudesta varautua yhteistyössä alueensa kuntien ja perustason alueiden vastuukuntien kanssa sosiaali- ja terveydenhuollon toimenpiteitä edellyttäviin häiriötilanteisiin ja suur-

onnettomuuksiin. Lisäksi 1 momentissa todetaan velvollisuus laatia valmiuslain (1552/2011) 12 §:n mukainen valmiussuunnitelma sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan ja jatkuvuuden varmistamiseksi myös poikkeusoloissa.

Säännöksen tarkoituksena on selkeyttää suunnitteluvastuita ja ohjata varautumista ja valmiussuunnittelua alueellisella pohjalla tapahtuvaksi. Alueellinen erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon yhteistyönä tapahtuva varautuminen ja valmiussuunnittelu tehostavat varautumista normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin. Tämä edistää sosiaali- ja terveydenhuollon kapasiteetin ja voimavarojen sekä erityis- ja asiantuntijapalvelujen yhteiskäytön etukäteissuunnittelua. Alueellisen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnittelun laatimisen tulee tapahtua alueen kuntien ja perustason alueiden kanssa sellaisessa yhteistyössä, jota suunnitelman asianmukainen laatiminen ja alueen varautuminen edellyttävät.

Valmiuslain velvoite on yksittäistä kuntaa ja kuntayhtymää koskeva yleisvelvoite. Se ei sisällä suunnittelun johtosuhteita ja yhteistyötä koskevia määräyksiä. Sen vuoksi ehdotettavassa järjestämislaissa edellytetään, että sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnitelma laaditaan alueellisesti yhteistyössä alueiden ja kuntien kanssa. Lisäksi erityisvastuualue vastaa 16 §:n 2 momentin 8 kohdan perusteella sosiaali- ja terveysalueiden valmiussuunnittelun yhteensovittamisesta.

Pykälän 2 momentissa säädetään valtion mahdollisuudesta osallistua sosiaalihuollossa ja terveydenhuollossa tarvittavan valmiuden ylläpitämiseen ja häiriötilanteiden hoitamiseen. Säännöksellä turvattaisiin sellaisen varautumisen valtakunnallinen ylläpitäminen, mikä ei lainsäädännön mukaan kuulu kunnan tai kuntayhtymän vastuulle. Samalla mahdollistettaisiin häiriötilanteiden jälkihoidosta aiheutuneiden kustannusten korvaaminen silloin kun se tapahtuman luonne ja vastuukunnan tai kuntien voimavarat huomioon ottaen on perusteltua.

Kotimaassa ja ulkomailla tapahtuvissa suuremmissa onnettomuus- ja häiriötilanteissa kunnan tai alueen sosiaali- ja terveydenhuollon voimavarat ja osaaminen eivät useinkaan riitä tilanteen hallintaan tai johtamiseen. Uhrien nopean tutkimuksen, hoidon ja psykososiaalisen tuen käynnistäminen edellyttävät, että saadaan avuksi muualta sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöitä, terveydenhuollon tarvikkeita ja laitteita sekä lääkkeitä. Potilaita saatetaan joutua myös siirtämään hoidettavaksi muualle, mikä usein edellyttää ilmateitse tapahtuvan lääkinnällistä evakuointivalmiutta. Tulevaisuudessa voi tulla tarve nimetä valtakunnallisia toimijoita esimerkiksi varautumisen yhteisten tietojärjestelmien kehittämiseen ja ylläpitoon sekä muihin mahdollisiin varautumisen toimintoihin.

Ehdotettu 69 § vastaa terveydenhuoltolaissa nyt olevaa 38 §:ää. Säännöstä on täydennetty siten, että se kattaa myös sosiaalihuollon.

70 §. *Järjestämisvastuun siirtyminen eräissä tapauksissa*. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi perustason alueiden ja sosiaali- ja terveysalueiden välisestä palvelujen järjestämisvastuusta niissä tapauksissa, joissa henkilö käyttää kotikuntalain (201/1994) 3 a §:ssä säädettyä oikeuttaa valita kotikunta. Näissä tapauksissa palveluja koskeva järjestämisvastuu siirtyy muuttopäivästä lukien uuden kotikunnan mukaiselle perustason alueelle tai sosiaali- ja terveysalueelle. Pykälä vastaisi nykyistä sosiaalihuoltolain 42 a §:ää. Siihen ehdotetaan kuitenkin tehtäväksi ehdotettavasta laista johtuvat tekniset muutokset.

Pykälän mukaan silloin kun henkilö on sijoitettu perhehoitoon, laitoshoitoon tai asumispalvelujen avulla järjestettyyn asumiseen toisen kunnan alueelle ja hän käyttää kotikuntalain mukaista kotikunnan valintaoikeuttaan, palveluja koskeva järjestämisvastuu siirtyy muuttopäivästä lukien sille perustason alueelle tai sosiaali- ja terveysalueelle, johon uusi kotikunta kuuluu. Jos sekä entinen että uusi kotikunta kuuluisivat samaan alueeseen, ei muutto vaikuttaisi järjestämisvastuuseen.

Henkilön sijoitus voisi perustua myös muun kuin kunnallisen viranomaisen päätökseen. Näin ollen myös esimerkiksi valtion mielisairaalassa hoidettavana olevalla henkilöllä olisi kotikuntaa koskeva valintaoikeus, vaikka hänet olisi sijoitettu sairaalaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen päätöksen perusteella. Myös näissä tilanteissa on perus-

teltua, että palvelujen järjestämisvastuu siirtyy uuden kotikunnan mukaiselle alueelle.

Uuden kotikunnan mukaisen perustason alueen tai sosiaali- ja terveysalueen järjestämisvastuu koskee kaikkia henkilön tarvitsemia palveluja. Tämän mukaisesti hänelle tulee järjestää aiemmin tehtyjen päätösten mukaiset palvelut sekä myös mahdollisesti tarvittavat uudet palvelut.

Kotikunnan muuttuminen edellyttää muuttoilmoituksen tekemistä kotikuntalaissa säädetyllä tavalla. Kotikuntalain 7 §:n mukainen ilmoitusvelvollisuus on sidottu muuttopäivän ajankohtaan siten, että ilmoitus maistraatille on tehtävä aikaisintaan kuukautta ennen muuttopäivää ja viimeistään viikon kuluttua muuttopäivästä. Kotikuntalain 3 a §:ssä tarkoitetussa tilanteessa henkilö on kuitenkin hänen kotikuntansa jo aiemmin tekemän päätöksen perusteella tosiasiallisesti muuttanut toisen kunnan alueelle. Näin ollen velvollisuutta muuttoilmoituksen tekemiseen ei voitaisi sitoa edellä mainituin tavoin tosiasiallisen muuton ajankohtaan, mutta henkilön kotikunnan muuttumisen edellytyksenä kuitenkin olisi, että hän tekee muuttoilmoitusta vastaavan ilmoituksen maistraatille. Kotikuntalain 7 §:n 1 momentissa säädetään tarkemmin ilmoitusvelvollisuudesta näissä tilanteissa.

Ehdotetun järjestämislain 70 §:ssä säädetään järjestämisvastuun siirtymisestä laitoshoidossa, perhehoidossa tai asumispalveluissa olevan henkilön kotikunnan muuttuessa. Voimassa olevan sosiaalihuoltolain 42 b §:n perusteella entisen kotikunnan vastuu hoidon kustannuksista jatkuu kotikunnan muutoksesta huolimatta. Ehdotuksen perusteella kotikunnan muuttuessa myös kustannusvastuu siirtyy järjestämisvastuussa olevalle sosiaali- ja terveysalueen tai perustason alueen vastuukunnalle. Sosiaalihuoltolain 16 a §:n ja kotikuntalain 3 a §:n mukaista oikeutta kotikunnan vaihtamiseen on käytetty vuosina 2011 – 2012 hyvin vähän. Tehdyn selvityksen perusteella selvitykseen vastanneet 129 kuntaa tai yhteistoiminta-aluetta ilmoittivat, että hieman alle 300 henkilö oli vaihtanut kotikuntaa. Näiden siirtymisten kustannukset olivat kuntien ilmoitusten perusteella yleensä melko vähäiset. Suurin osa kunnista ilmoitti, että sosiaalihuoltolain ja kotikuntalain muutoksilla ei ollut taloudellista merkitystä. Niiden 21 kunnan osalta, jotka ilmoittivat lisäkustannuksista, vaikutus vaihteli 6 100 ja 340 000 euron välillä. Kustannusvastuun siirtymisen merkitys tulee lisäksi pienenemään järjestämisvastuun ja kustannusvastuun siirtyessä uudistuksen myötä nykyistä laajemmalle väestöpohjalle. Kustannusvastuu jääminen entiselle kotikunnalle on myös osoittautunut hallinnollisesti raskaaksi.

Kuntien kyselyyn antamat vastaukset osoittivat, että sosiaalihuoltolain ja kotikuntalain muutoksilla ei eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta ole ollut kovinkaan huomattavia vaikutuksia kunnille. Kotikunnan vaihtumisia ja siitä seuranneen palvelujen järjestämisvastuun siirtymisiä ei tapahtunut kovin suuressa määrin, eikä muuttojen kunnallistaloudellinen vaikutus ole ollut kovin merkittävä. Kuntien välisen kustannusvastuun toteuttaminen sosiaalihuoltolain 42 b §:ssä tarkoitetulla tavalla on edellä sanotun perusteella osoittautunut epätarkoituksenmukaiseksi ratkaisuksi. Tämän vuoksi sosiaalihuoltolain 42 b § on tarkoitus kumota järjestämislain säätämisen yhteydessä.

71 §. *Palvelujen järjestäminen kotikunnan muuttuessa.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi menettelystä siinä tapauksessa, että henkilö hakee kunnalliseen järjestämisvastuuseen perustuvaa hoitopaikkaa muun kuin kotikuntansa alueelta. Pykälä vastaa pääpiirteissään nykyistä sosiaalihuoltolain 16 a §:ää. Tekstiä muutettaisiin vastaamaan ehdotettavaa sosiaali- ja terveydenhuollon uutta järjestämisrakennetta ja siihen tehtäisiin joitakin teknisiä muutoksia.

Henkilöllä, joka haluaa muuttaa toisen kunnan asukkaaksi, mutta joka ei ikänsä, vammaisuutensa tai muun sellaisen syyn vuoksi kykene asumaan siellä ilman perhehoitoa, laitoshoitoa tai asumispalveluita, olisi pykälän 1 momentin perusteella oikeus hakea sosiaalipalveluja kyseisen kunnan mukaiselta perustason alueelta tai sosiaali- ja terveyspalvelualueelta samoin perustein kuin alueeseen kuuluvan kunnan asukas. Sosiaalihuoltolain nykyisessä 16 a §:ssä käytetty termi ”itsenäinen asuminen” on epätarkoituksenmukainen, eikä sitä enää käytettäisi nyt ehdotettavassa pykälässä.

Sen perustason alueen tai sosiaali- ja terveysalueen, jolle hakemus on tullut, tulisi pykä-

län 2 momentin mukaan tehdä henkilön palvelutarpeen arviointi yhteistyössä hakijan nykyisen kotikunnan mukaisen perustason alueen tai sosiaali- ja terveysalueen kanssa, sekä päättää siitä, myönnetäänkö palvelu vai ei. Hakemuksen vastaanottamisesta tulisi ilmoittaa henkilön palveluista hakemushetkellä vastaavalle alueelle sekä myös henkilön kotikunnalle, joka viime kädessä on osaltaan vastuussa perustason alueen tai sosiaali- ja terveysalueen rahoituksesta.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen syksyllä 2013 julkaiseman selvityksen (Ulla Lehtonen, Eeva Nykänen ja Marja Pajukoski: Kotikuntalain ja sosiaalihuoltolain 1.1.2011 voimaan tulleiden muutosten vaikutukset kunnissa. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Työpaperi 35/2013) mukaan nykyisen sosiaalihuoltolain 16 a §:n mukaista oikeutta hakeutua toisen kunnan palvelujen piiriin ovat hyödyntäneet etupäässä vanhukset. Lisäksi muutto-oikeutta ovat käyttäneet jonkin verran vammaiset henkilöt, mielenterveyskuntoutujat, pitkäaikaissairaat henkilöt ja päihdekuntoutujat.

Pykälässä ei ehdoteta säädettäväksi tarkemmin siitä, minkä tyyppisiä palveluja hakemus voisi koskea tai minkä lain nojalla asiaa tulisi ensisijaisesti arvioida. Tältä osin hakemusoikeuden rajaus ohjaisi kuitenkin käytännössä asian harkintaa ja päätöksentekoa. Koska henkilö ei lähtökohtaisesti ainakaan oman arvionsa perusteella kykenisi asumaan uudessa kotikunnassaan ilman lainkohdassa tarkoitettuja palveluita, tulisivat arvioitaviksi lähinnä laitoshoitopalvelut tai asuminen sellaisessa hoito- tai hoivapaikassa, johon voidaan järjestää ympärivuorokautisen asumisen mahdollistavat palvelut. Se seikka, mitä palveluja hakija saa hakemuksen tekohetkellä, ei saisi kuitenkaan yksinomaan vaikuttaa hakemuksen käsittelyyn. Palvelut tulee järjestää hakijan todellisista tarpeista lähtien eikä niiden tarvitse olla järjestetty samalla tavoin kuin hakemushetkellä. Asiakkaan tilannetta arvioitaessa ei myöskään saisi vedota esimerkiksi siihen, että hakijalle on jo järjestetty tarvitsemansa palvelut. Ehdotettavalla säännöksellä ei olisi vaikutuksia asiakkaan oikeuteen valita terveydenhuollon palvelujen järjestäjä potilaan valinnanvapautta koskevan lainsäädännön mukaisesti.

Ehdotettavaa hakemusmenettelyä voidaan soveltaa myös tilanteessa, jossa henkilö on toistaiseksi kyennyt asumaan kotonaan, mutta hänen olosuhteensa ovat nopeasti muuttumassa siten, että hoidon tarvetta ja hoitopaikan luonnetta on arvioitava uudelleen. Usein muuttoa omaisten lähelle aletaan miettiä juuri siinä vaiheessa, kun heikentynyt toimintakyky tai muuttuneet elämänolosuhteet alkavat tehdä yksin asumisen vaikeaksi.

Uuden kotikunnan mukainen perustason alue tai sosiaali- ja terveysalue vastaisi jatkossa normaalien periaatteiden mukaisesti henkilön tarvitsemien palvelujen järjestämisestä. Tämä merkitsisi käytännössä esimerkiksi sitä, että uusi alue päättäisi palveluista perittävistä asiakasmaksuista oman toimintapolitiikkansa sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) mahdollistaman liikkumavaran mukaisesti. Uusi perustason alue tai sosiaali- ja terveysalue voisi myös myöhemmin arvioida henkilön palvelutarvetta uudelleen ja sijoittaa hänet palvelutarvettaan paremmin vastaavaan hoitopaikkaan kuin mikä oli käytössä muuton jälkeen.

Hakemusasian käsittelyssä ja päätöksenteossa tulisi noudattaa sosiaalihuoltolakia, sosiaalihuollon asiakaslakia sekä palvelutarpeen mukaan mahdollisesti sovellettavaksi tulevaa sosiaali- ja terveyspalveluja koskevaa erityislakia. Sosiaalipalvelujen tarpeen arvioinnista kiireellisissä tapauksissa säädetään sosiaalihuoltolain 40 a §:ssä. Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (380/1987) 3 a §:ssä säädetään erikseen palvelutarpeen selvittämisestä ja palvelusuunnitelman tekemisestä. Jos tämäntyyppiset erityissäännökset ovat sovellettavissa hakijaan, tulee niitä luonnollisesti noudattaa. Muussa tapauksessa palvelutarvetta tulee arvioida yleisesti samojen perusteiden mukaan kuin perustason alueen tai sosiaali- ja terveysalueen kuntien omien asukkaiden hakiessa palveluja.

Hakemusasiaa käsittelevän tahon ja hakijan kotikunnan mukaisen perustason alueen tai sosiaali- ja terveysalueen edellytetään toimivan yhteistyössä asiaa käsiteltäessä. Tämä olisi perusteltua, koska hakijan palveluista hakemushetkellä vastaavalla taholla on paras tieto hänen aiemmin tarvitsemistaan ja käyt-

tämistään palveluista ja näin ollen mahdollisuus antaa merkittäviä tietoja hakemusasian päätöksentekoa varten. Yhteistyön käytännön toteutusta ei ehdoteta säädettäväksi tarkemmin, vaan asiaa tulisi arvioida tapauskohtaisesti. Selvimmissä yksittäistapauksissa riittävä yhteistyö saattaisi toteutua viranomaisten välisellä tietojen vaihdolla. Hakemusasian liitteeksi voitaisiin myös edellyttää hakijan palvelusuunnitelma tai muu jo olemassa oleva aineisto, jota voitaisiin käyttää hyödyksi asian ratkaisussa. Sen perustason alueen tai sosiaali- ja terveysalueen, jonka velvollisuutena on järjestää hakijan palvelut hakemusajankohtana, olisi yleensäkin annettava hakemuksen käsittelyä varten kaikki tarvittavat tiedot. Hakemusasiaa käsittelevällä viranomaisella olisi salassapitomääräysten estämättä oikeus saada tarpeellisia tietoja muilta viranomaisilta ja muilta tahoilta sen mukaisesti kuin erityisesti sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa säädetään.

Pykälän 2 momentin nojalla perustason alueen tai sosiaali- ja terveysalueen olisi tehtävä hakemusasiassa aina päätös. Näin ollen hakijalla olisi mahdollisuus hakea päätökseen oikaisua tai muutosta joko sosiaalihuoltolain 7 luvun säännösten tai niiden erityislakien säännösten perusteella, joita asian ratkaisussa on ensisijaisesti sovellettu.

Ehdotettavan muutoksen yhteydessä tulisi pyrkiä ehkäisemään sellainen menettely, että henkilö hakisi palvelutarpeen arviointia samanaikaisesti useasta paikasta esimerkiksi selvittääkseen sitä, mikä olisi hänen kannaltaan mahdollisimman hyvä vaihtoehto. Edellä kuvatun palvelutarpeen arviointia koskevan oikeuden epätarkoituksenmukaisen käytön estämiseksi henkilön hakemusta ei pykälän 3 momentin mukaan käsiteltäisi, jos hän on jo tehnyt vastaavan hakemuksen toiselle alueelle ja asian käsittely on vielä kesken. Hakemusmenettelyn valvonnan varmistamiseksi ehdotetaan, että sen tahon, jolle hakemus on tehty, tulee välittömästi ilmoittaa asiasta hakijan kotikunnan mukaisen perustason alueen tai sosiaali- ja terveysalueen vastuukunnalle. Tällöin hakija voidaan nopeasti havaita ja estää sellainen menettely, jossa saman henkilön palvelutarpeen arviointi tulisi vireille useassa paikassa samanaikaisesti. Käytännössä alueiden välinen yhteydenpito on joka tapauksessa välttämätöntä palvelutarpeen arvioinnin suorittamiseksi, joten ilmoitusmenettelyn yhteydessä voidaan samalla sopia myös yhteistyöstä hakijan tilanteen ja hänen tarvitsemiensa palvelujen selvittämiseksi.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin tarkemmin menettelystä sen jälkeen, kun perustason alueen tai sosiaali- ja terveysalueen vastuukunta on tehnyt hakijalle myönteisen päätöksen ja myöntänyt tälle hoitopaikan palveluineen. Henkilön tulisi tällöin määräajassa ensinnä ilmoittaa palvelujen vastaanottamisesta ja tämän jälkeen myös tosiasiallisesti muuttaa uuteen hoitopaikkaan, jotta kotikunnan muutos ja järjestämisvastuun muutos toteutuisi. Asetettava määräaika on tarpeen siitä syystä, että palvelutarpeen arviointi ja hoitopaikkaa koskeva päätös eivät menetä merkitystään ja että henkilön nykyisen ja uuden kotikunnan mukaiset palvelujen järjestämisestä vastaavat alueet voivat riittävästi varautua tilanteeseen.

Hakijan tulisi ensiksi kahden viikon määräajassa ilmoittaa ottavansa hoitopaikan vastaan. Määräaika on perusteltua säätää lyhyeksi, jotta palvelujen vaatimien voimavarojen suunnittelu ja mitoitus eivät tarpeettomasti vaikeutuisi. Määräaika on katsottu voitavan säätää lyhyeksi myös siitä syystä, että tähän menettelyyn hakeutuvat henkilöt ovat käytännössä usein jo pitkään valmistautuneet vaihtamaan kotikuntaansa, jolloin heillä on palvelutarpeen arvioinnin ja päätöksenteon jälkeen hyvät edellytykset päättää asiasta lopullisesti.

Hakijan tulisi lisäksi kolmen kuukauden määräajassa päätöksen tiedoksi saamisesta tosiasiallisesti muuttaa osoitettuun hoitopaikkaan. Muuttajan ilmoitusvelvollisuus on kotikuntalain 7 §:n nojalla sidottu muuttopäivään siten, että ilmoitus muutosta tehdään maistraatille aikaisintaan kuukautta ennen muuttopäivää ja viimeistään viikon kuluttua muuttopäivästä. On tärkeää huomata, että tämä henkilön oma menettely olisi edellytyksenä sille, että hänen kotikuntansa todella muuttuisi ja että myös hänen tarvitsemiaan palveluja koskeva järjestämisvastuu siirtyisi päätöksen tehneelle perustason alueelle tai sosiaali- ja terveysalueelle.

Hakija voisi palvelutarpeen arvioinnin ja saamansa päätöksen jälkeen myös päättää, ettei ota tarjottua hoitopaikkaa tai palvelua vastaan. Hän voisi edelleen jättää tosiasiallisesti muuttamatta sellaiseen hänelle osoitettuun hoitopaikkaan, jonka hän on jo ilmoittanut ottavansa vastaan. Kummassakin tilanteessa menettely raukeaisi eikä henkilön kotikunta muuttuisi kotikuntalain 3 b §:n mukaisesti.

72 §. *Terveydenhuollon järjestäminen eräissä tapauksissa*. Pykälässä mainittu velvoite rinnastaa eräät kolmansista maista tulleet työntekijät terveydenhuollon osalta kunnan asukkaisiin. Säännös johtuu Euroopan Unionissa hyväksytyistä direktiiveistä. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/98/EU, jäljempänä yhdistelmälupadirektiivi edellyttää yhdenvertaisen kohtelun toteuttamista eli direktiivin tarkoittamia työntekijöitä on kohdeltava yhdenvertaisesti jäsenvaltion omien kansalaisten kanssa muun muassa terveydenhuollossa. Säännöksen mukaan kunnan asukkaaseen rinnastettaisiin direktiivin soveltamisalaan kuuluvat henkilöt, jotka ovat Suomessa työ-, virka- tai muussa palvelussuhteessa tai jotka on vähintään kuusi kuukautta sellaisessa oltuaan rekisteröity työttömiksi työnhakijoiksi. Säännös on tarpeen, jotta myös tilapäisesti maassa oleskelevat työntekijät olisivat oikeutettuja kunnallisiin terveydenhuoltopalveluihin samoin perustein kuin kotikuntalain mukaiset kunnan asukkaat.

Pykälä koskee myös Euroopan unionissa hyväksytyn direktiivin 2009/50/EY eli direktiiviä kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa pätevyyttä vaativaa työtä varten, ns. erityisosaajadirektiivi. Säännös on samansisältöinen nykyisen kansanterveyslain 14 §:n kanssa ja erikoissairaanhoitolain 3 §:n 1 momentin kanssa. Sisällöllisesti mainittujen direktiivien täytäntöönpanon yhteydessä tehdyt muutokset kansanterveyslakiin ja erikoissairaanhoitolakiin eivät muuttuisi tässä esityksessä eikä näiden työntekijöiden oikeuksiin tulisi muutosta.

73 §. *Asiakas- ja potilastietojen rekisterinpito*. Pykälässä säädetään sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen toiminnassa syntyneiden asiakas- ja potilastietojen rekisterinpidosta. Henkilötietolain (523/1999) 3 §:n 4 kohdassa olevan pääsäännön perusteella sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen toiminnassa syntyvien asiakas- ja potilastietojen rekisterinpitäjä olisi asianomaisen alueen vastuukunta. Tämä tarkoittaisi myös, että esimerkiksi perustason alueella laadituissa asiakasasiakirjoissa olevien tietojen käsittely sosiaali- ja terveysalueella edellyttäisi asiakkaan erikseen antamaa suostumusta myös silloin kun on kysymys samaan kokonaisuuteen liittyvistä palveluista ja tapahtumista. Käytännössä tämä vaikeuttaa usein asiakkaiden asioiden hoitamista heidän tahtonsa ja etujensa vastaisesti, koska suostumuksen pyytäminen ei aina ole mahdollista juuri silloin kun tietoja ja asiakirjoja tarvitaan. Tämän vuoksi ehdotetaan, että sosiaali- ja terveysalueen vastuukunta määritellään rekisterinpitäjäksi myös niiden asiakas- ja potilasasiakirjojen osalta, jotka on laadittu perustason alueella. Säännös mahdollistaa asiakirjojen käsittelyn asiakkaiden ja potilaiden tarpeiden ja edun mukaisesti.

Asiakas- ja potilasasiakirjojen käsittelyyn sovelletaan muutoin mitä niistä säädetään sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000), potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (785/1992), sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (159/2007, jäljempänä *asiakastietolaki*), viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) ja henkilötietolaissa (523/1999).

Pykälän 2 momentissa säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käytöstä sosiaali- ja terveysalueen asiakas- ja potilasrekisterien toteutuksessa. Potilasasiakirjarekisteri muodostuu sähköisistä ja paperisista potilasasiakirjoista. Asiakastietolain mukaisessa kansallisessa arkistointipalvelussa on sosiaali- ja terveysalueiden ja perustason alueiden muodostamishetkellä suurin osa hoidon kannalta merkityksellisestä tiedosta. Asiakastietolaki mahdollistaa myös vanhojen tietojen tallennuksen osaksi kansallista palvelua. Rekistereiden muuttaminen kaikissa käytössä olevissa potilasjärjestelmissä vaatisi laajan kehittämistyön ja aiheuttaisi merkittävästi kustannuksia. Sen vuoksi pykälässä ehdotetaan sää-

dettäväksi, että näiden rekistereiden muodostamisessa hyödynnettäisiin kansallista tietojärjestelmäpalvelua. Kansaneläkelaitoksen tulisi kansallisesta arkistointipalvelusta vastaavana toimijana toteuttaa tähän vaadittava toiminnallisuus. Koska kaikki asiakirjat eivät ole sähköisessä muodossa ja toisaalta koska sosiaalihuollon kansallinen tietojärjestelmäpalvelu ei ole välttämättä täysimääräisesti käytössä rekistereiden muodostamishetkellä, rajattaisiin säädös koskemaan valtakunnalliseen tietojärjestelmäpalveluun tallennettavia tietoja. Paperisten ja muiden asiakirjojen, joita ei voi tallentaa sähköisesti, osalta rekisterinpitäjä voisi sopia tiedon tuottaneen toimijan kanssa säilytykseen liittyvistä järjestelyistä tarkoituksenmukaisimmalla tavalla.

74 §. *Henkilöstön ammattitaidon ylläpito*. Pykälä velvoittaa sosiaali- ja terveysalueiden ja perustason alueiden vastuukuntia huolehtimaan henkilöstön täydennyskoulutuksesta. Säännös velvoittaa huolehtimaan siitä, että sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon henkilöstö osallistuu koulutuksensa, tehtäviensä, työn vaativuuden ja toimenkuvan perusteella riittävässä määrin koulutukseen siten, että se ylläpitää ja kehittää työntekijöiden ammattitaitoa ja osaamista. Mikäli työntekijöiden tehtäviä ja vastuuta muutetaan, on myös tämä otettava huomioon täydennyskoulutusta järjestettäessä. Täydennyskoulutuksen rahoitusvastuu on työnantajalla. Silloin kun palveluja ostetaan yksityiseltä palvelujen tuottajalta, sillä on rahoitusvastuu henkilökuntansa täydennyskoulutuksesta.

Lainkohdassa olevan valtuutussäännöksen perusteella sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tarkemmat säännökset täydennyskoulutuksen sisällöstä, laadusta, määrästä, järjestämisestä, seurannasta ja arvioinnista.

Ehdotettua pykälää osin vastaavat säännökset ovat tällä hetkellä muun muassa terveydenhuoltolain 4 ja 5 §:issä, joissa säädetään terveydenhuollon toimintaedellytyksistä ja henkilöstöstä.

75 §. *Muutoksenhaku*. Pykälässä säädetään muutoksenhausta laissa olevien säännösten perusteella annettuihin päätöksiin. Pykälän 1 momentissa säädetään muutoksenhausta kunnallisten viranomaisten tekemiin päätöksiin. Muutoksenhaku määräytyisi kuntalain 11 luvussa säädetyn mukaisesti. Sen mukaan kunnallisten toimielinten päätökseen tyytymätön voi hakea siihen oikaisua. Oikaisuvaatimuksen johdosta annetusta päätöksestä voi valittaa hallinto-oikeuteen. Pykälän 2 momentin mukaisesti valtion viranomaisten tekemien päätösten osalta sovellettaisiin muutoksenhaussa hallintolainkäyttölakia (586/1996). Säännös koskisi siten sekä valtioneuvostoa että aluehallintovirastoa ja Valviraa. Valtioneuvoston päätökseen haetaan muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Aluehallintoviraston ja Valviran päätökseen haetaan muutosta hallinto-oikeudelta.

76 §. *Voimaantulo*. Ehdotuksen mukaan lain voimaantulosta säädetään lailla.

1.2 Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain voimaanpanosta

1 §. *Voimaantulo*. Pykälässä säädetään järjestämislain voimaantulon ajankohta. Ehdotuksen mukaan laki tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015. Lain mukaisten sosiaali- ja terveysalueiden, perustason alueiden ja erityisvastuualueiden tulee kuitenkin aloittaa toimintansa vuoden 2017 alussa. Alueiden muodostamisessa noudatettavista määräajoista säädetään jäljempänä 4, 5 ja 7 - 9 §:issä.

2 §. *Alueiden muodostaminen lain voimaantullessa.* Järjestämislain mukaiset sosiaali- ja terveysalueet, perustason alueet ja erityisvastuualueet tulee muodostaa ja perustaa lain vahvistamisen jälkeen siten, että ne voivat aloittaa toimintansa viimeistään vuoden 2017 alussa. Alueiden ensikertaisesta muodostamisesta säädetään voimaanpanolain 3 - 11 §:issä.

3 §. *Sosiaali- ja terveysalueen muodostaminen*. Pykälässä säädetään sosiaali- ja terveysalueen muodostamisesta. Yleiset edellytykset alueiden muodostumiselle on säädetty järjestämislain 8 §:ssä. Tässä voimaanpanolain säännöksessä on määritelty tarkemmin ne tekijät, jotka tulee ottaa huomioon kun alueet määritellään ensimmäisen kerran.

Pykälän 1 momentin mukaan sosiaali- ja terveysalue perustuu maakuntien keskuskaupunkeihin. Ne on lueteltu järjestämislain 3 §:ssä. Säännöksen perusteella sosiaali- ja ter-

veysalueita on maakuntien lukumäärän mukaisesti vähintään 18. Maakuntien keskuskaupunkien lisäksi alueisiin kuuluvat kunnat määräytyvät 2 – 4 momentin mukaisesti.

Pykälän 2 momentin perusteella sosiaali- ja terveysalue voi muodostua myös vähintään noin 50 000 asukkaan kunnasta ja sen työssäkäyntialueeseen kuuluvista muista kunnista. Säännös mahdollistaa myös, että sosiaali- ja terveysalue muodostuu vain yhdestä vähintään noin 50 000 asukkaan kunnasta. Säännöksen mukaisia kuntia on lakia säädettäessä kaksi, Kouvola ja Salo. Lisäksi pääkaupunkiseudun kunnista Espoon ja Vantaan asukasluku on yli 50 000. Pääkaupunkiseudulle muodostettavista alueista säädetään kuitenkin erikseen jäljempänä 5 §:ssä.

Pykälän 3 momentissa on määritelty perusteet sille, minkä mukaan muiden kuin edellä mainittujen perusteiden mukaisten kuntien sosiaali- ja terveysalue määräytyy. Lähtökohtana on, että sosiaali- ja terveysalueen keskuskunnan työssäkäyntialueeseen tai yhtenäiseen yhdyskuntarakennealueeseen kuuluvat kunnat kuuluvat keskuskunnan pohjalle muodostuvaan alueeseen. Säännöksen mukaan työssäkäyntialue määräytyy eri tavoin Tampereen, Turun, Oulun, Lahden, Jyväskylän tai Kuopion ympäristössä kuin muualla maassa. Ensin mainittujen kaupunkien työssäkäyntialueet muodostuvat kunnista, joiden asukkaista vähintään 35 prosenttia käy työssä keskuskaupungissa. Muilla työssäkäyntialueilla sijaitsevan kunnan, jonka asukkaista vähintään 25 prosenttia käy työssä työssäkäyntialueen keskuskunnan alueella, on kuuluttava samaan sosiaali- ja terveysalueeseen työssäkäyntialueen keskuskunnan kanssa.

Lisäksi sosiaali- ja terveysalueen keskuskunnan kanssa yhdyskuntarakenteeltaan yhtenäiseen alueeseen kuuluvien kuntien on kuuluttava samaan sosiaali- ja terveysalueeseen. Kunnat muodostavat yhdyskuntarakenteeltaan yhtenäisen alueen, jos kunnan tai siihen rajoittuvan kunnan yhtenäinen keskustaajama ulottuu kunnan rajan yli tai keskustaajamaan kytkeytyvä lähitaajama ulottuu kunnan rajan yli, taikka jos toisen kunnan keskustaajaman kasvupaine kohdistuu merkittävästi kunnan alueella sijaitsevaan lähitaajamaan.

Jos kunta ei kuulu maakunnan keskuskaupungin tai 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun kunnan kanssa samaan työssäkäyntialueeseen tai yhdyskuntarakenteeltaan yhtenäiseen alueeseen, sen tulee kuulua siihen sosiaali- ja terveysalueeseen, joka on kunnan asukkaiden sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen kannalta tarkoituksenmukaisin. Tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa tulee ottaa huomioon muun muassa liikenneyhteydet, luontevat asiointisuunnat sekä valintatilanteessa myös vaihtoehtoisten sosiaali- ja terveysalueiden käytössä oleva palveluvarustus ja voimavarat.

Pykälän 5 momentissa todetaan, että edellä 2 momentissa tarkoitetulla kunnalla on kuitenkin oikeus muodostaa sosiaali- ja terveysalue vain, jos sillä on sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämiseksi riittävä kantokyky. Kantokykyä arvioitaessa tulee ottaa huomioon muun muassa talouden kestävyys ja vakaus, kunnan henkilöstön riittävä osaaminen, sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden riittävyys ja saatavuus, palvelujen toteuttamisessa tarvittava infrastruktuuri sekä alueellinen eheys. Näille ei ole määriteltävissä yksiselitteisiä numeraalisia arvoja, vaan kantokyky täytyy arvioida kokonaisuutena. Sosiaali- ja terveysalueen muodostamista rajoittaa lisäksi se, että työssäkäyntialueella voi olla vain yksi sosiaali- ja terveysalue.

Jotta muu kuin maakunnan keskuskaupunki voisi muodostaa sosiaali- ja terveysalueen, sen on 5 momentin perusteella ilmoitettava valtioneuvostolle viimeistään X.X.2014 halukkuutensa muodostaa oma sosiaali- ja terveysalue.

4 §. *Perustason alueen muodostaminen.* Pykälässä säädetään perustason alueen muodostamisesta lain voimaantullessa. Sen 1 momentin perusteella kunta voi kuulua perustason alueeseen pykälässä säädettävin perustein.

Pykälän 2 momentissa on perussäännös perustason alueen muodostamisesta. Säännöksen mukaan kunta voi muodostaa perustason alueen, jos sen asukasluku on vähintään noin 20 000 asukasta eikä se kuulu kuntarakennelain 4 d §:ssä tarkoitettuun yhtenäiseen yhdyskuntarakenne- tai työssäkäyntialueeseen maakunnan keskuskaupungin tai muun sosiaali- ja terveysalueen keskuskunnan kanssa.

Kuntarakennelain 4 d §:n mukaisella yhtenäisellä yhdyskuntarakennealueella tarkoitetaan tilannetta, jossa kunnan yhtenäinen keskustaajama ulottuu kunnan rajan yli tai keskustaajamaan kytkeytyvä lähitaajama ulottuu kunnan rajan yli tai jos toisen kunnan keskustaajaman kasvupaine kohdistuu merkittävästi kunnan alueella sijaitsevaan lähitaajamaan. Työssäkäyntialueella tarkoitetaan vastaavasti tilannetta jossa kunnan työssä käyvästä väestöstä vähintään 25 prosenttia käy työssä alueen keskuskunnan alueella. Poikkeuksena edellä mainitusta ovat Tampereen, Turun, Oulun, Lahden, Jyväskylän ja Kuopion alueet, joissa työssäkäyntikriteeri täyttyy, jos edellä mainittu osuus on vähintään 35 prosenttia työssä käyvästä väestöstä.

Pykälän 2 momentin 3 kohdassa edellytetään lisäksi, että kunta ei ole sosiaali- ja terveysalueen vastuukunta tai sosiaali- ja terveysalueen kuntayhtymän suurin kunta. Tällä rajoituksella halutaan estää se teoreettinen mahdollisuus, että vastuukunta tai alueen suurin kunta rajaisi omille asukkailleen järjestettävät perustason palvelut pois sosiaali- ja terveysalueen integroidusta palvelukokonaisuudesta.

Pykälän 3 momentin perustella perustason alueen muodostavalla kunnalla on velvollisuus toimia perustason alueen vastuukuntana työssäkäyntialueeseensa tai sen kanssa muuhun toiminnalliseen kokonaisuuteen kuuluville alle 20 000 asukkaan kunnille. Velvoitteen toteutuminen edellyttää lisäksi, että valtioneuvosto tekee päätöksen muiden kuntien kuulumisesta näin muodostuvaan perustason alueeseen. Perustason alueita muodostettaessa kuntia kuullaan alueiden muodostamisesta. Jos alle 20 000 asukkaan kunta ilmoittaa, että se ei halua kuulua perustason alueeseen, pääsääntönä on, että kuntaa ei velvoiteta kuulumaan perustason alueeseen. Tällöin kunta ja sen asukkaat saavat kaikki sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelut sosiaali- ja terveysalueen vastuukunnan järjestämänä.

Valtioneuvosto voi kuitenkin velvoittaa kunnan kuulumaan perustason alueeseen jos siihen on sosiaali- ja terveydenhuollon tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi erityisiä syitä. Erityisiä syitä arvioitaessa tulee ottaa huomioon sekä perustason alueen muodostavan yli 20 000 asukkaan kunnan että muiden kuntien olosuhteet ja niiden asukkaiden tarpeet.

Pykälän 4 momentissa on eräiden suurten kuntien lähiympäristössä olevia yli 20 000 asukkaan kuntia koskeva poikkeussäännös. Sen perusteella kuntarakennelain 4 d §:ssä olevalla kunnalla voi olla oikeus itse vastata perustason palvelujen järjestämisestä asukkailleen, vaikka 2 momentissa olevan pääsäännön perusteella se ei olisi mahdollista. Poikkeussäännöstä voidaan soveltaa vain jos kunnan asukasluku on 31 päivänä joulukuuta 2013 yli 20 000, kuntarakennelain 15 §:n tarkoittaman erityisen kuntajakoselvityksen perusteella selvitysalueella on jatkossakin vähintään kaksi yli 20 000 asukkaan kuntaa ja jos perustason alueen muodostava kunta sopii sosiaali- ja terveysalueen vastuukunnan tai kuntayhtymän kanssa hallinnollisista menettelyistä, joilla varmistetaan perustason palvelut järjestävän kunnan asukkaille palvelujen horisontaalinen ja vertikaalinen integraatio.

Pykälän 5 momentin mukaan valtioneuvoston on sosiaali- ja terveysalueista päätettäessä todettava 4 momentissa säädettyjen edellytysten olemassaolo, jotta siinä tarkoitetulle yli 20 000 asukkaan kunnalle voidaan myöntää oikeus toimia perustason alueena. Tässä tarkoitettuun perustason alueeseen ei voi kuulua sen muodostavan yli 20 000 asukkaan kunnan lisäksi muita kuntia.

5 §. *Uudenmaan sosiaali- ja terveysalue*. Pykälän mukaan Uudenmaan maakuntaan kuuluvat kunnat muodostaisivat Uudenmaan sosiaali- ja terveysalueen. Uudenmaan maakuntaan kuuluu 26 kuntaa, joista 24 kuntaa kuuluu nykyiseen Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin. Uudenmaan maakuntaan kuuluva kunta voi esittää valtioneuvostolle, että se haluaa kuulua muuhun sosiaali- ja terveysalueeseen kuin Uudenmaan sosiaali- ja terveysalueeseen. Uudenmaan maakunnan kunnista Myrskylä ja Pukkila kuuluvat nyt Päijät-Hämeen sairaanhoitopiiriin.

Uudenmaan sosiaali- ja terveysalue olisi kuntayhtymä, joka vastaisi kaikista sosiaali- ja terveyspalveluista alueella. Uudenmaan sosiaali- ja terveysalueen kuntayhtymän hallintoon sovellettaisiin kuntayhtymää koskevia yleissäännöksiä.

Uudenmaan sosiaali- ja terveysalueella muodostettaisiin korkeintaan kuusi perustason aluetta, joiden vastuukuntana voisivat olla Helsingin, Espoon, Vantaan, Hyvinkään, Lohjan ja Porvoon kaupungit. Näistä Helsingin, Espoon, Vantaan ja Hyvinkään kaupungit kuuluvat metropolialueeseen. Lohjan ja Porvoon kaupunkiseudut erottuvat Uudenmaan maakunnassa metropolialueen ulkopuolella omikseen muun muassa 20 prosenttia työssäkäyntikriteerin ja kielellisten olosuhteiden perusteella. Vastuukuntina toimivissa kaupungeissa sijaitsee kussakin nykyisen Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin sairaalayksikkö. Yksiköiden työnjako on todettu hyvin toimivaksi. Siksi millekään perustason alueelle ei voitaisi myöntää järjestämislain 11 §:n 4 momentissa ja tämän lain 13 §:ssä tarkoitettua sosiaali- ja terveysministeriön lupaa erikoissairaanhoidon järjestämiseksi, vaan Uudenmaan sosiaali- ja terveysalueen kuntayhtymä päättäisi itse työnjaosta alueellaan sijaitsevien sairaaloiden kesken. Samalla kuntayhtymällä olisi jatkossa järjestämisvastuu myös kehitysvammaisten erityishuollosta ja vaativasta sosiaalihuollosta.

Uudenmaan sosiaali- ja terveysalueen erityissääntelyllä pyritään palveluiden kattavaan integraatioon ja siten estämään osaltaan segregaatiota ja kuntien välistä eriytymistä. Metropolialueen heijastusvaikutusten takia Hyvinkään, Lohjan ja Porvoon perustason alueilla olisi tarpeen olla vähintään noin 50 000 asukasta.

Uudenmaan sosiaali- ja terveysalueen kuntayhtymän ja 2 momentissa tarkoitettujen perustason alueiden vastuukuntien tulisi laatia sopimus alueiden välisestä yhteistyöstä ja työnjaosta erikoissairaanhoidon, kehitysvammaisten erityishuollon ja vaativien sosiaalihuollon palveluiden tuottamisessa sekä ruotsinkielisen väestön palvelujen turvaamisesta ja kehittämisestä.

Voimaanpanolain 15 §:n pääsäännön mukaan kuntayhtymän kiinteistöjen, rakennusten, laitteiden, koneiden, kalusteiden omistus ja hallinnointi jää kuntayhtymän tehtäväksi. Uudenmaan sosiaali- ja terveysalue vastaisi nykyisten Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin omistamien kiinteistöjen, rakennusten, laitteiden, koneiden ja kalusteiden omistuksesta ja hallinnoinnista. Voimaanpanolain mukaan kuntien omistuksessa olevat sosiaali- ja terveydenhuollon toimitilat ja muu omaisuus jäävät kuntien omistukseen, ellei toisin sovita.

Uudenmaan maakunnan aluetta koskevat erityissäännökset johtaisivat vahvempaan ja kattavampaan yhteiseen investointi-, työvoima- ja työnjakopolitiikkaan kuin järjestämislaissa tarkoitettu erityisvastuualueen toimeenpanosopimus mahdollistaisi. Erityisvastuualueen tehtävänä olisi erityisesti huolehtia Uudenmaan sosiaali- ja terveysalueen ulkopuolelle jäävien sosiaali- ja terveysalueiden palvelujen turvaamisesta.

6 §. *Erityisvastuualue*. Pykälän perusteella erityisvastuualueita perustettaessa kuhunkin alueeseen pitää kuulua vähintään kolme sosiaali- ja terveysaluetta ja niihin kuuluvat kunnat. Näistä sosiaali- ja terveysalueista yhden alueella on oltava yliopistollinen sairaala. Lisäksi edellytetään, että erityisvastuualue muodostaa maantieteellisesti ja toiminnallisesti perustellun kokonaisuuden. Toiminnallisesti perusteltua kokonaisuutta arvioitaessa on otettava huomioon erityisesti järjestämislain 16 §:ssä säädetyt erityisvastuualueen tehtävät, 39 §:n mukainen erityisvastuualueen sosiaali- ja terveysalueita ja perustason alueita sitova päätösvalta sekä 46 §:ssä säädetty alueellinen kehittämistoiminta.

7 §. *Alueista päättäminen.* Ehdotettavan pykälän 1 momentin perusteella valtioneuvosto päättää sosiaali- ja terveysalueet ja perustason alueet sekä niihin kuuluvat kunnat ja alueen vastuukunnan. Jos sosiaali- ja terveysalueeseen kuuluvat kunnat ovat päättäneet, että sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaa kuntayhtymä, valtioneuvoston on ennen päätöksen tekemistä selvitettävä täyttyvätkö järjestämislain 19 §:n mukaiset edellytykset kuntayhtymän perustamiseksi. Alueista päätettäessä sen vastuukunta määräytyy järjestämislain 17 §:n 2 momentin mukaisesti. Valtioneuvosto päättää myös erityisvastuualueet ja niihin kuuluvat sosiaali- ja terveysalueet. Ennen alueista päättämistä on kuultava kuntia.

Alueista päätettäessä valtioneuvosto voi poiketa 3 ja 4 §:ssä säädetyistä väestöpohjavaatimuksista, jos siihen on erityiset perusteet, kuten kuntien asukkaiden kielellisten

oikeuksien turvaaminen. Tämä mahdollistaa sen, että alue muodostetaan jonkin verran säädettyä pienemmällä väestöpohjalla ja myös että siltä edellytetään suurempaa väestöpohjaa. Mikäli valtioneuvoston harkittavaksi tulee alueen muodostaminen säädettyä pienemmällä väestöpohjalla, on tällöin otettava huomioon alueen kantokyky ja muut edellytykset huolehtia sen järjestämisvastuulle tulevista tehtävistä.

Jotta alueet voidaan muodostaa riittävän ajoissa ennen kuin niiden toiminnan pitää käynnistyä, on kuntien ilmoitettava valtioneuvostolle ehdotuksensa muodostettavista alueista viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2014. Tämä mahdollistaisi sen, että valtioneuvosto voisi päättää alueista ja niihin kuuluvista kunnista viimeistään vuoden 2015 alkupuolella. Tällöin alueiden toiminnan käynnistämisen edellyttämiin valmisteluihin olisi käytettävissä hieman vajaat 2 vuotta.

8 §. *Yhteistoimintasopimus*. Pykälässä säädetään sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen vastuukunnassa järjestettävää sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa koskevan yhteistoimintasopimuksen laatimisesta. Sopimuksessa määritellään alueiden toiminnan keskeiset perusteet, kuten päätöksenteon järjestäminen. Yhteistoimintasopimuksesta säädetään järjestämislain 21 §:ssä.

Pykälän 1 momentin mukaan yhteistoimintasopimuksesta päätetään asianomaiseen alueeseen kuuluvien kuntien edustajainkokouksessa. Jokaisella kunnalla on edustajainkokouksessa kunnan päättämä määrä edustajia, kuitenkin vähintään yksi edustaja. Kunnan edustajien äänimäärä edustajainkokouksessa määräytyy ehdotuksen mukaan edellisen vuoden lopussa olleen kunnan asukasluvun perusteella siten, että kutakin alkavaa 1 000 asukasta kohden kunnan edustajilla on yhteensä yksi ääni. Kunnan edustajien äänimäärä jakautuu tasan heistä saapuvilla olevien kesken.

Pykälän 2 momentin mukaan edustajainkokous on päätösvaltainen, kun kokouksessa on edustettuna vähintään kaksi kolmannesta alueen kunnista ja niiden asukasluku on vähintään puolet kaikkien alueen kuntien yhteenlasketusta asukasluvusta.

Pykälän 3 momentin perusteella edustajainkokous antaa tarpeelliset määräykset järjestämissopimuksen ja muiden asioiden valmistelusta ja päätösten täytäntöönpanosta sekä päättää yhteisten kustannusten suorittamisesta. Edustajainkokouksen menettelystä ja muutoksenhausta edustajainkokouksen päätökseen noudatetaan muutoin soveltuvin osin, mitä valtuustosta säädetään kuntalain 7 ja 11 luvussa.

Pykälän 4 momentin mukaan edustajainkokouksen kutsuu ensimmäisen kerran koolle asianomaisen alueen vastuukunta. Vastuukunnan valitsema henkilö johtaa kokousta, kunnes edustajainkokoukselle on valittu puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja.

Pykälän 5 momentissa säädetään kuntien edustajainkokouksen koolle kutsumisesta. Säännöksen perusteella se on kutsuttava koolle siten, että se kokoontuu ensimmäisen kerran viimeistään xxkuussa 2015. Perustason alueen perustamista koskeva edustajainkokous on kuitenkin kutsuttava koolle siten, että se kokoontuu ensimmäisen kerran viimeistään xxkuussa 2015.

Lisäksi säännöksessä todetaan, että alueiden yhteistoimintasopimusten hyväksymisestä on päätettävä viimeistään vuoden 2015 lokakuun loppuun mennessä.

9 §. *Sosiaali- ja terveysalueen kuntayhtymä*. Pykälässä säädetään sosiaali- ja terveysalueen kuntayhtymän muodostamisesta. Järjestämislain 19 §:n perusteella alueen kunnat voivat päättää, että alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaa kuntayhtymä, jos alueen keskuskunnan asukasluku on alle puolet koko alueen asukasluvusta eikä keskuskunnan kantokyky ole riittävä vastuukuntana toimimiseksi.

Jos kunnat sopivat, että sosiaali- ja terveysalueen toiminnasta vastaa kuntayhtymä, kuntayhtymä perustetaan alueen kuntien edustajainkokouksessa. Säännöksen perusteella edustajainkokouksen kutsuu koolle alueen suurin kunta. Edustajainkokous päättää kuntayhtymän perussopimuksen hyväksymisestä. Muutoin edustajainkokoukseen sovelletaan mitä edellä 8 §:ssä säädetään sosiaali- ja terveysalueen perustamisesta. Lisäksi kuntayhtymän perustamisessa tulee ottaa huomioon kuntalain säännökset kuntayhtymän perussopimuksesta.

10 §. *Erityisvastuualueen yhtymäkokous.* Yhtymäkokouksen kutsuisi pykälän 1 mo-

mentin mukaan ensimmäisen kerran koolle erityisvastuualueen asukasluvultaan suurimman sosiaali- ja terveysalueen edustaja, jonka kyseinen sosiaali- ja terveysalue nimeäisi. Hän johtaisi kokousta, kunnes yhtymäkokoukselle on valittu puheenjohtaja.

Kuntien tulisi sopia perustason alueiden ja sosiaali- ja terveysalueiden yhteistoimintasopimuksista tämän lain 8 §:n mukaan viimeistään xxx kuussa 2015. Vasta tämän jälkeen voitaisiin sopia erityisvastuualueiden muodostamiseen liittyvistä asioista. Yhtymäkokous olisi kutsuttava ehdotettavan 2 momentin mukaan koolle vuoden 2016 alussa. Yhtymäkokouksen olisi kokoonnuttava ensimmäisen kerran viimeistään xxx kuussa 2016. Erityisvastuualueen perussopimuksen hyväksymisestä tulisi päättää viimeistään xxx ja toimeenpanosopimuksen hyväksymisestä viimeistään xxxx.

11 §. *Valtioneuvoston toimivalta sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen yhteistoimintasopimuksesta.* Pykälässä säädettäisiin valtioneuvoston toimivallasta sosiaali- ja terveysalueita ja perustason alueita perustettaessa. Lainkohdan mukaan silloin, jos alueen yhteistoimintasopimuksesta ei olisi päätetty 8 §:n 4 momentissa säädettyyn määräaikaan mennessä, valtioneuvoston tulee päättää asianomaisen alueen kuntia kuultuaan yhteistoimintasopimuksen sisällöstä.

Valtioneuvoston päättämä yhteistoimintasopimus olisi 2 momentin mukaan voimassa siihen asti, kunnes sosiaali- ja terveysalueet sopivat toisin.

12 §. *Valtioneuvoston toimivalta erityisvastuualueiden perussopimuksesta*. Pykälässä säädettäisiin valtioneuvoston toimivallasta erityisvastuualueita perustettaessa. Lainkohdan mukaan silloin, jos erityisvastuualueen perussopimuksesta ei olisi päätetty 10 §:ssä säädettyyn määräaikaan mennessä, valtioneuvosto päättäisi asianomaisen alueen kuntia kuultuaan perussopimuksen sisällöstä.

Valtioneuvoston päättämä perussopimus olisi 2 momentin mukaan voimassa siihen asti, kunnes kunnat sopivat toisin.

13 §. *Perustason alueen oikeus järjestää erikoissairaanhoidon palveluja*. Jotta perustason alueella voisi olla järjestämisvastuuta erikoissairaanhoidosta, edellytetään lisäksi, että alue saa toimintaan sosiaali- ja terveysministeriön myöntämän luvan. Lupa voidaan myöntää hakemuksesta. Hakemusta käsiteltäessä ministeriön tulee kuulla erityisvastuualuetta. Ministeriön luvassa on määriteltävä ne lääketieteen erikoisalat, jotka voivat kuulua perustason alueen järjestämisvastuulle. Lisäksi luvassa tulee määritellä toiminnan enimmäislaajuus. Perustason alueella ei näin ollen ole oikeutta järjestää erikoissairaanhoidon palveluja luvassa todettua laajemmin. Muut kuin luvan mukaiset erikoissairaanhoidon palvelut järjestää sosiaali- ja terveysalue. Ministeriön myöntämässä luvassa voi olla myös muita toimintaa koskevia ehtoja.

Tarkempia säännöksiä peruserikoissairaanhoidon järjestämisen edellytyksenä olevasta henkilöstöstä, tiloista ja varustuksesta sekä lääketieteen aloista voidaan tarvittaessa antaa valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi asetuksessa voitaisiin antaa määräyksiä luvan hakemisesta. Tämän perusteella voitaisiin esimerkiksi määritellä ne selvitykset, joita perustason alueen tulee liittää hakemukseen.

Luvalla pyritään varmistamaan, että alueella on laadun ja potilasturvallisuuden näkökulmasta riittävä kyky ja osaaminen hoidon järjestämiseen, ja että erityisvastuualueelle ei synny liiallista kapasiteettia ja tarpeetonta kilpailua. Lupaa myönnettäessä olisi tarkoituksenmukaista pyytää perustason alueen hakemuksesta asianomaisen erityisvastuualueen lausunto. Erityisvastuualueen tehtävänä on tämän lakiesityksen mukaan seurata ja ohjata alueensa sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämistä, joten sillä olisi hyvä kokonaiskuva alueensa tilanteesta.

14 §. *Henkilöstön asema.* Pykälässä säädetään kuntien ja kuntayhtymien sosiaali- ja terveydenhuollossa työskentelevän henkilöstön asemasta uudistuksen toimeenpanossa.

Pykälän 1 momentin perusteella kuntien ja kuntayhtymien sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävissä ja hallinnossa olevat henkilöt siirtyvät muodostettavan sosiaali- ja terveysalueen vastuukunnan tai kuntayhtymän palvelukseen. Jos kunnat perustavat perustason alueen, perustason palveluja hoitava henkilöstö siirtyy tällöin perustason alueen vastuukunnan palvelukseen. Järjestämisvastuun siirtyminen vastuukunnalle tai kuntayhtymälle katsotaan liikkeenluovutukseksi, jos se johtaa henkilöstön työnantajan vaihtumiseen.

Pykälän 2 momentin mukaan järjestämislain ja tämän voimaanpanolain mukaiset perustason alueiden ja sosiaali- ja terveysalueiden perustamista koskevat järjestelyt toteutetaan yhteistoiminnassa kuntien henkilöstön edustajien kanssa sen mukaisesti, mitä työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annetussa laissa (449/2007) säädetään.

Pykälään ei sisälly kuntarakennelain 29 §:ää vastaavaa säännöstä henkilöstön irtisanomissuojasta.

15 §. *Omaisuusjärjestelyt*. Pykälässä säädetään kunnissa ja kuntayhtymissä nyt sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnassa käytettävää omaisuutta koskevista järjestelyistä uudistusta toteutettaessa. Säännöksen 1 momentin mukaan lähtökohtana on, että kunnat sopivat omaisuutta koskevista järjestelyistä. Jos kuntien kesken ei sovita omaisuutta koskevista järjestelyistä, pykälässä on asiaa koskevat säännökset.

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon alalla toimivien kuntayhtymien perussopimuksissa on kuntalain perusteella oltava säännökset siitä, miten omaisuus ja vastuu järjestetään kuntayhtymän purkautuessa. Koska muun muassa sairaanhoitopiirien omistuksessa on monissa tapauksissa erittäin suuri määrä omaisuutta, jonka jakaminen kuntien kesken tai josta sopiminen voisi olla hyvin vaikeaa, laissa ehdotetaan, että kuntayhtymät voisivat toistaiseksi jäädä hallitsemaan niiden nykyistä omaisuutta. Kuntayhtymä voi sitten esimerkiksi vuokrata kiinteistöt ja muun omaisuuden järjestämisvastuussa olevalle sosiaali- ja terveysalueelle tai perustason alueelle.

Pykälän 2 momentissa säädetään, että kuntayhtymien jäsenkuntien tulee muuttaa kuntayhtymän perussopimusta siten, että sen tehtävät rajoittuvat vuoden 2017 alusta lukien kiinteistöjen, rakennusten ja niihin liittyen laitteiden, koneiden ja muun omaisuuden omistamiseen, hallintaan ja vuokraamiseen sosiaali- ja terveysalueille ja perustason alueille. Lisäksi perussopimuksessa voidaan sopia, että omaisuutta voi käyttää muutoinkin. Muutoksessa kuntayhtymien osuus omaisuudesta, varoista ja vastuista säilyy ennallaan, jolleivät kunnat muutetussa perussopimuksessa toisin sovi.

Pykälän 3 momentin perusteella kuntien omistama ja sosiaali- ja terveydenhuollon käytössä oleva omaisuus jää kuntien omaisuudeksi, jolleivät kunnat alueita muodostettaessa toisin sovi. Kunnat voivat vuokrata omaisuuttaan järjestämisvastuussa olevalle vastuukunnalle tai kuntayhtymälle.

Pykälän 4 momentissa todetaan, että omaisuusjärjestelyihin liittyvistä veroseuraamuksista säädetään varainsiirtoverolaissa (931/1996) ja arvonlisäverolaissa (1501/1993).

16 §. *Velvoitteiden siirtyminen.* Pykälässä säädetään sosiaalihuollon ja terveydenhuollon järjestämiseen liittyvien velvoitteiden ja vastuitten siirtymisestä nykyisin vastuussa olevilta kunnilta ja kuntayhtymiltä perustettavien sosiaali- ja terveysalueiden ja perustason alueiden vastuukunnille ja kuntayhtymille. Säännöksen 1 momentin perusteella lain voimaantuloa edeltävään aikaan perustuvat velvoitteet siirtyvät sille vastuukunnalle tai kuntayhtymälle, jolle järjestämisvastuukin siirtyy.

Järjestämislaki on tarkoitus vahvistaa kesällä 2015 ja se tulee voimaan vuoden 2015 alussa ja uusien alueiden on aloitettava toimintansa viimeistään vuoden 2017 alussa. Jotta nyt järjestämisvastuussa olevat kunnat ja kuntayhtymät eivät tekisi väliaikana perustettavien alueiden kannalta tarpeettomia sopimuksia, ehdotetaan lainkohdassa lisäksi säädettäväksi, että lain vahvistamisen ja alueiden toiminnan käynnistymisen (2017 alku) välisenä aikana tehdyistä sopimusvelvoitteista vastaa sopimuksen tekijä. Järjestämisvastuun saava kunta tai kuntayhtymä ja sopimuksen tekijä voivat kuitenkin sopia, että myös tällaisena väliaikana tehtyihin sopimuksiin perustuvat velvoitteet siirtyvät toimintansa aloittavan alueen vastuukunnalle tai kuntayhtymälle.

Järjestämisvastuu voi siirtyä myös kahdelle eri alueelle, esimerkiksi osin sosiaali- ja terveysalueen vastuukunnalle ja osin perustason alueelle. Tällaisessa tilanteessa pitää myös selvittää se, miten vastuut jakautuvat. Pykälän 2 momentin perusteella vastuitten jakautuminen määriteltäisiin noudattaen kuntarakennelain 8 luvussa olevia periaatteita ja säännöksiä. Lähtökohtana on, että vastuitten jakautumisesta sovittaisiin, mutta jos sopi-

musta ei syntyisi, asia pitäisi ratkaista kuntarakennelain 38 §:n mukaisessa välitysmenettelyssä.

17 §. *Muutoksenhaku.* Pykälässä säädetään muutoksenhausta laissa olevien säännösten perusteella annettuihin päätöksiin. Pykälän 1 momentissa säädetään muutoksenhausta kunnallisten viranomaisten tekemiin päätöksiin. Muutoksenhaku määräytyisi kuntalain 11 luvussa säädetyn mukaisesti. Sen mukaan kunnallisten toimielinten päätökseen tyytymätön voi hakea siihen oikaisua. Oikaisuvaatimuksen johdosta annetusta päätöksestä voi valittaa hallinto-oikeuteen. Pykälän 2 momentin mukaisesti valtion viranomaisten tekemien päätösten osalta sovellettaisiin muutoksenhaussa hallintolainkäyttölakia. Säännös koskisi siten sekä valtioneuvostoa että sosiaali- ja terveysministeriötä niiden tehdessä tämän lain mukaisen päätöksen. Valtioneuvoston päätökseen haetaan muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Aluehallintoviraston ja Valviran päätökseen haetaan muutosta hallinto-oikeudelta.

18 §. *Lain voimaantulo.* Pykälässä säädetään lain voimaantulosta. Ehdotuksen mukaan laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015.

1.3 Muuhun lainsäädäntöön tehtävät muutokset

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain perusteella on tarpeen tehdä muutoksia useimpiin voimassa oleviin sosiaalihuollosta ja terveydenhuollosta annettuihin lakeihin. Muutokset perustuvat pääosin siihen, että ehdotetussa järjestämislaissa olisi sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta, hallintoa, järjestämisvastuuta, kustannustenjakoa, ohjausta ja kehittämistä sekä valvontaa koskevat keskeiset säännökset. Tämän perusteella näitä koskevat säännökset voidaan pääsääntöisesti kumota sosiaalihuoltoa ja terveydenhuoltoa koskevista laeista. Lisäksi lakeihin on tarpeen tehdä teknisiä muutoksia järjestämisvastuussa olevan tahon muuttumisen perusteella. Tämän perusteella esimerkiksi säännökset, joissa käsitellään sairaanhoitopiirin tai kehitysvammaisten erityishuoltopiirin tehtäviä, muutetaan siten, että niissä viitataan sosiaali- ja terveysalueen tai perustason alueen tehtäviin.

Useita terveydenhuoltolaissa nyt olevia säännöksiä ehdotetaan siirrettäväksi järjestämislakiin. Tämän seurauksena terveydenhuoltolain vastaavat säännökset ehdotetaan kumottavaksi. Tällaisia kumottavia säännöksiä on terveydenhuoltolain 1 luvussa olevat yleiset säännökset terveyspalvelujen järjestämisestä (6 ja 10 §:t), luvussa 7 olevat säännökset valtion koulutus- ja tutkimuskorvauksista (59 - 66 §.t). Lisäksi eräät terveyden- ja sairaanhoidon järjestämiseen ja järjestämisvastuussa olevien tahojen yhteistyötä koskevat säännökset, kuten terveydenhuollon järjestämissuunnitelmaa koskeva 34 § ja erikoissairaanhoidon järjestämissopimusta koskeva 43 §, voidaan kumota. Terveydenhuoltolakiin on myös tarpeen tehdä useita muutoksia, joilla säädetään vastaako palvelusta sosiaali- ja terveysalue tai perustason alue nykyisten kunnan ja sairaanhoitopiirin sijasta.

Toimeentulotuesta annettua lakia (1412/1007) on muutettava siten, että perustoimeentulotuen kustannuksiin maksettava erityisvaltionosuus (50 % toteutuneista kustannuksista) maksetaan jatkossa toimeentulotukiasioista vastaavalla sosiaali- ja terveysalueelle tai perustason alueelle, ei kunnalle. Valtionosuuden maksaminen perustuu maksetun tuen määrään, joten olisi työlästä eritellä kunkin kunnan asukkaisiin kohdentunut tuki. Kainuun maakunta -kuntayhtymä rinnastettiin laissa kuntaan, ja erityisvaltionosuus maksettiin sille. Lisäksi lakiin tulee tehdä teknisiä muutoksia siltä osin kuin laissa säädetään jatkossa kunnan sijasta sosiaali- ja terveysalueelle tai perustason alueelle kuuluvista tehtävistä.

Teknisiä muutoksia on tehtävä lähes kaikkiin sosiaalihuollon ja terveydenhuollon sisältöä koskeviin lakeihin. Muutokset voivat tarkoittaa yksittäisen pykälän kumoamista koska vastaava säännös on säädettävässä järjestämislaissa tai mainintaa järjestämisvastuussa olevasta tahosta, joka muutetaan järjestämislaissa säädettyä vastaavaksi. Tällaisia muutettavia lakeja ovat esimerkiksi:

alkoholilaki (1143/1994),

kehitysvammaisten erityishuollosta annettu laki (519/1977),

kuntouttavasta työtoiminnasta annettu laki (189/2001),
lapseen kohdistuneen seksuaali- ja pahoinpitelyrikoksen selvittämisen järjestämisestä annettu laki (1009/2008),
lastensuojelulaki (417/2007),
lääkelaki (395/1987),
lääketieteellisestä tutkimuksesta annettu laki (488/1999),
mielenterveyslaki (1116/1990),
omaishoidon tuesta annettu laki (937/2005),
potilaan asemasta ja oikeuksista annettu laki (785/1992),
päihdehuoltolaki (41/1986),
raittiustyölaki (828/1982),
sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusehdoista annettu laki (272/2005),
sosiaalihuoltolaki (710/1982),
sosiaalisesta luotottuksesta annettu laki (1133/2002),
sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettu laki (734/1992),
tartuntatautilaki (583/1986),
terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettu laki (559/1994),
terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annettu laki (322/1987),
työterveyshuoltolaki (1383/2001), ja
vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annettu laki (380/1987).

Sosiaalihuollon tehtävistä on lisäksi säädetty eräissä perheoikeudellisia asioita käsittelevissä laeissa, kuten avioliittolaissa (234/1929), isyyslaissa (700/1975), adoptiolaissa (22/2012), lapsen elatuksesta annetussa laissa (704/1975), lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetussa laissa (361/1983) sekä lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta annetussa laissa (619/1996). Myös näihin lakeihin on tarpeen tehdä sosiaalihuollon järjestämisvastuun muuttumista koskevat tekniset muutokset.

2 Tarkemmat säännökset

Esityksen mukaan tarkempia säännöksiä annetaan valtioneuvoston ja sosiaali- ja terveysministeriön asetuksilla. Osa asetuksista vastaa sisällöltään nykyisiä terveydenhuoltolain nojalla annettuja asetuksia.

Valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä järjestämislain 37 ja 38 §:issä säädetyistä erityisvastuualueen toimeenpanosopimuksesta ja toimintasuunnitelmasta, sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnasta (43 §) ja sen yhteydessä toimivasta johtoryhmästä (44 §), kansalliseen kehittämisohjelmaan liittyvien hankeavustusten jakoperusteista (45 §), Aluehallintovirastojen ja Valviran välisestä työnjaosta (63 §) ja valvontaan liittyvästä tarkastusmenettelystä (64 §).

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädettäisiin valtion korvauksista koulutustoimintaan ja terveydenhuollon tutkimustoimintaan (51, 54, 56 ja 61 §:t) sekä henkilöstön täydennyskoulutuksen sisällöstä ja laadusta (74 §).

Valtioneuvoston päätöksellä määriteltäisiin sosiaali- ja terveysalueet, perustason alueet ja niihin kuuluvat kunnat (8 §), erityisvastuualueet ja niihin kuuluvat sosiaali- ja terveysalueet (15 §). Lisäksi valtioneuvosto vahvistaisi kansallisen kehittämisohjelman (42 §) ja asettaisi sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnan (43 §) ja kansallisen kehittämisohjelman johtoryhmän (44 §).

Sosiaali- ja terveysministeriön päätöksellä myönnettäisiin valtion rahoitusta erityisvastuualueiden tutkimustoimikunnille (56 §).

3 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015, kuitenkin siten, että sosiaali- ja terveysalueiden, perustason alueiden ja erityisvastuualueiden toiminta olisi käynnistettävä viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2017.

Lakien täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin voitaisiin kuitenkin ryhtyä jo ennen kuin lait tulevat voimaan.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

4.1 Yleistä

Hallituksen esitystä on arvioitava erityisesti perustuslaissa säädettyjen perusoikeuksien ja kunnallisen itsehallinnon toteutumisen näkökulmasta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kannalta keskeinen säännös on perustuslain 19 §. Perustuslain 19 §:ssä säädetään oikeudesta sosiaaliturvaan. Pykälän 1 momentin mukaan jokaisella, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa, on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Pykälän 3 momentissa on julkiselle vallalle säädetty velvoite turvata jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistää väestön terveyttä.

Perustuslain 6 §:n 1 momentti sisältää vaatimuksen oikeudellisesta yhdenvertaisuudesta ja 6 §:n 2 momentti syrjinnän kiellon. Eri kuntien asukkaita ei tule ilman perusteltua syytä asettaa erilaiseen asemaan sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Perustuslain 17 §:n 2 momentissa säädetään jokaisen oikeudesta käyttää viranomaisessa asiassaan omaa kieltään, joko suomea tai ruotsia sekä julkisen vallan velvollisuudesta huolehtia suomen- ja ruotsinkielisen väestön yhteiskunnallisista tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan. Pykälän 3 momentissa on lakiviittaus saamelaisten oikeudesta käyttää saamen kieltä viranomaisissa.

Perustuslain 22 § velvoittaa julkista valtaa turvaamaan perusoikeuksien käytännön toteutumisen.

Perustuslain 121 §:n mukaan kunnan hallinnon tulee perustua kunnan asukkaiden itsehallintoon. Pykälän 2 momentin mukaan kuntien hallinnon yleisistä perusteista ja kunnille annettavista tehtävistä säädetään lailla. Itsehallinnon on tarkoitettu suojaavan myös kuntien oikeutta päättää omasta taloudestaan. Koska ehdotukset koskevat olennaisilta osin kunnallista toimintaa, on niiden osalta arvioitava ehdotettujen säännösten suhde perustuslain 121 §:ssä säädettyyn kunnalliseen itsehallintoon.

4.2 Yhdenvertaisten ja riittävien palvelujen turvaaminen ylikunnallisena tehtävänä

Hallituksen esityksen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen olisi jatkossakin kunnallishallinnon vastuulla. Tämän toteuttamiseksi luotaisiin sosiaali- ja terveydenhuoltoon koko maan laajuisesti uudenlainen kuntien yhteistoimintaan perustuva hallintorakenne. Esityksen mukaan sosiaali- ja terveysalueilla sosiaali- ja terveydenhuolto siirtyisi pääsääntöisesti kokonaisuudessaan maakuntien keskuskaupunkeihin ja yli 50 000 asukkaan kuntiin perustuvien sosiaali- ja terveysalueiden vastuulle. Pääsäännöstä poiketen perusterveydenhuolto ja osa sosiaalihuollosta voitaisiin tietyillä alueilla järjestää yli 20 000 asukkaan kuntiin perustuvilla perustason alueilla. Uudistus tarkoittaa, että sosiaali- ja terveydenhuolto siirtyy jatkossa käytännössä lähes kokonaan lakisääteisesti ylikunnalliseksi tehtäväksi.

Perustuslakivaliokunta on käsitellyt kuntien lakisääteistä yhteistoimintaa useissa lausunnoissa. Perustuslakivaliokunnan käytännössä on pidetty mahdollisena säätää tavallisella lailla pakkokuntayhtymistä ja vastaavista kuntien yhteistoimintaelimistä, vaikka valiokunta onkin katsonut kuntien velvoittamisen lailla osallistumaan kuntayhtymään lähtökohtaisesti rajoittavan jossain määrin kunnallista itsehallintoa (PeVL 31/1996 vp). Vapaaehtoisenkin yhteistoiminnan osalta valiokunta on todennut seutuyhteistyöstä (PeVL 11a/1984 vp, s. 2/I), että on hankalaa perustuslain 121 §:ssä turvattuun kunnalliseen itsehallintoon sisältyvän kansanvaltaisuusperiaatteen kannalta, jos kuntien päätösvaltaa ja tehtäviä siirrettäisiin hyvin laajamittaisesti seudulliselle toimielimelle. Valiokunta on katsonut tämän näkökohdan koskevan ja viime kädessä rajoittavan myös kuntien kuntalain mukaista mahdollisuutta siirtää tehtäviään kuntayhtymille (PeVL 65/2002 vp, s. 3/I, PeVL 22/2006 vp, s. 2).

Kainuun hallintokokeilussa sääntelyn tarkoituksena oli turvata maakunnan asukkaille yhdenvertaiset mahdollisuudet saada peruspalveluja. Kokeilulla pyrittiin julkiseen valtaan perustuslain 19 §:n 3 momentissa ja 16 §:n 2 momentissa kohdistettujen velvoittei-

den mukaisesti turvaamaan maakunnan asukkaiden oikeutta riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin sekä oikeutta kehittää itseään ja saada yhtäläisesti myös muuta kuin perusopetusta. Perustuslakivaliokunta totesi lausunnossaan PeVL 65/2002 vp, että sääntelylle oli perusoikeuksien kannalta painavia perusteita. Vaikeassa asemassa olevan maakunnan asukkaiden oikeuksien turvaaminen todettiin olevan tarkoituksenmukaisinta toteuttaa ehdotetun kokeilun kaltaisella järjestelyllä.

Perustuslakivaliokunta (PeVL 37/2006 vp) on katsonut puitelain käsittelyn yhteydessä sosiaali- ja terveydenhuollon perustason tehtävissä olleen kyse siten rajatuista tehtäväkokonaisuuksista, ettei sääntely muodostunut ongelmalliseksi. Puitelain säätämisessä oli kyse pienten, alle 20 000 väestöpohjan kuntien velvoittamisesta yhteistoimintaan. Mainitussa perustuslakivaliokunnan lausunnossa otettiin kantaa erityisesti pienten kuntien pakolliseen yhteistyöhön. Näin ollen suurten kuntien asemaa on arvioitava erikseen suhteessa tehtävän ylikunnalliseen luonteeseen. Arvioinnissa on otettava huomioon millaisella palvelurakenteella turvataan yhdenvertaisten ja riittävien palvelujen järjestäminen ja mikä ratkaisumallin merkitys on kunnallisen itsehallinnon kannalta suurten kuntien osalta.

Sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon laajan integraation tarve perustuu pyrkimykseen turvata asiakkaiden ja potilaiden tarvitsemat palvelut ja niihin liittyvät oikeudet. Nykyinen kahtia jakautunut (ei-integroitu) järjestelmä on mahdollistanut sen, että vastuuta asiakkaiden ja potilaiden hoidosta on siirretty vastuutaholta toiselle ilman että samalla on varmistettu tarpeellisten palvelujen jatkuvuus. Tätä voi tapahtua esimerkiksi silloin kun erikoissairaanhoidon hoitojakson päättyessä henkilö tarvitsee kunnan järjestämiä palveluja. Tarve laajaan (vertikaaliseen eli perus- ja erikoistason sekä horisontaaliseen eli sosiaali- ja terveydenhuollon väliseen) integraatioon on nähty myös siinä, että nykyinen kahtiajako on johtanut palvelujen erilaiseen toteutumiseen. Toimintaa ei ole kyetty kehittämään kokonaisuutena. Sosiaali- ja terveyspalvelujen sijoittuessa laajasti samaan vastuuorganisaatioon, ohjaa rakenneratkaisu siihen, että vastuunkantajalla on sekä toiminnallinen että taloudellinen intressi kehittää palvelukokonaisuuden kaikkia osia.

Perustuslakivaliokunnan käytännössä on aiemmin otettu eri tilanteissa kantaa tehtävien siirron hyväksyttävyyteen. Kuntien velvoittaminen kuntayhtymiin ja muuhun kuntien pakolliseen yhteistoimintaan on valiokunnan tulkinnan mukaan lähtökohtaisesti mahdollista. Kuntien pakollisen yhteistoiminnan järjestelyjä arvioidessaan valiokunta on kiinnittänyt huomiota esimerkiksi yhteistoimintatehtävien ylikunnalliseen luonteeseen, hallinnon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen sekä siihen, ettei noudatettava päätöksentekojärjestelmä anna yksittäiselle kunnalle yksipuolisen määräämisvallan mahdollistavaa asemaa. Merkitystä on annettu myös sille, onko järjestely supistanut oleellisesti yhteistoimintaan velvollisten kuntien yleistä toimialaa (PeVL 32/2001 vp, s. 2/II, PeVL 65/2002 vp, s. 2—3, PeVL 22/2006 vp, s. 2/II ja s. 3—4, PeVL 37/2006 vp, PeVL 11/1984 vp, s. 2/II, PeVL 65/2002 vp, s. 3/II).

Perustuslakivaliokunta on pitänyt ongelmallisena kuntien yhteistoimintaelimen tehtävien lisäämistä ”siinä määrin ja sillä tavalla, että se vaikuttaisi oleellisesti jäsenkuntien hallintoon ja vaarantaisi kunnallisen itsehallinnon periaatteisiin sisältyvän periaatteen kunnan päätösvallan kuulumisesta kuntalaisten valitsemille toimielimille ”(PeVL 11/1984 vp, s. 2/II, PeVL 65/2002 vp, s. 3).

Perustuslakivaliokunnan aiemmassa tulkintakäytännössä on arvioitu joko tehtävien siirtoa ylikunnalliseksi erityisesti suhteessa perustuslain 121 §:n kunnalliseen itsehallintoon ja sen sisältämään kansanvaltaisuusperiaatteen toteutumiseen tai toisaalta erikseen perustuslain 19 ja 22 §:ssä turvattujen oikeuksien toteutumista. Hallituksen esityksen tavoitteena on jatkossa kyetä turvaamaan riittävät ja yhdenvertaiset sosiaali- ja terveyspalvelut eri puolilla Suomea ottaen huomioon perustuslain 22 §:n tarkoittama julkisen vallan velvoite turvata perus- ja ihmisoikeudet.

Perustuslain 19 §:n tulkinnassa ratkaisevassa asemassa on muun muassa se, miten riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut pystytään toteuttamaan väestölle asuinkunnasta riippumatta koko maassa. Sosiaali- ja terveyden-

huollon palvelujen laatua ja riittävyyttä tulee tarkastella koko perusoikeusjärjestelmän kannalta, kuten esimerkiksi yhdenvertaisuuden ja syrjinnän kiellon näkökulmasta (HE 309/1993 vp, s). Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt perusoikeusuudistusta säädettäessä erityistä huomiota kuntien tosiasiallisiin edellytyksiin suoriutua uudistuksesta aiheutuvista uusista tehtävistä ja velvoitteista (PeVM 25/1993 vp, s. 3/II, ks. myös PeVL 41/2002 vp, s. 3/II).

Edellä todettujen perustuslakivaliokunnan aiempien kannanottojen perusteella sosiaali- ja terveydenhuollon siirtäminen ylikunnalliseksi on hallituksen käsityksen mukaan mahdollista koska näin voidaan parhaiten turvata 19 §:n 3 momentissa tarkoitetut sosiaali- ja terveyspalvelut sekä varmistaa 22 §:n edellyttämällä tavalla perusoikeuksien toteutuminen yhdenvertaisesti maan eri osissa.

4.3 Äänivalta päätöksenteossa

Esityksessä ehdotetaan, että kuntien välisessä yhteistyössä sosiaali- ja terveysalueilla ja perustason alueilla kunkin kunnan edustajien äänimäärä perustuu kuntien asukaslukuun. Tämä mahdollistaa myös tilanteen, jossa yhden kunnan edustajilla on enemmistö äänistä. Kunnat voisivat myös sopia toisin.

Perustuslakivaliokunta on useissa kannanotoissaan katsonut, että lakisääteisessä kuntien yhteistoiminnassa yhden kunnan yksipuolinen määräämisvalta on ristiriidassa kunnallisen itsehallinnon kanssa, näin muun muassa Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirien yhdistämiseksi annetusta lakiesityksestä antamassaan lausunnossa PeVL 42/1998 vp. Perustuslakivaliokunta totesi samassa lausunnossa, että ”Kuntien lakisääteisessä yhteistyössä on kuitenkin siihen osallistuvien kuntien näkökulmasta tarpeen järjestää päätösvallan käyttäminen niin, että esimerkiksi yksi tai kaksi kuntaa eivät voi muodostaa ehdotonta enemmistöä”.

Perustuslakivaliokunta on käsitellyt kunnan äänivallan rajoitusta myös muun muassa kunta- ja palvelurakenneuudistuksen (PeVL 37/2006 vp) ja Kainuun hallintokokeilun (PeVL 65/2002 vp ja PeVL 22/2006 vp) käsittelyn yhteydessä.

Kunta- ja palvelurakenneuudistuksen yhteydessä perustuslakivaliokunta katsoi, että viime kädessä asukaslukuun perustuva päätöksentekojärjestelmä ei välttämättä kaikissa tapauksissa takaa väestömäärältään pienelle kunnalle mahdollisuutta tulla edustetuksi yhteistoiminta-alueen toimielimissä. Valiokunta katsoi kunnan yksipuolisen määräämisvallan mahdollisuuden olevan vastoin valiokunnan vakiintunutta kantaa kuntien pakollisessa yhteistoiminnassa noudatettavasta päätöksentekojärjestelmästä. Valiokunnan kanta koski nimenomaan äänivallan jakautumista pakollisessa yhteistoiminnassa.

Perustuslakivaliokunta on toisaalta hyväksynyt sen, että kunnat voivat pakollisessa yhteistyössä sopia äänivallasta. Tämä mahdollistaa sen, että sopimusperusteisesti voi syntyä tilanne, jossa yhden kunnan edustajilla on määräävä enemmistö asioista päätettäessä. Perustuslakivaliokunta ei ole myöskään puuttunut lausuntokäytännössään kuntien vapaaehtoiseen yhteistoimintaan. Tähän liittyen kunnat ovat eräissä tapauksissa käytännössä sopineet äänivallan jakautumisesta siten, että yhdelle kunnalle on voinut muodostua yksipuolinen määräämisvalta.

Esityksen mukainen palvelurakenne johtaa monilla alueilla tilanteeseen, jossa yhden kunnan asukasluku on selvästi yli puolet, mahdollisesti jopa 80 prosenttia, koko alueen asukasluvusta. Samalla tämä tarkoittaa, että tällainen alueen suurin kunta vastaa myös yli puolesta toiminnan aiheuttamia kustannuksia. Suurimman kunnan ja sen edustajien äänivallan rajoittaminen perustuslakivaliokunnan aiempien linjausten mukaisesti tarkoittaisi uudessa palvelurakenteessa, että kunnan ja sen asukkaitten vaikutusmahdollisuus ei vastaisi sen osuutta koko alueen toiminnasta. Alueen suurimman kunnan vaikutusmahdollisuuksia arvioitaessa on lisäksi otettava huomioon, että se toimii alueen vastuukuntana. Poikkeuksena tästä pääsäännöstä ovat ainoastaan ne sosiaali- ja terveysalueet, joiden toiminta järjestetään kuntayhtymämallilla.

Edellä olevan perusteella esityksessä on lähdetty siitä, että uudenlaisessa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteessa on perusteltua luopua aiemmin käytössä olleista äänileikkureista. Tämän merkitystä arvioitaessa on kuitenkin otettava huomioon, että ää-

nivallan määräytyminen pelkästään asukasluvun perusteella rajoittaa samalla pienten kuntien vaikutusmahdollisuuksia oleellisesti, jos yhden kunnan edustajilla on enemmistö äänivallasta.

4.4 Vastuukuntamalli

Ehdotuksen mukaan sosiaali- ja terveysalueella järjestämisvastuu on pääsääntöisesti vastuukunnalla. Vastuukuntia olisivat suoraan lain perusteella maakuntien keskuskaupungit. Lisäksi yli 50 000 asukkaan kunnalla voi lain perusteella olla mahdollisuus omasta aloitteestaan muodostaa sosiaali- ja terveysalue. Sosiaali- ja terveysalueella kunnilla olisi mahdollisuus sopia hallinnon järjestämisestä vastuukuntamallin sijasta kuntayhtymämallilla, jos vastuukunnan asukasluku olisi alle puolet alueen väestöstä eikä sillä olisi riittävää kantokykyä palveluiden järjestämiseen. Perustason alueen toiminnasta vastaa aina alueen vastuukunta. Perustason alueen muodostaminen ja velvollisuus toimia alueen vastuukuntana edellyttää aina, että yli 20 000 asukkaan kunta on itse halunnut muodostaa perustason alueen.

Voimassa olevassa lainsäädännössä vastuukuntamallia ei ole säädetty minkään kunnallisen toiminnan osalta pakolliseksi hallintomalliksi. Vastuukuntamalli on lainsäädännössä todettu vaihtoehtoiseksi kuntayhtymämallin kanssa ympäristöterveydenhuollossa, palo- ja pelastustoimessa sekä puitelain mukaisilla yhteistoiminta-alueilla. Näissä hallintomalli on perustunut kuntien keskinäiseen sopimukseen. Jos kunnat ovat päättäneet järjestää yhteistoiminnan vastuukuntamallin pohjalta, on toiminta perustunut kuntalain 76 ja 77 §:ssä säädettyihin periaatteisiin sekä kuntien sopimukseen.

Mainitut kuntalain säännökset eivät kuitenkaan sovellu tilanteeseen, jossa ylikunnallinen toiminta pitää järjestää lakisääteisesti vastuukuntamallilla. Kuntalain nykyiset säännökset eivät määrittele sitä, miten päätöksenteko ja hallinto tulisi järjestää pakollisessa vastuukuntamallissa, jos kunnat eivät pääse sopimukseen yhteistyön ehdoista.

Esityksen mukainen vastuukuntamalli poikkeaa olennaisesti nykyisestä kuntien vapaaehtoiseen sopimukseen perustuvasta vastuukuntamallista. Esityksessä ehdotetaan, että vastuukunnalle kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon käytännön järjestämisestä päättävät kuntien edustajainkokous ja sen valitsema vastuukunnan toimielin. Kunnilla on myös rahoitusvastuu palvelujen järjestämisestä. Edustajainkokous päättää talousarviosta ja taloussuunnitelmasta. Sen pohjalta yhteinen toimielin vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan käytännön hallinnosta ja järjestämisestä. Sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnasta laaditaan erillistilinpäätös, jonka hyväksyy kuntien edustajainkokous.

Yhteisen toimielimen asema on edellä olevan mukaisesti pitkälti rinnastettavissa kuntayhtymään. Sen asema on suhteessa vastuukuntaan itsenäinen ja sääntely turvaa myös muiden kuntien vaikutusmahdollisuudet päätöksenteossa. Mallissa on lisäksi joitakin kunnallisen liikelaitoksen piirteitä.

Perustuslain näkökulmasta vastuukuntamallia pitää arvioida 121 §:n mukaisen kunnallisen itsehallinnon kannalta ja hallinnon tarkoituksenmukaisen järjestämisen näkökulmasta.

Esityksen mukainen vastuukuntamalli, jossa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen liittyvää ylintä päätösvaltaa käyttää kuntien edustajainkokous ja käytännön hallinnosta ja toimintaa johtaa edustajainkokouksen valitsema toimielin, vastaa pitkälti kuntayhtymissä sovellettavaa hallintoa. Mallissa on turvattu kuntien vaikutusmahdollisuudet samoin perustein kuin kuntayhtymämallissa.

Edellä olevan perusteella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen osalta ei käytännössä olisi suurta eroa, järjestetäänkö sosiaali- ja terveydenhuollon hallinto vastuukunta- vai kuntayhtymämallilla. Kumpikin malli antaa alueeseen kuuluville kunnille yhtäläiset mahdollisuudet vaikuttaa sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja siitä kunnille aiheutuviin kustannuksiin. Tämä koskee myös vastuukuntaa.

Keskeiset oikeudelliset erot vastuukuntamallin ja kuntayhtymän välillä liittyvät oikeudellisten vastuiden määräytymiseen sekä sen myötä henkilöstön asemaan ja omaisuuden hallintaan. Tältä osin vastuukuntamalli on ongelmallinen hallinnon selkeyden kannalta. Kuntayhtymämallista poiketen vastuukuntamallissa sosiaali- ja terveydenhuollon

päätöksenteosta vastaava toimielin ei ole itsenäinen oikeushenkilö. Oikeudellinen vastuu kohdentuu vastuukuntamallissa vastuukunnalle, kun päätöksenteosta vastaa toimielin. Sen vuoksi ehdotettavassa laissa on erikseen määritelty asiat, joista toimielin ja sen alainen hallinto vastaa. Ehdotuksen perusteella henkilöstö on vastuukunnan palveluksessa, mutta senkin osalta toimielin ja sen alaisuudessa toimivat sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaiset vastaisivat henkilöstön työn johtamisesta ja valvonnasta.

Keskeiset toiminnalliset eroavaisuudet vastuukuntamallin ja kuntayhtymän välillä koskevat toiminnan järjestämistä vastuukunnan yhteydessä. Vastuukuntamallissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisessä voidaan hyödyntää vastuukunnan muuta hallintoa ja infrastruktuuria. Tämä mahdollistaa samalla sen, että sosiaali- ja terveydenhuoltoa varten ei tarvitse rakentaa kokonaan erillistä hallintoa, mitä erillisen kuntayhtymän muodostaminen tarkoittaa.

Vastuukuntana toimiminen on ehdotetun lain mukaan pakollista maakuntien keskuskaupungeille, mikäli alueen toimintaa ei järjestetä kuntayhtymämallilla. Kuntayhtymämalli edellyttää, että vähintään puolet alueen kunnista, joihin kuuluu keskuskunta, päättävät siitä. Muun kuin maakuntien keskuskaupunkeihin pohjautuvan sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen muodostaminen edellyttää aina, että alueen keskuskunta on itse halunnut muodostaa alueen. Tällöin myös toimiminen alueen vastuukuntana perustuu kunnan omaan päätökseen.

Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön perusteella kunnallinen itsehallinto merkitsee kuntalaisille kuuluvaa oikeutta päättää kuntansa hallinnosta ja taloudesta. Itsehallinto kattaa muun muassa kuntalaisten oikeuden itse valitsemiinsa hallintoelimiin (HE 1/1998 vp, s. 175/II). Tavallisella lailla ei voida puuttua itsehallinnon keskeisiin ominaispiirteisiin tavalla, joka asiallisesti ottaen tekisi itsehallinnon merkityksettömäksi (PeVL 31/1996 vp, s. 1/I, PeVL 65/2002 vp , s. 2-3, PeVL 22/2006 vp , s. 2/II). Kuntien pakollisen yhteistoiminnan järjestelyjä arvioidessaan valiokunta on kiinnittänyt huomiota esimerkiksi yhteistoimintatehtävien ylikunnalliseen luonteeseen, hallinnon tarkoitusmukaiseen järjestämiseen niitä hoidettaessa, sekä siihen, ettei noudatettava päätöksentekojärjestelmä anna yksittäiselle kunnalle yksipuolisen määräämisvallan mahdollistavaa asemaa (PeVL 32/2001 vp, s. 2/II, PeVL 65/2002 vp, s. 2-3, PeVL 22/2006 vp, s. 2/II ja s. 3-4).

Kunnallisen itsehallinnon näkökulmasta on merkityksellistä se, voidaanko kunta velvoittaa toimimaan vastuukuntana.

Koska vastuukuntamalli on keskeisiltä osin vastaava kuin kuntayhtymä, vastuukunnan kannalta ei ole olennaista merkitystä sillä, järjestetäänkö toiminta vastuukuntamallilla vai kuntayhtymämallilla.

Näin ollen vastuukuntamallin voidaan arvioida olevan myös perustuslaissa tarkoitetun hallinnon tarkoituksenmukaisuuden näkökulmasta mahdollinen.

4.5 Perustason alueet

Esityksessä ehdotetaan, että sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu on pääsääntöisesti sosiaali- ja terveysalueen vastuukunnalla tai kuntayhtymällä. Se vastaisi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä kokonaisuutena. Lisäksi sosiaali- ja terveysalueeseen kuuluvilla kunnilla voisi olla mahdollisuus muodostaa perustason alueita, jotka perustuisivat työssäkäyntialueeseen tai yhdyskuntarakenteeltaan yhtenäiseen alueeseen tai muuhun toiminnalliseen kokonaisuuteen. Perustason alueen vastuukunta järjestäisi perusterveydenhuollon ja osan sosiaalihuollon palveluista alueeseen kuuluville kunnille. Perustason alue voisi muodostua myös yhdestä kunnasta. Silloin kunta järjestäisi perustason palvelut vain omille asukkailleen.

Tämä järjestely tarkoittaa samalla, että kunnat ja kuntien asukkaat ovat keskenään eri asemassa sen perusteella, voiko kunta muodostaa perustason alueen. Jos kunta voi muodostaa perustason alueen yksin tai yhdessä muiden kuntien kanssa ja se myös hyödyntää tämä mahdollisuuden, tällöin alueen asukkailla on lähtökohtaisesti parempi mahdollisuus vaikuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen kuin niissä kunnissa, joissa palvelut järjestetään sosiaali- ja terveysalueella laajempana ylikunnallisena yhteistyönä. Perustason alueeseen kuuluvien

kuntien ja niiden asukkaiden näkökulmasta alue muodostuu yleensä selkeästä alueellisesta ja toiminnallisesta kokonaisuudesta, jolloin kuntien asukkaat voivat käyttää palveluja koskevaa päätösvaltaa läheisyysperiaatteen mukaisesti.

Kunnan asukkaiden kannalta perustason alueen muodostaminen voi kuitenkin tarkoittaa myös sitä, että palvelut eivät toteudu yhtä hyvin kuin ne toteutuisivat kunnan saadessa kaikki palvelut sosiaali- ja terveysalueen vastuukunnan tai kuntayhtymän järjestäminä. Perustason alueeseen kuuluvien kuntien asukkaiden osalta ei toteudu vertikaalinen integraatio. Tämä voi johtaa viiveisiin ja katkoksiin, jos henkilö tarvitsee sekä perustason alueen että sosiaali- ja terveysalueen vastuukunnan järjestämiä palveluja.

Palvelujen turvaamista eri tilanteissa on kuitenkin pyritty vahvistamaan lakiehdotuksessa siten, että perustason alueen ja sosiaali- ja terveysalueen vastuukuntien tulee ehdotetun järjestämislain 11 §:n 5 momentin perusteella toimia yhteistyössä sen varmistamiseksi, että kuntien asukkaat saavat palvelut asianmukaisesti siitä riippumatta, kuuluuko järjestämisvastuu perustason alueen tai sosiaali- ja terveysalueen vastuukunnalle.

Perustason alueen muodostumisella voi myös olla vaikutus siihen, miten hyvin palvelut voidaan toteuttaa. Järjestämisvastuun jakautuminen johtaa samalla siihen, että toiminnan rahoitus ja toteutus jakautuu useammalle taholle. Tämä hajottaa voimavarojen käyttöä ja voi johtaa korkeampiin ja vaikeammin ennustettaviin kustannuksiin sekä perustason alueella että sosiaali- ja terveysalueella. Koska perustason alueen väestöpohjan pitää kuitenkin aina olla vähintään noin 20 000 asukasta, jota on myös sovellettu puitelain mukaisten yhteistoiminta-alueiden vähimmäisrajana, ehdotuksen ei tällä perusteella voida katsoa vaarantavan perustuslain 19 §:n mukaisten sosiaali- ja terveyspalvelujen toteutumista.

Kunnallisen itsehallinnon näkökulmasta erilliset perustason alueet asettavat kunnat kuitenkin keskenään eri asemaan asukasluvun ja sijainnin perusteella. Jos kunta voi muodostaa perustason alueen yksin tai yhdessä muutaman kunnan kanssa, sen asukkaiden mahdollisuus vaikuttaa tehtäviin päätöksiin on suurempi kuin pelkästään sosiaali- ja terveysalueeseen kuuluvalla kunnalla. Kunnallisen itsehallinnon toteutumisen näkökulmasta perustason alueeseen kuuluvat kunnat ovat siten paremmassa asemassa kuin muut kunnat. Näin on erityisesti siinä tapauksessa, että kunta voi muodostaa yksin perustason alueen.

Periaatteessa vastaava tilanne on syntynyt jo muodostettaessa puitelain mukaisia yhteistoiminta-alueita. Mikäli kunnan asukasluku on ollut riittävän suuri, sen ei ole tarvinnut toteuttaa sosiaalihuoltoa ja perusterveydenhuoltoa yhteistoiminnassa muiden kuntien kanssa. Perustuslakivaliokunta on todennut tämän tilanteen puitelaista antamassaan lausunnossa (PeVL 37/2006 vp) mutta se ei ole ottanut kantaa asiaan siitä näkökulmasta, että asukasluvultaan säädettyä vähimmäisrajaa suuremmissa kunnissa kuntalaisten itsehallinto toteutuu paremmin kuin pienissä kunnissa. Valiokunta on sen sijaan todennut, että yhteistoiminta-alueeseen kuuluvien kuntien kannalta kysymys on rajatuista tehtäväkokonaisuuksista, minkä vuoksi ehdotettua sääntelyä ei katsottu ongelmalliseksi kunnallisen itsehallinnon kannalta.

Edellä olevan perusteella voidaan arvioida, että perustuslakivaliokunnan aiempien kannanottojen valossa ei ole ainakaan välittömästi pääteltävissä, että joillakin kunnilla oleva mahdollisuus muodostaa perustason alue yksin tai yhdessä muutaman kunnan kanssa olisi ongelmallinen kunnallisen itsehallinnon kannalta. Avoimeksi jää kuitenkin kysymys siitä, onko ehdotettu sääntely ongelmallinen niiden kuntien itsehallinnon kannalta, jotka eivät voi muodostaa laissa olevien perusteiden johdosta omaa perustason aluetta, vaikka kunnan asukasluku olisi suurempi ja taloudellinen kantokyky olisi parempi kuin oikeuden saavalla kunnalla.

4.6 Asetuksenantovaltuudet

Perustuslain 80 §:n mukaan valtioneuvosto voi antaa asetuksia perustuslaissa tai muussa laissa säädetyn valtuuden nojalla. Lailla on kuitenkin säädettävä muun ohessa asioista, jotka perustuslain mukaan kuuluvat lain alaan. Myös muu viranomainen voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määrä-

tyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Tällaisen valtuutuksen tulee olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu.

Esityksessä on useita asetuksenantovaltuuksia valtioneuvostolle ja sosiaali- ja terveysministeriölle.

Ehdotetuilla asetuksenantovaltuuksilla mahdollistettaisiin laissa olevien säännösten perusteella tarkempien säännösten antaminen erityisvastuualueen valmistelemien sopimusten (37 §:n 3 momentti) ja suunnitelmien (38 §:n 2 momentti) sisällöstä, neuvottelukunnan ja johtoryhmän kokoonpanosta (43 §:n 3 momentti ja 44 §:n 2 momentti), valtionavustuksen jakoperusteista (45 §:n 5 momentti), valtion korvausten määristä ja korvausmenettelystä (51 §:n 2 momentti, 53 §:n 1 ja 2 momentti ja 60 §), valtion valvontaviranomaisten keskinäisestä työnjaosta (61 §:n 2 momentti), tarkastuspöytäkirjan sisällöstä (63 §:n 3 momentti) ja sosiaalihuollon ja terveydenhuollon henkilöstön täydennyskoulutuksesta (74 §). Kaikista mainituista asioista laissa on todettu tehtävän keskeinen sisältö ja asetuksella voidaan antaa lakia täydentäviä säännöksiä.

Lisäksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle ehdotetaan annettavaksi oikeus antaa määräyksiä omavalvontaohjelman sisällöstä ja laatimisesta.

Ehdotetut norminantovaltuudet ovat perustuslain edellyttämällä tavalla tarkkarajaisia eikä niillä voida antaa kunnille tai kuntayhtymille uusia tehtäviä tai velvoitteita.

4.7 Valtioneuvoston toimivalta

Esityksen sisältyvän järjestämislain ja sen voimaanpanolain mukaan valtioneuvosto päättää sosiaali- ja terveysalueista, perustason alueista ja erityisvastuualueista ja niihin kuuluvista kunnista. Päätöksen tulee perustua mainituissa laeissa säädettyihin tekijöihin, joita ovat muun muassa asema maakunnan keskuskaupunkina, kuntien asukasluku, kuuluminen toisen kunnan työssäkäyntialueeseen, yhdyskuntarakenteeltaan yhtenäiseen alueeseen tai toiminnalliseen kokonaisuuteen. Lisäksi yli 20 000 asukkaan ja yli 50 000 asukkaan kunnilla voi olla laissa olevien tekijöiden perusteella mahdollisuus päättää, haluavatko ne muodostavat perustason alueen tai sosiaali- ja terveysalueen.

Osa kunnista on kuitenkin sellaisia, että mikään edellä mainittu ei sovi niihin. Ehdotetun lain mukaan näiden kuntien tulisi kuulua niiden kannalta tarkoituksenmukaisimpaan alueeseen. Ennen kuin alueet päätetään, valtioneuvoston on kuultava kuntia. Ehdotetut säännökset mahdollistavat, että kunta ei anna lausuntoa siitä, mihin alueeseen sen tulisi kuulua tai että lausunnossa esitetään ratkaisua, joka on sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen kannalta epätarkoituksenmukainen tai ei turvaa asukkaiden riittäviä palveluja. Lisäksi on mahdollista, että sosiaali- ja terveysalueeseen kuuluvat kunnat haluavat rajata alueen ulkopuolelle kuntia, jotka eivät kuulu siihen suoraan laissa olevien tekijöiden perusteella.

Ehdotettua valtioneuvoston toimivaltaa rajoittaa merkittävästi se, että alueiden muodostuminen ja kuntien kuuluminen niihin perustuu pääosin laissa oleviin tekijöihin ja osaksi kuntien omiin päätöksiin. Niissä tapauksissa, joissa mikään laissa oleva tekijän perusteella ei voida suoraan määrittää sosiaali- ja terveysaluetta tai perustason aluetta, lähtökohtana on, että kunnat sopivat siitä, mihin alueisiin niiden tulee kuulua. Jos kunnat eivät keskinäisissä neuvotteluissaan pääse ratkaisuun, tarvitaan menettely, jolla määritellään mihin alueeseen kunta kuuluu.

Valtioneuvoston toimivallasta kuntien pakollisen yhteistoiminnan alueiden määräytymisessä on säädetty useissa eri laissa, esimerkiksi puitelaissa ja pelastuslaissa (379/2011). Pelastuslain 24 §:n 2 momentin perusteella valtioneuvosto voi päättää maan jakamisesta pelastustoimen alueisiin joko omasta tai kuntien aloitteesta. Perustuslakivaliokunta on todennut pelastustoimen alueiden muodostamiseksi annettavaa lakia koskevan hallituksen esityksen (HE 111/2001) johdosta antamassaan lausunnossa (PeVL 32/2001 vp, s. 2), että ehdotus jonka mukaan valtioneuvosto määrää kuntia kuultuaan maan jakamisesta pelastustoimen alueisiin, ei ole valtiosääntöoikeudellisesti ongelmallinen.

Valtioneuvoston toimivalta sosiaali- ja terveysalueista, perustason aluista, erityisvastuualueista ja niihin kuuluvista kunnista päättämisessä vastaa muualla lainsäädännössä olevaa menettelyä. Menettelyn ei voida katsoa olevan ristiriidassa perustuslain 121 §:n kanssa.

4.8 Kielelliset oikeudet

Perustuslain 17 §:n 1 ja 2 momentissa turvattujen, suomen ja ruotsin kieltä koskevien kielellisten oikeuksien toteutuminen kunnissa ja kuntayhtymissä on kielilaissa sidottu kunnan kielelliseen asemaan. Yksilön oikeuteen käyttää omaa kieltään vaikuttaa siten se, onko kyse yksikielisestä vai kaksikielisestä kunnasta ja mikä on kunnan enemmistökieli. Sama koskee kuntayhtymiä. Tämän vuoksi palvelujen järjestämisestä vastaavan organisaation kielelliseen asemaan vaikuttavilla muutoksilla voi olla merkittäviä vaikutuksia myös yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Esitys ei merkitsisi välittömiä heikennyksiä kielellisiin oikeuksiin. Uudistuksen vaikutukset kielellisiin oikeuksiin riippuisivat siitä, miten kuntien pakollista yhteistoimintaa käytännössä toteutettaisiin. Sosiaali- ja terveysalueita, perustason alueita ja erityisvastuualueita muodostettaessa on otettava huomioon perustuslain 122 §:n 1 momentin vaatimukset. Mainitun säännöksen mukaan hallintoa järjestettäessä tulee pyrkiä yhteensopiviin aluejaotuksiin, joissa turvataan suomen- ja ruotsinkielisen väestön mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään samanlaisten perusteiden mukaan. Mainittu perustuslain kohta sekä perustuslain 17 §:n 2 momentti eivät estä alueiden muodostamista edellyttäen, että henkilöiden mahdollisuudet saada palveluja suomen ja ruotsin kielellä turvataan. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettavan lain 6 §:ssä ja 8 §:n 6 momentissa edellytettäisiin, että lain toimeenpanossa otetaan huomioon suomen- ja ruotsinkielisen väestön oikeudet käyttää omaa kieltään ja saada palveluja tällä kielellä.

Kielilaissa ei ole säännöksiä ehdotuksen mukaisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettavan lain tarkoittaman sosiaali- ja terveysalueen tai perustason alueen vastuukunnan kielellisestä jaotuksesta. Sen vuoksi kielilaki on tarpeen muuttaa siten, että vastuukuntamallilla toteutettavalla alueella, jossa on erikielisiä ja kaksikielisiä kuntia, alueen kielellinen asema määräytyy samoin kuin erikielisiä ja kaksikielisiä kuntia käsittävässä kuntayhtymässä.

Lakiluonnoksen mukaan erikielisiä tai kaksikielisiä kuntia käsittävälle sosiaali- ja terveysalueelle ja perustason alueella olisi velvollisuus asettaa vähemmistökielen jaosto, jonka tehtävänä olisi seurata alueen kielellisen vähemmistön palvelujen saatavuutta ja laatua sekä tehdä ehdotuksia palvelujen kehittämiseksi. Vähemmistökielen jaoston jäseniksi voitaisiin valita alueen vähemmistökielistä väestöä edustavia henkilöitä.

Myös erityisvastuualueella olisi velvollisuus asettaa vähemmistökielen jaosto, jos alueella olisi erikielisiä tai kaksikielisiä kuntia. Sen tehtävänä olisi seurata erityisvastuualueen kielellisen vähemmistön palvelujen saatavuutta ja laatua sekä tehdä ehdotuksia palvelujen kehittämiseksi. Jaostolla voisi olla myös muita hallituksen määräämiä tehtäviä. Jäseniksi voitaisiin valita erityisvastuualueen vähemmistökielistä väestöä edustavia henkilöitä.

Kårkullan erityishuoltopiiri kehitysvammalain mukaisena lakisääteisenä kuntayhtymänä purettaisiin. Kuntayhtymä vastaa erityisesti ruotsin kielellä annettavista kehitysvammahuollon palveluista. Jos kunnat niin sopivat, kuntayhtymä saattaisi jäädä omistamaan ja hallinnoimaan kiinteistöjä, rakennuksia ja niihin liittyviä laitteita, koneita ja kalusteita (toimeenpanolain 14 §). Kuntayhtymän jäsenkuntien tulisi tällöin muuttaa kuntayhtymän perussopimusta vuodesta 2017 alkaen.

Entinen Kårkullan kuntayhtymä voisi myös jatkaa toimintaansa palvelujen tuottajana ja myydä niitä edelleen sosiaali- ja terveysalueille ja perustason alueille. Tämä edellyttäisi kuitenkin sen toiminnan jatkamista kuntayhtymänä tai muuta yhtiöittämistä, siten että nykyinen lakisääteinen erityishuollon kuntayhtymä muutettaisiin palvelujen tuottajaksi. Kårkullan kuntayhtymän nykyisillä jäsenkunnilla ei enää olisi pakkoa osallistua sen toimintaan, vaan yhteistyö perustuisi vapaaehtoisuuteen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettavan lain voimaanpanosta annetta-

van lain 7 §:n 2 momentissa säädettäisiin lisäksi mahdollisuudesta poiketa laissa asetettavista väestömäärävelvoitteista erityisistä syistä, esimerkiksi kielellisten oikeuksien turvaamiseksi.

4.9 Saamelaisten oikeudet

Saamelaisten kulttuuri-itsehallinto ja oikeus käyttää saamen kieltä ovat läheisesti sidoksissa nykyiseen kuntajaotukseen. Saamelaisten kotiseutualue määräytyy saamelaiskäräjistä annetun lain 4 §:n mukaan nykyisen kuntajaotuksen pohjalta. Kotiseutualue muodostuu Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kuntien sekä Sodankylän kunnassa sijaitsevan Lapin paliskunnan alueesta. Kotiseutualue määrittää myös saamelaisten kielellisiä oikeuksia, sillä kotiseutualueella oikeudet ovat laajemmat kuin sen ulkopuolella.

Palvelujen kieltä koskevaan järjestämislain 6 pykälään sisältyisi viittaus saamen kielilakiin (1086/2003), jossa säädetään oikeudesta käyttää saamen kieltä. Oikeus saamen kielen käyttöön koskee saamelaisten kotiseutualuetta.

Sosiaali- ja terveysalueelle ja perustason alueelle säädettäisiin velvollisuus asettaa vähemmistökielen jaosto, jonka tehtävänä olisi kehittää ja sovittaa yhteen alueen kielellisen vähemmistön palveluita sekä vähemmistön kielellä annettavaa sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön koulutusta. Lisäksi säädettäisiin saamenkielisestä jaostosta sosiaali- ja terveysalueella, johon kuuluu saamelaisten kotiseutualueeseen kuuluva kunta. Sen jäseneksi voitaisiin valita saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 3 §:ssä tarkoitettuja saamelaisia edustavia henkilöitä.

Myös erityisvastuualueella olisi vähemmistökielen jaosto. Sen tehtävänä olisi kehittää ja sovittaa yhteen erityisvastuualueiden kielellisen vähemmistön palveluja sekä vähemmistön kielellä annettavaa sosiaali- ja terveydenhuollon koulutusta. Jäseniksi voitaisiin valita erityisvastuualueen vähemmistökielistä väestöä edustavia henkilöitä. Pohjoisen erityisvastuualueen vähemmistökielen jaoston erityistehtävänä olisi huolehtia saamenkielisestä väestöstä.

4.10 Omaisuus

Ehdotukseen sisältyvän järjestämislain voimaanpanolain 15 §:n perusteella kunnat voisivat sopia kehitysvammaisten erityishuoltopiirin, sairaanhoitopiirin ja muiden sosiaali- ja terveydenhuollon alan kuntayhtymien kiinteistöjen, rakennusten ja niihin kuuluvien laitteiden, koneiden ja kalusteiden omistuksen uudelleen järjestämisestä. Jos kunnat eivät sovi asiasta, niiden omistus jää kuntayhtymän tehtäväksi. Tällöin kuntien tulee muuttaa kuntayhtymän perussopimusta siten, että kuntayhtymän tehtäväksi tulee omaisuuden hallinta ja siihen liittyvät tehtävät. Ehdotettavalla säännöksellä varmistetaan omaisuuden hallinta toistaiseksi siihen saakka kunnes kunnat sopivat siitä toisin. Järjestelyssä ei aseteta kunnille omaisuusjärjestelyjä koskevia velvoitteita. Sillä myös turvataan, että kuntayhtymien mahdollisten purkautumisten yhteydessä ei synny tilanteita, joissa jokin yksittäinen kunta joutuisi lunastamaan kuntayhtymästä luopuvilta kunnilta niiden osuuden kuntayhtymän omaisuudesta.

Kunnissa oleva omaisuus jäisi ehdotuksen perusteella edelleenkin kuntien omistukseen, jollei sosiaali- ja terveysalueita tai perustason alueita muodostettaessa sovittaisi toisin.

Koska esitykseen sisältyy useita perustuslain kannalta merkityksellisiä kysymyksiä, ja lisäksi kunnan äänivaltaa koskeva ehdotus poikkeaa perustuslakivaliokunnan aiempien lausuntojen mukaisesta linjasta, hallitus esittää, että esityksestä pyydetään perustuslakivaliokunnan lausunto.

Edellä olevan perusteella hallitus katsoo, että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

Koska lakiehdotus liittyy monelta osin perustuslakiin, hallitus ehdottaa, että esityksestä hankittaisiin perustuslakivaliokunnan lausunto.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on:

1) edistää ja ylläpitää väestön hyvinvointia ja terveyttä;

2) edistää sosiaali- ja terveydenhuollon laatua

3) varmistaa asiakkaan ja potilaan oikeus hyvään sosiaali- ja terveydenhuoltoon;

4) luoda edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen riittävälle ja yhdenvertaiselle saatavuudelle koko maassa;

5) varmistaa toimiva ja eheä sekä vaikuttava ja kustannustehokas sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenne; sekä

6) edistää sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toiminnallista ja rakenteellista integraatiota sekä vahvistaa sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalveluja alueellisesti ja valtakunnallisesti.

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen ja rahoitukseen sekä kehittämiseen, ohjaukseen ja valvontaan.

Yksilön ja hänen elinympäristönsä terveydensuojelua koskevien tehtävien järjestämiseen ja hallintoon sovelletaan tämän lain sijasta ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta annettua lakia (410/2009).

Tämän lain 53 ja 58 §:n säännöksiä koulutuskorvauksista sovelletaan myös Ahvenanmaan maakunnassa suoritettavaan koulutukseen.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *sosiaali- ja terveysalueella* yhdestä tai useammasta kunnasta muodostuvaa aluetta, jolla sosiaali- ja terveydenhuolto järjestetään;

2) *perustason alueella* yhdestä tai useammasta kunnasta koostuvaa aluetta, jolla järjestetään sosiaali- ja terveydenhuollon perustason palvelut;

3) *erityisvastuualueella* sosiaali- ja terveysalueista muodostuvaa aluetta, jonka tehtävänä on sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan suunnittelu, ohjaaminen ja yhteensovittaminen alueellaan;

4) *vastuukunnalla* kuntaa, joka vastaa sosiaali- ja terveysalueen tai perustason alueen sosiaali- ja terveydenhuollon ja siihen kuuluvien palvelujen järjestämisestä; sekä

5) *maakunnan keskuskaupungilla* Helsinkiä, Tamperetta, Oulua, Turkua, Jyväskylää, Kuopiota, Lahtea, Poria, Joensuuta, Lappeenrantaa, Hämeenlinnaa, Vaasaa, Rovaniemeä, Seinäjokea, Kotkaa, Mikkeliä, Kokkolaa ja Kajaania.

Tämän lain säännökset sosiaali- ja terveysalueen vastuukunnasta koskevat myös kuntayhtymää, joka vastaa sosiaali- ja terveysalueella palvelujen järjestämisestä, jollei laissa toisin säädetä.

4 §

Sosiaali- ja terveydenhuollon voimavarat

Sosiaali- ja terveysalueella ja perustason alueella on oltava riittävät voimavarat hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon lakisääteisten tehtävien ja palvelujen toimeenpanoon.

5 §

Palvelujen saatavuus ja saavutettavuus

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut on järjestettävä yhdenvertaisesti ja palveluja toteutettaessa on edistettävä esteettömyyttä. Palvelujen tulee olla sisällöltään ja laadultaan sellaisia kuin sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntö sekä sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen kuntien asukkaiden tarve edellyttävät. Palvelut on toteutettava mahdollisuuksien mukaan lähellä asukkaita. Palveluja voidaan kuitenkin keskittää, jos palvelujen saatavuus ja laadun turvaaminen tai niiden tarkoituksenmukainen ja kustannustehokas toteuttaminen edellyttävät sitä.

Muilla kuin 1 momentissa tarkoitetuilla kunnan asukkailla on oikeus saada sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja siten kuin siitä muualla säädetään.

6 §

Palvelujen kieli

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut on järjestettävä suomeksi ja ruotsiksi silloin, kun sosiaali- ja terveysalueella tai perustason alueella on yksi tai useampi kaksikielinen kunta tai suomen- ja ruotsinkielisiä kuntia. Palvelut on järjestettävä siten, että asiakas tai potilas saa ne valitsemallaan kielellä, joko suomeksi tai ruotsiksi. Oikeudesta käyttää suomen tai ruotsin kieltä, tulla kuulluksi ja saada toimituskirjansa suomen tai ruotsin kielellä sekä oikeudesta tulkkaukseen näitä kieliä viranomaisissa käytettäessä säädetään kielilain (423/2003) 10, 18 ja 20 §:ssä. Oikeudesta käyttää saamen kieltä säädetään saamen kielilaissa (1086/2003).

Palveluja järjestettäessä on lisäksi huolehdittava siitä, että Pohjoismaiden kansalaiset voivat 1 momentissa tarkoitettuja palveluja käyttäessään tarvittaessa käyttää omaa kieltään, suomen, islannin, norjan, ruotsin tai tanskan kieltä. Tällöin on mahdollisuuksien mukaan huolehdittava siitä, että Pohjoismaiden kansalaiset saavat tarvittavan tulkkausja käännösavun.

Kansaneläkelaitoksen velvollisuudesta järjestää tulkkauspalvelua kuulo- ja kuulonäkövammaisille sekä puhevammaisille henkilöille säädetään vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta annetussa laissa (133/2010).

2 luku

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen

7 §

Sosiaali- ja terveysalue ja perustason alue

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseksi on sosiaali- ja terveysalueita. Kunnan on kuuluttava sosiaali- ja terveysalueeseen. Sosiaali- ja terveysalueella vastuu palvelujen järjestämisestä on alueen vastuukunnalla tai kuntayhtymällä siten kuin 17 ja 19 §:ssä säädetään.

Kunta voi kuulua sosiaali- ja terveysalueen lisäksi perustason alueeseen jäljempänä 8 §:ssä säädetyin perustein. Perustason alueella järjestettävistä palveluista säädetään 11 §:ssä. Vastuu palvelujen järjestämisestä perustason alueella on sen vastuukunnalla.

8 §

Sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen muodostamisen yleiset edellytykset

Sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen on oltava alueellisesti eheitä ja toiminnallisesti tarkoituksenmukaisia kokonaisuuksia. Alueella on oltava taloudelliset ja henkilöstövoimavaroihin perustuvat edelly-

tykset vastata sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä.

Sosiaali- ja terveysalue muodostuu maakunnan keskuskaupungista tai vähintään 50 000 asukkaan kunnasta. Lisäksi alueeseen kuuluvat mainittujen kuntien työssäkäyntialueeseen, yhdyskuntarakenteeltaan yhtenäiseen alueeseen tai samaan toiminnalliseen kokonaisuuteen kuuluvat muut kunnat.

Perustason alue muodostuu vähintään 20 000 asukkaan kunnasta. Lisäksi perustason alueeseen voi kuulua samaan työssäkäyntialueeseen, yhdyskuntarakenteeltaan yhtenäiseen alueeseen tai samaan toiminnallisen kokonaisuuteen kuuluvia muita kuntia.

Työssäkäyntialueella voi olla vain yksi sosiaali- ja terveysalue. Jos kunta ei kuulu sosiaali- ja terveysalueen tai perustason alueen vastuukunnan työssäkäyntialueeseen, yhdyskuntarakenteeltaan yhtenäiseen alueeseen tai samaan toiminnalliseen kokonaisuuteen, sen tulee kuulua kunnan sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisen kannalta tarkoituksenmukaisimpaan alueeseen.

Uudenmaan maakuntaan kuuluvien kuntien sosiaali- ja terveysalueet voidaan muodostaa 2 ja 4 momentissa säädetystä poiketen.

Edellä 1 – 3 momentissa tarkoitettuja alueita muodostettaessa tulee pyrkiä alueisiin, joilla voidaan turvata suomen- ja ruotsinkielisen väestön oikeudet saada palveluja omalla kielellään samanlaisten perusteiden mukaan.

Valtioneuvosto päättää kuntia kuultuaan sosiaali- ja terveysalueet, perustason alueet sekä niihin kuuluvat kunnat.

9 §

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa

Kunnan on seurattava asukkaittensa elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava kunnanvaltuustolle vuosittain. Lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava hyvinvointikertomus.

Kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiselle tavoitteet. Lisäksi sen tulee määritellä tavoitteita tukevat toimenpiteet. Päätösten vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen on arvioitava ennakkoon ja otettava huomioon kunnan eri toimialojen päätöksenteossa. Kunnan eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä. Lisäksi kunnan on nimettävä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuutahot ja tehtävä yhteistyötä muiden kunnassa toimivien julkisten toimijoiden sekä yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.

Sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen toiminnassa on otettava huomioon alueen kuntien asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä ehkäistävä epäkohtien syntymistä. Alueen vastuukunnan on toimittava yhteistyössä alueen kuntien kanssa ja annettava niille asiantuntija-apua hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

10 §

Järjestämisvastuu

Järjestämisvastuu sisältää vastuun lakisääteisten sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien hoitamisesta sekä vastuun palvelujen:

1) yhdenvertaisesta saatavuudesta ja laadusta;
2) asianmukaisesta saavutettavuudesta;
3) tarpeen ja määrän määrittelemisestä;
4) tuotantotavasta päättämisestä; sekä
5) laadun ja määrän seurannasta, kehittämisestä ja valvonnasta.

Järjestämisvastuuseen sisältyy lisäksi sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen tehtäviin kuuluvan julkisen vallan käyttö.

11 §

Järjestämisvastuun jakautuminen sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen välillä

Sosiaali- ja terveysalueen vastuukunta järjestää kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä hoitaa muut sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävät.

Jos sosiaali- ja terveysalueeseen kuuluu perustason alue, sen vastuukunnalla on sosiaali-

ja terveysalueen sijasta järjestämisvastuu sosiaalihuollosta ja perusterveydenhuollosta. Sosiaalihuollon ja perusterveydenhuollon ympärivuorokautinen päivystys kuuluu kuitenkin sosiaali- ja terveysalueen järjestämisvastuulle. Lailla voidaan lisäksi säätää muista tehtävistä, joiden järjestämisvastuu kuuluu perustason alueen vastuukunnan sijasta sosiaali- ja terveysalueen vastuukunnalle.

Perustason alueen vastuukunta voi 1 momentissa säädetystä poiketen järjestää erikoissairaanhoidon palveluja, jos sosiaali- ja terveysministeriön on myöntänyt vastuukunnalle luvan siihen ennen kuin perustason alue on aloittanut toimintansa. Vastuukunnan järjestämisvastuu käsittää tällöin luvan mukaiset erikoissairaanhoidon palvelut. Jos lupa on annettu määräaikaisena, ministeriö voi uudistaa luvan. Uudistettaessa lupa, ministeriö voi tehdä muutoksia luvan mukaisen toiminnan sisältöön ja laajuuteen. Ennen luvan uudistamista, on pyydettävä erityisvastuualueen kuntayhtymän lausunto.

Sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen vastuukuntien on toimittava yhteistyössä sen varmistamiseksi, että palveluja tarvitsevat henkilöt saavat tarvitsemansa palvelut ja tuen lain mukaisesti riippumatta siitä, kumpi taho on vastuussa niiden järjestämisestä.

12 §

Tehtävien ja palvelujen järjestäminen

Sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen vastuukunnan on järjestettävä vastuulleen kuuluvat sosiaali- ja terveydenhuoltoon kuuluvat tehtävät ja palvelut:

1) tuottamalla ne itse,

2) kuntalain 76 §:ssä tarkoitetulla tavalla sopimuksin yhdessä toisen sosiaali- ja terveysalueen tai perustason alueen vastuukunnan kanssa,

3) olemalla jäsenenä palveluja tuottavassa kuntayhtymässä,

4) hankkimalla palveluja valtiolta, toiselta vastuukunnalta, kuntayhtymältä tai muulta julkiselta taikka yksityiseltä palvelujen tuottajalta, taikka

5) antamalla palvelunkäyttäjälle sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain (569/2009) mukaisen palvelusetelin, tai

6) muulla laissa säädetyllä tavalla.

13 §

Yhteistoiminta palvelutuotannossa

Sosiaali- ja terveysalueiden vastuukunnat voivat sopia keskenään sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta. Palvelujen tuottamisesta laaditun sopimuksen tulee perustua erityisvastuualueen toimeenpanosopimuksessa olevaan suunnitelmaan erityisvastuualueella toteutettavista palveluista.

Sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen vastuukunta voi sopia alueeseen kuuluvien kuntien kanssa sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta.

14 §

Omavalvontaohjelma

Sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen vastuukunnan on laadittava toiminnasta ja palveluista omavalvontaohjelma. Ohjelmassa tulee määritellä, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen toteutuminen ja laatu sekä palveluja käyttävien henkilöiden yhdenvertaisuus varmistetaan. Omavalvontaohjelmassa on lisäksi todettava miten palvelujen toteutumista, laatua ja yhdenvertaisuutta seurataan ja miten havaitut puutteellisuudet korjataan. Omavalvontaohjelma on julkaistava internetissä.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi tarvittaessa antaa tarkempia määräyksiä omavalvontaohjelman sisällöstä ja laatimisesta.

15 §

Erityisvastuualue

Sosiaali- ja terveydenhuollon alueellisten ja kansallisten tehtävien hoitamiseksi on viisi erityisvastuualuetta. Kullakin erityisvastuualueella toimii yliopistollinen sairaala. Sosiaali- ja terveysalue kuuluu siihen erityisvastuualueeseen, joka on palvelujen suunnittelun

ja järjestämisen kannalta tarkoituksenmukaisin.

Valtioneuvosto päättää erityisvastuualueet ja niihin kuuluvat sosiaali- ja terveysalueet.

16 §

Erityisvastuualueen tehtävät

Erityisvastuualueen tehtävänä on ohjata ja yhteen sovittaa alueensa sosiaali- ja terveysalueiden ja perustason alueiden toimintaa ja niiden järjestämiä palveluja siten, että vältetään päällekkäistä toimintaa ja palveluvajeita, edistetään voimavarojen tehokasta käyttöä ja varmistetaan palvelujen yhdenvertainen laatu ja saatavuus sekä sosiaali- ja terveydenhuollon jatkuva kehittäminen. Erityisvastuualue vastaa myös toiminnan yhteensovittamisesta kansallisen tason strategisten linjausten kanssa ja varmistaa kansallisen ohjauksen toteutumisen toiminnassa.

Erityisvastuualue vastaa alueellaan:

1) yhteistyön ja sen rakenteiden varmistamisesta ja tukemisesta sellaisissa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävissä, jotka edellyttävät yli sosiaali- ja terveysalueiden, perustason alueiden tai erityisvastuualueiden rajojen tapahtuvaa yhteistyötä;

2) sosiaali- ja terveydenhuollon osalta koko erityisvastuualueelle kohdistuvien, usean hallinnonalan yhteistyötä vaativien tehtävien ohjauksesta ja tehtävien hoitamiseksi tarvittavien päätösten tekemisestä ja määräysten antamisesta;

3) sellaisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tai muiden tehtävien keskittämisestä, joita ei harvinaisuutensa tai muun erityisen seikan vuoksi ole tarkoituksenmukaista tuottaa alueen kaikilla sosiaali- ja terveysalueilla;

4) omalta osaltaan sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimus-, koulutus ja kehittämistoiminnan suunnittelusta ja yhteensovittamisesta;

5) omalta osaltaan sosiaali- ja terveydenhuollon työvoimatarpeen arvioinnista;

6) ensihoitokeskuksen perustamisesta ja ensihoitopalvelun ohjaamisesta ja yhteen sovittamisesta;

7) sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan sekä asiakas- ja potilastietojen käsittelyn yhteensovittamisesta sekä alueellisesta kokonaisarkkitehtuurista siten kuin julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta annetussa laissa (634/2011) säädetään;

8) sosiaali- ja terveysalueiden valmiussuunnittelun yhteensovittamisesta;

9) jäljempänä 42 §:ssä tarkoitetun sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämisohjelman toimeenpanosta;

10) edellä 9 §:ssä tarkoitettua hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskevan alueellisen yhteistyön varmistamisesta ja tukemisesta sosiaali- ja terveydenhuollon osalta; sekä

11) hyvinvointi- ja terveysseurantatietojen analysoinnista ja hyödyntämisestä.

Sen erityisvastuualueen, johon kuuluvat saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:ssä tarkoitetun saamelaisten kotiseutualueen kunnat, tulee tehtäviään hoitaessaan ottaa erityisesti huomioon saamenkielisen väestön palvelutarpeet, sekä edistää saamenkielisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyvää yhteistyötä pohjoismaiden välillä.

3 luku

Hallinto

Sosiaali- ja terveysalue ja perustason alue

17 §

Sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen hallinto

Sosiaali- ja terveysalueella järjestämisvastuu sosiaali- ja terveydenhuollosta on alueen vastuukunnalla tai kuntayhtymällä. Jäljempänä 19 §:ssä säädetään edellytyksistä, joiden perusteella kunnat voivat päättää, että sosiaali- ja terveysalueen toiminnasta vastaa kuntayhtymä. Perustason alueella vastuu palvelujen järjestämisestä on vastuukunnalla.

Sosiaali- ja terveysalueen vastuukuntana toimii maakunnan keskuskaupunki. Jos sosiaali- ja terveysalue muodostuu 8 §:n 2 momentissa tarkoitetun vähintään 50 000 asukkaan kunnan pohjalle, vastuukuntana toimii alueen asukasluvultaan suurin kunta. Perustason alueen vastuukuntana toimii alueen

asukasluvultaan suurin kunta, jos kunnat eivät ole toisin sopineet.

Jos vastuu sosiaali- ja terveydenhuollosta on alueen vastuukunnalla, alueen ylintä päätösvaltaa käyttää 20 §:ssä tarkoitettu edustajainkokous. Sosiaali- ja terveydenhuollon päätöksenteossa ja toteuttamisessa noudatettavan yhteistoiminnan keskeiset periaatteet sovitaan edustajainkokouksen päättämässä yhteistoimintasopimuksessa, josta säädetään tarkemmin 21 §:ssä. Vastuukunnassa on alueen sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä ja taloudenhoidosta vastaava yhteinen toimielin, jäljempänä *toimielin*, josta säädetään tarkemmin 22 §:ssä.

18 §

Oikeudellinen ja taloudellinen vastuu

Oikeudellinen vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä on vastuukunnalla. Vastuukunnan yhteinen toimielin vastaa kuitenkin 23 §:n perusteella tehdyistä päätöksistä ja niiden toimeenpanosta.

Taloudellinen vastuu toimielimen päätöksistä ja niiden toimeenpanosta määräytyy siten kuin jäljempänä 25–29 ja 47–51 §:ssä säädetään.

19 §

Kuntayhtymä

Sosiaali- ja terveysalueeseen kuuluvat kunnat voivat sopia, että sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä vastaa kuntayhtymä, jos:

1) alueen keskuskunnan asukasluku on alle puolet koko alueen asukasluvusta; ja

2) järjestämisvastuun hoitamista kuntayhtymämallilla kannattaa vähintään puolet alueen kunnista, joiden asukasluku on vähintään kaksi kolmasosaa koko alueen yhteenlasketusta asukasluvusta.

Jos sosiaali- ja terveysalueen toiminnasta vastaa 1 momentin perusteella kuntayhtymä, siihen sovelletaan kuntalain (365/1995) säännöksiä kuntayhtymän hallinnosta, jollei tässä laissa säädetä toisin. Kuntayhtymän perussopimuksen hyväksymiseen ja muuttamiseen sovelletaan 20 §:n ja 21 §:n 3 momentin säännöksiä vastuukunnan edustajainkokouksen päätöksenteosta.

20 §

Edustajainkokous

Kuntien edustajainkokous päättää sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoimintasopimuksesta, toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista sekä talousarviosta ja taloussuunnitelmasta. Lisäksi se valitsee 22 §:ssä tarkoitetun toimielimen.

Edustajainkokouksessa jokaisella kunnalla on vähintään yksi kunnan valitsema edustaja. Jos kunnat eivät ole toisin sopineet, kunnan edustajien yhteenlaskettu äänimäärä edustajainkokouksessa perustuu kunnan asukaslukuun. Kunnan valitsemien edustajien äänimäärä jakautuu tasan heistä saapuvilla olevien kesken. Edustajainkokouksen kokoonpanon tulee vastata alueen kuntien valtuustoissa edustettuina olevien eri ryhmien kunnallisvaaleissa saamaa ääniosuutta alueella vaalilaissa (714/1998) säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

Edustajainkokous on päätösvaltainen, kun kokouksessa on edustettuna vähintään kaksi kolmannesta edustajainkokoukseen osallistuvista kunnista ja niiden asukasluku on vähintään puolet kaikkien edustajainkokoukseen osallistuvien kuntien yhteenlasketusta asukasluvusta.

Edustajainkokouksen päätöksentekomenettelyyn ja muutoksenhakuun edustajainkokouksen päätöksistä sovelletaan mitä valtuustosta säädetään kuntalain 7 ja 11 luvussa.

21 §

Yhteistoimintasopimus

Sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen kuntien edustajainkokous hyväksyy sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevan yhteistoimintasopimuksen. Siinä on sovittava:

1) tavasta, jolla edustajainkokouksen ja toimielimen päätöksenteko järjestetään;

2) edustajainkokouksen tehtävistä ja toimivallasta;
3) kunnan edustajien lukumäärästä edustajainkokouksessa ja edustajien äänivallan määräytymisestä;
4) toimielimen jäsenten lukumäärästä ja äänivallan perusteista; sekä
5) sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksesta sekä muista taloutta koskevista asioista.

Yhteistoimintasopimuksessa voidaan myös sopia, että erikseen määrätyissä asioissa päätös edellyttää sopimuksen mukaista määräenemmistöä.

Yhteistoimintasopimuksesta ja sen muuttamisesta päätetään edustajainkokouksessa. Jos kunnat eivät ole toisin sopineet, sopimuksen hyväksyminen ja muuttaminen edellyttää, että sitä kannattaa yksi tai useampi kunta, joiden asukasluku on vähintään puolet edustajainkokouksessa läsnä olevien edustajien yhteenlasketusta äänimäärästä.

22 §

Yhteinen toimielin

Sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen vastuukunnassa on yhteinen toimielin. Se vastaa alueen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä. Toimielimen jäsenet valitaan valtuuston toimikaudeksi, jollei edustajainkokous ole toisin päättänyt.

Toimielimen jäseneksi voidaan valita henkilö, joka on vaalikelpoinen alueeseen kuuluvan kunnan vastaavaan toimielimeen.

Toimielimen kokoonpanon tulee vastata alueen kuntien valtuustoissa edustettuina olevien eri ryhmien kunnallisvaaleissa saamaa ääniosuutta alueella vaalilaissa säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

Vastuukunnan yhteisen toimielimen kokoonpanoon sovelletaan muutoin, mitä kuntalaissa säädetään kunnan toimielimestä.

23 §

Toimielimen tehtävät

Toimielimellä on päätösvalta edellä 10 §:ssä tarkoitetuista järjestämisvastuuseen kuuluvista asioista. Toimielimen tehtävänä on yhteistoimintasopimuksen ja edustajainkokouksen asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden rajoissa:

1) huolehtia sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteuttamisesta; ja
2) päättää sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisestä sekä seurata tavoitteiden saavuttamista ja raportoida niistä alueen kunnille.

Toimielimen tehtävänä on lisäksi valvoa sosiaali- ja terveysalueen tai perustason alueen etua 10 §:ssä tarkoitetuissa järjestämisvastuuseen kuuluvissa asioissa, edustaa aluettaan ja tehdä sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevat sopimukset.

Vastuukunnan kunnanhallituksella ei ole kuntalain 51 §:ssä tarkoitettua oikeutta ottaa käsiteltäväkseen 1 momentissa tarkoitettua toimielimelle tai sen alaiselle viranomaiselle kuuluvaa asiaa, jossa asianomainen viranomainen on tehnyt päätöksen. Toimielimen tekemän muuhun päätökseen sovelletaan, mitä kuntalain 51 §:ssä säädetään, jolleivät kunnat ole yhteistoimintasopimuksessa toisin sopineet.

24 §

Vähemmistökielen jaosto

Erikielisiä tai kaksikielisiä kuntia käsittävällä sosiaali- ja terveysalueella ja perustason alueella on oltava toimielimen asettama vähemmistökielen jaosto. Sen tehtävänä on seurata alueen kielellisen vähemmistön palvelujen saatavuutta ja laatua sekä tehdä ehdotuksia palvelujen kehittämiseksi. Jaostolla voi olla myös muita toimielimen määräämiä tehtäviä. Vähemmistökielen jaosto antaa toimielimelle vuosittain kertomuksen vähemmistökielisten palvelujen toteutumisesta.

Vähemmistökielen jaoston jäseniksi valitaan alueen vähemmistökielistä väestöä edustavia henkilöitä.

Sosiaali- ja terveysalueella, johon kuuluu saamelaisten kotiseutualueeseen kuuluva kunta, on oltava toimielimen asettama saamenkielen jaosto. Jaoston jäseneksi valitaan saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 3 §:ssä tarkoitettuja saamelaisia edustavia henkilöitä. Jaostoon sovelletaan muutoin mitä 1

momentissa säädetään vähemmistökielen jaostosta.

Jos sosiaali- ja terveysalueen palvelujen järjestämisestä vastaa kuntayhtymä, tässä pykälässä todettu jaosto toimii kuntayhtymän hallituksen alaisena.

25 §

Kirjanpitovelvollisuus

Toimielimen järjestämisvastuulle kuuluvien tehtävien kirjanpito on eriytettävä vastuukunnan kirjanpidossa.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto antaa ohjeita ja lausuntoja kirjanpitolain ja kuntalain 68 – 70 §:n soveltamisesta toimielimen kirjanpitovelvollisuuteen.

26 §

Toimielimen tilinpäätös

Toimielimen tilikausi on kalenterivuosi. Toimielimen on laadittava tilikaudelta erillistilinpäätös ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä saatettava se vastuukunnan kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot toimielimen toiminnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta ja rahoituksesta. Tätä varten tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa. Toimielimen erillistilinpäätös yhdistellään kunnan tilinpäätöksessä.

Tilinpäätöksen allekirjoittaa toimielimen puheenjohtaja.

27 §

Toimintakertomus ja tilikauden tuloksen käsittely

Toimielimen on toimintakertomuksessaan esitettävä selvitys sille asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista sen talouteen liittyvistä olennaisista asioista, joista ei ole tehtävä selkoa tulos- tai rahoituslaskelmassa taikka taseessa. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Jollei yhteistoimintasopimuksessa toisin määrätä, edustajainkokous hyväksyy tilinpäätöksen ja päättää vastuuvapaudesta.

28 §

Toimielimen oma pääoma

Toimielimen oma pääoma muodostuu peruspääomasta, arvonkorotusrahastosta sekä oman pääoman muista eristä.

Peruspääoma on kunnan omanpääomanehtoinen sijoitus. Arvonkorotusrahasto muodostuu pysyviin vastaaviin tehdyistä arvonkorotuksista.

29 §

Lainanotto

Toimielimen toimintaa koskevasta lainasta päättää toimielin yhteistoimintasopimuksen määräämissä rajoissa.

30 §

Toimielintä koskevien säännösten soveltaminen

Toimielimeen sovelletaan tässä luvussa säädetyn lisäksi mitä kuntalain 77 §:ssä säädetään yhteisestä toimielimestä.

Erityisvastuualue

31 §

Erityisvastuualueen kuntayhtymä

Erityisvastuualueelle 16 §:n mukaan kuuluvista tehtävistä vastaa erityisvastuualueen

kuntayhtymä. Kuntayhtymään sovelletaan kuntalain kuntayhtymää koskevia säännöksiä, jollei tässä laissa toisin säädetä.

32 §

Erityisvastuualueen yhtymäkokous

Erityisvastuualueen yhtymäkokouksessa ovat edustettuina kaikki erityisvastuualueen sosiaali- ja terveysalueisiin kuuluvat kunnat. Kuntien edustajien lukumäärä ja äänimäärä yhtymäkokouksessa määräytyy kunnan asukasluvun perusteella. Jokaisella kunnalla on yhtymäkokouksessa vähintään yksi edustaja.

Yhtymäkokous pidetään vähintään kaksi kertaa vuodessa. Yhtymäkokous on päätösvaltainen, kun kokouksessa on edustettuna vähintään kaksi kolmannesta erityisvastuualueen jäseninä olevien kuntien yhteenlasketusta asukasluvusta.

Yhtymäkokous antaa tarpeelliset määräykset erityisvastuualueen tehtäviin liittyvien asioiden valmistelusta ja päätösten täytäntöönpanosta sekä päättää erityisvastuualueen rahoituksesta.

33 §

Hallitus ja sen tehtävät

Erityisvastuualueen tehtävien käytännön toimeenpanosta vastaa erityisvastuualueen hallitus. Hallituksen valitsee erityisvastuualueen yhtymäkokous.

Hallitus vastaa erityisvastuualueen hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä yhtymäkokouksen päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Hallitus valvoo erityisvastuualueen etua, ja, jollei perussopimuksessa toisin sovita, edustaa erityisvastuualuetta ja käyttää sen puhevaltaa.

34 §

Hallituksen kokoonpano

Erityisvastuualueen hallituksessa tulee olla vähintään yksi edustaja jokaisesta erityisvastuualueeseen kuuluvasta sosiaali- ja terveysalueesta.

Hallituksen käsitellessä 16 §:n 4 kohdassa tarkoitettuja, sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimus-, koulutus ja kehittämistoiminnan suunnittelua ja yhteensovittamista koskevia asioita sekä 16 §:n 5 kohdassa tarkoitettuja sosiaali- ja terveydenhuollon työvoimatarpeen arviointia koskevia asioita, siihen kuuluu lisäksi alueen korkeakoulujen, tutkimus- ja kehittämistoiminnan sekä työvoimahallinnon ja maakunnan liittojen edustajia.

35 §

Hallituksen toimivaltaisuus

Hallitus on toimivaltainen, kun sen jäsenistä enemmän kuin puolet on läsnä.

Hallituksen toimiessa 34 §:n 2 momentissa tarkoitetussa kokoonpanossa sen toimivaltaisuuden edellytyksenä on 1 momentissa säädetyn lisäksi, että sosiaali- ja terveysalueita edustavat läsnä olevat jäsenet yhdessä puheenjohtajan kanssa muodostavat enemmistön.

36 §

Erityisvastuualueen vähemmistökielen jaosto

Erikielisiä ja kaksikielisiä kuntia käsittävällä erityisvastuualueella on oltava hallituksen asettama vähemmistökielen jaosto. Sen tehtävänä on seurata erityisvastuualueen kielellisen vähemmistön palvelujen saatavuutta ja laatua sekä tehdä ehdotuksia palvelujen kehittämiseksi. Jaostolla voi olla myös muita hallituksen määräämiä tehtäviä. Jaosto antaa vuosittain erityisvastuualueelle kertomuksen vähemmistökielisten palvelujen toteutumisesta erityisvastuualueella.

Jaoston jäseniksi valitaan erityisvastuualueen kuntien vähemmistökielistä väestöä edustavia henkilöitä.

37 §

Toimeenpanosopimus

Erityisvastuualueen tehtävien toteuttamisesta päätetään yhtymäkokouksen vahvistamassa, yhdessä erityisvastuualueeseen kuuluvien sosiaali- ja terveysalueiden vastuukun-

tien kanssa laaditussa toimeenpanosopimuksessa. Toimeenpanosopimuksessa on sovittava edellä 16 §:ssä tarkoitettujen tehtävien toimeenpanosta ja niiden edellyttämistä yhteistyörakenteista.

Toimeenpanosopimuksen valmistelusta ja sen toimeenpanon seurannasta vastaa erityisvastuualueen hallitus. Sopimus laaditaan neljäksi vuodeksi. Sopimuksen toteutumista on arvioitava joka toinen vuosi sekä tehtävä siihen tarvittaessa muutokset.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä asioista, joita toimeenpanosopimukseen on sisällytettävä.

38 §

Erityisvastuualueen toimintasuunnitelma

Erityisvastuualueen yhtymäkokous vahvistaa vuosittain alueensa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevan toimintasuunnitelman. Toimintasuunnitelman tulee perustua erityisvastuualueen toimeenpanosopimukseen. Suunnitelman valmistelusta vastaa erityisvastuualueen hallitus.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä asioista, joita toimintasuunnitelmaan on sisällytettävä.

39 §

Sosiaali- ja terveysalueita ja perustason alueita sitova erityisvastuualueen päätösvalta

Erityisvastuualueen yhtymäkokouksella on toimintasuunnitelmaa hyväksyessään oikeus tehdä sosiaali- ja terveysalueita ja perustason alueita sekä niiden vastuukuntia sitovia päätöksiä niiden järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen tuottamisesta. Päätös voidaan tehdä tilanteissa, joissa tehtävä ratkaisu on merkittävä koko erityisvastuualueen kannalta, jolla estetään päällekkäistä toimintaa, edistetään rajallisten voimavarojen hallintaa, tai joissa on varmistettava palveluiden yhdenvertainen saatavuus, ja joiden osalta erityisvastuualueeseen kuuluvat sosiaali- ja terveysalueiden ja perustason alueiden vastuukunnat eivät ole päässeet sopimukseen.

Ennen päätöksentekoa erityisvastuualueen on pyrittävä järjestämään asia sopimalla siitä sosiaali- ja terveysalueiden ja perustason alueiden vastuukuntien kanssa.

40 §

Erityisvastuualueen talousarvio

Erityisvastuualueen talousarvion hyväksyy yhtymäkokous. Ennen hyväksymistä on erityisvastuualueeseen kuuluvien sosiaali- ja terveysalueiden toimielimille varattava mahdollisuus antaa lausunto talousarvioesityksestä ja alustavasta toimintasuunnitelmasta.

4 luku

Ohjaus, suunnittelu ja kehittäminen

41 §

Yleinen ohjaus, suunnittelu ja kehittäminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon yleinen ohjaus, suunnittelu, kehittäminen ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Osana tätä tehtävää sosiaali- ja terveysministeriö laatii jäljempänä 43 §:ssä tarkoitettua sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukuntaa kuullen pitkän aikavälin strategiset linjaukset, jotka ohjaavat palvelujen järjestämisestä vastaavia organisaatioita palvelurakenteen kehittämisessä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ohjauksen, suunnittelun ja kehittämisen kansallisena asiantuntijaviranomaisena toimii Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

42 §

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma

Valtioneuvosto vahvistaa joka neljäs vuosi hallituksen valtiontaloutta koskevien päätösten kanssa yhteensopivan sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämisohjelman (kansallinen kehittämisohjelma). Kehittämis-

ohjelmassa määritellään koko ohjelmakauden kattavat keskeisimmät sosiaali- ja terveyspoliittiset tavoitteet, kehittämistoiminnan ja valvonnan painopisteet sekä niiden toteuttamista tukevat keskeiset uudistus- ja lainsäädäntöhankkeet, ohjeet ja suositukset. Kansallista kehittämisohjelmaa voidaan tarkistaa vuosittain ohjelman tavoitteiden toteuttamista tukevien toimenpiteiden osalta. Muutoin kansallista kehittämisohjelmaa voidaan muuttaa erityisestä syystä.

Kansallisessa kehittämisohjelmassa voidaan asettaa myös sellaisia valtion sosiaali- ja terveydenhuollon keskus- ja aluehallintoon kohdistuvia ohjelman toteuttamista koskevia keskeisimpiä tavoitteita ja toimenpidesuosituksia, jotka ovat perusteltuja kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon tarkoituksenmukaiseksi toteuttamiseksi.

43 §

Sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunta

Sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimii sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunta. Sen tarkoituksena on koota ja panna toimeen sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisia tavoitteita sekä edistää valtakunnallisten ja alueellisten toimijoiden yhteistyötä. Valtioneuvosto asettaa neuvottelukunnan neljäksi vuodeksi kerrallaan.

Neuvottelukunta valmistelee sosiaali- ja terveysministeriölle kansallisesti koottujen tavoitteiden perusteella esityksen kansalliseksi kehittämisohjelmaksi sekä edistää ja seuraa ohjelman toteutumista. Lisäksi neuvottelukunta tekee sosiaali- ja terveysministeriölle tarvittaessa ehdotuksia sellaisten suositusten ja ohjeiden antamiseksi, joilla voidaan edistää ja tukea kehittämisohjelman tavoitteiden toteutumista, sekä sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämistoimintaan käytettävissä olevien määrärahojen kohdentamisesta kehittämistoiminnan eri painopistealueille. Neuvottelukunnan tulee hoitaa myös ne tehtävät, jotka määrätään erikseen valtioneuvoston tekemässä neuvottelukunnan asettamispäätöksessä.

Neuvottelukunnasta ja sen kokoonpanosta ja tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

44 §

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämisohjelman johtoryhmä

Sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnan yhteydessä toimii valtioneuvoston nimeämä sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämisohjelman johtoryhmä. Johtoryhmän tehtävänä on:

1) johtaa kansallisen kehittämisohjelman valmistelua sekä valtakunnallista ja alueellista toimeenpanoa;

2) edistää keskushallinnon ja alueiden välistä yhteistyötä;

3) käsitellä sosiaali- ja terveysjärjestöjen kanssa kansallisen kehittämisohjelman puitteissa tehtävän yhteistyön kysymyksiä;

4) käsitellä ohjaus- ja valvontatoimenpiteiden kokonaisuutta; sekä

5) hoitaa muita kansallisen kehittämisohjelman toimeenpanoon liittyviä valtakunnallisia ohjaustehtäviä.

Johtoryhmästä ja sen kokoonpanosta ja tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

45 §

Kehittämishankkeelle myönnettävä valtionavustus

Sosiaali- ja terveysministeriö voi myöntää sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen vastuukunnalle ja erityisvastuualueen kuntayhtymälle hankeavustusta kansallisen kehittämisohjelman toteuttamiseksi valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa. Kehittämishankkeen toteuttajina voi olla myös useampi alue yhdessä.

Valtionavustusta voidaan myöntää edellyttäen, että hankkeella toteutetaan kansallisessa kehittämisohjelmassa asetettuja sosiaali- ja terveyspoliittisia tavoitteita ja siinä otetaan huomioon alueelliset kehittämistarpeet.

Valtionavustukseen sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001). Sosiaali- ja terveysministeriö on valtionapuviranomainen so-

siaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeita koskevissa asioissa.

Sosiaali- ja terveysalueelle, perustason alueelle tai erityisvastuualueelle voidaan myöntää valtionavustusta enintään 75 prosenttia valtionavustukseen oikeuttavista kustannuksista. Sosiaali- ja terveysalueen, perustason alueen tai erityisvastuualueen omarahoitusosuuden tulee olla vähintään 25 prosenttia valtionavustukseen oikeuttavista kustannuksista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää valtionavustuksen jakamisen perusteista, valtionavustuksen hakemisesta, myöntämisestä ja maksamisesta sekä valtionavustuksen käytön seurannasta, arvioinnista ja valvonnasta.

46 §

Kehittämistoiminta sosiaali- ja terveysalueella

Sosiaali- ja terveysalueen vastuukunta vastaa alueensa perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalihuollon kehittämisestä, sen rakenteesta ja osaamisen vahvistamisesta sekä alue- ja organisaatiorajat ylittävästä kehittämisyhteistyöstä. Sosiaali- ja terveysalueen on otettava huomioon erityisvastuualueen tutkimus- ja kehittämistoimintaa koskevat linjaukset.

5 luku

Rahoitus

Alueiden toiminnan rahoitus

47 §

Perustason alueen rahoitus

Perustason alueeseen kuuluvat kunnat vastaavat perustason alueen rahoituksesta siten kuin kuntien välisestä kustannusten jaosta on sovittu 21 §:ssä tarkoitetussa yhteistoimintasopimuksessa.

Jos kunnat eivät toisin sovi, ne osallistuvat perustason alueen kustannusten rahoitukseen kunnan asukasmäärään perustuvalla maksulla, jota on painotettu kuntien peruspalvelujen valtionosuuslaskennassa käytettävien, kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain x pykälässä tarkoitettujen sosiaali- ja terveydenhuollon määräytymisperusteiden mukaisesti.

48 §

Sosiaali- ja terveysalueen rahoitus

Sosiaali- ja terveysalueeseen kuuluvat kunnat vastaavat sosiaali- ja terveysalueen rahoituksesta siten kuin kuntien välisestä kustannusten jaosta on sovittu 21 §:ssä tarkoitetussa yhteistoimintasopimuksessa.

Jos kunnat eivät toisin sovi, ne osallistuvat sosiaali- ja terveysalueen kustannusten rahoitukseen kunnan asukasmäärään perustuvalla maksulla, jota on painotettu kuntien peruspalvelujen valtionosuuslaskennassa käytettävien, kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain **x** pykälässä tarkoitettujen sosiaali- ja terveydenhuollon määräytymisperusteiden mukaisesti.

Jos sosiaali- ja terveysalueeseen kuuluvat kunnat eivät toisin sovi, alueeseen kuuluva perustason alue osallistuu sosiaali- ja terveysalueen yhteisistä tehtävistä aiheutuviin kustannuksiin perustason alueen asukasmäärään perustuvalla maksulla. Perustason alue maksaisi asukkaittensa käyttämistä, sosiaali- ja terveyspalvelualueen järjestämistä palveluista käytön mukaan määräytyvällä maksulla.

49 §

Erityisvastuualueen rahoitus

Erityisvastuualueen rahoituksesta vastaavat erityisvastuualueeseen kuuluvat sosiaali- ja terveysalueet.

Erityisvastuualueen rahoituksesta sovitaan erityisvastuualueen perussopimuksessa. Jos perussopimuksessa ei toisin sovita, erityisvastuualueeseen kuuluvat sosiaali- ja terveysalueet osallistuvat erityisvastuualueen kustannusten rahoitukseen asukasmäärään perustuvalla maksulla.

50 §

Alijäämän kattaminen

Sosiaali- ja terveysalueen, perustason alueen ja erityisvastuualueen talousarvion taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta (*alijäämän kattamisvelvollisuus*).

51 §

Sosiaali- ja terveysalueen tai perustason alueen vastuu hoidon ja hoivan kustannusten korvaamisesta

Jos sosiaali- tai terveydenhuollon toimintayksikössä on hoidettavana henkilö, joka ei ole toimintayksikköä ylläpitävän sosiaali- ja terveysalueen tai perustason alueen kunnan asukas, on sen sosiaali- ja terveysalueen tai perustason alueen vastuukunnan, jolla on vastuu hoidon tai hoivan järjestämisestä, korvattava aiheutuneet kustannukset, jollei kustannusten korvaamisesta muualla toisin säädetä.

Korvauksen on perustuttava tuotteistukseen tai tuotehintaan, jolla toimintayksikkö seuraa omaa toimintaansa. Korvauksesta vähennetään henkilön suorittama asiakasmaksu ja muut palvelun tuottajan saamat toimintatulot hoitoon tai hoivaan liittyen. Asiakasmaksu määräytyy sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) mukaisesti. Palvelujen korvausperusteista ja laskutusmenettelystä voidaan tarvittaessa säätää tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Valtion koulutuskorvaukset

52 §

Koulutuskorvaus yliopistolliselle sairaalalle

Yliopistollisen sairaalan ylläpitäjälle korvataan valtion varoista kustannuksia, jotka aiheutuvat lääkärien ja hammaslääkärien perus- ja erikoistumiskoulutuksesta. Peruskoulutuksen korvaus lasketaan lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksen aloittaneiden opiskelijoiden lukumäärän ja suoritettujen tutkintojen lukumäärän keskiarvon perusteella. Erikoistumiskoulutuksen korvaus perustuu tutkintojen lukumäärään ja tutkinnosta määrättyyn korvaukseen.

Tutkintojen lukumäärään perustuvaa koulutuskorvausta ei kuitenkaan suoriteta terveydenhuollon erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkäritutkinnosta sekä liikuntalääketieteen, työterveyshuollon ja yleislääketieteen erikoislääkärin tutkinnosta. Jos tällaista koulutusta annetaan yliopistollisessa sairaalassa, sen ylläpitäjälle suoritetaan valtion varoista korvausta koulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin toteutuneiden koulutuskuukausien määrän perusteella.

53 §

Koulutuskorvaus yliopistolle

Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutusta järjestävälle yliopistolle korvataan valtion varoista koulutuksesta aiheutuvia kustannuksia. Erikoistumiskoulutuksen korvaus perustuu tutkintojen lukumäärään ja tutkinnosta määrättyyn korvaukseen.

54 §

Koulutuskorvaus muulle terveydenhuollon toimintayksikölle

Jos lääkärin tai hammaslääkärin peruskoulutusta annetaan muussa terveydenhuollon toimintayksikössä kuin yliopistollisessa sairaalassa, sosiaali- ja terveysalueen vastuukunta, jossa on yliopistollinen sairaala, korvaa kustannukset asianomaiselle julkiselle palvelun tuottajalle tai muulle sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetylle palvelujen tuottajalle siten kuin siitä on osapuolten kesken sovittu.

Jos yliopisto käyttää lääkärin tai hammaslääkärin erikoistumiskoulutukseen muuta terveydenhuollon toimintayksikköä kuin yli-

opistollista sairaalaa, kunnalle, kuntayhtymälle, valtion mielisairaalalle tai muulle sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetylle palvelujen tuottajalle suoritetaan valtion varoista laskennallisin perustein määräytyvä korvaus yliopiston hyväksymän koulutusohjelman mukaisesta erikoistumiskoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin. Korvaus perustuu toteutuneisiin koulutuskuukausiin. Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutukseen sisältyvästä yhdeksän kuukauden kestoisesta terveyskeskuskoulutuksesta johtuvista kustannuksista suoritetaan valtion varoista korvaus vain, jos terveyskeskuskoulutuksessa on varmistettu kansanterveystyön sekä perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalihuollon yhteistyön osaaminen. Terveyskeskuskoulutusta suorittavalle on lisäksi nimettävä ohjaaja, jonka tulee olla palvelussuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään ja jonka tulee varmistaa koulutuksen laatu ja kehittäminen. Terveyskeskuskoulutusta toteutetaan terveydenhuoltolain (1326/2010) 8 §:n 3 momentissa tarkoitetun laadunhallinnan ja potilasturvallisuuden täytäntöönpanosuunnitelman mukaisesti.

Sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen vastuukunnalle sekä Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle suoritetaan valtion varoista laskennallisin perustein korvaus terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 13 §:ssä tarkoitetun pätevyyden edellyttämästä palvelusta, mainitun lain 4 §:n 3 momentissa tarkoitetusta yleislääketieteen erityiskoulutuksesta aiheutuvista kustannuksista sekä laillistetun hammaslääkärin käytännön palvelusta ja hammaslääkärin peruskoulutukseen sisältyvästä syventävästä käytännön harjoittelusta johtuvista kustannuksista. Korvaus perustuu koulutuksessa olevien ja koulutuskuukausien määrään. Korvausta ei kuitenkaan suoriteta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 13 §:ssä tarkoitetusta palvelusta siltä osin kuin se ylittää kuusi kuukautta, jollei Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto edellytä tätä pidempää palvelua.

Valtion korvaus tutkimustoimintaan

55 §

Tutkimusrahoituksen kohdentaminen

Erityisvastuualue asettaa nelivuotiskaudeksi terveydenhuollon yliopistollisen tutkimustoimikunnan mahdollisine jaostoineen. Tutkimustoimikunnassa on monitieteinen edustus erityisvastuualueen terveydenhuollon toimintayksiköistä.

56 §

Yliopistotasoisen terveyden tutkimuksen rahoitus

Sosiaali- ja terveysministeriö määrittelee yhteistyössä 55 §:ssä tarkoitettujen erityisvastuualueiden tutkimustoimikuntien kanssa yliopistotasoisen terveyden tutkimuksen painoalueet ja tavoitteet nelivuotiskausittain.

Yliopistotasoiseen terveyden tutkimukseen myönnetään valtion rahoitusta erityisvastuualueiden tutkimustoimikunnille sosiaali- ja terveysministeriön neljäksi vuodeksi kerrallaan tekemän päätöksen mukaisesti. Ministeriön päätös perustuu tutkimustoiminnan painoalueiden ja tavoitteiden toteutumiseen sekä tutkimuksen laatuun, määrään ja tuloksellisuuteen edellisellä nelivuotiskaudella. Jos erityisvastuualueiden aluejako muuttuu nelivuotiskauden aikana, sosiaali- ja terveysministeriön päätöstä on muutettava aluejaon muutosta vastaavasti.

Tutkimustoimikunta päättää tutkimusrahoituksen myöntämisestä alueellaan hakemusten perusteella. Terveydenhuollon toimintayksikköä ylläpitävä sosiaali- ja terveysalueen tai perustason alueen vastuukunta, valtion mielisairaala tai sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetty palvelujen tuottaja voivat hakea terveyden tutkimuksen rahoitusta.

57 §

Valtakunnallinen terveyden tutkimuksen arviointiryhmä

Sosiaali- ja terveysministeriö asettaa valtakunnallisen asiantuntijoista koostuvan terveyden tutkimuksen arviointiryhmän. Arviointiryhmän tehtävänä on arvioida terveyden tutkimuksen laatua, määrää ja tuloksellisuutta sekä painoalueiden ja tavoitteiden saavuttamista kuluneella nelivuotiskaudella ja tehdä sosiaali- ja terveysministeriölle ehdotus yliopistotasoisen terveyden tutkimuksen rahoituksen jakamisesta erityisvastuualueille seuraavana nelivuotiskautena.

Korvausmenettely

58 §

Koulutuskorvauksen ja tutkimusrahoituksen maksaminen

Aluehallintovirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto maksavat valtion koulutuskorvauksen. Tutkintojen ja opinnot aloittaneiden opiskelijoiden määrään perustuva koulutuskorvaus maksetaan yliopistollisen sairaalan ylläpitäjälle sekä erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutusta järjestävälle yliopistolle ilman eri hakemusta.

Toteutuneisiin koulutuskuukausiin perustuva korvaus maksetaan puolivuosittain hakemusten perusteella. Ensimmäisen vuosipuoliskon osalta korvausta on haettava viimeistään saman vuoden syyskuun 30 päivänä ja toisen vuosipuoliskon osalta viimeistään seuraavan vuoden maaliskuun 31 päivänä. Aluehallintoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston on ratkaistava määräajassa jätetty korvaushakemus sen kalenterivuoden aikana, jolloin hakemus on saapunut. Aluehallintovirasto maksaa tutkimusrahoituksen kuukausittain erityisvastuualueen tutkimustoimikunnalle, joka maksaa rahoituksen edelleen hankkeiden toteuttajille.

Muilta osin korvauksen maksamiseen ja muuhun menettelyyn sekä muutoksenhakuun liittyvissä asioissa noudatetaan, mitä valtionavustuslain 20 §:n 1 momentissa, 21, 24–26 ja 28 §:ssä, 29 §:n 2 momentissa sekä 30 ja 34 §:ssä säädetään.

59 §

Tietojenantovelvollisuus

Kukin lääkäri- tai hammaslääkärikoulutusta antava yliopisto ilmoittaa kalenterivuosittain sosiaali- ja terveysministeriölle suoritettujen lääkäri- ja hammaslääkäritutkintojen sekä erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkäritutkintojen määrän.

Sosiaali- ja terveysalueen, jossa on yliopistollinen sairaala, sekä erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutusta järjestävän yliopiston on annettava sosiaali- ja terveysministeriölle vuosittain seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä selvitys siitä, miten se on käyttänyt saamansa koulutuskorvauksen.

Erityisvastuualueen tutkimustoimikunnan on annettava sosiaali- ja terveysministeriölle vuosittain seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä selvitys siitä, mille tutkimushankkeille ja painoalueille rahoitusta on osoitettu.

60 §

Kunnan tai kuntayhtymän tilojen käyttäminen koulutus- ja tutkimustoimintaan

Yliopistolla on oikeus käyttää yliopistollista sairaalaa lääketieteellisen koulutusyksikön koulutus- ja tutkimustoiminnan tarpeisiin.

Terveydenhuoltohenkilökunnan koulutuksesta ja terveydenhuoltoalan tutkimuksesta huolehtivalla yliopistolla ja muulla sosiaali- ja terveysalan koulutuksen järjestäjällä on oikeus käyttää sosiaali- ja terveysalueen sairaaloita ja erillisiä toimintayksiköitä muunkin kuin 1 momentissa tarkoitetun terveydenhuoltoalan koulutus- ja tutkimustoiminnan järjestämiseen siten kuin siitä on sovittu sosiaali- ja terveysalueen vastuukunnan ja koulutus- ja tutkimustoimintaa harjoittavan koulutuksen järjestäjän kesken.

Yliopistolla on oikeus käyttää perusterveydenhuollon toimintayksikön tiloja erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutukseen sisältyvänä terveyskeskuksessa suoritettavana yhdeksän kuukautta kestävänä koulutusaikana siten kuin siitä on sovittu kunnan tai kuntayhtymän ja yliopiston kesken.

Sosiaali- ja terveysalueen vastuukunnan on huolehdittava siitä, että yliopiston ja muun sosiaali- ja terveysalan koulutuksen järjestäjän käytettävissä on sellaiset koulutus- ja tutkimustoiminnassa tarvittavat huonetilat kiinteine koneineen ja laitteineen sekä koulutus- ja tutkimushenkilökunnan ja opiskelijoiden sosiaaliset tilat, jotka on välttämätöntä sijoittaa sosiaali- ja terveysalueen toimintayksikköön.

Sosiaali- ja terveysalueen vastuukunnan palveluksessa olevat terveydenhuollon ammattihenkilöt ovat velvollisia osallistumaan terveydenhuoltoalan koulutus- ja tutkimustoimintaan siten kuin siitä sovitaan vastuukunnan ja yliopiston tai muun koulutuksen järjestäjän kesken.

61 §

Asetuksenantovaltuus

Lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksesta suoritettavien korvausten suuruudesta ja korvausten maksamiseen liittyvistä menettelyistä säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Yliopistotasoisen terveyden tutkimuksen painoalueista ja tavoitteista sekä tutkimusrahoituksen jakamisen muista perusteista ja menettelystä sekä yliopistotasoisen terveyden tutkimuksen arviointiryhmän asettamisesta, kokoonpanosta ja tehtävistä säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksen kustannuksiin suoritettavaan korvaukseen ja yliopistotasoisen terveyden tutkimuksen rahoitukseen oikeutetuista palvelujen tuottajista.

6 luku

Valvonta

62 §

Valvonta ja siihen liittyvä ohjaus

Sosiaali- ja terveysalueiden ja perustason alueiden ja erityisvastuualueiden palvelurakenteen, toiminnan ja niiden järjestämien palvelujen lainmukaisuuden valvonta ja siihen liittyvä ohjaus kuuluu aluehallintovirastolle toimialueellaan.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ohjaa aluehallintovirastojen toimintaa valvonnan ja siihen liittyvän ohjauksen toimeenpanossa, yhteensovittamisessa ja yhdenmukaistamisessa. Lisäksi lupa- ja valvontavirasto valvoo sosiaali- ja terveysalueiden, perustason alueiden ja erityisvastuualueiden palvelurakenteen, toiminnan ja niiden järjestämien palvelujen lainmukaisuutta sekä antaa valvontaan liittyvää ohjausta erityisesti silloin, kun kysymyksessä ovat:

1) periaatteellisesti tärkeät tai laajakantoiset asiat;

2) usean aluehallintoviraston toimialuetta tai koko maata koskevat asiat;

3) asiat, jotka liittyvät olennaisesti Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastossa käsiteltävään muuhun sosiaalihuoltoa tai terveydenhuoltoa taikka terveydenhuollon ammattihenkilöä koskevaan valvonta-asiaan; sekä

4) asiat, joita aluehallintovirasto on esteellinen käsittelemään.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja aluehallintovirastojen tarkemmasta työnjaosta ohjauksessa ja valvonnassa säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

63 §

Ohjaus- ja arviointikäynnit

Aluehallintovirastot ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voivat tehdä 62 §:ssä tarkoitetun ohjauksen toteuttamiseksi ohjaus- ja arviointikäyntejä sosiaali- ja terveysalueille, perustason alueille ja erityisvastuualueille.

Ohjaus- ja arviointikäynneistä ja niiden ohjelmasta on sovittava ennakkoon asianomaisen sosiaali- ja terveysalueiden, perustason alueiden ja erityisvastuualueiden kanssa.

64 §

Tarkastusoikeus

Aluehallintovirasto ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voivat tarkastaa tässä laissa tarkoitetun toiminnan ja palvelut sekä niiden järjestämisessä käytettävät toimintayksiköt ja toimitilat silloin, kun tarkastuksen tekemiseen on perusteltu syy. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi määrätä aluehallintoviraston tekemään puolestaan edellä mainitun tarkastuksen. Tarkastus voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta. Tarkastusmääräykseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Tarkastaja on päästettävä kaikkiin toimipaikan tiloihin. Tarkastuksessa on salassapitosäännösten estämättä esitettävä kaikki tarkastajan pyytämät asiakirjat, jotka ovat välttämättömiä tarkastuksen toimittamiseksi. Lisäksi tarkastajalle on salassapitosäännösten estämättä annettava maksutta hänen pyytämänsä jäljennökset tarkastuksen toimittamiseksi tarpeellisista asiakirjoista. Tarkastajalla on myös oikeus ottaa valokuvia tarkastuksen aikana. Tarkastajan apuna voi olla tarkastuksen toteuttamiseksi tarpeellisia asiantuntijoita.

Tarkastuksesta on pidettävä pöytäkirjaa. Tarkastuksessa erityisesti huomioon otettavista asioista ja tarkastusmenettelyn tarkemmasta sisällöstä sekä tarkastuksessa pidettävästä pöytäkirjasta ja sen säilyttämisestä ja säilyttämisajasta voidaan tarvittaessa säätää valtioneuvoston asetuksella.

65 §

Määräykset ja pakkokeinot

Jos sosiaali- tai terveydenhuollon järjestämisessä tai toteuttamisessa havaitaan asiakas- tai potilasturvallisuutta vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia taikka toiminta on muutoin tämän tai muun sosiaali- tai terveydenhuoltoa koskevan lain vastaista, aluehallintovirasto tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Jos asiakas- tai potilasturvallisuus sitä edellyttää, toiminta voidaan määrätä välittömästi keskeytettäväksi taikka toimintayksikön, sen osan tai laitteen käyttö kieltää välittömästi.

Aluehallintovirasto ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa vastuukunnan tai kuntayhtymän noudattamaan 1 momentissa tarkoitettua määräystä sakon uhalla tai uhalla, että toiminta keskeytetään, taikka että toimintayksikön, sen osan tai laitteen käyttö kielletään.

Aluehallintoviraston ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston toiminnan keskeyttämisestä taikka toimintayksikön, sen osan tai laitteen käytön kieltämisestä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei koske lääkelaissa (395/1987) tarkoitettua toimintaa, jonka valvonnasta vastaa Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus, eikä säteilylaissa (592/1991) tarkoitettua toimintaa, jonka valvonnasta vastaa Säteilyturvakeskus. Jos Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tai aluehallintovirasto on valvonnassaan havainnut lääkehuoltoa koskevia puutteita tai muita epäkohtia, niistä on ilmoitettava Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle. Säteilyn käyttöä koskevista puutteista ja epäkohdista on ilmoitettava Säteilyturvakeskukselle.

66 §

Hallinnollinen ohjaus ja kehotus

Jos sosiaali- tai terveydenhuollon järjestämisessä tai toteuttamisessa havaittu puute, virheellisyys, laiminlyönti tai muu epäkohta ei anna aihetta edellä 65 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin, aluehallintovirasto ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voivat saattaa vastuukunnan, kuntayhtymän, toimielimen tai virheellisestä toiminnasta vastuussa olevan henkilön tietoon käsityksensä lain mukaisesta menettelystä tai kiin-

nittää valvottavan huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallinnon vaatimuksiin. Aluehallintovirasto ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voivat myös kehottaa valvottavaa korjaamaan todetun puutteen tai muun epäkohdan. Jos edellä tarkoitettuja toimenpiteitä ei voida asian kokonaisarviointiin vaikuttavat seikat huomioon ottaen pitää riittävinä, aluehallintovirasto ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voivat antaa valvottavalle huomautuksen vastaisen varalle.

Tässä pykälässä tarkoitettuun aluehallintoviraston tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston antamaan hallinnolliseen ohjaukseen tai kehotukseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

67 §

Valvonta-asian käsittely

Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto ryhtyvät tietoonsa tulleen valvonta-asian perusteella niihin toimenpiteisiin, joihin ne asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamisen tai lain noudattamisen kannalta katsovat olevan aihetta.

Kahta vuotta vanhempaan tapahtumaan perustuvaa valvonta-asiaa ei tutkita, ellei siihen ole erityistä syytä.

Muistutus ja kantelumenettelyyn perustuvasta asian ottamisesta käsiteltäväksi säädetään erikseen hallintolaissa (432/2003), potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (785/1992) ja sosiaalihuollon asiakaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000).

68 §

Valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Kunta ja kuntayhtymä ovat velvollisia antamaan Sosiaali- ja terveysalan valvontavirastolle ja aluehallintovirastolle niiden pyytämät tiedot ja selvitykset, jos ne ovat välttämättömiä viraston valvontatehtävän toteuttamiseksi. Tiedot ja selvitykset on annettava maksutta ja sen estämättä, mitä tietojen salassapitovelvollisuudesta säädetään.

7 luku

Erinäiset säännökset

69 §

Varautuminen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin

Sosiaali- ja terveysalueen vastuukunnan on varauduttava yhteistyössä alueensa perustason alueiden vastuukuntien ja muiden kuntien kanssa sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimenpiteitä edellyttäviin häiriötilanteisiin ja suuronnettomuuksiin. Sosiaali- ja terveysalueen vastuukunta on lisäksi velvollinen laatimaan yhteistyössä alueensa perustason alueiden vastuukuntien ja muiden kuntien kanssa valmiuslain (1552/2011) 12 §:n mukaisen valmiussuunnitelman sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan ja jatkuvuuden varmistamiseksi myös poikkeusoloissa.

Valtio voi osallistua sosiaalihuollossa ja terveydenhuollossa tarvittavan valmiuden ylläpitämiseen ja erityistilanteiden hoitamiseen rahoittamalla sellaista toimintaa, jonka korvaaminen valtion varoista on erityisestä syystä tarkoituksenmukaista. Toimintaa varten sosiaali- ja terveysministeriö voi nimetä ja valtuuttaa valtakunnallisia toimijoita.

70 §

Järjestämisvastuun siirtyminen eräissä tapauksissa

Jos henkilö on sijoitettu perhehoitoon, laitoshoitoon tai asumispalvelujen avulla järjestettyyn asumiseen toisen kunnan alueelle ja hän käyttää kotikuntalain (201/1994) 3 a §:ssä säädettyä kotikunnan valintaoikeuttaan, palveluja koskeva järjestämisvastuu siirtyy henkilön muuttopäivästä lukien sille sosiaali- ja terveysalueen tai perustason alueen vastuukunnalle, johon uusi kotikunta kuuluu.

71 §

Palvelujen järjestäminen kotikunnan muuttuessa

Henkilö, joka haluaa muuttaa toisen kunnan asukkaaksi, mutta ei ikänsä, vammaisuutensa tai muun sellaisen syyn vuoksi kykene asumaan siellä ilman perhehoitoa, laitoshoitoa tai asumispalveluita, voi hakea näitä palveluja siltä sosiaali- ja terveysalueelta tai perustason alueelta, johon tämä toinen kunta kuuluu, samoin perustein kuin jos hän olisi tämän toisen kunnan asukas.

Sen sosiaali- ja terveysalueen tai perustason alueen vastuukunnan, jolle hakemus on saapunut, tulee

1) ilmoittaa salassapitosäännösten estämättä hakemuksesta ja sen käsiteltäväksi ottamisesta välittömästi hakijan kotikunnalle sekä sille sosiaali- ja terveysalueen tai perustason alueen vastuukunnalle, joka on vastuussa henkilön sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä;

2) käsitellä hakemus ja arvioida hakijan palvelutarve yhteistyössä palveluiden järjestämisvastuussa hakemushetkellä olevan tahon kanssa; sekä

3) tehdä asiassa päätös.

Hakemusta ei kuitenkaan käsitellä, jos hakija on jo tehnyt vastaavan hakemuksen toisen sosiaali- ja terveysalueen tai perustason alueen vastuukunnalle ja asian käsittely on vielä kesken.

Jos sosiaali- ja terveysalueen tai perustason alueen vastuukunta on päättänyt myöntää haetun palvelun, hakijan on ilmoitettava kahden viikon kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta, ottaako hän palvelun vastaan. Hakijan tulee lisäksi muuttaa päätöksen mukaiseen hoitopaikkaan tai asumispalveluun kolmen kuukauden kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Jos hakija laiminlyö edellä säädettyjen määräaikojen noudattamisen, hänen oikeutensa päätöksen mukaisiin palveluihin raukeaa.

72 §

Terveydenhuollon järjestäminen eräissä tapauksissa

Terveydenhuollon järjestämisessä kunnan asukkaaseen rinnastetaan tässä laissa myös kunnan alueella oleskeleva henkilö, jolla on ulkomaalaislain (301/2004) 78 §:n 1 tai 2 momentissa taikka 3 momentin 1, 2, 4 tai 7 kohdassa tai 79 §:n 1 momentin 1, 2 tai 6 kohdassa tarkoitettu työnteko-oikeus ja jolla on Suomessa voimassa oleva työ-, virka- tai muu palvelussuhde tai joka on vähintään kuusi kuukautta kestäneen työ-, virka- tai muun palvelussuhteen päätyttyä rekisteröity työttömäksi työnhakijaksi. Terveydenhuoltoa järjestettäessä kunnan asukkaaseen rinnastetaan tässä laissa myös kunnan alueella oleskeleva henkilö, jolle on myönnetty ulkomaalaislain 81 §:n nojalla mainitun lain 3 §:n 26 kohdassa tarkoitettu Euroopan unionin sininen kortti, sekä ulkomaalaislain 37 §:ssä tarkoitetut tällaisen henkilön perheenjäsenet.

73 §

Asiakas- ja potilastietojen rekisterinpito

Sosiaali- ja terveysalueen vastuukunta on henkilötietolain (523/1999) 3 §:n 4 kohdassa tarkoitettu rekisterinpitäjä sen omassa toiminnassa ja sen alueeseen kuuluvan perustason alueen vastuukunnan toiminnassa syntyneille sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilaskirjoille. Näihin asiakas- ja potilasasiakirjoihin ja niiden käsittelyyn sovelletaan mitä niistä säädetään sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000), potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (785/1992), sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (159/2007), viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) ja henkilötietolaissa.

Sosiaali- ja terveysalueen asiakas- ja potilasrekisterit tulee muodostaa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain (159/2007) mukaisia valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluja käyttäen.

74 §

Henkilöstön ammattitaidon ylläpito

Sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen vastuukunnan on huolehdittava siitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö osallistuu riittävästi heille järjestettyyn täydennyskoulutukseen. Täydennyskoulutukseen vaikuttavat peruskoulutuksen pituus, työn vaativuus ja tehtävien sisältö. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarvittaessa tarkemmat säännökset täydennyskoulutuksen sisällöstä, laadusta, määrästä, järjestämisestä, seurannasta ja arvioinnista.

75 §

Muutoksenhaku

Sosiaali- ja terveysalueen tai perustason alueen vastuukunnan ja erityisvastuualueen kuntayhtymän päätökseen haetaan muutosta siten kuin kuntalain 11 luvussa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Tämän lain nojalla tehtyyn valtion viranomaisen päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

76 §

Voimaantulo

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

———

2.

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain voimaanpanosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Voimaantulo

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (xxxx/2014), jäljempänä *järjestämislaki*, tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015. Lain mukaisten sosiaali- ja terveysalueiden, perustason alueiden ja erityisvastuualueiden on aloitettava toimintansa viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2017.

2 §

Alueiden muodostaminen lain voimaantullessa

Päätettäessä järjestämislain vahvistamisen jälkeen ensimmäisen kerran sosiaali- ja terveysalueista, perustason alueista ja niihin kuuluvista kunnista sekä erityisvastuualueista ja niihin kuuluvista sosiaali- ja terveysalueista, valtioneuvoston on noudatettava mitä jäljempänä 3–11 §:ssä säädetään.

3 §

Sosiaali- ja terveysalueen muodostaminen

Sosiaali- ja terveysalue muodostuu järjestämislain 3 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetusta maakunnan keskuskaupungista ja sen kanssa jäljempänä 3 ja 4 momentin perusteella samaan alueeseen kuuluvista kunnista.

Sosiaali- ja terveysalueen voi muodostaa 1 momentissa säädetystä poiketen myös:

1) vähintään noin 50 000 asukkaan kunta ja samaan työssäkäyntialueeseen, yhdyskuntarakenteeltaan yhtenäiseen alueeseen tai muutoin samaan toiminnalliseen kokonaisuuteen kuuluvat kunnat yhdessä; tai

2) vähintään noin 50 000 asukkaan kunta.

Tampereen, Turun, Oulun, Lahden, Jyväskylän tai Kuopion työssäkäyntialueella sijaitsevan kunnan, josta vähintään 35 prosenttia ja muilla työssäkäyntialueilla sijaitsevan kunnan, josta vähintään 25 prosenttia käy työssä työssäkäyntialueen keskuskunnan alueella, on kuuluttava samaan sosiaali- ja terveysalueeseen työssäkäyntialueen keskuskunnan kanssa. Lisäksi yhdyskuntarakenteeltaan yhtenäisen alueen muodostavien kuntien on kuuluttava samaan sosiaali- ja terveysalueeseen. Kunnat muodostavat yhdyskuntarakenteeltaan yhtenäisen alueen, jos kunnan tai siihen rajoittuvan kunnan yhtenäinen keskustaajama ulottuu kunnan rajan yli tai keskustaajamaan kytkeytyvä lähitaajama ulottuu kunnan rajan yli, taikka jos toisen kunnan keskustaajaman kasvupaine kohdistuu merkittävästi kunnan alueella sijaitsevaan lähitaajamaan.

Muun kuin 3 momentissa tarkoitetun kunnan on kuuluttava kunnan asukkaiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisen kannalta tarkoituksenmukaisimpaan sosiaali- ja terveysalueeseen.

Edellä 2 momentissa tarkoitetulla kunnalla on kuitenkin oikeus muodostaa sosiaali- ja terveysalue vain, jos sen asukasluku oli 2 momentin mukainen 31 päivänä joulukuuta 2013 ja sillä on sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämiseksi riittävä kantokyky. Työssä-

käyntialueella voi olla vain yksi sosiaali- ja terveysalue.

Edellä 2 momentissa tarkoitetun kunnan on ilmoitettava valtioneuvostolle x,x.201x mennessä, haluaako se muodostaa sosiaali- ja terveysalueen.

4 §

Perustason alueen muodostaminen

Kunta voi kuulua sosiaali- ja terveysalueen lisäksi perustason alueeseen jäljempänä 2 - 3 momentissa mainituilla perusteilla.

Kunta voi muodostaa perustason alueen jos:

1) sen asukasluku vähintään noin 20 000;

2) se ei kuulu kuntarakennelain 4 d §:ssä tarkoitettuun yhtenäiseen yhdyskuntarakenne- tai työssäkäyntialueeseen maakunnan keskuskaupungin tai muun sosiaali- ja terveysalueen keskuskunnan kanssa; ja

3) se ei ole sosiaali- ja terveysalueen vastuukunta tai sosiaali- ja terveysalueen kuntayhtymän suurin kunta.

Jos 2 momentissa tarkoitettu kunta muodostaa perustason alueen ja se on työssäkäyntialueen tai muun toiminnallisen kokonaisuuden keskuskunta, sen on järjestettävä perustason palvelut myös tällaiseen toiminnalliseen kokonaisuuteen kuuluville alle 20 000 asukkaan kunnille, jos valtioneuvoston niin päättää. Jos tällaiseen toiminnalliseen kokonaisuuteen kuuluva alle 20 000 asukkaan kunta ilmoittaa, että se ei halua kuulua perustason alueeseen, valtioneuvosto voi päättää kunnan ilmoittamasta kannasta poiketen vain jos siihen on sosiaali- ja terveydenhuollon tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi erityisiä syitä. Muussa tapauksessa kunta kuuluu vain 3 §:ssä tarkoitettuun sosiaali- ja terveysalueeseen.

Edellä 2 momentista poiketen kunta, jossa oli 31 päivänä joulukuuta 2013 vähintään 20 001 ja enintään 50 000 asukasta, voi muodostaa yksin perustason alueen kuntarakennelain 4 d §:ssä tarkoitetulla selvitysalueella, jos:

1) kuntarakennelain 15 §:n tarkoittaman erityisen kuntajakoselvityksen perusteella selvitysalueella toteutuu vähintään kaksi yli 20 000 asukkaan kuntaa; ja

2) sosiaali- ja terveysalueen vastuukunta ja perustason alueen muodostava kunta sopivat sellaisista hallinnollisista menettelyistä, joilla varmistetaan kunnan asukkaille palvelujen horisontaalinen ja vertikaalinen integraatio.

5 §

Uudenmaan sosiaali- ja terveysalue

Uudenmaan maakuntaan kuuluvat kunnat muodostavat Uudenmaan sosiaali- ja terveysalueen. Valtioneuvosto voi kuitenkin päättää kunnan esityksestä, että kunta kuuluu johonkin muuhun sosiaali- ja terveysalueeseen. Uudenmaan sosiaali- ja terveysalueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu on alueen kuntien muodostamalla kuntayhtymällä.

Uudenmaan sosiaali- ja terveysalueelle voidaan muodostaa enintään kuusi perustason aluetta. Perustason alueeseen kuuluvissa kunnissa on oltava yhteensä vähintään 50 000 asukasta. Perustason alueiden vastuukuntia voivat olla Espoo, Helsinki, Hyvinkää, Lohja, Porvoo ja Vantaa. Edellä mainituille perustason alueille ei voi myöntää järjestämislain 11 §:n 4 momentissa ja tämän lain 13 §:ssä tarkoitettua lupaa erikoissairaanhoidon järjestämiseksi.

Uudenmaan sosiaali- ja terveysalueen kuntayhtymän ja 2 momentissa tarkoitettujen perustason alueiden vastuukuntien tulee laatia sopimus alueiden välisestä yhteistyöstä erikoissairaanhoidon, kehitysvammaisten erityishuollon ja vaativien sosiaalihuollon palvelujen tuottamisessa sekä ruotsinkielisen väestön palvelujen turvaamisesta ja kehittämisestä.

6 §

Erityisvastuualue

Erityisvastuualueeseen kuuluu sosiaali- ja terveysalue, jonka alueella on yliopistollinen sairaala ja vähintään kaksi muuta sosiaali- ja terveysaluetta. Sosiaali- ja terveysalue kuuluu siihen erityisvastuualueeseen, joka on palvelujen suunnittelun ja järjestämisen kan-

nalta tarkoituksenmukaisin siten kuin järjestämislain 15 §:ssä säädetään.

7 §

Alueista päättäminen

Valtioneuvosto päättää sosiaali- ja terveysalueet ja perustason alueet sekä niihin kuuluvat kunnat ja alueen vastuukunnan. Vastuukunta määräytyy tällöin järjestämislain 17 §:n 2 momentin mukaisesti. Valtioneuvosto päättää myös erityisvastuualueet ja niihin kuuluvat sosiaali- ja terveysalueet. Ennen alueista päättämistä on kuultava kuntia.

Alueista päätettäessä valtioneuvosto voi poiketa 3 ja 4 §:ssä säädetyistä väestöpohjavaatimuksista, jos siihen on erityiset perusteet, kuten kuntien asukkaiden kielellisten oikeuksien turvaaminen.

Kunnan on ilmoitettava valtioneuvostolle ehdotuksensa muodostettavista alueista sosiaali- ja terveysministeriölle viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2014.

8 §

Yhteistoimintasopimus

Järjestämislain 21 §:ssä tarkoitetusta yhteistoimintasopimuksesta sosiaali- ja terveysalueella ja perustason alueella päätetään asianomaiseen alueeseen kuuluvien kuntien edustajainkokouksessa. Jokaisella kunnalla on edustajainkokouksessa kunnan päättämä määrä edustajia, kuitenkin vähintään yksi ja enintään viisi edustajaa. Kunnan edustajien äänimäärä edustajainkokouksessa määräytyy edellisen vuoden lopussa olleen kunnan asukasluvun perusteella siten, että kutakin alkavaa 1 000 asukasta kohden kunnan edustajilla on yhteensä yksi ääni. Kunnan edustajien äänimäärä jakautuu tasan heistä saapuvilla olevien kesken.

Edustajainkokous on päätösvaltainen, kun kokouksessa on edustettuna vähintään kaksi kolmannesta alueen kunnista ja niiden asukasluku on vähintään puolet kaikkien alueeseen kuuluvien kuntien yhteenlasketusta asukasluvusta.

Edustajainkokous antaa tarpeelliset määräykset yhteistoimintasopimuksen ja muiden asioiden valmistelusta ja päätösten täytäntöönpanosta sekä päättää yhteisten kustannusten suorittamisesta. Edustajainkokouksen menettelystä ja muutoksenhausta edustajainkokouksen päätökseen noudatetaan muutoin soveltuvin osin, mitä valtuustosta säädetään kuntalain 7 ja 11 luvussa.

Edustajainkokouksen kutsuu ensimmäisen kerran koolle asianomaisen alueen vastuukunta. Vastuukunnan valitsema henkilö johtaa kokousta, kunnes edustajainkokoukselle on valittu puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja.

Kuntien edustajainkokous on kutsuttava koolle siten, että se kokoontuu ensimmäisen kerran viimeistään xxkuussa 2015. Perustason alueen perustamista koskeva edustajainkokous on kuitenkin kutsuttava koolle siten, että se kokoontuu ensimmäisen kerran viimeistään xxkuussa 2015. Tässä pykälässä tarkoitettujen alueiden yhteistoimintasopimusten hyväksymisestä on päätettävä viimeistään vuoden 2015 lokakuun loppuun mennessä.

9 §

Sosiaali- ja terveysalueen kuntayhtymä

Jos kunnat sopivat järjestämislain 19 §:n perusteella, että sosiaali- ja terveysalueen toiminnasta vastaa kuntayhtymä, kuntayhtymä perustetaan alueen kuntien edustajainkokouksessa. Edustajainkokouksen kutsuu koolle alueen suurin kunta. Edustajainkokous päättää kuntayhtymän perussopimuksen hyväksymisestä. Muutoin edustajainkokoukseen sovelletaan mitä edellä 8 §:ssä säädetään sosiaali- ja terveysalueen perustamisesta ja kuntalain 78 §:ssä kuntayhtymän perussopimuksesta.

10 §

Erityisvastuualueen yhtymäkokous

Erityisvastuualueen yhtymäkokouksen kutsuu ensimmäisen kerran koolle erityisvastuu-

alueen asukasluvultaan suurimman sosiaali- ja terveysalueen edustaja, jonka kyseinen sosiaali- ja terveysalue nimeää. Hän johtaa kokousta, kunnes yhtymäkokoukselle on valittu puheenjohtaja.

Yhtymäkokous on kutsuttava koolle siten, että se kokoontuu ensimmäisen kerran viimeistään xxkuussa 2016. Järjestämislain 37 §:ssä tarkoitetun erityisvastuualueen toimeenpanosopimuksen hyväksymisestä on päätettävä viimeistään xxkuussa 2016.

11 §

Valtioneuvoston toimivalta sosiaali- ja terveysalueen ja perustason alueen yhteistoimintasopimuksesta

Jos sosiaali- ja terveysalueen tai perustason alueen yhteistoimintasopimuksesta ei ole päätetty 8 §:n 4 momentissa säädettyyn ajankohtaan mennessä valtioneuvosto päättää kuntalain 78 §:n 3 momentissa ja tämän lain 21 §:ssä säädetyistä yhteistoimintasopimuksessa sovittavista asioista siltä osin kuin kunnat eivät ole niistä sopineet. Ennen päätöstä on kuultava alueen kuntia.

Valtioneuvoston päättämä yhteistoimintasopimus on voimassa siihen asti, kunnes kunnat sopivat siitä toisin.

Mitä edellä on todettu yhteistoimintasopimuksesta, sovelletaan myös sosiaali- ja terveysalueen kuntayhtymän perussopimukseen.

12 §

Valtioneuvoston toimivalta erityisvastuualueen perussopimuksesta

Jos erityisvastuualueen perussopimuksesta ei ole päätetty 10 §:n 2 momentissa säädettyyn määräaikaan mennessä, valtioneuvosto päättää perussopimuksen sisällöstä siltä osin kuin kunnat eivät ole siitä sopineet. Ennen päätöstä on kuultava alueen kuntia.

Valtioneuvoston päättämä perussopimus on voimassa siihen asti, kunnes kunnat sopivat toisin.

13 §

Perustason alueen oikeus järjestää erikoissairaanhoidon palveluja

Sosiaali- ja terveysministeriö voi myöntää järjestämislain 11 §:n 3 momentin mukaisesti perustason alueelle luvan järjestää myös peruserikoissairaanhoidon palveluja. Lupa voidaan myöntää perustason alueen vastuukunnan hakemuksesta olemassa olevan peruserikoissairaanhoidon jatkamiseksi, jos vastuukunnan palveluksessa on peruserikoissairaanhoidon toteuttamiseksi riittävä ja ammattitaitoinen henkilöstö ja sen käytössä on asianmukaiset tilat ja varustus. Luvassa on määriteltävä järjestettävän peruserikoissairaanhoidon sisältö ja toiminnan enimmäislaajuus. Lupaan voidaan liittää ehtoja. Lupahakemuksesta on pyydettävä sen erityisvastuualueen lausunto, johon lupaa hakenut perustason alue kuuluu.

Lupaa on haettava sosiaali- ja terveysministeriöltä viimeistään 1 päivänä xxkuuta 201X. Lupahakemus on käsiteltävä X kuukauden kuluessa siitä kun se saapui ministeriöön.

Peruserikoissairaanhoidolla tarkoitetaan sellaista erikoissairaanhoitoa, jota tarvitaan:

a) väestötasolla usein (konsultaatiopoliklinikka);

b) yksilötasolla toistuvasti pitkäaikaissairauksien hyvän hoidon ja kuntoutuksen osana; tai

c) lyhytaikaisena vuodeosastohoitona ensisijaisesti ikääntyneen väestön akuuttien terveysongelmien hoitamiseksi.

14 §

Henkilöstön asema

Perustason alueita ja sosiaali- ja terveysalueita muodostettaessa kuntien ja kuntayhtymien sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävissä ja hallinnossa olevat henkilöt siirtyvät perustason alueen tai sosiaali- ja terveysalueen vastuukunnan palvelukseen. Muutos katsotaan liikkeenluovutukseksi, jos se johtaa henkilöstön työnantajan vaihtumiseen.

Tämän lain mukaiset perustason alueiden ja sosiaali- ja terveysalueiden perustamista kos-

kevat toteutetaan yhteistoiminnassa kuntien henkilöstön edustajien kanssa sen mukaisesti, mitä työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annetussa laissa (449/2007) säädetään.

15 §

Omaisuusjärjestelyt

Jos erityishuoltopiirin, sairaanhoitopiirin tai muun sosiaali- tai terveydenhuollon kuntayhtymän jäsenkunnat eivät toisin sovi, kuntayhtymän kiinteistöjen, rakennusten ja niihin liittyvien laitteiden, koneiden ja kalusteiden omistus ja hallinnointi jää kuntayhtymän tehtäväksi.

Kuntayhtymän jäsenkunnat ovat velvollisia muuttamaan kuntayhtymän perussopimusta siten, että kuntayhtymän tehtävät rajoittuvat vuoden 2017 alusta lukien kiinteistöjen, rakennusten ja niihin liittyvien laitteiden, koneiden ja kalusteiden omistukseen, hallintaan ja vuokraamiseen sosiaali- ja terveysalueille ja perustason alueille ja että kuntayhtymän nimi vastaa näitä tehtäviä. Perussopimuksessa voidaan sopia, että omaisuutta käytetään myös muihin kuin edellä todettuihin tehtäviin. Kuntayhtymän jäsenkuntien osuus kuntayhtymän varoihin ja vastuu veloista säilyy perussopimuksen mukaisena, elleivät jäsenkunnat toisin sovi.

Kuntien omistuksessa olevat sosiaali- ja terveydenhuollon toimitilat ja muu omaisuus jää kuntien omistukseen, jos kunnat eivät sovi toisin.

Määräaikaisesta verovapaudesta tässä pykälässä tarkoitettuihin omaisuusjärjestelyihin liittyen säädetään varainsiirtoverolaissa (931/1996) ja arvonlisäverolaissa (1501/1993).

16 §

Velvoitteiden siirtyminen

Tämän lain voimaan tullessa kuntien ja kuntayhtymien järjestämisvastuulle kuuluvaan sosiaalihuoltoon ja terveydenhuoltoon liittyvät oikeudet, luvat ja velvoitteet siirtyvät sille sosiaali- ja terveysalueen tai perustason alueen vastuukunnalle tai sosiaali- ja terveysalueen kuntayhtymälle, jolle järjestämisvastuu siirtyy. Jos kunta tai kuntayhtymä tekee tämän lain vahvistamisen ja sosiaali- ja terveysalueen tai perustason alueen toiminnan käynnistymisen välisenä aikana sopimuksia velvoitteista, jotka jatkuvat sosiaali- ja terveysalueen tai perustason alueen toiminnan käynnistymisen jälkeen, sopimuksen tehnyt kunta tai kuntayhtymä vastaa velvoitteista, jos sopimuksen tekijä ja järjestämisvastuun vastaanottaja eivät toisi sovi.

Jos järjestämisvastuu siirtyy kahdelle tai useammalle vastuukunnalle tai kuntayhtymälle, oikeuksien, lupien ja velvoitteiden jakamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä kuntarakennelain 8 luvussa säädetään taloudellisesta selvityksestä.

17 §

Muutoksenhaku

Sosiaali- ja terveysalueen tai perustason alueen vastuukunnan ja erityisvastuualueen kuntayhtymän päätökseen haetaan muutosta siten kuin kuntalain 11 luvussa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Tämän lain nojalla tehtyyn valtion viranomaisen päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

17 §

Lain voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015.

19 §

Vastaus Jaana Huhdan ja usean muun (24) valtuutetun valtuustoaloitteeseen sähköisen allekirjoituksen käyttöottamisesta

HA/4793/00.02.00.03/2012
KN/HO/JE/NK/TH/LL

Valtuutettu Jaana Huhta ja 24 muuta valtuutettua tekivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen aloitteen:

”Ehdotan, että Vantaan kaupunki ottaa käyttöön sähköiset allekirjoitukset.

Vantaan kaupunki on jo neljä vuotta käyttänyt sähköistä kokoustekniikkaa, mutta esimerkiksi pöytäkirjat täytyy edelleen allekirjoittaa paperi+kynä -menetelmällä.

Pöytäkirjan tarkastajat joutuvat käymään tiettynä aikana tietyssä toimipisteessä tarkastamassa ja allekirjoittamassa pöytäkirjan, mikä hidastaa ja heikentää prosesseja ja aiheuttaa turhaa liikennettä, kun saman asian voisi tehdä joustavasti sähköisesti esimerkiksi sähköpostilinkin kautta. Tällöin dokumentin laatuakin olisi helpompi parantaa.

Sähköinen allekirjoitusmahdollisuus vähentäisi kaupunginhallinnossa paperin käyttöä, lähettelyä ja odottelemista. Sähköinen asiointihan on mahdollista muun muassa päivähoitohakemusten jättämisessä.

Sähköinen allekirjoitus tehdään joko mobiilivarmenteella tai pankkitunnuksilla. Tämä lisää tietoturvaa ja tietosuojaa; papereita eivät näe kuin ne henkilöt, joille ne on tarkoitettu. Sähköinen tunnistautuminen tulee mahdollistaa kaikkeen asiointiin, sekä sisäiseen että kuntalaisasiointiin.”

Kaupunginvaltuusto 15.10.2012 § 13

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää se kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

———

Kaupunginjohtajan toimialan vastaus aloitteeseen:

Aloitteessa on ehdotettu, että Vantaan kaupunki ottaa käyttöön sähköisen allekirjoituksen. Esimerkkinä sähköisestä allekirjoituksen hyödyntämisestä aloitteessa mainitaan sähköinen pöytäkirjantarkastus.

Kuntalain 50 §:n mukaan hallintosäännössä tulee antaa tarpeelliset määräykset asiakirjojen allekirjoittamisesta. Esimerkiksi hallintopäätösten omakätinen allekirjoittaminen on ollut pitkään vallinneen tulkintalinjan mukaan ainoa asianmukainen tapa varmentaa tehty päätös, ja näin katsottaneen olleen myös pöytäkirjojen kohdalla. Hallintolaissa tai kuntalaissa ei kuitenkaan ole nimenomaista säännöstä, joka asettaisi päätöksen tai pöytäkirjan allekirjoittamiselle tietyn muotovaatimuksen, vaan allekirjoittamisvelvollisuus johtuu julkiseksi tulemisesta. Julkisuuslain 6 §:n mukaan viranomaisen päätös tai pöytäkirja tulee julkiseksi, kun se on ”allekirjoitettu tai sitä vastaavalla tavalla varmennettu”. Tämän perusteella muunlainen varmentamistoimi kuin omakätinen allekirjoittaminen on siten julkisuuslain mukaan mahdollinen.

Päätös voidaan varmentaa myös asiointilain (Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa) mukaisella vahvalla sähköisellä allekirjoituksella tai koneellisella allekirjoituksella. Todettakoon, että päätökset voidaan antaa tiedoksi vastaanottajan suostumuksella myös sähköisesti ja nykypäivänä sähköisen toimintaympäristön myötä esim. viranhaltijapäätösten koneellinen allekirjoittaminen on lisääntynyt. Suojaamattomassa sähköpostiyhteydessä ei kuitenkaan tule lähettää arkaluonteisia tai lain mukaan salassa pidettäviä tietoja. Tämä huomioon ottaen pöytäkirjan varmentamisen tulisi omakätisen allekirjoittamisen sijaan tapahtua joko vahvalla sähköisellä allekirjoittamisella tai Extranetissa koneellisella allekirjoittamisella, jolloin varmentamisen voidaan katsoa täyttävän lainsäädännön asettamat reunaehdot.

Vantaan kaupungin hallintosäännön (10 §) mukaan pöytäkirja voidaan tarkistaa myös sähköisesti. Luottamushenkilöiden Extranetissa on olemassa tekninen mahdollisuus ottaa käyttöön sähköinen pöytäkirjojen tarkastus. Käyttöönottoon liittyvä muu valmistelu on meneillään. Luottamushenkilöelinten päätöksentekoprosessien läpikäynti ja kuvaus on vireillä prosessin kehittämismahdollisuuksien arvioimiseksi (esim. pöytäkirjojen hyväksymisprosessi).

Sähköisten palveluiden laajempi kehittäminen on otettu huomioon niin kaupungin vuoden 2014-2017 strategiassa kuin tuoreessa tietohallinto-ohjelmassakin (Kh 4.11.2013). Vantaan kaupungin Sähköisten palveluiden toimenpideohjelman mukaisesti on käynnistynyt sähköisen asioinnin viite-, kohde- ja ratkaisuarkkitehtuurien luominen. Tähän kokonaisuuteen ja eri kerroksiin liittyvät myös asioinnissa tarpeelliset tunnistamispalvelut (tällä hetkellä esimerkiksi asiointitili, VRK- ja Vetuma palvelut). Myös sähköisen allekirjoituksen toteuttamistapaa arvioidaan tässä yhteydessä muun muassa tutustumalla markkinoilla oleviin vaihtoehtoihin.

Kaupungin asianhallintajärjestelmän (ASTA) käyttöönoton myötä on tarkoitus lähivuosina hakea lupaa sähköiseen arkistointiin, jolloin paperisten, käsin allekirjoitettujen asiakirjojen arkistoinnista voidaan luopua kokonaan.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 19

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa valtuutettu Jaana Huhdalle ja usealle muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle kaupunginjohtajan toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
b) esittää kaupunginhallituksen vastaus kaupunginvaltuustolle tiedoksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: Hallintojohtaja Hanna Ormio, puh. 09 839 22 484,
lakimies Niina Kolju puh. 09 839 22150,
tietohallintopäällikkö Tapio Huttunen 09 839 22736
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

20 §

Vastaus Timo Uppalan ja usean muun (31) valtuutetun valtuustoaloitteeseen ulkoistumissopimusten palvelutason raportoimiseksi luottamushenkilöille

HA/4786/00.01.02.02/2012
KN/JTS/EL-H/AT/ET/LL

Valtuutettu Timo Uppala ja 31 muuta valtuutettua tekivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen aloitteen:

”Vantaan kaupunki käyttää yhä enemmän tilaaja-tuottaja -mallia palveluiden tuottamiseen. Etenkään luottamushenkilöillä ei ole saatavilla puolueetonta tietoa kumppaneiden tuottamien palveluiden tasosta. Palveluiden laadun arviointi perustuu usein välikäden kautta saatuun tietoon.

Tämän vuoksi esitän, että luottamushenkilöiden extranet-sivuille päivitetään ennakkoon sovituin väliajoin keskeisimmistä ulkoistussopimuksista määrämuotoiset palveluraportit. Saavutettu palvelutaso raportoidaan numeerisesti sekä kuvataan myös liikennevalovärein viiden palvelun kannalta merkittävimmän laadullisen ja/tai määrällisen mittarin perusteella. Raportit tallennetaan extranet-sivuille toimialoittain.

Raportit laatii palvelun tuottaja ja raportin tietojen oikeellisuudesta vastaa nimetty kaupungin virkamies, jonka vastuulla sopimus on.”

Kaupunginvaltuusto 15.10.2012 § 7

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää se kaupunginhallitukselle vastattavaksi.

_____

Sosiaali- ja terveystoimi ja sivistystoimi toteavat vastauksena aloitteeseen seuraavaa:

Sosiaali- ja terveystoimi
Toimialat raportoivat normaalisti osavuosikatsauksissa sekä talouden, että toiminnan toteutumisesta. Sosiaali- ja terveystoimi aloittaa valtuustoaloitteessa tarkoitetun ulkoistettujen palvelujen laadun raportoinnin extranetissa sosiaali- ja terveyslautakunnan sivulla. Raportoitavia palveluja ovat ulkoistetut, kaupunkikonsernin tiloissa toimivat Peijaksen päivystys, Hakunilan terveysasema, Koivukylän vanhustenkeskuksen tehostettu asumispavelu ja Simonpirtin päihdekuntoutujien asumispalvelu. Kaupunkikonsernin tiloissa toimivilta tuottajilta edellytetään laajasti sopimuksen mukaisten laatutekijöiden raportointia. Nämä tuottajat vastaavat yksin määrätystä palvelukokonaisuudesta.

Raportointi päivitetään puolivuosittain. Aluksi raportoidaan vuosi 2013 kokonaisuutena.

Taustaa
Sosiaali- ja terveystoimi järjestää palvelut pääosin omana tuotantona tai ostopalveluina. Toimintakokonaisuudesta, joka on siirretty kaupungin omasta toiminnasta osto-palveluksi, käytetään usein nimitystä ulkoistus. Ulkoistuksella siirretään tuotantovastuu, mutta ei järjestämisvastuuta. Yksityistämisellä siirrettäisiin myös järjestämisvastuu, mistä ostopalveluissa ei ole kysymys.

Kaupungin omistamissa tiloissa toimivat seuraavat ulkoistetut toiminnot: Hakunilan terveysasema, Peijaksen päivystys, Koivukylän vanhustenkeskuksen tehostettu asumispalvelu ja Simonpirtin päihdekuntoutujien asumispalvelu.

Sosiaali- ja terveydenhuollossa on yli 600 ostopalvelusopimusta täydentämässä omaa palvelutoimintaa. Sopimukset ovat pääosin puitesopimuksia, joita käytetään asiakaskohtaisesti osto-

ohjeen mukaisessa järjestyksessä. Osassa palveluista ei ole välttämättä yhtään käyttöä sopimuskauden aikana, muissa on jatkuvasti käyttöä yhdestä kymmeniin asiakkaisiin. Ostopalveluja koskevissa tarjouspyynnöissä määritellään ehdottomat kriteerit, jotka palveluntuottajan on täytettävä päästäkseen tarjousvertailuun. Nämä kriteerit ovat jo laadullisesti korkeat esimerkiksi henkilöstömäärän ja osaamisen osalta. Lisäksi asetetaan laadulliset vertailuperusteet, joiden on toteuduttava koko sopimuskauden aikana. Sosiaali- ja terveystoimen yksiköt seuraavat sopimuksen toteutumista ja arvioivat palvelun laatua systemaattisesti ja aktiivisesti kuhunkin palveluun soveltuvalla tavalla. Ostopalvelujen laadullisesta toteutumisesta ja erityisesti poikkeamista raportoidaan toimialan osavuosikatsauksissa.

Arviointikäynneillä selvitetään sekä yksikön toimintaa yleisesti että kunkin vantaalaisen palvelunkäyttäjän saamaa palvelua. Poikkeamiin vaaditaan korjaustoimenpiteet välittömästi tai kohtuullisen ajan kuluessa.

Lisäksi aluehallintovirasto valvoo yksityisiä sosiaali- ja terveyspalveluja. Sosiaali- ja terveystoimen laatimat valvontaraportit toimitetaan aluehallintovirastolle ja korjaustoimenpiteitä vaativissa tilanteissa tehdään yhteistyötä toiminnan saamiseksi vaadittavalle tasolle.

Laki yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011) ja laki yksityisestä terveydenhuollosta (152/1990) edellyttävät palveluntuottajilta omavalvontasuunnitelmia. Terveydenhuoltolaki edellyttää terveydenhuollon yksiköitä laatimaan potilasturvallisuussuunnitelmat. Omavalvontasuunnitelma ja potilasturvallisuussuunnitelma ovat julkisia asiakirjoja ja palveluntuottajan on seurattava niiden toteutumista. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on oma potilas- ja asiakasturvallisuussuunnitelma.

Terveydenhuoltolain mukaisesti kaupungin internet-sivulla julkaistaan tiedot odotusajoista terveydenhuollon vastaanotoille neljän kuukauden välein. Vastaavasti tulevan vanhuspalvelulain mukaisesti aletaan julkaista puolivuosittain tiedot siitä missä ajassa ikääntynyt henkilö voi saada hakemansa sosiaalipalvelut.

Sivistystoimi
Sivistystoimi aloittaa valtuustoaloitteessa tarkoitetun ulkoistettujen palvelujen laadun raportoinnin extranetissa opetuslautakunnan sivulla. Raportoitavia palveluja ovat iltapäivätoiminta ja varhaiskasvatuksen ostopalvelupäiväkodit.

Varhaiskasvatuksen tulosalueella ostopalvelupäivähoidon valvontaa tullaan arvioimaan ja kehittämään vuoden 2014 aikana. Tällöin ostopalvelu-, palvelusetelituottajien sekä yksityisen hoidon tuella toimivien palveluntuottajien valvontaa tarkastellaan kokonaisuutena. Valmistelun yhteydessä arvioidaan tiedon keräämisen ja raportoinnin tarvetta

Taustaa
Sivistystoimi järjestää palvelut pääosin omana tuotantona tai ostopalveluina. Ostopalveluita on varhaiskasvatuksen päivähoitopalveluissa ja perusopetuksessa iltapäivätoiminnassa.

Vantaalla on 20 palveluntuottajaa, jotka järjestävät iltapäivätoimintaa. Perusopetuslain 8 a luvun (aamu- ja iltapäivätoiminta) 48 b §:n mukaan kunta voi hankkia iltapäivätoiminnan palvelut antamalla tähän tarkoitukseen avustusta palveluntuottajalle. Palveluntuottajille maksetaan avustuksia kaksi kertaa vuodessa. Suurin osa on järjestöjä ja yhdistyksiä, jotka eivät toiminnallaan tavoittele voittoa. Sivistystoimella on heidän kanssaan toistaiseksi voimassa olevat sopimukset iltapäivätoiminnan järjestämisestä. Periaatteena on kumppanuus.

Perusopetuksen tulosalueen opetustoimen suunnittelija tekee tiivistä yhteistyötä palveluntuottajien kanssa. Hän tekee myös kerhovierailuita. Huoltajapalautteita sekä koulujen palautetta seurataan jatkuvasti. Lisäksi sekä hallinto, huoltajat että iltapäivätoiminnan ohjaajat osallistuvat opetushallituksen koordinoimiin kyselyihin, joilla iltapäivätoiminnan laatua tarkkaillaan.

Päivähoidon ostopalvelujen hankinnassa ja valvonnassa noudatetaan samoja periaatteita kuin sosiaali- ja terveyspalvelujen hankinnassa ja valvonnassa (ks. sosiaali- ja terveystoimi). Sivistystoimi ostaa vaihtoehtopedagogista (montessori, steiner), suomalais-venäläistä sekä ruotsinkielistä päivähoitoa yhteensä kuudelta palveluntuottajalta. Ostopalveluna hankitussa päivähoidossa oli maaliskuussa 2013 yhteensä 261 lasta. Kaikki palveluntuottajat toimivat itse hankkimissaan toimitiloissa. Ostopalvelut on kilpailutettu siten, että uudet neljän vuoden ajan kestävät sopimukset tulivat voimaan 1.8.2012.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 20

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa Timo Uppalalle ja usealle muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan ja sivistystoimen toimialan valmistelema kaupunginhallituksen vastaus, ja
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 oikaisu- ja valituskielto

Lisätiedot:
talous- ja hallintojohtaja Ari Toiva, sosiaali- ja terveystoimi, puh. 09 839 24290, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
talous ja hallintojohtaja Eila Tanninen, sivistystoimi, puh 09 839 22913, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

21 § **Kuntalain 51 §:n ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset**

KN,ML/LL

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraavat pöytäkirjat ja päätökset:

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen johtokunnan pöytäkirja nro 1/28.1.2014
Vantaan työterveys liikelaitoksen johtokunnan pöytäkirja nro 1/29.1.2014

Hankintajohtajan päätökset

4 § Vantaan kaupungin asukaslehden painotyö ja jakelu hankinta

Vahinkorahaston asiamiehen päätökset

12 § Työnyhteydessä rikkoutuneiden silmälasien korvaaminen (179,00 euroa)
13 § Autovahinko 15.2.2013 Vantaanrinne 12 kohdalla
14 § Vantaan kansainvälisen koulun oppilaan omaisuudelle aiheutunut vastuuvahinko (299,00 euroa)
15 § Kytöpuiston koulun tietokoneen Kytak-lk036-a23 keskusyksikön rikkoutuminen (404,00 euroa)
16 § K.I:B Trans Ab:s Skadeståndsbegäran
17 § Keski-Uudenmaan Pelastuslaitoksen kadonneiden räpylöiden ja sukellusveitsen korvaaminen (350, 00 euroa)
18 § P. S:n vahingonkorvausvaatimus Vantaan kaupungin romutarhalla sattuneeseen vahinkoon (72,96 euroa)

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 21

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainituissa pöytäkirjoissa olevia ottamiskelpoisia päätöksiä ja esittelyosassa mainittuja päätöksiä.
Käsittely:
Merkittiin, että asian esittelijänä toimi kaupunginjohtaja Kari Nenonen. Kaupunginjohtaja täydensi esittelytekstiin seuraavat päätökset:
Hankintajohtajan päätös:
5 § Ikkunalasien korjaukset ja muut lasitusalan hankinnat

Vahinkorahaston asiamiehen päätökset:
19 § H. H:n korvausvaatimus autovahingosta Korsossa Timontiellä 11.6.2013
20 § E. A:n vahingonkorvausvaatimus, autovahinko, Maamiehentie

Päätös:
Hyväksyttiin täydennetty esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

22 §

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 4 § 44. kohdan mukaisen palveluiden hankintapäätösvallan delegoiminen konsernipalveluissa

VD/1085/00.01.01.02/2014

KN,ML/VU/HO/PH

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 4 §:n 44. kohdan mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on, ellei kaupunginhallitus ole toisin päättänyt, päättää kaupungin materiaalien ja palveluiden hankinnasta ellei toisin ole määrätty.

Kaupunginhallitus on delegoinut palveluiden hankintapäätösvaltaansa viimeksi vuonna 2011 silloisen keskushallinnon toimialan viranhaltijoille (kh 9.5.2011 § 9). Vuoden 2013 alussa voimaan tulleen organisaatiouudistuksen jälkeen delegoinnit eivät ole ajan tasalla konserni- ja asukaspalveluiden toimialalla.

Suoraan konserni- ja asukaspalveluiden toimialan johtosäännön (11 §) mukaan tieto- ja teletekniikan laite- ja tietojärjestelmähankintoihin liittyvistä palveluhankinnoista päättää konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä. Lisäksi toimialan johtosäännön (20 §) mukaan hankintajohtaja tai hänen määräämänsä päättää kaupungin tavara- ja henkilökuljetuspalveluhankinnoista lukuun ottamatta vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisia henkilökuljetuksia sekä maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan materiaalikuljetuksia.

Konserni- ja asukaspalveluiden toimialan toiminnan tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi hankintatoimivaltaa on tarpeen siirtää palveluhankinnoissa kaupunginhallitukselta seuraavasti:

- konserni- ja asukaspalveluiden talous- ja hallintojohtajalle ateria-, puhtaus- ja vahtimestaripalvelut
- rahoitusjohtajalle kaupungin rahoituspalvelut
- hankintajohtajalle koko kaupunkia koskeva pesulapalvelut, matkustuspalvelut, kierrätyspalvelut, tekstiilien vuokrauspalvelut, kopiointipalvelut, mikrofilmauspalvelut ja välitysoperaattoripalvelut sekä kaikki konserni- ja asukaspalveluiden toimialan muut kansallisen kynnysarvon ylittävät palveluhankinnat, joita ei ole mainittu muualla em. luettelossa tai toimialan johtosäännössä

Tulosaluejohtajat voivat suoraan toimialansa johtosäännön nojalla päättää kansallisen kynnysarvon alittavista (tällä hetkellä 30.000 euroa) materiaalihankinnoista siinä tapauksessa, ettei tilausta voida tehdä kilpailutetulta sopimustoimittajalta. Vastaava hankintatoimivalta myös palveluiden osalta on käytännön toiminnan kannalta järkevää. Tämän vuoksi esitetään, että konserni- ja asukaspalveluiden toimialan talous- ja hallintojohtajalle, rahoitusjohtajalle, hankintajohtajalle, talouspalvelukeskuksen johtajalle ja tietohallintojohtajalle siirretään oikeus päättää oman tulosalueensa kansallisen kynnysarvon alittavista (tällä hetkellä 30.000 euron) palveluhankinnoista, jos ei ole kilpailutettua sopimustoimittajaa.

Kaikissa tapauksissa kaupunginhallituksella säilyy kuitenkin kuntalain 51 §:n mukaisen otto-oikeuden käyttämisen kautta valvonta kaikkiin hankinta-asioihin.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 22

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) delegoida kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 4 § 44. kohdan mukaista palveluhankintoja koskevaa päätösvaltaa seuraavasti:

- konserni- ja asukaspalveluiden talous- ja hallintojohtajalle ateria-, puhtaus- ja vahtimestaripalvelut
- rahoitusjohtajalle kaupungin rahoituspalvelut

- hankintajohtajalle koko kaupunkia koskeva pesulapalvelut, matkustuspalvelut, kierrätyspalvelut, tekstiilien vuokrauspalvelut, kopiointipalvelut, mikrofilmauspalvelut ja välitysoperaattoripalvelut sekä kaikki konserni- ja asukaspalveluiden toimialan muut kansallisen kynnysarvon ylittävät palveluhankinnat, joita ei ole mainittu muualla em. luettelossa tai toimialan johtosäännössä
- konsernipalveluiden tulosaluejohtajille oman tulosalueensa kansallisen kynnysarvon alittavissa palveluhankinnoissa siinä tapauksessa, ettei tilausta voida tehdä kilpailutetulta sopimustoimittajalta.

b) todeta, että viranhaltijan tulee noudattaa hankintapäätöksissään Vantaan kaupungin yleisiä hankintaohjeita

c) todeta, että tämä päätös korvaa kaupunginhallituksen aiemman delegointipäätöksen (Kh 9.5.2011 § 9) konsernihallinnon nykyisten tulosaluejohtajien toimivallan sekä mikrofilmauspalveluhankintojen osalta ja

d) todeta, että päätös on voimassa toistaiseksi.

Käsittely:
Merkittiin, että asian esittelijänä toimi kaupunginjohtaja Kari Nenonen.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala, talous- ja hallintopalvelut

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Konserni- ja asukaspalveluiden toimialan talous- ja hallintojohtaja Vesa Urtti, puh. 09 839 22210, hallintojohtaja Hanna Ormio, puh. 09 839 22484, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

23 §

Vastaus valtuutettu Sirpa Kauppisen ja usean muun (29) valtuutetun valtuustoaloitteeseen avoimuuden parantamiseksi Vantaan kaupungin konsernissa

VD/6048/00.02.00.03/2013
KN,ML/PvN/KM/LL

Valtuutettu Sirpa Kauppinen ja 29 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Viidennes kuntapalveluista on yhtiöitetty. Näin osa kuntalaisille tärkeistä, aiemmin julkisuudessa hoidetuista asioista on liukunut avoimuuden piiristä pois pelkän organisaatiomuodon muutoksen vuoksi. Kaupungin sataprosenttisesti omistamat yhtiöt voisivat toimia julkisesti niiltä osin kuin se ei haittaa liiketoimintaa.

Kuntalaki ja julkisuuslaki eivät koske osakeyhtiöitä. Osakeyhtiölaki ei kuitenkaan estä avointa tiedotuspolitiikkaa. Vantaan kaupunki määrittää konsernistrategiassaan viestinnästä: ”Tytäryhteisöissä tulee noudattaa mahdollisimman pitkälle Vantaan kaupungin viestintästrategiaa.” (Vantaan kaupungin konsernistrategia, kv 17.12.2012)

Esimerkiksi esityslistojen, pöytäkirjojen ja tilintarkastuskertomusten julkisuus (soveltuvin osin) vähentää korruptiota ja turhaa tuhlausta sekä parantaa riskienhallintaa. Avoimuus ja läpinäkyvyys ovat toimivan demokratian edellytys.

Esitämme että kaupungin omissa yhtiöissä noudatetaan kaupungin strategian mukaista avoimuutta soveltuvin osin. Osakeyhtiölaki ei estä sitä.”

Kaupunginvaltuusto 16.12.2013 § 10

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää se kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

———

Konsernipalveluiden toimiala toteaa aloitteeseen vastauksenaan seuraavaa:

Luottamushenkilön **tiedonsaantioikeus ei ulotu kaupungin tytäryhteisöihin**, koska nämä eivät ole kuntalain 43 §:ssä tarkoitettuja kunnan viranomaisia. Tytäryhtiöt ovat itsenäisiä oikeushenkilöitä, joiden hallussa olevien asiakirjojen julkisuus määrittyy osakeyhtiölainsäädännön mukaan. Luottamushenkilöllä ei ole kuntalakiin perustuvaa oikeutta saada tietoja kuntakonserniin kuuluvalta osakeyhtiöltä. Luottamushenkilöillä ei ole oikeutta saada tietoja esimerkiksi yksittäisistä yhtiön ja kolmannen välillä tehdyistä sopimuksista.

Kaupunki toteuttaa konserniyhtiöiden omistajaohjausta mm. johtosääntöjen ja kaupunginvaltuuston hyväksymän konsernistrategian kautta. Näiden kautta toteutuu myös luottamushenkilöiden tiedonsaanti kaupungin yhtiöitä koskevissa merkityksellisissä asioissa.

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 5 §:n mukaisesti yleisjaoston tehtävänä on tehtäväalueellaan, ellei jaosto ole toisin päättänyt tai ellei toisin ole säädetty tai määrätty, päättää kaupunginvaltuuston hyväksymän strategian mukaisesti kaupungin omistajapolitiikan sekä sijoitus- ja rahoitustoimintapolitiikan toteuttamisesta sekä päättää kaupungin omistaja- ja konserniohjauksesta sekä vastata edunvalvonnan valmistelusta. Yleisjaoston tehtävänä on myös
…
8. nimetä edustajat ja antaa menettelyohjeet toimituksiin, tilaisuuksiin ja kokouksiin, joissa kaupungin etua on valvottava,
9. antaa menettelyohjeet yhtiöiden ja muiden yhteisöjen yhtiökokouksissa sekä kuntayhtymien ylimmissä päättävissä toimielimissä päätettävistä asioista,
10. tehdä esityksiä ja antaa toimintaohjeita liikelaitoksille, kaupunkikonsernin yhtiöille ja muille yhteisöille asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista,

11. valmistella konsernistrategia joka koostuu omistajapolitiikasta, sijoitustoiminnan periaatteista ja konserniohjeista, ja ohjata sekä valvoa sen noudattamista,
12. antaa kaupunginvaltuuston hyväksymän konsernistrategian mukaisesti yhteisöille sijoitus- ja rahoitustoimintaa sekä vakuusjärjestelyjä koskevat luvat sekä kaupungin ennakkosuostumukset,
13. antaa kaupunginvaltuuston hyväksymän konsernistrategian mukaisesti liikelaitoksille, kaupunkikonsernin yhtiöille ja muille yhteisöille toimintaohjeita konsernihallintoon ja sen järjestämiseen liittyvissä asioissa,
14. tehdä esitys investointiohjelmaan sisältyvien kohteiden konsernihallinnollisesta toteuttamistavasta ja rahoituksesta.

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 4 §:n mukaisesti kaupunginhallituksen tehtävänä on, ellei kaupunginhallitus ole toisin päättänyt, mm. päättää osakkeiden ja osuuksien ostamisesta, myymisestä, vaihtamisesta ja merkitsemisestä, ja sellaisen yksityisoikeudellisen yhteisön perustamisesta ja purkamisesta, jossa kaupunki on omistajana tai jäsenenä.

Kaupungin tytäryhtiöt sitoutetaan yleisjaoston päätösten mukaisesti yhtiökokouksissa noudattamaan kaupunginvaltuuston 17.12.2012 hyväksymää **konsernistrategiaa**. Yhtiöiden hallitusten edellytetään tekevän vastaavat päätökset. Tytäryhtiöt pyytävät yleisjaostolta konsernistrategian mukaiset ennakkosuostumukset strategiassa mainituille toimenpiteilleen.

Vantaan kaupungin ja tytäryhteisöjen riskienhallinta järjestetään noudattaen yhtenäistä riskienhallintaa (Vantaan kaupungin korko- ja riskipolitiikka Kh 13.12.2012 § 17 ja konsernistrategia Kv 17.12.2012 § 7, kohta 3). Kaupunginvaltuusto hyväksyi 16.12.2013 § 4 Vantaan kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet -ohjeen siten, että ohje tulee voimaan 1.1.2014. Ohje määrittelee Vantaan kaupunkikonsernin riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan perusteet ja toteuttamistavat sekä kaupunkikonsernin omassa toiminnassa että toiminnassa, josta kaupunki vastaa omistuksen, ohjaus- ja valvontavastuun sekä muiden velvoitteiden myötä. Tytäryhteisöt raportoivat merkittävistä riskeistään ja riskienhallinnasta osana talouden seurantaa ja raportointia konserniohjeen mukaisesti vuosittain yleisjaostolle.

Konsernipalveluiden toimiala katsoo, että kaupungin tytäryhtiöiden toiminnan läpinäkyvyys ja avoimuus toteutuvat kaupunginvaltuuston hyväksymän konsernistrategian mukaisesti. Konsernipalveluiden toimiala toteaa, että kaupungin tytäryhteisöissä noudatetaan jo nyt konsernistrategian mukaisesti mahdollisimman pitkälle kaupungin avoimuusperiaatetta ja viestintästrategiaa. Tytäryhtiöiden hallitusten esityslistat ja pöytäkirjat ovat yhtiön sisäisiä asiakirjoja eivätkä ne siten niiden luonteen vuoksi ole julkisia. Sitä vastoin mm. yhtiöiden tilinpäätökset ja tilintarkastuskertomukset ovat julkisia asiakirjoja.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 23

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa valtuutettu Sirpa Kauppiselle ja usealle muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle konsernipalveluiden esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Käsittely:
Merkittiin, että asian esittelijänä toimi kaupunginjohtaja Kari Nenonen.

Päätös:
Päätettiin yksimielisesti jättää asia pöydälle kaupunginhallituksen seuraavaan kokoukseen.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: rahoitusjohtaja Pirjo van Nues, puh. 09 839 22014, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

24 §

Oikaisuvaatimus vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 169 / 2013

VD/3910/03.01.02.01/2013

KN,ML/IK/PH

Vahinkorahaston asiamies on 12.11.2013 tekemällään päätöksellä 169/2013 päättänyt, että J.H.:lle korvataan pensasaidalle lumen kasaamisesta aiheutuneesta vahingosta korvauksena 240 euroa. J.H.:n korvausvaatimus oli 800 euroa perustuen Pihaksi Tmi:n tekemään laskelmaan aidan kunnostamisen kustannuksista. Päätöksessä on korvauksen määrää alentavana tekijänä otettu huomioon vahingonkärsijän laiminlyönti rajoittaa kärsimäänsä vahinkoa.

J.H. on tehnyt päätöksestä 25.11.2013 päivätyn oikaisuvaatimuksen, jolla hän vaatii edelleen kaupunkia korvaamaan mainitun vahingon kokonaisuudessaan. J.H. esittää oikaisuvaatimuksensa perusteeksi, että hän on aiempana talvena saanut aitavahingosta korvausta ilman, että kaupunki olisi vedonnut vastuuta rajaavana seikkana vahingonkärsijän vahingonrajoittamisvelvollisuuteen. Näin ollen hän ei vaatimuksen mukaan ole voinut tietää vahingonrajoitusvelvollisuuden olevan täyden korvauksen saamisen ehtona.

Asiaa valmistellut lakimies toteaa oikaisuvaatimuksesta seuraavaa:

Asiassa ei ole riidanalaista se, onko J.H.:n pensasaidalle tapahtunut vahinkoa. Pihaksi T:mi:ltä asiassa hankitun selvityksen mukaan myös korvaushakemuksessa esitettyä vahingon määrää, 800 euroa (sis. alv), on pidettävä oikeana.

Vantaan kaupunki tekee vahingonkorvauspäätökset hallintomenettelyssä, mutta päätösten sisältö määräytyy yksityisoikeudellisten, ennen kaikkea vahingonkorvausoikeudellisten säännösten nojalla. Yksityisoikeudellisesta näkökulmasta J.H.:n oikaisuvaatimusta ei ole syytä arvioida vahinkorahaston asiamiehen päätöksestä 169/2013 poikkeavalla tavalla. Oikaisuvaatimuksessaan J.H. on kuitenkin esittänyt hallinto-oikeudellisesta näkökulmasta merkityksellisen perustelun, jossa on kyse luottamuksensuojasta.

Luottamuksensuojan periaate luetaan yhdeksi hallinnon oikeusperiaatteista. Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen toimien on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia. Yksityisen näkökulmasta periaate merkitsee sitä, että yksityisen tulee voida luottaa siihen, ettei viranomaisen toiminta yllättäen muutu siltä osin kuin se vaikuttaa yksityisen oikeuteen tai etuun rajoittavasti tai muuten negatiivisesti. Oikeusjärjestyksen perusteella oikeutetut odotukset voivat kohdistua paitsi tietyn yksittäisen hallintopäätöksen pysyvyyteen, myös viranomaisen omaksuman tulkintalinjan noudattamiseen. Viranomainen voi kuitenkin perustellusta syystä muuttaa vakiintunuttakin tulkintakäytäntöään.

J.H. on oikaisuvaatimuksessaan vedonnut siihen, että aiemmin Vantaan kaupunki on korvannut hänelle vastaavanlaisen pensasvahingon. Kyse on kaupungin vahinkorahaston asiamiehen päätöksestä 167/2011, jolla J.H.:lle on päätetty maksaa 233,70 euroa korvauksena vahingoittuneen aidan leikkuutöistä. Päätöksessä oli korvauksen määrää alentavana tekijänä otettu tuolloin huomioon J.H.:n oma myötävaikutus vahingon syntymiseen, kun pensas oli aivan tontin rajalla kasvavana vallannut myös tontin ulkopuolista lumitilaa. Vahingonrajoittamisvelvollisuutta ei ole päätöksessä mainittu vastuuta rajoittavana seikkana. Tuolloin J.H. oli toimittanut korvausvaatimuksensa Vantaan kaupungille 18. päivänä toukokuuta 2011.

Nyt käsiteltävänä olevassa tapauksessa kaupunki on vastaanottanut J.H.:lta asiasta ennakkoilmoituksen 13. päivänä maaliskuuta 2013 ja varsinaisen korvausvaatimuksen 3. päivänä huhtikuuta 2013. J.H. on siis ottanut asiassa yhteyttä kaupunkiin noin kahta kuukautta aikaisemmassa vaiheessa kuin vuonna 2011.

Asiassa vuonna 2011 tehdyn päätöksen voidaan katsoa synnyttäneen J.H.:lle oikeutetun odotuksen siitä, että korvauksen saaminen ei Vantaan kaupungin korvauskäytännön mukaan edellytä tällaisesta vahingosta ilmoittamista heti lumen kasaamisen alettua. Näin ollen J.H.:n näkemystä siitä, että hän on voinut luottaa toimivansa asiassa riittävän aikaisin, voidaan pitää perusteltuna.

Edellä esitettyyn perustuen voidaan katsoa, että näissä olosuhteissa Vantaan kaupunki on velvollinen korvaamaan J.H.:n pensasaidalle aiheutuneen vahingon kokonaisuudessaan siitä huolimatta, että J.H.:n on katsottava jättäneen täyttämättä vahingonrajoittamisvelvollisuutensa.

Esitän, että vahinkorahaston päätöstä muutetaan yllä mainituin perustein siten, että vahinkorahasto maksaa J.H.:lle korvauksena yhteensä 800 euroa. Vahinkorahastosta on maksettu 240 euroa 26.11.2013 tositteella 210000184, joten maksettavaksi jää nyt 560 euroa.

Oikaisuvaatimus, vahinkorahaston asiamiehen päätös sekä vahinkorahaston päätöksen valmisteluvaiheessa käytössä ollut lausunto ja muu asiaan vaikuttanut materiaali ovat nähtävänä kokouksessa.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 24

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) edellä esitetyn perusteella hyväksyä J.H.:n oikaisuvaatimus vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 169 / 2013 ja
b) korvata vahingosta aiheutuneet kustannukset edellä esitetyn mukaisesti kokonaisuudessaan ja maksaa J.H.:lle vahinkorahastosta 560 euroa.

Käsittely:
Merkittiin, että asian esittelijänä toimi kaupunginjohtaja Kari Nenonen.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: vahinkorahaston asiamies, kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

25 §

Oikaisuvaatimus vahingonkorvausta koskevaan vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 154 / 2013

KUNTEK/3092/03.01.02.01/2013

KN,ML/IK/PH

Vahinkorahaston asiamies on 1.11.2013 tekemällään päätöksellä 154/2013 hylännyt T.J:n vahingonkorvausvaatimuksen, jolla vaadittiin ensinnäkin korvausta T.J:lle itselleen aiheutuneesta esteettisestä haitasta, henkisestä kärsimyksestä ja loukkauksesta, puheluista sekä auton ja ajan käytöstä yhteensä 4 000 euroa. Toiseksi T.J. vaatii korvausta Viljo Kosken kuolinpesän nimissä alueen luvattomasta haltuunotosta, alueen käyttömahdollisuuksien puuttumisesta, käyttämisestä varastona, aitaamisesta ja vuokrasta yhteensä 4 000 euroa.

T.J. on tehnyt em. päätöksestä oikaisuvaatimuksen vaatien edelleen kaupunkia maksamaan esittämänsä korvausvaatimukset. T.J. on uudistanut oikaisuvaatimuksessaan aiemmassa korvausvaatimuksen käsittelyn yhteydessä esittämänsä perusteet. T.J. on todennut, että Graniittirakennus Oy on tehnyt hänelle esityksen kuolinpesän omistaman tontinosan vuokraamista koskevasta korvauksesta, mutta hän on hylännyt tehdyn tarjouksen, koska korvaus on ollut liian pieni. T.J. on myös katsonut, ettei hänellä voi olla asiassa velvollisuutta osoittaa korvausten suuruuteen liittyviä selvityksiä.

Asiaa valmistellut lakimies toteaa oikaisuvaatimuksesta seuraavaa:

Oikaisuvaatimuksen tekijä on oikaisuvaatimuksessaan lähinnä uudistanut jo aiemmin asiassa esiin tuomansa seikat. Kuten jo vahinkorahaston päätöksen perusteluissa on todettu, T.J. oli tarkemmin määrittelemättömänä ajankohtana huomannut Vantaan kaupungin urakoitsijoiden ottaneen haltuunsa Viljo Kosken kuolinpesän, jonka osakas T.J. on, omistaman Suomantie 2:n Suomantien länsipuolisen alueen. T.J. oli tuolloin antanut urakoitsijana toimineen Graniittirakennus Kallio Oy:n edustajalle suullisen luvan kiireettömään tavaroiden poistoon maisemointia vastaan. Edelleen T.J. on myös tehnyt Graniittirakennus Oy:n edustajan kanssa 17.6.2013 päivätyn sopimuksen mainitun tontinosan maisemoinnista sovitulta laajuudeltaan ja sovitulla tavalla ennen urakan päättymistä. Sopimuksen mukaan ” Kun alue on maisemoitu sovitulta laajuudeltaan sekä sovitulla tavalla, ei J. T:lla tai muilla kuolinpesän osakkailla ole muita vaateita urakoitsijaa kohtaan”.

Edelleen viitaten vahingonkorvauslakiin, korvausvelvollisuus syntyy sille, joka tahallaan tai huolimattomuudellaan aiheuttaa toiselle vahinkoa. Korvauksen hakijan tulee osoittaa aiheutunut vahinko, vahingonaiheuttajan tuottamus sekä näiden välinen syy-yhteys. Vahingonkorvaus käsittää hyvityksen henkilö- ja esinevahingosta sekä vain vahingonkorvauslain 5 luvun 4 a (henkirikoksiin liittyvä korvausvastuu) ja 6 §:ssä (muut laissa yksilöidyt rikosvahingot) säädetyin edellytyksin kärsimyksestä.

Tässä tapauksessa Graniittirakennus Kallio Oy on siis toiminut urakoitsijana, jonka toiminnasta on väitetty syntyneen vahinkoa. Vantaan kaupunki ei ole asiassa vahingonaiheuttaja, eikä muullakaan perusteella vastuussa itsenäisen urakoitsijan mahdollisesti aiheuttamasta vahingosta. Kuten T.J. itsekin on tuonut esiin, on urakoitsija myös sopinut korvaavansa ja ennallistavansa mainitulle tontille aiheutuneet vauriot. Lisäksi urakoitsija on T.J.:n kertoman mukaan tarjonnut korvausta tontinosan käytöstä, jonka T.J. on kuitenkin hylännyt.

Vahingonkorvauslain mukaisesti vahingonkärsijän tulee pystyä osoittamaan myös vahingon määrä. Tässä tapauksessa T.J. ei ole pyynnöstä huolimatta millään lailla pyrkinyt yksilöimään korvausvaatimuksensa euromääräistä perustetta esim. esittämällä puhelimen ja auton käyttöön liittyviä tositteita tai edes ajokilometrejä tai soittomääriä. Korvattavaksi tulevat lain mukaisesti tällaisessa tapauksessa vain esine- ja omaisuusvahingot, ei siis T.J.:n esittämän kaltaiset korvausvaatimukset esteettisestä haitasta, henkisestä kärsimyksestä tai loukkauksesta. Vahingonkorvauslaki ei tunne tämänkaltaisten ns. mielipahakorvausten maksamisvelvollisuutta tavanomaisessa vahinkotapauksessa. Asiassa ei siten ole syytä arvioida Vantaan kaupungin korvausvelvollisuutta toisin kuin mitä vahinkorahaston 1.11.2013 tekemässä päätöksessä on tehty.

Esitän, että T.J.:n oikaisuvaatimus tulisi hylätä.

Oikaisuvaatimus, vahinkorahaston asiamiehen päätös sekä vahinkorahaston päätöksen valmisteluvaiheessa käytössä ollut lausunto ja muu asiaan vaikuttanut materiaali ovat nähtävänä kokouksessa.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 25

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään edellä esitetyn perusteella hylätä T.J.:n oikaisuvaatimus vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 154 / 2013.
Käsittely:
Merkittiin, että asian esittelijänä toimi kaupunginjohtaja Kari Nenonen.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

26 §

Oikaisuvaatimus vahingonkorvausta koskevaan vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 199 / 2013

VD/5262/03.01.02.01/2013

Vahinkorahaston asiamies on 17.12.2013 tekemällään päätöksellä 199/2013 hylännyt S.T.:n ja T.T.:n vahingonkorvausvaatimuksen, jossa vaadittiin:

1) Pohjolan Design-Talolle maksettavaksi tulevan lisäkorvauksen talotoimituksen siirtymisestä (2 000 euroa) ja
2) neljän kuukauden vuokraa vastaavan summan ylimääräisestä ajasta, jonka S.T. ja T.T. joutuvat asumaan vuokralla tontin rakennusvalmiuden viivästymisen vuoksi (4 * 825 euroa = 3300 euroa).

Korvausvaatimuksen mukaan S.T. ja T.T. olivat, saatuaan yleisessä tonttihaussa varauksen tonttiin, maksaneet 2000 euron varausmaksun 2.9.2013. Kaupungin antamien tietojen mukaan tontti olisi rakennusvalmis 1.11.2013. Tonttikaupan allekirjoituspäiväksi oli sovittu 14.10.2013 ja sitä ennen S.T. ja T.T. olivat tilanneet Design-Talolta talopaketin ja 9.10.2013 myyneet asuntonsa. Viikkoa ennen sovittua tonttikauppaa S.T. ja T.T. olivat saaneet tietää, että kunnallistekniikan rakentaminen alueelle viivästyy ja tontin rakennusvalmius tästä syystä siirtyy toukokuun 2014 alkuun.

Vahingonkorvausvaade on asiamiehen päätöksellä hylätty, koska vaadittujen korvausten ei voida katsoa syntyneen Vantaan kaupungin syyksi luettavasta huolimattomuudesta tai laiminlyönnistä. S.T.:lle ja T.T.:lle mahdollisesti koituneiden lisäkustannusten on katsottava johtuneen S.T.:n ja T.T.:n omasta riskinotosta.

S.T. ja T.T. ovat tehneet päätöksestä 8.1.2014 päivätyn oikaisuvaatimuksen, jossa he uudistavat vaatimuksensa ja esittävät oikaisuvaatimuksensa perusteluissa, että 2000 euron varausmaksulla on jo voitu katsoa syntyneen sopimuksen. Lisäksi heidän näkemyksensä mukaan kaupunki on laiminlyönyt ilmoitusvelvollisuutensa rakennusvalmiuden viivästymisestä.

Asiaa valmistellut lakimies toteaa oikaisuvaatimuksesta seuraavaa:

Kiinteistön kauppaa sääntelevän Maakaaren 2:1:n mukaan kiinteistön kauppa ja esisopimus kiinteistön kaupasta on tehtävä määrämuodossa; kirjallisesti, myyjän ja ostajan on se allekirjoitettava ja kaupanvahvistajan on se vahvistettava. Varausmaksun maksamisen yhteydessä ei ole kuitenkaan tehty kirjallista, kaupanvahvistajan vahvistamaa sopimusta ja näin ollen Kaupungilla ei voida katsoa olevan suoraan sopimuksen nojalla vahingonkorvausvelvollisuutta. Asia tulee tästä syystä ratkaistavaksi vahingonkorvauslain nojalla, jolloin vahingonkorvausvelvollisuus edellyttää huolimattomuutta tai tahallisuutta.

Katutekniikan työpäällikön lausunnosta voidaan todeta, että nyt puheena olevan tontin alueella sijaitsevien Halkotien ja -kujan stabilointitarve on tullut kaupungille yllätyksenä. Kun tieto tuli kuntatekniikan keskuksen katutekniikkaan elokuun puolessa välissä, niin asian osalta ryhdyttiin heti tarvittaviin toimenpiteisiin. S.T. ja T.T. ovat asiasta saaneet tiedon lokakuun puolessa välissä ja ennen kaupantekoa, joten voidaan katsoa, että kaupunki on tiedottanut asiasta tontin varanneille kohtuullisessa ajassa asian tultua kaupungin katutekniikan tietoon.

Kaikkia tontinvaraajia on sekä myyntiesitteessä että erillisessä kirjeessä informoitu siitä, että rakennuslupaa voi hakea vasta, kun kauppakirja tontista on allekirjoitettu. Rakennusluvan saamiseen menevään aikaan olisi S.T:n ja T.T:n tullut myös varautua. S.T. ja T.T. ovat kuitenkin ennen tonttikaupan solmimista myyneet asuntonsa, muuttaneet asumaan vuokralle ja tilanneet heitä sitovan talopaketin.

Oikaisuvaatimuksessa ei ole esitetty sellaista uutta selvitystä, joka antaisi aihetta em. päätöksen muuttamiseen. Lakimies esittää, että oikaisuvaatimus tulisi hylätä.

Oikaisuvaatimus, vahinkorahaston asiamiehen päätös sekä vahinkorahaston päätöksen valmisteluvaiheessa käytössä ollut lausunto ovat nähtävänä kokouksessa.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 26

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään edellä esitetyin perustein hylätä S.T.:n ja T.T.:n oikaisuvaatimus vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 199/2013.
Käsittely:
Merkittiin, että asian esittelijänä toimi kaupunginjohtaja Kari Nenonen.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

27 §

Oikaisuvaatimus hankintajohtajan päätökseen § 2/2014 "Option käyttöönotto koulutarvikkeiden hankinnassa"

HA/5754/02.08.00.00/2011

KN,ML/TE/PH

Hankintajohtaja on 9.1.2014 tekemällään päätöksellä § 2 /2014 päättänyt ottaa option käyttöön ja jatkaa koulutarvikkeiden hankintasopimuksia 7/2012, 8/2012 ja 9/2012 nykyisin sopimusehdoin 16.4.2015 saakka.

M.K. on tehnyt em. päätöksestä oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimus on toimitettu virheellisen oikaisuvaatimusohjeen mukaisesti hankintakeskukselle. Toimivalta asiassa kuuluu kaupunginhallitukselle.

M.K. esittää, että oppiaineen nimi kuvaamataito muutetaan kuvataiteeksi ja perustelee tätä sillä, että päätöksessä mainitun oppiaineen nimi on muuttunut vuonna 1999 kuvaamataidosta kuvataiteeksi.

Optiopäätös perustuu koulutarvikkeiden puitejärjestelyyn (HA 5754/2011) ja siitä tehtyyn hankintapäätökseen § 17/2012. Kuvaamataito on yksi tämän puitejärjestelyn osa-alueista, eikä sen nimeä voida muuttaa kesken puitejärjestelyn.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 27

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään edellä esitetyin perustein hylätä M.K.:n oikaisuvaatimus hankintajohtajan päätökseen § 2 / 2014.
Käsittely:
Merkittiin, että asian esittelijänä toimi kaupunginjohtaja Kari Nenonen.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Lisätiedot:
hankintajohtaja Tiina Ekholm, 09 83922444, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

28 § **Lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle kaupunginvaltuuston putkikeräysjärjestelmän rakentamista varten myöntämää omavelkaista takauslimiittiä koskevasta päätöksestä tehtyyn valitukseen**

VD/4349/00.01.00.00/2013

KN,ML/NL/PH

Kaupunginvaltuusto päätti 14.11.2013 § 5

a) myöntää enintään 10 milj. euron määräinen Vantaan kaupungin omavelkainen takauslimiitti
perustettavalle Kivistön Putkijäte Oy:lle vakuudeksi nostettaville rahalaitoslainoille,
b) että takauslimiitistä myönnettävälle yksittäiselle omavelkaiselle takaukselle ei vaadita vastavakuutta,
c) edellyttää perustettavalta yhtiöltä panttauskieltosopimusta (negative pledge),
d) että takauksista peritään kaupunginhallituksen päättämä takausprovisio, ja
e) että muutoin takauslimiitistä myönnettävä yksittäinen omavelkainen takaus myönnetään kaupunginhallituksen erikseen hyväksymin ehdoin.

Rajakylän pientaloyhdistys ry, Kari Saloranta ja Antero Kortema ovat valittaneet kaupunginvaltuuston päätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen. Valittajat katsoivat muun ohessa päätöksen antavan perustettavalle yhtiölle EU:n perustamissopimuksen vastaista taloudellista etua ja vääristävän kilpailua jätteenhuoltomarkkinoilla.

Helsingin hallinto-oikeus on pyytänyt kaupunginhallitusta hankkimaan kaupunginvaltuuston lausunnon valituksen johdosta sekä varannut kaupunginhallitukselle tilaisuuden antaa selityksensä asiassa. Lausunnon antamisen määräaikaa on pidennetty 14.2.2014 saakka. Valituskirjelmä on liitteenä.

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 4 §:n 12. kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää selityksen antamisesta valtuuston päätöksestä tehtyyn valitukseen, jos kaupunginhallitus yhtyy valtuuston päätökseen.

Konsernipalveluiden toimialalla on valmisteltu Helsingin hallinto-oikeudelle annettavaksi liitteenä oleva lausunto, jossa valitus vaaditaan jättämään tutkimatta siltä osin, kun kysymys on Vantaan kaupunginhallituksen päätöksestä 2.12.2013 § 9 ja sitä koskevasta täytäntöönpanokiellosta, asiakirjan antamisesta sekä siltä osin, kun kysymys on julkisen hankintamenettelyn toteuttamisesta tai väitetystä kilpailulain (948/2011) vastaisuudesta. Muilta osin valitus vaaditaan hylättäväksi. Valituksenalainen kaupunginvaltuuston päätös on nähtävänä kokouksessa.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 28

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa Helsingin hallinto-oikeudelle liitteen mukainen lausunto kaupunginvaltuuston päätöksestä 14.11.2013 § 5 tehtyyn valitukseen ja
b) oikeuttaa konserni- ja asukaspalveluiden toimiala tekemään lausuntoon mahdollisesti tarvittavia teknisiä ja muita muutoksia.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Käsittely:
Merkittiin, että asian esittelijänä toimi kaupunginjohtaja Kari Nenonen. Lisäksi merkittiin, että kaupunginhallituksen jäsen Anitta Orpana ja kaupunginlakimies Kai Ketelimäki poistuivat yhteisöjääviyden vuoksi kokoushuoneesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.
Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:

12 Lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle Vantaan kaupunginvaltuuston 14.11.2013 § 5 tehdystä valituksesta (lausunnon liitteet ovat nähtävänä kokouksessa)
13 Rajakylän pientaloyhdistys ry:n, Kari Salorannan ja Antero Korteman valitus

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Konsernilakimies Noora Luoto, puh. 09 839 28137, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Vantaa

6.2.2014

HELSINGIN HALLINTO-OIKEUDELLE

Viite Helsingin hallinto-oikeuden lausuntopyyntö 8.1.2014, Dnro: 08229/12

Asia LAUSUNTO VANTAAN KAUPUNGINVALTUUSTON PÄÄTÖKSESTÄ 14.11.2013 § 5 TEHDYSTÄ VALITUKSESTA

Pyydettynä lausuntonaan Vantaan kaupunginhallitus esittää seuraavaa.

Vantaan kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 4 §:n 12. kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää selityksen antamisesta valtuuston päätöksestä tehtyyn valitukseen, jos kaupunginhallitus yhtyy valtuuston päätökseen. Koska kaupunginhallitus yhtyy valtuuston päätökseen, on sen tehtävänä antaa nyt pyydetty lausunto.

Vantaan kaupunki vaatii, että valitus jätetään tutkimatta siltä osin kuin kysymys on Vantaan kaupunginhallituksen päätöksestä 2.12.2013 § 9 ja sitä koskevasta täytäntöönpanokiellosta, asiakirjan antamisesta sekä siltä osin kuin kysymys on julkisen hankintamenettelyn toteuttamisesta tai väitetystä kilpailulain (948/2011) vastaisuudesta.

Muilta osin Vantaan kaupunki vaatii, että valitus hylätään ensisijaisesti sillä perusteella, ettei kysymyksessä ole taloudellinen toiminta, johon valtiontukisääntöjä sovellettaisiin. Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin katsoo toiminnan olevan taloudellista, Vantaan kaupunki toteaa, etteivät EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107(1) artiklassa mainitut neljä tukea koskevaa kriteeriä täyty, mistä seuraa siten kuin kaupunginvaltuuston päätöksessä todetaan se, ettei toimenpidettä pidetä valtiontukena. Valitus tulee siten hylätä.

Perustelut Valittajat vaativat, että Vantaan kaupunginhallituksen päätös 2.12.2013 § 9 kumotaan ja että Helsingin hallinto-oikeus kieltää täytäntöönpanon. Kuntalain 91 §:ssä säädetään kunnan toimielimen oikaisuvaatimus- ja valituskelpoisuudesta. Sanotun pykälän mukaan päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa tehdä oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta. Vantaan kaupunginhallitus on 2.12.2013 § 9 päättänyt todeta, että kaupunginvaltuuston 14.11.2013 tekemät päätökset voidaan panna täytäntöön ja lähettää päätökset ao. toimialoille toimenpiteitä varten. Kyseinen päätös koskee siten vain täytäntöönpanoa. Vaatimukset päätöksen kumoamisesta ja täytäntöönpanon kieltämisestä on tältä osin jätettävä valituskelpoisuuden puuttumisen takia tutkimatta.

Valittajien mukaan asiassa olisi tullut toteuttaa julkinen hankintamenettely, jota ei päätöksen mukaan olisi tehty. Paitsi, että kysymyksessä olevan putkikeräysjärjestelmän rakennusurakka on erikseen kilpailutettu julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) mukaisesti eikä hankintoja koskevaa lainsäädäntöä näin ollen ole sivuutettu, hallinto-oikeudella ei ole toimivaltaa tutkia hankintalakiin liittyviä väitteitä. Vastaavasti hallinto-oikeudelta puuttuu toimivalta tutkia väitettyihin kilpailunrajoituksiin ja kilpailulain soveltamiseen liittyvät valitusperusteet.

Valittajat ovat vaatineet, että sekä takaussitoumus että Kivistön Putkijäte Oy:n kassavirtalaskelma on kokonaisuudessaan annettava heille tiedoksi. Valittajat eivät ole esittäneet Vantaan kaupungille viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) tarkoitettua asiakirjapyyntöä. Näin ollen asiassa ei ole tehty valituskelpoista päätöstä. Vaatimus asiakirjojen tiedoksiantamisen osalta on siten jätettävä tutkimatta valitusperusteen puuttumisen vuoksi.

Jätehuoltotoiminta

Jätehuollon järjestäminen

Kunnan velvollisuudesta järjestää jätehuolto on säädetty jätelain (646/2011) 32 §:ssä. Kunnan on järjestettävä jätehuolto vakinaisessa asunnossa, vapaa-ajan asunnossa, asuntolassa ja muussa asumisessa syntyvälle jätteelle. Kunnan on lisäksi järjestettävä asumisessa syntyvän vaarallisen jätteen vastaanotto ja käsittely.

Kunnan on saman lainkohdan mukaan järjestettävä jätehuolto yhdyskuntajätteelle, joka syntyy sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä koulutustoiminnassa myös siltä osin kuin kyse on yksityisestä yritystoiminnasta. Kunnan on edelleen järjestettävä jätehuolto myös yhdyskuntajätteelle, joka syntyy valtion, kuntien, seurakuntien sekä julkisyhteisöjen ja julkisoikeudellisten yhdistysten toiminnasta. Elinkeinotoiminnassa syntyvä jäte kuuluu kunnan vastuulle tietyin edellytyksin silloin, kun jätteet ominaisuudeltaan, koostumukseltaan ja määrältään vastaavat asumisessa syntynyttä jätettä ja ne toimitetaan kiinteistön haltijan luvalla kiinteistöllä olevaan keräyspaikkaan. Edelleen kunnan velvollisuutena on järjestää jätehuolto muulle yhdyskuntajätteelle, joka kerätään yhdessä edellä tarkoitettujen jätelajien kanssa alueellisessa putkikeräys- tai muussa vastaavassa keräysjärjestelmässä. Maa- ja metsätaloudessa syntyvän vaarallisen jätteen vastaanotto ja käsittely kuuluu kunnan vastuulle, jollei kysymys ole kohtuuttomasta määrästä jätettä.

Jätteen putkikeräysjärjestelmän omistamiseen, hallintaan ja ylläpitoon perustettu Kivistön Putkijäte Oy on kaupungin määräysvallassa oleva konserniyhtiö. Rakennettava keräysjärjestelmä palvelee omakustannusperiaatteella osaltaan kunnan lakisääteistä jätehuollon järjestämiseen liittyvää tehtävää siten kuin kaupunginvaltuuston päätöksessä todetaan.

Jätelain 6 §:n 9. kohdan mukaan *jätehuollolla* tarkoitetaan *jätteen keräystä, kuljetusta, hyödyntämistä ja loppukäsittelyä, mukaan lukien tällaisen toiminnan tarkkailu ja seuranta sekä loppukäsittelypaikkojen jälkihoito ja toimintaa välittäjänä.* Saman pykälän 10. kohdan mukaan *jätteen keräyksellä* tarkoitetaan *jätteen kokoamista kiinteistön haltijan, kunnan, tuottajan, jakelijan tai muun järjestämään vastaanottopaikkaan omatoimista käsittelyä varten tai jätteen kuljettamiseksi käsittelyyn, mukaan lukien jätteen alustava lajittelu ja tilapäinen varastointi.*

Mainittujen jätelain määritelmien perusteella voidaan todeta, että putkikeräysjärjestelmän rakentamisessa ja ylläpitämisessä on kysymys jätteen keräyksestä eikä jätehuollon järjestämisestä laajassa merkityksessä. Järjestelmän piirissä olevien kiinteistöjen jätehuolto muilta osin *(kuljetus, hyödyntäminen ja loppukäsittely, toiminnan tarkkailu ja seuranta sekä loppukäsittelypaikkojen jälkihoito)* annetaan erikseen tehtävillä sopimuksilla Vantaalla alueellisena jätehuoltoviranomaisena toimivan Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) tehtäväksi. Nyt tehty päätös myöntää omavelkainen takauslimiitti putkikeräysjärjestelmän rakentamiseen perustettavalle yhtiölle ei merkitse, toisin kuin valittajat ovat väittäneet, kunnan tukeman toimijan perustamista jätehuoltomarkkinoille.

Putkijäteyhtiön perustaminen

Vantaan kaupunginhallitus päätti 7.10.2013 § 22 mm. että Kivistön uudelle asunto- ja toimitila-alueelle toteutetaan jätteen putkikeräysjärjestelmä ja että alueen kiinteistöjen luovutuksensaajat velvoitetaan luovutussopimuksissa liittymään alueelliseen järjestelmään, ellei kaupunkisuunnittelulautakunta yksittäistapauksessa perustellusta syystä toisin päätä. Edelleen kaupunginhallitus päätti, että kaupunki perustaa Kivistön Putkijäte Oy -nimisen osakeyhtiön (jäljempänä *yhtiö*), jonka toimialana on putkikeräysjärjestelmän omistaminen, rakennuttaminen, rahoittaminen, operointi ja ylläpito omakustannusperiaatteella osakkeenomistajilleen. Kaupunginhallituksen päätöksestä ei valitettu ja se on lainvoimainen. Kaupunginhallituksen päätös ja yhtiön yhtiöjärjestys ovat liitteinä 1 ja 2.

Yhtiö on perustettu em. päätöksen mukaisesti ja merkitty kaupparekisteriin 21.11.2013. Yhtiön osakaspiiri rajoittuu yhtiön toiminta-alueella sijaitsevien kiinteistöjen omistajiin/haltijoihin. Yhtiön toimialana on omistaa, toteuttaa, hallinnoida ja ylläpitää Vantaan kaupungin Kivistön ja Lapinkylän uusilla asunto- ja toimitila-alueilla alueellista jätteen putkikeräysjärjestelmää jätekeräysasemineen, runkoverkkoineen ja syöttöasemineen sekä tuottaa omakustannusperusteisia jätteen putkikeräyspalveluja osakkeenomistajilleen. Lisäksi yhtiö voi järjestää alueilla osakkeenomistajilleen sellaisia keskitettyjä jätekeräyspalveluja, joita ei voida toteuttaa putkikeräysjärjestelmällä. Yhtiön tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa eikä se jaa omistajilleen osinkoa, vaan mahdollinen voitto on käytettävä yhtiön oman toiminnan tukemiseen ja kehittämiseen. Yhtiöjärjestykseen kirjatun omakustannus- ja voittoa tuottamattomuusperiaatteen suojaamiseksi yhtiöjärjestykseen on otettu määräys siitä, että mainittujen periaatteiden muuttaminen vaatisi määräenemmistön sekä A- että B-osakkeiden omistajien osakkeista ja määristä. Varoja vapaan oman pääoman rahastosta jaettaessa, osakepääomaa alennettaessa, omia osakkeita hankittaessa ja lunastettaessa varat käytetään yhtiön toimialan mukaiseen tai sitä vastaavaan käyttöön.

Putkikeräysjärjestelmällä on tarkoitus kerätä seka-, bio-, paperi- ja pienkartonkijätettä HSY:n jätehuoltomääräysten mukaisesti. Järjestelmässä jätteet kulkeutuvat alipaineella jätelajeittain kiinteistöiltä maanalaista runkoputkea pitkin alueelliselle koontiasemalle. Putkikeräysjärjestelmä edellyttää erillistä sopimusta yhtiön ja HSY:n välillä jätteiden kuljettamisesta konteissa jatkokäsittelylaitoksiin sekä kaatopaikalle.

Valtiontuet

Valittajat katsovat, että kaupunginvaltuuston päätös myöntää omavelkainen takauslimiitti putkikeräysjärjestelmän rakentamiseen perustettavalle yhtiölle olisi lainvastainen ja se tulisi siksi kumota. Valittajien mukaan päätös sisältää kiellettyä valtiontukea.

Taloudellinen toiminta

SEUT 107(1) artiklan perusteella valtiontukisääntöjä sovelletaan ainoastaan silloin, kun tuensaaja harjoittaa taloudellista toimintaa. Ensisijaisesti on arvioitava harjoittaako tuensaaja taloudellista toimintaa eli tarjoaako se tavaroita tai palveluita markkinoilla. Jos tuensaajan ei katsota harjoittavan taloudellista toimintaa, ei kyseessä ole valtiontuki eikä valtiontukilainsäädäntö sovellu.

Taloudellisen ja ei-taloudellisen toiminnan erottamiseen ei ole yksiselitteistä ohjetta. Taloudellisen toiminnan tulkinnassa on ratkaisevaa harjoitettavan toiminnan luonne, joka on unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan arvioitava tapauskohtaisesti.

Komissio on pyrkinyt selkeyttämään taloudellisen ja ei-taloudellisen toiminnan käsitteitä antamassaan tiedonannossa Euroopan unionin valtiontukisääntöjen soveltamisesta yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen tuottamisesta myönnettäviin korvauksiin (2012/C8/02 kohdat 8—30). Tiedonannossa on esimerkinomaisesti määritelty, mitä ei katsota toiminnaksi markkinoilla. Tällaiselle toiminnalle on tiedonannon mukaan ominaista mm. järjestelmään liittymisen pakollisuus sekä järjestelmän liittyminen yksinomaan sosiaalisen/solidaarisen tehtävän täyttämiseen ja toiminnan voittoa tavoittelematon luonne.

Kivistön alueen rakennuttajat sitoutetaan putkikeräysjärjestelmän toteuttamiseen yhteistoimintasopimuksin. Alueen asuinkiinteistöjen luovutuksensaajat puolestaan velvoitetaan luovutussopimuksissa liittymään alueelliseen putkikeräysjärjestelmään merkitsemällä yhtiön B-sarjan osakkeita. Yhtiön osakkaiksi tulevat kiinteistöjen omistajat/ haltijat merkitsevät omistamansa/ hallinnoimansa tontin asemakaavan mukaista rakennusoikeutta vastaavan määrän yhtiön B-sarjan osakkeita (1 osake/ k-m^2).

Yhtiö käyttää osakemerkintämaksuina osakkailta keräämänsä varat putkikeräysjärjestelmän edellyttämien investointien rahoittamiseen. Järjestelmään liittyminen on tietyin täsmennyksin pakollista. Muutoin yhtiö rahoittaa toimintaansa yhtiöjärjestyksen mukaisilla osakkeenomistajilta perittävillä maksuilla. Perusmaksulla katetaan putkikeräysjärjestelmän ylläpito- ja korjausinvestoinnit sekä yhtiön hallinnon kustannukset. Lisäksi osakkeenomistajat ovat velvollisia suorittamaan yhtiölle käyttömaksua, jolla katetaan muun muassa yhtiön putkikeräysjärjestelmän hoidon ja operoinnin kustannukset.

Yhtiön toimii omakustannusperiaatteella eikä tulouta voittoa omistajilleen. Yhtiön toiminta liittyy yksinomaan ympäristöön, alueen viihtyvyyteen ja kaupunkikuvallisiin tekijöihin siten, että se toteuttaa ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävää kehitystä ilman liiketaloudellisia tarkoituksia.

Näillä perusteilla Vantaan kaupunki katsoo, ettei sen määräysvaltaan kuuluva jätteen putkikeräysjärjestelmän rakentamiseen ja operointiin perustettu yhtiö tarjoa palveluitaan markkinaympäristössä, mistä seuraa, etteivät valtiontukisäännöt sovellu sen toimintaan.

Valtiontuen kriteerit

EU-oikeuden säädöspohja muodostuu Euroopan Unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) artikloista sekä niitä täydentävästä johdetusta oikeudesta, kuten ryhmäpoikkeusasetuksista ja komission tiedonannoista. SEUT 107(1) kohdan mukaan toimenpiteet, jotka täyttävät kaikki artiklan mukaiset valtiontukikriteerit, ovat lähtökohtaisesti yhteismarkkinoille soveltumattomia. Artiklassa on asetettu neljä kriteeriä sille, että kyseessä on kielletty valtiontuki: 1) tuki on myönnetty valtion varoista, 2) tuki suosii tiettyä yritystä tai tuotannonalaa, 3) tuki vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua ja 4) tuki vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Kaikkien neljän kriteerin tulee täyttyä samanaikaisesti, jotta kyseessä olisi valtiontuki. Jäljempänä kerrotuilla perusteilla ja kuten kaupunginvaltuuston päätöksessä on todettu, kriteerit 3) ja 4) eivät täyty.

Valittajat ovat esittäneet väitteitä, joiden mukaan komission tiedonannon 2008/C 155/02 edellytykset eivät täyttyisi kaupunginvaltuuston takauspäätöksessä. Vantaan kaupunki toteaa, ettei edellä mainitun tiedonannon periaatteita sovelleta toimenpiteeseen, joka ei toteuta artiklan 107(1) edellä lueteltuja kriteereitä. Koska valtiontukisääntöjä sovelletaan edellä sanotuin tavoin ainoastaan silloin, kun yritys harjoittaa taloudellista toimintaa ja artiklan 107(1) kaikki neljä kriteeriä toteutuvat, tiedonannon edellytysten täyttymistä käsillä olevassa tilanteessa ei ole tarpeen tutkia.

Tuen vaikutus kilpailuun

Yksi SEUT 107(1) artiklan mukaisen valtiontuen kriteereistä on vaikutus kilpailuun. Relevanttina kilpailuvaikutuksena pidetään tilannetta, jossa toimenpide vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua tiettyä yritystä tai tuotannonalaa suosivana. Toimenpiteellä tulisi olla vähintään mahdollinen kilpailua vääristävä vaikutus.

Yleisesti lähdetään siitä, että kilpailuvaikutusten arvioimiseksi on määriteltävä relevantit markkinat, joilla tarkoitetaan sekä tuotekohtaisia että maantieteellisiä markkinoita. Tapauksessa SIDE (asia T-155/98 SIDE 2002 ECR II-1179) unionin tuomioistuin on arvioinut relevantteja markkinoita. Tuomioistuin hylkäsi komission valtiontukipäätöksen. Tuomioistuin katsoi, että komission olisi pitänyt tutkia väitetyn tuen vaikutuksen kilpailuun ja vaihdantaan niiden muiden toimijoiden keskuudessa, jotka harjoittavat tuetun toiminnan kanssa samanlaista toimintaa (tapauksessa ranskankielisiä kirjoja koskevien pienten tilausten käsittelyä). Tuomioistuimen mukaan komissio ei pystynyt arvioimaan tuen todellista vaikutusta kilpailuun, koska se valitsi relevanteiksi markkinoiksi ranskankielisten kirjojen yleiset vientimarkkinat. Vantaan kaupunki toteaa tämän ja edellä jätelain 6 §:n määritelmistä sekä yhtiön toimialasta sanotun mukaisesti, ettei relevantteina markkinoina voida valittajien esittämin tavoin pitää jätehuoltoalaa.

Toimenpide on kilpailukriteerin perusteella kielletty, jos se voi johtaa kilpailun vääristymiseen estämällä tai vaikeuttamalla kilpailijoiden pääsyä markkinoille tai helpottamalla toimenpiteen kohteena olevan yrityksen toiminnan laajentumista muille markkinoille (asia C-280/00, Altmark Trans GmbH ja Regierungspräsidium Magdeburg v. Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, Kok. 2003, s. I-7747).

Putkikeräysjärjestelmän piiriin on suunniteltu liitettävän kaikki uudet asuntokorttelit, jotka sijaitsevat Kivistön keskustassa ja Lapinkylässä aivan Kivistön lähialueella. Alueeseen sisältyisivät siten kaupunginhallituksen 11.4.2011 hyväksymän ydinkeskustan asemakaavaluonnoksen lisäksi Kivistön koulun suurkortteli sekä ydinkeskustan asemakaavaluonnoksen ja Riipiläntien välinen rakentamaton yksityisomistuksessa oleva metsäalue. Maantieteellisesti yhtiön toimintaa rajoittaa sen toimialan mukainen päätöksissä määritelty toimialue eikä sen toiminta jätteen keräyksessä voi edes potentiaalisesti ulottua laajemmalle alueelle. Operatiivinen toiminta rajoittuu yhtiöjärjestyksessä määrätyn toimialan mukaisesti alueellisen jätteen putkikeräysjärjestelmän omistamiseen, toteuttamiseen, hallinnointiin ja ylläpitoon sekä omakustannusperusteisten jätteen putkikeräyspalveluiden tuottamiseen osakkeenomistajilleen. Yhtiön toimialan mukainen toimintapiiri muodostaa siten kilpailuvaikutusten arvioimiseksi määriteltävät relevantit markkinat.

Siten kuin kaupunginvaltuuston päätöksessä todetaan, myönnetty takauslimiitti järjestelmän investointikustannusten kattamiseksi nostettaville lainoille ei mahdollista yhtiön siirtymistä muiden palveluiden tuottamiseen tai toiminnan laajentamista määritellyltä maantieteelliseltä alueelta. Investoinnit liittyvät kiinteään jätteen putkikeräysjärjestelmään, joka rakennetaan ja joka tulee sijoittumaan fyysisesti ja maantieteellisesti rajatulle alueelle.

Valittajat ovat esittäneet, että toimenpide vaikuttaa kilpailuun vääristämällä tai uhkaamalla vääristää sitä, koska toimenpiteen myötä jätehuoltoalalle tuotaisiin uusi toimija, joka kilpailisi muun muassa roskasäiliöitä tyhjentävien yritysten kanssa. Tältä osin Vantaan kaupunki toteaa, ettei valituksen kohteena olevalla päätöksellä tuoda uutta toimijaa jätehuoltoalalle, vaan kyse on takauslimiitin myöntämisestä kuntakonserniin kuuluvalle yhtiölle, jonka tarkoituksena on tuottaa alueellisesti rajattuja jätteenkeräyspalveluja. Kuten aiemmin tässä lausunnossa on todettu, HSY alueellisena jätehuoltoviranomaisena vastaa jätehuollosta muilta osin. Jätteiden kuljettaminen on siten HSY:n vastuulla eikä nyt puheena oleva toimenpide vääristä tai uhkaa vääristää kilpailua jätehuoltoalalla. Niillä relevanteilla markkinoilla, joilla yhtiö toimii, ei ole siihen verrattavissa olevassa juridisessa ja tosiasiallisessa asemassa olevia kilpailevia toimijoita. Toimenpide ei näin ollen voi vahvistaa yhtiön asemaa näihin kilpaileviin yrityksiin verrattuna.

Yhtiön ei voida myöskään katsoa vastaavan markkinoilla olevaan kysyntään, koska jätteen putkikeräysjärjestelmään liittyminen on edellä kerrotuin tavoin pakollista ja perustuu kaupungin maankäyttöön, asumiseen ja ympäristöön liittyviin tavoitteisiin. Tämä omalta osaltaan osoittaa, ettei väitettyä kilpailun vääristymistä tapahdu. Toimenpiteellä ei siten ole valtiontukisäännöksissä tarkoitettuja vaikutuksia kilpailuun.

Tuen kauppavaikutus

SEUT 107(1) artiklassa tarkoitettu tuki on yhteismarkkinoille soveltumatonta vain siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Menettelyllä on oltava vaikutusta rajat ylittävään taloudelliseen toimintaan vähintään kahden jäsenvaltion sisällä. Näin ollen tuki, jonka vaikutukset jäävät ainoastaan yhden jäsenvaltion sisäisiksi, ei ole artiklassa tarkoitettua tukea. Unionin tuomioistuimen mukaan silloin, kun tuki vahvistaa yrityksen asemaa jäsenvaltioiden välisessä kaupassa muihin kilpaileviin yrityksiin verrattuna, tuen katsotaan vaikuttavan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Asiassa Philip Morris (730/79 [1980] ECR 2671) unionin tuomioistuin totesi, että jos toimenpiteen on määrä vaikuttaa yrityksen tuotantokapasiteetin lisäämiseen ja tämän seurauksena lisätä sen kapasiteettia kasvattaa kauppavirtoja kotimaassa sekä jäsenvaltioiden välillä, toimenpide vaikuttaa kauppaan ja uhkaa vääristää eri jäsenvaltioihin sijoittuneiden yritysten välistä kilpailua.

Asiassa Altmark Trans GmbH ja Regierungspräsidium Magdeburg v.Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH (C-280/00, Kok. 2003, s. I-7747) unionin tuomioistuin totesi, että mikäli yritys ei itse harjoittaisi rajat ylittävää toimintaa, toimenpiteen seurauksena tulisi olla kotimaan tarjonnan vahvistuminen siten, että sen voisi katsoa pienentävän muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden yritysten mahdollisuuksia tarjota palvelujaan kyseisessä jäsenvaltiossa.

Valittajat ovat väittäneet toimenpiteellä olevan kauppavaikutusta, koska jätehuolto on vapaasti kilpailtavissa koko unionin alueella. Kaupunginvaltuuston päätös myöntää omavelkainen takauslimiitti putkikeräysjärjestelmän rakentamiseen perustettavalle yhtiölle ei estä uusien toimijoiden tuloa Suomen markkinoille jätehuoltotoimintaan, kuten edellä kilpailuvaikutusten osalta on todettu.

Yhtiön toiminnalla ei ole kaupunginvaltuuston päätöksessä mainituin tavoin vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Toimenpiteellä ei ole määrä myötävaikuttaa yrityksen tuotantokapasiteetin lisäämiseen ja kauppavirtojen kasvattamiseen kotimaassa eikä jäsenvaltioiden välillä. Toimenpiteen seurauksena yhtiön kotimaan tarjonta ei liioin vahvistu siten, että sen voisi katsoa pienentävän muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden yritysten mahdollisuuksia tarjota jätteenkeräykseen liittyviä palveluita Suomessa.

Paikallinen toiminta oikeuskäytännössä

Komissio on useissa asioissa todennut, että toiminnot ovat luonteeltaan puhtaasti paikallisia eivätkä vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Tällaisia toimintoja ovat esimerkiksi pääasiassa paikallisen väestön käyttöön tarkoitetut uimalat (komission päätös asiassa N 258/2000 – Saksa – Dorstenin uimala, EYVL C 172, 16.6.2001, s. 16), ainoastaan paikalliselle väestölle tarkoitetut paikalliset sairaalat (komission päätös asiassa N 543/2001 – Irlanti – Sairaalainvestointien veronhuojennukset, EYVL C 154, 28.6.2002, s. 4), paikalliset museot, jotka eivät todennäköisesti houkuttele kävijöitä ulkomailta (komission päätös asiassa N 630/2003 – Italia – Tuki Sardinian alueen paikallismuseoille, EUVL C 275, 8.12.2005, s. 3), paikalliset kulttuuritapahtumat, joiden yleisön odotetaan olevan ainoastaan paikallista (komission päätös asiassa N 257/2007 – Espanja – Baskimaassa järjestettäville teatteriesityksille myönnettävät avustukset, EUVL C 173, 26.7.2007, s. 2) ja kiipeilykeskukset, jotka eivät houkuttele kiipeilijöitä muista jäsenvaltioista (asia SA.33952, 2012/NN).

Vastaavasti paikalliselle golf-kentälle myönnettyä avustusta ei pidetty artiklan 107(1) kohdan tarkoittamana valtiontukena, sillä golf-liiketoiminnalla ei katsottu olevan jäsenvaltioiden rajat ylittäviä vaikutuksia (Helsingin hovioikeus dnro S 99/380, tuomio 29.9.2000).

Vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja siten valtiontuen olemassaolo on katsottu mahdolliseksi poissulkea mm. sellaisten pienempien urheiluareenojen tapauksissa, joiden toiminta ei perustu ammattiurheiluseurojen liiketoimintaan ja joiden asiakashankinta-alue ei ylitä toisen jäsenvaltion rajaa (esim. asia SA.31722 – Unkari ja asia N 118/2000 – Ranska). Arviointiin on vaikuttanut lisäksi areenan todellinen/ mahdollinen käyttö: esimerkiksi kansainvälisten tapahtumien järjestämistä koskevilla markkinoilla käydään kilpailua tilojen tarjoajien ja tapahtumanjärjestäjien välillä, ja nämä toimijat harjoittavat tavallisesti toimintaa, jonka alalla käydään jäsenvaltioiden välistä kauppaa. Näin ollen tällaisissa tapauksissa voidaan usein olettaa, että kauppaan kohdistuu vaikutuksia. Vaikka suurin osa toiminnoista, joita areenalla tullaan harjoittamaan, olisi luonteeltaan paikallisia, areenalla voi olla mahdollista järjestää myös suuria kansainvälisiä tapahtumia. Tämän vuoksi vaikutusta kilpailuun ja jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ei voida sulkea pois.

Kun on kysymys pienemmistä museoista, joiden kysyntä on paikallista ja jotka eivät houkuttele kansainvälisiä kävijöitä, voi ilmetä, ettei kauppaan kohdistu vaikutusta (asia N 377/2007 – Alankomaat). Kultuurihankkeiden rajallinen koko ja talousarvio voivat myös olla seikkoja, joiden perusteella voidaan sulkea pois vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, *koska ei ole todennäköistä, että muiden jäsenvaltioiden kansalaiset ylittävät rajat pääasiallisena tarkoituksenaan käydä näissä kohteissa* (asia N 630/2003 – Italia).

Edellä mainitun oikeuskäytännön ja komission merkityksellisten markkinoiden määritelmästä yhteisön kilpailuoikeuden kannalta antaman tiedonannon (97/C 372/03) sisältämien periaatteiden perusteella voidaan todeta, että yhtiön toimialan mukainen tehtävä omistaa, toteuttaa, hallinnoida ja ylläpitää Vantaan kaupungin Kivistön ja Lapinkylän uusilla asunto- ja toimitila-alueilla alueellista jätteen putkikeräysjärjestelmää jätekeräysasemineen, runkoverkkoineen ja syöttöasemineen sekä tuottaa omakustannusperusteisia jätteen putkikeräyspalveluja osakkeenomistajilleen on puhtaasti paikallista eikä keräystoiminnalla vääristetä kilpailua tai kilpailla jäsenvaltioiden välisillä jätehuoltomarkkinoilla. Putkikeräysjärjestelmän kohdalla markkinoiden paikallisuus on huomattavasti selvempi kuin edellä mainituissa tapauksissa, joissa rajat ylittävää kauppaa ei ole pidetty *todennäköisenä*. Voidaankin todeta, ettei rajat ylittävä kauppa ole edes mahdollista yhtiön ollessa kyseessä.

Lopuksi

Vantaan kaupunki on jätelain (646/2011) perusteella vastuussa asumisjätteen ja siihen rinnastettavan julkisen hallinto- ja palvelutoiminnan jätteen jätehuollon järjestämisestä. Vantaan kaupunginvaltuuston päätös myöntää kaupungin omavelkainen takauslimiitti putkikeräysjärjestelmän rakentamiseen perustettavalle yhtiölle on sellainen kunnallisen itsehallinnon piiriin kuuluva yleisesti hyväksyttäviä etuja ja kunnan lakisääteistä jätehuoltotehtävää edistävä toimenpide, joka kuuluu Vantaan kaupungin yleiseen toimivaltaan.

Putkikeräysjärjestelmään liittyminen on pakollista määritellyn Kivistön keskustan ja sen lähialueen Lapinkylän kiinteistönomistajille/-haltijoille. Järjestelyssä on kysymys jätteen keräämisestä maanalaista runkoputkea pitkin jätelajeittain keskitetysti koontiasemalle. Alueella sijaitsevalta koontiasemalta HSY kuljettaa lajitellun jätteen konteissa jatkokäsittelylaitoksiin ja/tai kaatopaikalle sekä vastaa muusta jätelaissa tarkoitetusta jätehuoltotoiminnasta.

Toisin kuin valittajat väittävät, valituksen alaisessa päätöksessä ei ole kyse jätehuollosta vastaavan toimijan perustamisesta kilpailuille jätehuoltomarkkinoille. Jätteenkeräyksestä vastaavan yhtiön perustamisesta on päätetty kaupunginhallituksessa 7.10.2013 § 22 eikä päätöksestä ole valitettu.

Yhtiö rahoittaa toimintaansa sen osakkeenomistajilta kerätyillä maksuilla ja toimii puhtaasti omakustannusperiaatteella. Yhtiön toiminnan tarkoitus ei ole taloudellinen eikä yhtiö toimi markkinaympäristössä siten, että sen toimintaa voisi pitää taloudellisena. Valtiontuki- ja kilpailusääntöjä (ml. valtiontukiartiklat) ei näin ollen sovelleta.

Mikäli kuitenkin katsottaisiin yhtiön toiminnan olevan taloudellista valtiontukisääntöjen näkökulmasta katsottuna, valtiontukisääntöjen soveltuminen rajautuu edelleen sillä perusteella, etteivät SEUT 107(1) artiklassa luetellut kilpailu- ja kauppavaikutus toteudu siten kuin kaupunginvaltuuston päätöksessä ja edellä tässä lausunnossa on todettu.

Kuntalain mukaan valtuuston päätöksestä voidaan tehdä kunnallisvalitus laillisuusperusteella. Kuntalain 90 §:n mukaan nämä perusteet ovat päätöksen syntyminen virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehneen viranomaisen toimivallan ylitys tai päätöksen muu lainvastaisuus. Vantaan kaupunki toteaa edellä lausutun perusteella, ettei kaupunginvaltuuston tekemä päätös omavelkaisten takausten myöntämisestä putkikeräysjärjestelmän rakentamiseen perustettavalle yhtiölle ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä, kaupunginvaltuusto ei ole ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös ole muutenkaan lainvastainen. Valitus tulee siten siltä osin kuin se tutkitaan, aiheettomana hylätä.

VANTAAN KAUPUNGINHALLITUS

LIITTEET

Liite 1 Vantaan kaupunginhallituksen päätös 7.10.2013 § 22

6.2.2014

Liite 2 Kivistön Putkijäte Oy:n yhtiöjärjestys

0827 9/13/2299

Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki
helsinki.hao@oikeus.fi

HELSINGIN HALLINTO OIKEUS
23 12 2013
HELSINGFORS FÖRVALTNINGSDOMSTOL

VALITUS

Asia:

Kaupungin omavelkaisen takauslimiitin myöntäminen putkikeräysjärjestelmän rakentamiseen perustettavalle yhtiölle. Vantaan kaupunginvaltuuston päätös 14.11.2013 § 5 ja Vantaan kaupunginhallituksen päätös 2.12.2013 § 9 valtuuston päätöksen täytäntöönpanosta

Vaatimukset:

1. Vaadimme, että Vantaan kaupunginvaltuuston päätös 14.11.2013 § 5 kumotaan ja että
2. Vantaan kaupunginhallituksen päätös 2.12.2013 § 9 kumotaan ja Helsingin hallinto-oikeus kieltää täytäntöönpanon.

Perustelut:

1.

Vantaan kaupungin valtuuston tässä asiassa tekemä päätös on lainvastainen ja se tulee siksi kumota. Päätös on kiellettyä valtion tukea.

Päätöksellä perustetaan kunnan tukema toimija jätteenhuoltomarkkinoille, joilla jo toimii yrityksiä, ja jotka eivät voi perustaa toimintaansa nyt esitetyn kaltaiseen edulliseen rahoitukseen.
Asiassa olisi myös tullut toteuttaa julkinen hankintamenettely, jota tässä asiassa ei päätöksen mukaan ole tehty.

Kielletty valtiontuki

Valtion tueksi EU oikeudessa katsotaan vakiintuneesti myös kunnan antama tuki, josta tässä päätöksessä on kyse.

Nyt myönnetty tuki vääristää kilpailua. Tuki tuo markkinoille uuden toimijan ja kilpailevan toimintamallin, jolla rajoitetaan vapaata kilpailua jätehuollossa.
Menettely avaa perustettavalle yhtiölle pääsyn rahoituskanavaan, joka ei ole muiden alan toimijoiden käytettävissä. Viittaamme tältä osin komission tiedonannon 2008/C 155/02

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 28 §

kohtaan 3.1.

Kohdan 3.2. edellytysten täyttymisestä

Taloudellinen tila

Takaussopimusta ei ole annettu valittajille tiedoksi, joten on mahdotonta sanoa kuinka nyt esitetyssä takaussitoumuksessa on varauduttu tilanteeseen, jossa lainanottaja joutuisi taloudellisiin vaikeuksiin. Päätöksessä on salattu myös yhtiön taloudellisen tilan selvittävät dokumentit, joten päätelmiä yhtiön taloudellisesta tilasta on mahdotonta tehdä. Tältä osin vaadimme, että takaussitoumus sekä Kivistön Putkijäte Oy:n kassavirtalaskelma on kokonaisuudessaan annettava tiedoksi.

Valittajat eivät vastusta ulkoisen rahoituksen hankkimista hankkeelle, vaan ainoastaan sellaisen rahoitusjärjestelyn luomista, joka kielletyn valtionavun muodossa luo perusteetonta kilpailuetua.

Takauksen laajuuden asianmukainen mittaaminen

Asianmukaisen mittaamisen osalta takauksen täytyy täyttää seuraavat edellytykset:

- Takaus liittyy tiettyyn rahoitustoimeen.

Näitä rahoitustoimia ei ole päätöksessä yksilöity eikä niistä ole annettu meille valittajille tietoa, joten me emme voi asiasta tarkemmin lausua. Päätöksestä ei myöskään voi päätellä kuinka ja millä aikavälillä takauspäätös purkautuu.

- Rahoitustoimella on kiinteä enimmäismäärä.

Tämä ei käy ilmi, koska mm. takausprovision määrää ei käy päätöksestä ilmi.

- Rahoitustoimen voimassaoloaika on rajoitettu.

Päätöksessä olisi näyttävä rahoitustoimen voimassaoloaika. Nyt tehdystä päätöksestä ei käy ilmi, että rahoitustoimen voimassaoloaika olisi jollakin tavalla rajoitettu.

80 %:n rajoitus

Katsomme, että takauspäätös ylittää 80 %:n rajan.
Perustettavalla yhtiöllä ei ole lainojen vakuudeksi käypää omaisuutta. Pitkäaikaisen lainan tarpeeksi on arvioitu 9 milj. euroa. Takauslimiitin määräksi päätöksessä on myönnetty 10 milj. euroa. Tämä on 111 %.

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 28 §

Takauksesta maksettava markkinaperusteinen hinta

Vertailu markkinaperusteisen hinnan osalta on tehtävä suhteessa muihin samassa tilanteessa oleviin yrityksiin ja niihin hintoihin, joita ne ovat markkinoilla saaneet. Riittävää ei ole ainoastaan selvittää juuri nyt kyseessä olevan lainanottajan saamia hintoja muilta rahoituslaitoksilta. Jotta markkinaehtoisuudesta olisi selvyys, täytyy siis selvittää hinnat, jota muut vastaavan luottoluokituksen omaavat yritykset ovat markkinoille maksaneet. Päätöksestä ei ilmene, että näin olisi tehty, joten voitaneen päätellä, että hinnan markkinaperusteisuutta ei ole selvitetty.

Vastavakuuksien riittävyys

Rahoitukselle ei ole vastavakuuksia. Päätöksessä ei käy myöskään ilmi mihin määrään asti rahoitusratkaisu olisi suojattu muilla instrumenteilla, jos sitä on lainkaan.

Kielletty valtiontuki

Valtiontukea koskevan artiklan 107(1) mukaisesti tämä nyt esitetty tuki on kielletty koska:

1) Tuki on muodossa tai toisessa myönnetty valtion varoista, joihin tässä artiklassa rinnastuu Vantaan kaupungin varat.

2) Tuki on valikoivaa eli se suosii tässä tapauksessa vain tätä yhtä yhtiötä.

3) Tuki vaikuttaa kilpailuun vääristämällä tai uhkaamalla vääristää sitä, koska nyt jätehuoltoalalle ollaan tuomassa uusi toimija, joka mm. kilpailee toimintamallillaan roskasäiliöitä tyhjentävien yritysten kanssa. Jätehuolto olisi järjestettävissä myös muiden toimijoiden kanssa ja nyt päätetty tuki estää muiden toimijoiden mahdollisuuden aitoon kilpailuun, koska kunta tällä rahoitusratkaisulla on tuomassa jo kilpailuille markkinoille uuden toimijan.

4) Tuella on kauppavaikutus, koska jätehuolto ja siihen liittyvä liiketoiminta on vapaasti kilpailtavissa koko Euroopan Unionin alueella. Nyt suunniteltu perustettava yritys estää uusien toimijoiden tulon Suomen markkinoille jätehuoltoliiketoimintaan, koska perustettava yhtiö saa kiellettyä valtiontukea ja siten saa perusteetonta kilpailuetua.

Koska asiassa täyttyvät kaikki em. kriteerit, on nyt esitetty takauslimiitti katsottava kielletyksi valtiontueksi ja sen vuoksi on tämä takauslimiittiä koskeva päätös kumottava.

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 28 §

Vantaan kaupunginhallitus on 2.12.2013 § 9 päättänyt panna täytäntöön Vantaan kaupunginvaltuuston päätöksen 14.11.2013 § 5.

Vantaan kaupunginhallituksen täytäntöönpano päätöksen johdosta valitus kaupunginvaltuuston päätöksestä käy hyödyttömäksi.
Tämän vuoksi Vantaan kaupunginhallituksen päätös 2.12.2013 § 9 tulee kumota ja Helsingin hallinto-oikeuden tulee kieltää kaupunginvaltuuston päätöksen 14.11.2013 § 5 täytäntöönpano.

Vantaalla, 23.12.2013

Rajakylän pientaloyhdistys ry

puheenjohtaja

Kari Saloranta

Sekä yksityishenkilöt:

Kari Saloranta

Antero Kortema

LIITTEET: Vantaan kaupungin valtuuston päätös 14.11.2013

valitusohje

29 §

Indra Sistemas S.A.:n ja Affecto Finland Oy:n hankintaoikaisuvaatimus kaupunginhallituksen päätökseen 16.12.2013 § 16

SOSTER/619/00.04

KN,ML/KK/PH

Helsingin, Vantaan ja Kauniaisten kaupungit, Kirkkonummen kunta, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri sekä KL-Kuntahankinnat Oy ovat tehneet sopimuksen sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankintayhteistyöstä. Hankintayhteistyö on osa APOTTI hankekokonaisuutta. Hankinta toteutetaan hankintalain 25 §:n mukaisena neuvottelumenettelynä. Hankintarenkaan jäsenten välistä yhteistyötä koskevassa sopimuksessa on sovittu, että kukin hankintarenkaan jäsenistä tekee oman hankintapäätöksensä omien päätöksentekosääntöjensä mukaisesti.

Hankinnasta julkaistiin hankintailmoitus www.hankintailmoitukset.fi -sivustolla 30.8.2013 ja korjausilmoitus 1.10.2013. Osallistumishakemuksen jätti määräaikaan mennessä 10 ehdokasta. Kaikki osallistumishakemukset katsottiin hankintailmoituksen osallistumispyynnön mukaisiksi. Osaa ehdokkaista pyydettiin hankintalain 56 pykälän 4 momentin mukaisesti täydentämään tai täsmentämään antamiaan ehdokkaan soveltuvuuteen liittyviä selvityksiä ja muita asiakirjoja.

Hankintarenkaan jäsenet tekivät loppuvuoden 2013 aikana kukin tahollaan päätöksen ehdokkaiden valinnasta neuvotteluihin ja samalla päätöksen Indra Sistemas S.A.:n ja Affecto Finland Oy:n muodostaman yhteenliittymän sulkemisesta pois tarjouskilpailusta.

Indra Sistemas S.A. ja Affecto Finland Oy (jäljempänä yhdessä ”yhteenliittymä”) ovat valittaneet poissulkemista koskevista päätöksistä markkinaoikeuteen ja samalla esittäneet kullekin hankintarenkaassa mukana olevalle hankintayksikölle vaatimuksen hankintapäätöksen oikaisusta. Markkinaoikeus on välipäätöksellään 23.1.2014 sallinut hankintamenettelyn jatkamisen. Hankintarengas on toimittanut yhteisen vastineen markkinaoikeudelle 23.1.2014.

Päätös ehdokkaan poissulkemisesta

Kaupunginhallitus päätti 16.12.2013 § 16 valita osallistumishakemusten perusteella sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankinnan neuvotteluvaiheeseen seuraavat toimittajat:

- Atos IT Solutions Services Oy
- CGI Suomi Oy
- Epic Systems Corporation
- IBM Finland Oy Ab
- InterSystems Corporation
- Tieto Healthcare & Welfare.

Samalla kaupunginhallitus päätti sulkea pois kilpailutuksesta Indra Sistemas S.A & Affecto Finland Oy -yhteenliittymän, koska yhteenliittymän ilmoittaman soveltuvan henkilöstön määrä ei täyttänyt ehdokkaan soveltuvuutta koskevaa vähimmäisvaatimusta 7.

Hankintalain 56 §:n 2 momentin mukaan sellaiset ehdokkaat tai tarjoajat, jotka eivät täytä hankintayksikön asettamia vähimmäisvaatimuksia, on suljettava tarjouskilpailusta. Yhteenliittymän osallistumishakemus ei täyttänyt hankintarenkaan asettamia vähimmäisvaatimuksia koskien asiantuntijoilta edellytettyä kokemusta potilastietojärjestelmien tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmien toimituksista. Yhteenliittymä tuli siten sulkea pois tarjouskilpailusta.

Hankintaoikaisuvaatimus

Yhteenliittymä on vaatinut hankintayksikköä oikaisemaan hankintaa koskevan päätöksen. Hankintalain 81 §:n mukaan hankintayksikkö voi ottaa hankintaoikaisun käsiteltäväkseen omasta aloitteestaan tai asianosaisen vaatimuksesta. Asianosaisen on esitettävä vaatimus 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Hankintaoikaisuvaatimus on tehty määräajassa. Muutoksenhaku markkinaoikeuteen ei estä hankintaoikaisun tekemistä tai hankintaoikaisun käsittelyä. Hankintaoikaisuvaatimuksen johdosta hankintayksikkö voi poistaa virheellisen päätöksensä tai peruuttaa muun hankintamenettelyssä tehdyn ratkaisun, jolla on oikeudellisia vaikutuksia ehdokkaiden tai tarjoajien asemaan, ja ratkaista asian uudelleen, jos päätös tai muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu perustuu lain soveltamisessa tapahtuneeseen virheeseen.

Yhteenliittymä on vaatinut poissulkemista koskevan päätöksen oikaisua. Yhteenliittymän mukaan hankintayksikkö on menetellyt julkisista hankinnoista annetun lain ja tarjoajien tasapuolisen kohtelun periaatteen vastaisesti, kun se on sulkenut yhteenliittymän osallistumishakemuksen hankintamenettelyn ulkopuolelle. Toisin kuin hankintayksikkö virheellisesti on katsonut, kaikki yhteenliittymän osallistumishakemuksessa ilmoitetut projektipäälliköt ja asiantuntijat täyttävät hankintailmoituksen/osallistumispyynnön vaatimuskohdassa 7 esitetyn vaatimuksen, jonka mukaan asiantuntijalla tulee olla kokemusta vähintään 150 henkilötyöpäivää viimeisen kolmen (3) vuoden aikana potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksista.

Yhteenliittymän vaatimuksen mukaan virheellinen ja hankintalain soveltamisessa tapahtuneeseen virheeseen perustuva menettely on mahdollista korjata kumoamalla poissulkemista koskeva päätös ja hyväksymällä yhteenliittymän osallistumishakemus mukaan hankintamenettelyyn ja osallistumishakemusten vertailuun.

Vaatimuksensa yksityiskohtaisten perustelujen osalta yhteenliittymä on viitannut markkinaoikeudelle jättämäänsä valitukseen. Valituksen mukaan kaikki yhteenliittymän ilmoittamat asiantuntijat ovat täyttäneet asiantuntijoille esitetyt vaatimukset. Hankintarengas ei ole osallistumispyynnössä määritellyt, mitä käsitteellä ”potilastietojärjestelmän ja/tai asiakastietojärjestelmän toimitukset” tarkoitetaan. Käsitettä on tulkittava objektiivisesti ottaen huomioon, mitä kyseisellä käsitteellä yleisesti tarkoitetaan. Tulkinnassa on otettava huomioon osallistumispyynnön koko sisältö sekä se, mitä osallistumispyynnössä on mainittu hankinnan kohteesta. Hankintayksikön ei ole sallittua tulkita edellä mainittua käsitettä subjektiivisesti vastoin osallistumispyynnön nimenomaista sisältöä ja supistaa käsitteen sisältöä. Hankintarengas ei ole yhteenliittymän mukaan esimerkiksi määritellyt, hyväksytäänkö referenssinä yksittäisten toiminnallisuuksien toimittaminen vai tuleeko kyseessä olla kokonaistoimitus. Hankintarenkaan on otettava ehdokkaiden toimittama lisäselvitys huomioon tasapuolisesti.

Ehdokkaan asiantuntijoiden kokemuksesta koskeva vaatimus

Hankintarengas on asettanut ehdokkaiden teknisen ja ammatillisen suorituskyvyn varmistamiseksi osallistumispyynnön kohdassa 7.4 mainitun vaatimuksen 7, jonka mukaan ehdokkaalla tai sen mahdollisilla alihankkijoilla on oltava riittävästi hankkeeseen soveltuvaa ja järjestelmän toteuttamiseen tarvittavaa henkilöstöä. Riittävänä määränä on ilmoitettu vaatimus vähintään 15 projektipäälliköstä tai vastaavasta projektien johtamiseen kykenevästä asiantuntijasta, jotka ehdokkaan on voitava osoittaa hankkeeseen. Ehdokkaan on ollut mahdollista nimetä osallistumishakemuksessaan myös enemmän kuin 15 asiantuntijaa. Asiantuntijan soveltuvuuden vähimmäisvaatimus on ollut seuraava:

”1. vähintään 5 vuoden työkokemus projektipäällikön kokopäiväisistä tehtävistä

2. kokemusta yhteensä vähintään 150 henkilötyöpäivää viimeisen kolmen (3) vuoden aikana potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksista”

Yhteenliittymän osallistumishakemuksesta ilmeni, etteivät edellä mainitut asiantuntijoiden soveltuvuus-vaatimukset täyttyneet. Yhteenliittymän ilmoittamista asiantuntijoista viisi (henkilöt 2, 7, 12, 13 ja 16) ei täyttänyt asetettua kokemusvaatimusta.

Hankintalain 56 §:n 4 momentin mukaan hankintayksikkö voi pyytää ehdokkaita tai tarjoajia täydentämään tai täsmentämään selvityksiä ja muita asiakirjoja muun muassa lainkohdassa tarkoitettuihin ammatillista pätevyyttä koskeviin vaatimuksiin liittyen. Yhteenliittymälle varattiin mahdollisuus antaa selvitystä asiassa. Täsmennyspyynnön johdosta annetun vastauksen perusteella vaatimusten voitiin katsoa täyttyvän henkilön 7 osalta. Muiden henkilöiden osalta vaatimukset eivät edelleenkään täyttyneet.

Hankintalain 56 §:n 2 momentin mukaan sellaiset ehdokkaat tai tarjoajat, jotka eivät täytä hankintayksikön asettamia vähimmäisvaatimuksia, on suljettava tarjouskilpailusta. Näin ollen yhteenliittymä on tullut sulkea ulos tarjouskilpailusta, jotta ehdokkaiden tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu on kyetty turvaamaan.

Vaatimuksen kohtuullisuus

Hankintayksikkö voi edellyttää ehdokkaan henkilöstöltä hankinnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävää kokemusta ja osaamista. Varmistuakseen edellä mainitusta osaamistasosta ja kokemuksesta, hankintayksikkö voi hankintalain 56 §:n mukaisesti esittää ehdokkaiden tai tarjoajien rahoituksellista ja taloudellista tilannetta, teknistä suorituskykyä ja ammatillista pätevyyttä sekä laatua koskevia vaatimuksia sekä vaatia ehdokkaita ja tarjoajia esittämään niihin liittyviä selvityksiä. Kuten hankintalain perusteluissa (HE 50/2006, s. 100) todetaan, hankintayksiköllä on harkintavaltaa ehdokkaiden ja tarjoajien ominaisuuksiin liittyvien vaatimusten asettamisessa. Hankintayksikön menettelyyn voidaan puuttua vain tilanteissa, joissa vaatimukset eivät liity ehdokkaiden tai tarjoajien mahdollisuuksiin toteuttaa hankinta tai joissa vaatimuksilla vaarannetaan ehdokkaiden tai tarjoajien tasapuolista kohtelua.

Vaatimus ehdokkaan palveluksessa olevien asiantuntijoiden kokemuksesta liittyy hankittavan järjestelmän käyttöönottoon. Järjestelmän käyttöönoton onnistuminen on tunnistettu hankkeen riskianalyysissä yhdeksi keskeisistä riskeistä. Valitun järjestelmätoimittajan asiantuntijoilla on erittäin keskeinen rooli käyttöönoton onnistumisessa, koska vain heillä on kokemusta nimenomaan kyseisen järjestelmän käyttöönotosta. Hankintarenkaan on riskien välttämiseksi mahdotonta hyväksyä sitä, että järjestelmätoimittajan nimeämät avainhenkilöt olisivat ensimmäistä kertaa toimittamassa mitään potilastietojärjestelmää tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmää. Tämän vuoksi ehdokkaiden asiantuntijoilta edellytettiin kokemusta potilastietojärjestelmien tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmien toimituksista.

Vaatimukset koskien ehdokkaan soveltuvan henkilöstön määrää ja kokemusta ovat olleet ehdottoman perusteltuja huomioiden hankinnan laadun ja laajuuden. Vaatimukset ovat niin ikään olleet kohtuullisia ja asianmukaisessa suhteessa hankinnan kohteeseen. Hankintaan osoitettujen henkilöiden osaamisella ja kokemuksella on hankinnan onnistumisen kannalta suuri merkitys. Markkinaoikeuden ratkaisukäytännössä on katsottu, että julkisessa hankinnassa voidaan asettaa sanotun kaltaisia vaatimuksia, kun ne ovat perusteltuja hankkeen kokoon ja laajuuteen nähden.

Kymmenestä osallistumishakemuksen jättäneestä ehdokkaasta yhdeksän täytti vaatimuksen, mikä osaltaan osoittaa vaatimuksen olleen oikeassa suhteessa hankinnan kohteeseen.

Vaatimuksen yksiselitteisyys

Yhteenliittymä on esittänyt, ettei hankintayksikkö olisi hankintailmoituksessa / osallistumispyynnössä määritellyt, mitä käsitteellä ”potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimitukset” tarkoitetaan. Niin ikään yhteenliittymä on todennut tarjoajien tasapuolisen ja

syrjimättömän kohtelun edellyttävän, että käsitettä tulkitaan objektiivisesti huomioiden, mitä kyseisellä käsitteellä yleisesti tarkoitetaan.

Vastoin yhteenliittymän väitettä, vaatimus on ollut merkitykseltään yksiselitteinen. Kokemusta on edellytetty nimenomaan potilastietojärjestelmän tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksista, joita on selkeästi osallistumispyynnössä kuvattu. Alalla toimivalle ammattimaiselle toimijalle ei voi olla epäselvää, minkälaista järjestelmää kokemusvaatimuksella tarkoitetaan. Muut ehdokkaat ilmoittivat vaatimuksen täyttymisestä lähes poikkeuksetta yksiselitteisesti. Kun kaikki muut ehdokkaat olivat ymmärtäneet vaatimuksen ja osanneet vastata siihen vaaditulla tavalla, osoittaa se vaatimuksen olleen selkeä ja yksiselitteinen.

Hankinnan kohteen määritelmä osallistumispyynnössä

Osallistumispyynnön liitteessä 2 referenssitoimitukselta edellytettävien järjestelmien määritelmää täsmennettiin seuraavasti:

”Kaikkien ilmoitettavien ja osallistumispyynnön kohdan 8 mukaan arvioitavien referenssien tulee koskea asiakas- ja/tai potilastietojärjestelmän toimitusta terveydenhuollon tai sosiaalitoimen toiminnan tueksi, sisältäen mm. potilastietojen tai sosiaalitoimen asiakastietojen hallinnan sekä terveydenhuollon tai sosiaalitoimen toiminnanohjauksen ja päätöksenteon tuen.

Referenssitoimitukseen on sisällyttävä käyttöliittymä, sovelluslogiikka ja tietokanta. Näin ollen esimerkiksi pelkkiä varusohjelmistotoimituksia tai ohjelmointipalveluiden toimituksia ei hyväksytä toimittajan referenssinä.”

Toimituksen merkittävä laajennus katsottiin liitteen 2 mukaan hyväksytyksi toimitukseksi seuraavalla tavalla:

"Mikäli järjestelmään on toimitettu viimeisen kolmen vuoden aikana merkittävä toiminnallinen tai alueellinen laajennus, katsotaan toimitus kokonaisuudessaan viimeisen kolmen vuoden aikana toimitetuksi. Kyseinen laajennus tulee eritellä lomakkeen kohdassa "Toteutuksen sisältö"."

Liite 2 sisältää lisäksi lukuisia muita täsmennyksiä hyväksyttäväksi katsottaviin referenssitoimituksiin. Vaikka liite 2 liittyy ensisijaisesti toimittajan referenssitoimituksiin, on osallistumispyyntö laadittu siten, että termeillä on kokonaisuudessa johdonmukaisesti sama merkitys. Kuten yhteenliittymäkin on markkinaoikeusvalituksessaan huomauttanut, tulkinnassa on otettava huomioon osallistumispyynnön koko sisältö.

Osallistumispyynnön liitteessä 3 vaadittiin ehdokkaan asiantuntijoiden kokemuksen liittyvän nimenomaan edellä mainittujen järjestelmien toimituksiin:

”Kullakin nimetyllä projektipäälliköllä on oltava kokemusta yhteensä vähintään sataviisikymmentä (150) henkilötyöpäivää viimeisen kolmen (3) vuoden aikana potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksista.”

Hankinnan kohde on osallistumispyynnössä määritelty yksiselitteisesti ja objektiivisesti arvioiden hyväksyttävällä tavalla.

Yhteenliittymän ilmoittamien henkilöiden 2, 12, 13 ja 16 soveltuvuus

Yhteenliittymä ei ole täsmennyspyyntöön antamassaan vastauksessa tai oikaisuvaatimuksessaan edes pyrkinyt esittämään, että sen ilmoittamilla asiantuntijoilla 2, 12, 13 ja 16 olisi kokemusta nimenomaan potilastietojärjestelmän tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksista.

Sen sijaan yhteenliittymä väittää, että toimituksiin, joista sanotuilla henkilöillä on kokemusta, sisältyneiden toiminnallisuusyhtäläisyyksien vuoksi toimituksia tulisi pitää potilastietojärjestelmän tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksina. Tätä ilmentää esimerkiksi markkinaoikeusvalituksen sivulla 21 (henkilö 13) oleva toteama, jonka mukaan ”toimitukset ovat sisältäneet lukuisia sekä potilastietojärjestelmään että sosiaalitoimen asiakastietojärjestelmiin kuuluvia toiminnallisuuksia hankintailmoituksessa vaaditulla tavalla”.

Yksittäisiä toiminnallisuuksia sisältävien toimitusten ei voida kuitenkaan katsoa täyttävän esitettyä vähimmäisvaatimusta. Vaaditun kokemuksen on tullut liittyä potilastietojärjestelmän tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksiin, jotka ovat useimmiten luonteeltaan laajoja valmisohjelmistojen käyttöönottoja, joissa toteutetaan suuri määrä integraatioita ja migraatioita. Yksittäisten toiminnallisuuksien toteuttamisen ei voida katsoa laajuudeltaan ja vaatimustasoltaan läheskään vastaavan potilastietojärjestelmän tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimitusta.

Vaikka asiantuntija olisikin joskus osallistunut muiden hankkeiden yhteydessä joidenkin sellaisten toiminnallisuuksien toteuttamiseen, jotka vastaavat joiltain osin nyt tehtävässä hankinnassa mahdollisesti toteuttavia, ei sillä ole merkitystä soveltuvuusvaatimuksen täyttymisen arvioinnin kannalta. Soveltuvuusvaatimusta on arvioitava objektiivisesti sen sanamuodon mukaisesti. Yhteenliittymän osallistumishakemus ei ole täyttänyt hankintarenkaan asettamia vähimmäisvaatimuksia koskien asiantuntijoilta edellytettyä kokemusta potilastietojärjestelmien tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmien toimituksista. Yhteenliittymä on siten tullut sulkea pois tarjouskilpailusta.

Yhteenliittymän täsmennyspyyntöön antamassaan vastauksessa esittämät tiedot

Hankintayksiköllä on hankintalain 56 §:n 4 momentin mukaan harkintavaltaa siinä, miltä osin se pyytää ehdokkaita täydentämään tai täsmentämään antamiaan selvityksiä. Hankintayksikkö voi pyytää ehdokkaita tai tarjoajia täydentämään tai täsmentämään selvityksiä ja muita asiakirjoja esimerkiksi ammatillista pätevyyttä koskevaan vaatimukseen liittyen, jos se ei vaaranna tarjoajien tasapuolista kohtelua. Täydennysmenettely ei kuitenkaan saa tarkoittaa sitä, että jollekin tarjoajalle annetaan mahdollisuus parantaa tarjoustaan (HE 50/2006, s. 91).

Yhteenliittymä on esittänyt, ettei hankintarengas ole ottanut huomioon yhteenliittymän täsmennyspyyntöön antamassaan vastauksessa esittämiä tietoja. Tällä ei kuitenkaan ole asian käsittelyn kannalta merkitystä, koska vaikka kaikki vastauksessa ilmoitetut tiedot olisi huomioitu, ei se olisi vaikuttanut asiantuntijoiden soveltuvuuteen eikä hankintarenkaan päätökseen asiassa. Myöskään uudet tai täsmennetyt toimitukset eivät ole olleet potilastietojärjestelmän tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksia.

Hankintarengas on lähettämissään täsmennyspyynnöissä ilmoittanut rajaavansa ehdokkaiden mahdollisuutta ilmoittaa esimerkiksi uusia referenssejä, ja hankintarengas on päätöstä tehdessään tätä ilmoitustaan sekä edellä mainittuja periaatteita noudattanut.

Yhteenliittymälle esitetty täsmennyspyyntö on ollut yksiselitteinen ja vastannut osallistumispyynnössä esitettyä kokemusvaatimusta. Kuten osallistumispyynnöstä, myös täydennyspyynnöstä on selvästi ilmennyt, että vaadittu toimituskokemus koskee nimenomaan potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimitusta.

Tarjoajien tasapuolinen kohtelu

Kaikkien ehdokkaiden osallistumishakemuksia käsiteltiin samalla tavalla ja menettely on ollut kaikilta osin tasapuolista ja syrjimätöntä. Ehdokkaan asiantuntijoiden toimituskokemusta koskeva vaatimus tarkistettiin kaikkien ehdokkaiden osalta yhtäläisin perustein. Suurin osa ehdokkaista oli ilmoittanut osallistumishakemuksessaan huomattavasti enemmän kuin 15 asiantuntijaa. Asiantuntijoiden kokemuksen tarkistaminen toteutettiin siten, että kun ehdokkaalta oli löytynyt 15 hyväksyttävää

asiantuntijaa, loppujen tietoja ei enää tarkistettu. Muiden ehdokkaiden osalta asiantuntijoista hylättiin kolme henkilöä.

Asiantuntijalausunto

Yhteenliittymän markkinaoikeusvalituksen liitteenä on toimitettu professori Arto Alangon lausunto. Alangon lausunnon mukaan yhteenliittymän asiantuntijoiden kokemus liittyy sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien toimituksiin. Mikäli sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmiin luettaisiin kaikki tietojärjestelmät tai yksittäiset toiminnallisuudet, joita sosiaali- tai terveydenhuollossa käytetään tai joilla on edes liityntöjä sosiaali- tai terveydenhuoltoon, näin saattaisikin olla. Pelkästään tietojärjestelmän tai siihen sisältyvän toiminnallisuuden käyttäminen sosiaali- tai terveydenhuollossa ei kuitenkaan tee järjestelmästä potilastietojärjestelmää tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmää. Alangon lausunnon perusteella ehdokkaan poissulkemista ei ole perusteltua arvioida toisin.

Asiantuntijalausunnon osalta on lisäksi todettava, että hankinnan valmisteluun on jo pelkästään aktiivisessa hankeorganisaatiossa osallistunut kymmeniä sekä terveydenhuollon että muiden erikoisalojen ammattilaisia, jotka ovat nimenomaisesti erikoistuneet sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmiin.

Yhteenveto

Hankintalain 56 §:n 2 momentin mukaan sellaiset ehdokkaat tai tarjoajat, jotka eivät täytä hankintayksikön asettamia vähimmäisvaatimuksia, on suljettava tarjouskilpailusta. Yhteenliittymän osallistumishakemus ei ole täyttänyt hankintarenkaan asettamia vähimmäisvaatimuksia koskien asiantuntijoilta edellytettyä kokemusta potilastietojärjestelmien tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmien toimituksista. Yhteenliittymä on siten tullut sulkea pois tarjouskilpailusta.

Hankintarenkaan asettama vaatimus on ollut oikeasuhtainen ja perusteltu hankinnan kohteen laadun ja laajuuden huomioiden. Vaatimus on niin ikään ollut selkeä ja yksiselitteinen. Kaikkien ehdokkaiden osallistumishakemuksia on arvioitu samojen periaatteiden mukaisesti tasapuolisesti ja syrjimättömästi.

Nyt kyseessä olevassa hankinnassa on menetelty julkisia hankintoja koskevien oikeusohjeiden mukaisesti, kun yhteenliittymä on suljettu pois tarjouskilpailusta sillä perusteella, ettei yhteenliittymän ilmoittaman soveltuvan henkilöstön määrä täyttänyt ehdokkaan soveltuvuutta koskevaa vaatimusta 7. Oikaisuvaatimuksen kohteena oleva päätös ei ole perustunut lain soveltamisessa tapahtuneeseen virheeseen tai muuhun virheeseen. Vaatimus hankintapäätöksen oikaisemisesta tulee edellä mainituin perustein hylätä perusteettomana. Oikaisuvaatimus ei anna aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 29

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään hylätä esityslistatekstissä mainituin perustein Indra Sistemas S.A.:n ja Affecto Finland Oy:n hankintaoikaisuvaatimus kaupunginhallituksen päätöksestä 16.12.2013 § 16 koskien toimittajien valintaa sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän (APOTTI) hankintaa koskeviin neuvotteluihin, koska oikaisuvaatimuksen kohteena oleva päätös ei perustu lain soveltamisessa tapahtuneeseen virheeseen tai muuhun virheeseen, ja todeta, ettei oikaisuvaatimus anna aihetta enempiin toimenpiteisiin.
Käsittely:
Merkittiin, että asian esittelijänä toimi kaupunginjohtaja Kari Nenonen.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
14 Indra Sistemas S.A.:n ja Affecto Finland Oy:n oikaisuvaatimus 14.1.2014

15 Indra Sistemas S.A.:n ja Affecto Finland Oy:n valitus markkinaoikeudelle (hankintaoikaisuvaatimuksen liite)

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.3 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Kaupunginlakimies Kai Ketelimäki, puh. 09 83923816, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

MERILAMPI

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginhallitus
Asematie 7
01300 Vantaa
kirjaamo@vantaa.fi

Helsinki 14.1.2014

SÄHKÖPOSTILLA

Viitteemme: ER 15066

HANKINTAOIKAISUVAATIMUS – VANTAAN KAUPUNGIN KAUPUNGINHALLITUKSEN PÄÄTÖS § 9998, 16.12.2013

Viittaan otsikossa mainittuun päätökseenne, jolla suljettiin Indra Sistemas S.A:n ("Indra") ja Affecto Finland Oy:n ("Affecto") yhteenliittymä pois sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankinnasta.

Indra ja Affecto pyytävät kunnioittavasti teitä tekemään edellä mainitussa hankintaasiassa hankintaoikaisun oheisessa markkinaoikeusvalituksessa tarkemmin kuvatun hankintamenettelyn virheen korjaamiseksi.

Kuten oheisessa markkinaoikeusvalituksessa on yksityiskohtaisesti perusteltu, hankintayksikkö on menetellyt julkisista hankinnoista annetun lain ja tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun periaatteen vastaisesti, kun se on sulkenut Indran ja Affecton yhteenliittymän osallistumishakemuksen hankintamenettelyn ulkopuolelle. Toisin kuin hankintayksikkö virheellisesti on katsonut, kaikki Indran ja Affecton osallistumishakemuksessa ilmoitetut projektipäälliköt ja asiantuntijat täyttävät hankintailmoituksen/osallistumispyynnön vaatimuskohdassa 7 esitetyn vaatimuksen, jonka mukaan asiantuntijalla tulee olla kokemusta vähintään 150 henkilötyöpäivää viimeisen kolmen (3) vuoden aikana potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksista.

Virheellinen ja hankintalain soveltamisessa tapahtuneeseen virheeseen perustuva menettelynne on mahdollista korjata kumoamalla poissulkemista koskeva päätöksenne ja hyväksymällä Indran ja Affecton osallistumishakemus uudelleen mukaan hankintamenettelyyn ja osallistumishakemusten vertailuun.

Samalla ilmoitan, että asia on saatettu myös markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Kunnioittavasti

Erkko Ruohoniemi
asianajaja, Helsinki
Indra Sistemas S.A:n ja Affecto Finland Oy:n valtuuttamana asiamiehenä

LIITE

56274
Asianajotoimisto Merilampi Oy
www.merilampi.com
law.offices@merilampi.com
Kotipaikka Helsinki
Y-tunnus 1450342-6
Helsingin toimisto
Lönnrotinkatu 5
00120 Helsinki
Puhelin (09) 686 481
Telefax (09) 6864 8484
Tampereen toimisto
Keskustori 5 – PL 31
33231 Tampere
Puhelin (03) 260 1600
Telefax (03) 260 1650

MERILAMPI

MARKKINAOIKEUDELLE

INDRA SISTEMAS S.A. JA AFFECTO FINLAND OY

>

VANTAAN KAUPUNKI

VALITUS VANTAAN KAUPUNGIN KAUPUNGINHALLITUKSEN PÄÄTÖKSESTÄ 16.12.2013

Helsinki 14.1.2014

SISÄLLYSLUETTELO

1 Vaatimukset 5

2 Tausta ja hankintamenettelyn kulku 5

3 Tiivistelmä vaatimusten perusteista 9

3.1 Neuvottelujen väliaikaista keskeyttämistä koskeva vaatimus 9

3.2 Pääasiaa koskevat vaatimukset 10

4 Yksityiskohtaiset perustelut 12

4.1 Hankintamenettelyn väliaikainen keskeyttäminen 12

4.2 Päätös on hankintalain vastainen 13

4.2.1 Aluksi 13

4.2.2 Ehdokkaat on valittava objektiivisin kriteerein 14

4.2.3 Osallistumishakemuksen täydentäminen ja täsmentäminen on sallittua 16

4.2.4 Henkilöstö täyttää asetetut vähimmäisvaatimukset 18

4.2.5 Professori Arto Alangon asiantuntijalausunto 23

4.2.6 Johtopäätökset 24

5 Lopuksi 25

6 Liitteet / kirjalliset todisteet 25

Markkinaoikeudelle

Asia

Valitus Vantaan kaupungin kaupunginhallituksen päätöksestä 16.12.2013, 9998 § koskien Kuntien ja HUS:n asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankintaa

Valittajat

Indra Sistemas S.A., Madrid (jäljempänä "Indra") ja
Affecto Finland Oy, Helsinki (jäljempänä "Affecto")

Valittajien asiamies ja prosessiosoite

Asianajaja Erkko Ruohoniemi
Asianajotoimisto Merilampi Oy
Lönnrotinkatu 5, 00120 Helsinki
Puhelin (09) 686 481
Telefax (09) 6864 8484
Sähköposti erkko.ruohoniemi@merilampi.com

Hankintayksikkö

Vantaan kaupunki (jäljempänä "hankintayksikkö")
Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginhallitus
Asematie 7, 01300 Vantaa
Puhelin (09) 839 22184
Telefax (09) 839 24163
Sähköposti kirjaamo@vantaa.fi

Salassapito ja asian kiireellisyys

Tämä valitus ei sisällä Indran tai Affecton liikesalaisuuksia, mutta valituksen liitteet 3, 4 ja 5 sisältävät liikesalaisuuksia. Liitteet 3, 4 ja 5 ovat siten kokonaisuudessaan salassa pidettäviä muiden tahojen kuin hankintayksikön suhteen.

Indra ja Affecto pyytävät markkinaoikeutta käsittelemään neuvottelumenettelyn väliaikaista keskeyttämistä koskevan vaatimuksen kiireellisenä.

Valituksen kohteena oleva päätös

Vantaan kaupungin kaupunginhallitus on 16.12.2013 tekemällään päätöksellä 9998 § sulkenut Indran ja Affecton yhteenliittymän nyt käsiteltävästä tarjouskilpailusta.

Liite 1.

Yhteenliittymä Indra ja Affecto on saanut päätöksen valitusosoituksineen tiedoksi sähköpostilla 31.12.2013, joten julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007, jäljempänä "hankintalaki") 87 §:ssä tarkoitettu 14 päivän pituinen määräaika markkinaoikeusvalituksen tekemiseksi päättyy tiistaina 14.1.2014.

1 Vaatimukset

Neuvottelujen väliaikainen keskeyttäminen

Indra ja Affecto pyytävät kunnioittavasti, että markkinaoikeus

(i) määrää välittömästi hankintayksikön hankintalain 91 §:n 1 momentin perusteella keskeyttämään kyseessä olevan hankintamenettelyn ja ehdokkaiden tai tarjoajien kanssa käytävät neuvottelut, kunnes markkinaoikeus on ratkaissut asian.

Pääasiaa koskevat vaatimukset

Indra ja Affecto pyytävät kunnioittavasti, että markkinaoikeus

(ii) kumoaa hankintayksikön valituksenalaisen päätöksen;

(iii) kieltää hankintayksikköä noudattamasta virheellistä hankintamenettelyä ja velvoittaa hankintayksikön korjaamaan virheellisen menettelynsä;

(iv) kieltää hankintayksikköä allekirjoittamasta Apotti-hanketta koskevaa hankintasopimusta;

(v) asettaa edellä mainittujen kieltojen ja velvoitteiden tehosteeksi riittävän suuruisen uhkasakon (vähintään 100.000 euroa); ja

(vi) velvoittaa hankintayksikön korvaamaan Indran ja Affecton oikeudenkäyntikulut myöhemmin esitettävän erittelyn mukaan korkolain mukaisine laillisine viivästyskorkoineen siitä lukien, kun kuukausi on kulunut siitä, kun markkinaoikeuden päätös on ollut asianosaisten saatavissa.

2 Tausta ja hankintamenettelyn kulku

Helsingin yliopistollisen keskussairaalan (HYKS) sairaanhoitoalueen kunnista Helsinki, Vantaa, Kauniainen ja Kirkkonummi, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä ja KL-Kuntahankinnat Oy (jäljempänä "hankintarengas") ovat järjestäneet yhteisen tarjouskilpailun koskien asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankintaa. Hankinnan kohteena on HUS:n, edellä mainittujen kuntien sekä HUS-alueen kuntien käyttöön tuleva ajanmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä erikoissairaanhoidon yhteinen asiakas- ja potilastietojärjestelmä. Hankittava järjestelmä kattaa asiakas- ja potilastieto-

järjestelmän käyttöoikeudet sekä järjestelmään liittyvät toteutus- ja käyttöönottopalvelut, ylläpitopalvelut, järjestelmätuen, järjestelmäintegraatiot ja järjestelmän jatkokehittämisen.

Hankintailmoitukseen/osallistumispyyntöön on liitetty palvelukartta, joka kuvaa alustavasti hankinnan kohteena olevan järjestelmän toiminnallisuuksia.

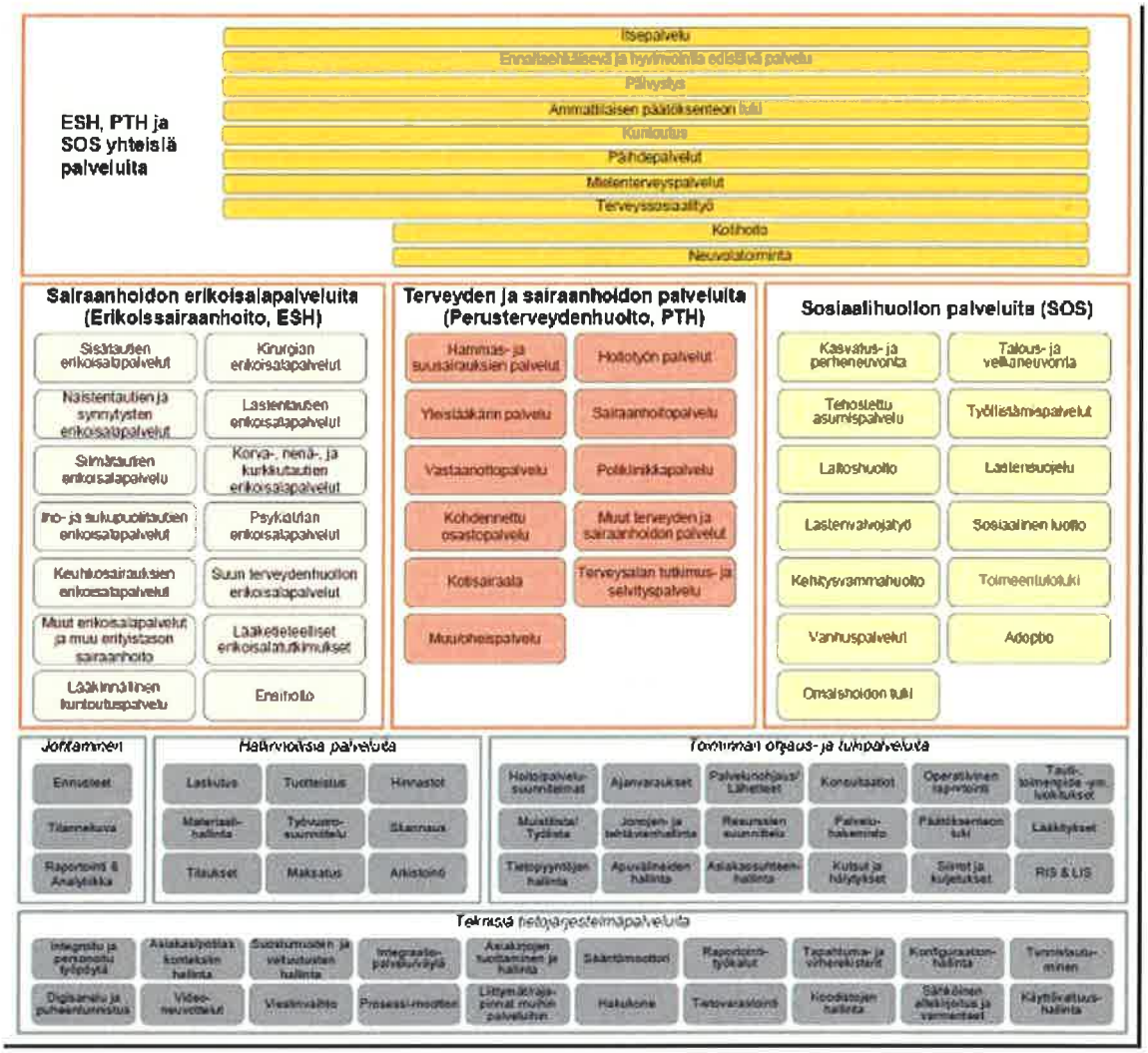

Hankintayksikköinä toimivat Helsingin, Vantaan ja Kauniaisten kaupungit, Kirkkonummen kunta, HUS ja KL-Kuntahankinnat Oy. Hankintayksiköt toteuttavat hankinnan ja tarjousten vertailun yhdessä hankintarenkaana, mutta jokainen hankintayksikkö tekee oman hankintapäätöksensä päätöksentekosääntöjensä mukaisesti.

Kunnat, HUS ja KL-Kuntahankinnat Oy ovat pyytäneet ehdokkaita lähettämään osallistumishakemuksen kyseistä hankintaa koskevaan neuvottelumenettelyyn. Hankinta ylit-

tää EU-kynnysarvon. Hankinnasta julkaistiin hankintailmoitus/osallistumispyyntö www.hankintailmoitukset.fi -sivustolla 30.8.2013.

Liite 2.

Osallistumishakemukset tuli toimittaa 4.11.2013 klo 15.30 mennessä. Määräaikaan mennessä toimitettiin yhteensä 10 osallistumishakemusta, mukaan lukien Indran ja Affecton yhteenliittymän hakemus. Osallistumishakemuskuoret avattiin maanantaina 4.11.2013 Helsingin kaupungin kirjaamon toimesta. (Indran ja Affecton yhteenliittymän osallistumishakemus on tämän valituksen liitteenä.)

Liite 3. [Salassa pidettävä]

Muutamille tarjoajille, mukaan lukien Indralle ja Affectolle, lähetettiin pyyntö täsmentää osallistumishakemukseensa liittyviä selvityksiä. Indra ja Affecto lähettivät 19.11.2013 hankintayksikölle tämän pyytämää täsmennystä liittyen ehdokkaan soveltuvuutta koskeviin vaatimuksiin.

Liite 4. [Salassa pidettävä]

Osallistumispyynnön kohdan 7.4 "Ehdokkaan tekninen ja ammatillinen suorituskyky" mukaan ehdokkaan tekniselle ja ammatilliselle suorituskyvylle oli asetettu muun muassa vaatimus ehdokkaan soveltuvan henkilöstön määrästä. Osallistumispyynnön kohdan 7.4 vaatimuskohdan 7 mukaan (s. 15):

> *"Ehdokkaalla tai sen mahdollisilla alihankkijoilla on oltava riittävästi hankkeeseen soveltuvaa ja järjestelmän toteuttamiseen tarvittavaa henkilöstöä siten, että ehdokkaan voidaan katsoa suoriutuvan laajojenkin toiminnallisten kokonaisuuksien toimittamisesta annettujen määrittelyjen ja aikataulujen puitteissa."*

Ehdokkaalla edellytettiin olevan vähintään viisitoista (15) projektipäällikköä tai vastaavaa projektien johtamiseen kykenevää asiantuntijaa sitoutettavaksi hankkeeseen. Soveltuvalta projektipäälliköltä tai vastaavalta asiantuntijalta edellytettiin vähintään seuraavia seikkoja (s. 16):

> *"1. Henkilöllä on vähintään 5 vuoden työkokemus projektipäällikön kokopäiväisistä tehtävistä*

2. Henkilöllä on kokemusta yhteensä vähintään 150 henkilötyöpäivää viimeisen kolmen (3) vuoden aikana potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksista"

Indra ja Affecto ilmoittivat osallistumishakemuksessaan hankkeeseen seitsemäätoista (17) asiantuntijaa. Hankintarenkaan mukaan viisi (5) asiantuntijaa ei kuitenkaan täyttänyt yllä asetettuja vaatimuksia ja hankintarengas pyysi näiden henkilöiden osalta lisäselvitystä. Hankintarenkaan mukaan Indra ja Affecto olivat ilmoittaneet asiantuntijoiden 2, 12, 13 ja 16 osalta viimeisen kolmen vuoden ajalta ainoastaan sellaisia toimeksiantoja, jotka eivät olleet potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksia. Edelleen henkilön 7 osalta pyydettiin tarkennusta koskien toimitusten sisältöä, henkilön roolia sekä työpanosta.

Hankintarengas hyväksyi henkilön 7 osalta annetun selvityksen ja katsoi, että annettu täsmennys riittää vahvistamaan, että osallistumispyynnön vaatimukset täyttyivät henkilön 7 osalta. Sen sijaan hankintarengas katsoi, että henkilöiden 2, 12, 13 ja 16 toimituskokemus perustui lisäselvityksenkin perusteella toimituksiin, jotka eivät ole potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksia. Hankintarengas on tähän liittyen todennut muun muassa 28.11.2013 päivätyssä Esityksessään hankinnan välipäätökseksi, ettei se ole huomioinut täsmennyksessä toimitettua alkuperäisestä osallistumishakemuksesta olennaisesti poikkeavaa tai kokonaan uutta tietoa toimituksista. Hankintarenkaan mukaan osallistumispyynnön asettamat vähimmäisvaatimukset eivät siten täyttyisi neljän (4) henkilön osalta.

Näin ollen hankintarengas hyväksyi vain kolmetoista (13) seitsemästätoista (17) Indran ja Affecton hankkeeseen esittämästä henkilöstä eikä Indran ja Affecton yhteenliittymä siten täyttänyt vaatimusta henkilöstön vähimmäismäärästä. Apotti-hankkeen hankejohtaja teki ehdotuksen 28.11.2013 päivätyssä esityksessään hankinnan välipäätökseksi Indran ja Affecton osallistumishakemuksen sulkemisesta tarjouskilpailusta. Hankintayksikkö noudatti ehdotusta. Hankintamenettelyn neuvotteluvaiheeseen valittiin seuraavat kuusi ehdokasta niiden saamien vertailupisteiden perusteella: Atos IT Solutions Services Oy, CGI Suomi Oy, Epic Systems Corporation, IBM Finland Oy Ab, InterSystems Corporation ja Tieto Healthcare & Welfare Oy.

Jos Indran ja Affecton osallistumishakemusta ei olisi suljettu tarjousmenettelyn ulkopuolelle, olisi Indran ja Affecton -yhteenliittymä ollut vertailupisteiden perusteella selvästi neuvotteluihin valittujen kuuden ehdokkaan joukossa. Indran ja Affecton oman

analyysin mukaan yhteenliittymä olisi saanut osallistumishakemusten arvioinnissa 67,14 pistettä ja sijoittunut toiseksi. Tämä analyysi perustuu hankintailmoituksessa/osallistumispyynnössä kerrottuihin pisteytyskriteereihin sekä hankintarenkaan ehdotuksessa välipäätökseksi annettuihin tietoihin edellä mainittujen kuuden ehdokkaan pisteistä.

Neuvottelut valittujen ehdokkaiden kanssa käynnistyvät tammikuussa 2014 ja hankintasopimus pyritään solmimaan vuoden 2015 alussa.

3 Tiivistelmä vaatimusten perusteista

3.1 Neuvottelujen väliaikaista keskeyttämistä koskeva vaatimus

Kyseessä oleva hankinta ylittää EU-kynnysarvon, joten hankintalain 90 §:n 1 momentin mukaisesti hankintayksikkö ei saa tehdä hankintasopimusta, kun asia on saatettu markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Hankintalain 90.1 § ei kuitenkaan estä hankintayksikköä jatkamasta hankintamenettelyä eli esimerkiksi tässä tapauksessa jatkamasta neuvotteluja tarjouskilpailuun hyväksyttyjen ehdokkaiden tai tarjoajien kanssa. Neuvottelujen jatkaminen muiden ehdokkaiden kanssa kuitenkin käytännössä asettaa valittajan eriarvoiseen ja heikompaan asemaan muihin ehdokkaisiin verrattuna, vaikka valituksenalainen päätös valituksen seurauksena kumottaisiin ja valittaja pääsisi takaisin mukaan tarjouskilpailuun. Muut ehdokkaat olisivat tällöin saaneet jo huomattavasti enemmän aikaa valmistautua hankinnan toteuttamiseen ja käydä neuvotteluja sekä mahdollisesti neuvotteluissa vaikuttaa hankintayksikön päätöksentekoon.

Hankintalain 91 §:n 1 momentin mukaan markkinaoikeus voi valituksen tultua vireille määrätä hankintamenettelyn keskeytettäväksi väliaikaisesti markkinaoikeuden käsittelyn ajaksi. Hankintamenettelyn väliaikainen keskeyttäminen eli hankintayksikön kieltäminen jatkamasta neuvotteluja muiden tarjouskilpailuun osallistuneiden ehdokkaiden tai tarjoajien kanssa markkinaoikeuskäsittelyn aikana on edellä todetusta syystä perusteltua, jotta Indralla ja Affectolla olisi todellinen mahdollisuus tulla valituksi palveluntarjoajaksi sekä jotta tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu hankintamenettelyssä voidaan turvata.

Jos neuvottelujen sallittaisiin jatkua muiden ehdokkaiden tai tarjoajien kanssa markkinaoikeuskäsittelyn aikana, menettäisi tämä valitus käytännössä merkityksensä ja Indra ja Affecto menettäisivät niille hankintalain mukaan kuuluvan oikeuden tehokkaisiin oikeusturvakeinoihin. Neuvottelumenettelyn väliaikaisesta keskeyttämisestä ei aiheudu

hankintayksiköllе tai muiden ehdokkaiden oikeuksille tai yleisen edun kannalta suurempaa haittaa kuin keskeyttämisen edut olisivat. Indran ja Affecton tehokkaan oikeusturvan toteutumisen kannalta menettelyn väliaikainen keskeyttäminen on välttämätöntä.

3.2 Pääasiaa koskevat vaatimukset

Hankintayksikkö on valituksenalaisella päätöksellään sulkenut Indran ja Affecton asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankintaa koskevan tarjouskilpailun ulkopuolelle. Hankintayksikön virheellisen päätöksen mukaan Indra ja Affecto eivät täyttäneet hankinnassa ehdokkaan soveltuvuudelle asetettuja vaatimuksia. Vastoin hankintayksikön esittämää, Indra ja Affecto ovat kuitenkin täyttäneet ehdokkaalle asetetut vaatimukset.

Hankintarengas ei ole hankintailmoituksessa/osallistumispyynnössä määritellyt, mitä käsitteellä *"potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimitukset"* tarkoitetaan. Tarjoajien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu edellyttää, että käsitettä tulkitaan objektiivisesti ottaen huomioon, mitä kyseisellä käsitteellä yleisesti tarkoitetaan. Tässä tulkinnassa on otettava huomioon osallistumispyynnön koko sisältö sekä se, mitä osallistumispyynnössä on todettu hankinnan kohteesta. Hankintayksikön ei ole sallittua tulkita edellä mainittua käsitettä subjektiivisesti vastoin osallistumispyynnön nimenomaista sisältöä ja supistaa käsitteen sisältöä niin, että sen ei katsottaisi kattavan kaikkia tavanomaisesti potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimitusten sisältämiä osa-alueita.

Kuten jäljempänä yksityiskohtaisemmin esitetään, henkilöiden 2, 12, 13 ja 16 osalta Indran ja Affecton alkuperäisessä osallistumishakemuksessa ja 19.11.2013 toimitetussa lisäselvityksessä esitetty toimituskokemus perustuu toimituksiin, joita on objektiivisesti arvioiden pidettävä potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksina. Näin ollen kaikki Indran ja Affecton hankkeeseen osoittamat seitsemäntoista (17) henkilöä täyttävät projektipäälliköille tai vastaaville asiantuntijoille asetetut vähimmäisvaatimukset. Indra ja Affecto ovat siten vastoin hankintarenkaan väittämää täyttäneet ehdokkaalle asetetun henkilöstön vähimmäismäärää koskevan vaatimuksen.

Indra ja Affecto ovat hankintarenkaan pyynnön mukaisesti lähettäneet 19.11.2013 hankintarenkaalle täsmennystä siitä, että henkilöt 2, 12, 13 ja 16 täyttävät vaatimuk-

sessa 7 projektipäälliköille tai vastaaville asiantuntijoille asetetut vähimmäiskriteerit. Hankintarengas ei kuitenkaan ole 28.11.2013 päivätyssä Esityksessään hankinnan välipäätökseksi ilmoittamansa mukaisesti huomioinut *"täsmennyksessä toimitettua alkuperäisestä osallistumishakemuksesta olennaisesti poikkeavaa tai kokonaan uutta tietoa toimituksien osalta."*

Indra ja Affecto eivät ole 19.11.2013 esittämässään täsmennyksessä esittäneet mitään sellaista täysin uutta tietoa, mikä ei olisi sisältynyt jo alkuperäiseen osallistumishakemukseen. Täsmennyksessä on ainoastaan hankintalainsäädännössä täysin sallitulla tavalla täsmennetty alkuperäisen osallistumishakemuksen sisältöä edellä mainittujen henkilöiden osalta.

Lisäksi on huomattava, että hankintayksikkö voi hankintalain 56 §:n 4 momentin mukaisesti pyytää ehdokkaita **täydentämään tai täsmentämään** ehdokkaan soveltuvuuteen liittyviä selvityksiä ja muita asiakirjoja. Tällainen ehdokkaan soveltuvuuteen liittyvä lisäselvitys voi hankintalainsäädännön ja vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sisältää myös sellaista alkuperäisestä osallistumishakemuksesta puuttunutta selvitystä, joka kuvaa ehdokkaan tilannetta ja jonka voidaan objektiivisesti todeta olleen olemassa ennen menettelyyn osallistumista koskevan hakemuksen esittämiselle asetetun määräajan päättymistä. Hankintayksikön on otettava huomioon kaikkien ehdokkaiden toimittama lisäselvitys tasapuolisesti. Olisi ehdokkaiden tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun vastaista olla huomioimatta annettua lisäselvitystä vain jonkin yksittäisen ehdokkaan osalta.

Hankintayksikkö on menetellyt virheellisesti, kun se on tulkinnut potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksien käsitettä ehdokkaiden tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun vaarantavalla tavalla subjektiivisesti ja supistavasti sekä kun se ei ole asianmukaisesti huomioinut Indran ja Affecton toimittamaa lisäselvitystä asiassa.

Indran ja Affecton sulkeminen tarjouskilpailusta nyt tarkasteltavassa hankinnassa on ollut hankintalaissa vahvistetun ehdokkaiden tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun periaatteen vastaista. Edellä todetuilla perusteilla valituksenalainen päätös on kumottava ja hankintayksikkö velvoitettava korjaamaan virheellinen menettelynsä ottamalla Indra ja Affecto takaisin mukaan hankintamenettelyyn.

4 Yksityiskohtaiset perustelut

4.1 Hankintamenettelyn väliaikainen keskeyttäminen

Hankintalain 90 §:n 1 momentin mukaan EU-kynnysarvot ylittävässä hankinnassa hankintayksikkö ei saa tehdä hankintasopimusta, jos asia on saatettu markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Nyt kyseessä oleva hankinta ylittää EU-kynnysarvot, joten tämän valituksen vireille tulo estää hankintayksikköä hankintalain 90 §:n 1 momentin mukaisesti tekemästä hankintasopimusta.

Hankintalain 90.1 § ei kuitenkaan estä hankintayksikköä jatkamasta hankintamenettelyä eli esimerkiksi tässä tapauksessa jatkamasta neuvotteluja tarjouskilpailuun hyväksyttyjen ehdokkaiden kanssa. Nyt käsillä oleva asiakas- ja potilastietojärjestelmää koskeva hankinta tehdään neuvottelumenettelyä käyttäen. Neuvottelut aloitetaan hankintailmoituksen mukaan tammikuussa 2014. Ainoastaan neuvottelumenettelyyn valitut ehdokkaat saavat neuvottelukutsut. Hankintailmoituksen mukaan hankintasopimus pyritään solmimaan vuoden 2015 alkuun mennessä.

Neuvottelujen jatkaminen muiden ehdokkaiden kanssa käytännössä asettaa valittajat eriarvoiseen ja heikompaan asemaan muihin ehdokkaisiin verrattuna, vaikka valituksenalainen päätös valituksen seurauksena kumottaisiin ja valittaja pääsisi takaisin mukaan tarjouskilpailuun. Koska neuvottelut aloitetaan jo kuluvana kuukautena, muut ehdokkaat olisivat tällöin saaneet jo huomattavasti enemmän aikaa valmistautua hankinnan toteuttamiseen ja käydä neuvotteluja sekä neuvotteluissa vaikuttaa alustavan tarjouksen sisältöön sekä hankintayksikön päätöksentekoon.

Hankintalain 91 §:n 1 momentin mukaan markkinaoikeus voi valituksen tultua vireille kieltää, keskeyttää tai sallia hankintapäätöksen täytäntöönpanon taikka määrätä hankintamenettelyn muutoin keskeytettäväksi väliaikaisesti markkinaoikeuden käsittelyn ajaksi. Pykälän 2 momentin mukaan markkinaoikeuden on kiinnitettävä huomiota siihen, ettei toimenpiteestä aiheudu vastapuolelle tai muiden oikeuksille tai yleisen edun kannalta suurempaa haittaa kuin toimenpiteen edut olisivat.

Hankintamenettelyn väliaikainen keskeyttäminen eli hankintayksikön kieltäminen jatkamasta neuvotteluja muiden tarjouskilpailuun osallistuneiden ehdokkaiden tai tarjoajien kanssa markkinaoikeuskäsittelyn aikana on edellä todetusta syystä perusteltua, jotta Indran ja Affecton todelliset mahdollisuudet tulla valituksi palveluntarjoajaksi sekä tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu hankintamenettelyssä voidaan turvata. Jos neuvot-

telujen sallittaisiin jatkua muiden ehdokkaiden tai tarjoajien kanssa markkinaoikeuskäsittelyn aikana, menettäisi tämä valitus käytännössä merkityksensä, sekä Indra ja Affecto menettäisivät niille hankintalain mukaan kuuluvan oikeuden tehokkaisiin oikeusturvakeinoihin. Neuvottelumenettelyn väliaikaisesta keskeyttämisestä ei aiheudu hankintayksikölle tai muiden ehdokkaiden oikeuksille tai yleisen edun kannalta suurempaa haittaa kuin keskeyttämisen edut olisivat. Indran ja Affecton oikeusturvan toteutumisen kannalta menettelyn väliaikainen keskeyttäminen on sen sijaan välttämätöntä.

Kuten jäljempänä tarkemmin perustellaan, Indran ja Affecton sulkeminen pois tarjouskilpailusta on perustunut hankintayksikön virheelliseen menettelyyn, minkä johdosta tarjoajien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu on vaarantunut tarjouskilpailussa.

Mikäli Indra ja Affecto markkinaoikeuden päätöksen seurauksena hyväksytään takaisin tarjouskilpailuun, on sillä kuitenkin muihin ehdokkaisiin verrattuna merkittävästi heikommat mahdollisuudet tulla valituksi, jos muut ehdokkaat ovat markkinaoikeuskäsittelyn ajan saaneet neuvotella hankintarenkaan kanssa ja valmistautua toimitukseen.

Yhteenvetona todetaan, että hankintamenettelyn väliaikaisesta keskeyttämisestä ei aiheudu vastapuolelle tai muiden oikeuksille tai yleisen edun kannalta suurempaa haittaa kuin keskeyttämisen edut olisivat. Hankinta ei ole luonteeltaan kiireellinen, eikä menettelyn keskeyttäminen markkinaoikeuskäsittelyn ajaksi aiheuttaisi hankintayksikölle tai muiden oikeuksille taikka yleisen edun kannalta merkittävää taloudellista tai muuta haittaa. Sen sijaan menettelyn väliaikainen keskeyttäminen on ainoa keino taata Indran ja Affecton todelliset mahdollisuudet tulla valituksi palveluntarjoajaksi kyseessä olevassa tarjouskilpailussa markkinaoikeuskäsittelyn jälkeen ja siten Indran ja Affecton oikeusturvan toteutumisen kannalta välttämätöntä.

4.2 Päätös on hankintalain vastainen

4.2.1 Aluksi

Hankintayksikön mukaan Indra ja Affecto eivät täyttäneet ehdokkaalle asetettua soveltuvuuden vaatimusta 7, koska valittajien osalta asetettu henkilöiden vähimmäismäärä ei täyttynyt.

Hankintailmoituksen mukaan ehdokkaan tekniselle ja ammatilliselle suorituskyvylle oli asetettu muun muassa vaatimus ehdokkaan soveltuvan henkilöstön määrästä. Hankin-

tailmoituksen vaatimuskohdan 7 mukaan ehdokkaalla edellytettiin olevan vähintään viisitoista (15) projektipäällikköä tai vastaavaa projektien johtamiseen kykenevää asiantuntijaa sitoutettavaksi hankkeeseen.

Soveltuvalta projektipäälliköltä tai vastaavalta asiantuntijalta edellytettiin vähintään 5 vuoden työkokemus projektipäällikön kokopäiväisistä tehtävistä sekä vähintään 150 henkilötyöpäivää viimeisen kolmen vuoden ajalta potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksista.

Indra ja Affecto tarjosivat hankkeeseen seitsemäätoista (17) edellä mainitut vähimmäisvaatimukset täyttävää henkilöä. Hankintarengas kuitenkin katsoi, että Indra ja Affecto olivat ilmoittaneet henkilöiden 2, 12, 13 ja 16 osalta viimeisen kolmen vuoden ajalta ainoastaan sellaisia toimeksiantoja, jotka eivät hankintarenkaan subjektiivisen ja supistavan näkemyksen mukaan olleet potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksia. Hankintayksikkö on menetellyt virheellisesti sulkiessaan Indran ja Affecton pois tarjouskilpailusta tällä perusteella.

4.2.2 Ehdokkaat on valittava objektiivisin kriteerein

Hankintalain 24 §:n 2 momentin mukaan neuvottelumenettelyssä tarjoajiksi hyväksyttävät ehdokkaat on valittava noudattamalla hankintailmoituksessa esitettyjä ehdokkaiden soveltuvuutta koskevia vähimmäisvaatimuksia sekä objektiivisia ja syrjimättömiä perusteita. Edelleen hankintalain 56 § 3 momentin mukaan hankintayksikön on hankintailmoituksessa ilmoitettava sellaisista objektiivisista ja syrjimättömistä perusteista ja säännöistä, joita se tulee käyttämään neuvottelumenettelyssä tarjouskilpailuun tai neuvotteluun osallistuvien ehdokkaiden ja tarjoajien valitsemisessa.

Hankintarengas on hankintailmoituksessa/osallistumispyynnössä ilmoittanut, että soveltuvalta projektipäälliköltä tai vastaavalta asiantuntijalta edellytetään muun muassa vähintään 150 henkilötyöpäivää viimeisen kolmen (3) vuoden aikana *"potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksista"*.

Hankintarengas ei ole hankintailmoituksessa/osallistumispyynnössä kuitenkaan yksilöinyt, mitä tarkoitetaan *"potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksilla"*. Hankintarengas ei ole esimerkiksi määritellyt, hyväksytäänkö referenssinä yksittäisten toiminnallisuuksien toimittaminen tällaisiin asiakasjärjestelmiin vai tuleeko kyseessä olla asiakasjärjestelmän kokonaistoimitus, minkä laajuiset toimi-

tukset hyväksytään referensseiksi, minkälaiset toiminnallisuudet katsotaan osaksi potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmiä tai minkälaisissa tehtävissä asiantuntijan tulee olla toimituksessa toiminut, esimerkiksi suunnittelussa, koodauksessa, toimeenpanossa, raportoinnissa tai ylläpidossa. Hankintailmoituksessa ei ole myöskään vaadittu, että asiantuntijoilla on kokemusta täysin vastaavista potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksista kuin nyt käsillä oleva hankinta.

Henkilöstön soveltuvuudesta on hankintailmoituksessa/osallistumispyynnössä todettu yleisesti seuraavasti:

> *"Ehdokkaalla tai sen mahdollisilla alihankkijoilla on oltava riittävästi hankkeeseen soveltuvaa ja järjestelmän toteuttamiseen tarvittavaa henkilöstöä siten, että ehdokkaan voidaan katsoa suoriutuvan laajojenkin toiminnallisten kokonaisuuksien toimittamisesta annettujen määrittelyjen ja aikataulujen puitteissa."*

Edellä sanotusta yleisluontoisesta vaatimuksesta ei kuitenkaan voida vetää johtopäätöksiä siitä, mitä hankintayksikkö tarkoittaa *"potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksilla"*.

Lisäksi hankintarengas ei ole esityksessään hankkeen välipäätökseksi eikä hankintayksikkö hankintapäätöksessään perustellut millään tavalla, miksi Indran ja Affecton hankkeeseen esittämien henkilöiden 2, 12, 13 ja 16 osalta ilmoitettuja toimeksiantoja ei olisi pidettävä potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksina. Hankintarengas on ainoastaan lyhyesti todennut, että ilmoitetut toimeksiannot eivät ole sellaisia.

Potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksien käsitettä on tulkittava objektiivisesti tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun periaatteen edellyttämällä tavalla. Tarjoajien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu edellyttää, että käsitettä tulkitaan objektiivisesti ottaen huomioon, mitä kyseisellä käsitteellä yleisesti tarkoitetaan. Tässä tulkinnassa on otettava huomioon osallistumispyynnön koko sisältö sekä se, mitä osallistumispyynnössä on todettu hankinnan kohteesta.

Hankintayksikön ei ole sallittua tulkita edellä mainittua käsitettä subjektiivisesti vastoin osallistumispyynnön nimenomaista sisältöä ja supistaa käsitteen sisältöä niin, että sen ei katsottaisi kattavan kaikkia tavanomaisesti potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaali-

huollon asiakastietojärjestelmän toimitusten sisältämiä osa-alueita. Käsitteelle ei voida antaa hankintayksikön jälkikäteen tekemää subjektiivista ja supistavaa määritelmää, koska tällöin ehdokkaiden valinta ei perustu hankintalain edellyttämällä tavalla hankintailmoituksessa/osallistumispyynnössä esitettyihin ehdokkaiden soveltuvuutta koskeviin vähimmäisvaatimuksiin eikä objektiivisiin ja syrjimättömiin perusteisiin, jotka myös on ilmoitettava hankintailmoituksessa.

4.2.3 Osallistumishakemuksen täydentäminen ja täsmentäminen on sallittua

Hankintamenettelyn lähtökohta on tarjousten lopullisuus. Tarjouksen jättämiselle asetetun määräajan päätyttyä tarjoajalle ei saa antaa mahdollisuutta parantaa tai täydentää tarjoustaan. Hankintalain 56.4 § mukaiset tarjoajan kelpoisuuden osoittamiseen liittyvät täydennykset ovat kuitenkin aina sallittuja. Lainkohdan mukaan hankintayksikkö voi pyytää ehdokkaita tai tarjoajia **täydentämään tai täsmentämään** selvityksiä ja muita asiakirjoja.

Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tarjouksen selventäminen on sallittua siltä osin kuin se ei muuta tarjouksen sisältöä eikä se ole omiaan vaarantamaan tarjoajien tasapuolista ja syrjimätöntä kohtelua tarjousvertailussa.[1] Euroopan unionin tuomioistuimen tuoreen ratkaisun C-336/12 mukaan samoja periaatteita, jotka koskevat tarjouksia, voidaan soveltaa myös osallistumishakemuksiin. Tuomioistuin katsoi asiassa, että yhdenvertaisen kohtelun periaate ei estä hankintaviranomaista pyytämästä määräajan jälkeen ehdokasta toimittamaan sellaisia ehdokkaan kelpoisuuteen liittyviä asiakirjoja, jotka kuvaavat ehdokkaan tilannetta ja joiden voidaan objektiivisesti todeta olleen olemassa ennen menettelyyn osallistumista koskevan hakemuksen esittämiselle asetetun määräajan päättymistä.[2]

Nyt käsillä olevassa asiassa hankintarengas on pyytänyt Indraa ja Affectoa antamaan soveltuvuuttaan koskevia selvityksiä hankintalain 56 §:n 4 momentin mukaisesti. Indra ja Affecto ovat toimittaneet hankintayksikölle pyydetyn lisäselvityksen. Indran ja Affecton toimittama lisäselvitys ei ole sisältänyt mitään sellaista täysin uutta tietoa, mikä ei olisi sisältynyt jo alkuperäiseen osallistumishakemukseen. Täsmennyksessä on ainoastaan hankintalainsäädännössä täysin sallitulla tavalla täsmennetty alkuperäisen osallistumishakemuksen sisältöä edellä mainittujen henkilöiden osalta.

[1] Ks. esimerkiksi MAO:91/03, 136/03 ja MAO 280/10.
[2] Asia C-336/12, Manova A/S, 10.10.2013.

Hankintarenkaan esityksessä hankinnan välipäätökseksi on kuitenkin todettu, ettei toimitusten osalta ole huomioitu täsmennyksessä toimitettua *"alkuperäisestä osallistumishakemuksesta olennaisesti poikkeavaa tai kokonaan uutta tietoa"*. Tältä osin esityksessä ei ole yksilöity, mitä tietoja ei olisi huomioitu, taikka kerrottu lainkaan perustetta sille, miksi jotain pyydettyä lisätietoa ei ole huomioitu.

Indra ja Affecto ovat selventäneet hankkeeseen osoittamien asiantuntijoidensa työkokemusta hankintarenkaan esittämien kysymysten mukaisesti. Näiden asiantuntijoiden työkokemus on jo ilmoitettu osallistumishakemuksen liitteessä 3. Lisäselvityksissä kysymys ei siten ole lähtökohtaisesti ollut täysin uusista tiedoista, vaan valittajat ovat ainoastaan antaneet hankintarenkaalle tämän pyytämiä täsmennyksiä ilmoitettujen toimeksiantojen sisällöstä.

Joka tapauksessa kaikki selvityksessä annetut yksityiskohdat kuvaavat ehdokkaiden tilannetta ja ovat olleet olemassa ennen osallistumishakemuksen jättämiselle asetetun määräajan päättymistä. Kyseessä on siten ollut lain ja oikeuskäytännön mukaisesti sallittu ehdokkaan soveltuvuutta koskeva lisäselvitys.

Hankintayksikön on otettava lisäselvityspyyntöjä tehdessään huomioon tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun periaate. Hankintayksikön on siten pyydettävä lisäselvitystä tasapuolisesti kaikilta vastaavassa asemassa olevilta tarjoajilta. On myös selvää, ettei hankintayksikkö voi mielivaltaisesti jättää huomioimatta yhden tarjoajan toimittamaa lisäselvitystä, jos kyseinen lisäselvitys ei johda tarjouksen kiellettyyn parantamiseen.

Nyt käsillä olevassa tilanteessa hankintarenkaan olisi tullut huomioida myös Indran ja Affecton lisäselvityksessä toimitetut soveltuvuutta koskevat tiedot vastaavalla tavalla kuin se on ottanut huomioon muiden ehdokkaiden toimittaman lisäselvityksen. Tämä koskee myös valittajien täsmennyksessä toimitettua sellaista selvitystä, joka hankintarenkaan mukaan on ollut alkuperäisestä osallistumishakemuksesta olennaisesti poikkeavaa tai uutta tietoa. On selvää, että hankintarengas ja siten myös hankintayksikkö valituksenalaisessa päätöksessään on tältä osin menetellyt virheellisesti.

4.2.4 Henkilöstö täyttää asetetut vähimmäisvaatimukset

4.2.4.1 Asiantuntijoiden kelpoisuudesta esitetty selvitys

Indra ja Affecto ovat alla esitetyllä tavalla osoittaneet, että niiden hankkeeseen osoittamat henkilöt täyttävät projektipäälliköille tai vastaaville asiantuntijoille hankintailmoituksessa asetetut vähimmäisvaatimukset myös siltä osin kuin hankintailmoituksessa on vaadittu, että henkilöillä on viimeisen kolmen vuoden ajalta kokemusta potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksista.

4.2.4.2 Henkilö 2 (HV)

Henkilön kokemus vastaavista hankkeista perustuu Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveysviraston ja Espoon kaupungin sosiaali- ja terveystoimen toimituksiin, jossa henkilö toimi projektipäällikkönä 259 henkilötyöpäivää viimeisten kolmen vuoden aikana. Toimitusten sisältö liittyy pakolaisten ja paluumuuttajien valtionkorvausten laskentajärjestelmiin, mm. näiden toimitukseen, terveyskeskuslaajennuksiin, pienkehitykseen ja ylläpitoon.

Hankintarenkaan mukaan pakolaisten ja paluumuuttajien valtionkorvausten laskenta ei ole potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toiminnallisuus.

Sosiaali- ja terveysministeriö on määritellyt sosiaalihuollon lainsäädännössä kunnille säädetyksi toimintojen kokonaisuudeksi, *"johon kuuluvat koko väestön yleiset sosiaalipalvelut, eräiden väestöryhmien erityispalvelut sekä sosiaalihuollon toimeentuloturva."* Sosiaalihuolto on osa sosiaaliturvajärjestelmää.[3] Ei ole mitään perustetta katsoa, etteivät pakolaisia koskevat asiat kuuluisi myös sosiaalihuollon piiriin. Edelleen terveyskeskuksia koskeva laajennus kyseisiin ohjelmiin on selvästi potilastietojärjestelmään liittyvä toiminnallisuus. Lisäksi on todettava, että hankintailmoituksessa/osallistumispyynnössä esitetyssä alustavassa palvelukartassa muun muassa Laskutus, Hinnastot ja Maksatus on nimetty palvelun toiminnallisuuksiksi. Näin ollen hankintarenkaan väite siitä, että laskenta ei ole potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toiminnallisuus, on ristiriitainen ja virheellinen.

[3] Ks. esimerkiksi http://www.stm.fi/julkaisut/esitteita-sarja/nayta/-/_julkaisu/1059247.

Hankintarengas on menetellyt virheellisesti katsoessaan, ettei henkilön 2 kokemusta voida pitää potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksena.

4.2.4.3 Henkilö 12 (JP)

Henkilön kokemus vastaavista hankkeista perustuu pääasiassa raportointi- ja tietovarastointipalvelun toimitukseen Medi-IT Oy:lle. Toimitus on sisältänyt useita pienkehitystöinä toimitettuja raportointiratkaisuja Eksotelle (Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri) ja Carealle (Kymenlaakson sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä). Lisäksi henkilö on toimittanut muun muassa HR-raportointiratkaisun Eksoten, Lappeenrannan kaupungin ja Saimaan Tukipalveluiden käyttöön. Lisäselvityksen mukaan henkilölle on kertynyt yhteensä 227 henkilötyöpäivää viimeisten kolmen vuoden aikana projektipäällikön tai vastaavan asiantuntijan tehtävissä.

Hankintarenkaan mukaan raportointi ja tietovarastointi ovat potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toiminnallisuuksia, mutta hankintarengas on lisäselvityspyynnössään todennut, että toimituksen on tullut sisältää myös potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimitus. Hankintarenkaan mukaan toimitukseen ei lueta ainoastaan ylläpitoa.

Indra ja Affecto ovat lisäselvityksessään tarkentaneet, että kyse ei ole ollut kokonaisen potilastietojärjestelmän toimittamisesta vaan olemassa olevan järjestelmän toiminnallisuuden kehittämisestä. Toimeksiannossa on toimitettu uusia toiminnallisuuksia olemassa olevaan kokonaisjärjestelmään.

Hankintailmoituksessa/osallistumispyynnössä on esitetty projektipäällikön tai vastaavan asiantuntijan kokemukselle vaatimus siitä, että henkilölle on kertynyt *"vähintään 150 henkilötyöpäivää viimeisen kolmen (3) vuoden aikana potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksista"*. Hankintailmoituksessa/osallistumispyynnössä ei ole edellytetty, että kyseessä olisi kokonaisen potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimitus. Edelleen hankintailmoituksessa/osallistumispyynnössä ei ole edellytetty, että kyseessä olisi kokonaan uuden järjestelmän toimitus ja ettei toiminnallisuuksien toimittamisen vanhaan järjestelmään olisi sallittuja referenssejä. Vähimmäisvaatimusta on objektiivisesti tulkittava siten, että referenssiksi riittää kokemuksen kertyneen potilastietojärjestelmän ja/tai so-

siaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksista, myös yksittäisen toiminnallisuuden toimittamisesta tällaiseen järjestelmään.

Hankintarengas on todennut, että henkilön osalta ilmoitettu kokemus raportoinnista ja tietovarastoinnista ovat potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toiminnallisuuksia. Hankintayksikkö ei ole perustellut, miksei se ole tästä huolimatta hyväksynyt kyseisiä toimituksia henkilön referensseiksi.

Lisäksi on todettava, että hankintailmoituksessa/osallistumispyynnössä hankinnan kohteen laajuuden osalta on todettu (s. 5), että kilpailutuksessa hankintaan järjestelmä, joka *"kattaa asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöoikeudet sekä järjestelmään liittyvät toteutus- ja käyttöönottopalvelut, ylläpitopalvelut, järjestelmätuen, järjestelmäintegraatiot ja järjestelmän jatkokehittämisen."* Näin ollen hankintarenkaan väite siitä, että toimitukseen ei lueta pelkkää ylläpitoa on kyseenalainen, kun nyt käsillä olevan hankinnan on katettava myös ylläpitopalvelut.

Hankintarengas on menetellyt virheellisesti katsoessaan, ettei henkilön 12 kokemusta voida pitää potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksena tai jättäessään toimitetun lisäselvityksen huomioimatta.

4.2.4.4 Henkilö 13 (JLC)

Henkilön kokemus perustuu pääasiassa terveyspalveluiden puhelinkeskusten suunnitteluun, valmisteluun ja toimeenpanoon. Lisäksi henkilö on toiminut johtajana toimeksiannossa, jossa oli kyse asiakassuhdehallinnan suunnittelusta ja valmistamisesta terveysalalle. Henkilölle on kertynyt vastaavista toimeksiannoista kolmen vuoden aikana yhteensä 603 henkilötyöpäivän kokemus.[4]

Hankintarenkaan mukaan puhelinkeskus ei ole potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toiminnallisuus.

Indra ja Affecto ovat hankintarenkaalle toimittamassaan lisäselvityksessä selventäneet puhelinkeskuksen suunnittelun, valmistelun ja toimeenpanon sisältöä seuraavasti:

> *"'SALUD RESPONDE' on monikanavainen alusta, joka tuottaa palveluita kansalaisille/potilaille. Nämä palvelut muodostuvat tiedon ja hallinnollis-*

[4] Osallistumishakemuksessa ilmoitettua 660 henkilötyöpäivää on korjattu lisäselvityksessä. Henkilölle kertyi toimeksiannosta 2 henkilötyöpäiviä yhteensä 60 ilmoitetun 117 sijaan.

ten ja kliinisten palveluiden toiminnallisuuksista. Projektissa on kyse edistyksellisen monikanavaisen potilastieto- ja sosiaalipalvelujärjestelmän toimituksesta. Se kattaa potilas/kansalainen hallintomoduulin, tapaamis- ja aikataulumoduulit, kotiinpäästettyjen potilaiden seurannan, kotipalvelut, toisen mielipiteen seurantamoduulin, aktiiviset terveyskampanjat ja monia muita terveydenhoidon ja sosiaalitoimen tehtäviä."

Lisäselvityksessä "SALUD RESPONDE" hankkeesta on kerrottu, ettei projektissa ole kyse ainoastaan hälytyskeskuksesta vaan siinä on lukuisia kliinisiä toimintoja, kuten potilaiden luokittelu (potilassoittojen tarpeisiin), päätöksenteon apuväline (sairaanhoitajia varten) sekä muita toimintoja, jotka liittyvät sekä potilastietojärjestelmään että sosiaalitoimeen hankintailmoituksessa vaaditulla tavalla. Henkilö on toiminut hankkeessa projektinjohtajana. Henkilö hoitaa myös vastaavia hankkeita Madridin alueellisessa terveysministeriössä, joka on integroitu Selenen ja HP-HIS:n kanssa.

Edelleen lisäselvityksessä on kerrottu henkilön toimineen terveydenhoitojärjestelmien asiantuntijana useissa hankkeissa kuten Diraya tai Selene. Henkilö on integroinut näihin hankkeisiin EHR:n "Salud Responde" -alustan kanssa hyödyntäen HL7 ja muita integraatiostandardeja. Henkilö on myös kehittänyt useita työkaluja (luokittelu, päätöksenteon tuki) kyseistä alustaa varten.

Kuten Indra ja Affecto ovat lisäselvityksessä esittäneet, puhelinkeskuksiin liittyvissä toimeksiannoissa on ollut kyse muustakin kuin hälytyskeskuksesta. Toimitukset ovat sisältäneet lukuisia sekä potilastietojärjestelmään että sosiaalitoimen asiakastietojärjestelmiin kuuluvia toiminnallisuuksia hankintailmoituksessa vaaditulla tavalla. Vastaavia toiminnallisuuksia sisältyy hankintailmoituksessa olevaan hankkeen alustavaan palvelukarttaan, esimerkiksi Päätöksenteon tuki, Ajanvaraus, Kutsut ja Hälytykset, Hoito- ja Palvelusuunnitelmat.

Hankintarengas on menetellyt virheellisesti katsoessaan, ettei henkilön 13 kokemusta voida pitää potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksena tai jättäessään toimitetun lisäselvityksen huomioimatta.

4.2.4.5 Henkilö 16 (NC)

Henkilön kokemus koostuu muun muassa seuraavista toimituksista:

- Balanced Score Card -vaatimusten kokoamisesta, toiminnollisesta analyysista, teknisestä suunnittelusta, ratkaisun lähestymistavan esittelystä ja projektinhallinnasta 'Salud Responde' terveyshätätapausten julkiselle yhtiölle;
- Lukuisista tietokantaparannuksista ja toiminnollisuuksista;
- Vaatimusten kokoamisesta, toiminnallisesta analyysista ja parannuksista vakioratkaisuun;
- Tietokannan hallinnasta; sekä
- Sovellusalustan kehittämisen koordinoinnista.

Henkilölle on kertynyt yhteensä 154 henkilötyöpäivää viimeisten kolmen vuoden ajalta.

Hankintarenkaan mukaan henkilön kokemuksena mainitut raportointi ja päätöksenteon tuki ovat potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toiminnallisuuksia, mutta hankintarengas on lisäselvityspyynnössään todennut, että toimituksen on tullut sisältää myös potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimitus. Hankintarenkaan mukaan suunnittelu ja analyysi eivät täytä toimitukselle asetettuja vaatimuksia.

Hankintayksikkö on pyytänyt Indralta ja Affectolta lisäselvitystä muun muassa siitä, mistä asiakastietojärjestelmistä on ollut kyse ja missä roolissa henkilö on näissä toimituksissa toiminut. Indra ja Affecto ovat kertoneet selvityksessään henkilön toimittaneen raportointi- ja päätöksenteon tukijärjestelmät Andalusian terveysministeriön hankkeeseen (Diraya), integroidun terveydenhuollon informaatiojärjestelmän (SIAI) Asturian terveysministeriötä varten ja kansallisen terveydenhuollon informaatiojärjestelmän Espanjan terveysministeriölle. Henkilö on ollut hankkeissa mukana projektinjohtajana.

Ensinnäkin on kyseenalaista, miksi hankintarengas on katsonut henkilön kokemuksen erilaisista toimeksiannoista sisältävän pääasiassa ainoastaan suunnittelua ja analyysia, kun henkilön kokemus on edellä kuvatulla tavalla selvästi tätä laajempaa. Toiseksi hankintailmoituksessa/osallistumispyynnössä ei ole yksilöity, ettei potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksiin liittyvän suunnittelun tai analyysin katsottaisi täyttävän edellytettyjä vähittäisvaatimuksia. Päinvastoin, hankkeen alustavassa palvelukartassa esimerkiksi Raportointi & Analytiikka on nimetty yh-

tenä toiminnallisuutena. Edelleen on selvää, että vastaavan kokoinen hankinta kuin nyt on käsillä, edellyttää laajaa suunnittelua.

Hankintarengas on todennut, että henkilön osalta ilmoitettu kokemus raportointi ja päätöksenteon tuki ovat potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toiminnallisuuksia. Hankintayksikkö ei ole kuitenkaan perustellut, miksei se ole tästä huolimatta hyväksynyt kyseisiä toimituksia henkilön referensseiksi.

Hankintarengas on menetellyt virheellisesti katsoessaan, ettei henkilön 16 kokemusta voida pitää potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksena tai jättäessään toimitetun lisäselvityksen huomioimatta.

4.2.5 Professori Arto Alangon asiantuntijalausunto

Professori Arto Alanko on antanut Indran ja Affecton pyynnöstä oheisen asiantuntijalausunnon yhteenliittymän poissulkemispäätöksen johdosta.

Liite 5. [Salassa pidettävä]

Professori Alanko on vuodesta 2003 alkaen toiminut päätoimisena kuntien selvitysmiehenä ratkaisten useita kuntien ja kuntayhtymien yhteistoimintaan, talouteen ja hallintoon liittyviä toimeksiantoja. Professori Alanko on toiminut aikaisemmin muun muassa Lääkintöhallituksen sairaalaosaston operatiivisten alojen ylilääkärinä sekä Etelä-Suomen lääninhallituksen Uudenmaan alueyksikön päällikkönä ja sosiaalineuvoksena. Lisäksi professori Alanko on toiminut HYKS:n, USHP:n ja HUS:n johtoryhmien jäsenenä, Jorvin sairaanhoitoalueen johtajana sekä HYKS:n keskushallinnon hallintoylilääkärinä. Professori Alangolla on laaja asiantuntemus ja kokemus muun muassa potilastietojärjestelmien ja sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmien sisällöstä.

Professori Alangon asiantuntijalausunto perustuu Indran ja Affecton yhteenliittymän jättämän osallistumishakemuksen sekä yhteenliittymän ilmoittamia asiantuntijoita koskevien hankintarenkaan lisäkysymysten ja yhteenliittymän antamien vastausten arviointiin. Professori Alanko on lausuntoaan varten selvittänyt ja arvioinut, miten valituksenalaisessa päätöksessä mainitut, edellä käsitellyt asiantuntijat täyttävät tarjouspyynnössä esitetyt vaatimukset ja miten heidän kokemuksensa liittyy sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien toimituksiin.

Professori Alanko toteaa asiantuntijalausunnossaan, että sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuutta palvelevat modernit tietojärjestelmät ovat toiminnoiltaan erittäin monipuolisia ja laaja-alaisia, kuten lausunnossa viitatuista ja lainatuista osallistumispyynnönkin kohdista ilmenee. **Professori Alanko vahvistaa asiantuntijalausunnossaan, että edellä mainitut Indran ja Affecton yhteenliittymän osallistumishakemuksessa ilmoitetut asiantuntijat 2, 12, 13 ja 16 täyttävät osallistumispyynnössä esitetyt vaatimukset ja heidän kokemuksensa liittyy sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmin toimituksiin.**

Professori Alanko korostaa asiantuntijalausunnossaan, ettei projektipäälliköiden vaatimuksia ole kuvattu muualla hankinta-asiakirjoissa sen tarkemmin kuin edellä käsitellyssä vaatimuskohdassa 7. Projektipäälliköiden vaatimuksia ei ole yksilöity esimerkiksi siten, kuin osallistumispyynnön liitteessä 2 on yksilöity ehdokkaan referensseille asetetut vaatimukset. Osallistumispyynnön sivulla 15 on hankinnan kohdetta kuvattu erittäin laaja-alaisesti, eikä tälläkään perusteella voida osoittaa, etteivätkö esitetyt asiantuntijat kuuluisi hankintailmoituksen/osallistumispyynnön tavoitteiden piiriin.

4.2.6 Johtopäätökset

Yllä esitetyllä tavalla on selvää, että Indran ja Affecton yhteenliittymän osallistumishakemuksessa ilmoitetut asiantuntijat henkilöt 2, 12, 13 ja 16 täyttävät hankintailmoituksessa asetetut vähimmäisvaatimukset. Siltä osin kuin vaatimusten täyttyminen ei ole käynyt selvästi ilmi osallistumishakemuksesta, hankintarengas on saanut pyynnöstään yhteenliittymältä asiasta riittävänä pidettävää lisäselvitystä.

Hankintayksikön on otettava lisäselvityspyyntöjä tehdessään huomioon tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun periaate. Näin ollen hankintayksikön on huomioitava tasapuolisesti kaikkien tarjoajien toimittama lisäselvitys. Indra ja Affecto ovat toimittaneet hankintarenkaalle hankintalain 56 § 4 momentin mukaista sallittua ehdokkaan soveltuvuutta koskevaa selvitystä. Vakiintuneen oikeuskäytännön vaatimalla tavalla selvitys ei muuta Indran ja Affecton osallistumishakemuksen sisältöä ja esitetyt seikat ovat olleet olemassa jo ennen osallistumishakemuksen jättämiselle tarkoitettua määräpäivää.

Hankintarengas on menetellyt virheellisesti katsoessaan, ettei henkilöiden 2, 12, 13 ja 16 kokemusta voida pitää potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksina ja/tai jättäessään toimitetun lisäselvityksen huomioimatta.

Indran ja Affecton kaikki seitsemäntoista (17) ehdokasta ovat täyttäneet asiantuntijoille hankintailmoituksessa esitetyt vaatimukset ja näin ollen ehdokkaan soveltuvuudelle asetettu vaatimuskohta 7 henkilöstön vähimmäismäärästä täyttyy Indran ja Affecton osalta.

5 Lopuksi

Edellä esitetyillä perusteilla Indra ja Affecto vaativat hankintamenettelyn väliaikaista keskeyttämistä markkinaoikeuskäsittelyn ajaksi.

Valituksen kohteena oleva päätös perustuu edellä todetun mukaisesti hankintayksikön virheelliseen menettelyyn. Hankintayksikkö on menetellyt virheellisesti, kun se on tulkinnut potilastietojärjestelmän ja/tai sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän toimituksien käsitettä subjektiivisesti ja supistavasti ehdokkaiden tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun vaarantavalla tavalla ja kun se ei ole huomioinut Indran ja Affecton toimittamaa lisäselvitystä asiassa.

Edellä esitetyillä perusteilla Indra ja Affecto vaativat valituksen kohteena olevan hankintayksikön päätöksen kumoamista ja hankintayksikön velvoittamista korjaamaan virheellinen menettelynsä ratkaisemalla asian uudelleen ja hyväksymällä Indra ja Affecto takaisin mukaan hankintamenettelyyn.

Lisäksi hankintayksikkö on velvoitettava korvaamaan Indran ja Affecton oikeudenkäyntikulut myöhemmin erikseen toimitettavan erittelyn mukaisesti.

6 Liitteet / kirjalliset todisteet

1. Vantaan kaupungin kaupunginhallituksen päätös 16.12.2013, 9998 § valitusosoituksineen ja saatekirjeineen sekä Apotti-hankkeen hankejohtajan esitys hankinnan välipäätökseksi 28.11.2013
2. Hankintailmoitus/osallistumispyyntö 30.8.2013
3. Indran ja Affecton osallistumishakemus liitteineen [Salassa pidettävä]
4. Indran ja Affecton 19.11.2013 toimittama lisäselvitys [Salassa pidettävä]
5. Professori Arto Alangon asiantuntijalausunto 13.1.2014 [Salassa pidettävä]

Helsingissä tammikuun 14. päivänä 2014

Indra Sistemas S.A.

Madrid

Affecto Finland Oy

Helsinki

Laatl:

Erkko Ruohoniemi

asianajaja, Helsinki

30 § **Kuntalain 51 §:n ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset**

HN/LL

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset:

Aviapoliksen aluetoimikunnan pöytäkirja 1/5.2.2014
Hakunilan aluetoimikunnan pöytäkirja 1/6.2.2014
Koivukylän aluetoimikunnan pöytäkirja 1/4.2.2014

Työllisyyspalveluiden johtaja vs. päätökset

5 §	Yritysten työllistämistuen myöntäminen K-Citymarket Oy:lle
6 §	Yritysten työllistämistuen myöntäminen K-Citymarket Oy:lle
7 §	Yritysten työllistämistuen myöntäminen K-Citymarket Oy:lle
8 §	Yritysten työllistämistuen myöntäminen K-Citymarket Oy:lle
9 §	Yritysten työllistämistuen myöntäminen K-Citymarket Oy:lle
10 §	Yritysten työllistämistuen myöntäminen Oy Nordic GSA Ab:lle
11 §	Yritysten työllistämistuen myöntäminen S-Pesula:lle
12 §	Yritysten työllistämistuen myöntäminen Tramel Oy:lle
16 §	Hankintapäätös Kohti työtä - kurssin toteuttamisesta työllisyyspalveluiden tulos-alueen Petra - Nuoret uusille urille projektissa
21 §	Järjestöjen työllistämistuen myöntäminen Helsingin Idelia Osuuskunta:lle
24 §	Järjestöjen työllistämistuen myöntäminen SPR:n Kontti-ketju, Vantaan Kontti ry:lle
25 §	Järjestöjen työllistämistuen myöntäminen SPR:Kontti-ketju, Vantaan Kontti ry:lle
26 §	Yritysten työllistämistuen myöntäminen Optikko Sjöblom Oy:lle

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 30

Asukaspalveluiden apulaiskaupunginjohtaja vs:n esitys:
Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainituissa pöytäkirjoissa olevia ottamiskelpoisia päätöksiä ja esittelyosassa mainittuja päätöksiä.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

31 §

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 4 §:n 44. kohdan mukaisen palveluiden hankintapäätösvallan delegoiminen asukaspalveluissa

VD/1084/00.01.01.02/2014
HN/HO/VU/LP

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 4 §:n 44. kohdan mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on, ellei kaupunginhallitus ole toisin päättänyt, päättää kaupungin materiaalien ja palveluiden hankinnasta, ellei toisin ole määrätty.

Kaupunginhallitus on delegoinut palveluiden hankintapäätösvaltaansa viimeksi vuonna 2011 silloisen keskushallinnon toimialan viranhaltijoille (Kh 9.5.2011 § 9). Vuoden 2013 alussa voimaan tulleen organisaatiouudistuksen jälkeen delegoinnit eivät ole ajan tasalla konserni- ja asukaspalveluiden toimialalla.

Konserni- ja asukaspalveluiden toimialan toiminnan tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi hankintapäätösvalta on tarpeen siirtää asukaspalveluiden palveluhankinnoissa kaupunginhallitukselta tulosaluejohtajille silloin, kun hankinnan kokonaisarvo alittaa niin sanotun EU-kynnysarvon. Hankintalain 16 §:n mukainen EU-kynnysarvo on 1.1.2014 alkaen tavara- ja palveluhankinnoissa 207 000 euroa.

Asukaspalveluiden tulosaluejohtajia ovat työllisyyspalveluiden johtaja ja kuntalaispalveluiden johtaja. Tulosaluejohtajien tehtäväalueet on määritelty konserni- ja asukaspalveluiden toimialan johtosäännössä, työllisyyspalveluiden tehtäväalueet 14 §:ssä ja kuntalaispalveluiden 15 §:ssä.

Tieto- ja teletekniikan laite- ja tietojärjestelmähankintoihin liittyvät palveluhankinnat kuuluvat suoraan konserni- ja asukaspalveluiden toimialan johtosäännön (16 §) mukaan konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan päätösvaltaan, joten ne jäävät tämän toimivallan siirron ulkopuolelle.

Tulosaluejohtajat voivat suoraan toimialansa johtosäännön nojalla päättää kansallisen kynnysarvon alittavista (tällä hetkellä 30 000 euroa) materiaalihankinnoista siinä tapauksessa, ettei tilausta voida tehdä kilpailutetulta sopimustoimittajalta. Vastaava hankintapäätösvalta myös palveluiden osalta on käytännön toiminnan kannalta järkevää. Tämän vuoksi esitetään, että konserni- ja asukaspalveluiden toimialan työllisyyspalveluiden johtajalle ja kuntalaispalveluiden johtajalle siirretään oikeus päättää oman tulosalueensa kansallisen kynnysarvon alittavista (tällä hetkellä 30 000 euron) muistakin palveluhankinnoista, jos ei ole kilpailutettua sopimustoimittajaa.

Kaikissa tapauksissa kaupunginhallituksella säilyy kuitenkin kuntalain 51 §:n mukaisen otto-oikeuden käyttämisen kautta valvonta kaikkiin hankinta-asioihin.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 31

Asukaspalveluiden apulaiskaupunginjohtaja vs.:n esitys:
Päätetään
a) delegoida kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 4 § 44. kohdan mukaista palveluhankintoja koskevaa päätösvaltaa konserni- ja asukaspalveluiden toimialalla työllisyyspalveluiden johtajalle ja kuntalaispalveluiden johtajalle
- kulloinkin voimassa olevan EU-kynnysarvon alittavissa palveluhankinnoissa kummankin tulosalueen tehtäväalueella
- oman tulosalueensa muissa kansallisen kynnysarvon alittavista palveluhankinnoissa siinä tapauksessa, ettei tilausta voida tehdä kilpailutetulta sopimustoimittajalta,
b) todeta, että viranhaltijan tulee noudattaa hankintapäätöksissään Vantaan kaupungin yleisiä hankintaohjeita ja
c) todeta, että päätös on voimassa toistaiseksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala, talous- ja hallintopalvelut

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Konserni- ja asukaspalveluiden toimialan talous- ja hallintojohtaja Vesa Urtti 09 839 22210, hallintojohtaja Hanna Ormio 09 839 22484, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

32 §

Vantaan monikulttuurisuusohjelma 2014-2017

VD/1854/00.01.02.00/2013
HN/HL/LP

Vuonna 1999 Suomessa astui voimaan ensimmäinen kotouttamislaki. Siinä suositeltiin kuntia valmistelemaan kuntatasoinen kotouttamisohjelma. Vantaalla on ollut lain mukainen ohjelma lain voimaantulosta lähtien. Vuodesta 2002 ohjelman nimi on ollut monikulttuurisuusohjelma.

Vuonna 2011 voimaan astuneessa laissa kotoutumisen edistämisestä määriteltiin kotouttamistehtävät uudelleen. Kunnilla on nyt yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla. Kotouttamisohjelma on myös edellytys pakolaisista maksettavien valtion korvausten saamiseksi.

Vantaan vuosille 2009–2012 tehty monikulttuurisuusohjelma arvioitiin vuonna 2012. Toimialojen nimeämä arviointityöryhmä päätyi siihen, että ohjelma tulee päivittää vastaamaan muuttunutta toimintaympäristöä ja kasvavan maahanmuuttajaväestön tarpeita.

Vantaan monikulttuurisuusohjelma 2014–2017 kokoaa yhteen toimet, jotka koskevat vantaalaisia maahanmuuttajia sekä palvelujen kehittämisen lähtökohdat. Se täyttää kaikki lain velvoitteet ja vastaa laissa määriteltyä kotouttamisohjelmaa.

Ohjelmaa on valmistellut viranhaltijatyöryhmä yhteistyössä järjestökumppaneiden ja monikultturisuusasiain neuvottelukunnan kanssa.

Ohjelmaa on käsitelty kaikkien toimialojen johtoryhmissä ja kaupungin johtoryhmässä 11.11.2013 ja 3.2.2014.

Päivitetty ohjelma koostuu kolmesta pilarista, joiden kautta jäsennetään kaupungin monikulttuurisuuspolitiikkaa:

1. Työ, taidot ja tulevaisuus
2. Kaikkien yhteinen kaupunki
3. Verkostot ja kumppanuudet voimavarana

Ohjelma painottaa monikulttuurisen ilmapiirin merkitystä sekä kotouttamiseen liittyvien palveluiden laajenemista, monipuolistumista ja kevenemistä. Uudella tavalla nousevat esiin yhteistyön kehittäminen valtion, pääkaupunkiseudun ja kolmannen sektorin kanssa.

Ohjelma taitetaan kaupunginhallituksen käsittelyn jälkeen.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 32

Asukaspalveluiden apulaiskaupunginjohtaja vs.:n esitys:
Päätetään
a) esittää kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi liitteen mukainen Vantaan monikulttuurisuusohjelma 2014–2017 ja
b) oikeuttaa konserni- ja asukaspalvelut tekemään tarvittaessa teknisiä korjauksia ja tilastopäivityksiä ohjelmaan.

Päätös:
Päätettiin yksimielisesti jättää asia pöydälle kaupunginhallituksen seuraavaan kokoukseen.

Liitteet:
16 Vantaan monikulttuurisuusohjelma 2014–2017
17 Vantaan monikulttuurisuusohjelman indikaattorit

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: apulaiskaupunginjohtaja vs. Heidi Nygren, puh. 050-3124373, monikulttuurisuusasiain päällikkö Hannele Lautiola, puh. 040-8659627, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Luonnos

Kansi:

VANTAAN MONIKULTTUURISUUSOHJELMA 2014–2017

Kotona Vantaalla

Kuva 1: Tempo-orkesteri

Sisällys

1 Vantaan monikulttuurisuusohjelman tavoitteet ja teot 4
2 Kohti kevyempää kotouttamista 10
3 Työ, taidot ja tulevaisuus 13
3.1 Yhteistyö parantaa työllistymistä edistäviä palveluita 13
3.2 Kotoutuminen edellyttää kielitaitoa 14
3.3 Koulutuksen ja osaamisen avulla eteenpäin 15
3.4 Kaupunki kieli- ja kulttuurivähemmistöjen työnantajana 17
3.5 Tekoja työllisyyden edistämiseksi 18
4 Kaikkien yhteinen kaupunki 19
4.1. Asuminen ja ympäristö kotoutumisen tukena 20
4.2 Neuvonta ja opastus tukemassa kotoutumista 20
4.3 Maahanmuuttajat osana yhteiskuntaa ja yhteisöjä 22
4.5 Askeleita kohti kaikille yhteistä kaupunkia 25
5 Kumppanit ja verkostot voimavarana 26
5.1 Kansainväliset kumppanuudet 26
5.2 Yhteistyö pääkaupunkiseudun ja valtion kanssa vahvistuu 27
5.3 Kumppanuus kolmannen sektorin kanssa tiivistyy 28
5.4 Tekoja kumppanuuden vahvistamiseksi 29
6 Lopuksi 30
7 Case: Varhaiskasvatuksen monet roolit kotouttamisessa 31

Lähteet

Tiivistelmä – 10 Vantaan puhutuimmalla kielellä

Liitteet:
Liite 1: Indikaattorit
Liite 2: Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta 2013–2014

ALKUSANAT

Kuva 2: Heidi Nygren

Kädessäsi on Vantaan monikulttuurisuusohjelma vuosille 2014–2017. Ohjelma on edellisen vuosille 2009–2012 tehdyn monikulttuurisuusohjelman päivitys. Vantaan 208 100 asukkaasta yli 13 prosenttia eli lähes 28 000 ihmistä puhuu äidinkielenään muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea. Vantaalla puhutaan yhteensä 107 eri kieltä. Lisäksi Vantaalla kasvaa satoja suomalaisia lapsia ja nuoria, joiden sukujuuret ovat ulkomailla. Ennusteen mukaan vuoteen 2025 mennessä maahanmuuttajataustaisten osuus kasvaa yli kahteenkymmeneen prosenttiin.

Maahanmuuttajalla ja maahanmuuttajalla on eronsa. Vantaalle suoraan ulkomailta muuttaneet, muun kunnan kautta saapuneet tai täällä jo syntyneet maahanmuuttajataustaiset ovat varsin heterogeeninen joukko. Tällä hetkellä tärkeimmät syyt muuttaa Suomeen ovat perheside, opiskelu ja työ. Oleskelu on usein väliaikaista. Kuva maahanmuuttajasta yksilönä, joka siirtyy yhdestä maasta toiseen pysyvästi, on vanhentunut.

Eri syistä muuttaneiden tai liikkuvien vantaalaisten monipuolista kielitaitoa ja kulttuurista osaamista tulee arvostaa nykyistä enemmän. Kansainvälisyys tuo voimaa myös elinkeinoelämään, kunhan kotokansainvälisiä asukkaita osataan hyödyntää.

Kotoutumisessa on kyse asukkaiden arjen järjestämisestä ja sopuisasta yhteiselosta – siitä, että jokainen löytää paikkansa yhteiskunnassa. Rasismia vastaan ja yhdenvertaisuuden puolesta on määrätietoisesti ponnisteltava.

Vantaan päivitetty monikulttuurisuusohjelma nostaa esiin sekä työssä onnistumiset että uudet tavoitteet ja haasteet. Onnistumiset antavat nostetta tulevalle työlle. Vantaalla luotetaan siihen, että haasteista selvitään yhdessä toimien. Kumppanuus kolmannen sektorin kanssa nousee esille uudella tavalla.

Hyvä kotoutuminen on kuin orkesterin yhteinen soitto; jokaisella soittajalla ja soittimella on tehtävänsä ja äänensä ja jokaisella sävellyksellä oma temponsa. Paras lopputulos syntyy yhdessä musisoiden, muut huomioiden ja samaa sävelmää soittaen.

Vantaa on yhteinen kaikille – kokonainen maailma on Vantaalla.

”Sä sanot mua varmaan uneksijaks
mutta mä en ole yksin
mä toivon että sä liityt joukkoon
niin maailma on yksi ja yhteinen.”
(John Lennon Imagine - Kuvittele suomentanut Pentti Saarikoski)

Heidi Nygrén
apulaiskaupunginjohtaja

1 Vantaan monikulttuurisuusohjelman tavoitteet ja teot

Vantaan monikulttuurisuusohjelma 2014–2017 linjaa vantaalaisen kotouttamisen suuntaviivat ja kokoaa yhteen toimet, jotka koskevat vantaalaisia maahanmuuttajia ja heidän jälkeläisiään sekä etnisiin vähemmistöihin kuuluvia. Laki kotoutumisen edistämisestä painottaa koko yhteiskunnan monikulttuuristumista. Tavoitteena on, että eri kulttuurisia ja kielellisiä taustoja edustavat ryhmät ovat yhdenvertaisessa asemassa kantasuomalaisten kanssa.

Uusi monikulttuurisuusohjelma on päivitetty versio edellisestä, vuosille 2009–2012 tehdystä ohjelmasta. Ohjelma valmisteltiin yhdessä kaupungin eri toimialojen ja kolmannen sektorin asiantuntijoiden, asukkaiden sekä muiden kumppaneiden kanssa. Se käsiteltiin toimialojen ja kaupungin johtoryhmissä sekä kaupunginhallituksessa ja hyväksyttäneen valtuustossa 3.3.2014.

Ohjelmaa seurataan kauden aikana kahdella tavalla. Tavoitteita seurataan olemassa olevien indikaattoreiden avulla (liite 1). Tekojen toteutumista arvioidaan ”liikennevalomenetelmällä” ja siitä raportoidaan kaupungin johtoryhmälle ja monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnalle (liite 2) vuosittain.

Kunnalla on lain mukaan yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotoutumisen kehittämisessä, suunnittelussa ja seurannassa. Se tarkoittaa, että kunnan tulee toimia aloitteellisesti ja huolehtia alueensa palveluiden soveltuvuudesta myös maahanmuuttajille. Kunta vastaa kotouttamisen toimeenpanosta, kehittämisestä ja seurannasta paikallistasolla. Kotouttaminen on monialaista yhteistyötä kunnan, työ- ja elinkeinotoimiston ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Vantaalla kotouttamis- ja monikulttuurisuusasioiden valmistelusta, koordinoinnista ja kehittämisestä huolehtii asukaspalveluiden toimiala. Sen vastuualueeseen kuuluu myös maahanmuuttajien työllisyyden edistäminen.

KÄSITELAATIKKO

Maahanmuuttaja Maasta toiseen muuttava henkilö. Yleiskäsite, joka koskee kaikkia eri syistä muuttavia henkilöitä. Maahanmuuttajataustainen Henkilö, joka on syntynyt ulkomailla tai jonka vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla. Kotoutuminen Kotiutuminen Suomeen, tavoitteena on, että maahanmuuttaja voi osallistua työelämään ja yhteiskuntaan omaa kieltä ja kulttuuria säilyttäen. Kotouttaminen on kotoutumisen monialaista edistämistä ja tukemista viranomaisten ja muiden tahojen toimenpiteillä ja palveluilla. Kotouttamisen/kotoutumisen kaksisuuntaisuus Vastaanottava yhteiskunta ja maahanmuuttajat oppivat toisiltaan ja tulevat toisiaan vastaan sujuvan yhteiselon varmistamiseksi. Monikulttuurisuus Eri kulttuurien ja kielellisiä taustoja edustavien tasa-arvoinen rinnakkainelo.

Vantaan monikulttuurisuusohjelman pilarit

Monikulttuurisuusohjelman tavoitteet on kirjattu kolmeen pilariin. Ne muodostavat vantaalaisen kotouttamisen ja monikulttuurisuuden kivijalan. Ohjelman toimenpiteitä, vastuita ja seurantaa avataan erillisissä taulukoissa.

Monikulttuurisuusohjelman tavoitteet			
	Työ, taidot ja tulevaisuus	Kaikkien yhteinen kaupunki	Verkostot ja kumppanuudet voimavarana
	Osaava kansainvälinen työvoima hakeutuu Vantaalle Maahanmuuttajien yrittäjyyden edellytykset paranevat Jokainen pääsee koulutuksella eteenpäin Maahanmuuttajataustaisten työllisyysaste nousee Maahanmuuttajataustaisten osuus kaupungin henkilöstöstä kasvaa Työyhteisöjen monimuotoisuustaidot vahvistuvat	Kaupunki on kaikille viihtyisä ja turvallinen asuinympäristö Vaalitaan hyviä etnisiä suhteita Perheet ovat kotoutumisen keskiössä Palvelut ovat kaikille yhteisiä, ja erityispalvelut täydentävät niitä tarvittaessa Jokaisella on mahdollisuus toimia haluamissaan yhteisöissä	Kansainväliset yhteistyöverkostot vahvistuvat Yhteistyö valtion kanssa tehostuu Pääkaupunkiseudun yhteistyö edunvalvonnassa vahvistuu Pääkaupunkiseudun yhteistyö palveluiden kehittämisessä jatkuu Kumppanuudet kolmannen sektorin kanssa monipuolistuvat
	Vantaalaisen kotouttamisen kivijalka		

Kuva 3: Vantaan Nicehearts ry:n Qutomo-hankkeessa tuotettu piirroskuva kotouttamispolusta. Kuva: Maija Kotamäki.

Työ, taidot ja tulevaisuus -pilari sisältää tavoitteet ja teot, joiden avulla eri-ikäisten osaamista ja työelämävalmiuksia kehitetään. Ensisijainen tavoite on, että maahanmuuttajataustaisten työllisyysaste nousee. Sen edistämiseksi suomen ja ruotsin kielen opetusta lisätään kaikilla tasoilla. Myöhään tulleiden ja toiselle asteelle siirtyvien maahanmuuttajanuorten tukea ja ohjausta kehitetään. Lisäksi parannetaan maahanmuuttajien yrittäjyyden edellytyksiä. Kaupungin omana tavoitteena on palkata aiempaa enemmän maahanmuuttajataustaisia työntekijöitä ja sen ohella vahvistaa työyhteisöjen monimuotoisuustaitoja.

Pilari I: Työ, teot ja tulevaisuus			
Tavoitteet	Teot	Vastuu	Seuranta
Maahanmuuttajataustaisten työllisyysaste nousee	1. Aiesopimus 2013–2015 pannaan täytäntöön -Töihin Suomessa -hanke tarjoaa työhön valmennusta ja työllistymistä edistävää toimintaa maahanmuuttaja-asiakkaille 2. Vantaalle perustettava sosiaalinen yritys huomioi myös maahanmuuttajien tarpeet	Työllisyyspalvelut Elinkeinopalvelut	
Osaava kansainvälinen työvoima hakeutuu Vantaalle	3. Vastataan paremmin vantaalaisten yritysten rekrytointitarpeisiin -vahvistetaan maahanmuuttajien työllisyys- ja koulutusverkostoa -TalentMatch -hanke järjestää rekrytointitapahtumia -edunvalvontaa tutkintojen tunnustamisessa tehostetaan	Kaikki toimialat Työllisyyspalvelut, kaikki toimialat Sivistystoimi Asukaspalvelut	
Maahanmuuttajien yrittäjyyden edellytykset paranevat	4. Tarjotaan erikielistä yritysneuvontaa yhteistyössä YritysHelsingin kanssa	Yrityspalvelut	
Jokainen pääsee koulutuksella eteenpäin	5. Aikuisten suomen ja ruotsin kielen opetusta lisätään ja kohdennetaan paremmin -valvotaan Vantaan etua kotoutumiskoulutuksen resurssien jaossa -kehitetään työnjakoa opetusta antavien toimijoiden välillä (kunta, järjestöt, koulutusorganisaatiot, vapaaehtoiset) 6. Parannetaan maahanmuuttaja- ja romanioppilaiden tukea toiselle asteelle siirryttäessä opinto-ohjauksen avulla -Minne peruskoulun jälkeen? -opas laajaan käyttöön -lukioon valmistavaa opetusta kehitetään -opas *Monikulttuurinen opetus ja ohjaus – työkaluja lukioihin, Vantaan lukiot 2013* otetaan käyttöön 7. Myöhään tulleiden nuorten tukipalvelut saatetaan kuntoon tehokkaamman edunvalvonnan avulla 8. Lisätään nuorten työpajatoimintaa ja oppisopimuskoulutusta sekä ohjausta ja tukea 9. Lisätään oman äidinkielen opetusta esiopetuksessa	Asukaspalvelut, toimialat yhdessä Sivistystoimi Sivistystoimi, kaikki toimialat Sivistystoimi Sivistystoimi	
Maahanmuuttajataustaisten osuus kaupungin henkilöstöstä nousee	10. Kehitetään ennakoivaa rekrytointia henkilöstön ja palveluiden monimuotoisuuden turvaamiseksi -suomen kielen testaamisen malleja kehitetään edelleen	Henkilöstöpalvelut, kaikki toimialat	
Työyhteisöjen monimuotoisuustaidot vahvistuvat	11. Opas *Avaimia monimuotoisuuden johtamiseen* tehdään osaksi esimiesten työkalupakkia	Henkilöstöpalvelut, kaikki toimialat	

Kaikkien yhteinen kaupunki -pilariin on koottu tavoitteet ja teot, joiden avulla Vantaasta luodaan kaikille asukkaille viihtyisä ja turvallinen kaupunki. Sosiaalista eheyttä vahvistetaan ja asukkaat otetaan mukaan lähiympäristön ja palveluiden suunnitteluun. Perheiden tarpeet huomioidaan entistä paremmin. Asukkaita innostetaan toimimaan tärkeinä pitämiensä asioiden hyväksi esimerkiksi järjestöissä tai asukastilaisuuksissa. Hyviä etnisiä suhteita ja monikulttuurista ilmapiiriä vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia asukkaiden kohtaamiselle ja pitämällä yllä avointa keskusteluilmapiiriä. Lasten, nuorten ja aikuisten mahdollisuuksia harrastaa edistetään madaltamalla kynnyksiä, tukemalla järjestötoimintaa ja tehostamalla tiedottamista.

Pilari II: Kaikkien yhteinen kaupunki			
Tavoitteet	Teot	Vastuu	Seuranta
Kaupunki on kaikille viihtyisä ja turvallinen asuinympäristö	12. Turvataan alueiden sosiaalinen monimuotoisuus -toteutuu esimerkiksi yleiskaavan mukaisten täydennysrakentamisalueiden ja asunto-ohjelmassa linjattujen toimien kautta -ennaltaehkäistään asumisen segregaatiota -kehitetään indikaattoreita, joilla mitataan sosiaalista eheyttä yhteistyössä Helsingin ja Espoon kanssa 13. Maahanmuuttajat ovat mukana aktiivisina toimijoina Länsimäen lähiöhankkeessa	Maankäyttö Maankäyttö, asukaspalvelut	
Perheet ovat kotoutumisen keskiössä	14. Vahvistetaan avoimien päiväkotien roolia ja mahdollisuuksia muualta muuttaneiden perheiden kokoontumispaikkoina	Sivistystoimi, sosiaali- ja terveystoimi	
Palvelut ovat kaikille yhteisiä, ja erityispalvelut täydentävät niitä tarvittaessa	15. Varmistetaan, että palvelut ovat valmiita vastaanottamaan myös maahanmuuttajia -kansainväliset asukkaat osallistuvat palveluiden suunnitteluun muiden kuntalaisten kanssa osallisuusohjelman mukaisesti -edistetään lasten ja nuorten osallisuutta Lasten ja nuorten Vantaa II -toimintaohjelman mukaisesti -järjestetään säännöllisesti maahanmuuttajafoorumeita	Kaikki toimialat, asukaspalvelut	
Vaalitaan hyviä etnisiä suhteita	16. Sitoudutaan rasismin nollatoleranssiin kaikilla tasoilla -kehitetään tapoja tehdä rasismin vastaista työtä 17. Luodaan lisää mahdollisuuksia asukkaiden kohtaamiselle -tuetaan uskonnollisten yhteisöjen välistä dialogia -kehitetään kohtaamispaikkojen verkostoa	Kaikki toimialat Kaikki toimialat	
Kaikilla on mahdollisuus toimia ja kuulua erilaisiin yhteisöihin	18. Tuetaan järjestöjä kotoutumista tukevassa työssä ja oman kielen ja kulttuurin säilyttämisessä -tehdään näkyväksi järjestöjen tekemä työ monikulttuurisen ilmapiirin edistämiseksi -eri tavat, joilla kaupunki tukee järjestöjä, on avattu ohjelman kolmannessa pilarissa 19. Madalletaan maahanmuuttajataustaisten kynnystä harrastaa -Sporttia kaikille -toimintaa laajennetaan -tiedotetaan paremmin harrastus- ja toimintamahdollisuuksista	Kaikki toimialat, asukaspalvelut Sivistystoimi	

Verkostot ja kumppanuudet voimavarana -pilariin on koottu kaupungin eri toimijoiden kanssa tekemää yhteistyötä koskevat linjaukset ja teot. Tavoitteena on yhteistyön vahvistaminen ja edunvalvonnan tehostaminen eri tasoilla. Siihen pyritään olemalla aktiivisia ja aloitteellisia pääkaupunkiseudun yhteisten palveluiden kehittämisessä sekä alueellisissa ja kansallisen tason hankkeissa. Kumppanuutta kolmannen sektorin kanssa kehitetään ja laajennetaan. Kansainvälistä yhteistyötä pyritään vahvistamaan.

Pilari III: Verkostot ja kumppanuudet voimavarana			
Tavoitteet	Teot	Vastuut	Seuranta
Kansainväliset yhteistyöverkostot vahvistuvat	20. Haetaan aktiivisemmin oppia alan eurooppalaisista verkostoista (esim. Eurocities ja URBACT) ja hyödynnetään kokeneempien maahanmuuttomaiden kokemuksia	Asukaspalvelut, kaikki toimialat	
Yhteistyö valtion kanssa tehostuu	21. Vantaa on mukana olennaisissa maahanmuutto- ja vähemmistökysymyksiin liittyvissä valtakunnallisissa kehittämishankkeissa 22. Vantaa on mukana HERIEC*-yhteistyössä ja valtion ja Helsingin seudun kasvusopimuksessa 2013–2015	Asukaspalvelut, kaikki toimialat Yrityspalvelut, työllisyyspalvelut	
Pääkaupunkiseudun yhteistyö edunvalvonnassa vahvistuu	23. Nostetaan esille edunvalvonnan kannalta keskeiset teemat useilla eri foorumeilla -valvotaan oppivelvollisuusiän ylittäneiden nuorten etua -toimitaan aikuisten kotoutumiskoulutuksen riittävyyden turvaamiseksi	Kaikki toimialat, sivistystoimi, asukaspalvelut	
Pääkaupunkiseudun yhteistyö palveluiden kehittämisessä jatkuu	24. Työskennellään pääkaupunkiseudun yhteisten maahanmuuttopoliittisten palvelulinjausten selkiyttämiseksi -kehitetään edelleen yhteisiä neuvontapalveluja	Asukaspalvelut	
Kumppanuudet kolmannen sektorin kanssa monipuolistuvat	25. Hyödynnetään paremmin järjestöjen osaamista ja verkostoja kotouttamispalvelujen kehittämisessä -tiedotetaan kaupungin omien avustusten ja muun rahoituksen saantimahdollisuuksista -tuetaan järjestöjä kaupungin ulkopuolisen rahoituksen hankkimisessa - tehdään järjestöjen kanssa yhdessä kehittämishankkeita -kuullaan järjestöjen ääntä palvelujen kehittämisessä ja arvioimisessa -vahvistetaan dialogia venäläistaustaisten yhdistysten kanssa (osallistutaan Cultura-säätiön Osaava-hankkeeseen)	Asukaspalvelut, kaikki toimialat	

*HERIEC on Kauppakamarin johtama Helsinki Region Immigrant Employment Council -hanke

Vantaan monikulttuurisuuden ja kotouttamisen lähtökohdat

Vantaalainen monikulttuurisuuden ja kotouttamisen edistäminen lähtee toisaalta lainsäädännöstä, toisaalta tulevaisuuteen katsovasta realismista. Uusi kotouttamislaki koskee kaikkia maahanmuuttajia, näin ollen kotouttamisen piiriin kuuluu nyt aiempaan verrattuna paljon enemmän ihmisiä. Se merkitsee sitä, että raskaista ja rajatuille ryhmille suunnatuista sosiaalipalveluista siirrytään kohti kevyempiä ja joustavampia palveluita kuten neuvontaa.

Kotouttaminen monipuolistuu, sillä tulevaisuudessa palvelut sisältävät kokonaisuuden, jossa ovat mukana järjestöt ja vapaaehtoistyö ja mahdollisesti myös yritykset. Kotouttaminen kevenee – monelle maahanmuuttajalle riittää alkuunpääsyyn neuvonta. Lainmukaiset alkukartoitukset tehdään Vantaalla yhteispalvelupisteissä ja tarvittaessa sosiaalitoimessa, muu neuvonta osana asukkaiden yleisneuvontaa yhteispalvelussa ja järjestöissä. Kotoutuminen muuttuu joustavammaksi, esimerkiksi kotona lapsiaan hoitavat vanhemmat voivat opiskella suomen kieltä avoimissa päiväkodeissa. Jotta kotouttamiseen liittyvät tavoitteet voisivat toteutua, eri toimijoiden yhteistyötä on koordinoitava paremmin ja työnjaosta sovittava. Kotouttamista kehitetään tilasto- ja tutkimustiedon pohjalta. Monikulttuurinen ilmapiiri tarkoittaa myönteistä ja erilaisuutta hyväksyvää asenneilmastoa. Onnistunut kotoutuminen vahvistaa monikulttuurista ilmapiiriä ja monikulttuurinen ilmapiiri puolestaan edistää kotoutumista.

Vantaan monikulttuurisuuden ja kotouttamisen lähtökohdat pähkinänkuoressa

1. Kotouttaminen laajenee, monipuolistuu ja kevenee
2. Monikulttuurinen ilmapiiri vahvistuu
3. Kotoutumispalvelut joustavat
4. Koordinoimme paremmin yhteistyötä
5. Hyödynnämme paremmin tilasto- ja tutkimustietoa kotouttamisen suunnittelussa ja kehittämisessä

2 Kohti kevyempää kotouttamista

Uusi laki kotouttamisen edistämisestä (1386/2010) astui voimaan syksyllä 2011. Siinä kotoutuminen määritellään maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteiseksi kehitykseksi. Tavoitteena on, että maahanmuuttaja saa yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja samalla, kun tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen.

Uusi kotouttamislaki toi mukanaan uusia velvoitteita kunnille, sillä kotouttamisen piiriin tuli ryhmiä, joita ei aiemmin ollut huomioitu lainsäädännön tasolla. Laki takaa perustiedot suomalaisesta yhteiskunnasta kaikille Suomeen asettuville. Käytännössä se tarkoittaa, että maahanmuuttajalle tarjotaan mahdollisuus alkukartoitukseen. Alkukartoituksessa selvitetään tulijan tiedot ja taidot ja tehdään tarvittaessa kotoutumissuunnitelma. Vantaalla alkukartoituksen järjestämisvastuu on jaettu työ- ja elinkeinotoimiston, maahanmuuttajien yhteispalvelutoimiston ja yhteispalvelun kesken.

Valtio laati ensimmäisen oman kotouttamisohjelman vuosille 2012–2015. Siinä kotouttaminen ja kotoutuminen määritellään väljästi prosessina, jossa muualta muuttaneesta tulee osa suomalaista yhteiskuntaa. Valtion kotouttamisohjelmassa 2012–2015 kiinnitetään huomiota kotoutumisen erilaisiin polkuihin. Palveluja tarjotaan heti työmarkkinoille suuntaavien lisäksi myös muille, kuten ikääntyneille, kotiäideille ja opiskelijoille.

Kotouttamislain velvoitteet ja valtion kotouttamisohjelman painopisteet linjaavat myös vantaalaista kotouttamistyötä. Valtion kotouttamisohjelman tavoitteita pilotoitiin vuosien 2011–2013 aikana valtakunnallisessa Osallisena Suomessa -hankekokonaisuudessa. Vantaalta oli mukana neljä hanketta. Kokeilu päättyi heinäkuussa 2013 ja hankkeiden onnistumisia pyritään vakiinnuttamaan osaksi pysyvää toimintaa. Valtion tulee varata hyviksi havaittuihin toimiin pysyvä rahoitus vuosia jatkuneen projektirahoituksen sijaan.

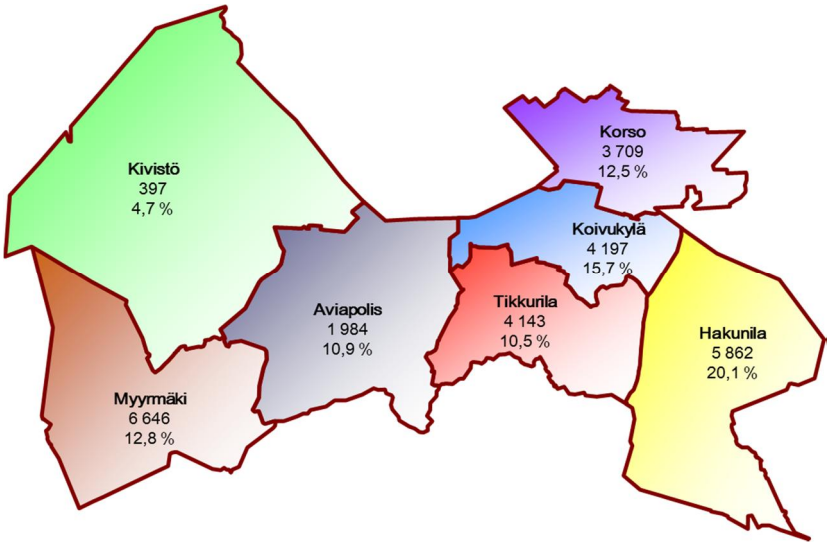

Kuva 5: Vieraskielisten määrä ja prosenttiosuus koko väestöstä Vantaan suuralueilla 1.1.2014. (Lähde: Fakta-kuntarekisteri, Vantaan väestötieto-osa)

Vantaalla oli vuoden 2014 alussa noin 208 000 asukasta. Väestö kasvaa tasaisesti kahdella tuhannella asukkaalla vuodessa. Vieraskielisen väestön määrän kasvu on Vantaalla ja koko Helsingin seudulla ollut odotettua nopeampaa. Vieraskielisten osuus väestöstä oli vuodenvaihteessa 2014 yli 13 prosenttia. Väestöennusteen mukaan vieraskielisen väestön osuus kohoaa vuosikymmenen lopulla Vantaalla yli 15 prosenttiin. Se on silloin korkeampi kuin Helsingissä. Muutos perustuu varsinkin viron- ja venäjänkielisten määrän kasvuun. Muuttajat tulevat osin ulkomailta, osin seudun sisältä ja vähemmässä määrin muualta Suomesta. Samalla vieraskielisen väestön rakenne muuttuu. Suomessa syntyneiden ja maassa pitkään asuneiden osuus kasvaa. Se tulee näkyviin varsinkin 2020-luvulla.

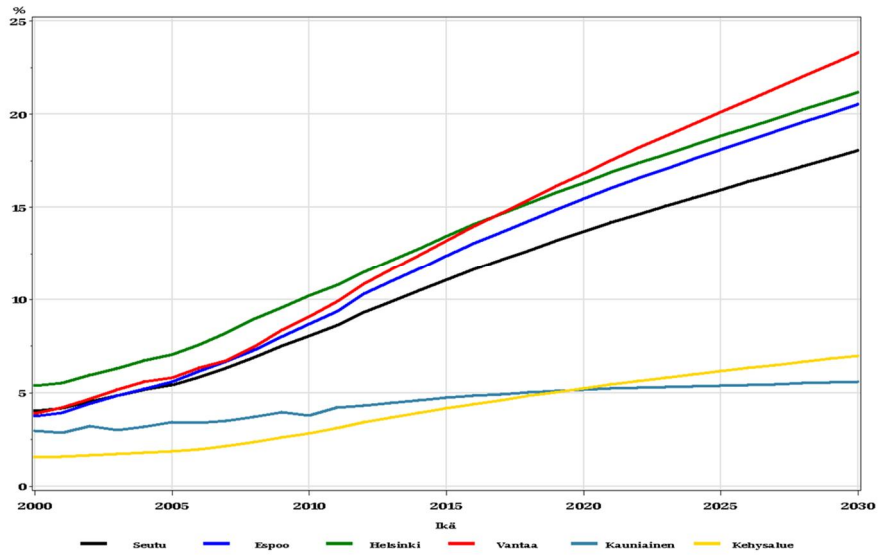

Kuva 4: Vieraskielisten osuus Vantaan väestöstä v. 2000–2030. Sen osuus Vantaalla on nyt 13 prosenttia. Määrän odotetaan nousevan 15 prosenttiin vuonna 2017, jolloin Vantaa ohittaa Helsingin. (Lähde: Vantaan väestö 2012/2013)

Kaupungin strategisena painopisteenä on yhteiskunnallisen yhteenkuuluvuuden ja osallisuuden tukeminen sekä maahanmuuttajien nopea työllistyminen. Monikulttuurisuus näkyy Vantaalla sitoutumisena yhdenvertaisuuteen, syrjimättömyyteen ja rasismin ehkäisyyn sekä myönteisen asenneilmapiirin edistämiseen. Kotouttaminen pohjautuu kaupungin arvoihin, jotka ovat innovatiivisuus, kestävä kehitys ja yhteisöllisyys. Kotouttaminen lähtee perheiden hyvinvoinnin turvaamisesta.

Vantaan visio ja arvot

Vantaan visiona on olla kansainvälinen kestävän kasvun keskus, jossa kaupunkia ja palvelujen laatua kehitetään yhdessä asukkaiden kanssa. Vantaa on asukkaille turvallinen kotikaupunki, yrityksille Suomen paras kumppani ja työntekijöille maan parhaiten johdettu kaupunki.

Innovatiivisuus on kykyä tuottaa Vantaalle uusia hyödyllisiä muutoksia ja toimia suunnannäyttäjänä sekä rohkeutta etsiä uusia entistä parempia tapoja järjestää palveluja kuntalaisen hyväksi.

Kestävä kehitys on hyvien elinmahdollisuuksien turvaamista nykyisille ja tuleville sukupolville. Ratkaisuissa ja päätöksenteossa huomioidaan ekologiset näkökulmat ja oikeudenmukaisuus sekä pidetään talous tasapainossa.

Yhteisöllisyys on osallisuutta ja aktiivisuutta sekä vastuullisuutta yhteisten tavoitteiden saavuttamisessa. Vantaalainen yhteisöllisyys on yhteishengen luomista sekä kumppanuutta yritysten ja kuntalaisten kanssa.

Vantaalla puhutut äidinkielet 2012 – sanapilvi tai muu visualisointi

Afgaani Pasto Afrikaans Akan Albania Ambo, Ndonga Amhara Arabia Armenia Azeri Baski Bengali Bosnia Bulgaria Burma Myanmar Englanti Espanja Ewe Fääri Fulah Galla Oromo Georgia Hausa Heprea Hindi Hollanti Igbo Iiri Indonesia Bahasa Islanti Italia Japani Joruba Kannada Katalaani Kazakki Khmer Kambodza Kiina Kikuju Komi Kongo Korea Kreikka Kroatia Kurdi Lao Latvia Lätti Liettua Lingala Luba Luba-Katanga Luganda Ganda Luxemburgish Makedonia Malaiji Malajalam Malta Marathi Moldavia Mongoli Ndebele Nepali Norja Pandzabi Persia Farsi Portugali Puola Ranska Retoromaani Romania Ruanda Rundi Kirundi Ruotsi Saame Saksa Serbia Serbokroatia Shona Singali Skotti Gaeli Slovakki Sloveeni Somali Suahili Suomi Tagalog Tamili Tanska Tataari Telugu Thai Tigrinja Tiibet Tonga Tsekki Tsetseeni Tswana Setswana Turkki Turkmeeni Twi Uiguuri Ukraina Unkari Urdu Uzbekki Valkovenäjä Venäjä Vietnam Viro Wolof Xhosa Zulu

3 Työ, taidot ja tulevaisuus

Vantaalaisten työllisyysasteen nostaminen on kaupungin tärkeimpiä tavoitteita. Vantaan paradoksi on, että kaupungin työpaikkaomavaraisuus on suuri, yli sata prosenttia, mutta työttömyysaste silti pääkaupunkiseudun korkein. Joulukuussa 2013 Vantaalla oli yli 10 000 työtöntä ja työttömyysaste yli kymmenen prosenttia. Noin joka neljäs vantaalaisista työttömistä on vieraskielinen. Toisin kuin muualla Suomessa, Vantaalla työikäisten määrä kasvaa. Kasvu perustuu siihen, että vieraskielisen väestön määrä nousee. Vieraskieliset voidaan nähdä voimavarana, joka on vielä vajaakäytössä.

Maahanmuuttajataustaisten työllistyminen on vaikeampaa kuin suomalaisten. Työllistymiseen liittyviä erityisiä esteitä ovat muun muassa puutteet kielitaidossa, tutkintojen, työkokemuksen ja ammattitaidon tunnistamisen ja tunnustamisen vaikeus sekä työnantajien ennakkoluulot. Töihin pääsyä edistetään Vantaalla neuvonnan, työkykyä edistävän toiminnan, kohdennetun työvoimakoulutuksen, yritys- ja rekrytointitapahtumien, koulutuksen ja välityömarkkinoiden avulla. Tavoitteena on Vantaan elinvoimaohjelman linjausten mukaisesti hyödyntää ja vahvistaa maahanmuuttajien osaamista ja kulttuurintuntemusta työelämän tarpeisiin.

Aikuisten maahanmuuttajien lisäksi Vantaalla on paljon päiväkoti- ja kouluikäisiä lapsia, joiden juuret ovat muualla kuin Suomessa. Vuoden 2013 ja 2014 vaihteessa vantaalaisissa perheissä oli noin 5000 alle 19-vuotiasta vieraskielistä lasta ja nuorta. Lapsia tulee Vantaalle eri-ikäisinä ja koulu-uran eri vaiheissa. Kotouttaminen on jatkumo, joka alkaa neuvolasta ja jatkuu aina peruskoulun loppuun ja omaan ammattiin. Koulun tehtävä on tarjota kaikille lapsille ja nuorille yhtäläiset mahdollisuudet päästä kiinni yhteiskuntaan.

3.1 Yhteistyö parantaa työllistymistä edistäviä palveluita

Vuoden 2013 alusta astui voimaan työvoimapalveluiden organisaatiomuutos. Uuden mallin toimeenpano on vasta täsmentymässä. Vantaalla työvoimapalveluita tarjotaan Tikkurilan TE-toimistossa. Kaikissa Uudenmaan alueen TE-toimistoissa palvellaan koko Uudenmaan alueen asiakkaita. Maahanmuuttajille erikseen tarjottavia palveluita on karsittu. TE-toimistossa pidettävä maahanmuuttajien työnhakuklubi jatkaa tauon jälkeen toimintaansa.

Työllisyyspalveluiden kentälle on ominaista hajanaisuus ja projektivetoisuus. Vantaalla on käytössä verkostomainen toimintatapa työllisyydenhoidossa ja tällä hetkellä suunnitteilla on palvelukartta kokonaisuuden selventämiseksi. Tavoitteena on tiivistää työvoimapalveluiden ja kaupungin välistä yhteistyötä niin, että asiakkaat saadaan ohjattua palveluihin tehokkaasti.

Vantaalla toimii maahanmuuttajien työllisyys- ja koulutusverkosto, joka kokoaa säännöllisesti yhteen asiantuntijoita kaupungin eri toimialoilta, TE-palveluista sekä järjestöistä keskustelemaan ja vaihtamaan tietoja työllisyysasioista.

Verkostoon kuuluvat tällä hetkellä työllisyyspalvelut, työvoiman palvelukeskus, TE-toimisto, monikulttuurisuusasiain yksikkö, yhteispalvelu, Vantaan ammattiopisto, Vantaan aikuisopisto, nuorten

työpajat, aikuissosiaalityön maahanmuuttajatiimi, Vantaan Nicehearts ry, R3 Maahanmuuttajanuorten tuki ry. ja Monika-Naiset Liitto ry.

Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen tehostamiseksi on solmittu aiesopimus vuosille 2013–2015 pääkaupunkiseudun kuntien ja yrittäjäjärjestöjen sekä Helsingin seudun kauppakamarin ja valtion (TEM, OKM) kesken. Sopijaosapuolet sitoutuvat kehittämään maahanmuuttajien kotoutumista edistäviä palveluja. Aiesopimuksen taustalla on hallitusohjelman tavoite puolittaa ulkomaan kansalaisten työttömyys vuoteen 2015 mennessä.

Maahanmuuttajat pyritään saamaan entistä nopeammin kotoutumiskoulutukseen, työkokeiluun tai muuhun työvoimapoliittiseen palveluun. Palveluita tulee kehittää siihen suuntaan, että harjoittelut johtavat pysyvään työllistymiseen. Maahanmuuttajia myös kannustetaan yrittäjyyteen. Maahanmuuttajien yrittäjyyttä tuetaan parantamalla neuvontaa yhteistyössä YritysHelsingin kanssa. Pienet yritykset ovat merkittäviä työllistäjiä, ja etenkin maahanmuuttajataustaiset perustavat yrityksiä yleisemmin kuin suomalaiset keskimäärin (Joronen 2012).

Vantaalla työllistymistä edistäviä palveluita tarjotaan sekä osana perustoimintaa että hankkeissa. Vantaan työllisyyspalvelut tarjoaa työttömille kuntouttavaa työtoimintaa ja työkokeilua Vantaan Valon ja Koutsin työvalmennusyksiköissä. Palveluissa on mukana maahanmuuttajataustaisia asiakkaita. Työllisyyspalveluiden kaksi maahanmuuttajiin erikoistunutta työhönvalmentajaa tukee asiakkaita työnhaussa. Nuorille palveluohjausta antaa Petra – nuoret uusille urille -hanke ja pitkäaikaistyöttömille kuntakokeilu Työraide. Vantaalla käynnistyi syksyllä 2013 Töihin Suomessa -hanke. Toisin kuin useimmat hankkeet, jotka keskittyvät pitkäaikaistyöttömiin, hanke tarjoaa työllistymistä edistäviä toimenpiteitä vantaalaisille maahanmuuttajille pian kotoutumiskoulutuksen jälkeen.

Vantaa on mukana koulutetuille maahanmuuttajille suunnatussa Talent Match -hankkeessa, joka järjestää verkostoitumis- ja rekrytointitilaisuuksia työnhakijoiden ja korkean teknologian yritysten välillä. Tilaisuudet tarjoavat kansainvälisille osaajille mahdollisuuden löytää oman alansa töitä ja yrityksille mahdollisuuden löytää osaavaa työvoimaa.

Kuva 6: aasialainen ruokavaunu Peltolan torilla

Kaupungin ja TE-toimiston omat resurssit eivät aina riitä palvelujen räätälöintiin eri asiakasryhmille. Siksi järjestöt ovat nousemassa tärkeään rooliin erilaisten kotoutumispolkujen ja täydentävien palveluiden tarjoajina. Kaupunki haluaa seurata ja varmistaa, että jokainen saa omiin tarpeisiinsa sopivaa palvelua.

3.2 Kotoutuminen edellyttää kielitaitoa

Kotouttamislain mukaan oppivelvollisuusiän ylittäneelle maahanmuuttajalle järjestetään kotoutumiskoulutuksena suomen ja ruotsin kielen opetusta. Tarvittaessa järjestetään myös luku- ja

kirjoitustaidon opetusta sekä muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä sekä yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja elämänhallintaan liittyviä valmiuksia. (1386/2010 pykälä § 20.) Lain edellyttämä opetus järjestetään pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena, jolloin siitä vastaa paikallistasolla TE-palvelut. Sitä voidaan järjestää myös omaehtoisena koulutuksena TE-hallinnon hyväksymässä oppilaitoksessa, Vantaalla aikuisopistossa, Edupolissa ja Axxellissa.

Vain osa Vantaalle muuttavista ulkomaalaisista kuuluu valtion kotoutumiskoulutuksen piiriin. Muiden kotoutumiskoulutuksen maksaa kaupunki. Suurin osa kunnan tarjoamasta suomen kielen opetuksesta järjestetään Vantaan aikuisopistossa. Aikuisopisto tarjoaa eri toimipisteissään kursseja, jotka on suunnattu etupäässä kotona lastaan hoitaville vanhemmille, senioreille ja aviopuolisoina hiljattain maahan muuttaneille.

Kotoutumiskoulutuksen sisältämän kielenopetuksen riittämättömyys ja kohdentuminen on ollut ongelma jo vuosia. Kaupunki paikkaa puutetta ns. starttikursseilla. Muutamista viikkotunneista koostuvat kurssit eivät kuitenkaan vastaa kotoutumiskoulutukseen sisältyvää kokopäiväistä kohdennettua kielenopetusta. Kotoutumiskoulutukseen liittyvät ongelmat on ratkaistava valtiotasolla.

Kuvat 7 ja 8: Vantaan aikuisten suomen kielen opetus (Hannele)

Myös järjestöt ja vapaaehtoiset opettajat tarjoavat suomen kielen opetusta. Esimerkiksi Akateemisten naisten Luetaan yhdessä -verkoston vapaaehtoiset opettavat suomen kieltä ja luku- ja kirjoitustaitoa kotiäideille. Vantaalla varhaiskasvatus tekee yhteistyötä Luetaan yhdessä -verkoston ja muiden kumppaneiden kanssa, jotta myös kotona lastaan hoitavilla vanhemmilla olisi mahdollisuus opiskella suomea. Syksystä 2013 alkaen miehille on perustettu omia ryhmiä.

Luetaan yhdessä -verkoston vapaaehtoiset opettavat lukutaidottomia maahanmuuttajanaisia lukemaan ja kirjoittamaan suomea. Nyt vantaalainen innovaatio on laajentunut valtakunnalliseksi toimintamalliksi. Vuonna 2012 verkostossa toimi lähes 400 opettajaa ympäri Suomea.

Kuva: Luetaan yhdessä

3.3 Koulutuksen ja osaamisen avulla eteenpäin

Vantaalla peruskouluissa on tällä hetkellä n. 20 000 oppilasta. Suomi toisena kielenä -opetuksessa oli vuonna 2013 vajaat 3 000 oppilasta. Vain 72,5 prosenttia vantaalaisista maahanmuuttajanuorista siirtyi vuonna 2012 toisen asteen opintoihin, kun suomalaisista niin teki 88,1 prosenttia. Maahanmuuttajataustaiset myös keskeyttävät opintonsa herkemmin kuin kantasuomalaiset. Maahanmuuttajataustaisten nuorten syrjäytymisriski on suuri – viisinkertainen verrattuna suomalaisiin (Myrskylä, 2012). Kaikille oppilaille tulee tarjota riittävästi tukea koulunkäyntiin koulu-uran eri vaiheissa.

Vantaalla kehitetään kielitietoista koulua osana laajempaa perusopetuksen uudistusta. Lapsi voi saada kielellistä ja muuta tukea tavallisessa luokassa. Tarvittaessa lapsi voi aloittaa koulunkäynnin maahanmuuttajien omalla valmistavalla luokalla ja siirtyä sieltä myöhemmin yleisopetukseen. Vuonna 2013 valmistavassa opetuksessa oli 280 oppilasta. Sivistystoimen aluekoordinaattorit toimivat yhdyshenkilöinä vanhempien ja koulun välillä ja etsivät vanhempien kanssa yhdessä lapselle sopivan koulun ja ryhmän perheen muuttaessa ulkomailta Vantaalle.

Eri kieli- ja kulttuuriryhmien vanhemmille järjestetään Väestöliiton vertaistukimallin mukaan toteutettuja tehostettuja vanhempainiltoja. Iltojen teemoja voivat olla esimerkiksi opiskelu yläluokilla, ainevalinnat, yhteishaku, jatko-opiskelumahdollisuudet tai eri ammattien pätevyys- ja koulutusvaatimukset.

Lukioissa vieraskielisiä on tällä hetkellä noin kahdeksan prosenttia. Maahanmuuttajataustaisten lukiolaisten opiskelun tueksi on tehty Vantaalla lukioiden yhteinen suunnitelma. Vantaalla toimii myös lukio-opintoihin valmistava kymppiluokka, joka tarjoaa suomen kielen lisäopetusta sitä tarvitseville. Lukiolakiin tuleva muutos mahdollistaa lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen järjestämisen maahanmuuttajille ja muille vieraskielisille. Koulutus aloitetaan Vantaalla syksyllä 2014.

Toisen asteen koulutushaun tueksi on julkaistu *Minne peruskoulun jälkeen?* -opas, joka on käännetty yhdeksälle kielelle. Nuorille, jotka tarvitsevat vahvistusta suomen kielen taitoihin ja ammatinvalintaan, on tarjolla maahanmuuttajille suunnattua valmistavaa koulutusta Vantaan ammattiopisto Variassa. Yhteishakujärjestelmän uudistukset antavat maahanmuuttajataustaisille paremmat mahdollisuudet päästä ammatilliseen koulutukseen.

Hankkeet ja järjestöt tarjoavat neuvontaa ja tukea tulevaisuuttaan vielä miettiville nuorille. R3 Maahanmuuttajanuorten yhdistyksen Info- ja palvelukeskus -hankkeen vahvuutena on se, että itsekin maahanmuuttajataustaiset työntekijät pystyvät tarjoamaan ammattitaitoisen neuvonnan ohella vertaistukea asiakkaille. Petra – nuoret uusille urille -hanke on tehnyt valtakunnan tasollakin tunnustusta saanutta palveluohjausta syrjäytymisvaarassa olevien nuorten parissa.

Erityisen haastava ryhmä kotouttamisen kannalta ovat oppivelvollisuusiän jälkeen saapuneet nuoret, joilla on heikko tai olematon koulupohja. He tarvitsevat normaalia enemmän tukea sekä opinnoissa että yleensä elämänhallinnassa. Myöhään tulleiden nuorten koulutuspolkua on rahoitettu kunnissa vuosikausia projektirahoituksella, eikä palvelujärjestelmästä ole löytynyt heille paikkaa. Vantaa tekee asiassa edunvalvontatyötä yhteistyössä Espoon ja Helsingin kanssa. Opetusministeriö on sitoutunut ratkaisemaan asian vuoteen 2015 mennessä.

Vantaalla viimeisin myöhään tulleiden nuorten auttamiseen keskittynyt projekti oli Mahis (2011–2013), jonka tavoitteena oli, että nuoret saisivat peruskoulun päättötodistuksen. Nuoret opiskelivat integroidusti Vantaan aikuisopiston monikulttuurisen perusopetuksen ryhmissä, osallistuivat työharjoitteluun, koulututustumisiin ja opintokäynteihin. Opetus ja ohjaus suunniteltiin jokaisen oman tavoitteen mukaan. Nuorilla oli mahdollisuus suorittaa kursseja perusopetuksesta. Vantaa työskentelee sen edistämiseksi, että hankkeessa kehitettyyn malliin saataisiin valtakunnallinen rahoitus.

Kuva 8: Sankariainesta

Kuva 9: R3 action!

Koulumaisen opiskelun lisäksi kaupunki tarjoaa nuorten työpajoja ja oppisopimuspaikkoja. Nuorten työpajoihin voi hakeutua omatoimisesti esimerkiksi nuorten ohjaus- ja tukikeskus Kipinän kautta. Kipinän työntekijät myös liikkuvat nuorten parissa ja ottavat aktiivisesti yhteyttä niihin nuoriin, jotka tarvitsevat tukea eivätkä osaa itse etsiytyä palveluiden piiriin. Nuorten yhteiskuntatakuun tavoitteiden mukaisesti Vantaalla pyritään lisäämään oppisopimuspaikkojen määrää. Tämän edistämiseksi kaupunki tekee yhteistyötä yritysten kanssa.

Nuorten aikuisten osaamisohjelma (NAO) on opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama nuorisotakuun alainen koulutushanke 20–29-vuotiaille nuorille, joilla ei ole peruskoulun jälkeistä tutkintoa. Koulutus valmistaa ammattitutkintoon tai sen osaan. Vantaalla Varia kouluttaa ohjelman puitteissa myös maahanmuuttajataustaisia nuoria aikuisia.

3.4 Kaupunki kieli- ja kulttuurivähemmistöjen työnantajana

Kuva 10: Baskimaalainen arkkitehti Mikel Aizpuru työskentelee asemakaavasuunnittelijana Vantaan kaupungilla. Kuva: Pertti Raami

Vantaan kaupungilla työskentelee tällä hetkellä noin 10 300 henkilöä. Heistä vain noin 3,5 prosenttia on vieraskielisiä, mutta määrä vaihtelee suuresti yksiköstä toiseen. Kaupungin tulee näyttää esimerkkiä monimuotoisen työvoiman palkkaamisessa. Tavoitteena on, että kaupunki työllistäisi maahanmuuttajia suhteessa Vantaan vieraskielisen väestön osuuteen.

Eniten maahanmuuttajataustaisia työskentelee sosiaali- ja terveystoimen alalla vanhus- ja vammaispalveluissa, joissa heitä on kymmenisen prosenttia. Se vastaa melko tarkkaan vieraskielisten osuutta koko väestöstä. Myös varhaiskasvatuksessa on runsaasti vieraskielisiä työntekijöitä. Useimmissa muissa yksiköissä maahanmuuttajataustaisten määrä on vielä melko alhainen. Suurimmat kompastuskivet kaupungin työhönotossa ovat kielitaito sekä aikaisemman työkokemuksen puutteellinen dokumentointi.

Rekrytointivaikeuksia kokeneissa työyhteisöissä on haettu ratkaisuja mainittuihin ongelmiin. Esimerkiksi vanhus- ja vammaispalvelut on kehittänyt maahanmuuttajataustaiset huomioivan perehdyttämismallin sekä hyviä suomenkielen testaamisen malleja. Varhaiskasvatusta voidaan pitää työyhteisön kehittämisessä monikulttuurisuuden edelläkävijänä (ks. luku 7). Niiden kokemusta ja osaamista voidaan hyödyntää muilla toimialoilla.

Maahanmuuttajataustaisten henkilöiden palkkaamisesta on ollut hyviä kokemuksia Vantaan eri toimialoilla, esimerkiksi asiakaspalvelussa palvelun laatu on parantunut laajemman kielitaidon ja kulttuuriosaamisen myötä. On vielä matkaa siihen, että moninaisuus olisi työyhteisöissä arkea. Jossain määrin kyse on syrjinnästä, jossain määrin kyse on totuttelusta erilaisuuteen. Hyvä työkalu esimiehille on Avaimia monimuotoisuuden johtamiseen -korttisarja, joka sisältää käytännön vinkkejä aina rekrytoinnista siihen, kuinka puuttua syrjintään. Avaimista tehdään osa esimiehen työkalupakkia vuoden 2014 aikana.

3.5 Tekoja työllisyyden edistämiseksi

Vantaalla tavoitteena on maahanmuuttajien työttömyyden puolittuminen vuoteen 2015 mennessä. Tavoite on kunnianhimoinen ja siihen tähtäävät toimet ovat laaja-alaisia. Pääkaupunkiseudun aiesopimukseen on kirjattu lähivuosina toteutettavia toimenpiteitä rahoituksineen. Nuorisotakuun myötä erityisesti nuorten työllistymiseen tartutaan kuntakokeilun ja oppisopimusten avulla.

Maahanmuuttajien työllisyyteen ja elinkeinoihin liittyvät tavoitteet ja teot

Maahanmuuttajataustaisten työllisyysaste nousee

1. Aiesopimus 2013–2015 pannaan täytäntöön
    - Töihin Suomessa -hanke tarjoaa työhönvalmennusta ja työllistymistä edistävää toimintaa maahanmuuttaja-asiakkaille
2. Vantaalle perustettava sosiaalinen yritys huomioi myös maahanmuuttajien tarpeet

Osaava kansainvälinen työvoima hakeutuu Vantaalle

3. Vastataan paremmin vantaalaisten yritysten rekrytointitarpeisiin
    - vahvistetaan maahanmuuttajien työllisyys- ja koulutusverkostoa
    - TalentMatch -hanke järjestää rekrytointitapahtumia
    - edunvalvontaa tutkintojen tunnustamisessa tehostetaan

Maahanmuuttajien yrittäjyyden edellytykset paranevat

4. Tarjotaan erikielistä yritysneuvontaa yhteistyössä YritysHelsingin kanssa

Jokainen pääsee koulutuksella eteenpäin

5. Aikuisten suomen ja ruotsin kielen opetusta lisätään ja kohdennetaan paremmin
    - valvotaan Vantaan etua kotoutumiskoulutuksen resurssien jaossa
    - kehitetään työnjakoa opetusta antavien toimijoiden välillä (kunta, koulutusorganisaatiot, järjestöt, vapaaehtoiset)
6. Parannetaan maahanmuuttaja- ja romanioppilaiden tukea toiselle asteelle siirryttäessä opinto-ohjauksen avulla
    - *Minne peruskoulun jälkeen?* -opas laajaan käyttöön
    - lukioon valmistavaa opetusta kehitetään
    - opas *Monikulttuurinen opetus ja ohjaus – työkaluja lukioihin* otetaan käyttöön
7. Myöhään tulleiden nuorten tukipalvelut saatetaan kuntoon tehokkaamman edunvalvonnan avulla
8. Lisätään nuorten työpajatoimintaa ja oppisopimuskoulutusta sekä ohjausta ja tukea
9. Lisätään oman äidinkielen opetusta esiopetuksessa

Maahanmuuttajataustaisten osuus kaupungin henkilöstöstä nousee

10. Kehitetään ennakoivaa rekrytointia palveluiden ja henkilöstön monimuotoisuuden turvaamiseksi
    - suomen kielen testaamisen malleja kehitetään edelleen

Työyhteisöjen monimuotoisuustaidot vahvistuvat

11. Opas Avaimia monimuotoisuuden johtamiseen tehdään osaksi esimiesten työkalupakkia

4 Kaikkien yhteinen kaupunki

Kaikkien yhteinen kaupunki on viihtyisä, turvallinen ja palveluiltaan toimiva. Vantaan strategisena tavoitteena on, että kaupungin monikulttuurinen ilmapiiri vahvistuu ja että jokainen löytää paikkansa. Keskeinen kehittämiskohde on yhdenvertainen kohtelu arjessa. Siihen liittyy erilaisuutta hyväksyvän asenneilmapiirin vaaliminen. Rasismin vastainen työ eri muodoissaan on tärkeää. Esimerkiksi kaupungin työyhteisöillä ja kouluilla on käytössä erilaisia keinoja rasismin ja syrjinnän ehkäisemiseksi. Yksi tärkeimmistä on se, että pidetään yllä avointa keskusteluilmapiiriä. Vantaalla toimiva rasisminvastainen verkosto järjestää tapahtumia, jota vietetään rasismin vastaisella viikolla joka vuoden maaliskuussa.

Vantaalainen kotouttaminen lähtee perheiden hyvinvoinnin turvaamisesta, sillä aikuisten hyvinvointi kulkee käsi kädessä lasten hyvinvoinnin kanssa. Erityisiä haasteita Vantaa kohtaa sosiaalipalveluissa. Maahanmuuttaja-asiakkuudet sosiaalityössä ja toimeentulotuessa ovat kasvussa, ja myös lastensuojelun asiakkuuksissa on yhä enemmän maahanmuuttajaperheitä. Toisaalta ikääntyneet maahanmuuttajat näkyvät toistaiseksi vielä vähän vanhuspalveluissa, ja tiedetään, että suhteellisesti suurempi osa heistä on omaishoidon piirissä kuin suomalaisista vanhuksista.

Näyttää kuitenkin siltä, että peruspalvelut eivät pysty ehkäisemään sosiaalityössä ilmenneitä ongelmia riittävän hyvin. Yhteistyö järjestöjen ja seurakunnan kanssa täydentävien palveluiden tuottamiseksi nousee yhä tärkeämmäksi.

Periaatteena Vantaalla ovat kaikille yhteiset palvelut. Eriytettyjä palveluita ja positiivisia erityistoimia tarjotaan tarpeen mukaan sekä lain puitteissa (yhdenvertaisuuslaki 20.1.2004/21), jotta yhdenvertaisuus toteutuisi nykyistä paremmin. Peruspalveluiden ja erityispalveluiden välimaastossa ovat mukautetut palvelut, jotka toimivat peruspalveluiden sisällä. Palveluita kehitetään jatkuvasti siihen suuntaan, että erityisryhmien tarpeet tulisivat huomioiduiksi.

Erityisesti maahantulon alkuvaiheessa tarjotut palvelut, kuten alkukartoitukset ja maahanmuuttajien neuvonta, nopeuttavat sopeutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Vantaan maahanmuuttajapalvelut antaa kotouttamiseen liittyviä palveluja pakolaisille ja paluumuuttajille.

Lisäksi on lasten, nuorten ja kotivanhempien palveluita, joiden avulla halutaan varmistaa kielen oppimisen yhdenvertaiset mahdollisuudet ja sujuva siirtyminen eteenpäin kotoutumispoluilla.

Vantaan työikäisten hyvinvointiohjelma AHVO kartoittaa keskeiset keinot, joilla aikuiset asukkaat voivat itse edistää hyvinvointiaan yhteistyössä kunnan, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma HYVIS puolestaan tuo esille hyviä tekoja, joilla lasten ja nuorten hyvinvointia voidaan edistää yhdessä kumppaneiden kanssa. www.vantaanhyvis.fi.

4.1. Asuminen ja ympäristö kotoutumisen tukena

Kaikkien yhteisessä kaupungissa jokainen vantaalainen syntyperästä riippumatta tuntee olonsa kotoisaksi ja turvalliseksi. Vantaan asunto-ohjelma (2009–2017) asettaa tavoitteekseen alueiden sosiaalisen monimuotoisuuden turvaamisen eli varmistaa, että alueet tarjoavat monipuolisesti erilaisia asumisvaihtoehtoja, talotyyppejä ja asunnon hallintamuotoja. Pakolaisten perheenyhdistämisohjelman kautta kuntaan muuttajille etsitään asuntoa pienestä pakolaisasuntokannasta. Pakolaisasuntojen määrän lisääminen kuuluu Vantaan asunto-ohjelman 2009–2017 toimenpiteisiin.

Vantaalla oli vuoden 2010 lopulla yli 7 000 vieraskielistä asuntokuntaa. Talouksien keskikoko ja niissä asuvien henkilöiden lukumäärä vaihtelevat huomattavasti kulttuuritaustan ja kielen mukaan. Vuokralla asuminen on selvästi yleisempää vieraskielisellä väestöllä (73 %) kuin kotimaisia kieliä puhuvilla (38 %). Vieraskielisestä väestöstä asuu Vantaalla ahtaasti 28,7 prosenttia, mutta osuus vaihtelee kieliryhmän mukaan 18–57 prosentin välillä. Kotimaisia kieliä puhuvista 8,5 prosenttia asuu ahtaasti. Viime vuosina ero kieliryhmien välillä ei ole kaventunut.

Ahtaasti asumisen ja asunnottomuuden lisäksi haasteena on ollut, että maahanmuuttajataustaisten perheiden asuminen keskittyy joillekin asuinalueille, usein sellaisille, joille on kasautunut ongelmia kuten työttömyyttä ja syrjäytymistä yleensä. Vantaa on saanut rahoitusta vuosille 2013–2015 valtakunnallisesta asuinalueiden kehittämisohjelmasta, jonka tavoitteena on vahvistaa alueiden elinvoimaa sekä ehkäistä segregaatiota. Hanke toteutetaan Länsimäessä.

Kuva 11:Leinelä

Hyvä kaupunki on suunniteltu monipuolisesti kaikille ihmisille ja se tarjoaa erilaisille ihmisille kohtaamispaikkoja: keskustoja, kylätaloja, yhteispihoja, muita yhteis- ja kerhotiloja jne. Hyvässä kaupungissa asukkailla on mahdollisuus osallistua ympäristön suunnitteluun. Kotiympäristön, viheralueiden ja liikuntapaikkojen omaksi kokeminen avartaa asukkaiden elinpiiriä, parantaa turvallisuutta ja lisää hyvinvointia.

4.2 Neuvonta ja opastus tukemassa kotoutumista

Jotta kaupunki olisi kaikille yhteinen ja palvelut olisivat eri ryhmien saavutettavissa, tarvitaan ymmärrettävää tietoa saatavilla olevista palveluista. Myös kotouttamislaki velvoittaa kunnat tarjoamaan kaikille maahanmuuttajille perustietoa suomalaisesta yhteiskunnasta. Valtiovarainministeriön käynnistämän valtakunnallisen Asiakaspalvelu 2014 -hankkeen linjausten mukaisesti asiakkaan tulisi saada kaikki julkisen hallinnon palvelut yhteisistä asiakaspalvelupisteistä.

Vantaalla on päätetty, että neuvonta ja opastus hoidetaan peruspalveluissa. Tavoitteena on, että monentyyppinen neuvonta vakiinnutetaan osaksi yhteispalvelun toimintaa. Siihen sisältyy kevyemmän maahanmuuttajaneuvonnan malli.

Vaikka maahanmuuttajien viranomaisneuvonta on keskitetty yhteispalveluun, hallintolain mukainen neuvontavelvollisuus koskee kaikkia viranomaisia. Vantaalla lukuisat työntekijäryhmät neuvovat maahanmuuttajia ja toimivat palvelujärjestelmän tulkkeina oman toimensa ohella, esimerkkeinä oman äidinkielen opettajat ja päiväkotien henkilökunta, perusopetuksessa ja päivähoidossa toimivat aluekoordinaattorit sekä neuvolatyöntekijät. Neuvontaa tarjoaa myös maahanmuuttajatyön tiimi, jossa työskentelee kolme maahanmuuttajakoordinaattoria, sosiaaliohjaaja ja Silkinportin toimintakeskuksen maahanmuuttajatyöntekijä. Heidän toimenkuvaansa kuuluu neuvonnan lisäksi yhdyshenkilönä toimiminen eri viranomaisten välillä sekä tarvittaessa asiakkaiden tukihenkilönä oleminen.

Vantaan maahanmuuttajapalvelut huolehtii pakolaisten ja entisen Neuvostoliiton alueelta saapuvien paluumuuttajien vastaanotosta. Palveluihin kuuluu sosiaali-, terveys- ja ohjauspalveluja sekä kotouttamiseen liittyviä palveluja. Vuonna 2013 maahanmuuttajapalveluihin tuli 296 uutta asiakasta, joista valtaosa oli oleskeluluvan saaneita turvapaikanhakijoita ja pakolaisten perheenyhdistämisenä saapuneita, paluumuuttajia uusista asiakkaista oli noin neljännes.

Vantaan kaupunki solmi Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa pakolaisten vastaanottoa koskevan sopimuksen syksyllä 2013. Kaupunginhallituksessa 7.10.2013 vahvistettu sopimus on luonteeltaan avoin eikä sisällä sitoumuksia tarkoista henkilömääristä. Sopimus takaa Vantaalle valtion korvaukset pakolaisten vastaanotosta.

Eri kunnissa asuvat voivat hyödyntää pääkaupunkiseudun yhteistä neuvontaverkostoa, johon Vantaan yhteispalvelukin kuuluu. Yhteistyön etuna on mm. laajemman kielivalikoiman saaminen kaikkien ulottuville. Helsingin Arbiksessa toimii pääkaupunkiseudun yhteinen maahanmuuttajakoordinaattori ruotsinkielisille kotoutujille, pohja palvelulle luotiin Osallisena Suomessa/Delaktig i Finland -hankkeessa.

Infopankki tarjoaa perustietoa suomalaisesta yhteiskunnasta 15 kielellä. Se on maahanmuuttajille tarkoitettu verkkopalvelu, jota myös viranomaiset voivat hyödyntää omassa työssään. Sivustolta löytyy paikallistietoa myös Vantaasta. Vantaan sopimus Infopankin kanssa jatkuu ainakin vuoden 2016 loppuun.

Maahanmuuttajien palveluita kehitetään myös valtakunnallisissa hankkeissa. Vantaa on mukana kehittämässä pakolaisten vastaanoton viranomaisprosesseja yhdessä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa. Vipro-hanke, Vertti-hanke).

12. Eksyksissä –banneri, linkki esitteeseen.

http://www.hel.fi/hel2/Helsinginseutu/Hankkeet/NEO/NEO_neuvontapisteet.pdf

Reaaliaikainen neuvonta Click! -hankkeessa (2013–2014) kehitetään vuorovaikutteista verkkopalvelua eli asiakaschattia yhteistyössä Infopankin kanssa. Tarkoituksena on, että asiakas saa reaaliaikaisesti vastauksia kysymyksiinsä kaupunkien palveluista, arjen järjestämisestä uudessa elämäntilanteessa ja

perustiedot erilaisista maahantuloprosesseista. Projektissa ovat mukana Vantaan ja Espoon yhteispalvelu, in Espoo –neuvontapiste sekä Helsingin Virka Info ja sitä rahoittaa Euroopan Sosiaalirahasto. http://www.helsinginseutu.fi/hki/HS/Helsingin+Seutu/Yhteisty_elimet/Hankkeet/Click-hanke

Viranomaiset voivat vastata vain rajallisesti henkilökohtaista neuvontaa ja tukea kaipaavien uusien asukkaiden tarpeisiin. Tämän takia sekä henkilökohtaiset kontaktit että monien järjestöjen tarjoama omakielinen neuvonta ja vertaistuki ovat tärkeässä roolissa. Vertaisneuvontaa tarjoavat muun muassa Hakunilan kansainvälinen yhdistys, Järjestöringin maahanmuuttajaneuvonta ja monet muut yhdistykset.

4.3 Maahanmuuttajat osana yhteiskuntaa ja yhteisöjä

Osallisuus ymmärretään usein mahdollisuudeksi saada äänensä kuuluviin ja vaikuttaa yhteisiin asioihin. Jos osallisuutta mitataan kunnallisvaalien äänestysaktiivisuudella, niin se on Vantaalla ollut alhaisempi kuin muualla maassa. Maahanmuuttajien äänestysaktiivisuuden tiedetään olevan vielä alhaisempi kuin suomalaisten. Monet maahanmuuttajat kaipaavat lisätietoja äänioikeudesta ja äänestämisestä Suomessa (Kotoutumisen kokonaiskatsaus 2013). Äänestäminen vaaleissa on kuitenkin vain yksi osallisuuden muoto.

Vantaan kaupungin osallisuusmallissa (2013) osallisuudella tarkoitetaan kuntalaisten mahdollisuutta osallistua kunnan toiminnan suunnitteluun ja päätöksentekoon. Osallisuutta pyritään vahvistamaan tavoilla, jotka rakentavat luottamusta asukkaiden ja kaupunkiorganisaation välille, esimerkiksi avointen asukasfoorumien kautta.

Kuva 14: maahanmuuttajafoorumi
Kuvateksti: Lokakuussa 2013 järjestettiin ensimmäinen asukasfoorumi maahanmuuttajataustaisille asukkaille yhteistyössä Laurea-ammattikorkeakoulun ja Nicehearts ry:n kanssa. Foorumi veti valtuustosalin täyteen väkeä. Foorumeita tullaan järjestämään jatkossa säännöllisesti.

Vantaan kaupungin maahanmuuttajiin liittyvä yhteisiä asioita käsittelevä luottamuselin on monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta. Neuvottelukunnan tehtävät ovat (kaupunginhallitus 23.2.2009 § 6):
1. Vantaan kaupungin maahanmuuttajapolitiikan tavoitteiden tarkastelu ja määrittäminen,
2. Vantaan kaupungin kotouttamisohjelman periaatteiden selvittäminen,
3. esitysten tekeminen maahanmuuttaja-asioiden kehittämiseksi ja maahanmuuttajia ja heitä edustavien järjestöjen ja ryhmien kuuleminen,
4. kaupunginhallituksen vahvistaman kotouttamisohjelman ja sen täytäntöönpano-ohjelman seuranta ja arviointi sekä siihen liittyvien toimenpide-esitysten tekeminen kaupunginhallitukselle ja muille kaupungin toimialoille ja toimielimille, ja
5. hyvien etnisten suhteiden kehittäminen ja edistäminen Vantaalla.
(Neuvottelukunnan kokoonpano 2013–2014, ks. liite 2)

Vantaan paikallisromanityöryhmän (perustettu 1993) tehtävänä on valtakunnallisen romanipoliittisen ohjelman toimeenpanon suunnittelu ja koordinointi paikallistasolla. Työryhmässä on toimialojen ja yhteistyökumppanien edustajat. Painopisteinä ovat erityisesti työllisyys, lapset ja nuoret sekä ennakkoluulojen vähentäminen tiedotusta parantamalla. Vantaan paikallisromanityöryhmän

valtakunnallisestikin näkyvä saavutus on romanien kansallispäivän 8.4. saaminen Suomen viralliseen almanakkaan vuodesta 2014 alkaen.

Kuva 13: romanit

Osallisuus ja yhteisöllisyys nivoutuvat usein yhteen. Vuorovaikutus muiden ihmisten kanssa esimerkiksi järjestöissä, harrastuksissa tai omalla asuinalueella luo pohjaa osallisuuden ja yhteisöllisyyden synnylle. Vantaalla toimii yli 700 rekisteröityä yhdistystä, joista kolmisenkymmentä on maahanmuuttajien omia. Yhdistysten toiminta-ajatuksena voi olla oman kielen ja kulttuurin ylläpito tai niiden toiminta voi tähdätä siihen, että maahanmuuttajataustaiset selviytyisivät paremmin suomalaisessa yhteiskunnassa. Myös monet suomalaiset yhdistykset toivottavat tervetulleiksi muualta muuttaneet. Maahanmuuttajien osallistuminen suomalaiseen järjestötoimintaan edistää kotoutumisen kaksisuuntaisuutta ja tukee kaupungin tavoitteita.

Vantaalla tehdään paljon työtä sen eteen, että kynnys osallistua esim. liikunta- ja muuhun yhdistystoimintaan madaltuisi ja että yhdistykset verkottuisivat keskenään. Sporttia kaikille -hankkeen myötä vantaalaiset urheiluseurat ovat saaneet uusia jäseniä kansainvälisistä asukkaista.

Sporttia kaikille - liikuntaa kotouttavasti Vantaalla

Sporttia kaikille -hankkeen (2011–) tarkoituksena on saattaa kaupungin ja seurojen liikuntapalvelut kaikkien ulottuville. Hanke kokoaa yhteen liikuntaan ja maahanmuuttajien kotouttamiseen liittyvät toimijat Vantaalla.

Verkosto järjestää yhteisiä tapahtumia ja ohjaaja- ja perehdytyskoulutuksia maahanmuuttaja- ja liikuntajärjestöjen edustajille. Liikuntapalvelut ja perinteiset liikuntajärjestöt oppivat tunnistamaan harrastamisen esteitä ja madaltamaan osallistumiskynnystä. Osallistavalla toiminnalla maahanmuuttajia innostetaan mukaan yhteisiin liikuntaharrastuksiin ja kannustetaan mukaan paikalliseen seuratoimintaan.

Toiminnan painopiste on lapsissa ja nuorissa. Maahanmuuttajataustaisten aikuisten ja ikääntyneiden osalta painopisteenä on terveyttä edistävä liikunta. Perheitä kannustetaan mukaan kokoamalla ohjattuja perheliikuntaryhmiä.

Sporttia kaikille -hanke saa rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

Kuva 19: Sporttia kaikille

Lasten ja nuorten kohdalla tavoitteena on, että jokainen lapsi ja nuori voi löytää sopivan harrastuksen, joka tarjoaa onnistumisen ja myös yhteenkuuluvuuden kokemuksia. Vantaalla järjestetään maksuttomia perhepeuhoja eri puolilla kaupunkia. Työtä tehdään myös sen edistämiseksi, että lapset ja nuoret voisivat osallistua ja vaikuttaa heitä koskeviin asioihin (Lasten ja nuorten Vantaa II. Toimintaohjelma vuosille 2013–2016). Vantaan lasten ja nuorten osallisuusohjelmassa esitetään keinoja, joilla lapset ja nuoret voidaan ottaa mukaan oman lähiympäristön suunnitteluun. Työn tukena on Lasten ja nuorten osallisuusopas.

Monilla foorumeilla on tullut esiin, että tarvitaan kohtauspaikkoja, joissa eri-ikäiset ja eritaustaiset voivat tavata toisiaan. Mannerheimin Lastensuojeluliitto laajentaa kaikille avointa perhekahvilatoimintaa. Kaupungin toimijoista esim. kirjastojen rooli kohtaamis- ja tapahtumapaikkoina on vahvistunut ja sitä vahvistetaan edelleen. Kirjastojen uutena toimintamuotona on kaikille avoin kielikahvila.

Vantaan kaupunki ylläpitää joitakin omia toimintatiloja, joissa eritaustaiset voivat tavata ja tehdä yhdessä. Järjestöt voivat varata niitä omiin tarpeisiinsa. Kaupungin omistamia avoimia asukastiloja ovat Tikkurilassa Silkinportin toimintakeskus ja asukastalo Viola sekä Koivukylän Kafnetti ja Myyrmäessä toimiva Myyrinki. Näistä Viola siirtyi vuoden 2013 alusta Vantaan Järjestöringin hallinnoimaksi.

Kuva 15: Afgaanikulttuurin ilta Kafnetissa (Irma Liljeströmiltä). PAIKKA

Kuva 16: Hakunila, jotain Burhanilta PAIKKA

4.5 Askeleita kohti kaikille yhteistä kaupunkia

Kaikkien yhteinen kaupunki on kokonaisuus, joka kattaa ne asiat, joiden ansiosta ihminen voi toimia tasavertaisena kaupungin asukkaana. Siihen kuuluu erilaisia elämän alueita kuten asuminen, vapaa-aika sekä erilaisiin yhteisöihin osallistuminen. Monikulttuurisen ilmapiirin vaaliminen ja rasismin vastainen työ ovat oleellinen osa niitä keinoja, joiden avulla jokainen vantaalainen voi tuntea olonsa kotoisaksi ja turvalliseksi.

Kaupunki on kaikille viihtyisä ja turvallinen asuinympäristö

12. Turvataan alueiden sosiaalinen monimuotoisuus
    - toteutuu esimerkiksi yleiskaavan mukaisten täydennysrakentamisalueiden ja asunto-ohjelman kautta
    - ennaltaehkäistään asumisen segregaatiota
    - kehitetään yhteistyössä Helsingin ja Espoon kanssa indikaattoreita, joilla mitataan sosiaalista eheyttä
13. Maahanmuuttajat ovat mukana aktiivisina toimijoina Länsimäen lähiöhankkeessa

Perheet ovat kotoutumisen keskiössä

14. Vahvistetaan avoimien päiväkotien roolia ja mahdollisuuksia muualta muuttaneiden perheiden kokoontumispaikkoina

Palvelut ovat kaikille yhteisiä, ja erityispalvelut täydentävät niitä tarvittaessa

15. Varmistetaan, että palvelut ovat valmiita vastaanottamaan myös maahanmuuttajia
    - kansainväliset asukkaat osallistuvat palveluiden suunnitteluun muiden kuntalaisten kanssa osallisuusohjelman mukaisesti
    - edistetään lasten ja nuorten osallisuutta Lasten ja nuorten Vantaa II toimintaohjelman mukaisesti
    - järjestetään säännöllisesti maahanmuuttajafoorumeita

Vaalitaan hyviä etnisiä suhteita

16. Sitoudutaan rasismin nollatoleranssiin kaikilla tasoilla
    - kehitetään tapoja tehdä rasismin vastaista työtä
17. Luodaan lisää mahdollisuuksia asukkaiden kohtaamiselle
    - tuetaan uskonnollisten yhteisöjen välistä dialogia
    - kehitetään matalan kynnyksen kohtaamispaikkojen verkostoa yhdessä järjestöjen kanssa

Kaikilla on mahdollisuus toimia ja kuulua erilaisiin yhteisöihin

18. Tuetaan järjestöjä kotoutumista tukevassa työssä ja oman kielen ja kulttuurin säilyttämisessä
    - tehdään näkyväksi järjestöjen tekemä työ monikulttuurisen ilmapiirin edistämiseksi
    - eri tavat, joilla kaupunki tukee järjestöjä, on avattu ohjelman kolmannessa pilarissa
19. Madalletaan maahanmuuttajataustaisten kynnystä harrastaa
    - Sporttia kaikille -toimintaa laajennetaan
    - tiedotetaan paremmin harrastus- ja toimintamahdollisuuksista

5 Kumppanit ja verkostot voimavarana

Kumppanuudella tarkoitetaan Vantaalla kunnan aktiivista yhteistyötä kolmannen sektorin ja elinkeinoelämän kanssa. Vantaalla kotouttamis- ja monikulttuurisuustyön keskiössä on yhteistyö järjestöjen ja muiden kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Tulevaisuudessa kaupungin omat palvelut täydentyvät yhä enemmän yritysten, kolmannen sektorin ja yhteiskunnallisten yritysten palvelutuotannolla.

Järjestöt voivat tuoda oman panoksensa kehittämiseen esimerkiksi toimimalla palveluiden kriittisenä arvioijana tai täydentämällä omalla toiminnallaan kaupungin palveluja. Kaupungin tavoitteena on lisätä ostopalveluita sellaisissa tapauksissa, joissa järjestö tai yritys pystyy tuottamaan tarvittavan palvelun järkevämmin, asiantuntevammin tai edullisemmin kuin kunta.

Maahanmuuttajien palveluiden kehittämisessä pääkaupunkiseutu on edelläkävijä koko Suomessa. Sen vuoksi Vantaan, Espoon ja Helsingin yhteistyö maahanmuuttaja-asioissa on tärkeää paitsi paikallisesti myös valtakunnan tasolla. Kotouttamisen ja monikulttuurisuuden kannalta kiinnostavia yhteistyömalleja löytyy myös kansainvälisistä yhteistyöverkostoista.

5.1 Kansainväliset kumppanuudet

Vantaa on ollut aktiivisesti mukana Euroopan Unionin rakennerahastojen hankkeissa. Useimmat hankkeet ovat liittyneet työllisyyden edistämiseen, syrjäytymisen estämiseen, maahanmuuttajien kouluttamiseen, yrittäjyyden edistämiseen sekä innovaatioihin. Uusi rakennerahastokausi 2014–2020 avaa uusia mahdollisuuksia kehittämiseen esimerkiksi sosiaalisen osallisuuden ja köyhyyden torjunnan osalta. Vantaalla suunnitellaan hankkeita, joissa muun muassa kehitettäisiin romanien osallisuutta ja maahanmuuttajataustaisten kotiäitien kotoutumista.

Kansainvälisessä verkostotyössä keskeistä on muiden kaupunkien kokemuksista oppiminen sekä yhteisten kehittämishankkeiden suunnittelu ja toteutus. Työtä tehdään Euroopan suurimpien kaupunkien Eurocities-verkostossa ja kaupunkisuunnitteluun erikoistuneessa European New Towns Platformissa, joissa Vantaa on mukana. Verkostotyö pureutuu mm. maahanmuuttoa, integraatiota ja romaneja koskeviin kysymyksiin kaupunkien näkökulmasta.

Hyvä käytäntö, jonka Vantaa poimi kansainvälisestä verkostosta, on Tempo-orkesteritoiminta. Malli Orkesteri Tempolle saatiin URBACT*-yhteistyöstä Portugalista, jossa oli kehitetty paikallinen versio El Sistema -musiikkikasvatusmenetelmästä. Tempo-toiminta tarjoaa musiikin opetusta, soittimen ja mahdollisuuden yhteismusisointiin sellaisille lapsille ja nuorille, joiden koulu arvioi hyötyvän musiikkiharrastuksesta. Tempo-orkesterit ovat toimineet Vantaalla osana Vantaan musiikkiopiston toimintaa kahdessa koulussa vuodesta 2009. Vantaalainen malli on leviämässä nyt muillekin paikkakunnille Suomessa.

*European exchange and learning programme promoting sustainable urban development

Kuva 17: Tempo-orkesteri

5.2 Yhteistyö pääkaupunkiseudun ja valtion kanssa vahvistuu

Yli puolet Suomen maahanmuuttajista asuu pääkaupunkiseudulla. Pääkaupunkiseutu on yhtenäinen talousalue, eikä kuntarajoilla ole juuri merkitystä päivittäisessä asioinnissa. Kaupungit kehittävät palveluja yhdessä kuten Infopankin ja maahanmuuttajien neuvontapalveluiden kehittämiseen liittyvä yhteistyö osoittaa. Yhteistyö kotouttamispalveluiden kehittämisessä jatkuu tulevaisuudessa Kauppakamarin johtamassa HERIEC-hankkeessa (Helsinki Region Immigrant Employment Council). Sen tavoitteena on luoda yhden luukun palvelu Suomeen tuleville työntekijöille ja yrittäjille. Vantaan, Espoon ja Helsingin hyvä yhteistyö näkyy myös siinä, että kotouttamisohjelmien seurantaa kehitetään yhdessä.

Moni maahanmuuttoon ja kotouttamiseen liittyvä asia ratkaistaan valtakunnan ja lainsäädännön tasolla. Pääkaupunkiseudun kolmen suuren kaupungin Vantaan, Helsingin ja Espoon kannattaa puhaltaa yhteen hiileen kotouttamisen edunvalvonnassa, sillä yhteinen ääni kuuluu paremmin kuin yksittäisten kaupunkien. Edunvalvontayhteistyössä tarvitaan ennen kaikkea tietoa siitä, mitä valtion tasolla tapahtuu. Strategiatyössä ja tärkeissä aloitteissa kuten valtion kotouttamisohjelman laadinnassa pääkaupunkiseudun kunnilla pitää olla mahdollisuus vaikuttaa jo suunnitteluvaiheessa, koska suurin osa kotouttamistyöstä tehdään kunnista.

Esimerkiksi yhteisestä edunvalvonnasta voidaan ottaa maistraateissa tapahtuva asuinkunnan rekisteröinti. Aikaisemmin Vantaan, Helsingin ja Espoon maistraattien erilaiset laintulkinnat asuinkunnan rekisteröimisessä saattoi ihmiset eriarvoiseen asemaan eri kaupungeissa. Rekisteröinti on edellytys sille, että asukas pääsee osalliseksi julkisista palveluista. Maistraatit ovat siten avainasemassa asukkaiden yhdenvertaisuuden toteuttamisessa. Tarvittiin pääkaupunkiseudun kaupunkien yhteistyötä tarvittavan lainmuutoksen aikaansaamiseksi ja yhtenäisen käytännön noudattamiseksi eri kaupunkien maistraateissa.

Ajankohtaisia asioita yhteisessä edunvalvonnassa ovat aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen riittämättömyys ja oppivelvollisuusiän ylittäneiden nuorten tilanne. Suoraan sekä maahanmuuttajien työllistymiseen että tiettyjen alojen työvoimapulaan vaikuttava ongelma on ulkomailla suoritettujen tutkintojen tunnustamisen hankaluus. Kunnissa on samanaikaisesti sekä työttömiä maahanmuuttajatataustaisia terveydenhuoltoalan työntekijöitä että pula muodollisesti pätevistä ammattilaisista. Kaikki viralliset tutkintojen vastaavuus- ja täydennyskoulutusasiat kuuluvat valtakunnallisesti päätettäviin asioihin, eikä niihin voi paikallistasolla vaikuttaa. Yhteistä edunvalvontaa on edelleen vahvistettava.

Yhteisten asioiden lisäksi kaupungeilla on omia edunvalvontaan ja yhteistyöhön liittyviä tavoitteita. Vantaalla painotetaan maahanmuuttajien pitkäaikaistyöttömyyden hoitoa.

Maahanmuutto- ja kotouttamisasiat liittyvät monen ministeriön toimialaan. Pääkaupunkiseudun kaupungit yhdessä ovat luoneet suorat suhteet työ- ja elinkeinoministeriöön, sisäasiainministeriöön, opetus- ja kulttuuriministeriöön sekä valtiovarainministeriöön.

Pakolaisasioiden edunvalvonta pitää hoitaa sisäasiainministeriön kanssa. Kotouttamiseen liittyvät asiat kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriön toimialaan. Tutkintojen tunnustaminen ja esim. myöhään tulleiden nuorten aseman parantaminen ovat opetus- ja kulttuuriministeriön vastuulla. Valtiovarainministeriön alaisuudessa ovat maistraatit.

Vähemmistöjen oikeuksiin liittyvät asiat jakautuvat myös eri ministeriöille. Rasismin vastainen työ ja esim. kielivähemmistöjen oikeus oman kielensä opetukseen koulussa kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriölle. Romaniasioista vastaa valtakunnallisesti sosiaali- ja terveysministeriö.

5.3 Kumppanuus kolmannen sektorin kanssa tiivistyy

Kolmannen sektorin roolit kotouttamisessa vaihtelevat suuresti. Järjestöt ovat itsenäisiä toimijoita, joilla on omat tavoitteensa. Joskus ne täydentävät viranomaisten palveluja omalla toiminnallaan. Kunta voi myös ostaa järjestöltä palveluita. Tällöin järjestö toimii palveluntuottajana. Lisäksi järjestö voi toimia kriittisenä äänenä kaupungin suuntaan. Silloin järjestö voi tarkastella jäsenistönsä näkökulmasta tiettyä viranomais-palvelua ja auttaa kaupunkia kehittämään palvelujaan asiakaslähtöisesti. Järjestöjen vahvuus on se, että ne toimivat usein lähempänä asiakkaan elämää kuin viranomainen. Vantaalla tavoitteena on hyödyntää järjestöjen osaamista kotouttamisessa yhä paremmin.

Qutomo-projekti

Vantaan Nicehearts ry:n Qutomo-projektin (2012–2014) tavoitteena on rakentaa kotouttamispolku, joka huomioi eri kulttuurit, sukupuolen ja iän. Mukana on kolmansien maiden kansalaisia, Vantaan kaupungin ja kolmannen sektorin työntekijöitä sekä eri alojen asiantuntijoita. Qutomon yhteistyöfoorumeissa tuotetaan ja kootaan kulttuurien välistä tietoa, jota hyödynnetään myös kaupungin palveluiden kehittämisessä.

Euroopan Unionin kotouttamisrahasto osallistuu hankkeen rahoittamiseen. http://qutomo.wordpress.com/

Kuva 18: Qutomo-foorumi

Järjestöjen kaupungin palveluita täydentävän toiminnan perustana on usein vapaaehtoisuus tai ulkopuolinen rahoitus. Kaupunki tukee järjestöjä rahoituksen hankkimisessa esimerkiksi tiedottamalla hakukanavista tai olemalla kumppani projekteissa. Vantaa tukee rahallisesti tiettyjä merkittävää yhteiskunnallista työtä tekeviä järjestöjä. Maahanmuuttajatyön näkökulmasta tärkeitä ovat Nicehearts ry, Hakunilan kansainvälinen yhdistys ja Järjestörinki.

Maahanmuuttajien neuvonnassa Vantaa tekee yhteistyötä Järjestöringin ja Hakunilan kansainvälisen yhdistyksen kanssa. Kumpikin järjestö on jo vuosia tarjonnut RAY:n tuella erikielistä neuvontaa ja ohjausta. Järjestöjen palvelut täydentävät yhteispalvelun järjestämää kaupungin omaa neuvontaa. Niceheartsin toiminta tähtää erityisesti naisten ja tyttöjen kotouttamiseen sosiaalisen tukitoiminnan avulla.

On todennäköistä, että tulevaisuudessa nykyistä suurempi osa kotouttamispalveluista hankitaan ostopalveluina. Venäjänkielistä päiväkotitoimintaa ostetaan jo nyt Suomalais-venäläisen koulun kannatusyhdistys ry:ltä. Kaupunki ostaa syrjäytymistä ehkäisevää toimintaa myös Sirkus Magentalta, joka vie sirkusharrastusta erityisryhmien ulottuville.

Sosiaalinen Sirkus Magenta

Vantaan Havukoskella toimii sosiaalinen Sirkus Magenta, joka tukee taiteen avulla erityisryhmien hyvinvointia. Toiminnan painopisteessä ovat erityistä tukea tarvitsevat, syrjäytymisuhan alla olevat sekä maahanmuuttajataustaiset lapset, nuoret ja perheet.

Sirkuksen vahvuutena on se, että toiminta viedään sinne missä tukea tarvitsevat ovat, esimerkiksi lähiöiden kouluille, nuorisotaloille ja päiväkoteihin sekä perhetukikeskuksiin, nuorten toimintakeskuksiin ja lastenkoteihin. Toiminta on osallistujille ilmaista. Maksuttoman toiminnan mahdollistaa hankerahoituksen lisäksi maksullinen toiminta ja yritysten ostamat palvelut.

5.4 Tekoja kumppanuuden vahvistamiseksi

Kumppanien kanssa tehtävä yhteistyö on paitsi keino selviytyä taloudellisesti haastavassa tilanteessa myös kaupungille ominainen tapa toimia. Kotouttamisasiat ovat sekä kansainvälisiä että paikallisia. Lisäksi valtion ja kunnan palvelut kietoutuvat toisiinsa. Tämän takia kumppanuutta tulee vahvistaa monilla eri tasoilla.

Kansainväliset yhteistyöverkostot vahvistuvat

20. Osallistutaan aktiivisemmin alan eurooppalaisiin verkostoihin (esim. Eurocities ja URBACT) oppiaksemme vanhojen maahanmuuttomaiden kokemuksia

Yhteistyö valtion kanssa tehostuu

21. Vantaa on mukana olennaisissa maahanmuutto- ja vähemmistökysymyksiin liittyvissä valtakunnallisissa kehittämishankkeissa
22. Vantaa on mukana HERIEC-yhteistyössä ja valtion ja Helsingin seudun kasvusopimuksessa 2013–2015

Pääkaupunkiseudun yhteistyö edunvalvonnassa vahvistuu

23. Nostetaan esille edunvalvonnan kannalta keskeiset teemat kaikilla mahdollisilla foorumeilla
    - valvotaan oppivelvollisuusiän ylittäneiden nuorten etua
    - toimitaan aikuisten kotoutumiskoulutuksen riittävyyden turvaamiseksi

Pääkaupunkiseudun yhteistyö palveluiden kehittämisessä jatkuu

24. Työskennellään pääkaupunkiseudun ja yhteisten maahanmuuttopoliittisten palvelulinjausten selkiyttämiseksi
    - kehitetään edelleen yhteisiä neuvontapalveluja

Kumppanuudet kolmannen sektorin kanssa monipuolistuvat

25. Hyödynnetään paremmin järjestöjen osaamista ja verkostoja kotouttamispalvelujen kehittämisessä
    - tiedotetaan kaupungin omien avustusten ja muun rahoituksen saantimahdollisuuksista
    - tuetaan järjestöjä kaupungin ulkopuolisen rahoituksen hankkimisessa
    - tehdään järjestöjen kanssa yhdessä kehittämishankkeita
    - kuullaan järjestöjen ääntä palvelujen kehittämisessä ja arvioimisessa
    - vahvistetaan yhteyksiä venäläistaustaisten yhteisöjen kanssa (osallistutaan Cultura-säätiön Osaava-hankkeeseen)

6 Lopuksi

Maahanmuutto on vahvasti politisoitunut aihe, joka jakaa ihmisiä vaaliuurnilla ja sosiaalisessa mediassa. Eri näkökulmia edustavat puhuvat usein toistensa ohi. Elinkeinoelämä puolestaan on huolissaan heikentyvästä huoltosuhteesta ja osaavan työvoiman saannista. Ns. maahanmuuttokriitikot haluaisivat rajoittaa maahanmuuttoa ulkomailta sellaisiin tulijoihin, jotka sijoittuisivat heti työvoimapula-aloille. Todellisuudessa ihmiset liikkuvat yli kansallisten rajojen moninaisista syistä, eikä maahanmuuttoa voi rajoittaa rikkomatta kansainvälistä lainsäädäntöä.

Eurooppalaisessa maahanmuuttokeskustelussa puhutaan aivokierrosta ja osaamisen globalisaatiosta. Ihmisten liikkuminen kytkeytyy olennaisesti pääomien liikkumiseen (ks. esim. Forsander 2011). Muuttaessa siteet vanhaan kotimaahan eivät katkea, ja moni elää rinnakkaiselämää kahdessa tai useammassa maassa tai muuttaa uuteen paikkaan muutaman vuoden välein. Vanha kotimaa toimii sosiaalisena verkostona, jonka voi aktivoida missä tahansa. Muualta muuttanut voi samanaikaisesti kotoutua ja säilyttää siteet vanhaan kotimaahan niin, että kaikki hyötyvät.

Tässä ohjelmassa on koottu yhteen Vantaan kotouttamispoliittisia linjauksia ja toimenpiteitä, joiden avulla kaupunki haluaa turvata sujuvan arjen ja turvallisen elinympäristön kaikille asukkailleen. Lainsäädäntöön on tulossa muutoksia, jotka vaikuttavat koko kaupungin toimintaan. Euroopan taantuma vaikeuttaa sekä yritysten että julkisen sektorin työtä. Vantaalla luotetaan siihen, että haasteista selvitään yhdessä toimien ja nykyistä joustavampien palveluiden avulla. Kaupunki kasvaa voimakkaasti ja kansainväliset yhteydet vahvistavat kaupungin asemaa globaalissa kilpailussa.

Visionamme on, että tulevaisuudessa Vantaata rakentaa monimuotoinen ja kansainvälinen väestö, joka ei hätkähdä erinäköisiä tai erikielisiä ihmisiä. Lentokenttäkaupungin asukkailla on koko maailma ulottuvillaan.

Kuva 19: Home sweet home

7 Case: Varhaiskasvatuksen monet roolit kotouttamisessa

Päiväkoti on ympäristö, jossa lapset harjoittelevat sosiaalisen kanssakäymisen pelisääntöjä. Se on usein ensimmäinen paikka, jossa ulkomailta muuttanut lapsi saa kosketuksen suomen tai ruotsin kieleen, suomalaisiin ikätovereihin, leikkeihin, sosiaalisiin pelisääntöihin ja kulttuuriin ylipäänsä. Myös monelle suomalaiselle lapselle päiväkoti on paikka, jossa hän saa ensikosketuksen monikulttuurisuuteen. Päiväkodissa monikulttuurisuudesta tulee arkea.

Päiväkotia laajempi käsite on varhaiskasvatus, joka Vantaalla kattaa päivähoidon, esiopetuksen, kerhotoiminnan ja avointen päiväkotien sekä asukaspuistojen toiminnan. Varhaiskasvatuksen merkitystä ei voi liikaa korostaa, kun ajatellaan kotoutumista kaksisuuntaisena prosessina, jossa sekä maahanmuuttajataustaiset että suomalaistaustaiset oppivat elämään yhdessä. Varhaiskasvatuspalvelut on otettu tässä ohjemassa erityistarkastelun kohteeksi, koska ne osoittavat, kuinka kotouttamiseen liittyvät kysymykset leikkaavat kaupungin eri toimintoja, henkilöstöryhmiä ja asukkaita.

Vantaalaisissa päiväkodeissa ja esiopetuksessa oli vuoden 2012 alussa 1 149 vieraskielistä lasta (11,4 % kaikista hoidettavista). Päiväkotien perheiltä keräämien tietojen mukaan 1 608 lapsen kotikieli oli muu kuin suomi tai ruotsi (15,9 %). Maahanmuuttajataustaisia tai kahden kulttuurin lapsia näyttäisi Vantaalla olevan enemmän kuin väestötilastot antavat ymmärtää. Esiopetukseen osallistuvista lapsista muunkielisiä on 393 (17 % kaikista). Vantaalla on satoja päivähoitoikäisiä lapsia, joiden kotona vanhemmat puhuvat keskenään eri kieliä, joista kumpikaan ei ole suomi tai ruotsi.

Päiväkoti monikulttuurisena työyhteisönä

Kaikissa työyhteisöissä tarvitaan nykyään osaamista ja herkkyyttä kohdata monimuotoisuutta sekä kykyä tunnistaa omia asenteita uutta kohtaan. Vantaan päiväkodeissa työskentelee erilaisissa tehtävissä kymmeniä maahanmuuttajataustaisia henkilöitä. Sen lisäksi päiväkodeissa työskentelee jatkuvasti muutaman viikon harjoitusjaksoilla suomenkielen opiskelijoita. Päiväkotien kasvu- ja oppimisympäristöissä huomioidaan eri kielet ja kulttuurit.

Varhaiskasvatuksessa työntekijöille painotetaan suomalaisen kasvatuskulttuurin ja varhaiskasvatuksen ymmärtämistä ja tuntemusta. Henkilökunnan monimuotoisuustaitoja vahvistetaan käymällä kasvattajien keskinäisiä keskusteluja. Työntekijät, joiden omissa työyhteisöissä ei vielä ole paljon monikulttuurisia lapsia, voivat saada oppia sellaisista päiväkodeista, joissa on jo pitkään tehty monikulttuurisuustyötä. Toimialalla järjestetään jatkuvasti täydennyskoulutusta kieli- ja kulttuuritietoisuuden vahvistamiseksi.

Suomen kielen opetus kansainvälisille perheille

Kielen oppimista pidetään avaimena kotoutumiseen. Pienten lasten vanhempien on vaikea päästä kielikurssille, sillä TE-hallinnon järjestämät kotoutumiskoulutukset on suunnattu työttömille työnhakijoille.

Vantaalla on kehitetty uudenlainen suomenkielenopetuksen toimintamalli yhteistyössä varhaiskasvatuksen, sosiaali- ja terveystoimen sekä Luetaan yhdessä -verkoston, seurakunnan ja eri oppilaitosten opiskelijoiden kanssa (*Vantaan osaava vanhempi 2010–2013, Osallisena Suomessa*). Toiminta on nyt juurrutettu osaksi normaalitoimintaa. Vanhemmat voivat osallistua kielenopetukseen, sillä lastenhoito on järjestetty samanaikaisesti. Vaihtoehtoisesti vanhemmat voivat osallistua toiminnalliseen kerhoon yhdessä lapsen kanssa. Kielenopetuksen ohella kotivanhemmat saavat perhetyöntekijältä ohjausta ja neuvontaa joko yksin tai ryhmässä. Avoimissa päiväkodeissa tehdään myös alkukartoituksia. Toimintamallin kotoutumista edistävinä etuina vanhemmat saavat kontakteja ja itseluottamusta sekä tutustuvat suomalaisiin ja avoimen päiväkodin ja asukaspuiston toimintaan.

Kotivanhempien suomenkielen kurssi ja lasten Osallisena Suomessa -kerho on toiminut syksystä 2013 viidessä eri toimipisteessä. Kotivanhempien kotouttamiskoulutuksen seuranta- ja kehittämistyöryhmä koordinoi toimintaa. Vantaalla on Kelan tilastojen (kesä 2013) mukaan yli 800 äitiys- ja vanhempainetuutta saavaa vieraskielistä. Kaikille halukkaille ei taloudellisista syistä pystytä järjestämään kielenopetusta.

Vantaan osaava vanhempi -hanke tuotti muun toiminnan rinnalla myös oppimateriaaleja päiväkotien käyttöön. Sen aikana valmistuivat *Kotona lastaan hoitavien maahanmuuttajavanhempien suomen kielen opetus* -opas sekä *Monikielisten ja -kulttuuristen pienten lasten kerhojen ohjaajan opas*. Avoin päiväkoti Majakan työntekijät valmistelivat *Päiväkoti tutuksi perheille* -oppaan, jossa kerrotaan selkokielisin sanoin ja kuvin, miten päivähoito toimii.

Kuva 21: suomenkielen toiminnallinen kerho

Maahanmuuttajataustaisten lasten huomioonottaminen varhaiskasvatuksessa

Vantaan varhaiskasvatuksessa on tavoitteena monikulttuurisen varhaiskasvatuksen kehittäminen osana koko varhaiskasvatusta. Arjen tasolle vietynä se tarkoittaa esim. sitä, että avoimen päiväkodin, asukaspuiston tai päiväkodin koko henkilökunta kaikessa toiminnassaan lapsen kanssa kiinnittää huomiota suomen kielen vahvistamiseen. Varhaiskasvatussuunnitelmaa laadittaessa sovitaan vanhempien kanssa oman äidinkielen säilyttämisestä ja tukemisesta. Suomi toisena kielenä -opetus on osa laadukasta varhaiskasvatusta ja kieli on automaattisesti varhaiskasvatuksen väline, johon jokaisella lapsella on oikeus. Opetus on systemaattista ja tavoitteellista, ja kaikki tilanteet on pedagogisesti suunniteltu. Kuvia käytetään vuorovaikutuksen tukena lasten kanssa toimittaessa ja myös lasten vanhempien kanssa keskusteltaessa. Henkilökunnan osaamista pyritään vahvistamaan koulutusta järjestämällä.

Esiopetuksen tavoitteena on suomenkielen vahvistaminen ja ryhmässä toimiminen lapsen ikätasolle ominaisin tavoin ja keinoin. Äskettäin Suomeen muuttaneet tai vielä puutteellisesti suomea osaavat lapset voivat vanhempien niin harkitessa osallistua kuusivuotiaille tarkoitettuun ylimääräiseen valmistavaan opetukseen, joka järjestetään esiopetusryhmissä.

Ennaltaehkäisevään toimintaan kuuluu mahdollisten oppimisvaikeuksien tunnistaminen mahdollisimman aikaisin ja tarvittavan tuen antaminen silloin, kun siitä on eniten hyötyä. Vantaalla on sitä varten konsultoivia erityislastentarhanopettajia ja kieli- ja kulttuurikoordinaattoreita, jotka konsultoivat ja opastavat päiväkotien henkilökuntaa sekä opastavat vanhempia.

Lähteet:

AHVO, työikäisten hyvinvointiohjelma:
http://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/91358_AHVO_-_Vantaan_kaupungin_tyoikaisten_hyvinvointiohjelma_2013-2016.pdf

Forsander, Annika: Fragmentoituvat muuttoliikkeet ja kansallinen politiikka, artikkeli julkaisussa Väestöliitto 70 vuotta, 2011, s. 98-114).

Helsingin seudun vieraskielisen väestön ennuste 2013 – 2016.
http://www.hel2.fi/tietokeskus/julkaisut/pdf/13_02_11_Tilastoja_5_Vuori.pdf

HYVIS. Vantaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma. http://www.vantaanhyvis.fi/

Joronen, Tuula: Maahanmuuttajien yrittäjyys Suomessa, Helsingin kaupungin tietokeskus, 2012:2.

Lautiola, Hannele: Kumppanuutta kotouttamisen kentillä, esimerkkejä järjestöjen ja viranomaisten yhteistyöstä kotouttamisessa, Suomen Kulttuurirahasto, 2013.

Lasten ja nuorten osallisuusopas maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialle.
http://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/89703_osallisuusopas_kannet_web.pdf

Martikainen, Tuomas, Saukkonen, Pasi & Säävälä, Minna (toim.): Muuttajat. Kansainvälinen muuttoliike ja suomalainen yhteiskunta. Gaudeamus 2013.

Monikulttuurinen opetus ja ohjaus – työkaluja lukioihin, Vantaan lukiot 2013.

Osallisena Suomessa –hankkeen arviointiraportti. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 29/2013. Edita 2013.

Sankariainesta – kolmen lukiolaisen tarina. Dokumenttielokuva, kesto 10 min. Lisätietoja ja nettiversio osoitteessa https://www.hyvatkaytannot.oph.fi/kaytanto/1447

Saukkonen, Pasi: Erilaisuuksien Suomi. Vähemmistö- ja kotouttamispolitiikan vaihtoehdot. Gaudeamus 2013.

Valtioneuvoston periaatepäätös Maahanmuuton tulevaisuus 2020 –strategiasta. 2013.

Vantaan asunto-ohjelma 2009-2017.

Valtion kotouttamisohjelma. Hallituksen painopisteet vuosille 2012-2015. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 27/2012.

Vantaan väestö 2012/2013:
http://www.vantaa.fi/tietoa_vantaasta/tilastot_ja_tutkimukset/julkaisut/vaestoraportit

Viesti päättäjille: Monimuotoisuus – tavoitteena erilaisuuden hyväksyvä tasa-arvo.
http://www.ttl.fi/fi/tyoterveyslaitos/viesti_paattajille/Documents/VP_Monimuotoisuus.pdf

Liitteet:

Liite 1: Indikaattorit

Liite 2:

Vantaan monikulttuurisuusasiain neuvottelukuntaan kuuluvat kaudella 2013-2014 puheenjohtaja Ranbir Sodhi (SDP, Masud Abdullah), varapuheenjohtaja Harun Osmani (kok, Murat Yüzlü), Sini Alén (vihr, Hannele Lilja), Matti Niemi (kd, 21.10.2013 alkaen, varalla Ismo Kontoniemi; Antero Aura 21.10.2013 asti,), Samira Chakir (vihr, Minttu Räty), Mohamad Faraj (vas, Wi-aam Juwaisir), Hasime Hoti (SDP, Sirpa Aly), Mila Käkelä (ps, Liisa Miettinen), Reijo Liimatainen (SDP, Miikku Nieminen), Pauli Artturi Luttinen (ps, Timo Teikari), Kiounneia Mononen (kok, Jenni Chen) Jennifer Pajula (kok, Anneli Karhunen), Arshe Said (RKP, Pasi-Marcus Nillukka), Helvi Salminen (SDP, Uitto Seija). Pysyvänä asiantuntijana neuvottelukunnassa on maahanmuuttajien yhteispalvelutoimiston johtaja Tuula Reiman. Toimialojen edustajat (varaedustajat) ovat: sosiaali- ja terveystoimi: Hilkka Linderborg (Marjo van Dijken), sivistystoimi: Marja Repo (Ari Tossavainen), maankäytön ja ympäristön toimiala: Johanna Rajala. Ulkopuolisina asiantuntijaedustajina (varaedustajina) ovat Itä-Uudenmaan poliisista Jarmo Ojala, Uudenmaan TE-toimistosta Hilkka Koukkunen (Nina Karlström), Vantaan yrittäjät ry:stä: Esa Mänttäri (Katja Teräs), Helsingin seudun kauppakamarista Ari Tulensalo (Karoliina Juurinen). Esittelijänä toimii monikulttuurisuusasiain päällikkö Hannele Lautiola tai konserni- ja asukaspalveluiden apulaiskaupunginjohtaja vs. Heidi Nygren ja sihteerinä monikulttuurisuusasiain suunnittelija Anu Anttila.

Liite 1.

MONIKULTTUURISUUSOHJELMAN 2009-2013 INDIKAATTORIT 6.2.2014

1. Väestölliset indikaattorit: Vuonna 2008 - 2013

(tiedot tulevat kaupungin tilasto- ja tutkimusyksikön vuosittaisista tilastoista, kerätään vuoden vaihteessa)

	v.2008	v.2009	v.2010	v.2011	v.2012	v.2013
Vantaan ulkomaalaistaustainen väestö	15026	16696	18129	19722	21743	28614
Väestö, joka puhuu äidin kielenään muuta kuin suomea tai ruotsia	14423	16387	17969	19809	22001	27771
Vantaan maahanmuuttajataustainen väestö eri suuralueilla					23774	28614

Vantaan 10 puhutuinta vierasta kieltä (äidinkielenä suuruusjärjestyksessä)

venäjä	3547	3958	4204	4549	4932	5926
viro	1805	2198	2606	3078	3835	5850
somali	1461	1532	1575	1669	1761	2023
albania	907	1057	1196	1302	1367	1570
vietnam	713	763	807	876	953	1087
arabia	649	730	793	835	922	1095
englanti	550	626	674	761	810	966
kurdi	537	589	648	734	776	849
turkki	487	528	574	622	694	781
kiina	347	384	411	448	518	642

Vantaan maahanmuuttajataustaisen väestön osuus koko väestöstä	7,8 %	8,5 %	9,2 %	9,9 %	10.7%	13,7 %
Vantaan muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvien osuus	7,5 %	8,3 %	9,1 %	9,9 %	10.8%	12,8 %
Vantaalla puhuttujen kielien määrä	98	100	103	110	106	107

2. Palveluihin liittyvät indikaattorit:

(tiedot kerätään palveluiden tarjoajilta, peruskoulun opetustiedot lasketaan syyskuussa joka vuosi)

	2008	2009	2010	2011	2012
Peruskoulun oman äidinkielen opetuksessa olevien oppilaiden määrät	1950	1896	1897	2106	2297
Peruskoulussa suomi toisena kielenä -opetuksessa olevien määrät	2084	2030	2517	2837	2927
Peruskoulussa tarjolla olevat opetuskielet (oman äidinkielen opetus)	30	26	23	24	27
Vantaan Aikuisopistossa peruskoulua suorittavat opiskelijat	50	86	73	53	59
Aikuisopiston valmistavassa opetuksessa olevat oppilaat	31	34	29	10	14
Aikuisopiston suomen kielen opetuksen piirissä olevien määrät (aikuiset, kaupungin rahoittama opetus)	350	510	554	569	770
Vantaan työvoimapoliittiseen suomen kielen koulutukseen pääsyn odotusajat noin 1/2 vuotta					

3. Henkilöstön monikulttuurisuuteen liittyvät indikaattorit:

(tiedot kootaan kaupungin henkilöstökertomuksesta vuosittain)

Maahanmuuttajataustaisen henkilöstön osuus Vantaan kaupungin työntekijöistä	2,6 %	2,7 %	3,5 %	3.9 %	3,5 %
Naisten ja miesten osuudet maahanmuuttajataustaisesta henkilöstöstä	ei tietoa				
Maahanmuuttajataustaisten osuus kaupungin työllistämistoimenpiteissä olevista (palkkatuella työllistettyjä v. 2009 yhteensä 420)	ei tietoa		88		

4. Syrjäytymiseen liittyvät indikaattorit:

(tietojen kokoamista kehitetään valtakunnallisesti ja PKS-tasolla)

		2008	2009	2010	2011	2012
Maahanmuuttajataustaisten työllisyysaste suhteessa kantaväestön työllisyysasteeseen						
2006 -tiedot	vantaalaiset yhteensä	75 %				
	maahanmuuttajataustaiset (vieraskieliset)	51 %		50 %		
Maahanmuuttajataustaiset pitkäaikaistyöttömät		239	323	*344 (3/2010)*	*854*(1/2012)*	
(Vantaalla yhteensä 1 499 pitkäaikaistyötöntä 31.12.2008)						
Maahanmuuttajataustaisten osuus toimeentulotuen saajista (kotitaloudet)		17 %	23 %	27 %	**24,5 %	***24,9 %
Maahanmuuttajanuorten siirtyminen peruskoulusta toisen asteen opintoihin		ei tietoa				****72,5 %

Poliisin tietoon tulleet rikokset, joissa epäillään rasistista motiivia	25	20	13	15

5. Osallisuuteen liittyvät indikaattorit:

(tietojen kokoaminen on osa ohjelman määräämää kehittämistyötä)

Maahanmuuttajataustaisten valtuutettujen määrä: vaalikausi 2009-2012: 1 2013-2016: 2
Maahanmuuttajataustaisten äänestysaktiivisuus verrattuna koko Vantaan äänestysaktiivisuuteen ei tietoa
Kehitetään seurantaa maahanmuuttajataustaisten asukkaiden osallistumisesta paikalliseen yhdistys- ja muuhun toimintaan

*tieto koskee 500 päivää työmarkkinatukea saaneista tammikuulta 2012, Yhteensä Vantaalla 3105 henkilöä, joista 28 % eli 854 henkilöä vieraskielisiä (lähde Tirkkonen, Anu: esitys monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnassa 18.4.2012)

**Laskentatapa muuttui: aiemmin luvuissa olivat mukana myös tuntemattomat kielet, ei enää. V. 2011 toimeentulotukea sai yht. 11981 kotitaloutta, niistä 2932 maahanmuuttajien. Samana vuonna toimeentulotuen saajat puhuivat 69 eri äidinkieltä.

***V. 2012 toimeentulotukea sai yht. 12 337 kotitaloutta, niistä maahanmuuttajien kotitalouksia oli 3067. Kieliä oli 73. Kaikkien toimeentulotuen saajien määrä nousi edellisvuodesta 2 %, maahanmuuttajataustaisten määrä 4,6 %.

****Lukioon ja ammatilliseen koulutukseen siirtyneet. Kaikista perusopetuksen päättäneistä niin teki 88,1 %. Luvuissa on huomioitu vain suomenkielisen peruskoulun käynet.

33 § **Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapunut sosiaali- ja terveyslautakunnan pöytäkirja**

JTS/LL

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapunut seuraava pöytäkirja:

- **Sosiaali- ja terveyslautakunta** nro 1/20.1.2014

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 33

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainitussa pöytäkirjassa olevia ottamiskelpoisia päätöksiä.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: sosiaali- ja terveystoimi

34 §

Eteva kuntayhtymän perussopimuksen muuttaminen

VD/250/00.04
JTS/AT/LL

Eteva kuntayhtymän yhtymähallitus on päättänyt kokouksissaan 28.11.2013 § 106 ja 18.12.2013 § 124 kuntayhtymän perussopimuksen muutoksista. Yhtymähallitus on lähettänyt muutetun perussopimuksen jäsenkuntien valtuustojen käsiteltäväksi ja pyytänyt näitä antamaan siitä päätöksen 31.3.2014 mennessä.

Eläkemenoperusteiset maksut
Vuonna 2012 Etevassa työskenteli yhtymäkokouksen toimeksiannosta työryhmä, joka selvitti tiettyjen kustannusten uutta kohdistamista perussopimuksen muuttamisen kautta. Työryhmän raportin toimenpiteet eivät olisi saaneet ennakkokyselyn mukaan Etevan jäsenkunnan enemmistön kannatusta, joten perussopimuksen muuttamisesta luovuttiin. Yhtymäkokouksen 29.11.2012 päätöksen perusteella nimettiin kahdeksan kunnan edustajista työryhmä edelleen selvittämään tiettyjen kustannusten kohdistumista eri kuntien kesken. Perussopimuksen muutos perustuu viimeksi mainitun työryhmän esitykseen.

Nykyisen käytännön mukaan eläkemenoperusteiset maksut peritään osana Etevan palvelumaksua samoin kuin tietyin poikkeuksin kaikki muutkin Etevan kustannukset. Eläkemenoperusteisella maksulla kuitenkin katetaan menneisyydessä syntynyttä eläkemaksualijäämää. Näin ollen ongelman muodostavat kuntayhtymät, joiden toiminta on supistunut, ja erityinen ongelma ovat erityishuoltopiirit, joilta kunnat ovat siirtäneet toimintoja itselleen. Näitä ongelmia on ratkaistu siten, että eläkemenoperusteinen maksu on siirretty perittäväksi muulla tavalla kuin palvelumaksuissa.

Etevan yhtymähallitus on päättänyt muuttaa perussopimusta siten, että jäsenkunnan osuus Kevan Etevalle määräämästä kunkin toimintavuoden eläkemenoperusteisesta maksusta kohdennetaan entisten Uudenmaan erityispalvelut –kuntayhtymän ja Pääjärven kuntayhtymän jäsenkunnille niiden ennen vuotta 2005 toteutuneen palvelujen käytön suhteessa mainituissa kuntayhtymissä. Eläkemenoperusteisena maksuna käytetään kummankin kuntayhtymän omaa, Kevan vuosittain ilmoittamaa eläkemenoperusteista maksua. Maksun perintä muutetaan 1.1.2014 alkaen siten, että Keva veloittaa eläkemenoperusteiset maksut suoraan jäsenkunnilta. Muutos toteutetaan lisäämällä perussopimuksen 16 §:ään uusi 3 momentti.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet
Kuntalakia on muutettu (325/2012) koskien mm. sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa kunnissa. Muutoksella on vaikutusta kuntien ja kuntayhtymien johtosääntöihin kuten perussopimukseen ja hallintosääntöön.

Edellisen johdosta yhtymähallitus on päättänyt muuttaa perussopimuksen 8 §:ää siten, että yhtymäkokouksen tehtävien luetteloon lisätään uusi kohta 20: ”päättää kuntayhtymän ja konsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista”.

Kuntaliitokset
Kuntaliitoksessa 1.1.2013 Etevan jäsenkunnat Karjalohja ja Nummi-Pusula on liitetty Lohjan kaupunkiin.

Edellisen johdosta yhtymähallitus on päättänyt muuttaa Eteva kuntayhtymän perussopimuksen 3 §:ää siten, että jäsenkuntien luettelosta poistetaan Karjalohja ja Nummi-Pusula.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 34

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi liitteen mukainen Eteva kuntayhtymän muutettu perussopimus.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
18 Eteva kuntayhtymän kirje
19 Eteva kuntayhtymän päätökset 28.1.2013 § 106 ja 18.12.2013 § 124
20 Eteva kuntayhtymän muutettu perussopimus

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4. oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
talous- ja hallintojohtaja Ari Toiva, puh. 09 8392 4290, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

ETEVA

Etevan jäsenkunnille

Eteva kuntayhtymän perussopimuksen muutokset jäsenkuntien valtuustojen käsiteltäväksi

Eteva kuntayhtymän yhtymähallitus on päättänyt kokouksissaan 28.11.2013 § 106 ja 18.12.2013 § 124 kuntayhtymän perussopimuksen muutoksista.

Ote yhtymähallituksen päätöksistä samoin kuin muutettu perussopimus ovat tämän saatteen liitteinä.

Kuntalain 79 §:n mukaisesti Etevan yhtymähallitus lähettää muutetun perussopimuksen jäsenkuntien valtuustojen käsiteltäväksi ja pyytää näitä antamaan siitä päätöksen **31.3.2014** mennessä.

Päätös pyydetään lähettämään sekä sähköisesti osoitteella info@eteva.fi että postitse osoitteella: Eteva kuntayhtymä, PL 43, 04601 Mäntsälä.

Lisätiedot:
Etevan yhtymähallituksen puheenjohtaja Martti Syväniemi, puh. 0400 213 650, martti.syvaniemi@gmail.com;
Etevan toimitusjohtaja Katrina Harjuhahto-Madetoja, puh. 040 304 7001, katrina.harjuhahto-madetoja@eteva.fi;
Etevan talousjohtaja Kaarina Kilpeläinen, puh. 040 304 7070, kaarina.kilpelainen@eteva.fi

Mäntsälä 9.1.2014

Katrina Harjuhahto-Madetoja
toimitusjohtaja
Eteva kuntayhtymä

Liitteet
1. Etevan yhtymähallituksen päätökset 28.11.2013 § 106 ja 18.12.2013 § 124
2. Eteva kuntayhtymän muutettu perussopimus

Eteva kuntayhtymä
Karhukuja 1 | PL 43 | p. 020 692 100 | www.eteva.fi | Y-tunnus
04600 Mäntsälä | 04601 Mäntsälä | etunimi.sukunimi@eteva.fi | 0203300-9

§ 124
Perussopimuksen muuttaminen

§ 106
Yhtymähallitus 28.11.2013

Keväällä 2012 Etevassa työskenteli yhtymäkokouksen toimeksiannolla työryhmä selvittäen perussopimuksen muuttamisen kautta tiettyjen kustannusten kohdistamista. Raportista pyydettiin lausunto Kuntaliitolta (Kustannusten kohdistaminen kuntayhtymässä tehtäviä lakkautettaessa tai siirrettäessä, Myllymäki, 25.9.2012, 3298/90/2012). Työryhmän raportin toimenpiteet eivät olisi saaneet tehdyn ennakkokyselyn mukaan Etevan jäsenkunnan enemmistön kannatusta, joten perussopimuksen muuttamisesta luovuttiin. Yhtymäkokous päätti 29.11.2012, että

1. asian tähänastinen käsittely merkitään tiedoksi, ja että

2. todetaan, ettei työryhmän esitys perussopimuksen muuttamiseksi ole saanut jäsenkunnilta riittävää kannatusta, ja että

3. todetaan, että muutostarve on ajankohtainen jäsenkuntien tasa-arvoisen kohtelun vuoksi kuntayhtymässä ja että Etevan tulee asettaa asian edelleen valmistelemiseksi kuntien edustajista koottu työryhmä.

Tämän perusteella nimettiin kahdeksan kunnan edustajasta työryhmä, joka on tarkentanut tehtäväkseen

1. Eläkemenoperusteisten maksujen ja varhe-maksujen jakoperusteet ja mistä alkaen niitä noudatetaan

2. Ronnin laitoksen tappion jakautumisesta päättäminen päivitetyn tiedon perusteella

3. Muut työryhmän jäsenten työryhmään tuomat selvitettävät asiat

4. Suunnitelma Etevan taloudellisen tilanteen hallitsemiseksi

Nykyisen käytännön mukaan eläkeperusteiset maksut peritään osana Etevan palvelumaksua samoin kuin kaikki muutkin Etevan kustannukset. Poikkeukselliset maksuperusteet on lueteltu Etevan perussopimuksessa 16 § ”Poikkeukselliset maksuperusteet” ja eläkemenoperusten maksujen perintä ei sisälly niihin.

Työryhmä on kuullut työssään Kevan asiantuntijaa, jonka mukaan eläkemenoperusteisella maksulla katetaan menneisyydessä syntynyttä eläkemaksualijäämää. Näin ongelman muodostavat kuntayhtymät, joiden toiminta on supistunut ja erityinen ongelma ovat erityishuoltopiirit, joilta kunnat ovat siirtäneet toimintoja itselleen. Näitä on ratkaistu siten, että eläkemenoperusteinen maksu on siirretty perittäväksi muulla tavalla kuin palvelumaksuissa.

Työryhmä esittää, että Etevan hallitus ryhtyy toimenpiteisiin työryhmän eläkemenoperusteisia maksuja koskevan päätöksen toteuttamiseksi. Työryhmän päätöksen mukaan jäsenkunnan osuus Kevan kuntayhtymälle määräämästä kunkin toimintavuoden eläkemenoperusteisesta maksusta kohdennetaan entisten Uudenmaan erityispalvelut -kuntayhtymän ja Pääjärven kuntayhtymän jäsenkunnille niiden ennen vuotta 2005 toteutuneen palvelujen käytön suhteessa mainituissa kuntayhtymissä. Eläkemenoperusteisena maksuna käytetään kummankin kuntayhtymän omaa, Kevan vuosittain ilmoittamaa eläkemenoperusteista maksua. Maksun perintä muutetaan 1.1.2014 alkaen siten, että Keva veloittaa eläkemenoperusteiset maksut suoraan jäsenkunnilta. Lisäksi Etevan hallituksen tulee selvittää, onko muutos mahdollinen perussopimuksen muutoksena vai onko päätöksen saatava jokaisen kunnan samansisältöinen suostumus.

Eteva on pyytänyt Kuntaliitolta lausuntoa, voiko Etevan eläkemenoperusteisten maksujen perintää muuttaa työryhmän ehdotuksen mukaisesti muuttamalla Etevan perussopimusta vai onko päätöksen saatava jokaisen kunnan samansisältöinen suostumus. Kuntaliiton lausunto saadaan hallituksen kokoukseen.

Perussopimukseen esitetään seuraavat muutokset (muutettu kohta kursiivilla):

Nykyinen perussopimus:	16 § Poikkeukselliset maksuperusteet Perusopetusta (erityisopetusta) kuntayhtymältä tilaavien kuntien maksut perusopetuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin peritään oppilaan kotikunnalta oppilaskohtaisesti kalenterivuosittain niiltä osin, jota mahdollinen valtionosuus ei kata. Viranomaisten määräyksellä huoltoon osoitettujen tai otettujen henkilöiden tarvitseman palvelun ja kiireellisen ja/tai erityisen vaativan palvelun järjestämisestä ja/tai tuottamisesta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi voidaan jäsenkunnilta kerätä erillinen maksu, jonka määräytyminen perustuu kuntayhtymältä tilattujen palvelujen käyttöön. Yhtymäkokous päättää minkä toimenpiteiden ja palvelujen kustannusten kattamiseksi maksua voidaan periä sekä maksuperusteet.

Uusi perussopimus:	16 § Poikkeukselliset maksuperusteet Perusopetusta (erityisopetusta) kuntayhtymältä tilaavien kuntien maksut perusopetuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin peritään oppilaan kotikunnalta oppilaskohtaisesti kalenterivuosittain niiltä osin, jota mahdollinen valtionosuus ei kata. Viranomaisten määräyksellä huoltoon osoitettujen tai otettujen henkilöiden tarvitseman palvelun ja kiireellisen ja/tai erityisen vaativan palvelun järjestämisestä ja/tai tuottamisesta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi voidaan jäsenkunnilta kerätä erillinen maksu, jonka määräytyminen perustuu kuntayhtymältä tilattujen palvelujen käyttöön. Yhtymäkokous päättää minkä toimenpiteiden ja palvelujen kustannusten kattamiseksi maksua voidaan periä sekä maksuperusteet. *Jäsenkunnan osuus Kevan kuntayhtymälle määräämästä kunkin toimintavuoden eläkemenoperusteisesta maksusta kohdennetaan entisten Uudenmaan erityispalvelut -kuntayhtymän ja Pääjärven kuntayhtymän jäsenkunnille niiden ennen vuotta 2005 toteutuneen palvelujen käytön suhteessa mainituissa kuntayhtymissä. Eläkemenoperusteisena maksuna käytetään kummankin kuntayhtymän omaa, Kevan vuosittain ilmoittamaa eläkemenoperusteista maksua. Maksun perintä muutetaan 1.1.2014 alkaen siten, että Keva veloittaa eläkemenoperusteiset maksut suoraan jäsenkunnilta.*

(Valmistelija: va. toimitusjohtaja Kaarina Kilpeläinen, p. 040 304 7070).

Ehdotus

Va. toimitusjohtaja esittää, että yhtymähallitus päättää

1 tehdä Etevan perussopimukseen edellä selostetun muutoksen ja samalla päivitetään jäsenkuntaluettelo sekä muut tekniset ja lainsäädännön muutoksien edellyttämät muutokset,

2 lähettää näin muutetun perussopimuksen jäsenkuntien valtuustojen päätettäväksi, ja jos sopimus tulee siellä hyväksytyksi,

3 lähettää perussopimuksen yhtymäkokoukselle tiedoksi

Päätös Yhtymähallitus päätti esityksen mukaisesti.

---

§ 124
Yhtymähallitus 18.12.2013

1.
Kuntalakia on muutettu (325/2012) koskien mm. sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa kunnissa. Osa säädöksistä tulee voimaan 1.1.2014 lukien. Muutoksella on vaikutusta kuntien ja kuntayhtymien johtosääntöihin kuten perussopimukseen ja hallintosääntöön.

Edellisen johdosta Eteva kuntayhtymän perussopimuksen kohtaa Yhtymäkokouksen tehtävät ja toimivalta (8 §) tulee muuttaa siten, että yhtymäkokouksen tehtävien luetteloon tehdään seuraava lisäys:

---

20 päättää kuntayhtymän ja konsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista

---

Muutoksen jälkeen perussopimuksen 8 §:n sisältö on seuraava:

Uusi perussopimus:	8 § Yhtymäkokouksen tehtävät ja toimivalta Yhtymäkokouksen on kevätkokouksessaan viimeistään kesäkuussa: 1 käsiteltävä yhtymähallituksen laatima tilinpäätös edelliseltä kalenterivuodelta ja tarkastuslautakunnan arviointikertomus sekä tilintarkastajan kertomus samoin kuin tehtyjen muistutusten johdosta annetut selitykset ja lausunnot; 2 päätettävä tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä yhtymähallitukselle ja muille tilivelvollisille sekä niistä toimenpiteistä, joihin edellisessä kohdassa mainitut kertomukset saattavat antaa aihetta; 3 hyväksyessään tilinpäätöksen päätettävä tilikauden tuloksen käsittelystä ja tarvittavista talouden tasapainottamista koskevista toimenpiteistä; 4 päätettävä tilinpäätöksen hyväksyvässä kevätkokouksessaan jäsenkuntien peruspääomaosuuksille mahdollisesta

koron suorittamisesta, määrästä, perusteista ja suoritusajankohdasta; ja

5 valittava kunnanvaltuustojen toimikautta vastaavaksi ajaksi:
- yhtymähallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja jäsenet
- tarkastuslautakunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja jäsenet
- tilintarkastajat

Yhtymäkokouksen on syyskokouksessaan viimeistään joulukuussa:

6 hyväksyttävä kuntayhtymän vähintään kolmea vuotta koskeva taloussuunnitelma sekä seuraavan vuoden talousarvio, joihin sisältyy kuntayhtymän ja kuntayhtymäkonsernin toiminnan ja talouden keskeiset tavoitteet sekä konserniohjauksen periaatteet;

7 hyväksyessään taloussuunnitelman ja talousarvion päätettävä talouden, rahoituksen ja sijoitustoiminnan perusteista;

8 päätettävä palvelujen hinnoitteluperusteista, perusopetuksen muista hinnoittelu- ja korvausperusteista sekä muista suoritteista perittävien maksujen perusteista; ja

9 tämän perussopimuksen 16 § 2 mom. tarkoittaman erillisen maksun perimisestä sekä minkä toimenpiteiden ja palvelujen kustannusten kattamiseksi korvausta voidaan periä sekä maksuperusteet.

Yhtymäkokouksen muut tehtävät:

10 hyväksyy johtosäännöt;
11 päättää kuntayhtymän johtajan valinnasta ja virkanimikkeestä;
12 päättää luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista;
13 päättää takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta;
14 päättää peruspääoman korottamisesta ja alentamisesta;
15 päättää uuden jäsenkunnan liittyessä kuntayhtymään peruspääomasijoituksen

määrästä ja suoritusajasta;
16 päättää jäsenkunnan erotessa sille suoritettava osuus nettovarallisuudesta;
17 päättää osakeyhtiön tai kuntayhtymän liikelaitoksen perustamisesta;
18 päättää kuntayhtymän purkamisesta jäsenkuntien valtuustojen päätösten perusteella;
19 hyväksyy ja päättää muutokset talousarvioon talousarviovuoden aikana; ja
20 päättää kuntayhtymän ja konsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

2.
Kuntaliitoksessa 1.1.2013 Etevan jäsenkunnat Karjalohja ja Nummi-Pusula on liitetty Lohjan kaupunkiin.

Eteva kuntayhtymän perussopimuksen kohtaa Jäsenkunnat (3 §) tulee muuttaa siten, että jäsenkuntien luettelosta poistetaan Karjalohja ja Nummi-Pusula.

Muutoksen jälkeen perussopimuksen 3 §:n sisältö on seuraava:

Uusi perussopimus:	3 § Jäsenkunnat Kuntayhtymän jäsenkuntia ovat: Asikkala, Askola, Espoo, Forssa, Hanko, Hattula, Hausjärvi, Heinola, Hollola, Humppila, Hyvinkää, Hämeenkoski, Hämeenlinna, Iitti, Inkoo, Janakkala, Jokioinen, Järvenpää, Karkkila, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Kärkölä, Lahti, Lapinjärvi, Lohja, Loppi, Loviisa, Myrskylä, Mäntsälä, Nastola, Nurmijärvi, Orimattila, Padasjoki, Pornainen, Porvoo, Pukkila, Raasepori, Riihimäki, Sipoo, Siuntio, Sysmä, Tammela, Tuusula, Vantaa, Vihti, Ypäjä.

(Valmistelija: hallintojohtaja Seppo Åstedt, p. 040 304 7004).

Ehdotus

Va. toimitusjohtaja esittää, että yhtymähallitus päättää

1 tehdä Etevan perussopimukseen edellä selostetut muutokset, aiemmin 28.11.2013 § 106 tehdyn muutoksen lisäksi,

2 lähettää näin muutetun perussopimuksen jäsenkuntien valtuustojen päätettäväksi, ja jos sopimus tulee siellä hyväksytyksi,

3 lähettää perussopimuksen yhtymäkokoukselle tiedoksi.

Päätös

Yhtymähallitus päätti esityksen mukaisesti.

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa
Mäntsälä 7.1.2014

Kimmo Luoti
hallintoassistentti

Eteva kuntayhtymän muutettu perussopimus

Sisältää Etevan yhtymähallituksen perussopimukseen kokouksissa 28.11.2013 § 106 ja 18.12.2013 § 124 tekemät muutokset.

- 3 §:ssä päivitetty jäsenkuntien luettelo
- 8 §:ssä lisätty yhtymäkokouksen tehtäviin uusi kohta 20
- 16 §:ään lisätty uusi 3 momentti

Sopimuksen muutetut kohdat on osoitettu tekstitaustan tummennuksella.

Eteva kuntayhtymä **Voimassa** **alkaen**

PERUSSOPIMUS

1 Luku
KUNTAYHTYMÄ

1 § Nimi ja kotipaikka

Kuntayhtymän nimi on Eteva kuntayhtymä, josta käytetään nimeä Eteva.
Sen kotipaikka on Mäntsälän kunta.

2 § Tehtävät

Kuntayhtymän tehtävänä on järjestää ja tuottaa voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti:

1 vammaispalveluja
2 muita jäsenkuntien kuntayhtymältä tilaamia ja toimialaan soveltuvia sosiaali- ja kuntoutusalan ja erityisopetuksen palveluja

Kuntayhtymä huolehtii sille laissa mahdollisesti määrätyistä tehtävistä.

Lisäksi kuntayhtymä huolehtii niistä kuntayhtymän toimialaan kuuluvista tehtävistä, jotka laissa on mahdollisesti määrätty sairaanhoitopiirien kuntayhtymien tehtäväksi, ja joiden hoitamisesta kuntayhtymä ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymä ovat sopineet.

Kuntayhtymä voi tuottaa toimialaansa kuuluvia tai sitä tukevia palveluita myös muiden kuin jäsenkuntien tilauksesta.

Kuntayhtymällä voi olla yhtymäkokouksen perustamia liikelaitoksia ja se voi olla osakkaana osakeyhtiöissä ja jäsenenä muissa yhteisöissä, joiden toiminnalla edistetään kuntayhtymän tehtäväalaa.

3 § Jäsenkunnat

Kuntayhtymän jäsenkuntia ovat: Asikkala, Askola, Espoo, Forssa, Hanko, Hattula, Hausjärvi, Heinola, Hollola, Humppila, Hyvinkää, Hämeenkoski, Hämeenlinna, Iitti, Inkoo, Janakkala, Jokioinen, Järvenpää, Karkkila, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Kärkölä, Lahti, Lapinjärvi, Lohja, Loppi, Loviisa, Myrskylä, Mäntsälä, Nastola, Nurmijärvi, Orimattila, Padasjoki, Pornainen, Porvoo, Pukkila, Raasepori, Riihimäki, Sipoo, Siuntio, Sysmä, Tammela, Tuusula, Vantaa, Vihti, Ypäjä.

4 § Jäsenkunnan ottaminen ja eroaminen

Kunta tulee kuntayhtymän jäseneksi kunnan valtuuston ja kuntayhtymän yhtymäkokouksen lainvoimaisten päätösten ilmoittamasta ajankohdasta lukien.

Kuntayhtymästä eroavan jäsenkunnan tulee tehdä siitä ilmoitus yhtymähallitukselle. Ero tulee voimaan eroilmoitusta seuraavan kalenterivuoden päätyttyä.

5 § Peruspääoma ja jäsenkuntien osuudet

Kuntayhtymän peruspääoma muodostuu jäsenkuntien pääomasijoituksista. Peruspääomaa voidaan korottaa myös siirrolla oman pääoman muusta erästä. Peruspääoma jakaantuu jäsenkuntaosuuksiin.

Peruspääoman korottamisesta ja alentamisesta päättää yhtymäkokous.

Uuden jäsenkunnan liittyessä kuntayhtymään peruspääomasijoituksen määrästä ja suoritusajasta päättää yhtymäkokous.

Jäsenkunnan erotessa kuntayhtymästä sille suoritetaan yhtymäkokouksen päätöksellä sen peruspääoman jäsenkuntaosuutta vastaava suhteellinen osuus kuntayhtymän nettovarallisuudesta tai osa siitä. Nettovarallisuus lasketaan vähentämällä taseen varoista vieras pääoma ja pakolliset varaukset. Varoista pysyvien vastaavien hyödykkeet ja pysyvien vastaavien osakkeet ja osuudet arvostetaan nykykäyttöarvoon tai todennäköiseen luovutusarvoon, jos mainitut arvot poikkeavat olennaisesti kirjanpitoarvosta. Muut varat ja velat arvostetaan nimellisarvoon. Jos nettovarallisuus on negatiivinen, eroava jäsenkunta maksaa jäsenkuntaosuuttaan vastaavan suhteellisen osuuden kuntayhtymän nettovarallisuudesta tai osan siitä.

Korvaus jäsenkuntaosuudesta suoritetaan tasasuuruisina erinä viiden vuoden aikana eron voimaantulosta lukien.

Kuntayhtymän on pidettävä luetteloa jäsenkuntaosuuksista. Kuntayhtymän taseen liitteessä peruspääoma eritellään jäsenkuntien osuuksina.

Jäsenkunnan osuus kuntayhtymän varoihin sekä vastuu veloista ja velvoitteista määräytyvät jäsenkuntaosuuksien suhteessa.

Kuntayhtymä voi yhtymäkokouksen päätöksen mukaisesti suorittaa jäsenkuntien peruspääomaosuuksille korkoa. Sen mahdollisesta suorittamisesta, määrästä, perusteista ja suoritusajankohdasta päättää yhtymäkokous tilinpäätöksen hyväksyvässä kevätkokouksessaan.

2 Luku
KUNTAYHTYMÄN HALLINTO

6 § Yhtymäkokous

Kuntayhtymän päätösvaltaa käyttävät jäsenkunnat yhtymäkokouksessa, johon kukin jäsenkunta nimeää yhden (1) edustajan. Kullekin edustajalle voidaan valita henkilökohtainen varaedustaja.

Edustajan on osoitettava valtuutensa viimeistään ennen yhtymäkokouksen alkua.

Jäsenkunnan äänivalta yhtymäkokouksessa määräytyy ennen yhtymäkokousta viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan siten, että kunnalla on

1 yksi ääni jokaiselta alkavalta tuhannesosalta (1/1000) osuudestaan kuntayhtymän peruspääomaan; ja sen lisäksi

2 yksi ääni jokaiselta alkavalta tuhannesosalta (1/1000) jäsenkuntien kuntayhtymälle suorittamista maksuista.

Yhden kunnan äänimäärä voi kuitenkin olla enintään yksi kolmasosa (1/3) kunkin yhtymäkokouksen enimmäisäänimäärästä.

Uuden jäsenkunnan äänimäärä on ensimmäisenä jäsenyysvuotena yksi ääni jokaiselta alkavalta tuhannesosalta (1/1000) osuudestaan kuntayhtymän peruspääomaan.

7 § Yhtymäkokouksen toiminta

Yhtymäkokouksen kutsuu koolle yhtymähallitus.

Yhtymäkokous kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa, kevätkokoukseen viimeistään kesäkuussa ja syyskokoukseen viimeistään joulukuussa.

Äänimäärältään vähintään yhden kolmasosan (1/3) osuutta edustavien jäsenkuntien tai yhtymähallituksen sitä vaatiessa pidetään yhtymäkokouksen toimialaan kuuluvien asioiden käsittelyä varten ylimääräisiä yhtymäkokouksia.

Yhtymäkokous on päätösvaltainen, kun kokouksessa läsnä olevat edustajat edustavat vähintään puolta (1/2) yhtymäkokouksen enimmäisäänimäärästä.

Yhtymäkokouksen toiminnasta määrätään tarkemmin yhtymäkokouksen hyväksymässä hallintosäännössä.

8 § Yhtymäkokouksen tehtävät ja toimivalta

Yhtymäkokouksen on kevätkokouksessaan viimeistään kesäkuussa:

1 käsiteltävä yhtymähallituksen laatima tilinpäätös edelliseltä kalenterivuodelta ja tarkastuslautakunnan arviointikertomus sekä tilintarkastajan kertomus samoin kuin tehtyjen muistutusten johdosta annetut selitykset ja lausunnot;

2 päätettävä tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä yhtymähallitukselle ja muille tilivelvollisille sekä niistä toimenpiteistä, joihin edellisessä kohdassa mainitut kertomukset saattavat antaa aihetta;

3 hyväksyessään tilinpäätöksen päätettävä tilikauden tuloksen käsittelystä ja tarvittavista talouden tasapainottamista koskevista toimenpiteistä;

4 päätettävä tilinpäätöksen hyväksyvässä kevätkokouksessaan jäsenkuntien peruspääomaosuuksille mahdollisesta koron suorittamisesta, määrästä, perusteista ja suoritusajankohdasta; ja

5 valittava kunnanvaltuustojen toimikautta vastaavaksi ajaksi:
- yhtymähallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja jäsenet
- tarkastuslautakunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja jäsenet
- tilintarkastajat

Yhtymäkokouksen on syyskokouksessaan viimeistään joulukuussa:

6 hyväksyttävä kuntayhtymän vähintään kolmea vuotta koskeva taloussuunnitelma sekä seuraavan vuoden talousarvio, joihin sisältyy kuntayhtymän ja kuntayhtymäkonsernin toiminnan ja talouden keskeiset tavoitteet sekä konserniohjauksen periaatteet;

7 hyväksyessään taloussuunnitelman ja talousarvion päätettävä talouden, rahoituksen ja sijoitustoiminnan perusteista;

8 päätettävä palvelujen hinnoitteluperusteista, perusopetuksen muista hinnoittelu- ja korvausperusteista sekä muista suoritteista perittävien maksujen perusteista; ja

9 tämän perussopimuksen 16 § 2 mom. tarkoittaman erillisen maksun perimisestä sekä minkä toimenpiteiden ja palvelujen kustannusten kattamiseksi korvausta voidaan periä sekä maksuperusteet.

Yhtymäkokouksen muut tehtävät:

10 hyväksyy johtosäännöt;
11 päättää kuntayhtymän johtajan valinnasta ja virkanimikkeestä;
12 päättää luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista;
13 päättää takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta;
14 päättää peruspääoman korottamisesta ja alentamisesta;
15 päättää uuden jäsenkunnan liittyessä kuntayhtymään peruspääomasijoituksen määrästä ja suoritusajasta;
16 päättää jäsenkunnan erotessa sille suoritettava osuus nettovarallisuudesta;
17 päättää osakeyhtiön tai kuntayhtymän liikelaitoksen perustamisesta;
18 päättää kuntayhtymän purkamisesta jäsenkuntien valtuustojen päätösten perusteella;
19 hyväksyy ja päättää muutokset talousarvioon talousarviovuoden aikana; ja
20 päättää kuntayhtymän ja konsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista

9 § Yhtymähallitus

Yhtymäkokous valitsee kunnanvaltuustojen toimikautta vastaavaksi ajaksi yhtymähallituksen, joka käsittää puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja yksitoista (11) jäsentä. Kullekin jäsenelle valitaan henkilökohtainen varajäsen.

Kullakin yhtymähallituksen jäsenellä on kokouksessa yksi (1) ääni.

Yhtymähallitus johtaa kuntayhtymää ja valvoo kuntayhtymän etua. Yhtymähallitus edustaa kuntayhtymää, käyttää sen puhevaltaa ja tekee sen puolesta sopimukset, ellei hallintosäännössä toisin määrätä.

Yhtymähallitukselle kuuluvat kaikki muut kuntayhtymän tehtävät, kuin laissa säädetyt tai tässä perussopimuksessa yhtymäkokoukselle, muulle toimielimelle tai kuntayhtymän johtajalle määrätyt tehtävät.

Yhtymähallituksen tehtävistä, toimivallasta ja toimivallan siirrosta määrätään hallintosäännössä.

10 § Kuntayhtymän johtaja

Kuntayhtymän johtaja johtaa ja kehittää yhtymähallituksen alaisena kuntayhtymän toimintaa, huolehtii kuntayhtymän hallinnosta sekä taloudenpidosta ja sisäisen valvonnan järjestämisestä.

Johtaja huolehtii yhtymähallituksen päätösten täytäntöönpanosta ja antaa yhtymähallitukselle tietoa kuntayhtymän toiminnan kannalta merkittävistä toimenpiteistä ja tapahtumista.

Johtajan tehtävistä ja toimivallasta määrätään hallintosäännössä.

11 § Jaostot ja muut toimielimet

Jaostoja ja toimielimiä voidaan perustaa tarvittaessa.

Jaostojen ja muiden toimielinten perustamisesta, kokoonpanosta ja tehtävistä määrätään hallintosäännössä.

12 § Tarkastuslautakunta

Yhtymäkokous valitsee kunnanvaltuustojen toimikautta vastaavaksi ajaksi tarkastuslautakunnan, joka käsittää puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja kolme (3) jäsentä. Kullekin jäsenelle valitaan henkilökohtainen varajäsen.

Tarkastuslautakunnan puheenjohtajalla, varapuheenjohtajalla ja kullakin jäsenellä on yksi ääni.

Tarkastuslautakunnan tehtävistä ja toiminnasta määrätään hallintosäännössä.

13 § Liikelaitoksen johtokunta

Yhtymäkokouksen perustamalla liikelaitoksella on yhtymähallituksen alainen johtokunta. Johtokunnan kokoonpanosta ja toiminnasta määrätään liikelaitoksen johtosäännössä.

3 Luku
TALOUSSUUNNITELMA JA TALOUSARVIO SEKÄ SOPIMUSOHJAUS

14 § Taloussuunnitelma ja talousarvio

Yhtymähallituksen ehdotus vähintään kolmea vuotta koskevaksi taloussuunnitelmaksi ja seuraavan vuoden talousarvioksi on toimitettava yhtymäkokoukselle ja jäsenkunnille 21 päivää ennen yhtymäkokousta, viimeistään 30. marraskuuta. Yhtymäkokouksen on se hyväksyttävä viimeistään joulukuussa.

Taloussuunnitelma ja talousarvio on lähetettävä tiedoksi jäsenkunnille kuukauden kuluessa sen hyväksymisestä.

Muutokset talousarvioon hyväksyy ja päättää yhtymäkokous talousarviovuoden aikana.

Kuntayhtymän taloussuunnitelman ja talousarvion valmistelua varten jäsenkunnille varataan mahdollisuus tehdä esityksiä kuntayhtymän toiminnan tavoitteista ja rahoituksesta sopimusohjauksen yhteydessä.

15 § Sopimusohjaus

Jäsenkunta ja kuntayhtymä sopivat vuosittain palveluista, jotka kuntayhtymä seuraavana sopimusvuonna kunnalle järjestää ja/tai tuottaa. Sopimus voidaan tehdä 1-3 vuodeksi, mutta se tarkistetaan vuosittain. Sopimus on nimeltään palvelusopimus.

Palvelusopimus voidaan tehdä myös edellä 2 § 3 momentissa tarkoitetun kuntayhtymän kanssa ja kuntayhtymien sekä kuntien muiden yhteistoimintaelinten kanssa, joiden tehtäväksi kunta on sopimisen päättänyt.

Palvelusopimuksessa sovitaan tuotettavien palvelujen määrästä, laadusta ja muista sopimusehdoista.

Kuntayhtymän palveluista, niiden tuotteistuksesta ja sisällöstä päättää kuntayhtymän yhtymähallitus.

Kuntayhtymän palvelujen hinnoitteluperusteista päättää yhtymäkokous syyskokouksessa ja hinnoista päättää kuntayhtymän yhtymähallitus ennen kuin talousarvio jätetään hyväksyttäväksi.

Hinnoitteluperusteet ja hinnat ovat kaikille jäsenkunnille yhteneväiset.

Kuntia tai muita sopimuskumppaneita laskutetaan toteutuneen palvelun käytön mukaan, ellei tässä perussopimuksessa toisin määrätä.

16 § Poikkeukselliset maksuperusteet

Perusopetusta (erityisopetusta) kuntayhtymältä tilaavien kuntien maksut perusopetuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin peritään oppilaan kotikunnalta oppilaskohtaisesti kalenterivuosittain niiltä osin, jota mahdollinen valtionosuus ei kata.

Viranomaisten määräyksellä huoltoon osoitettujen tai otettujen henkilöiden tarvitseman palvelun ja kiireellisen ja/tai erityisen vaativan palvelun järjestämisestä ja/tai tuottamisesta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi voidaan jäsenkunnilta kerätä erillinen maksu, jonka määräytyminen perustuu kuntayhtymältä tilattujen palvelujen käyttöön. Yhtymäkokous päättää minkä toimenpiteiden ja palvelujen kustannusten kattamiseksi maksua voidaan periä sekä maksuperusteet.

Jäsenkunnan osuus Kevan kuntayhtymälle määräämästä kunkin toimintavuoden eläkemenoperusteisesta maksusta kohdennetaan entisten Uudenmaan erityispalvelut -kuntayhtymän ja Pääjärven kuntayhtymän jäsenkunnille niiden ennen vuotta 2005 toteutuneen palvelujen käytön suhteessa mainituissa kuntayhtymissä. Eläkemenoperusteisena maksuna käytetään kummankin kuntayhtymän omaa, Kevan vuosittain ilmoittamaa eläkemenoperusteista maksua. Maksun perintä muutetaan 1.1.2014 alkaen siten, että Keva veloittaa eläkemenoperusteiset maksut suoraan jäsenkunnilta.

4 Luku
HALLINNON JA TALOUDEN TARKASTUS

17 § Hallinnon ja talouden tarkastus

Hallinnon ja talouden tarkastamisessa noudatetaan, mitä siitä on säädetty kuntalaissa ja määrätään hallintosäännössä.

5 Luku
KUNTAYHTYMÄN PURKAMINEN JA LOPPUSELVITYS

18 § Kuntayhtymän purkaminen ja loppuselvitys

Kuntayhtymän purkamisesta päätetään yhtymäkokouksessa jäsenkuntien valtuustojen yhtäpitävien päätösten perusteella. Kuntayhtymän purkautuessa yhtymähallituksen on huolehdittava loppuselvityksestä, elleivät jäsenkunnat sovi muuta järjestelystä. Kuntayhtymän varat, joita ei tarvita loppuselvityksen kustannusten ja velkojen suorittamiseen eikä sitoumusten täyttämiseen, jaetaan jäsenkunnille peruspääomaosuuksien suhteessa. Jos kustannusten ja velkojen suorittamiseen sekä sitoumusten täyttämiseen tarvittava määrä on varoja suurempi, jäsenkunnat ovat velvolliset suorittamaan erotuksen edellä mainittujen osuuksien suhteessa.

Kuntayhtymän viimeinen tilinpäätös hyväksytään loppuselvityksen yhteydessä.

6 Luku
VOIMAANTULO

19 § Voimaantulo

Tämä perussopimus tulee voimaan sen jälkeen, kun kuntalain (1995:365) 79 §:ssä säädetyt ehdot ovat täyttyneet.

7 Luku
MUUT MÄÄRÄYKSET

20 § Kuntayhtymän nimen kirjoittaminen

Oikeudesta kuntayhtymän nimenkirjoittamiseen määrätään hallintosäännössä.

21 § Erityishuoltopiirinä toimiminen

Kuntayhtymä toimii kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) tarkoittamana erityishuoltopiirinä niin kauan kunnes lailla toisin säädetään.

22 § Muut johtosäännöt

Tätä perussopimusta täydentää yhtymäkokouksen hyväksymä hallintosääntö ja tarvittaessa muut johtosäännöt, joissa annetaan tätä perussopimusta täydentäviä määräyksiä.

35 § Yhdyskuntateknisten palveluiden valmiussuunnitelma 2014

VD/336/00.01.01.01/2014
J-VN/HW/JS/JB

Valmiuslain mukaan kuntien tulee varmistaa tehtäviensä mahdollisimman häiriötön hoito myös poikkeusoloissa laatimalla valmiussuunnitelma ja tekemällä poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluja. Vantaalla jokainen toimiala laatii oman valmiussuunnitelmansa. Yhdyskuntateknisten palveluiden valmiussuunnitelma tarkistetaan kolmen vuoden välein ja sen hyväksyy kaupunginhallitus. Voimassa oleva valmiussuunnitelma on hyväksytty sekä ympäristö- että kaupunkisuunnittelulautakunnissa 8.6.2009 ja kaupunginhallituksessa 31.8.2009.

Nykyisin valmiussuunnittelu ja varautumisjärjestelyt ymmärretään varsin laaja-alaisesti varautumiseksi tehtävien hoitoon häiriötilanteista vakaviin kansainvälisten kriisien aiheuttamiin poikkeusoloihin. Valtioneuvoston hyväksymässä yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen strategiassa määritellään tavoitteeksi ylläpitää valtiollista itsenäisyyttä, yhteiskunnan turvallisuutta sekä väestön elinmahdollisuuksia kaikissa oloissa. Kuntien vastuulla on strategiassa elintärkeiksi toiminnoiksi määritellyistä tehtävistä erityisesti väestön toimeentuloon ja toimintakykyyn ja infrastruktuurin toimivuuteen liittyvät palvelut ja järjestelmät.

Yhteiskuntamme toiminnan ja väestön päivittäisen elämän sujumisen kannalta erilaisten teknisten järjestelmien toimivuus on ratkaisevan tärkeää. Kaupunkikonsernin vastuulla olevilla yhdyskuntateknisten palvelujen jatkuvuuden varmistamisella vaikutetaan merkittävästi talouden ja infrastruktuurin toimivuuden ja väestön toimintakyvyn turvaamiseen. Puhtaan veden saatavuus, energian takaaminen, palveluiden tarvitsemien kiinteistöjen kunnossapito ja liikennejärjestelmän toimivuus on mahdollisimman hyvin turvattava kaikissa oloissa. Turvalliset, luotettavat ja myös häiriötilanteiden varalta varmistetut tietojärjestelmät ovat keskeinen osa yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja turvaavaa infrastruktuuria.

Vantaan yhdyskuntateknisten palvelujen valmiussuunnitelmassa esitetään kaupungin asukkaiden elämän sujumisen kannalta tärkeiden, kaikkien yhdyskuntateknisten palveluiden varautuminen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin. Elintärkeistä yhdyskuntateknisten palvelujen tehtävistä huolehtivat kaupungin toimialat, kaupungin toimintoja hoitavat kuntayhtymät ja eräät kaupunkikonserniin kuuluvat yhtiöt. Vantaan kaupungin yhdyskuntateknisten palvelujen valmiussuunnitelmassa määritellään kaupunkikonserniin kuuluvien teknisen infrastruktuurin ylläpidon tehtäviä hoitavien organisaatioiden toiminnan periaatteet, yhteistyöjärjestelyt ja avaintehtävät häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Suunnitelmaan sisältyy mm. yleiskuvaukset Vantaan alueen vesi- ja jätehuollosta vastaavan Helsingin seudun ympäristöpalveluiden (HSY) sekä Vantaan alueen sähköjakelusta ja kaukolämmöstä vastaavan Vantaan Energia Oy:n konsernin varautumisjärjestelyistä.

Valmiussuunnitelmilla viranomaiset pyrkivät luomaan yhteiskunnalle edellytyksiä huolehtia välttämättömistä toiminnoista kaikissa oloissa. Valmiussuunnitelmat antavat myös pohjan muille normaalioloissa suoritettaville etukäteisjärjestelyille, kuten materiaalihankinnoille sekä henkilöstön varaamiselle, sijoittamiselle ja kouluttamiselle.

Valmiussuunnitelman on valmistellut työryhmä, jonka tehtävänä on ollut päivittää vuonna 2009 yhdyskuntateknisten palveluiden valmiussuunnitelma Vantaan valmiussuunnittelutyöryhmän ohjeiden mukaisesti. Työryhmän puheenjohtajana on toiminut kaupungininsinööri. Työryhmään ovat kuuluneet kaupungin valmiuspäällikkö sekä kuntatekniikan keskuksen, tilakeskuksen sekä pelastuslaitoksen edustajat. Työryhmä on kuullut mm. Vantaan Energian ja HSY:n valmiusasioiden vastuuhenkilöitä sekä muita asiantuntijoita. Valmiussuunnittelutyöryhmä on käsitellyt suunnitelman 8.11.2013 ja suunnitelma on esitelty Maankäytön, rakentamisen ja maankäytön toimialan (Mato) johtoryhmälle 8.1.2014.

Yhdyskuntateknisten palvelujen valmiussuunnitelma on hyväksytty kaupunkisuunnittelulautakunnassa 20.1.2014 § 9, teknisessä lautakunnassa 21.1.2014 § 11 sekä ympäristölautakunnassa 22.1.2014 § 5 ja se on esitetty edelleen kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi.

Suunnitelma-asiakirjat ovat viranomaisten poikkeusoloihin varautumisen salassa pidettävyyttä koskevien 24 § kohdan 8 mukaisesti salassa pidettäviä.

Valmiussuunnitelma on julkaistu extranetissä kaupunginhallituksen salaisissa aineistoissa.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 35

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään hyväksyä yhdyskuntateknisten palveluiden valmiussuunnitelma 2014.
Käsittely:
Merkittiin, että kaupungininsinööri Henry Westlin selosti asiaa kokouksen alussa.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
21 Yhdyskuntateknisten palveluiden valmiussuunnitelma 2014 (salassa pidettävä, JulkL (621/1999) 24.1 §:n 7,8 k)

Täytäntöönpano: Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot: Kaupungininsinööri Henry Westlin, puh. 09 8392 2427, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

36 §

Ympäristöraportti 2013

VD/331/11.00.05.00/2014
J-VN/SSK/JH/JB

Vantaan kaupungin ympäristökeskuksen vuosittain julkaisema ympäristöraportti on valmistunut. Ympäristöraporttiin on kerätty vuoden 2013 hyviä toimintatapoja ja kestävää kehitystä tukevia hankkeita Vantaalla. Lisäksi raportti sisältää vuoden 2012 kestävän kehityksen indikaattorit ja ympäristötilinpidon. Raportin liitteenä on yhteenveto ympäristövalituksista.

Ekologisen kestävyyden säilyttäminen kaupungissa on Vantaan ympäristöjohtamisen keskeinen tavoite. Kaupungin ekologisen kestävyyden ja ympäristönsuojelun edistämisen pitkän aikavälin linjaukset on esitetty Vantaan ympäristöpolitiikassa vuosille 2012–2020. Kaikki toimialat uusivat ympäristöohjelmansa, joiden pohjalta koottiin koko kaupungin yhteinen ympäristöohjelma vuosille 2013–2016. Siinä on esitetty 56 yksittäistä toimenpidettä, joilla edistetään muun muassa ilmastonmuutokseen sopeutumista, ekotehokasta kaupunkirakennetta ja ekosysteemipalvelujen säilymistä.

Vantaan kaupunki jatkoi aktiivista osallistumistaan erilaisiin kehitys- ja tutkimushankkeisiin, joissa on tavoitteena muun muassa hulevesitulvariskien alentaminen sekä energiankulutuksen ja sitä kautta kasvihuonekaasupäästöjen pienentäminen. Monissa tapahtumissa ja kampanjoissa neuvottiin ja kannustettiin kuntalaisia energiansäästöön ja muihin kestävän kehityksen ajatusta tukeviin toimintatapoihin. Alkuvuodesta 2013 valmistui EU:n ympäristödirektiivin mukainen meluntorjuntasuunnitelma, jossa haetaan ja esitetään keinoja meluhaittojen vähentämiseksi. Luonnonsuojelualueverkostoa täydennettiin edelleen.

Ekologisen kestävyyden yleiskuva Vantaalla pysyi lähes entisellään. Yleistä kehitystä kuvaavat indikaattorit eivät osoittaneet selvää kehityssuuntaa. Kasvihuonekaasujen kokonaispäästöt ovat viimeisen kymmenen vuoden aikana vuoroin nousseet ja vuoroin laskeneet. Vuonna 2012 päästöt pienenivät edellisvuodesta. Asukaskohtaisissa kasvihuonekaasupäästöissä jo useita vuosia kestänyt laskeva suunta jatkui myös vuonna 2012. Sen sijaan energian kokonaiskulutus kasvoi. Energian kulutus asukasta kohti on ollut viime vuosina hitaassa laskussa, mutta vuonna 2012 kulutus pysyi edellisvuoden tasolla.

Maankäytön ja kaupunkirakenteen kestävyyden indikaattorit näyttivät suotuista kehitystä. Jo useana vuonna lähes kaikki uudet asunnot ja muut rakennukset on rakennettu asemakaava-alueille, niin myös vuonna 2012. Viheralue tai julkisen liikenteen pysäkki löytyy kohtuullisen kävelymatkan päästä lähes jokaiselle vantaalaiselle. Palvelujen saavutettavuus pysyi ennallaan tai parani lähes kautta linjan, sillä mitattavista indikaattoreista ainoastaan kirjastojen ja kirjastoautojen pysäkkien saavutettavuus heikkeni.

Toiminnan kuormituksen ja ekotehokkuuden indikaattorit eivät ole viime vuosina osoittaneet mitään selvää kehityssuuntaa. Vuonna 2012 yhdyskunnan sähkön kulutus laski, kun se edellisenä vuonna nousi. Vedenkulutuksen suhteen kävi päinvastoin, ja vedenkulutus oli vuonna 2012 alhaisimmilla tasollaan vuosikausiin. Kaupungin omistamissa toimitiloissa jatkui pääosin hyvä kehityssuunta, ja sähkön ja veden ominaiskulutukset pienenivät. Sen sijaan lämmön ominaiskulutus kasvoi hieman jo toisena vuotena peräkkäin. Kaupunki-ilman laatu parani, mutta ravinnekuormitus Itämereen kasvoi.

Liikkumisen kestävyyden indikaattorit osoittivat henkilöautojen määrän kasvun aikaisempien vuosien tapaan. Vantaa on pääkaupunkiseudun kuntien joukossa omalla sataluvullaan henkilöautojen määrässä tuhatta asukasta kohti. Joukkoliikenteen käyttäminen on pysynyt jo useita vuosia tasaisena. Työsuhdematkalippujen käyttö lisääntyi vuonna 2012, joskin huomattavasti maltillisemmin kuin edellisenä vuonna.

Ympäristövastuullisen kulutuksen ja ympäristökasvatuksen indikaattorit kertovat pääosin hyvästä kehityksestä vuonna 2012. Ekotukikoulutettuja oli yhtä paljon kuin edellisenä vuonna, mutta ympäristösertifioitujen koulujen ja päiväkotien määrä kasvoi. Luontoretkille ja Ilmastoinfon tilaisuuksiin osallistuneiden määrä laski, mutta Vantaan luontokouluopetuksessa mukana olleiden määrä pysyi edellisvuoden tasolla.

Vantaan ympäristöraportti 2013 on luettavissa täällä:
www.vantaa.fi > Ympäristö ja luonto > Ympäristökeskus > Julkaisut > Tutkimukset, selvitykset ja raportit

Ympäristölautakunta 22.1.2014 § 10

Ympäristöjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi.
Päätös:
Päätettiin esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi.

———

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 36

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) merkitä ympäristöraportti 2013 tiedoksi ja
b) esittää ympäristöraportti 2013 kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
22 Ympäristöraportti 2013

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: ympäristösuunnittelija va. Jarmo Honkanen, puh. 09 8392 8331, etunimi.sukunimi(at)vantaa.fi

VANTAA

Vantaan ympäristöraportti

2013

Julkaisija Vantaan kaupunki, maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö, ympäristökeskus

Kannen kuva Lumivuoret ruohonkorsien ympärillä, Jarmo Honkanen

Taitto Jarmo Honkanen

Sarja C 11/2013

ISBN 978-952-443-459-1

Kaupunginjohtajan katsaus

Vantaa on suuri kaupunki ja sen ympäristövaikutukset ovat mittavat. Vantaa kuitenkin tiedostaa kokonsa ja merkittävät vaikutusmahdollisuutensa ympäristöasioissa. Niitä ohjaa kaupunkitasolla kaupunginvaltuuston kesäkuussa 2012 hyväksymä ympäristöpolitiikka, jonka linjaukset yltävät vuoteen 2020 asti.

Vantaan ympäristöpolitiikan hyvät linjaukset tulevat käytännön tasolle kaupungin uusimmassa ympäristöohjelmassa vuosille 2013–2016. Sen keskeisenä tavoitteena on kestävän kehityksen edistäminen.

Vantaan kaupunkitason ympäristöohjelman ja toimialojen omien ympäristöohjelmien toteutus näkyy niin kaupungin työntekijöiden kuin kaikkien kuntalaisten arjessa. Hyviä esimerkkejä on paljon. Siirtyminen sähköiseen arkistointiin tuo tehokkuutta ja säästää paperia. Katuvalaistuksessa luotetaan jatkossa yhä enemmän vähän energiaa kuluttaviin led-valaisimiin, ja rakennusten energiatehokkuutta parannetaan. Vantaan kaupunkikuvaan ilmestyy erilaisia sadepuutarhoja ja muita hulevesiratkaisuja, joilla varaudutaan lisääntyviin ja voimistuviin rankkasateisiin ja pyritään estämään pahojen kaupunkitulvien syntyminen.

Kestävää kehitystä kohti mennään monia reittejä, joskus kapeitakin polkuja. Kaupunkitasolla Vantaa on vastuunsa tuntien sitoutunut merkittäviin kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksiin kansainvälisillä ja kansallisilla sopimuksilla yhdessä muiden suurten kaupunkien kanssa. Tehtävää riittää vielä, mutta tahto saavuttaa tavoite on vahva. Internetkyselyssä kuntalaisilta saatu tuki Vantaan ympäristöohjelman päämäärille antaa uskoa ja intoa ympäristötyöhön, jossa tarvitaan koko kaupunkia, kaikkia sidosryhmiä ja jokaista kuntalaista.

Kari Nenonen
kaupunginjohtaja

VANTAAN KAUPUNKI
Ympäristökeskus
Pakkalankuja 5
01510 Vantaa

KUVAILULEHTI

Julkaisun päivämäärä
Joulukuu 2013

Tekijä: Jarmo Honkanen ja Tina Kristiansson

Julkaisun nimi: Vantaan ympäristöraportti 2013

Vantaan ympäristöraporttiin 2013 on koottu kuluneen vuoden aikana toteutuneita kestävää kehitystä tukevia hankkeita ja tapahtumia. Lisäksi raportti sisältää vuoden 2012 ekologisen kestävyyden indikaattorit ja ympäristötilinpidon. Indikaattorien laskentatapa ja ympäristötilinpito tehdään samalla tavalla Suomen kuudessa suurimmassa kaupungissa vertailun helpottamiseksi. Ympäristötilinpidon lukujen esitys myös noudattaa yleiseurooppalaista ympäristönsuojelutoimenpiteiden tilastoluokitusta sekä kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjetta.

Ekologisen kestävyyden säilyttäminen kaupungissa on Vantaan ympäristöjohtamisen keskeinen tavoite. Kaupunginvaltuuston hyväksymässä ympäristöpolitiikassa vuosille 2012–2020 on kaupungin pitkän aikavälin linjaukset ekologisen kestävyyden ja ympäristönsuojelun edistämiseksi. Vantaan uusi ympäristöpolitiikka on viesti siitä, että ympäristöasiat ovat kaupungissa tärkeässä asemassa ja että kaiken toiminnan lähtökohtana on ennakoiva asenne. Ympäristöpolitiikan linjaukset tuodaan käytännön tasolla kaupungin ympäristöohjelmassa vuosille 2013–2016, johon on koottu toimialojen ympäristöohjelmien kaupunkitasoiset tavoitteet.

Vantaan kaupunki on mukana useissa energiansäästöön tai muutoin kestävään kehitykseen tähtäävissä hankkeissa yhteistyössä muiden kaupunkien ja eri alojen tutkimuslaitosten kanssa. Paljon tehdään myös kaupungin sisällä. Kestävän kehityksen periaatteet näkyvät ja tuntuvat niin koko kaupungin toimissa kuin erillisissä toimipisteissä ja yksittäisissä tapahtumissa. Kestävä kehitys on luonnollinen osa toiminnan ideologiaa yhtälailla päiväkodissa, kirjastossa tai työpajassa. Koulutukset ja neuvonta sekä jalkautuminen erilaisiin talkoisiin kuuluivat osana kestävän kehityksen toimintaan.

Ekologisen kestävyyden yleinen kehitys polki lähes paikallaan. Kasvihuonekaasupäästöt ovat viimeisen kymmenen vuoden aikana olleet aaltoliikkeessä milloin laskien ja milloin nousten. Vuonna 2012 päästöt kokonaisuudessaan ja asukasta kohti pienenivät. Kokonaisenergiankulutus kasvoi, mutta asukasta kohti energiankulutus, joka on viime vuosina ollut hitaassa laskussa, pysyi edellisvuoden tasolla.

Maankäytön ja kaupunkirakenteen kestävyyden indikaattorit näyttävät hyvää kehitystä. Yleiskaavan keskeinen tavoite kaupunkirakenteen tiivistämiseksi ja eheyttämiseksi toteutuu rakentamisessa; jo useana vuonna lähes kaikki uudet asunnot ja muut rakennukset on rakennettu asemakaava-alueille, niin myös vuonna 2012. Viheralue tai julkisen liikenteen pysäkki löytyy kohtuullisen kävelymatkan päästä lähes jokaiselle vantaalaiselle. Palvelujen saavutettavuus pysyi ennallaan tai parani lähes kautta linjan, sillä mitattavista indikaattoreista ainoastaan kirjastojen ja kirjastoautojen pysäkkien saavutettavuus heikkeni.

Toiminnan kuormituksen ja ekotehokkuuden indikaattorit eivät ole viime vuosina osoittaneet mitään selvää kehityssuuntaa. Vuonna 2012 yhdyskunnan sähkön kulutus laski, kun se edellisenä vuonna nousi. Vedenkulutuksen suhteen kävi päinvastoin. Vuonna 2012 vedenkulutus oli alhaisimmilla tasollaan vuosikausiin. Kaupungin omistamissa kiinteistöissä jatkui sähkön ja veden ominaiskulutuksen väheneminen. Sen sijaan lämmön ominaiskulutus kasvoi hieman jo toisena vuotena peräkkäin. Ilmanlaatu parani, mutta jätevesikuormitus Itämereen kasvoi.

Liikkumisen kestävyyden indikaattoreista henkilöautojen määrä kasvoi aikaisempien vuosien tapaan. Vantaa on pääkaupunkiseudun kuntien joukossa omalla sataluvullaan henkilöautojen määrässä tuhatta asukasta kohti. Joukkoliikenteen käyttäminen on pysynyt jo useita vuosia tasaisena. Työsuhdematkalippujen käyttö lisääntyi vuonna 2012, joskin huomattavasti maltillisemmin kuin sitä edellisenä vuotena.

Ympäristövastuullisen kulutuksen ja ympäristökasvatuksen indikaattorit vuodelta 2012 kertovat hyvästä kehityksestä. Paperin kokonaiskulutus kaupungin työpaikoilla väheni, keskitetysti kilpailutettavista hankinnoista jo puolessa ympäristönäkökohdat oli ratkaiseva tekijä tai huomioitu pisteytyksessä, ympäristösertifioitujen koulujen ja päiväkotien määrä kasvoi. Ekotukihenkilökoulutus jatkui edellisvuoden tasolla ja samalla ekotukihenkilöiden määrä kaupungin työpaikoilla nousi uuteen ennätykseen. Luontoretkille ja Ilmastoinfon tilaisuuksiin osallistuneiden määrä laski, mutta Vantaan luontokouluopetuksessa mukana olleiden määrä pysyi edellisvuoden tasolla.

Asiasanat: ympäristöraportti, ympäristöindikaattorit, ympäristön seuranta, kestävä kehitys

Julkaisija: Vantaan kaupungin ympäristökeskus

Sarjan nimi: C 11/2013

ISBN 978-952-443-459-1 Kieli: suomi

Kokonaissivumäärä: 50 + liite

Sisällysluettelo

1 Johdanto 4

2 Vantaan kaupunkiorganisaatio 5

3 Ympäristöjohtaminen Vantaalla 6

4 Kestävän kehityksen edistäminen 8
4.1 Yleisen kehityksen edistäminen 8
4.2 Maankäytön ja kaupunkirakenteen kestävyyden edistäminen 11
4.3 Toiminnan kuormituksen vähentäminen ja ekotehokkuuden edistäminen 16
4.4 Liikkumisen kestävyyden edistäminen 19
4.5 Ympäristövastuullinen kulutus ja ympäristövalistuksen edistäminen 20

5 Vantaalaiskertomuksia 24
5.1 Vantaan Valo - polku työelämään 24
5.2 Siimapuiston kestävä kehitys 26
5.3 Tuunasimme Hakunilan kirjaston uudeksi! 28

6 Vantaan ekologinen kestävyys 30
6.1 Yleinen kehitys 30
6.2 Maankäytön ja kaupunkirakenteen kestävyys 33
6.3 Toiminnan kuormitus ja ekotehokkuus 35
6.4 Liikkumisen kestävyys 40
6.5 Ympäristövastuullinen kulutus ja ympäristökasvatus 41

7 Ympäristötilinpito 2012 43
7.1 Ympäristötuotot 43
7.2 Ympäristökulut 44
7.3 Ympäristöinvestoinnit 45
7.4 Ympäristötuotot, -kulut ja -investoinnit aihealueittain 46

8 Kirjallisuus 50

Liite: Ympäristövalitukset Vantaalla 51

1 Johdanto

Vantaan ympäristöraportissa 2013 esitellään tietoja niistä kaupunkiorganisaation ohjelmista ja toimenpiteistä, joilla kaupunki on sitoutunut kestävään kehitykseen. Raporttiin on myös koottu tilastotietoja muuttujista, joilla on merkitystä arvioitaessa Vantaan kaupungin onnistumista kestävän kehityksen tavoitteissaan.

Ympäristöasiat ja kestävä kehitys ovat nykyisin kiinteä osa kaikkea kaupungin toimintaa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuonna 2012 Vantaan ympäristöpolitiikan vuosille 2012–2020. Ympäristöpolitiikassaan Vantaan kaupunki pitää toimintaperiaatteena kestävää kasvua kohti hiilineutraaliutta ja ympäristövastuun kantoa kaikessa päätöksenteossa ja toiminnassa. Näissä sitoumuksissa riittää haastetta, ja hyvä ympäristöjohtaminen onkin avainasemassa tavoitteisiin pääsemiseksi.

Vantaan kaupungin toimialat tekivät uudet ympäristöohjelmat vuosille 2013–2016. Niiden pohjalta koottiin koko kaupunkia koskeva yhteinen ohjelma: Vantaan kaupungin ympäristöohjelma 2013–2016.

Vantaan kaupunki on mukana Suomen kuuden suurimman kaupungin työryhmässä, joka kehittää ja yhtenäistää ympäristöraportointia. Vantaalla vuoden päätteeksi koottavan ympäristöraportin rinnalla julkaistiin alkusyksyllä suppeampi ympäristökatsaus. Vuonna 2013 ilmestyi myös *ympäristön tila* -raportti.

KUVA: Jarmo Honkanen

Kuva 1. Pakkaspäivä Vantaanjoella.

2 Vantaan kaupunkiorganisaatio

Vantaan kaupunkiorganisaatio uudistettiin vuoden 2013 alussa. Organisaatiossa on nyt viisi toimialaa, jotka ovat kaupunginjohtajan toimiala, konserni- ja asukaspalveluiden toimiala, sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala, sivistystoimen toimiala sekä maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala. Kaupunkiorganisaatioon kuuluvat myös Vantaan kaupungin omistamat liikelaitokset: Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, Suun terveydenhuollon liikelaitos ja Vantaan työterveysliikelaitos.

Vantaan kaupungilla on joko suoraan tai tytäryhteisöittensä kautta määräysvalta lähes sadassa osakeyhtiössä, säätiössä, yhdistyksessä ja muissa yhteisöissä. Sen lisäksi Vantaan kaupunki on osakkaana kuntayhtymissä ja muissa yhteisöissä.

Vantaan kaupunki	
Väestö 1.1.2013	205 312
Kokonaispinta-ala (maapinta-ala)	240,4 km^2 (238,4 km^2)
Väestöntiheys (as/maa-km^2)	854
Kaupungin henkilöstömäärä 31.12.2012	10 298 (vakituisia: 8 483)

Lähde: Vantaan kaupunki

Elinkeinorakenne, työpaikkojen määrä toimialoittain 31.12.2011			
Yhteensä, kpl	105 995		
Maatalous, metsätalous ja kalatalous	300	Kiinteistöalan toiminta	729
Kaivostoiminta ja louhinta	84	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	5 523
Teollisuus	12956	Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	8 633
Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	350	Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	4 070
Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito	703	Koulutus	3 905
Rakentaminen	7 679	Terveys- ja sosiaalipalvelut	9 132
Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	23 354	Taiteet, viihde ja virkistys	1 513
Kuljetus ja varastointi	16 802	Muu palvelutoiminta	2 198
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	4 082	Kotitalouksien toiminta työnantajina	0
Informaatio ja viestintä	2 008	Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta	16
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	860	Toimiala tuntematon	1 098

Lähde: Tilastokeskus Työssäkäyntitilasto
(c) Tilastokeskus - Statistikcentralen

Talous	Vuosi 2011	Vuosi 2012
- vuosikate/poistot	120,2 %	94,6 %
- investointien tulorahoitus	46,0 %	40,5 %
- lainat (€/asukas)	4 225,5 €	4 642,4 €
- konsernilainat (€/asukas)	8 550,8 €	8 984,2 €

Lähde: Vantaan kaupunki

3 Ympäristöjohtaminen Vantaalla

Ympäristöjohtamisen keskeinen tavoite on ekologisen kestävyyden ylläpitäminen ja edistäminen. Kestävä kehitys on myös yksi kaupungin kolmesta arvosta innovatiivisuuden ja yhteisöllisyyden ohella.

Vantaan visio:
”Vantaa on asukkaille ja yrittäjille Suomen vetovoimaisin ja kansainvälisin kotikaupunki, joka toimii kestävän kehityksen suunnannäyttäjänä.”

Kestävän kehityksen arvo:
”Turvataan hyvät elinmahdollisuudet nykyisille ja tuleville sukupolville. Ratkaisuissa ja päätöksenteossa huomioidaan ekologiset näkökulmat, oikeudenmukaisuus ja pidetään talous tasapainossa.”

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 17.6.2013 valtuustokauden 2013–2016 strategian. Strategiassa on yhtenä painopistealueena mainittu kaupunkirakenteen eheyttäminen. Eheä yhdyskuntarakenne tiivistää rakennettuja alueita ja mahdollistaa yhtenäisen jatkuvan viheralueverkoston toimivine ekologisine yhteyksineen. Viheralueet ovat helposti asukkaiden saavutettavissa ja auttavat varmistamaan terveellisen sekä viihtyisän elinympäristön säilymisen. Eheä kaupunkirakenne edistää ilmasto- ja energiatavoitteiden saavuttamista ja parantaa sopeutumista ilmastonmuutokseen. Tiivis rakentaminen ja tehokas joukkoliikenne kulkevat käsi kädessä, ja riittävä viheralueiden verkosto tehostaa hulevesien imeytymistä.

Vantaalla toteutetaan vuonna 2012 kaupunginvaltuustossa hyväksyttyä ympäristöpolitiikkaa vuosille 2012–2020. Ympäristöpolitiikan linjaukset näkyvät vuonna 2013 hyväksytyissä kaupungin sekä toimialojen ympäristöohjelmissa.

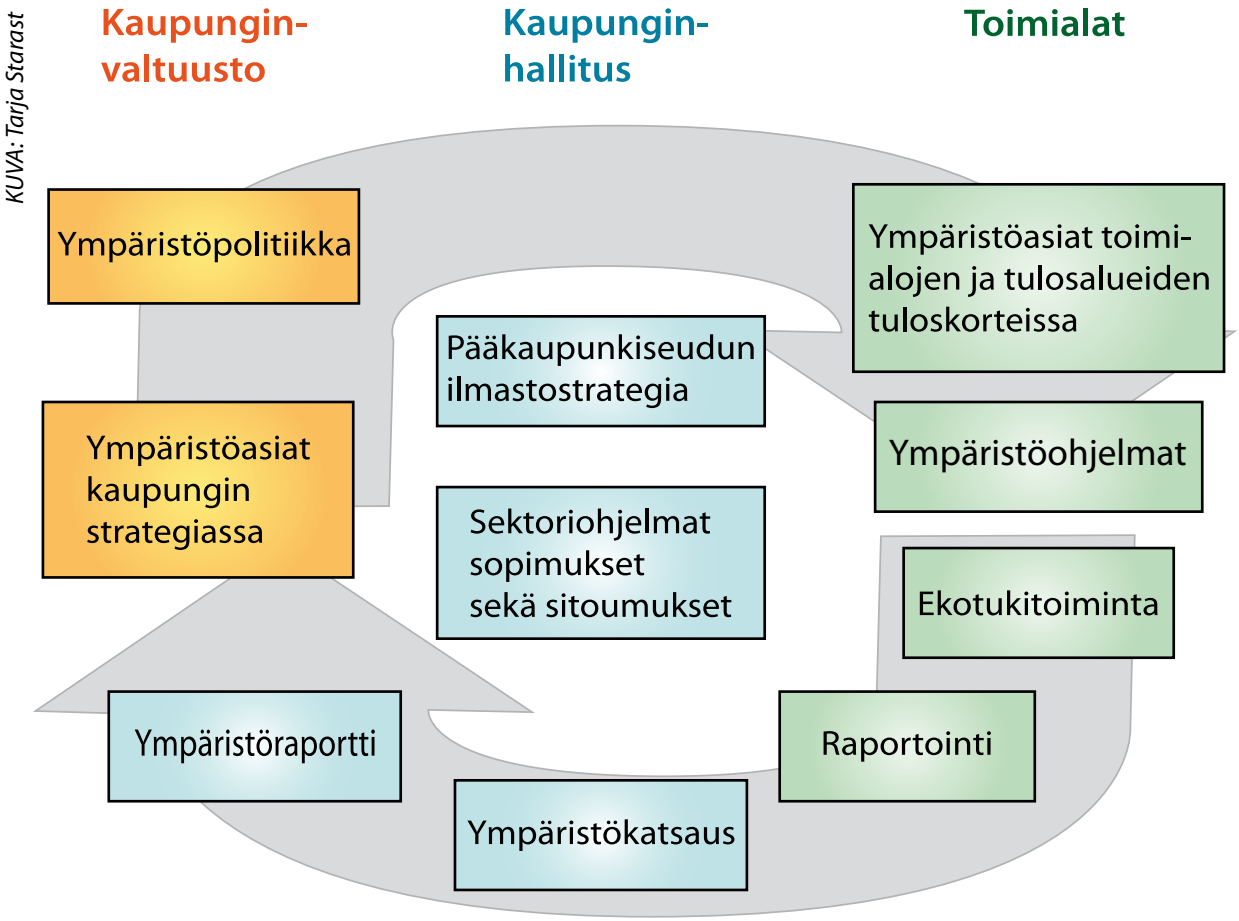

Kuva 2. Ympäristöjohtaminen Vantaalla.

Kaupungin ja toimialojen ympäristöohjelmat vuosille 2013–2016 pyrkivät osaltaan vastaamaan vakaviin ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen, luonnonvarojen kestämätön käyttö ja luonnon monimuotoisuuden säilyminen. Lisäksi ohjelmien tavoitteiden ja toimenpiteiden avulla pyritään täyttämään sovitut tavoitteet sekä kansainvälisten ja kansallisten sitoumusten velvoitteet. Kaupungin ympäristöohjelmassa on kuuden eri päämäärän alla kaikkiaan 56 tavoitetta.

Tavoitteita ja toimenpiteitä seurataan ja arvioidaan. Se on keskeinen osa ympäristöjohtamista Vantaalla, niin kuin on myös ympäristöjohtamisen jatkuvan parantamisen periaate.

- Vantaan ympäristöpolitiikka 2012–2020
  - Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 18.6.2012.
  - Ympäristöpolitiikan toimintalinjauksena on, että Vantaa kasvaa kestävästi kohti hiilineutraaliutta ja kaupunki kantaa ympäristövastuuta kaikessa päätöksenteossaan ja toiminnassaan.
- Pääkaupunkiseudun ilmastostrategia 2030 ja sen tarkistetut tavoitteet 2012/2013
  - Tavoitteiden mukaan pääkaupunkiseutu on hiilineutraali vuonna 2050 ja kasvihuonekaasupäästöt vähenevät vuoteen 2020 mennessä 20 prosenttia vuoden 1990 tasosta.
- Kaupunginjohtajien ilmasto- ja energiasopimus (Covenant of Mayors)
  - Sopimus edellyttää CO_2-päästöjen ja energiankulutuksen vähentämistä vähintään 20 prosenttia vuoteen 2020 mennessä verrattuna vuoteen 1990.
- Kaupunginjohtajien ilmastoverkoston aloitteet
  - Verkostoon kuuluvat Espoon, Helsingin, Oulun, Tampereen, Turun ja Vantaan kaupungit.
  - Kaupunginjohtajien kahteen yhteiseen kannanottoon liittyy yhteensä kymmenen aloitetta. Ne koskevat paikallisen energiaviisaan rakentamisen tiekartan laatimista (ERA 17), rakennusvalvonnan kehittämistä ennakoivan laadunvalvonnan suuntaan, energia- ja ilmastoneuvonnan edistämistä asuinalueilla, investointien ilmastovaikutusten budjetointia, ekotukitoiminnan levittämistä, matkustustarpeen vähentämistä, kasvihuonekaasujen vähentämismahdollisuuksien selvittämistä 30 % vuoteen 2020 mennessä, valtion ilmastokumppanuusaloitteen tukemista, vähäpäästöisten autojen käyttöönottoa suurissa kaupungeissa sekä ilmastoyhteistyön lisäämistä kaupunkien ja pienten sekä keskisuurten yritysten välillä.
- KETS, kuntien energiatehokkuussopimus
  - Kaupungin ja TEM:n välillä solmittu sopimus energiansäästön tehostamisesta.
- Pääkaupunkiseudun ilmastonmuutokseen sopeutumisen strategia
  - Linjauksena, että ilmastonmuutokseen sopeutuminen otetaan keskeiseksi lähtökohdaksi yhdyskuntien suunnittelussa, rakentamisen ohjauksessa ja teknisten verkostojen kehittämisessä.

4 Kestävän kehityksen edistäminen

4.1 Yleisen kehityksen edistäminen

Tulevaisuuden päättäjiä Lasten ja nuorten Vantaassa

Lasten ja nuorten Vantaa on toimintaohjelma, jonka tavoitteena on lisätä lasten ja nuorten, eli tulevaisuuden päättäjien, mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa heitä koskeviin päätöksiin.

Lasten ja nuorten Vantaa aloitti vuonna 2010. Nyt on menossa toinen toimintaohjelma, joka on laadittu vuosille 2013–2016. Ohjelmaan on koottu toimenpiteitä, joilla pyritään tietojen, kansalaistaitojen ja -toiminnan sekä yhteistyön lisäämiseen, vaikutetaan asenteisiin ja ylläpidetään ja kehitetään erilaisia vaikuttamistapoja.

Toimintaohjelman laatimisen pohjaksi lapsilta ja nuorilta kysyttiin heidän haluaan osallistua ja vaikuttaa heitä itseään koskeviin päätöksiin. Yli puolta vastaajista kiinnosti etenkin koulu- ja opiskelumaailman selä vapaa-ajan toimintaan vaikuttaminen. Suosituimpia tapoja olisivat muun muassa palautteiden antaminen sekä kirjoittaminen ja keskusteleminen sosiaalisessa mediassa.

Joustavuutta asiointiin e-palveluilla

Vantaan kaupunki kehittää ja parantaa sähköistä asiointia. Keväällä 2013 valmistuneessa tutkimuksessa todettiin uuden teknologian merkittävästi helpottavan uusien palvelumallien käyttöönottoa. Erityisesti asiakaspalvelun saralla sähköinen asiointi avaa paljon mahdollisuuksia. Niitä myös kuntalaiset toivoivat Suomen PwC:n ja Elisan tekemän selvityksen mukaan.

Sähköisen asioinnin parantaminen vastaa kuntalaisten toiveisiin. Sähköisen asioinnin kautta voi hoitaa koko joukon erilaisia asioita, kuten varata ajan terveyskeskukseen, uusia reseptejä, täyttää hakemus esiopetukseen tai tehdä meluilmoituksen. Lähetä-painike lähettää täytetyn e-lomakkeen suoraan oikealle viranhaltijalle, ja onnistuneesta lähetyksestä tulee aina automaatti-ilmoitus lähettäjälle. Sähköiset e-lomakkeet löytyvät Vantaan kaupungin Verkkoasiointi-internetsivuilta.

ASIAA! paneutuu energiankäyttöön

Anu Norros

Pääkaupunkiseudulla jatkuu kuluttajien energianeuvontaan paneutuva ASIAA!-hanke. Sen tavoitteena on auttaa asukkaita energian säästöön neuvonnan, yhteisöllisen tekemisen ja tiedottamisen keinoin. Saatuja kokemuksia hyödynnetään alue- ja maakuntatasolla energianeuvonnassa.

KUVA: Pekka Turttiainen, Vantaan kaupungin aineistopankki

Kuva 3. Palautteen antaminen, yhteydenpito ja muu asiointi hoituu helposti internetin kautta.

KUVA: Anu Norros

Kuva 4. Kytöpuiston koulun oppilaat muun muassa ideoivat keinoja energiansäästöön ASIAA!-hankkeen ja Vantaan nuorisotoimen järjestämällä energialeirillä.

ASIAA!–hankkeen työntekijät ovat pitäneet Vantaalla muun muassa energialuentoja ja energiaklinikoita tapahtumissa. Energiaklinikalla asukkaat saavat tietoa energiankulutuksen tehostamisesta ja voivat tutustua eri lamppuvaihtoehtoihin ja kulutusmittareihin. Energiaklinikalla on tavoitettu paljon kävijöitä ja energiatietouden jakamista jatketaan ASIAA!-hankkeen keston ajan vuoden 2016 loppuun asti.

Myös Rekolan koulun oppilaille järjestettiin energiapajat, joissa kaikki koulun luokat kävivät vuorollaan pohtimassa sitä, mihin päivän aikana kuluu energiaa ja miten kulutusta voisi vähentää. Muuta energiakysymyksiä ruotivaa toimintaa ovat energialuennot, vapaaehtoisista ”energiatukihenkilöistä” muodostettava neuvojaverkosto, näyttelyt, retket ja yhteistyöhankkeet. Myös energiaviestintää kehitetään kaiken aikaa.

Energiatietoutta peruskoululaisille

ASIAA!-hanke ja Vantaan nuorisotoimi järjestivät kesäkuussa energialeirin Kytöpuiston koulun toisen ja kolmannen luokan oppilaille. Mukana oli 20 innokasta koululaista. Tapahtuman tavoitteena oli ympäristökasvatuksen lisäksi tarjota toimintaa lapsille kesäloman aikana. Leirin aikana tutustuttiin energia-asioihin muun muassa vierailemalla Harakan saaressa, Vantaan luontokoulussa, Kierrätyskeskuksessa ja Heurekassa. Oppilaat suunnittelivat leirin lopussa energiansäästökampanjan, joka käynnistetään koululla lukuvuoden 2013-2014 aikana.

Ekokompassi vakiintumassa

Keskisuurille ja pienille yrityksille kehitetty kevennetty ympäristöasioiden hallintajärjestelmä Ekokompassi on vakiintumassa osaksi Ilmastoinfon toimintaa. Ekokompassi tukee ja kannustaa yrityksiä liiketoiminnassaan ekotehokkuuteen, joka parantaa ympäristön tilaa. Samalla vahvistuu alueen elinvoima ja kilpailukyky, kun ympäristövaatimukset tulevat yhä tärkeämmäksi osaksi yritystoimintaa. Jätteiden vähentäminen ja lajittelu sekä energiansäästö voivat tuoda yrityksille mukanaan suuriakin kustannussäästöjä.

Vantaan kaupunki myönsi Ekokompassi-todistukset kuudelle vantaalaisyritykselle tilaisuudessa 15.10.2013. Palkitut yritykset ovat Hotel GLO Airport, Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy:n Koivukylän toimipiste, siivousalalla toimiva H&A Team Oy ja Tikkurilan Paino Oy. Elämystuotannossa mukana oleva Go Experience sekä logistiikka-alan Hakonen Solutions saivat nyt toistamiseen Ekokompassi-todistuksen.

Ekokompassi-palvelun kehittämishankkeessa luotiin pienten yritysten energiakartoitukseen työkalu *Ekokompassin Energiasuunta*. Sitä aletaan markkinoida vuonna 2014. Hanke sai maakunnan kehittämisrahaa.

Lähde: ERA17/Leena Ahveninen

Kuva 5. Ekologisuus on hyvä kilpailuvaltti.

Greening events - From guidelines to practice

Greening events -hankkeessa etsitään hyviä toimintatapoja ympäristöasioiden hallintaan yleisötapahtumissa. Hankkeen tavoitteena on luoda toimintamalli, jolla pääkaupunkiseudun tapahtumat saadaan järjestettyä kestävän kehityksen mukaisesti. *Greening events* -hengen mukaisesti järjestettävissä tapahtumissa osallistujat pääsevät vaikuttamaan omaan kaupunkiympäristöönsä ja saavat samalla tietoa ympäristöasioista ja näkökulmaa kestävään kehitykseen.

Kesän 2013 *Greening events* -tapahtuma Vantaalla oli Suomen ensimmäisen virallisen merkatun maastopyöräradan avajaiskilpailut Vierumäessä. Kilparadan vauhdikkaan menon lisäksi viikonlopun tapahtuman noin viisisataapäinen osallistujajoukko näki ja koki käytännön tasolla kestävän kehityksen sanomaa. Esimerkiksi jätteiden lajitteluun oli kiinnitetty huomiota. Tarjolla oli myös reilun kaupan tuotteita.

Vuonna 2012 aloitettu pääkaupunkiseudun yhteinen *Greening events* -hanke kestää vuoden 2014 puoleen väliin. *Greening events* saa rahoitusta Uudenmaan ELY-keskukselta ja Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR).

KUVA: Tiina Piiroinen

Kuva 6. Vierumäen maastopyöräkilpailuissa kisayleisöä muistutettiin oikeanlaisesta jätteiden lajittelusta.

Palveluhankintojen ekologiaa sosiaali- ja terveystoimessa

Ympäristöasiat ovat entistä tärkeämpiä perusteita sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan hankinnoissa. Palveluntarjoajan on osoitettava tarjouksessaan ympäristöasioiden ja kestävän kehityksen huomioon ottaminen ja sen mukaiset toimenpiteet. Esimerkiksi kotihoidon kauppapalvelun kilpailutuksissa kiinnitetään erityishuomiota palveluntarjoajan ekotehokkuuteen toiminnassaan; miten kuljetusreitit on suunniteltu, miten kuljettajat on ohjeistettu ajamaan taloudellisesti ja minkälainen on kalusto ja miten sitä huolletaan.

4.2 Maankäytön ja kaupunkirakenteen kestävyyden edistäminen

Maapolitiikalla kohti hyvää kehitystä

Vantaan kaupungin maapoliittiset linjaukset maankäytön suunnittelulle ja maanhankinnalle vuosille 2013–2016 hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 17.6.2013. Kaavoituksen kautta kaupunki vaikuttaa kehitykseensä merkittävästi. Uusien asuinalueiden ja asuntojen, teiden sekä kaiken muunkin infrastruktuurin rakentaminen järkevästi toimivaksi kokonaisuudeksi olemassa olevan kaupunkirakenteen kanssa vaatii tarkkaa ja kokonaisvaltaista sekä jatkuvaa suunnittelua.

Vantaan kaupungin maapolitiikan keskeisiä tavoitteita ja niiden toteuttamisen keinoja ovat muun muassa kaavoituksen kehittäminen parantamalla yhteistyötä kaupungin sisällä, arvioimalla maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti yleiskaavan ja asemakaavojen ajantasaisuutta sekä lisäämällä asuntorakentamiseen asemakaavavarantoa viideksi vuodeksi.

Vantaa asemakaavoittaa ensisijaisesti omistamiaan maita. Tällä hetkellä painopistealueita ovat Aviapolis ja Vantaan Akseli. Asuntotuotannossa pyritään kohtuuhintaiseen mutta samalla omaleimaiseen ja laadukkaaseen suunnitteluun ja rakentamiseen. Tässä käytetään hyödyksi Leinelän ja Kivistön kokemuksia. Hyvien liikenneyhteyksien varrella sijaitsevalle Vantaan Akselin alueelle lentoaseman ja Vuosaaren sataman välissä tulee erityisesti logistiikan, kaupan ja teollisuuden yritysalueita.

Olemassa olevia keskustoja kehitetään ja täydennysrakentamista tehdään erityisesti pääradan ja vuonna 2015 liikenteelle avattavan kehäradan asemien tuntumassa. Rakentamisen keskittäminen hyvien liikenneyhteyksien varrelle ja täydennysrakentaminen jo rakennetuilla alueilla eheyttää kaupunkirakennetta, joka on Vantaan ympäristöpolitiikan keskeinen tavoite.

KUVA: Sakari Manninen, Vantaan kaupungin aineistopankki

Kuva 7. Aviapoliksen toimistorakennuksia Kehä III:n varressa.

KUVA: Sinikka Rantalainen

Kuva 8. Tikkurilantien varren hulevesitutkimus on osa HULEGREEN-hanketta.

ILKKA-hankkeella ilmastonkestävyyttä

Vantaan kaupunki on mukana monessa kaupunkisuunnitteluun liittyvässä kestävän kehityksen hankkeessa. Yksi näistä hankkeista on *Ilmaston kestävä kaupunki -työkaluja suunnitteluun* (ILKKA). Laajalla hankkeella on monta ohjelmakohtaa, ja Vantaalla keskitytään muun muassa Vantaanjoen valuma-alueen pinnoitettujen alueiden sekä tulvariskialueiden kartoittamiseen. Hankkeen aikana on tavoitteena luoda ohjeistus, minkälainen viheralue olisi hyvä hulevesien imeyttämisen kannalta ja millaisia pinnoitteita esimerkiksi katu- ja piha-alueilla tulisi käyttää hulevesitulvariskien pienentämiseksi.

ILKKA-hanke toteutetaan vuosina 2012–2014. Hankkeeseen osallistuvat Vantaan lisäksi Helsingin, Lahden ja Turun kaupungit, HSY, Ilmatieteen laitos ja Turun yliopisto. Yhtenä rahoittajana on Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR).

Hulevedet

Vantaan kaupungin hulevesiohjelman (2009) linjaukset näkyvät ja toteutuvat uusissa asemakaavoissa. Pyrkimyksenä on hulevesien käsittely syntypaikoillaan niin, että estetään hulevesitulvien syntyminen ja saadaan puhdistettua haitalliset aineet hulevesistä ennen niiden pääsemistä vesistöön. Vuoden 2013 merkittäviä hulevesikohteita ovat Meiramitien ja Tikkurilantien varteen toteutetut biosuodatusalueet.

Vantaan kaupunki on ollut ja on mukana hulevesitutkimushankkeissa, joissa tutkitaan ja etsitään Suomen olosuhteisiin parhaiten sopivia hulevesiratkaisuja. Helsingin yliopiston vetämän *Viides ulottuvuus* -viherkattoprojektin ensimmäiset tutkimustulokset Ikano Centerin viherkattokohteesta on tarkoitus saada vuoden 2013 aikana.

Tikkurilantien varteen valmistuivat syksyllä 2013 sadepuutarhapilottikohteet Suomen ympäristökeskuksen toteuttamassa HULEGREEN-hankkeessa, jossa selvitetään kasvillisuudeltaan sekä rakenne- ja materiaaliratkaisultaan erilaisten biosuodatuspainanteiden tehoa hulevesien käsittelyssä.

Meiramitien hulevedet biosuodatusaltaisiin

Meiramitiellä hulevedet kulkevat tästedes biosuodatusaltaiden kautta. Hulevesitulvariskit vähenevät, kun sade- ja sulamisvedet ohjataan hallitusti biosuodatusaltaiden painanteisiin. Niiden kasvillisuus ja maanpinnan alapuoliset rakennekerrokset myös sitovat hulevesien mukana liikenneväylältä kulkeutuvia epäpuhtauksia.

KUVA: Sinikka Rantalainen

Kuva 9. Meiramitiellä hulevedet ohjataan ajoradalta viereiselle viheralueelle.

Maankäytön suunnittelun ja rakentamisen ekotehokkuuden kehittäminen

Vantaan kaupunki on mukana kahdessa hankkeessa, joissa kehitetään työkaluja maankäytön suunnittelun ekotehokkuuden ja ilmastovaikutusten arviointiin. KEKO-projektissa on tavoitteena luoda yhdyskuntasuunnitteluun tehokas ja helppokäyttöinen alueellisen ekotehokkuuden arviointityökalu. Se valmistuu vuonna 2014. Toisessa hankkeessa on tehty selainpohjainen hiililaskentatyökalu, joka on suunniteltu asuinaluetason kokonaisuuksien vertailuihin. Se otetaan käyttöön Vantaalla vuonna 2014.

Omistajuus kestävässä rakentamisessa -hankkeessa (OKRA) Vantaalla on muun muassa selvitetty, missä talo- ja asumistyypeissä energiankulutus henkeä kohti on suurin, sekä etsitty kustannustehokkaimmat keinot korjata olemassa olevaa rakennuskantaa. Lisäksi kehitettiin menetelmää rakennusten elinkaaren aikaisen hiilijalanjäljen ja energiankulutuksen laskemiseksi. Laskentaa käytettiin asuntomessualueen tonttihaussa. Laskennan tuloksia ei kuitenkaan käytetty valintaperusteena.

Suuri puinen kerrostalo

Vantaan asuntomessuille vuonna 2015 rakennetaan Pohjoismaiden suurin puinen asuinkerrostalo, joka on samalla Suomen ilmastoystävällisin kerrostalo. Se tuli jaetulle ensimmäiselle sijalle rakennuksen hiilijalanjälkeä mittaavassa kilpailussa, jonka järjestivät Rakennusteollisuus RT ja Green Building Council Finland. Hyvä suunnittelu ja oikeanlaiset energiaratkaisut pienentävät rakennuksen hiilijalanjäljen puoleen keskimääräisestä tasosta.

Suomessa on aikaisemminkin tehty kaikessa hiljaisuudessa kerrostaloja puusta, mutta Vantaan asuntomessujen puinen kerrostalo tullaan esittelemään julkisesti. Rakennukseen valmistuu 186 asuntoa enimmillään jopa seitsemään kerrokseen. Rakennus tulee olemaan puurakentamisessa uranuurtaja edistyksellisine teknillisine ratkaisuineen. Samalla toivotaan, että asuntomessujen puukerrostalo herättäisi kysyntää uusille puisille kerrostaloille ja saisi puurakentamisen sillä saralla nousuun.

Päätös puurakenteisesta kerrostalosta asuntomessuille julkistettiin kesällä 2013. Kerrostalon rakentamisesta vastaa Rakennusliike Reponen Oy. Rakennuttajina ovat TA-asumisoikeus Oy ja Suomen Vuokrakodit.

KUVA: Vuorelma Arkkitehdit

Kuva 10. Havainnekuva Vantaan asuntomessuille vuonna 2015 rakennettavasta asuintalosta, joka on valmistuessaan Suomen ilmastoystävällisin kerrostalo ja Pohjoismaiden suurin puukerrostalo.

Meluntorjunnan toimintasuunnitelma

Vantaalla valmistui EU:n ympäristödirektiivin mukainen meluntorjunnan toimintasuunnitelma vuosille 2013–2017. Toimintasuunnitelman toimenpiteillä ehkäistään ja vähennetään meluhaittoja asukkaille. Meluselvityksen mukaan Vantaalla altistuu päivittäin yli 55 desibelin päivä-ilta-yömelutasolle L_{den} peräti 94 000 asukasta. Tästä tieliikenteen osuus on noin 77 500, raideliikenteen yli 9 000 ja lentomelun osuus noin 7 400 asukasta.

Meluntorjunnan viisivuotiskauden suunnitelmassa meluhaittojen vähentämiseen käydään monin keinoin teknisten ja taloudellisten mahdollisuuksien mukaan. Kaavoitus ja sen kautta maankäytön ja liikenteen suunnittelu ovat tärkeässä osassa. Kaupunki laatii kaavoitukseen ohjeistuksen, miten huomioida meluntorjunta. Ohjeistus meluntorjuntaan tehdään myös pientaloasujille ja -rakentajille. Muita meluntorjunnan keinoja ovat muun muassa katujen meluesteiden rakentaminen, katujen nopeusrajoitusten alentaminen ja melua vaimentavien päällysteiden käyttö. Tämän lisäksi määritetään kaupunkitasolla merkittävät hiljaiset alueet, joiden säilyminen pyritään turvaamaan.

Kuva 11. Vantaan meluntorjunnan toimintasuunnitelman kansi.

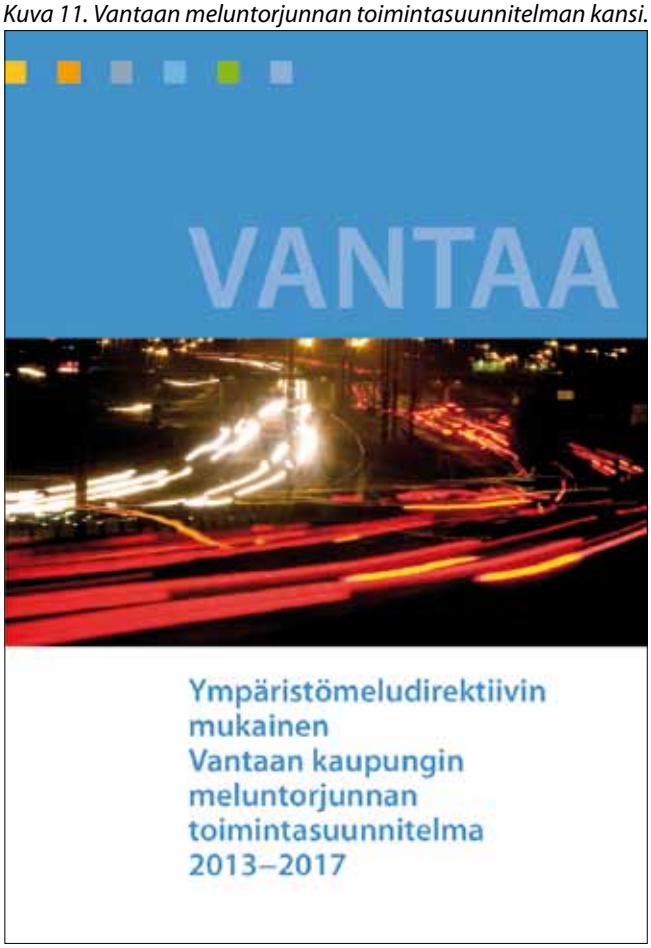

Meluntorjunta vastaa osaltaan Vantaan strategiaan tarjota asukkailleen hyvä elinympäristö. Meluntorjunnan pitkän aikavälin tavoitteena on melutasojen pudottaminen asuinalueilla ja muissa herkissä kohteissa. Ensisijaisina kohteina ovat alueet, missä asukkaat altistuvat yli 65 desibelin melulle ja missä melulle altistuvia on paljon. Yhtälailla on tärkeää säilyttää hiljaisia tai edes suhteellisen hiljaisia alueita. Keskeisiä tavoitteita ovat myös meluntorjunnan huomioon ottamisen edistäminen yhdyskuntasuunnittelussa sekä laajan meluntorjunnan keinovalikoiman vakiinnuttaminen.

Lammaskatraan työsarka

Tikkurilan keskuspuistossa aloitti alkukesällä lähes kolmikymmenpäinen lammaskatras laidunnusurakkansa umpeen kasvavan peltomaiseman pelastamiseksi. Keskuspuiston peltoalueita on viljelty jo 1600-luvulla, joten avoimen maiseman säilyminen on kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti tärkeää.

Lampaille aidattiin noin kolmen hehtaarin laajuinen laidunalue. Alkuperäisrotua olevat suomenlampaat saatiin lainaan Haltialan tilalta Helsingistä. Laiduntavat lampaat piristivät maisemassa ja tekivät samalla arvokasta maisemanhoitotyötä pensaita ja ruohovartisia kasveja syöden. Tarkoitus on, että lampaita laiduntaisi Vantaan kaupungin viheralueilla myös tulevina vuosina.

Kuva 12. Lammaskatras suuntaa päättäväisenä joukkona uusille laidunmaille Gumle-pässin valvovan katseen alla.

KUVA: Pertti Raami, Vantaan kaupungin aineistopankki

Uusi luonnonsuojelualue Vantaan Riipilään

Vanhojen metsien suojeluohjelmassa ollut Riipilänmetsä rauhoitettiin luonnonsuojelualueeksi. Rauhoituspäätös noin 7,7 hehtaarin reheväkasvuisesta metsäalueesta tehtiin Uudenmaan ELY-keskuksessa 2.9.2013. Uusi suojelualue sijaitsee lähellä jo aiemmin suojeltua Lamminsuota. Riipilänmetsä on Lamminsuon luonnonsuojelualueen tavoin muun muassa liito-oravan elinympäristöä. Liito-orava on Euroopan unionin tiukasti suojelema laji. Riipilänmetsän luonnonsuojelualueella on tehty myös havaintoja harmaapäätikasta, joka on Suomessa harvalukuinen vanhojen lehti- ja sekametsien lintu.

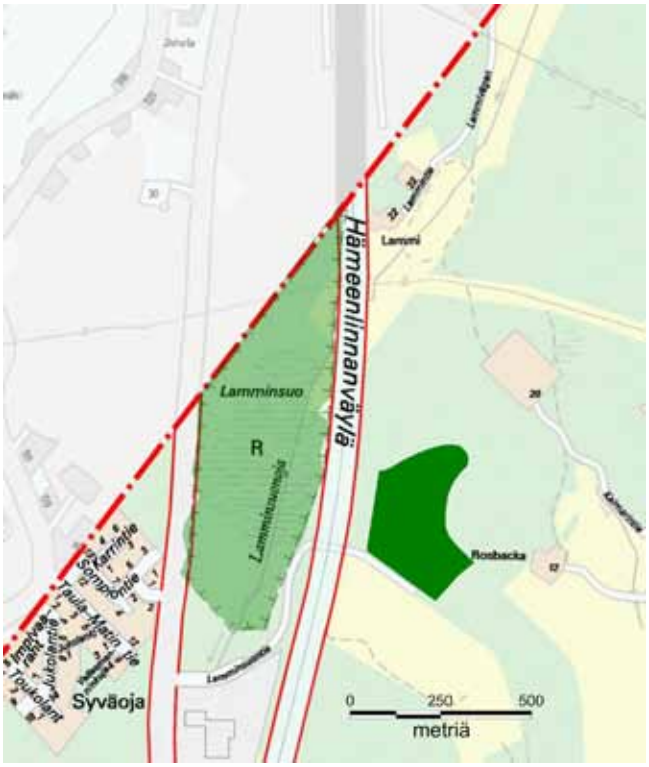

Kuva 13. Riipilänmetsän suojelualue Lamminsuon itäpuolella.

Pikkujärvelle hoito- ja käyttösuunnitelma

Vuonna 2012 rauhoitetulle Pikkujärven ja Kakolanmäen suojelualueelle valmistui hoito- ja käyttösuunnitelma. Sen tarkoituksena on paitsi turvata luonto- ja kulttuuriarvojen säilyminen myös tehdä alueen luonto tutuksi ja helposti saavutettavaksi. Maisemallisestikin arvokkaan Pikkujärven ja Kakolanmäen alueelta löytyy merkkejä vanhasta asutuksesta. Pikkujärvi on myös maailmanlaajuisesti ainutlaatuisen eläimen, halavasepikän, asuinseutua. Halavissa ja mustuvapajuissa elelevän pienen kuoriaisen ainoat tunnetut elinpaikat ovat Vantaalla. Pikkujärven lisäksi halavasepiköitä elää Mätäojan varren pajutiheiköissä.

Kuva 14. Kaunista katajaketoa Kakolanmäen suojelualueella.

KUVA: Kirsi Keskitalo

4.3 Toiminnan kuormituksen vähentäminen ja ekotehokkuuden edistäminen

ESCO-palvelu säästää paljon energiaa

ESCO (Energy Service Company) on palveluliiketoimintaa, joka edistää energiansäästämistä. ESCO-ohjelmassa yritys vastaa kiinteistöjen energiansäästöhankkeiden toteutuksesta sekä tarpeen mukaan hankkeen rahoituksesta ja sopimuksen aikaisesta käytön ohjauksesta. Yrityksen investointi maksetaan takaisin investoinnin tuottamilla säästöillä sovitussa määräajassa. ESCO-toiminta sisältyy Vantaan kaupungin sekä työ- ja elinkeinoministeriön energiatehokkuussopimukseen (KETS) vuosille 2008–2016.

Suomessa toteutetuissa ESCO-hankkeissa on yleensä keskitytty yhden kiinteistön energiankulutukseen. Vantaan kaupungin tilakeskus päätti kuitenkin kilpailuttaa hankkeen, johon sisältyi 14 kiinteistön energiatehokkuuden parantaminen taloteknisin keinoin. Rakennukset, joihin kuuluu muun muassa kouluja, uimahalli, monitoimihalli, päiväkoti ja kirjasto, ovat hyvä läpileikkaus Vantaan kaupungin omistamista kiinteistöistä.

ESCO-kilpailutus mietittiin tarkkaan ja toteutettiin huolella. Neuvottelumenettelyllä toteutetussa kilpailutuksessa käytiin neljä neuvottelukierrosta kolmen mukana olleen yrityksen kanssa vuonna 2011. Menettely koettiin osin raskaaksi, mutta kaikki halusivat olla mukana loppuun asti saadun opin ja kokemuksen vuoksi. Kilpailutuksen voitti Schneider Electric Buildings Finland Oy. Prosessi poiki markkinaoikeuteen kaksi haastetta, jotka molemmat Vantaan kaupunki voitti. Käytännön toimiin Vantaan ESCO-hankkeessa päästään toden teolla alkuvuoden 2014 aikana. Energiankulutuksen pieneneminen pitäisi näkyä kaupungin energialaskussa vuonna 2015.

KUVA: Pertti Raami, Vantaan kaupungin aineistopankki

Kuva 15. Jokiniemen koulu on yksi ESCO-hankkeen kohteista.

Vantaan kaupungin ja Schneider Electric Buildings Finland Oy:n sopimuksen mukaan yritys lupaa kiinteistöjen energialaskuihin vuosittain 200 000 euron säästöt. Ne saadaan valaistuksen, lämmityksen ja ilmanvaihdon järkeistämisellä ja ekotehokkuuden parantamisella. Jos säästötavoite jää alle sovitun, yritys maksaa kaupungille korvauksia, kun taas tavoitteen yli menevät säästöt jaetaan tasan kaupungin ja yrityksen kesken. Yritys tekee 1,5 miljoonan euron energiansäästöinvestoinnit ensimmäisen kahden vuoden aikana. Investointi maksetaan kuudessa vuodessa, jolloin 8-vuotinen sopimus päättyy. Sen jälkeen kaikki säästöt energiankulutuksessa tulevat täysimääräisinä Vantaan kaupungille.

Alun perin Vantaan kaupunki toivoi kilpailutusprosessin aikana saatavan uusia innovatiivisia energiansäästöratkaisuja. Niitä ei tullut, mutta merkittäviä säästöjä on saatavissa myös perinteisin keinoin. Vantaan ESCO-hankkeen kiinteistöihin oli tehty energiakatselmukset. Kilpailutuksen myötä energiakatselmuksissa todetut energiansäästömahdollisuudet ja -lupaukset entisestään paranivat. Vähenevän energiakulutuksen myötä myös kasvihuonekaasupäästöt pienenevät, mikä on hankkeen yksi tavoite.

Viisaita investointeja innovoiden

Vantaan kaupunki on mukana *Innovatiivisuutta julkisiin investointeihin* -hankkeessa (IJI), jossa haetaan oikeanlaisia ratkaisuja kokonaistaloudellisten ja kestävän kehityksen mukaisten hankintojen tekemiseen. Koska julkiset investoinnit ovat monesti taloudellisesti merkittäviä ja pitkäikäisiä, tarvitaan hankintaprosessissa erityistä osaamista ja valmiuksia omaksua uusia toimintatapoja. IJI-hankkeen tavoitteena on saada ilmastoystävällisten investointien hallintaprosesseihin uutta tietoa, sopimusmalleja sekä keinoja ja menetelmiä.

Vantaan kaupungin kaksi IJI-projektia ovat Leinelässä ja Kivistössä. Leinelään suunnitellaan nollaenergiapäiväkoti. Sen yhteyteen tulee niin ikään nollaenergia- tai lähes nollaenergiarakennuksena asukastalo ja väestönsuoja. Projektin on määrä valmistua vuonna 2017. Kivistön IJI-kohteessa haetaan toimivaa rahoitusmallia asukkaiden ja yritysten yhteiskäytössä oleville parkkitaloille. Asukkaat maksavat paikoitustilojen kustannukset, ja niitä pyritään vähentämään autojen yhteiskäytön avulla.

IJI-hanketta hallinnoi Green Net Finland. Sen lisäksi osahankkeiden toteuttajia ovat Lappeenrannan teknillinen yliopisto, Hämeen ammattikorkeakoulu, Lahden tiede- ja yrityspuisto Oy, CLEEN Oy ja Culmination Innovation Oy. Hanketta rahoittaa EAKR.

Energianhallintapalvelulla heti suuret säästöt

Vantaan kaupunki aloitti vuoden 2013 toukokuussa energiansäästöhankkeen Schneider Electric Buildings Finland Oy:n kanssa. Kyseessä on energianhallintapalvelu, jossa käytetään ja hyödynnetään olemassa olevaa talotekniikkaa. Sopimuksen ehdoissa on, ettei sisäilman laatu saa huonontua mukana olevissa 15 kohteessa. Vain noin 3 500 euron investoinnilla saatiin ensimmäisenä vuonna peräti noin 300 000 euron säästöt. Ne ovat syntyneet pääasiassa rakennusten lämmityksestä. Säästöt jaetaan tasan Vantaan kaupungin ja Shneiderin kanssa. Energianhallintapalvelun sopimus jatkuu vuoden 2016 loppuun.

Vähemmällä sähköllä lisärahaa

Vantaalla kokeiltiin kymmenessä koulukiinteistössä uudenlaista sähkönsäästöä kaudella 2012–2013. Kokeilun ideana oli, että käyttäjät omalla toiminnallaan säästävät sähköä ja saavat osuuden säästämästään sähkön hinnasta käytettäväksi yhteisöllisesti omassa toiminnassaan. Sähkönsäästöön on ilmoittautunut myös useita päiväkoteja. Sivistystoimen aloittamaan sähkönsäästöön on lähdetty mukaan myös sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalta, josta on ilmoittautunut kolme kohdetta.

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 36 §

Ilmansuojelun toimintaohjelmalla parempaan ilmanlaatuun

Vantaan kaupungin ilmansuojelun toimintaohjelman 2008–2016 keskeinen tavoite on vähentää typpidioksidin (NO_2), hengitettävien hiukkasten (PM_{10}) sekä pienhiukkasten ($PM_{2,5}$) pitoisuuksia ilmassa. Muiden ilman epäpuhtauksien raja-arvojen ylitys ei ole Vantaalla todennäköistä. Lisäksi toimenpiteet, joilla alennetaan typpidioksidin sekä PM_{10}- ja $PM_{2,5}$-hiukkasten määrää, laskevat entisestään muidenkin ilman epäpuhtauksien pitoisuuksia.

Vantaalla merkittävin ilmanlaadun huonontaja on liikenne. Ilmansuojeluohjelmassa keskeisellä sijalla ovatkin toimenpiteet liikenteen synnyttämien ilman epäpuhtauksien vähentämiseksi. HSY:n ilmanlaatumittausten mukaan typenoksidien, joista merkittävin on typpidioksidi, sekä hiukkasten määrä on vähentynyt Vantaalla muun pääkaupunkiseudun tavoin vuosi vuodelta. Typpidioksidin vuosiraja-arvot (40 µg/m^3) ylittyivät lentoaseman kahdessa mittauspisteessä. Pienhiukkasten ($PM_{2,5}$) osalta raja-arvon ylityksiä ei ollut, hengitettävien hiukkasten (PM_{10}) raja-arvo ylittyi Vantaan ilmanlaadun mittauspisteessä Tikkurilassa vain yhtenä päivänä.

Kuva 16. Kampanjajuliste kannustaa säästämään vettä.

Monet ilmansuojelun toimintaohjelman toimenpiteet joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen osuuden kasvattamiseksi sekä panostukset katujen kunnossapitoon ovat osaltaan ilmanlaadun hyvän kehityksen taustalla. Lisäksi HSY ja pääkaupunkiseudun kuntien ympäristökeskukset julkaisivat esitteen *Opas puunpolttoon*. Toimintaohjelman toteutumisesta vuoden 2012 osalta raportoitiin ympäristölautakunnalle huhtikuussa 2013.

Vedensäästöä 30 sekunnissa

Ilmastoinfo jatkoi toimintaansa osana HSY:tä vuoden 2013 alusta lähtien. Saman vuoden keväällä Ilmastoinfo järjesti kaksiviikkoisen *Vain 30 sekuntia riittää* -vedensäästökampanjan seitsemässä uimahallissa Helsingissä. Kampanjan tarkoitus oli kiinnittää huomiota veden kulutukseen suihkutiloissa niin, että vettä ja samalla energiaa säästettäisiin. Säästöä saatiinkin, ja viikon aikana vedenkulutus pieneni noin 30 000 litraa, suuren säiliöautollisen verran, uimahallia kohti. Syksyllä vedensäästökampanjaa jatkettiin Vantaan uimahalleissa.

Vedensäästökampanja toteutettiin uimahalleissa, mutta jokainen voi kohdallaan miettiä omaa vedenkäyttöään. Keskimäärin suomalaiset kuluttavat lämmintä vettä noin 50–60 litraa vuorokaudessa. Veden lämmitykseen menee noin viidennes asuntojen energiankulutuksesta.

4.4 Liikkumisen kestävyyden edistäminen

Sähköä liikkumiseen

Vantaalle perustettiin vuonna 2011 *Sähköautotyöryhmä*, jonka tarkoituksena on mahdollistaa sähköisen liikenteen kehittymistä ja luoda edellytyksiä kaupungin päätöksenteolle.

Vuoden 2012 lopulla Vantaalla hyväksyttiin yleissuunnitelma lähes sadan sähköautojen latauspisteen pystyttämiseksi eri puolille kaupunkia. Yleissuunnitelmassa latauspaikat on sijoitettu kaupungin palvelujen, kuten kirjastojen, liikuntapaikkojen, sairaaloiden ja suurimpien oppilaitosten, yhteyteen. Erityisen tärkeinä latauspaikkoina nähdään myös liityntäpysäköintialueet.

Toistaiseksi sähköautoilu on Vantaalla ja koko Suomessa vielä kokeiluasteella. Vantaa on kuitenkin mukana *Sähköinen liikenne* -hankkeessa, jossa haetaan toimintamalleja ja käytäntöjä sähkökäyttöisten ajoneuvojen osuuden kasvattamiseksi kaupunkiliikenteessä. Seuraavaksi on tavoitteena rakentaa pääkaupunkiseudulle latauspisteiden verkko ja kasvattaa sähköautojen määrä noin sataan.

Ensimmäiset sähköautojen latauspisteet otettiin käyttöön alkuvuodesta 2013 kaupungintalon paikoitustalossa. Myös kauppakeskus-Jumbossa on kaksi latauspaikkaa. Vuoden 2014 loppuun mennessä on suunnitteilla 5–10 uutta julkista latauspistettä Vantaalle. Kaupunki on jo hankkinut itselleen kaksi sähköautoa koekäyttöön ja mahdollisuuksien mukaan niitä tullaan hankkimaan lisää.

Sähköinen liikenne -hanke aloitettiin vuoden 2011 lopulla. Mukana ovat pääkaupunkiseudun kuntien lisäksi Lahti sekä useat alan yritykset ja yhteisöt sekä oppilaitokset. Hanketta jatketaan edelleen ja se laajenee kattamaan uusia alueita, samalla hankeen nimi muuttuu *Älykäs sähköinen liikenne* -hankkeeksi.

Sähkö kuljettaa myös muita varteen otettavia kulkuvälineitä kuin autoja. Kuntatekniikan keskus hankki työasiointimatkoja varten sähköavusteisen polkupyörän.

Vuoden vantaalainen pyöräilijä

Totuttuun tapaan Poljin-työryhmä valitsi jälleen Vuoden vantaalaisen pyöräilijän keväällä 2013. Tällä kertaa palkittiin koivukyläläinen Petja Wagoner. Hänellä hoituu niin työ- kuin asiointimatkat pyöräillen, ja vuodessa kilometrejä kertyykin pitkälti yli 10 000. Talvisin matkat taittuvat perinteisellä polkupyörällä, mutta kesällä kulkupeliksi valikoituu kinneri, eli katettu nojapyörä.

Vantaan kaupunki on sitoutunut pyöräilyn edistämiseen. Vuoden vantaalaisen pyöräilijän valinta on yksi keino nostaa pyöräilyä esille varteen otettavana liikennemuotona.

Pyöräilyn edistämissuunnitelma

Vuoden 2013 lopulla valmistui diplomityö *Pyöräliikenteen kehittäminen kuntatasolla – case Vantaa*. Se on pohjana pyöräilyn kehittämissuunnitelmalle, jonka tekeminen aloitettiin niin ikään vuoden 2013 loppupuolella. Tavoitteena on kasvattaa samanaikaisesti pyöräilyn suosiota ja turvallisuutta.

Vantaan kaupunki on ollut vuodesta 2011 mukana *Charter of Brussels* -sopimuksessa, jossa allekirjoittajakaupungit sitoutuvat nostamaan pyöräilyn kulkutapaosuuden vähintään 15 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. Vuonna 2012 pyöräilyn kulkutapaosuus Vantaalla oli HSL:n liikennetutkimuksen mukaan 9 prosenttia.

KUVA: Pertti Raami, Vantaan kaupungin aineistopankki

Kuva 17. Vuoden vantaalaisen pyöräilijän palkitsemistilaisuus kaupunginmuseon edustalla.

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 36 §

4.5 Ympäristövastuullinen kulutus ja ympäristövalistuksen edistäminen

HSY:n ympäristöopetukseen kummikoulut Leppäkorvesta ja Rajakylästä

Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) hakee vuosittain kummikouluja, joille tarjotaan lukuvuodeksi maksuton ympäristökasvatukseen keskittyvä opetuskokonaisuus. HSY:n alueelta kummikouluiksi hakee kymmeniä kouluja, joten tullakseen valituksi on hakemuksen oltava huolellisesti laadittu ja hyvin perusteltu. Vantaalta HSY:n kummikouluiksi valittiin vuoden 2013 syyslukukaudesta alkaen Leppäkorven koulu ja Rajakylän koulu. Vantaan ammattiopisto Variassa kokeiltiin kummiluokkatoimintaa ammattikoulussa.

Tänä lukuvuonna kummikoulujen ympäristöopetuksessa keskitytään jätteen vähentämiseen ja kestävään kulutukseen. Opetuksen käytännön toteutuksesta vastaa Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskuksen *Ympäristökoulu Polku*.

Tonttulassa henkii kestävä kehitys

Noora Ilola ja Anneli Arjasto

Tonttulan talossa toimii nuorten kädentaitopaja, *Nuorten tieto- ja neuvontapalvelu Jeesi*, nuorten avoin toiminta eli "kertsi" ja *Nuorten tukikeskus Kipinä*. Talo valmistui joulukuussa 1950, jolloin siinä aloitti toimintansa Tikkurilan ensimmäinen apteekki. Vuonna 1985 nuorisotaloksi muutettu Tonttula on nykyisin Tikkurilan keskustan ainoa puutalo.

Tonttulassa noudatetaan kestävän kehityksen periaatteita. Kierrätysmateriaaleista valmistetut tuotteet päätyvät myyjäisiin ja somisteiksi Vantaan kaupungin eri toimipaikkoihin. Suuri osa uusiokäyttömateriaaleista saadaan lähipiiristä, kuten naapureilta, yhteistyökumppaneilta ja työkavereilta. Talossa myös pidetään ruokailupäiviä, jolloin tehtävä ruoka suunnitellaan huolella ja valmistetaan satokauden aineksista ja usein myös viimeisen käyttöpäivän tuotteista.

Tonttulassa opetellaan käyttämään materiaalit ja raaka-aineet alusta loppuun saakka. Hävikki on todella pieni. Talon pihassa on tarpeelliset jätelaatikot. Niiden täyttö on sujunut ongelmitta, vaikka oikeasta toimintatavasta täytyykin muistuttaa aika ajoin.

Talon työt tehdään yhteisesti sopien. Ideat, luovuus ja tekemisen into ovat valttia, ja lopputulos on tekijänsä itsensä käsissä. Talon takapihalla aloitettiin viime kesänä kokeiluna kasvilavaviljely. Herneet, pavut ja raparperit kasvoivat hyvin, ja seuraavaksi kesäksi on suunnitteilla jatkoa. Samalla on tarkoitus aloittaa biojätteen kompostoiminen.

Jätevesineuvontaa kiitettiin ja laajennettiin

Jätevesineuvojat kiersivät jälleen sadoissa talouksissa Vantaanjoen valuma-alueella. Vantaallakin on tuhansia kiinteistöjä kunnallisen jätevesiverkoston ulkopuolella. Neuvojat vierailivat kiinteistöissä ja muun muassa arvioivat, täyttivätkö kiinteistöjen puhdistusjärjestelmät valtioneuvoston asetuksen ja kuntien määräysten mukaiset vaatimukset. Jätevesineuvonta laajeni vuonna 2013 Riihimäelle, jonka lisäksi neuvontaa annettiin Espoossa, Nurmijärvellä, Tuusulassa ja Vantaalla. Vantaalla neuvojat kiersivät erityisesti Kuninkaanmäessä, Länsisalmessa, Sotungissa ja Ylästössä.

Neuvontakäynneistä huolehtivat Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry:n asiantuntijat ja neuvontahankkeen rahoituksesta vastasivat kunnat yhdessä Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa.

KUVA: Noora Ilola

Kuva 18. Tonttulan talo Tikkurilan keskustassa.

EkoTeko pohdituttaa ruokahävikkiä

Vantaan sivistystoimen järjestämässä ja päiväkodeille, kouluille, oppilaitoksille sekä kirjastoille tarkoitetussa EkoTeko-kilpailussa keskitytään tällä kertaa ruokaan. *Pöytä on katettu* -nimisen kilpailun tarkoituksena on kehittää mieluisia ruokahetkiä samalla, kun opitaan ruokailuun liittyviä käytöstapoja, ymmärretään paremmin ruuan arvo ja sitä kautta vähennetään biojätteen määrää.

Vuoden 2013 syyskuussa alkaneen EkoTeko-kilpailun taustalla on muun muassa tieto siitä, miten paljon ruokaa menee roskiin. Viimeisimmän kouluterveyskyselyn mukaan puolet vantaalaisista yläkoululaisista jättää kouluruuan väliin viikoittain. Kouluruokailu myös koettiin meluisaksi. Hyviä ideoita ja ratkaisumalleja on lupa odottaa palkitsemistilaisuudessa toukokuussa, sillä 14.3.2014 päättyvään kilpailuun lähti mukaan 43 vantaalaista päiväkotia, koulua ja oppilaitosta.

Päästöjen pienentäminen palkittiin

Vantaalainen *Helsinge skolan* palkittiin tekemästään ilmastotyöstä. Koulun ympäristöryhmän, *Green Team Helsinge*, päätavoitteena oli hankkia koululle aurinkopaneelit tuottamaan sähköä biologian luokkiin. Nuoret hankkivat rahat paneeleihin muun muassa myymällä koulussa ekologisia välipaloja ja kierrätysmateriaaleista valmistettuja kortteja. Aurinkopaneelit asennettiin paikoilleen joulukuussa.

HSY jakoi ilmastopalkinnot nyt toista kertaa. Palkinnon saajiksi voi kuka tahansa ehdottaa henkilöä tai tahoa, joka aktiivisesti ja luovasti vähentää kasvihuonekaasupäästöjä tai kannustaa siihen muita.

KUVA: Yrjö Jaakkola

Kuva 19. Aurinkopaneelit tuottavat sähköä Helsinge skolan katolla Helsingin pitäjän kirkonkylässä.

Ympäristötalkoita eri puolilla Vantaata

Yritykset ja yhteisöt yhteistyössä ympäristönsuojelussa Krakanojalla

Suomalaisen kalastusmatkailun edistämisseura ry, SKES, aloitti Krakanoja-projektinsa näyttävästi siivoustalkoilla Krakanojan Ylästöntien ja Tulkintien välisellä osuudella elokuussa 2013. Vuosien mittaan purouomaan kertyneet roskat ja romu siivottiin pois. Sen lisäksi puroon kunnostettiin kutualueita taimenille.

Siivous- ja sorastustalkoot olivat ensimmäinen vaihe SKES:n pitkälle ideoidulle toimintaohjelmalle tuleville vuosille. Tavoitteena on saada Krakanoja puhdistettua ja palautettua takaisin taimenen kutupuroksi yksityisen rahoituksen turvin. Puron kunnostamiseksi ja puroluonnon saavutettavuuden parantamiseksi sekä toteutettavien rakenteiden ylläpitämiseksi SKES on hakenut yhteistyökumppaneita lentoaseman yrityksistä. Sen lisäksi lähiseudun asukkaat pyritään saamaan mukaan toimintaan Krakanojan hyväksi. SKES:n puroprojekti on lajissaan uraa uurtava hanke, josta voi parhaimmillaan kehittyä innostava toimintamalli yritysten ja järjestöjen yhteiseen ympäristötyöhön viranomaistyön rinnalle.

Puronkunnostustalkoot Rekolanojalla

Virtavesien hoitoyhdistys, Virho, järjesti puronkunnostustalkoot Rekolanojalla 21.9. Usean kymmenen henkilön talkooporukka kunnosti kutusoraikkoja taimenille. Ensimmäiset kalat kävivät tutkimassa soraikkoja tuoreeltaan talkoiden ollessa vielä käynnissä. Purouoman ulkonäön lisäksi myös äänimaailma uudistui, kun pikku koskissa alkoi kuulua virtaavan veden solina.

KUVA: Sinikka Rantalainen

Kuva 20.Krakanojan taimenille syntyy kutusoraikkoa puron kunnostustalkoissa loppukesällä 2013.

Jättipalsameita kitkettiin

Ympäristökeskus järjesti jättipalsamin kitkentätalkoot elokuun alkajaisiksi. Kitkemisen merkeissä vietetty työhyvinvointipäivä innoitti vapaaehtoiset Martinlaaksoon ja Hakunilaan. Martinlaaksossa kitkettiin jättipalsameja Jokiuomanpuistosta Mätäojan luonnonsuojelualueelle virtaavan puron varsilta. Hakunilassa talkoolaiset kävivät toimeen Liinapeltoa halkovan ojan varret vallanneissa jättipalsamikasvustoissa.

Jättipalsamit on helppo kitkeä ja yksivuotinen kasvi saadaan hävitettyä tarmokkaalla ja määrätietoisella työllä. Palsamit ovat kuitenkin ehtineet levitä Vantaalla niin laajalle, että kaupungin voimavarat eivät riitä alkuunkaan haitallisen vieraslajin hävittämiseksi. Ympäristökeskus halusikin tempauksellaan saada jättipalsamiongelmalle ja yleensä haitallisten vieraslajien torjunnalle julkisuutta ja innostaa kuntalaisia, asukasyhdistyksiä ja muita tahoja esimerkiksi jättipalsamin kitkentätalkoisiin omilla tahoillaan.

Siivoustalkoita keväällä

Vantaan kaupunki kannusti kuntalaisia jälleen yhteisen ympäristömme siivoustalkoisiin eri puolilla kaupunkia huhti–toukokuun aikana. Kaupunki järjesti talkoolaisille siivousvälineet ja tarvittaessa huolehti kerättyjen roskien poiskuljetuksesta. Talkoolaiset keräsivät roskia kaupungin yleisiltä alueilta, kuten metsiköistä, tienpientareilta ja ojavarsilta. Monet alueet siistiytyivät nopeasti ja tehokkaasti yhteisessä talkooponnistuksessa.

Vanda vill utrota jättebalsaminen med talkokraft

HBL

HUFVUDSTADSBLADET

Kuva 21. Jättipalsamit saivat kyytiä Mätäojan kitkemistalkoissa, jolle puolestaan heltisi valtakunnan tason medianäkyvyyttä.

Jäte- ja kierrätysasiaa yhteispalvelussa

Yhteispalvelun koko henkilökunnalle järjestettiin jäte- ja kierrätysaiheinen koulutustilaisuus syksyllä 2013 yhteistyössä HSY:n kanssa. Henkilökunnan kouluttamista ympäristöasioihin jatketaan.

Tiedotusmateriaalia ympäristöasioista on saatavilla yhteispalvelupisteissä.

Yhteispalvelu

Luontoretkille osallistuttiin edellisvuotta enemmän

Vantaan ympäristökeskus järjesti tänä vuonna 22 luontoretkeä, joille osallistui kaikkiaan 457 retkeläistä. Se on lähes viidenneksen enemmän kuin edellisvuonna. Retkien kohteet ja aiheet vaihtelivat, mutta jokaisella retkellä tutkittiin ja paneuduttiin kaikkeen kiinnostavaan ja vastaan tulleeseen. Eniten ihmisiä kiinnostivat lepakko- ja yöperhosretki Håkansbölen kartanolle sekä sieniretki Sipoonkorpeen.

Vantaalla uusi ympäristöviestisuunnitelma

Ympäristöviestinnän merkitys ja myös puutteet on tiedostettu Vantaalla. Ympäristöasiat ovat kuuluneet jo kauan kaupungin strategiseen suunnitteluun ja viimeaikaisten asennetutkimusten mukaan kuntalaiset sekä kaupungin työntekijät Vantaalla suhtautuvat ympäristönsuojeluun hyvin myönteisesti. Näiden asioiden esiin tuominen myös ympäristöviestinnässä on tarpeen.

Vuonna 2013 hyväksyttiin ympäristöviestintäsuunnitelma, joka koskee kaikkia kaupungin työntekijöitä ja esimiehiä. Viestinnän avulla nostetaan esille pieniä arjen ympäristötekoja siinä missä suuria kaupunkitason saavutuksia. Jokainen työntekijä on ympäristöviestijä oman työnsä osalta, mutta erityisvastuu viestinnästä on kaupungin johdolla, esimiehillä ja viestinnän ammattilaisilla.

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 36 §

5 Vantaalaiskertomuksia

5.1 Vantaan Valo - polku työelämään

Vantaan Valo järjestää työpajatoimintaa yli 25-vuotiaille vantaalaisille pitkäaikaistyöttömille. Hyvät ja ammattimaiset tilat Vantaan Korsossa sekä motivoitunut ja osaava henkilökunta luovat hyvät puitteet työpajatoiminnalle. Työpajoissa käy päivittäin noin 100 asiakasta. Vantaan Valo on saattanut jo monet uuden elämän alkuun, kun työttömyyden kierre on saatu katkaistua. Työpajajaksot kestävät yleensä kolme kuukautta. Osallistuminen on vapaaehtoista. Kestävän kehityksen ajatukset ovat toiminnassa vahvasti mukana.

Valo aktivoi ja auttaa eteenpäin

Vantaan Valon työpajatoiminta on työelämänvalmennusta, johon tullaan työ- ja elinkeinotoimiston kautta. TE-keskus järjestää työnhaun uusimisen Vantaan Valon tiloissa, jolloin työnhakijoille kerrotaan Valon toiminnasta. Esimerkiksi Konsti-projektissa, joka päättyi vuoden 2013 kesällä, työpajatoiminta jakaantui neljään yksikköön. Ne olivat kiinteistönhuolto, laitoshuolto, tekstiiliyksikkö sekä myynnin ja markkinoinnin yksikkö. Valon oma keittiö, joka on samalla työpaja, hoiti työpaikkaruokailun.

Tärkeänä pontimena toiminnassa on palauttaa pitkään työttömänä olleen usko itseensä. Työpajaan tuleminen on hyvä alku, josta tie vie eteenpäin. Työtaidot päivittyvät ja kehittyvät. Tavoitteena on myös löytää jokaiselle työpajoihin osallistujalle työ- tai opiskelupaikka. Edellisen työpajajakson 51 asiakkaasta peräti 25 työllistyi suoraan tai palkkatuen avulla tai aloitti opiskelun.

KUVA: Jarmo Honkanen

Kuva 22. Vantaan Valon Komeetta-työpajassa tehdään alinhantana töitä suomalaisille yrityksille.

Kohti valoisaa tulevaisuutta

Vantaan Valossa on erittäin paljon osaamista. Se käy heti selväksi, kun astuu sisään Valon puotiin, jossa työpajoissa tehtyjä tekstiilejä, puutöitä, koruja ja muita käsitöitä myydään. Mallit ovat työnohjaajien tai työpajalaisten itsensä suunnittelemia. Tuotteet on vieläpä tehty monesti kierrätysmateriaaleista tai ylijäämäpaloista. Moni työpajassa työskentelevä on syystäkin todennut ylpeänä, että ”minä olen osannut tehdä tämän”.

Puodin pitäminen on osa myynnin ja markkinoinnin työpajaa. Valon puodilla on Minkkitien myymälän ohella myyntipiste kierrätyskeskuksessa sekä nykytyyliin myös oma verkkokauppa. Markkinointi tapahtuu pääasiassa sosiaalisen median kautta. Tieto kulkee myös perinteiseen tapaan, eli Valon puodissa käynyt kertoo paikasta tuttavilleen ja nämä puolestaan eteenpäin omille tuttavilleen. Uutena aluevaltauksena tuotteiden markkinoinnissa oli *Forma '13* -messuille osallistuminen.

Vantaan Valo tekee yhteistyötä monen suomalaisen yrityksen ja oppilaitoksen kanssa. Alihankintana tehdään paljon tarkkaa käsityötä vaativia töitä muun muassa Aarikan kanssa. Työpajoissa pystyy suorittamaan eri oppilaitosten opintosuunnitelmiin kuuluvia sisältöjä, jotka luetaan hyväksi haettaessa opiskelupaikkaa. Projektipäällikkö **Sabine Keturi-Phillip** sanoo myös, että työpajoissa saatujen taitojen turvin voisi perustaa sosiaalisia yrityksiä.

Valon kestävä kehitys

Kestävän kehityksen ajatukset ovat monin tavoin toiminnassa mukana. Työpajatoimintaan osallistujat voivat jälleen kokea kuuluvansa työyhteisöön mahdollisesti usean vuoden työttömyyden jälkeen. Projektipäällikkö kertookin tyytyväisenä, miten työpajalaiset ovat puhuneet kavereilleen tulevansa ”duunista”. Itsetunnon vahvistuminen ja sosiaalisen verkoston kasvaminen ympärillä auttaa oman tien ja paikan löytymistä.

Vantaan Valon toiminnassa on myös vahvasti mukana kestävän kehityksen ekologinen puoli. Henkilökunnassa on kaksi ekotukikoulutuksen saanutta työntekijää. Valon ruokalassa on lajittelupiste. Työpajatoiminnassa käytetään paljon kierrätys- ja ylijäämämateriaalia. Esimerkiksi vanhat pöytälevyt heräävät henkiin hienoina leikkuulautoina, lahjoituksina saatujen kuormalavojen laudoista tehdään hyllyköitä ja muita puukäsitöitä. Purettujen tietokoneiden osista on loihdittu kekseliäitä riipuksia. Kaiken kaikkiaan Vantaan Valon toiminta Minkkitien toimitiloissa on monin tavoin vakuuttavaa ja vaikuttavaa.

KUVA: Jarmo Honkanen

Kuva 23. Vantaan Valon tietokoneluokassa opiskellaan perustaitoja, kuten avoimien työpaikkojen hakua internetistä ja työpaikkahakemusten tekoa.

KUVA: Jarmo Honkanen

Kuva 24. Valon puodin tyynyissä niin kuin muissakin tekstiilitöissä on vahvana käsityön leima. Valon puoti löytyy myös internetistä osoitteesta valonpuoti.fi.

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 36 §

5.2 Siimapuiston kestävä kehitys

Ajatus päiväkodista, jossa lapset oppisivat ja kasvaisivat virikkeellisessä ja turvallisessa ympäristössä kaiken toiminnan ollessa niin ekologisesti, kulttuurisesti, sosiaalisesti kuin taloudellisesti kestävällä pohjalla, muotoutui **Leena Lahtisen** mielessä vuosien ajan. Päiväkotia, jossa kaikessa toiminnassa olisi nimenomaan huomioitu kestävän kehityksen kaikki neljä osa-aluetta, ei vielä ollut, joten sellainen piti suunnitella ja rakentaa.

Ainutlaatuinen toiminta-ajatus kiinnostaa

Uusi upea Siimapuiston päiväkoti aloitti toimintansa Leena Lahtisen johdossa vuoden 2012 syyskuussa Vantaan Nikinmäessä. Päiväkodin alkutaival on ollut menestyksellinen. Lapset viihtyvät erinomaisesti, niin kuin henkilökuntakin. Myös lasten vanhemmat ovat olleet tyytyväisiä Siimapuiston päiväkotiin. Lapsia olisi tulossa ympäri Vantaata enemmän kuin päiväkotiin mahtuu. Jono on pitkä. Vantaan käytännön mukaisesti lapset päiväkoteihin otetaan lähialueelta.

Siimapuiston päiväkoti ja sen toimintamalli on herättänyt erittäin paljon kiinnostusta. Vantaan kaikki päiväkodin johtajat ovat käyneet tutustumassa Siimapuistoon paikan päällä. Lisäksi päiväkodin johtaja Leena Lahtinen on käynyt kertomassa uudenlaisesta päiväkodista eri puolilla Suomea.

Kodikasta ja tehokasta

Päiväkodin huoneet ja muut tilat ovat kodikkaan pieniä mutta monikäyttöisiä. Sama tila muotoutuu tarpeen mukaan työpalaverin pitopaikaksi tai lasten leikin näyttämöksi. Tilojen tehokas käyttö tuo myös säästöä. Lapsilla on vapaa pääsy kaikkiin päiväkodin tiloihin sisällä ja ulkona. Se luo osaltaan luottamuksen ja kodinomaisuuden ilmapiiriä, joka Siimapuistossa on helposti aistittavissa.

Päiväkodin kaikessa toiminnassa on huomioitu kestävä kehitys. Suunnittelu- ja rakentamiskustannukset olivat kutakuinkin samat kuin ”perinteisen ajattelun mukaisesti” toteutettujen päiväkotien kohdalla. Siimapuiston päiväkodin tilat lämpiävät maalämmöllä. Lampuissa ja vesihanoissa on liiketunnistimet, joten niin sähkön kuin veden hukkakulutukselta vältytään. Alussa valojen liiketunnistimet toivat yllättäviä tilanteita, jos vessassa käynti venyi. Lapset oppivat kuitenkin nopeasti heilauttamaan kättään, jolloin valot palasivat ja vessa-asiointi pääsi jatkumaan valoisissa merkeissä.

Päiväkodissa ei ole suurta yhtenäistä salia, jonne lapset ja heidän vanhempansa mahtuisivat viettämään esimerkiksi kevät- tai joulujuhlaa. Juhlava tila, jonne kaikki mahtuvat, löytyy kuitenkin läheltä. Luonto tarjoaa hienot puitteet juhlaan kuin juhlaan. Päiväkodin ensimmäinen joulujuhla järjestettiin lähimetsässä. Metsän puut rajasivat juhlatilan, jonne valon toivat kynttilät. Joulujuhla lumisessa metsässä oli ainutlaatuinen kokemus

KUVA: Jarmo Honkanen

Kuva 25. Päiväkodin varajohtaja Anniina Siponen ja päiväkodin lapset arvostavat oman kasvimaan anteja.

lapsille ja heidän vanhemmille, päiväkodin henkilökunnalle sekä seurakunnan papille.

Päiväkoti haluaa säilyttää viereisen lähimetsän koulumetsänä. Idea on lähtöisin Suomen luonnonsuojeluliiton koordinoimasta hankkeesta *Koulumetsät arvoonsa - yhteistyöllä suojelua ja ympäristökasvatusta.* Koulumetsä on päiväkodin tai koulun lähellä sijaitseva pysyvä luontokohde, jota voidaan käyttää opetuskohteena sekä lasten ja nuorten virkistysalueena.

Luonto on leikin ehtymätön lähde

Kulkiessa päiväkodin käytävillä ja huoneissa näkyy leluja yllättävän vähän. Sen sijaan lapset löytävät ja hakevat leikkiin aiheet ja ainekset itse päivittäisten tai vähintään viikoittaisten metsäretkien aikana. Lasten mielikuvitus loihtii helposti leikin tarpeet ja välineet, ja mieluisimmat leikkivälineet löytyvät luonnosta. Kaupasta ostettuja lelujakin päiväkodista toki on. Leluissa niin kuin päiväkodin muissakin hankinnoissa on panostettu laatuun ja kestävyyteen.

Siimapuiston päiväkodin lapset muodostavat ryhmiä, joiden nimiin on saatu innoitus luonnosta. Kukkaniitty, Sammalmätäs, Lammenranta ja muut ryhmät katsovat luontoa omista lähtökohdistaan. Ryhmät pysyvät, mutta lapset ryhmien sisällä vaihtuvat. Lapset jaetaan sopiviin ryhmiin niin, että järjestys pysyy hyvänä. Ryhmien eläminen osaltaan vahvistaa hyvää yhteishenkeä ja tuo yhteenkuuluvaisuutta, kun kaikki ryhmät ovat kaikille avoimia. Sama ajatus näkyy myös päiväkodin leikkipihalla, jossa kaikki lapset leikkivät yhdessä. Aluksi päiväkodissa oli oma aidattu alue kaikkein pienimmille, mutta hekin halusivat muiden lasten pariin.

Mukavaa puuhaa puutarhassa

Päiväkodin jokaisella ryhmällä on oma kasvimaansa. Lapset ovat itse istuttaneet taimet ja kylväneet siemenet. Lapsilta sujuu myös kasvimaiden hoito. Puuhat kasvimaalla ja puutarhassa ovat metsäretkien tapaan viikon mieluisampia tapahtumia. Porkkanoiden, punajuurien, mansikoiden ja muiden kasvua ja kehittymistä on mielenkiintoinen seurata. Itsekasvatetut vihannekset ja juurekset sekä marjat ja hedelmät myös maistuvat paljon paremmilta kuin kaupasta ostetut.

Kasvimaan ja puutarhan suunnittelun ja istutustöiden lisäksi lapset ovat mukana päiväkodin alueen muiden istutusten suunnittelussa ja toteutuksessa. Puutarha ja sen kasvimaat sekä koko piha-alueen istutukset ovatkin yhteinen ylpeyden ja ilon aihe.

Aktiivinen ote yhteistyöhön

Siimapuiston päiväkoti on tehnyt alusta alkaen yhteistyötä eri yritysten kanssa. Sopimuskumppanit ovat toimittaneet päiväkotiin muun muassa multaa, työvälineitä ja kasveja. Yhteistyö on sujunut hyvin myös lasten vanhempien kanssa, niinpä vaikkapa talkoisiin löytyy helposti vapaaehtoisia. Neuvolan kanssa on puolestaan sovittu, että lasten nelivuotistarkastus tehdään päiväkodissa, lapsille tutussa ja turvallisessa ympäristössä. Runsasluminen talvi toi ajatuksen omasta ladusta. Soitto Vantaan liikuntatoimeen ja päiväkodin lapset pääsivät hiihtämään varta vasten heille tehdyllä ladulla.

Siimapuiston päiväkodissa ollaan omatoimisia ja esimerkiksi teatteriesitykset syntyvät lapsilta omin voimin. Päiväkotiin kutsutaan myös vieraita, kuten musiikin ammattilaisia lapsia laulattamaan.

Päiväkodin vuosi on merkitty vuosikelloon. Tapahtumia on paljon – enemmänkin olisi, mutta vuosikelloon ei kaikki mahdu. Päiväkodissa vietetään erilaisia teemapäiviä, kuten perhearvojen päivä. Aika ajoin pidetään myös avointen ovien päiviä.

KUVA: Anniina Siponen

Kuva 26. Talvista menoa Siimapuistossa.

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 36 §

5.3 Tuunasimme Hakunilan kirjaston uudeksi!

Katariina Ervasti ja Minna Saastamoinen

Millaisessa kirjastossa viihdyt? Mitä palveluja siellä pitäisi olla? Näitä kysymyksiä pohdimme Hakunilan kirjastossa yhdessä asiakkaiden kanssa keväällä 2012, kun kirjaston perusparannus oli alkamassa. Halusimme luoda uudenlaista kirjastopalvelua kahden perusperiaatteen - yhteisöllisyyden ja kierrätyksen - mukaisesti.

Sisustussuunnittelijaksi löytyi kierrätyksestä innostunut **Minna Haapakoski**. Hän oli toteuttanut aiemmin muun muassa *Parasta jälkeen* -hankkeen Kierrätyskeskuksen kanssa. Minna kuunteli asiakkaiden ja henkilökunnan toiveita ja laati kirjastolle mahdollisimman paljon vanhoja kalusteita hyödyntävän sisustussuunnitelman. Puuseppä **Heimo Kosonen** teki valtavan urakan: suurin osa kirjaston vanhoista hyllyistä madallettiin, maalattiin ja niihin laitettiin pyörät alle. Hanketta rahoittivat Vantaan kaupungin lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö sekä muutamat yritykset (mm. Tikkurila, Vantaan Energia, ISKU).

Asiakkaiden näkemyksillä on väliä

Selvitimme asiakkaiden mielipiteitä aluksi kyselyiden avulla, ja sen jälkeen pidimme kuusi *Tuunaa kirjasto* -työpajaa, kolme aikuisille ja kolme 12–15-vuotiaille nuorille. Kyselyissä selvisi, että aikuiset toivovat kirjaston olevan mukava paikka, jossa voi aineistojen lainauksen lisäksi oleskella, lueskella lehtiä ja kirjoja, juoda kahvia ja nauttia monipuolisesta kulttuuriohjelmasta kirjailijavierailuista elokuvaesityksiin. Nuorilla oli aivan samantapaisia toiveita kuin aikuisilla, mutta heidän vastauksissaan korostui myös mahdollisuus käyttää uusinta tietotekniikkaa, muun muassa pelikonsoleita ja tablettitietokoneita.

Ensimmäisessä työpajassa sekä aikuiset että nuoret arvioivat jo olemassa olevaa kirjastotilaa eriväristen tarralappujen avulla: punaisille lapuille merkittiin huonot asiat ja vihreille kiitokset. Laputuksen tuloksista keskusteltiin vilkkaasti ja hahmoteltiin jo joitakin tarpeita eri käyttäjille.

Toisessa työpajassa pohdittiin aikuisten kanssa, kuinka kirjastosta löytäisi helposti tarvitsemaansa tietoa. Keskusteluissa ideoitiin helposti hahmotettavia kokonaisuuksia ja teemoja, joiden mukaan aineisto järjestettäisiin. Nuoret piirsivät omassa työpajassaan omat näkemyksensä siitä, millainen kirjaston nuorten tila tulisi olla ja heidän piirroksensa toimitettiin sisustus-

KUVA: Hakunilan kirjasto

Kuva 27. Nuoret piirsivät näkemyksiään kirjastosta.

KUVA: Hakunilan kirjasto

Kuva 24. Kirjastovirkailija Katri Vidinovska poseeraa taustallaan lastenosaston tuunattuja hyllyjä.

suunnittelijalle. Seuraavissa työpajoissa sisustussuunnittelija esitti alustavan suunnitelmansa sekä aikuisille että nuorille, ja asiakkaat saivat kommentoida ja vaikuttaa suunnitelmaan.

Tuunaa kirjasto! -työpajat onnistuivat erinomaisesti, ja ilman niitä uudistettu kirjastomme näyttäisi erilaiselta. Yllätyimme erityisesti nuorten aktiivisesta osallistumisesta: jokaiseen työpajaan tuli noin 20 nuorta.

Sinäkin voit tuunata pöydän!

Syksyllä 2012 järjestimme vielä yhden työpajan, jossa asiakkaat pääsivät ihan konkreettisesti tekemään uutta vanhasta: uudistimme kirjaston pöytiä liisteröimällä niiden pintaan poistokirjoista revittyjä sivuja.

Pöydän tuunaaminen onnistuu helposti seuraavalla ohjeella:

1. Revi kirjan sivut valmiiksi.
2. Sommittele sivut pöydän pinnalle haluamallasi tavalla.
3. Levitä pöydän pintaan paperitapettiliisteriä.
4. Laita sivu liisterin päälle.
5. Levitä liisteriä myös sivun päälle ja tasoittele kupruja pensselillä.
6. Jatka sivujen asettelua samaan tapaan.
7. Kun kaikki sivut ovat paikallaan, anna pinnan kuivua päivän tai pari.
8. Päällystä kuivunut pöytä kirkkaalla kontaktimuovilla.

Mitä tahansa pöytää ei tällä reseptillä kuitenkaan kannata tuunata. Tuunattavan pöydän pitää olla joko mdf- tai lastulevyä.

Kirjasto on nyt auki – mitä seuraavaksi?

Avasimme uudistuneen kirjaston elokuun lopussa. Avajaisia juhlisti 1800 vierasta! Työ ei kuitenkaan lopu tähän. Haluamme ujuttaa *Tuunaa kirjasto* -projektin onnistuneimmat asiat – asiakkaiden osallistamisen ja kestävän kehityksen edistämisen – osaksi kirjaston jokapäiväistä elämää. Juuri nyt kehittelemme uusia ideoita!

KUVA: Hakunilan kirjasto

Kuva 28. Asiakkaat tuunaavat pöytää.

KUVA: Hakunilan kirjasto

Kuva 29. Kirjastonhoitaja Paula Puustinen ja aikuistenosaston tuunatut hyllyt.

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 36 §

6 Vantaan ekologinen kestävyys

Vantaan kaupungin ympäristöraportissa seurataan lähes 30 ekologisen kestävyyden indikaattoria. Ekologisen kestävyyden mittareilla kuvataan kestävän kehityksen etenemistä kaupunkiorganisaatiossa. Ekologisen kestävyyden indikaattorit luokitellaan viiteen ryhmään, jotka ovat:

- Yleinen kehitys
- Maankäyttö ja kaupunkirakenne
- Toiminnan kuormitus ja ekotehokkuus
- Liikkumisen kestävyys
- Ympäristövastuullinen kulutus ja ympäristökasvatus

6.1 Yleinen kehitys

Yleisen kehityksen indikaattoreilla kuvataan yhdyskunnan toiminnan kestävyyttä ja maailmanlaajuista vastuuta. Vantaalla seurataan vuosittain yhdyskunnan kasvihuonekaasupäästöjä ja energiankulutusta. Neljän vuoden välein selvitetään kaupungin henkilöstön ympäristöasenteet ja -tietoisuus. Viimeksi kyselytutkimus tehtiin vuonna 2011.

KUVA: Pertti Raami, Vantaan kaupungin aineistopankki

Kuva 30. Leinelän kaupunginosassa yhdistyvät rakennusten energiatehokkuus, joukkoliikenteen sujuvuus ja lähiluonto.

Kasvihuonekaasupäästöt

Yhdyskunnan kasvihuonekaasupäästöjen määrä kuvastaa kyseisen alueen vaikutusta maapallon ilmastojärjestelmään ja siten myös yhdyskunnan vastuullisuutta maailmanlaajuisessa ympäristöongelmassa. Päästöihin lasketaan kulutusperäiset hiilidioksidi-, typpidioksidi- ja metaanipäästöt. Ne ilmoitetaan hiilidioksidiekvivalentteina (CO_2-ekv), eli muiden kasvihuonekaasujen vaikutus on muunnettu vastaamaan hiilidioksidin vaikutusta ilmastoon.

Kasvihuonekaasupäästöt vuonna 2012 Vantaalla olivat runsaat 1, 3 miljoonaa tonnia hiilidioksidiksi laskettuna (CO_2-ekv). Kokonaispäästöt vähenivät yhden prosentin verran vuoden 2011 tasosta. Eniten vähennystä tuli sähkönkulutuksesta aiheutuviin päästöihin. Kun ne vuonna 2011 olivat 270 000 tonnia, laskivat sähkönkulutuksen päästöt 230 000 tonniin, eli vähennystä oli 15 prosenttia. Sen sijaan kaukolämmön päästöt kasvoivat 8 prosenttia. Vuonna 2011 kaukolämmön päästöt olivat 431 000 tonnia ja vuonna 2012 päästöt kasvoivat 464 000 tonniin. Syynä kasvuun oli fossiilisten polttoaineiden käytön lisääntyminen energiantuotannossa.

Vantaalla suuria kasvihuonekaasupäästöjen aiheuttajia ovat myös liikenne ja sähkölämmitys. Niiden aiheuttamat päästöt pysyivät edellisvuoden tasolla, samoin kuin öljylämmityksen, teollisuuden ja työkoneiden sekä jätehuollon päästöt. Maatalouden osuus Vantaan kasvihuonekaasupäästöistä on hyvin pieni, ja viime vuonna maatalouden päästöt vähenivät entisestään.

Kasvihuonekaasupäästöt asukasta kohti jatkoivat hidasta mutta vakaata laskuaan. Keskimäärin jokainen vantaalainen aiheutti 6,5 tonnin kasvihuonekaasupäästöt vuonna 2012. Se on kaksi prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Pääkaupunkiseudun kunnista asukaskohtaiset päästöt ovat Vantaalla suurimmat. Se aiheutuu liikenteen ja sähkölämmityksen päästöistä, jotka ovat Vantaalla korkeammat kuin pääkaupunkiseudulla keskimäärin.

Pääkaupunkiseudun ilmastostrategia tarkistettiin vuonna 2012. Tavoitteena on vähentää kasvihuonekaasupäästöjä vuoteen 2020 mennessä 20 prosenttia vuoden 1990 tasosta.

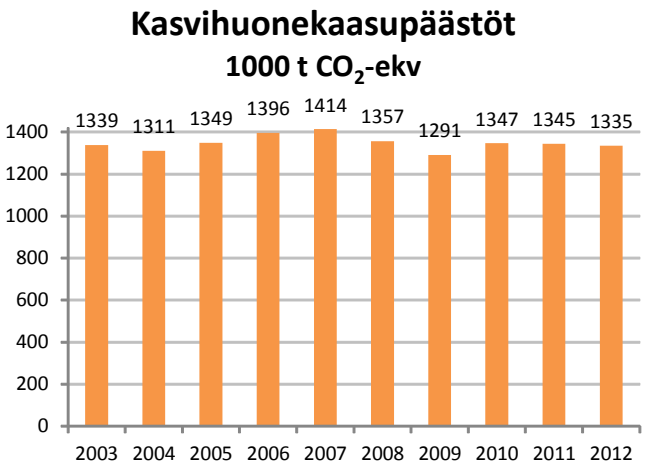

Kasvihuonekaasujen kokonaispäästöt CO_2-ekvivalenttitonneina.
Lähde: YTV (2003-2009), HSY (2010-2012)

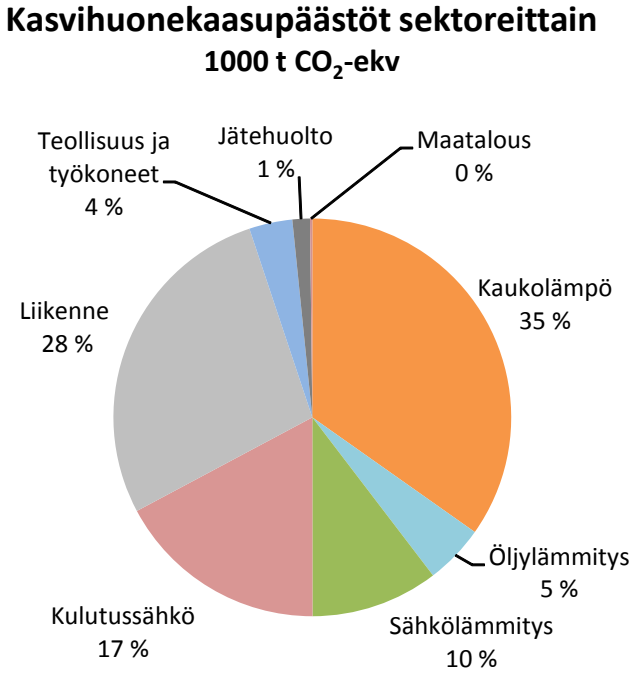

Kasvihuonekaasujen kokonaispäästöjen jaukautuminen päästölähteittäin vuonna 2012.
Lähde: HSY

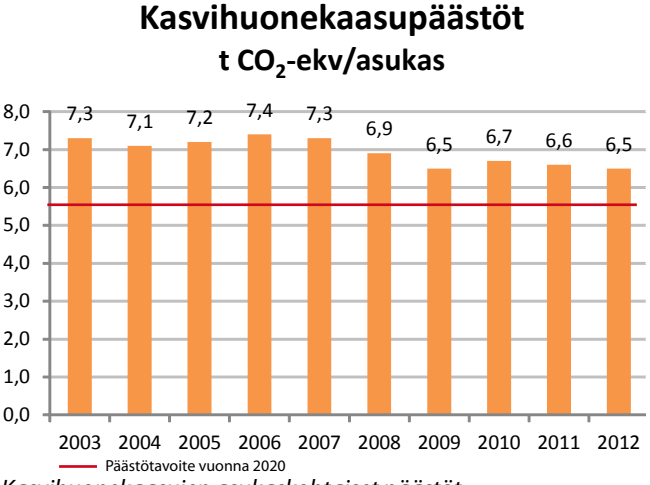

Kasvihuonekaasujen asukaskohtaiset päästöt.
Lähde: YTV (2003-2009), HSY (2010-2012)

Yhdyskunnan energiankulutus

Yhdyskunnan energiankulutuksella kuvataan yhdyskunnan toiminnan vastuullisuutta ja energiatehokkuutta sekä välillisesti luonnonvarojen kulutusta ja ilman epäpuhtauksien määrää.

Lämmistystarvekorjattu energiankulutus vuonna 2012 oli Vantaalla 5 563 gigawattituntia (GWh). Kaukolämmön sekä sähkö- ja öljylämmityksen lämmitystarvekorjauksella tasataan vuosien välinen sääolojen vaihtelu. Energiankulutus kasvoi vajaan prosentin vuoden 2011 tasosta. Asukaskohtainen energiankulutus pysyi ennallaan, eli 27,1 megawattitunnissa (MWh).

Kaukolämmön ja kulutussähkön osuus energiankulutuksessa on selvästi suurin, yhteensä 59 prosenttia. Kun siihen lisätään tieliikenteen energiankulutus, nousee osuus jo 85 prosenttiin. Vuoteen 2011 verrattuna merkittävistä energiankuluttajista kasvoivat eniten muun tieliikenteen ja kaukolämmön osuudet. Henkilöautoilun energiankulutus sen sijaan laski yhden prosentin vuoden 2011 tasosta. Muun polttoaineen kulutus väheni 10 prosenttia vuoteen 2011 verrattuna, ja oli vuoden 2009 tavoin selvästi alhaisimmalla tasollaan 2000-luvun puolella.

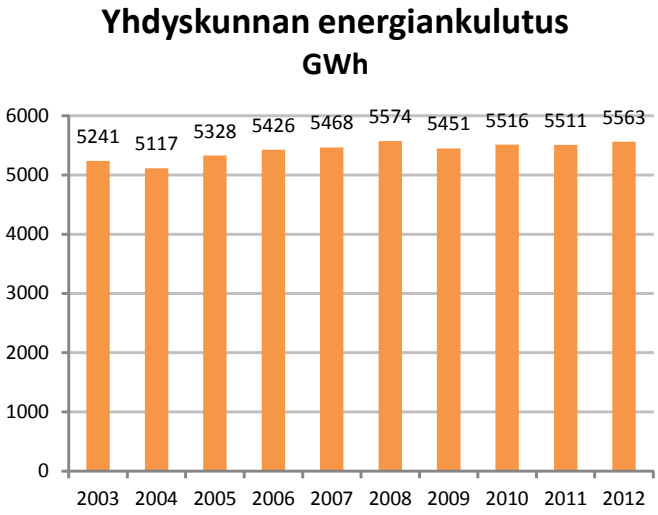

Yhdyskunnan energiankulutus.

Lähde: YTV (2003-2009), HSY (2010-2012)

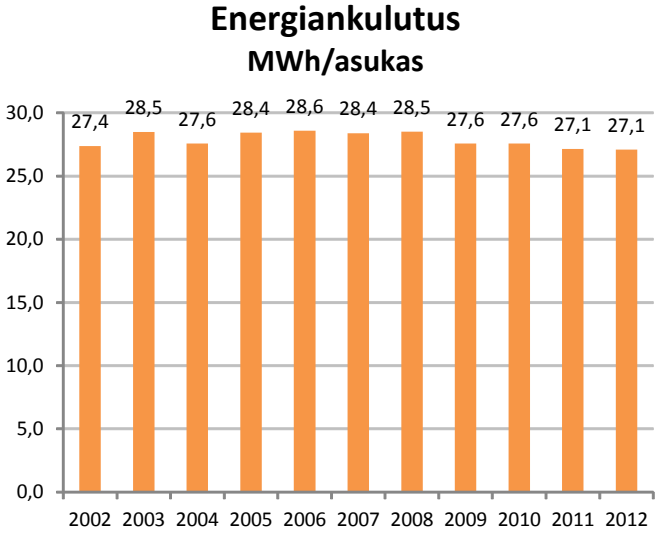

Lähde: YTV (2003-2009), HSY (2010-2012)

Yhdyskunnan asukaskohtainen energiankulutus.

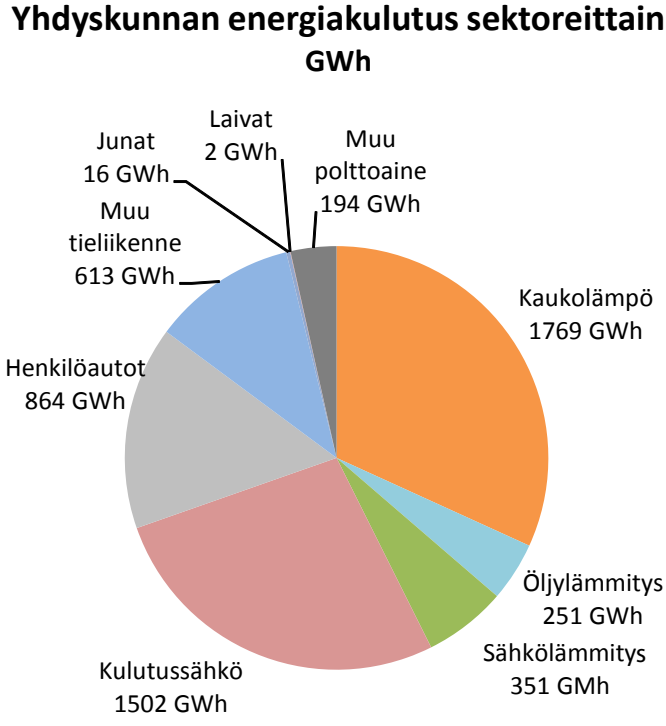

Yhdyskunnan energiankulutus sektoreittain vuonna 2012.

6.2 Maankäytön ja kaupunkirakenteen kestävyys

Maankäytön ja kaupunkirakenteen kestävyyttä kuvataan asemakaava-alueelle rakennettujen rakennusten osuudella, palveluiden saavutettavuudella sekä virkistys- ja suojelualueiden osuudella. Kestävän kehityksen tavoitteena on eheä kaupunkirakenne, jossa palvelut ovat hyvin saavutettavissa samalla, kun alueelliset virkistys- ja suojeluarvot säilyvät.

Palveluiden saavutettavuus

Palveluiden saavutettavuus kuvaa yhdyskunnan rakennetta, peruspalvelujen ja viheralueiden saavutettavuutta sekä liikkumistarvetta. Arvioinnissa käytetään Euroopan unionin ohjeiden mukaisesti 300 ja 700 metrin etäisyyksiä.

Palveluiden saavutettavuus Vantaalla on hyvällä tolalla. Paras tilanne on viheralueiden suhteen, sillä peräti 98 prosenttia vantaalaisista asuu korkeintaan 300 metrin päässä viheralueesta. Yhdeksän kymmenestä löytää lähimmän joukkoliikenteen pysäkin tai alueellisen hyötyjätepisteen korkeintaan 700 metrin päästä kotoaan. Lähin julkinen terveydenhuolto on enintään 700 metrin päässä joka neljännellä asukkaalla.

Yleisesti ottaen palveluiden saavutettavuus on pysynyt ennallaan tai parantunut. Vuonna 2012 vain kirjastopalveluiden tilanne heikkeni, mutta edelleen 80 prosentilla vantaalaisista lähin kirjasto tai kirjastoauton pysäkki on enintään 700 metrin päässä.

Myös päiväkoti ja peruskoulun ala-aste löytyvät läheltä. Alle 300 metrin etäisyydellä päiväkodista asui miltei 58 prosenttia vantaalaisista. Peruskoulun ala-aste löytyi yhtä läheltä joka viidennelle. Lähes 70 prosentille vantaalaisista lähimmälle ala-asteelle oli matkaa korkeintaan 700 metriä, jota voidaan pitää vielä kohtuullisena kävelymatkana.

Indikaattori	2008	2009	2010	2011	2012	Kehitys-suunta
Palveluiden saavutettavuus 300 ja 700 metrin etäisyydellä (%)						
- Kirjastot ja kirjastoautojen pysäkit: 300 m - Kirjastot ja kirjastoautojen pysäkit: 700 m	34,6 84,1	34,9 84,7	36,4 85,8	35,9 85,7	29,4 79,3	☹
- Päivittäistavarakaupat: 300 m - Päivittäistavarakaupat: 700 m	33,7 69,6	35,4 72,4	35,2 72,5	34,3 71,8	34,0 71,8	😐
- Koulut (peruskoululuokat 1 - 6): 300 m - Koulut (peruskoululuokat 1 - 6): 700 m	21,1 62,4	20,2 60,8	20,3 61,0	22,5 65,6	22,0 68,9	☺
- Julkinen liikenne, joukkoliikenteen pysäkit: 300 m - Julkinen liikenne, joukkoliikenteen pysäkit: 700 m	90,4 97,7	91,1 97,8	88,7 97,7	90,2 97,7	92,2 99,8	☺
- Päiväkodit: 300 m - Päiväkodit: 700 m	50,7 83,8	55,7 85,1	60,6 88,9	57,6 86,7	57,8 87,9	😐
- Julkinen terveydenhuolto: 300 m - Julkinen terveydenhuolto: 700 m	6,0 26,0	6,2 25,1	6,2 25,3	6,1 24,9	6,4 25,0	☺
- Viheralueet: 300 m - Viheralueet: 700 m	99,5 100	98,0 99	98 99	98 99	98 99	☺
- Alueellinen hyötyjätepiste: 300 m - Alueellinen hyötyjätepiste: 700 m	* *	* *	* *	35,2 85,9	46,4 93,7	☺

Lähde: Vantaan kaupunki

Virkistysalueiden osuus asemakaava-alueella

Virkistysalueiden osuus asemakaava-alueella kuvaa maankäytön tehokkuutta ja kehityssuuntaa sekä alueen viihtyisyyttä ja monimuotoisuutta.

Asemakaavoitetun virkistysalueen oikeudellinen asema on hyvin vahva. Kaavoitus kohdistuu täydennysrakentamiseen, mutta silloinkaan asemakaavoitettujen viheralueiden pinta-ala ei pienene. Vuonna 2012 virkistysalueiden pinta-ala ja, edellisvuodesta poiketen, myös suhteellinen osuus kasvoivat. Virkistysalueiden osuus asemakaavoitetulla alueella nousi 25,8 prosenttiin.

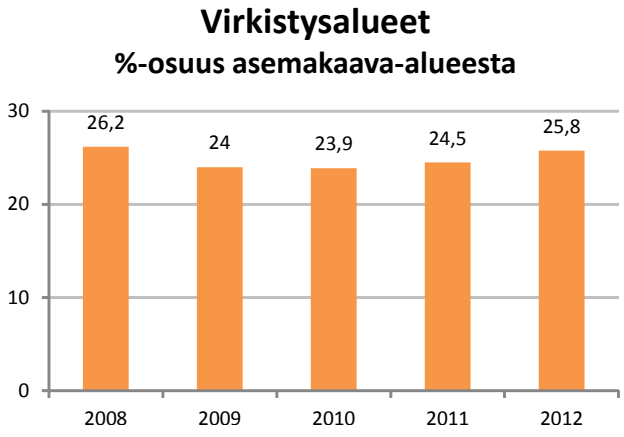

Virkistysalueiden osuus asemakaava/alueella.

Lähde: Vantaan kaupunki

Asemakaava-alueelle rakennettujen rakennusten ja asuntojen osuudet

Indikaattori kuvaa taajama-alueen rakenteellista muutosta pyrittäessä kestävän kehityksen mukaiseen eheään kaupunkirakenteeseen sekä väestön keskittymistä taajamiin.

Valtaosa rakentamisesta Vantaalla on tehty jo vuosikausia asemakaavoitetuille alueille. Vuonna 2012 lähes kaikki uudet rakennukset ja asunnot tehtiin asemakaava-alueelle.

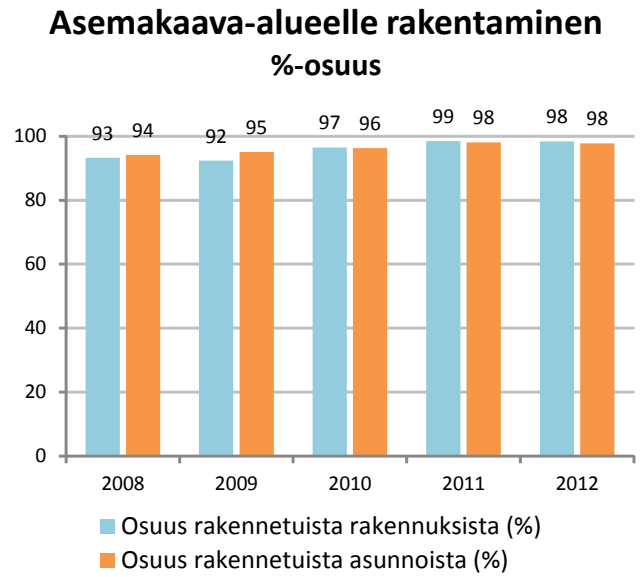

Asemakaava-alueelle rakennettujen rakennusten ja asuntojen osuus.

Lähde: Vantaan kaupunki

Luonnonsuojelualueiden ja -varausten osuus maa-alasta ja kokonaispinta-alasta

Luonnonsuojelualueiden ja -varausten määrä kuvaa pyrkimystä säilyttää ja vaalia luonnonarvoja ja ekologisesti merkittäviä alueita sekä luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi tehtyjä toimenpiteitä.

Vantaalla luonnonsuojelu on edennyt määrätietoisesti niin, että luonnonsuojelualuevarauksia on rauhoitettu tasaiseen tahtiin. Vuonna 2012 rauhoitusalueiden pinta-ala kasvoi yli 107 hehtaarilla ja oli vuoden lopulla 1 241 hehtaaria. Vuoden 2012 uudet luonnonsuojelualueet ovat Kylmäojan metsä (26 ha) Asolassa, Kakolanmäen ja Pikkujärven luonnonsuojelualue (58 ha) Askistossa sekä erityisesti suojeltavan lajin, halavasepikkä, elinalue (23 ha) Myyrmäen ja Kaivokselan rajalla. Halavasepikkäpäätös kasvatti luonnonsuojelualueiden ja luonnonsuojelualuevarausten yhteispinta-alaa ja nosti sen osuuden 6,3 prosenttiin Vantaan kaupungin maa-alasta ja 6,2 prosenttiin kokonaispinta-alasta.

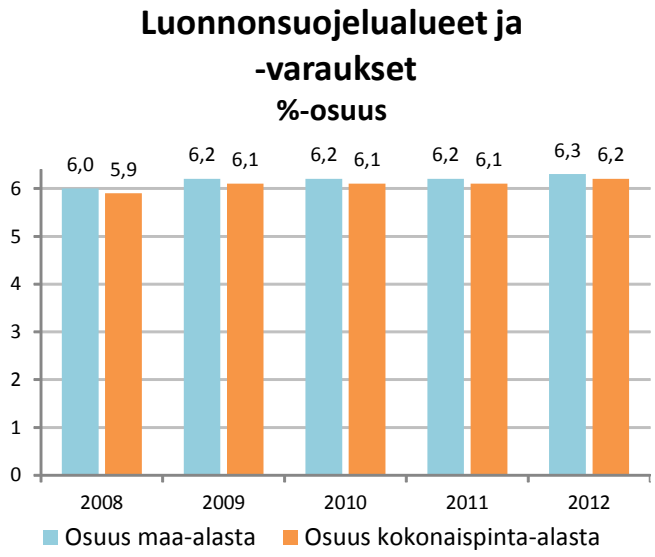

Asemakaava-alueelle rakennettujen rakennusten ja asuntojen osuus.

Lähde: Vantaan kaupunki

6.3 Toiminnan kuormitus ja ekotehokkuus

Yhdyskunnan sähkön kulutus

Yhdyskunnan sähkön kulutus -indikaattori kuvaa toiminnan vastuullisuutta ja energiatehokkuutta sekä välillisesti luonnonvarojen kulutusta ja ilman epäpuhtauksien määrää.

Sähkön kulutus Vantaalla oli vuonna 2012 asukasta kohti 9 191 kilowattituntia. Siinä on lisäystä edelliseen vuoteen 107 kilowattituntia asukasta kohti, eli reilun prosentin verran. Vantaalla eniten sähköä kuluttavat palvelut ja rakentaminen, niiden osuus kokonaiskulutuksesta oli 48 prosenttia. Palveluiden ja rakentamisen sähkön kulutus kasvoi edellisvuodesta 3,5 prosenttia, kun sähkön kulutus muutoin pieneni noin prosentin verran sekä asumisen ja maatalouden että teollisuuden sektorilla. Asumisen ja maatalouden sektori on Vantaalla käytännössä lähes kokonaan asumisen sähkön kulutusta. Sen osuus vuonna 2012 oli noin 36 prosenttia. Teollisuuden osuus sähkön kulutuksesta on Vantaalla pieni, viitisentoista prosenttia.

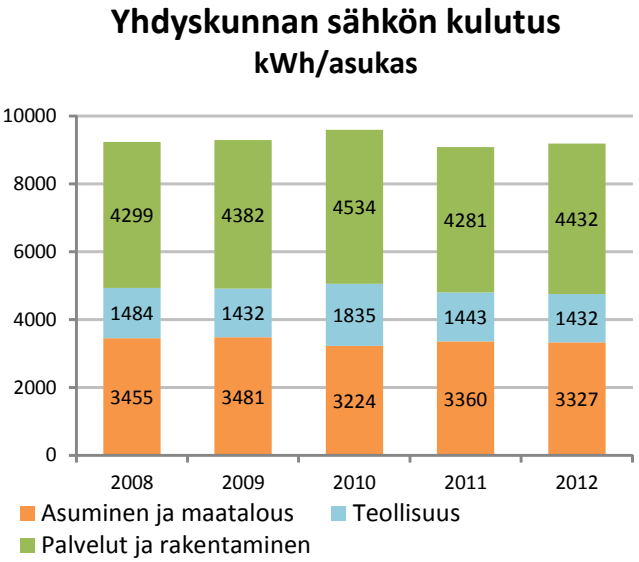

Yhdyskunnan sähkön kulutus asukasta kohti.
Lähde: Energiateollisuus

Yhdyskunnan veden kulutus

Yhdyskunnan veden kulutus -indikaattori kuvaa toiminnan vastuullisuutta ja ekotehokkuutta sekä välillisesti niitä ympäristövaikutuksia, joita aiheutuu muun muassa veden puhdistuksesta, jakelusta ja kuljetuksesta.

Vantaalla veden kulutus laski vuonna 2012 viitisen prosenttia vuoden 2011 tasosta ja oli 233 litraa asukasta kohti vuorokaudessa. Asiakkailta laskutetun veden määrä oli 189 litraa asukasta kohti vuorokaudessa. Se on pysynyt vuosikausia samalla tasolla 180 ja 190 litran välillä. Vuosi 2011 oli kuitenkin vedenkulutuksen huippuvuosi, sillä asiakkailta laskutetun veden määrä oli 199 litraa asukasta kohti vuorokaudessa.

Yhdyskunnan veden kulutus ilmaisee sen veden määrän, joka pumpataan verkostoon. Siitä suurin osa menee asiakkaille ja näkyy kulutuksena vesimittareissa. Osa verkostoon pumpatusta vedestä menee muuhun hyötykäyttöön, kuten palonsammutusvedeksi. Aina on myös todellista hävikkiä, sillä putkistoissa tapahtuu vuotoja eri syistä.

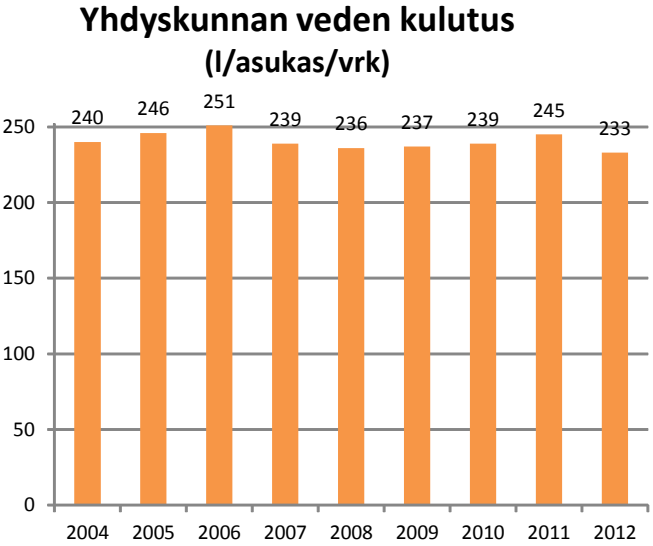

Yhdyskunnan veden kulutus asukasta kohti.
Lähde: Vantaan Vesi ((2004-2009), HSY (2010-2012)

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 36 §

Kaukolämmön tuotantotapaosuudet

Kaukolämmön tuotantotapaosuudet -indikaattori kuvaa lämpöenergian tuotannon kestävyyttä.

Vantaalla kaukolämpöä tuottaa Vantaan Energia Oy. Kaukolämpö saadaan yhteistuotantona sähkön tuotannon kanssa. Vantaalla voimalaitoksissa on käytetty jokseenkin vain fossiilisia polttoaineita, eli maakaasua ja kivihiiltä. Öljyn osuus on ollut pieni. Vuonna 2012 kaukolämpöä hankittiin 1 930 gigawattituntia.

Kaukolämpöön liittyneiden kiinteistöjen osuus

Kaukolämpöön liittyneiden kiinteistöjen osuus -indikaattori kuvaa kaupunkirakenteen ja energiantuotannon suunnitelmallisuutta sekä välillisesti luonnonvarojen kulutusta ja ilman epäpuhtauspäästöjen määrää.

Vantaan kaukolämpöverkko kattaa tiheimmin rakennettuja alueita pääradanvarressa sekä eteläisen Vantaan alueita lännestä Hämeenkylästä Pakkalaan ja Tammistoon ja edelleen idässä Rajakylään ja Länsimäkeen. Vantaan rakennuskannasta valtaosa, noin 70 prosenttia, lämpiää kaukolämmöllä, kun osuus lasketaan rakennusneliöiden pinta-alan mukaan. Laajoja ja enimmäkseen pientalovaltaisia alueita jää kaukolämpöverkon ulkopuolelle. Vantaa kaikista rakennuksista noin joka neljäs lämpiää kaukolämmöllä.

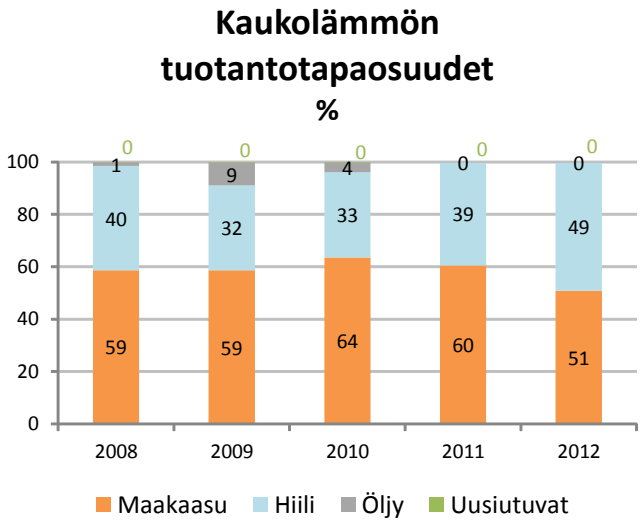

Kaukolämmön tuotantotapaosuudet.
Lähde: Vantaan Energia Oy

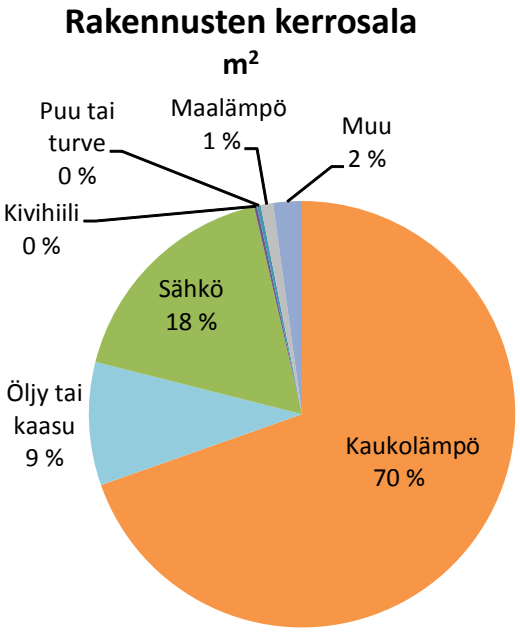

Lämmitystapa rakennusten kerrosalan mukaan.
Lähde: Tilastokeskus
Suomen virallinen tilasto (SVT): Rakennukset ja kesämökit [verkkojulkaisu].ISSN=1798-677X. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 31.10.2013]Saantitapa: http://tilastokeskus.fi/til/rakke/index.html

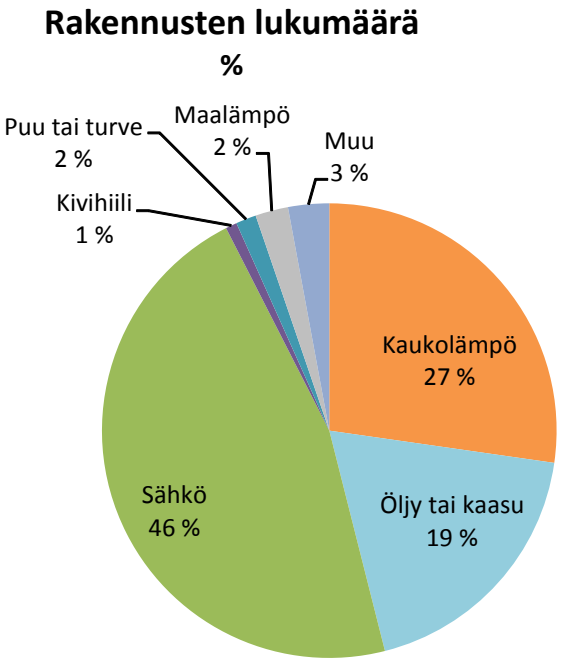

Lämmitystapa rakennusten lukumäärän mukaan.
Lähde: Tilastokeskus
Suomen virallinen tilasto (SVT): Rakennukset ja kesämökit [verkkojulkaisu].ISSN=1798-677X. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 31.10.2013]Saantitapa: http://tilastokeskus.fi/til/rakke/index.html

Sähkön ominaiskulutus kaupungin omistamissa toimitiloissa

Indikaattori kuvaa kaupungin toiminnan vastuullisuutta ja energiatehokkuutta sekä välillisesti luonnonvarojen kulutusta ja ilman epäpuhtauspäästöjen määrää.

Sähkön ominaiskulutus kaupungin omistamissa toimitiloissa on ollut viime vuosina tasaisessa laskussa. Sähkön ominaiskulutus lasketaan kilowattitunteita suhteessa rakennusten tilavuuteen kuutiometreinä (kWh/r-m^3). Vuonna 2012 kulutus oli 18,2 kilowattituntia. Sähkön kulutus pieneni lähes viisi prosenttia vuoteen 2011 verrattuna, ja vuoden 2008 tasosta on tultu alaspäin jo 15 prosenttia. Sähkön kulutuksen vähentäminen on yksi ekotukikoulutuksen päämääriä. Ekotukihenkilöiden koulutus Vantaan kaupungin työpaikoilla aloitettiin vuonna 2009.

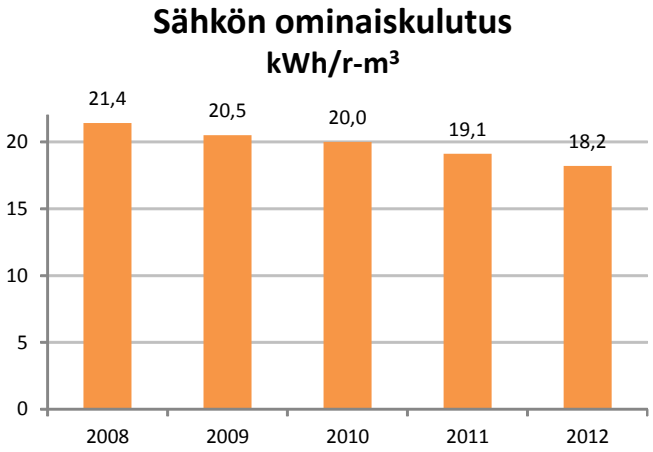

Sähkön ominaiskulutus kaupungin julkisissa rakennuksissa.
Lähde: Vantaan kaupunki

Lämmön ominaiskulutus kaupungin omistamissa toimitiloissa

Indikaattori kuvaa kaupungin toiminnan vastuullisuutta ja energiatehokkuutta sekä välillisesti luonnonvarojen kulutusta ja ilman epäpuhtauspäästöjen määrää.

Lämmön ominaiskulutus vuonna 2012 pysyi vuoden 2011 tasolla. Vuoden 2008 tasoon nähden on tultu kuutisen prosenttia alaspäin, mutta kaikkiaan lämmön ominaiskulutus on pysynyt melko vakaana. Vuoden 2010 kulutus poikkeaa viime vuosina vallinneesta linjasta.

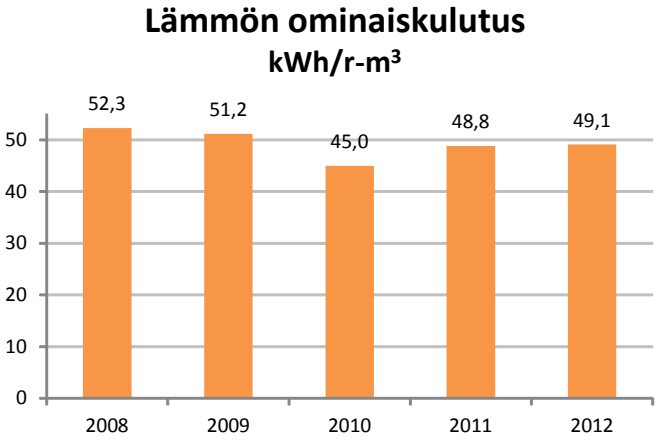

Lämmön ominaiskulutus kaupungin julkisissa rakennuksissa.
Lähde: Vantaan kaupunki

Veden ominaiskulutus kaupungin omistamissa toimitiloissa

Veden ominaiskulutus kuvaa kaupungin toiminnan ympäristövastuullisuutta ja ekotehokkuutta sekä osoittaa välillisesti muun muassa veden puhdistuksesta, jakelusta ja kuljetuksesta aiheutuvia ympäristövaikutuksia.

Veden ominaiskulutuksen tilastoinnissa on ollut epätarkkuuksia, mutta käytettävissä olevien tilastotietojen perusteella veden ominaiskulutus kaupungin omistamissa toimitiloissa on hienoisessa laskusuunnassa ja selvästi alhaisemmalla tasolla kuin vielä viisi vuotta sitten. Veden ominaiskulutus ilmoitetaan litroina suhteessa rakennusten tilavuuteen kuutiometreinä.

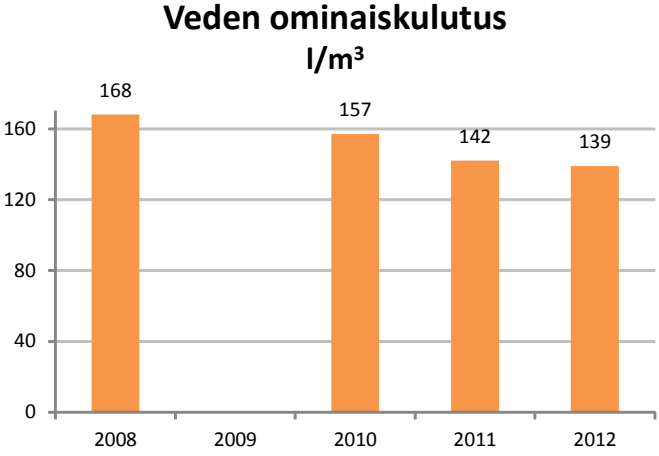

Veden ominaiskulutus kaupungin julkisissa rakennuksissa.
Lähde: Vantaan kaupunki

Yhdyskunnan ilmanlaatu

Yhdyskunnan ilmanlaatu kuvaa hengitysilman laatua ja ilmanlaadun vaikutusta terveyteen, luontoon ja elinympäristön viihtyisyyteen.

Vantaalla ilmanlaatua on mitattu Tikkurilassa, jossa on pysyvä mittauspiste. Siinä mitataan muun muassa hengitettävien hiukkasten (PM_{10}) ja typpidioksidin (NO_2) pitoisuuksia ilmassa.

Hengitettävät hiukkaset (PM_{10}) ovat läpimitaltaan alle 10 mikrometrin hiukkasia, jotka kulkeutuvat hengitysilman mukana keuhkoputkiin asti. Hiukkaset voivat olla vaarattomia tai niihin voi olla sitoutuneena haitallisia aineita, kuten raskasmetalleja. Sallittu enimmäispitoisuus PM_{10}-hiukkasille on 50 mikrogrammaa kuutiometrissä ilmaa vuorokautta kohti. Se voi ylittyä vuodessa 35 kertaa, jonka jälkeen raja-arvo saavutetaan. Tuo raja-arvo ylittyi yhden kerran vuonna 2012.

Typpidioksidi (NO_2) on hengitysteitä ärsyttävä kaasu. Lisäksi se muun muassa aiheuttaa ympäristön rehevöitymistä ja happamoitumista. Typpidioksidin hyväksyttävä pitoisuus on 200 mikrogrammaa kuutiometrissä ilmaa tuntia kohti. Raja-arvo sallii 18 ylitystä. Typpidioksidin pitoisuudet ovat olleet koko mittaushistorian ajan vuodesta 1996 lähtien noin 30 mikrogrammaa kuutiometrissä, eikä raja-arvojen ylittyminen ole ollut lähelläkään. Vuoden 2012 vuosikeskiarvo oli 25 mikrogrammaa kuutiometrissä ilmaa, eli määrä oli alhaisimmalla tasollaan vuodesta 1996 jatkuneiden mittausten aikana.

Ilmanlaatuindeksillä kuvataan tunneittain mitattavaa ja ilmanlaadun ohje- ja raja-arvoihin suhteutettua ilmanlaatua asteikolla hyvä, tyydyttävä, välttävä, huono, erittäin huono. Ilmanlaadun mittaustulokset ilmoitetaan tunteina vuodessa. Sääoloilla on suuri merkitys ilmanlaatuun.

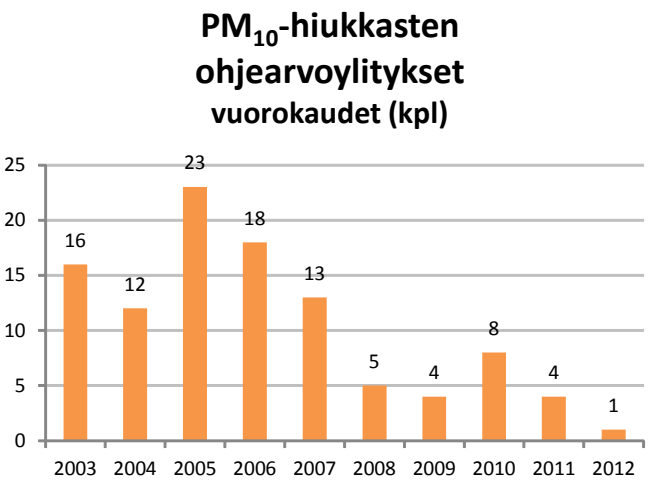

Hengitettävien hiukkasten (PM_{10}) ohjearvon ylityskerrat Tikkurilan mittauspisteessä.
Lähde: YTV (2003-2009), HSY (2010-2012)

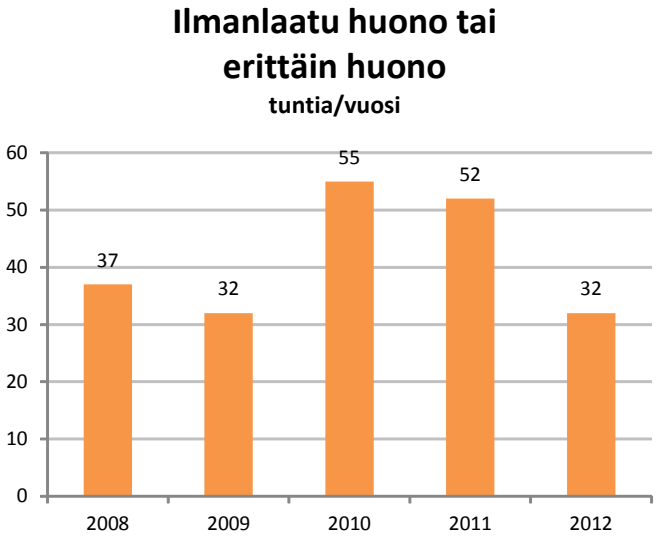

Vuotuinen huonon tai erittäin huonon ilmalaadun tuntimäärä Tikkurilan mittauspisteessä.
Lähde: YTV (2008-2009), HSY (2010-2012)

Yhdyskunnan jätevesikuormitus

Yhdyskunnan jätevesikuormitus kuvaa sen vesistökuormitusta ja vaikutusta rehevöitymiseen. Mittareina käytetään vesistöihin pääsevää fosforin ja typen määrää sekä vesistöön laskettavan puhdistetun jäteveden biologista hapenkulusta (BHK).

Vantaan jätevedet johdetaan Viikinmäen jätevesipuhdistamolle Helsingissä ja Suomenojan puhdistamolle Espoossa. Vantaan aiheuttama jätevesikuormitus saadaan laskemalla yhteen kumpaankin puhdistuslaitokseen Vantaalta tulevan virtaaman osuus. Se oli vuonna 2012 Viikinmäen jätevesien tulovirtaamasta 14,5 prosenttia ja Suomenojan jätevedenpuhdistamolle tulevasta jätevedestä 12,8 prosenttia.

Viikinmäen ja Suomenojan jätevedenpuhdistamoiden ravinnekuormitus Itämereen kasvoi vuonna 2012 edellisvuodesta. Vantaan osalta typpikuormitus oli kymmenen prosenttia ja fosforikuormitus 16 prosenttia suurempi kuin vuonna 2011. Biologinen hapenkulutus kasvoi samaan aikaan 22 prosenttia. Ravinnekuormituksen nousu johtui erittäin sateisesta vuodesta, joka kasvatti tulovirtaamaa jätevedenpuhdistamoille ja joka vaikutti niiden toimintaan. Vantaalta tullut kuormitus kasvoi vähemmän kun mitä puhdistamojen kokonaiskuormitus mereen, sillä Vantaalla on erillisviemäröinti. Hulevedet eivät siten kasvata virtaamaa jätevedenpuhdistamolle siinä määrin kuin esimerkiksi Helsingissä, jossa on vielä paljon jätevedet ja hulevedet yhteen keräämiä yhteisviemäreitä.

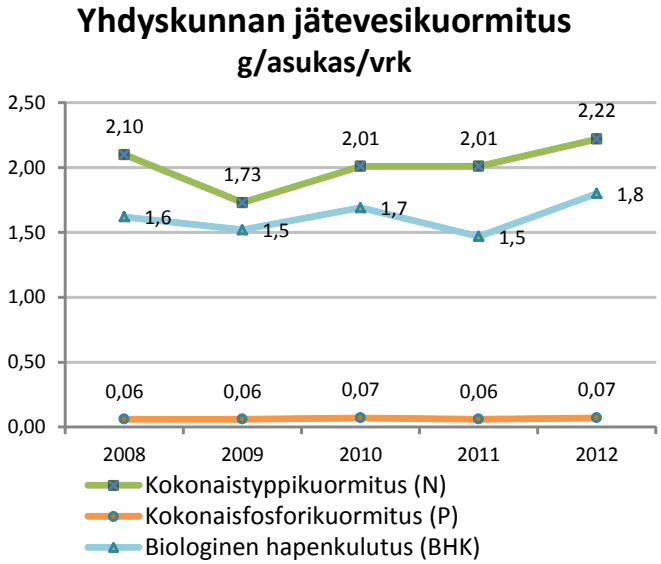

Vantaan puhdistettujen jätevesien typpi- ja fosforikuormitus sekä biologinen hapenkulutus.
Lähde: YTV (2008-2009), HSY (2010-2012)

Jätteen käsittelypaikalle loppusijoitettavan sekajätteen määrä

Indikaattori kuvaa yhteiskunnan kulutuskäyttäytymistä ja tuotantorakennetta sekä välillisesti jätteistä aiheutuvia ympäristöhaittoja, kuten vesistöhaittoja, kaatopaikkojen kasvavaa tilantarvetta sekä ilmastonmuutoksen kiihtymistä.

Vantaan niin kuin koko pääkaupunkiseudun jätehuollosta vastaa *Helsingin seudun ympäristöpalvelut* -kuntayhtymä (HSY). Pääkaupunkiseudulta kertyvä sekajäte lasketaan koko pääkaupunkiseudun asukasluvun mukaan ja jätteen määrä ilmoitetaan kiloina asukasta kohden vuodessa.

Loppusijoitettavan sekajätteen määrä asukasta kohti on ollut viime vuosina laskussa, vaikka vuonna 2010 jätemäärä hieman nousikin edelliseen vuoteen verrattuna. Sen sijaan kun jätemääriä verrataan 2000-luvun alkuun, on sekajätteen määrä asukasta kohti laskenut merkittävästi. Esimerkikiksi vuonna 2000 sekajätettä kertyi pääkaupunkiseudulla asukasta kohti 380 kiloa vuodessa, mutta vuonna 2012 selvästi vähemmän, kun kaatopaikalle loppusijoitetun sekajätteen määrä asukasta kohti oli 214 kiloa. Långmossebergenin jätevoimalan arvioitu käyttöönotto vuonna 2014 pienentää kaatopaikalle päätyvän sekajätteen määrää edelleen.

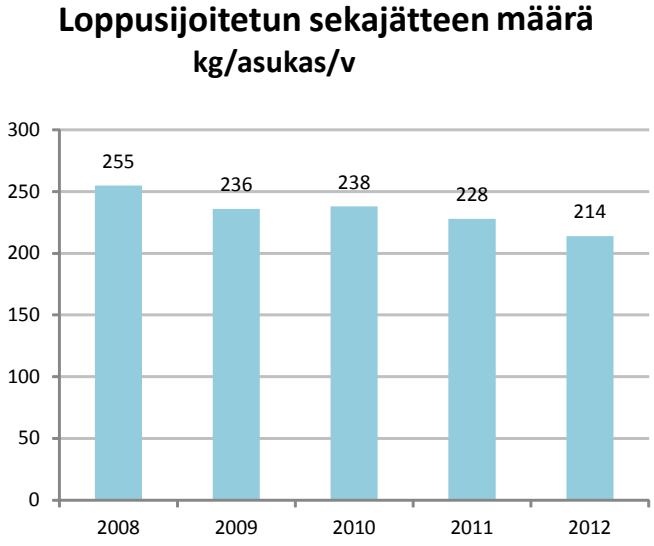

Loppusijoitetun sekajätteen määrä asukasta kohti pääkaupunkiseudulla.
Lähde: YTV (2008-2009), HSY (2010-2012)

6.4 Liikkumisen kestävyys

Liikkumisen ekologista kestävyyttä kuvaavat indikaattorit ovat autoistuminen, joukkoliikenteen matkustajamäärät sekä kevyen liikenteen reittien pituus. Liikenne on lämmön ja sähkövoimantuotannon ohella yhdyskunnan suurin päästöjen aiheuttaja.

Autoistuminen

Autoistuminen kuvaa liikenteen tilantarvetta ja sen aiheuttamia päästöjä ja melua sekä kertoo maankäytön suunnittelusta, palvelujen saavutettavuudesta ja joukkoliikenteen tarpeesta.

Autojen määrä jatkoi kasvuaan, ja vuonna 2012 Vantaalla oli 515 autoa tuhatta asukasta kohti. Se on reilun prosentin enemmän kuin vuonna 2011. Vantaa erottuu pääkaupunkiseudun muista kunnista muita suuremmalla autotiheydellään. Esimerkiksi Espoossa oli 484 autoa ja koko pääkaupunkiseudulla 445 autoa tuhatta asukasta kohti. Maakuntatasolla tuhatta asukasta kohti oli 490 autoa.

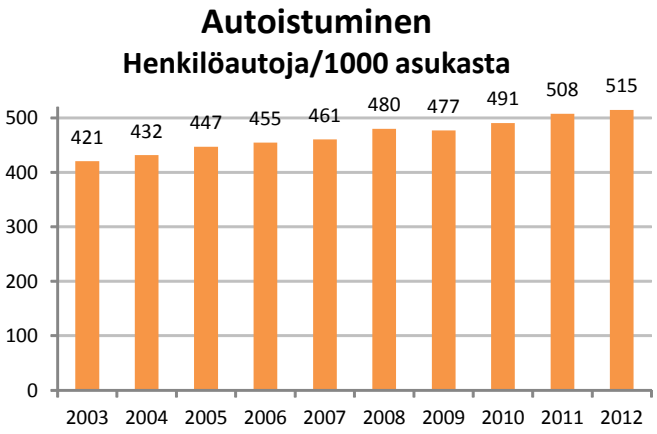

Henkilöautojen määrä tuhatta asukasta kohti.
Lähde: Ajoneuvohallintokeskus (2003-2009), Trafi (2010-2012)

Joukkoliikenteen matkamäärä

Joukkoliikenteen matkamäärä kuvaa kaupunkilaisten liikkumistapavalintoja ja joukkoliikenteen toimivuutta.

Joukkoliikenteen käyttäjien määrä väheni vuonna 2012. Linja-autopysäkeiltä tehtiin HSL:n seurannan mukaan keskimäärin 68 472 nousua vuorokaudessa, kun luku vuotta aiemmin oli 70 442. Siinä on laskua lähes kolme prosenttia. HSL:n liikkumistutkimuksen tulosten perusteella valtaosa Vantaan sisäisistä matkoista tehdään henkilöautoilla. Niiden osuus kaikista henkilöautoilla ja joukkoliikennevälineillä tehdyistä matkoista on 81 prosenttia.

Vantaan kaupungin työsuhdematkalipun käyttäjät

Työmatkalipun käyttäjät kuvaa indikaattorina pyrkimystä edistää joukkoliikenteen käyttöä. Lukuun lasketaan kaupungin työntekijät, joilla on käytössään kaupungin myöntämä työsuhdematkaetu.

Vantaalla työsuhdematkalipun käyttäjämäärä kasvoi jälleen. Vuonna 2012 työsuhdematkalipun lunasti 4 807 kaupungin työntekijää, eli kasvua edellisvuoteen oli 14 prosenttia.

Pyörätieverkon pituus

Pyörätieverkon pituus kuvaa pyrkimystä edistää ympäristöystävällistä liikkumista, sillä kattava kevyen liikenteen verkko mahdollistaa kulkumuodon valinnan. Suureena käytetään pyörätien metrimäärää asukasta kohti.

Vuonna 2012 rakennettiin jalankulku- ja pyöräteitä noin 4,8 kilometriä katuverkolle ja noin 1,7 kilometriä pyöräiltäviä ulkoiluraitteja. Jo neljäntenä vuotena peräkkäin jokaista vantaalaista kohti oli 2,9 kilometriä pyöräteitä.

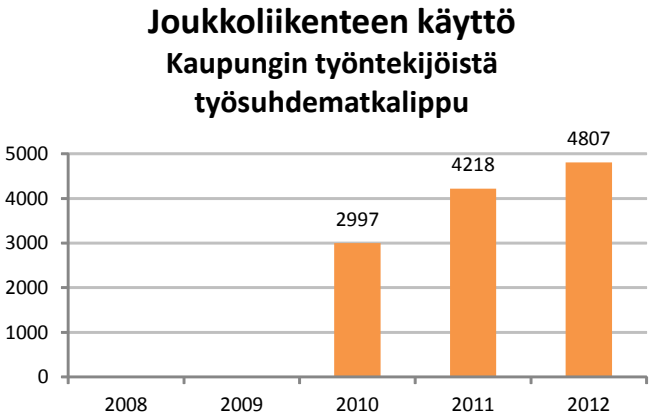

Kaupungin työntekijöiden työsuhdematkalipun käyttö.
Lähde: Vantaan kaupunki

6.5 Ympäristövastuullinen kulutus ja ympäristökasvatus

Ympäristövastuullista kulutusta ja ympäristökasvatusta seuraraan paperinkulutuksella, ympäristönäkökohdat huomioon ottavilla julkisilla hankinnoilla, ympäristösertifioitujen koulujen ja päiväkotien määrällä, kaupungin järjestämään ympäristökasvatukseen osallistuvien kuntalaisten määrällä sekä ekotukihenkilöiden määrällä.

Paperin kulutus kaupungin virastoissa ja laitoksissa

Paperin kulutus kaupungin virastoissa ja laitoksissa kuvaa työntekijöiden kulutuskäyttäytymisen ympäristövastuullisuutta ja sähköisen työtavan yleistymistä. Mittarina käytetään virastojen ja laitosten keskitetystä hankintapaikasta ostamaa kopiopaperia. Lisäksi lukuun lasketaan kaupungin painon käyttämä valkoinen A4-kokoinen paperi. Paperin kulutus ilmoitetaan kappalemääränä kaupungin työntekijää kohden.

Paperin kulutus kaupungin virastoissa ja laitoksissa on ollut laskusuunnassa vuoden 2006 jälkeen. Vuonna 2012 paperin kulutus kaupungin työntekijää kohti nousi. Se johtui merkittävistä henkilöstömuutoksista. Noin tuhat henkilöä, pääosin laitoshuoltajia ja keittiöhenkilöstöä, siirtyi kaupungin palveluksesta vuonna 2012 perustettuun osakeyhtiöön, Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:ön. Sinne siirtyneet entisen Vantaan tilakeskuksen henkilöt olivat valtaosin niitä, joiden paperin kulutus oli ollut hyvin vähäistä.

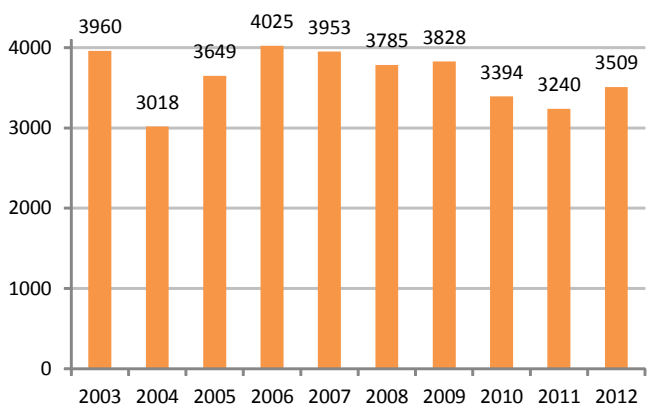

Kaupungin työntekijöiden paperin kulutus.
Lähde: Vantaan kaupunki

Ympäristönäkökohdat huomioivat kaupungin hankinnat

Indikaattori kuvaa, miten kaupunki panostaa ympäristönäkökohtiin kilpailuttaessaan hankintojaan. Tilastoon lasketaan sellaiset keskitetyt hankinnat, joissa tuotteiden ja palveluiden tarjouspyynnöissä ympäristökriteerit ovat joko ehdottomia vaatimuksia tai ympäristökriteerit sisältyvät tarjousten pisteytykseen.

Vuonna 2012 Vantaan kaupunki kilpailutti keskitettyjä hankintoja lähes 17,9 miljoonan euron edestä. Se on noin 8 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2011. Keskitettyjä kilpailutuksia oli enemmän ja myös ympäristökriteerit sisältävien hankintojen osuus kasvoi. Kun vuonna 2011 ympäristökriteerit olivat ehdottomina vaatimuksina tai osana tarjousten pisteytystä 36 prosentissa kaikista keskitetyistä hankinnoista, vuonna 2012 päästiin jo lähes 50 prosenttiin.

Keskitetyt hankinnat ovat vain pieni osa Vantaan kaupungin kaikista hankinnoista. Vuonna 2012 kaupunki osti palveluja 650,9 miljoonan euron edestä. Aineet, tarvikkeet ja tavarat kasvattivat hankintamenoja vielä 42,9 miljoonaa euroa.

Valtioneuvosto suosittelee (periaatepäätös 8.4.2009), että vuonna 2015 vähintään 50 prosentissa kuntien hankinnoista ympäristönäkökulma olisi otettu huomioon.

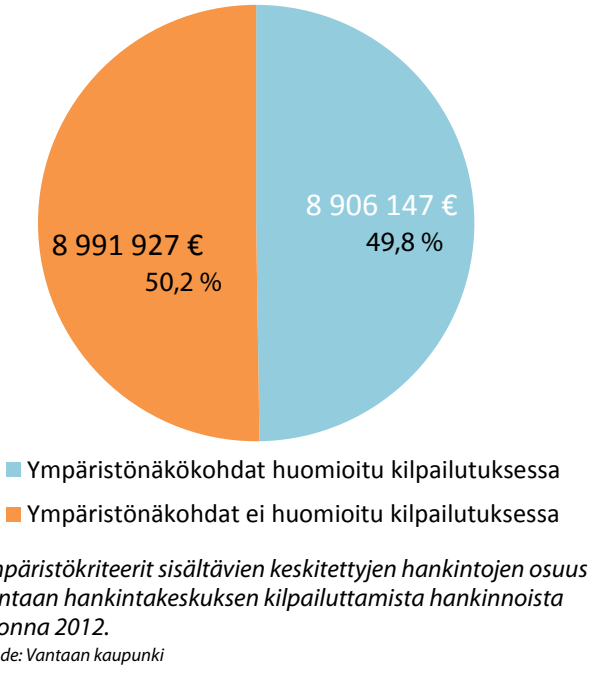

Ympäristökriteerit sisältävien keskitettyjen hankintojen osuus Vantaan hankintakeskuksen kilpailuttamista hankinnoista vuonna 2012.
Lähde: Vantaan kaupunki

Ympäristösertifioidut koulut ja päiväkodit

Vihreä lippu on päiväkodeille, kouluille ja muille oppilaitoksille sekä lasten ja nuorten vapaa-ajan toimijoille suunnattu kestävän kehityksen ohjelma ja kansainvälisen kasvatusalan ympäristömerkki. Ympäristösertifioitujen koulujen ja päiväkotien määrä kuvaa panostusta ympäristökasvatukseen pyrittäessä kohti kestävän kehityksen mukaista elämäntapaa.

Vihreän lipun käyttöoikeus saadaan ilmoittautumalla mukaan toimintaan ja toteuttamalla ympäristöaiheinen projekti, jonka tulee täyttää tietyt kriteerit. Vantaalta oli mukana 10 päiväkotia tai koulua. Niistä Patotien päiväkoti, Helsinge skola, Sotungin koulu, Kyrkoby skola, Västersundoms skola, Martinlaakson lukio sekä Länsimäen peruskoulu olivat oikeutetut Vihreän lipun käyttöön. Se myönnetään kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Suomen Ympäristökasvatuksen seura ry on kehittänyt kansainväliseen Eco-School-ohjelmaan kuuluvaa *Vihreä lippu* -toimintaa Suomen käytäntöihin sopivaksi. Kestävän kehityksen periaatteet ovat vahvasti mukana ja keskeisenä tavoitteena on, että toiminnassa mukana olevat saisivat vähennettyä ympäristökuormitustaan.

Kaupungin järjestämään ympäristökasvatukseen osallistuminen

Indikaattori kuvaa kaupungin panostusta ympäristökasvatukseen. Tilastoon mukaan lasketaan kaupungin järjestämiin ympäristötapahtumiin, luonto-opetukseen ja luontoretkille osallistuneiden määrä.

Vuonna 2012 osallistujamäärä eri ympäristökasvatustapahtumiin laski edellisestä ennätysvuodesta, mutta aiempiin vuosiin verrattuna oltiin hyvällä tasolla. Vantaan luontokoulun opetukseen osallistuneiden määrä pysyi ennallaan ollen vajaa 3 200 henkilöä. Ympäristökeskuksen luontoretkille osallistuneita oli edellisvuotta vähemmän. Vuoden 2012 kaikkiaan 22 luontoretkelle osallistui yhteensä 386 retkeläistä.

Vuoden 2011 suuri nousu ympäristökasvatukseen osallistuneiden määrässä johtui juuri aloittaneen Ilmastoinfon tilaisuuksista. Ilmastoinfo on pääkaupunkiseudun asukkaille suunnattu palvelu, jossa annetaan neuvoja hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi ja ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Vuonna 2012 vantaalaisten kävijöiden määrä Ilmastoinfon järjestämissä tilaisuuksissa pieneni.

Ekotukihenkilöt kaupungeissa

Ekotukihenkilöt kaupungissa -indikaattori kuvaa kaupungin panostusta ympäristövastuullisuuteen.

Vuonna 2009 Vantaalla aloitettu ekotukitoiminta on vakiinnuttanut asemansa. Vuonna 2012 koulutettiin edellisvuoden tavoin 120 uutta ekotukihenkilöä. Koulutettujen osuus koko kaupungin henkilökunnasta kasvoi, koska kaupungin henkilöstön määrä pieneni Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n perustamisen takia.

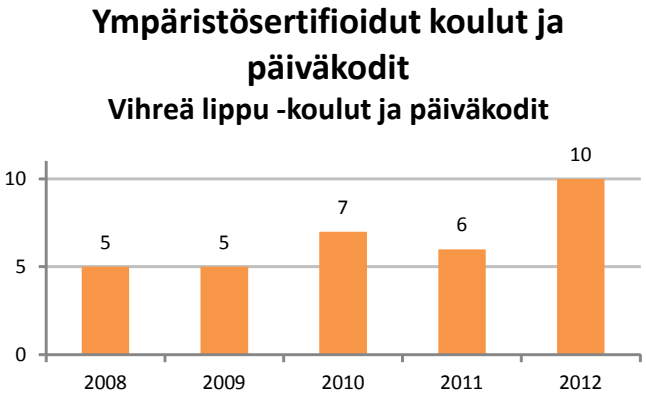

Vihreä lippu -koulut ja päiväkodit Vantaalla.
Lähde: Suomen ympäristökasvatuksen seura

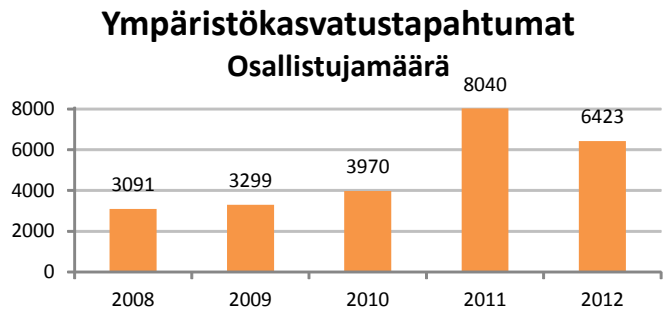

Kaupungin järjestämään ympäristökasvatukseen osallistuneet.
Lähde: Vantaan kaupunki. Ilmastoinfo (2011-2012)

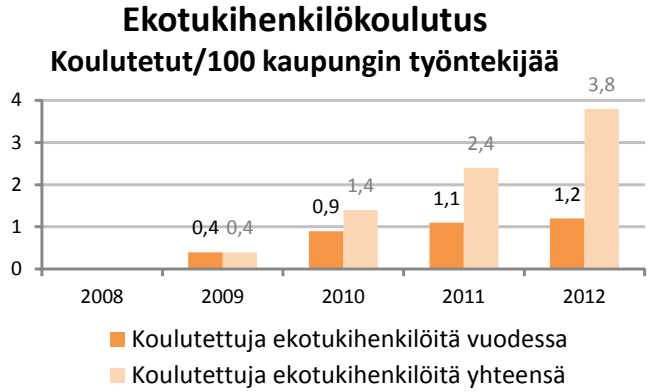

Ekotukikoulutukseen osallistuneet vuosittain ja arvio ekotukikoulutettujen yhteismäärästä suhteessa henkilöstöön.
Lähde: Vantaan kaupunki

7 Ympäristötilinpito 2012

7.1 Ympäristötuotot

Ympäristötuotoilla tarkoitetaan kuntaorganisaation toiminnasta saatuja tuloja, jotka liittyvät ympäristönsuojeluun. Niitä ovat esimerkiksi jätehuoltomaksut sekä ympäristön pilaajilta perityt kunnan suorittamien tai teettämien kunnostustöiden ja siivousten korvaukset. Ympäristötuotto on tilikaudelle jaksotettu ympäristötulo.

Vuonna 2012 Vantaan kaupunkiorganisaation ympäristötuotot olivat 212 000 euroa. Tuotot kattoivat 0,1 prosenttia kaupungin kaikista toimintatuotoista. Ympäristötuottoja kertyi 1,0 euroa asukasta kohden. Vuonna 2012 eniten tuottoja kertyi jätehuollosta ja alueiden puhtaanapidosta, joista valtaosa oli kuntatekniikan keskuksen romuautojen muun metalliromun myyntituloa.

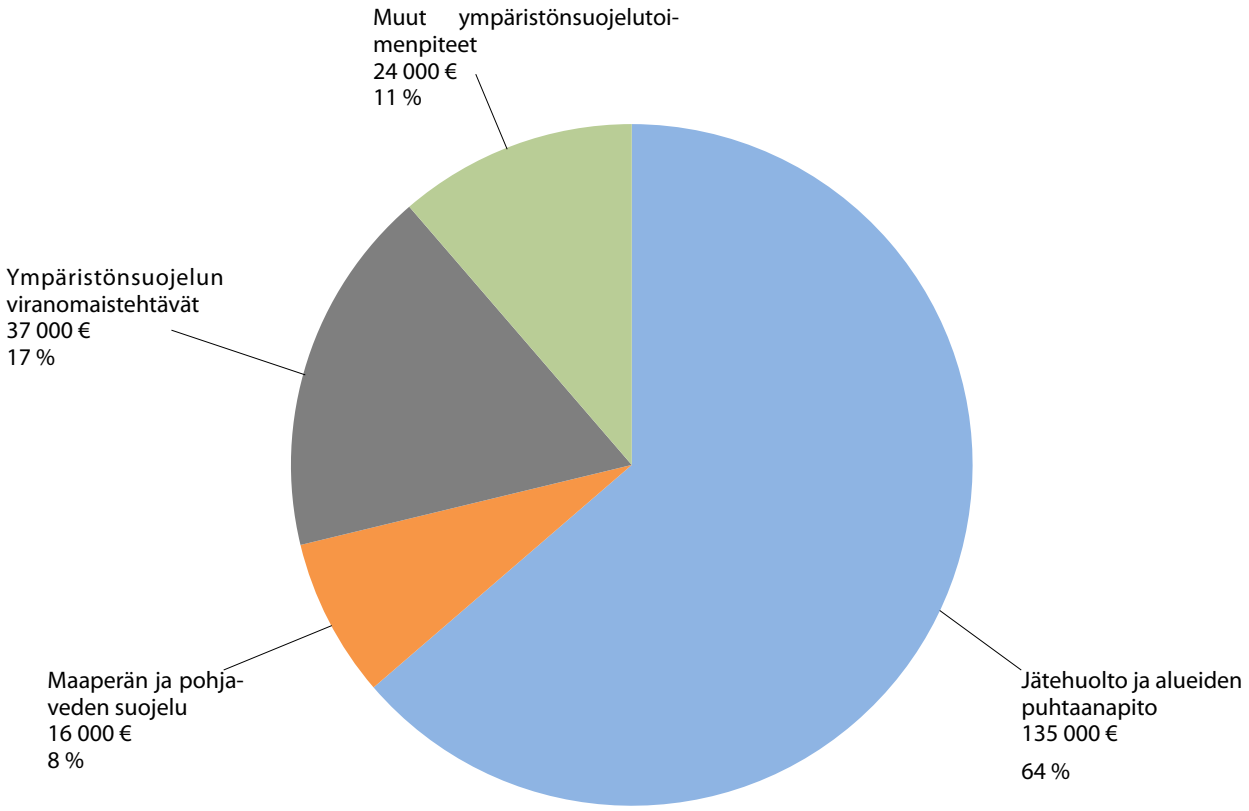

Ympäristötuottojen jakautuminen.
Lähde: Vantaan kaupunki

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 36 §

7.2 Ympäristökulut

Kuntaorganisaatiossa ympäristömenoja aiheutuu toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyjä tai ennaltaehkäistä, vähentää taikka korjata ympäristöhaittoja, parantaa tulevaa ympäristönsuojelun tasoa tai edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä. Myös sähkö- ja polttoainevero sekä öljyjäte- ja öljynsuojamaksu katsotaan ympäristömenoiksi. Ympäristökulu on tilikaudelle jaksotettu ympäristömeno tai ympäristömenon osa.

Vuonna 2012 ympäristökuluja kaupungille kertyi 21,3 miljoonaa euroa ja ne käsittivät 1,5 prosenttia kaupungin kaikista toimintakuluista. Asukasta kohti laskettuna kuluja kertyi 103,6 euroa.

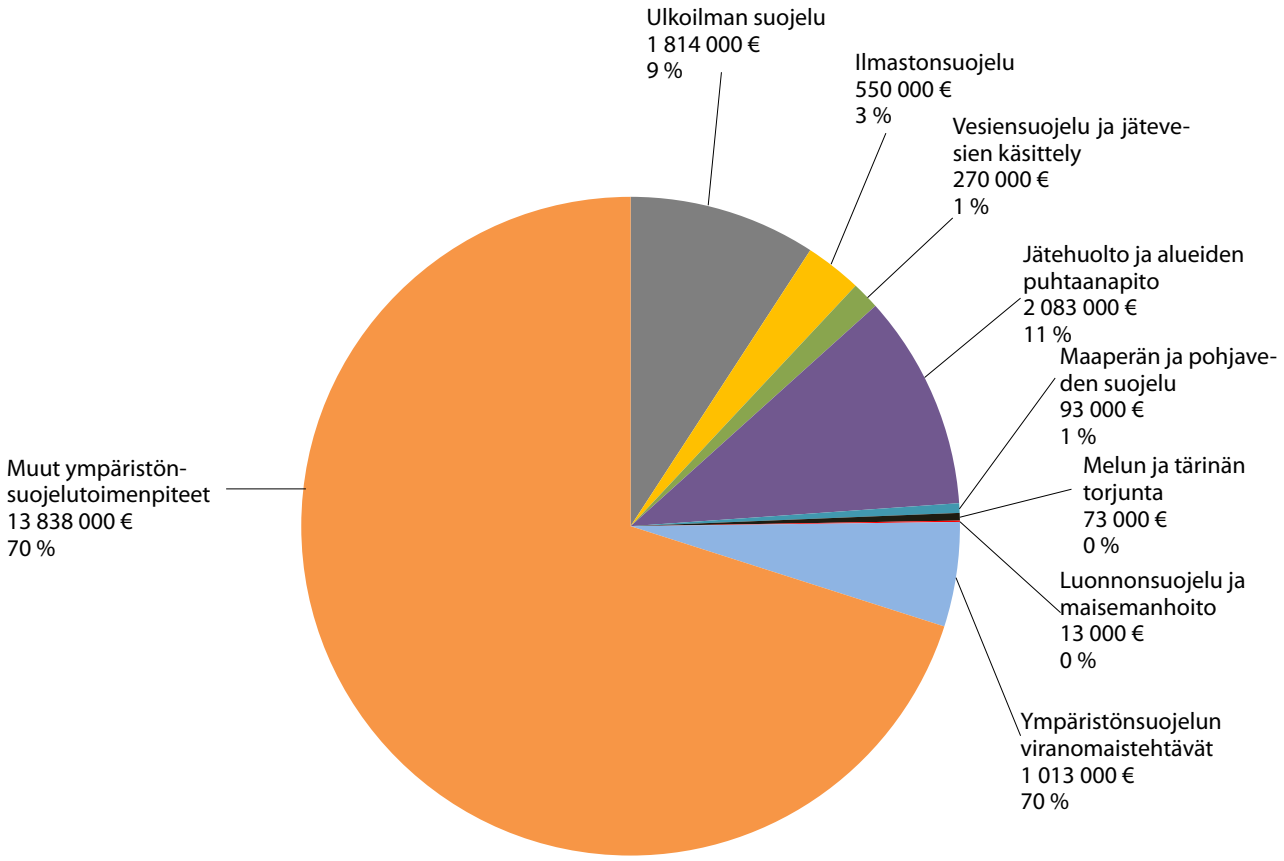

Ympäristökulujen jakautuminen.
Lähde: Vantaan kaupunki

7.3 Ympäristöinvestoinnit

Ympäristöinvestoinnilla tarkoitetaan pitkävaikutteisia menoja, jotka syntyvät tulevien haitallisten ympäristövaikutusten ennaltaehkäisemisestä, vähentämisestä tai poistamisesta. Kysymys voi olla myös positiivisten tulevien ympäristövaikutusten aikaansaamisesta.

Vuonna 2012 Vantaan kaupunki investoi ympäristönsuojeluun 5,5 miljoonaa euroa. Ympäristöinvestoinnit muodostivat 3,3 prosenttia kaupungin kokonaisinvestoinneista. Asukasta kohti investointeihin kului 26,8 euroa.

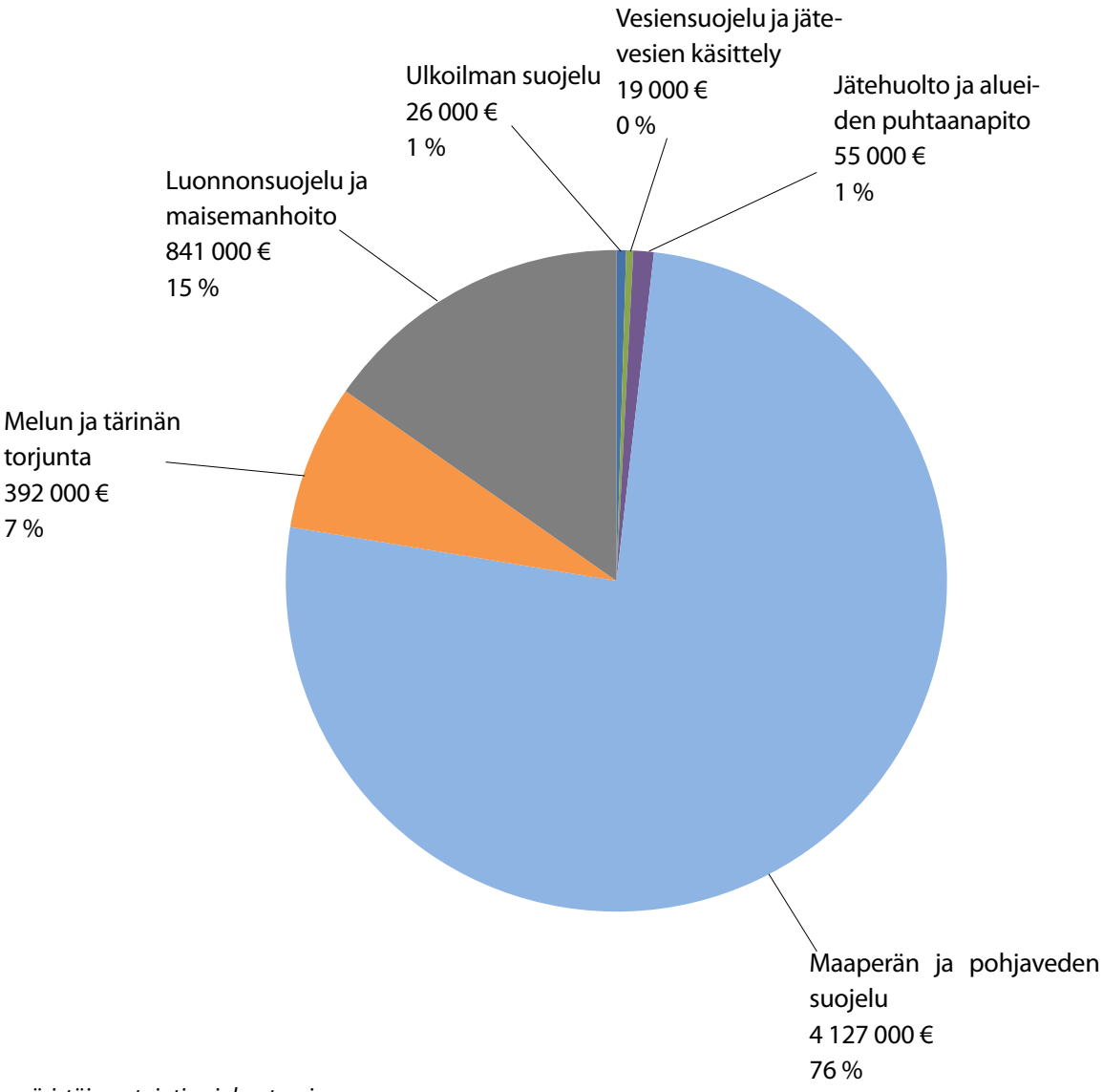

Ympäristöinvestointien jakautuminen.
Lähde: Vantaan kaupunki

7.4 Ympäristötuotot, -kulut ja -investoinnit aihealueittain

Ulkoilmansuojelu

Tuloja ei ollut ulkoilmansuojelusta vuonna 2012.

Kuluja ulkoilmansuojelusta kertyi yli 1,8 miljoonaa euroa. Suurin kuluerä muodostui palveluiden ostamisesta hiekoitushiekan poistoon, henkilöstökustannuksista sekä aineista ja tarvikkeista. Kuntatekniikan keskuksen osuus ulkoilmansuojelun kuluista oli hieman yli miljoona euroa ja tilakeskuksen osuus noin 43 000 euroa. HSY:n osuus ulkoilmansuojelusta oli reilu neljännes, eli 494 267 euroa.

Investointeja ulkoilmansuojeluun tehtiin runsaat 26 000 euroa. Summa muodostui kuntatekniikan keskuksen harja- ja pesulaitteiden hankinnoista.

Ilmastonsuojelu

Tuloja ei ollut ilmastonsuojelusta vuonna 2012.

Kuluja ilmastonsuojelusta kertyi yli 550 000 euroa vuonna 2012. Ilmastonsuojelun kuluista Vantaan rahoitusosuuksia erilaisiin kehityshankkeisiin oli 137 000 euron edestä. Henkilöstökustannukset olivat merkittävä menoerä. Rakennusvalvonnan osuus ilmastonsuojelun kuluista oli yli 133 000 euroa. Siihen sisältyy muun muassa energianeuvontaa ja -koulutusta sekä maalämpökaivojen ja luonnonmukaisten hulevesiratkaisujen työstämiseen kuluneita työtunteja. Kuntatekniikan keskuksen osuus ilmastonsuojelun kuluista oli 20 000 euroa, tilakeskuksen 8 000 euroa ja kaupunkisuunnittelun vajaa 5 000 euroa. HSY: osuus ilmastonsuojelun kuluista oli vajaa puolet, eli 247 133 euroa.

Investointeja ilmastonsuojeluun ei ollut vuonna 2012.

KUVA: Pertti Raami, Vantaan kaupungin aineistopankki

Kuva 31. Poutapilvet peltomaiseman yllä Vantaanlaaksossa.

Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely

Tuloja vesiensuojelusta ja jäteveden käsittelystä ei ollut vuonna 2012.

Vesiensuojelusta ja jätevesien käsittelystä kertyi vuonna 2012 kuluja 270 000 euroa. Kuntatekniikan keskuksen osuus oli lähes 206 000 euroa, mistä valtaosa, 170 000 euroa, käytettiin konsulttitöihin. Tilakeskuksen menot olivat noin 57 000 euroa, joka koostui lietteenkäsittelymaksuista ja rasvakaivojen puhdistuksen kustannuksista. Vapaa-ajan ja asukaspalveluiden osuus vesiensuojelun ja jäteveden käsittelyn kustannuksista oli yli 7 000 euroa.

Vesien suojeluun ja jätevesien käsittelyyn investoitiin vuonna 2012 kaikkiaan 18 500 euroa, jonka summan kuntatekniikan keskus käytti Koisotien lumenkaatopaikan vesienkäsittelyn kohentamiseen.

Jätehuolto ja alueiden puhtaanapito

Tuloja jätehuollosta ja alueiden puhtaanapidosta vuonna 2012 kertyi noin 135 000 euroa. Se koostui kuntatekniikan keskuksen romuajoneuvojen ja muun metalliromun myynnistä.

Kuluja jätehuollosta ja alueiden puhtaanapidosta oli vuonna 2012 vajaa 2,1 miljoonaa euroa. Siitä lähes puolet, eli 910 000 euroa, oli kuntatekniikan keskuksen osuus. Eniten kuluja tuli ympäristön siivoukseen käytettyjen koneiden kustannuksista, töiden henkilökustannuksista sekä jätteiden hyötykäyttöön liittyvistä konsulttitöistä. Tilakeskuksen osuus kuluista oli lähes yhtä suuri, eli 815 000 euroa. Se kertyi lähinnä kompostoinnin ja ongelmajätteiden käsittelyn kuluista. Kaikille toimialoille kertyy vuosittain enimmillään useisiin kymmeniin tuhansiin euroihin nousevia jätekustannuksia.

Investointeja jätehuoltoon vuonna 2012 tehtiin 55 000 euron edestä. Summa kertyi tilakeskuksen investoinneista jätehuollon kehittämiseen, varsinkin jätevesiviemäreiden ja jätekatosten rakentamiseen.

KUVA: Jarmo Honkanen

Kuva 32. Tikkurilan pato Keravanjoessa.

Maaperän ja pohjaveden suojelu

Tuloja maaperän ja pohjaveden suojelusta kertyi vuonna 2012 kaikkiaan 15 800 euroa. Suurin osa siitä, 15 000 euroa oli Öljysuojarahastolta saatuja avustuksia pelastuslaitokselle. Pelastuslaitos sai tuloja myös öljyntorjuntaan tarkoitettujen imeytysaineiden myynnistä yhteensä 800 euroa.

Kuluja maaperän ja pohjaveden suojelusta oli pelastuslaitokselle vuonna 2012 kaikkiaan 22 100 euroa. Valtaosa kuluista, 19 500 euroa, koostui likaantuneiden maa-ainesten käsittelystä. Pelastuslaitosta työllistivät myös 70 öljyvahinkoa, joiden hoidosta kertyi henkilös-tökuluja ja öljynimeytykseen tarkoitettujen tarvikkeiden hankintakuluja.

Investointeja maaperän ja pohjaveden suojeluun tehtiin miltei 4,2 miljoonalla eurolla vuonna 2012. Lähes koko summa koostui kuntatekniikan keskuksen investoinneista pilaantuneiden maiden kunnostukseen. Tilakeskus investoi noin 19 000 euroa Hiekkaharjun vanhan öljysäiliön poistamiseen.

Melun ja tärinän torjunta

Tuloja melun ja tärinän torjunnasta ei ollut vuonna 2012.

Kuluja melun ja tärinän torjunnasta oli noin 73 000 euroa. Se koostui kuntatekniikan keskuksessa henkilöstökuluista ja palveluiden ostoista.

Investoinnit melun ja tärinän torjunnassa olivat meluesteiden rakentamista. Vuonna 2012 meluesteiden rakentamiseen käytettiin 390 000 euroa.

Luonnonsuojelu ja maisemansuojelu

Tuloja ei ollut luonnonsuojelusta ja maisemansuojelusta vuonna 2012.

Kuluja kertyi maastopalojen sammutustöistä. Vuonna 2012 pelastuslaitosta työllisti 39 maastopaloa, joiden sammuttamisesta koitui henkilöstökuluja 2 100 euroa.

Luonnonsuojeluun ja maisemansuojeluun investoitiin vuonna 2012 yli 800 000 euroa.

KUVA: Anna Ojala

Kuva 33. Peltomaisemaa Länsisalmessa.

Ympäristösuojelun viranomaistehtävät

Tuloja ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä vuonna 2012 kertyi vajaa 37 000 euroa. Se lähinnä koostui erilaisista lupamaksuista.

Kuluja ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä vuonna 2012 oli hieman yli miljoona euroa. Se oli pääasiassa kaupungin ympäristöhallinnon henkilöstökuluja.

Investointeja ympäristönsuojelun viranomaistehtäviin ei ollut vuonna 2012.

Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet

Muita ympäristönsuojeluntoimenpiteitä ovat muun muassa ympäristökoulutus, -kasvatus ja -neuvonta sekä ympäristöjohtaminen.

Tuloja muista ympäristönsuojeluntoimenpiteistä vuonna 2012 oli kaikkiaan 19 000 euroa, joka kertyi sivistystoimen kirjastopalvelujen kirjamyynnistä.

Kuluja muista ympäristönsuojeluntoimenpiteistä vuonna 2012 oli kaikkiaan 13,8 miljoonaa euroa. Se on valtaosin henkilöstökuluja, joihin kuuluu muun muassa tietty osuus päivähoidon ja opetustoimen henkilöstömenoja. Se kasvattaa kokonaissumman suureksi. Henkilöstökulut ylipäätään nousivat muun muassa ympäristöjohtamisen kehittämisen, ympäristöohjelmien tekemisen ja ekotukitoiminnan vuoksi.

Investointeja muihin ympäristönsuojelutoimenpiteisiin ei ollut vuonna 2012.

Ympäristöverot

Verojen ja investointien poistojen osuus oli noin 1,5 miljoonaa euroa vuonna 2012. Pelastuslaitos maksoi ympäristöveroja öljyjätemaksuna, jäteverona, polttoaineverona ja sähköverona yhteensä 214 000 euroa. Tilakeskus maksoi polttoaine- ja sähköveroja noin 678 000 euroa. Kuntatekniikan keskuksen veromaksut nousivat vajaaseen 630 000 euroon, josta polttoaine- ja sähköveroja oli noin 625 200 euroa ja jäteveroja lähes 3 800 euroa.

KUVA: Ulla Airaksinen

Kuva 34. Ympäristökeskuksen ekotukikoulutustilaisuuksia pidetään muun muassa Leijassa.

8 Kirjallisuus

Helsingin kaupungin ympäristökeskus 2013. Helsingin ympäristötilasto. Saatavissa: http://www.helsinginymparistotilasto.fi.

HSY 2013. Ilmanlaatu pääkaupunkiseudulla vuonna 2012. HSY:n julkaisuja 5/2013. Edita Prima Oy. Helsinki.

Vantaan kaupunki 2013. Valtuustokauden strategia 2013–2016. KV 17.6.2013. Saatavissa: http://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/91756_Valtuustokauden_2013-2016_strategia_web.pdf.

Vantaan kaupunki 2013. Vantaan kaupungin ympäristöohjelma 2013–2016. Saatavissa: http://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/93355_kaup_ympohjelma_2013_16.8.pdf.

Vantaan kaupunki 2012. Vantaan kaupungin ympäristöpolitiikka 2012–2020. Sarja A 13/2012. Vantaan kaupunki, ympäristökeskus.

Vantaan kaupunki 2013. Vantaan ympäristöraportti 2012. Sarja C 1/2013. Vantaan kaupunki, ympäristökeskus. Vantaan kaupungin paino.

Vantaan kaupunki 2013. Vantaan ympäristöviestintäsuunnitelma. Vantaan kaupunki. Maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö. Saatavissa: http://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/95846_ymparistoviestintasuunnitelma_kokon_kevyt.pdf.

Vantaan kaupunki 2013. Ympäristömeludirektiivin mukainen Vantaan kaupungin meluntorjunnan seurantasuunnitelma. Sarja A 5/2013. Vantaan kaupunki, ympäristökeskus. Vantaan kaupungin paino.

Ympäristövalitukset Vantaalla

Ympäristövalitusten määrä viimeisen kymmenen vuoden aikana on ollut laskusuunnassa, vaikka muutamana vuotena valitusten määrä onkin kasvanut edellisestä vuodesta. Vuonna 2013 ympäristökeskuksen tietoon tuli 224 ympäristövalitusta, joka on 81 valitusta enemmän kuin edellisenä vuonna.

Suurin yksittäinen valitusten syy on ollut usean vuoden ajan ympäristön roskaaminen. 2000-luvun alkupuolella roskaaminen oli ympäristövalituksen syynä yli puolessa tapauksissa. Viime vuonna roskaamisvalituksia tehtiin 98 kappaletta, mikä on 43 prosenttia kyseisen vuoden kaikista ympäristövalituksista.

Veteen tavalla tai toisella liittyvien ympäristövalitusten määrä on pysynyt suhteellisen vakaana viime vuosina. Vuonna 2013 vesiasioista tehtiin ympäristökeskuksen tietojen mukaan 37 valitusta. Valitukset liittyivät muun muassa öljyn tai jäteveden päästöstä luonnonvesiin tai hulevesien joutumisesta naapurikiinteistön puolelle.

Savusta tehtyjen ympäristövalitusten määrä kasvoi selvästi vuonna 2013 verrattaessa kahteen edelliseen vuoteen. Vuosien 2011 ja 2012 alhaisemmat luvut johtunevat kuitenkin kirjaamiskäytännöstä kyseisinä vuosina, ja todellisuudessa savusta on valitettu yhtä usein kuin muinakin vuosina.

Melusta tehtyjen ympäristövalitusten määrä on vaihdellut viime vuosina vajaasta kahdestakymmenestä reiluun kolmeenkymmeneen. Vuosina 2007 ja 2009 meluvalituksia oli ennätyksellisen vähän, kun kumpanakin vuotena melun aiheuttamat ympäristövalitukset jäivät alle kymmeneen. Todennäköisesti kaikkia valituksia ei ole noina vuosina kirjattu. Meluvalituksia tehdään niin liikennemeluista kuin esimerkiksi murskaamoista ja rakentamisen aiheuttamasta melusta.

Muut-ryhmään kuuluvat muun muassa ympäristövalitukset hajusta, luvattomista ojan kaivuista tai kuolleista eläimistä. Ympäristövalitusten kokonaismäärää ovat kasvattaneet valitukset roskaamisesta sekä ryhmän *Muut* ympäristövalitukset.

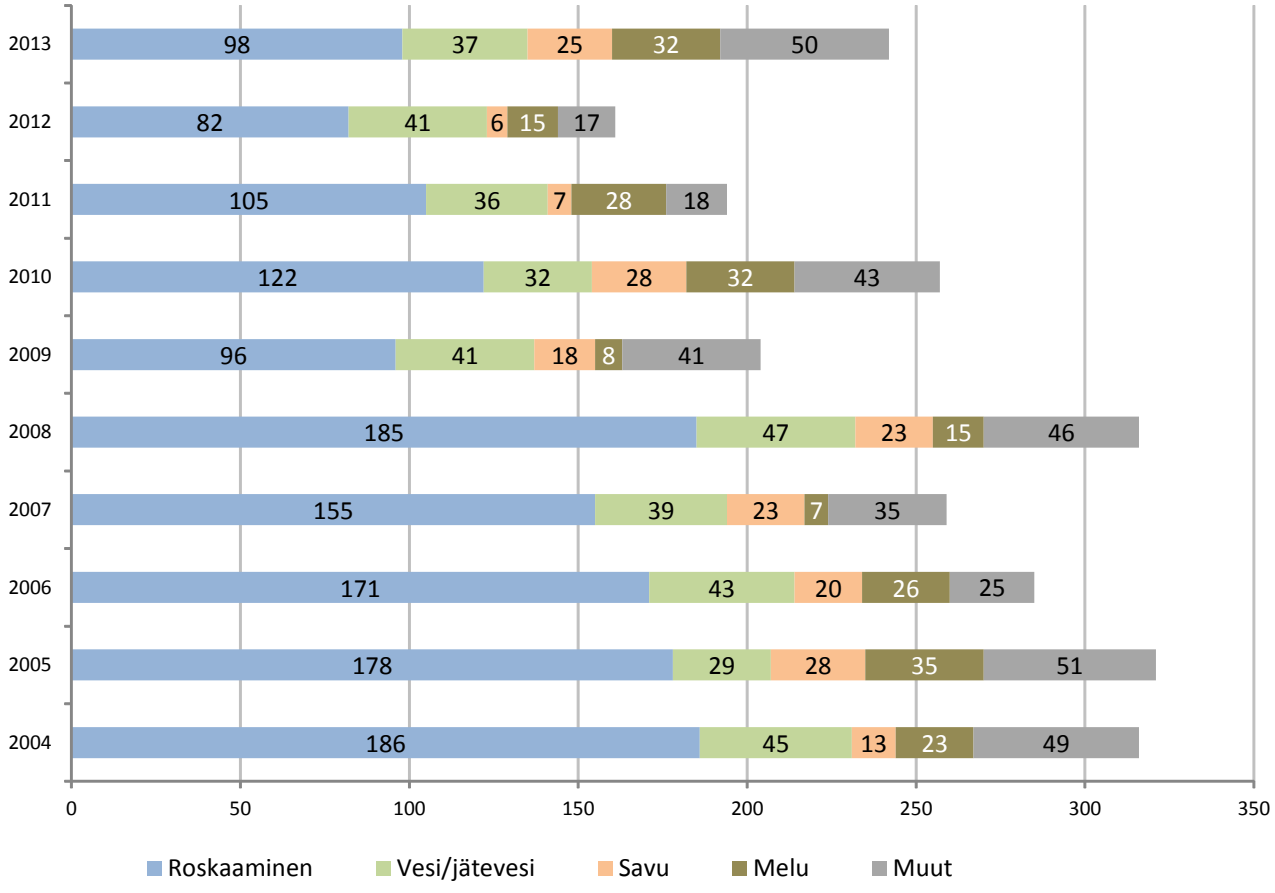

Ympäristövalitukset vuonna 2013

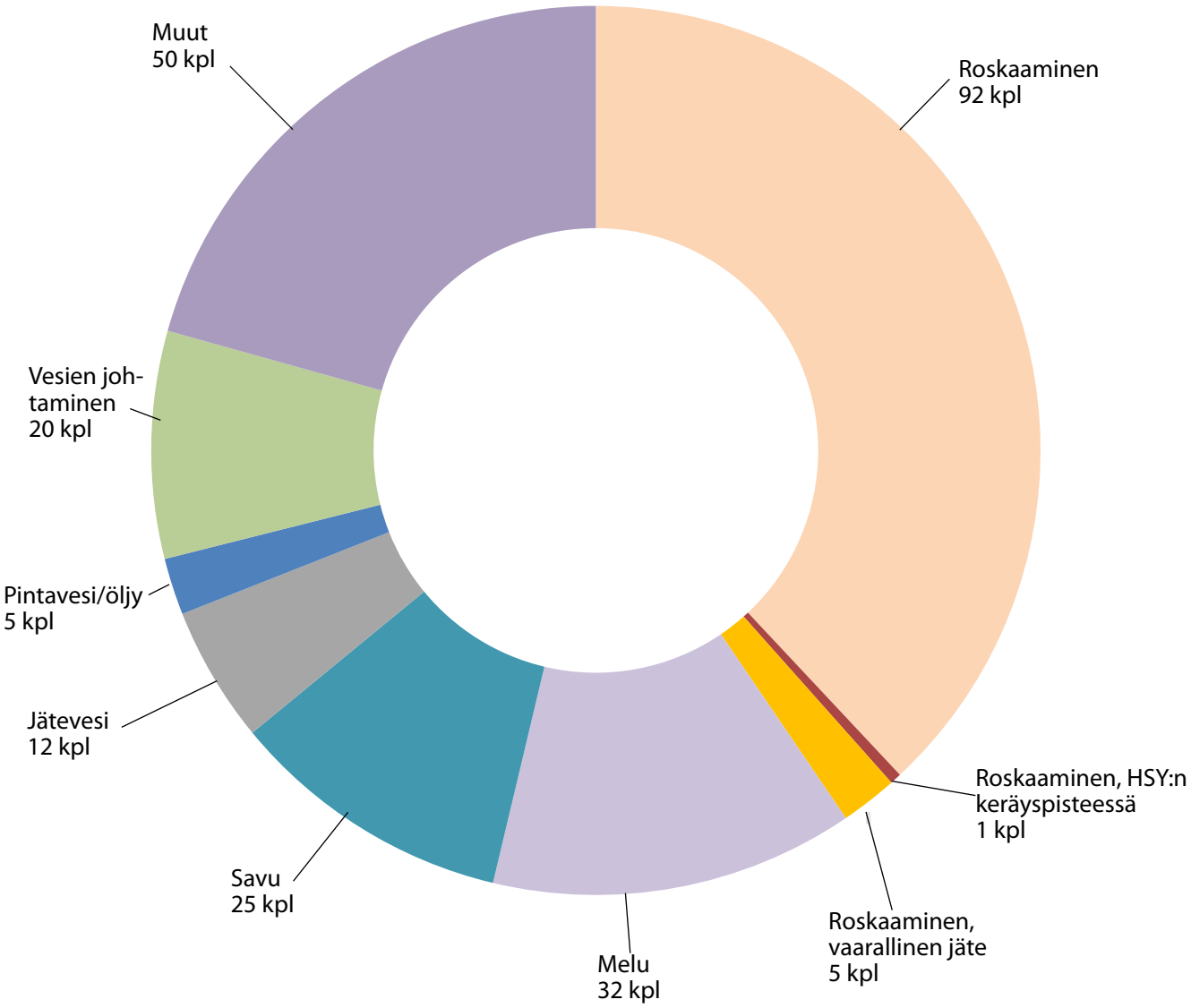

Vantaan kaupunki
Maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö
Ympäristökeskus
Pakkalankuja 5, 01510 Vantaa

37 §

Vastaus valtuutettu Tiina-Maaria Päivisen ja usean muun (33) valtuutetun valtuustoaloitteeseen pysäköintijärjestelyiden parantamiseksi Martinlaakson asemalla liityntäliikenteen osalta

VD/6059/00.02.00.03/2013
J-VN/HW/LL

Valtuutettu Tiina-Maaria Päivinen ja 33 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen aloitteen:

”Martinlaakson aseman käyttäjien tarvitsema liityntäliikenteen pysäköintijärjestely lyhytaikaisen pysäköinnin osalta on huonontunut merkittävästi Martinlaakson Ostarin valmistumisen jälkeen.

Käyttäjien esteetön siirtyminen henkilöautosta julkiseen liikenteeseen (linja-auto, juna) tai taksiin on vaikeutunut huomattavasti. Kivivuorentien puolelle rakennetut liityntäpysäköintipaikat ovat havainnoinnin perusteella olleet lähinnä pidempiaikaisen kauppakeskusasioinnin tai lähitalojen asukkaiden käytössä. Lyhytaikaista esteetöntä ja turvallista liityntäpysäköintiä ne eivät palvele.

Ennen suoraan liikekeskuksen edessä linja-autoaseman puolella sijainneet lyhytaikaiseen pysäköintiin tarkoitetut paikat on siirretty Kivivuorentien varteen. Nykyisin ko. paikka aseman puolella on varattu bussien seisontapaikaksi (2h).

Asemalla sijainnut lyhytaikainen pysäköintialue mahdollisti nopean ja turvallisen siirtymisen matkatavaroiden kanssa kulkuneuvosta toiseen suoraan jalkakäytävää tai suojatietä pitkin ja palveli myös nopeaa pistäytymistä esim. ostarin pankkiautomaatilla.

Kehäradan valmistumistuttua Martinlaakson liityntäpysäköinnin tarve kasvaa. Lähelle sijoitettu liityntäpaikka lähiliikenteeseen ja vaihto henkilöautoon tai taksiin edesauttaa käyttäjien turvallista liikkumista.

Me allekirjoittaneet valtuutetut vaadimme, että kuntatekniikan keskus selvittää pikaisesti lyhytaikaisen liityntäpysäköinnin siirron takaisin linja-autoterminaalin puolelle käyttäjäystävällisistä - ja turvallisuussyistä.”

Kaupunginvaltuusto 16.12.2013 § 11

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää se kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

———

Kuntatekniikan keskus toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Martinlaakson aseman lyhytaikaisen pysäköinnin järjestelyitä muutettiin syyskuussa Helsingin seudun liikenteen HSL:n aloitteesta. Liikenteenohjaussuunnitelman muutoksen tavoitteena oli parantaa linja-autoliikenteen toimivuutta ja turvallisuutta. Linja-autonkuljettajilta saadun palautteen mukaan aseman eteen väärin pysäköidyt autot haittasivat jatkuvasti linja-autojen kulkua pysäkeille. Lyhytaikaisia pysäköintipaikkoja käytettiin myös pitkäaikaisempaan pysäköintiin.

Järjestelyn taustalla on myös Kehäradan liikennöinnin ja liityntäliikenteen alkaminen kesällä 2015. Martinlaakson linja-autoasemalta liikennöivät bussilinjat ja -vuorot tulevat muuttumaan merkittävästi, jolloin linja-auto- ja henkilöautoliikenteen sekoittuminen kohtalaisen ahtaalla terminaalialueella tulee aiheuttamaan kasvavan liikenneturvallisuusriskin.

Kuntatekniikan keskus on käynnistänyt yleissuunnitelman laatimisen Martinlaakson linja-autoaseman parantamiseksi. Suunnitelmassa tutkitaan linja-autoaseman toiminnallisen mitoituksen lisäksi mm. taksiaseman sijoitusta sekä lyhytkestoisen pysäköinnin lisäämistä Kivivuorentien varrelle sekä Laajaniityntielle. Yleissuunnitelmaa tullaan käsittelemään teknisessä lautakunnassa kevään tai kesän 2014 aikana.

Varsinainen Martinlaakson aseman liityntäpysäköintialue sijaitsee ostokeskuksen katolla. Sen järjestelyitä ja liikenteenohjausta parannetaan yhteistyössä kiinteistön omistavan Citycon Oy:n kanssa kevään 2014 aikana.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 37

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa valtuutettu Tiina-Maaria Päiviselle ja usealle muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle kuntatekniikan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
kaupungininsinööri Henry Westlin, puh. 09 8392 2427,
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

38 §

Vastaus valtuutettu Tarja Eklundin ja usean muun (25) valtuutetun aloitteeseen liikennejärjestelyistä Vanha Porvoontie - Honkanummentie - Kaskipolku -osuudelta Vanhalle Lahdentielle

1999/00.02.00.03/2013
J-VN/HW/LL

Valtuutettu Tarja Eklund ja 25 muuta valtuutettua tekivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen aloitteen:

”Honkanummentien kevyenliikenteen väylä välillä Vanha Porvoontie - Honkanummentie - Kaskipolku - Vanha Lahdentie on rakennettu valmiiksi vain Metso Oy:n portille asti. Siitä suojatie jatkuu tontin sisäänajoportin läpi leveälle ojanpientareelle (käytännössä ei mihinkään), johon kävelijät ja pyöräilijät ovat saaneet uran aikaiseksi. Talvella on käveltävä ajoradalla kapealla ja mutkaisella tiellä. Vaaratilanteita autojen, bussien, pyöräilijöiden ja jalankulkijoiden välillä on jatkuvasti. Teollisuusalueelle on vilkas liikenne.

Honkanummentien kävelytietä pitää jatkaa myös Lahdenväylän alittavaan tunneliin asti (kapeaan kohtaan tunnelissa vuorokulku autoille) ja sen jälkeen muutaman kymmenen metrin päässä olevalle bussipysäkille, josta kevyenliikenteen väylää jatketaan Vanhalle Lahdentielle. Tien varrella sijaitsee useita bussipysäkkejä, joten liikenneturvallisuuteen pitää kiinnittää huomiota paremmin. Ongelma pitäisi ratkaista leventämällä piennarta ja rakentamalla kevyenliikenteen väylät puuttuvilta osin.

Selitys, että Kaskipolun tieosuus joskus suljetaan liikenteeltä, ei enää riitä, koska uusi teollisuustontti rakentuu aivan Kaskipolun ja Vanhan Lahdentien liittymään, ja kulku sinne Kaskipolulta lisää entisestään vaaraa jalankulku- ja pyöräliikenteelle. Pyörätie, joka kiertää pitkin metsän reunoja melkein kilometrin Vanhalle Lahdentielle on malliesimerkki huonosta suunnittelusta, jota ei käytä kuin muutamat koiran ulkoiluttajat, kun suora tieyhteys n. 150 m on olemassa.

Me allekirjoittaneet edellytämme, että liikennejärjestelyt Vanha Porvoontie - Honkanummentie - Kaskipolku -osuudelta Vanhalle Lahdentielle otetaan uudelleen tarkasteluun, koska tilanne on oleellisesti muuttunut liikenteen osalta, ja turvalliset kevyenliikenteen yhteydet varmistetaan ja rakennetaan mitä pikimmiten.”

Kaupunginvaltuusto 20.5.2013 § 26

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää se kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

———

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan vastaus aloitteeseen:

Honkanummentien katusuunnitelma välille Vanha Porvoontie – Lahdenväylä hyväksyttiin Kuntatekniikan ja joukkoliikenneasioiden jaostossa 28.9.2010. Jalankulku- ja pyörätie on rakennettu katusuunnitelman mukaisesti Lahdenväylän alikulkuun asti. Alikulkuun ei ole suunniteltu erillistä jalankulku- ja pyörätietä silta-aukon kapeuden (n. 8,5 m) vuoksi.

Lahdenväylän itäpuolen liikenneratkaisujen periaatteet on päätetty kaupunginvaltuuston 28.8.2000 hyväksymässä asemakaavassa. Asemakaavan liikenneratkaisu perustuu siihen, että Itäiselle Valkoisenlähteentielle rakennetaan Lahdenväylän ylittävä silta, jonka kautta itä-länsi suuntainen ajoneuvoliikenne hoidetaan. Läpiajo Honkanummentietä pitkin katkaistaan muuttamalla Lahdenväylän kapea alikulku ainoastaan jalankulku- ja pyöräliikenteen käyttöön. Asemakaavassa nykyinen Kaskipolku on muutettu T-tontin osaksi ja Lahdenväylän itäpuolisen työpaikka-alueen ajoneuvoliikenne hoidetaan Lahdentien suuntaan ainoastaan Honkanummentien itäisen osuuden kautta. Kevyen liikenteen yhteys alikulkukäytävältä Lahdentien suuntaan on esitetty puiston kautta ja se on jo toteutettu. Tulevien vuosien investointiohjelmissa ei ole varauduttu Itäisen Valkoisenlähteentien sillan rakentamiseen. Asemakaavan ratkaisuun joudutaan siten etenemään vaiheittain

Kaskipolun ja Lahdentien liittymässä sijaitsevan tontin rakennustyöt ovat valmistuneet ja Kaskipolku on käytännössä muuttunut tontin osaksi. Linja-autoliikenne on siirretty pois Kaskipolulta 1.1.2014 alkaen ja se liikennöi asemakaavan mukaisesti Honkanummentietä pitkin. Kaupunki lopettaa lähiaikoina Kaskipolun kunnossapidon ja katkaisee liikennemerkein ja ajoestein läpiajon tontin kautta. Järjestelyistä neuvotellaan ensin tontin omistajan kanssa, joka halutessaan voi estää myös kevyen liikenteen kulun tonttinsa kautta. Asemakaavaan ei ole merkitty mitään kulkurasitetta.

Liikenneturvallisuuden parantamiseksi nopeusrajoitusta alikulun kohdalla alennetaan tasolle 30 km/h. Ajorataa kavennetaan maalaamalla ajoradalle reunaviivat niin, että jalankulkijoille ja pyöräilijöille syntyy oma tila pientareelle. Alikulun molemmin puolin autoilijoita varoitetaan liikennemerkein alikulussa kulkevasta kevyestä liikenteestä. Kuntatekniikan keskus tutkii mahdollisuutta jatkaa lähivuosina kevyen liikenteen väylää Lahdenväylältä itään n. 100 metrin osuudelle. Asemakaavassa em. jalankulku- ja pyörätie on merkitty nykyisen Honkanummentien pohjoispuolelle, mikä edellyttää mittavia maansiirtotöitä ja mahdollisesti jopa kustannuksiltaan kallista tukimuuriratkaisua. Tilapäistä kevyen liikenteen ratkaisua mm. pientareen leventäminen nykyisen Honkanummentien eteläpuolelle ei katsota tarkoituksenmukaiseksi toteuttaa kaupungin taloudellisen tilanteen vuoksi, vaikka se maaston muotojen vuoksi olisikin edullisempi toteuttaa.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 38

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa valtuutettu Tarja Eklundille ja usealle muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: kaupungininsinööri Henry Westlin, puh. 09 8392 2427, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

39 §

Vastaus valtuutettu Seija Puhan aloitteeseen koululaisten liikenneturvallisuuden parantamiseksi Päiväkummussa Laurintiellä

HA/4788/00.01.02.02/2012
J-VN/HW/LL

Valtuutettu Seija Puha teki seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen aloitteen:

”Erityisen vaarallinen alue on Laurintiellä alkaen monen tien risteysalueesta Onervantie-Tuovintie-Ismontie. Päiväkummun koulu on Ismontie päässä. Viimeksi viime viikolla yksi lapsi joutui onnettomuuteen Laurintien ja Ismontien liittymässä vakavin seurauksin. Lapset ylittävät edellä mainitun risteysalueen juuri vaarallisimmalla alueella.

Samoin Laurintien eteläpuolelta puuttuu edelleenkin jalankulku-pyörätien pätkä (n. 100 m) Keravanjoen sillalta Hanabölentielle. Jos jalankulku-pyörätien pätkä olisi Valintatalolta länteen, koululaiset voisivat turvallisesti ajaa samaa puolta pitkin Laurintietä Hanabölentielle. Nyt osa koululaisista risteilee tuolla 100 metrin matkalla tienpuolelta toiselle. Osa puolestaan ajaa sitkeästi, mutta turvallisemmin samaa puolta liikennettä vastakarvaan. Hanabölentien risteyksessä on jo valmiiksi rakennettu alkupää. Kyseessä oleva kohta tulee kiireesti rakentaa valmiiksi. Olen tehnyt asiasta aikaisemminkin aloitteen. Pyydän asian kiirehtimistä.

Laurintiellä liikenne on kasvanut tuntuvasti viime vuosina, samoin myös liikennenopeudet, vaikka tiellä on 40 km/h nopeusrajoitus. Vaaraa lisää myös edellä mainitun tiealueen mutkaisuus juuri tuolla Laurintien osuudella ja näkymäalueiden lyhyys erityisesti Onervantien-Tuovintien-Ismontien alueella. Päiväkummun koulu on Ismontien päässä. Mutkassa Ismontien ja Laurintien kohdalla tien kaltevuus on jyrkästi jalankulku-pyörätielle päin, ja siinä jalankulku-pyörätie on aivan ajotiessä kiinni. Liukkaalla kelillä on ollut lukuisia autojen luisumisia ja ulosajoja.

Kehotan, että kaupunki perehtyy alueeseen ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin koululaisten liikenneturvallisuuden parantamiseksi erityisesti Onervantie-Tuovintie-Ismontien risteysalueella. Vaihtoehtoja voisivat olla kyseessä olevassa kohdassa esimerkiksi nopeusrajoituksen alentaminen 30 km/h ja vaaralliselle tienpätkälle vähintään ”lapsia liikenteessä” -varoituskolmioiden asentaminen. On myös selvitettävä nykyisen suojatiekorokkeen/liikenteenjakajan korvaaminen Valintatalon kohdalla leveäntyyppisellä suojatietöyssyllä/hidasteella. Kehotan kaupunkia kiirehtimään turvaratkaisuja ennen kuin lisäonnettomuuksia tapahtuu.”

Kaupunginvaltuusto 15.10.2012 § 9

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää se kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

——

Kuntatekniikan keskus toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Laurintien liikenneturvallisuutta parannettiin vuoden 2013 aikana rakentamalla Laurintien eteläpuolelle kevyen liikenteen väylä osuudelle Pikkukoski - Pihkalantie. Laurintielle Ismontien itäpuolelle on asennettu nopeusnäyttötaulu. Ismontien liittymän länsipuolelle ajoradan sekä jalankulku- ja pyörätien väliin on rakennettu yhdistetty ajojohde ja kevyen liikenteen kaide estämään ajoneuvojen suistumisia sekä kadun yli juoksemista. Rakentamisen yhteydessä parannettiin myös jalankulku- ja pyörätien reunakivijärjestelyitä ja sivukaltevuuksia.

Valintatalon kohdalla sijaitseva suojatiesaareke on rakennettu paikkaan, jossa on mahdollisimman hyvät näkemäolosuhteet alueen asemakaava ja maaston topografia huomioonottaen. Joukkoliikennereiteille ei pääsääntöisesti rakenneta hidasteita ja lisäksi ko. Laurintien kohta sijaitsee pehmeikön lievealueella, mikä myös osaltaan estää korotetun hidasteen toteuttamisen tärinäriskin vuoksi. Katualueen kapeus ja lähekkäin sijaitsevat Onervantien, Tuovintien liittymät sekä Valintatalon tonttiliittymä estävät laajemman, hidastepysäkkityyppisen ratkaisun toteuttamisen.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 39

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa valtuutettu Seija Puhalle kuntatekniikan keskuksen esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano:	kaupunginkanslia
Muutoksenhakuohje:	7.4 oikaisuvaatimus- ja valituskielto
Lisätiedot:	kaupungininsinööri Henry Westlin, puh. 09 8392 2427, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

40 §

Allekirjoitettuja kauppakirjoja, luovutuskirjoja, maanvuokrasopimuksia ja toteuttamissopimus

J-VN/SO/JB
1018/10.00.01.00/2014

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala / yrityspalvelujen tulosalue on ilmoittanut seuraavien kauppakirjojen, luovutuskirjojen, maanvuokrasopimuksien ja toteuttamissopimuksen allekirjoittamisesta:

Vantaan kaupunki on käyttänyt etuosto-oikeutta, jolla kaupunki ostaa Camilla Niemeltä Riipilän kylässä sijaitsevasta Hemhagen –nimisestä tilasta RN:o 1:131 n. 2,5 hehtaarin suuruisen määräalan. (KA 5217/2011)

11.12.2013 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki ostaa Jukka Kärkkäiseltä Sotungin kylässä sijaitsevasta Tapiola I –nimisestä tilasta RN:o 4:36 n. 76 m2 suuruisen määräalan. (VD 5016/2013)

13.12.2013 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki ostaa Kari Lindqvistiltä ja Carita Granrothilta Ylästön kylässä sijaitsevasta Sutars –nimisestä tilasta RN:o 6:3 n. 49 209 m2 suuruisen määräalan. (kuntek 905/2013

13.12.2013 on allekirjoitettu luovutuskirja, jolla Vantaan kaupunki saa Ylästön kylässä sijaitsevasta Sutars -nimisestä tilasta RN:o 6:3 n. 7 546 m2 suuruisen määräalan. (kuntek 905/2013)

13.12.2013 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Potius Oy:lle Kivistön kaupu-Kivitalot Kivistön kaupunginosan korttelin 23179 tontin nro 3. (KA 4365/2012)

13.12.2013 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Sipi Hintsaselle perustettavan yhtiön Rubiinikehän Kruunu lukuun Kivistön kaupunginosan korttelin 23173 tontin nro 1. (KA 4365/2012)

16.12.2013 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki ostaa Asunto-osakeyhtiö Vantaan Gärdabolta Hakkilan kylässä sijaitsevasta Gärdabo –nimisestä tilasta RN:o 1:48 n. 20 m2 suuruisen määräalan. (VD 3713/2013)

16.12.2013 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Suomen Osatontti Ky:lle Kivistön kaupunginosan korttelin 23127 tontit nrot 2 ja 5. (VD 4792/2013)

16.12.2013 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Suomen Osatontti Ky:lle Kivistön kaupunginosan korttelin 23127 tontin nro 3. (VD 4792/2013)

16.12.2013 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Suomen Osatontti Ky:lle Kivistön kaupunginosan korttelin 23127 tontin nro 4. (VD 4792/2013)

17.12.2013 on allekirjoitettu maanvuokrasopimus, jolla Vantaan kaupunki vuokraa Formula Karting Centres International Oy:lle Seutulan kylässä sijaitsevista tiloista RN:ot 7:155 ja 7:148 n. 13161 m2 suuruisen alueen. (VD 5592/2013)

18.12.2013 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki ostaa Sirkka Mäkiseltä Länsisalmen kylässä sijaitsevasta tilasta RN:o 7:182 n. 411 m2 suuruisen määräalan. (VD 5347/2013)

18.12.2013 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Henri ja Sonja Sipilälle Petikon kaupunginosan korttelin 26203 tontin nro 4. (KA 548/2013)

18.12.2013 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Piia Uotilalle ja Jon-Olof Wennströmille Kivistön kaupunginosan korttelin 23080 tontin nro 14. (KA 548/2013)

18.12.2013 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Jari Pitkäselle ja Katja Arangolle Kivistön kaupunginosan korttelin 23077 tontin nro 8. (KA 548/2013)

19.12.2013 on allekirjoitetu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Ollikaisen Hirsirakenne Oy:lle Kivistön kaupunginosan korttelin 23178 tontin nro 2. (KA 4365/2012)

19.12.2013 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Saaren kuolinpesä myy Vantaan kaupungille Alikeravan kylässä sijaitsevan Haga-nimisen tilan RN:o 8:56. (VD 4662/2013)

19.12.2013 on allekirjoitettu maanvuokrasopimus, jolla Vantaan kaupunki vuokraa Korson Palloseura ry:lle Hyrylän kylässä sijaitsevasta kiinteistöstä 1:676 n. 8 757 m2 ja Korson kaupunginosan yleisestä alueesta 81-9901-0 n. 1 292 m2 suuruiset määräalat. (VAP 243/2013)

20.12.2013 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Mika Rantalalle ja Ming Zhaolle Kivistön kaupunginosan korttelin 23077 tontin nro 5. (KA 548/2013)

30.12.2013 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Asunto Oy Vantaan Bertta Kulllalle Pohjois-Kaarelan kylässä sijaitsevasta Husbacka –nimisestä tilasta RN:o 2:106 n. 686 m2 suuruisen määräalan. (VD 4778/2013)

30.12.2013 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Hanna-Leena ja Petri Laitiselle Kivistön kaupunginosan korttelin 23077 tontin nro 9. (KA 548/2013)

2.1.2014 on allekirjoitettu toteuttamissopimus Vantaan kaupungin ja Kiinteistö Oy Vantaan Erikaksen välillä Lapinkylässä sijaitseva Kaukola-nimisen tilan 8:0 ja Piispankylän kylässä sijaitsevan Murto-nimisen tilan 2-8 eli Kivistön keskustan kaava-alueiden toteuttamisesta. (VD 4763/2013)

10.1.2013 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Olavi ja Marja Kaipaiselle Hakunilan kaupunginosan korttelin 94068 tontin rno 1. (VD 5585/2013)

10.1.2014 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Arto ja Eija Santalalle Variston kaupunginosan korttelin 14011 tontin nro 21. (VD 5725/2013)

10.1.2014 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Teuvo ja Erja Heikkilälle Ilolan kaupunginosan korttelin 71074 tontin nro 9. (VD 5759/2013)

14.1.2014 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Juha ja Tua Salmelle Hakunilan kaupunginosan korttelin 94075 tontin nro 2. (VD 5726/2013)

22.1.2014 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Jarmo ja Nina Räisäselle Askiston kaupunginosan korttelin 20035 tontin nro 15. (KA 548/2013)

22.1.2014 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Suvi ja Teemu Tahvanaiselle Askiston kaupunginosan korttelin 20060 tontin nro 6. (KA 548/2013)

22.1.2014 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy VAV Asunnot Oy:lle Hämevaaran korttelin 11042 tontin nro 1. (KA 5520/2011)

23.1.2014 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Planiatalo Oy:lle Kivistön kaupunginosan korttelin 23179 tontin nro 2. (KA 4365/2012)

23.1.2014 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy perustettavan asunto-osakeyhtiö Vantaan Rubiinikehän Ventti lukuun: Aarno Perttuli ja Veikko Perttuli Kivistön kaupunginosan korttelin 23172 tontin nro 6. KA 4365/2012)

28.1.2014 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Pekka Palomäelle ja Jari Pinolalle Kivistön kaupunginosan korttelin 23177 tontin nro 3. (KA 4365/2012)

28.1.2014 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Kimmo ja Kaisa Salmelle Askiston kaupunginosan korttelin 20060 tontin nro 7. (KA 548/2013)

29.1.2014 on allekirjoitettu luovutuskirja, jolla Kiinteistö Oy Vantaan Erikas luovuttaa Vantaan kaupungille Lapinkylän kylässä sijaitsevasta Kaukola –nimisestä tilasta RN:o 8:0 n. 15 119 m2 suuruisen määräalan. (VD 4763/2013)

30.1.2014 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Marko Karppiselle ja Rie Maedalle Kivistön kaupunginosan korttelin 23172 tontin nro 3. (KA 4365/2012)

31.1.2014 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy (Pia ja Martin Ranna):lle Kivistön kaupunginosan korttelin 23178 tontin nro 3. (KA 4365/2012)

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 40

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään merkitä allekirjoitetut kauppakirjat, luovutuskirjat, maanvuokrasopimukset ja toteuttamissopimus tiedoksi kaupunginhallitukselle ja antaa niistä aiheutuvat täytäntöönpanotoimenpiteet eri tulosyksiköiden suoritettaviksi.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Kh:n täytäntöönpano-ohje 1.6.1998 § 21

41 §

Kaupanvahvistajan ilmoitus kiinteistökaupasta: HAVI Logistics Oy / Sagax Finland Holding 4 Oy Kiinteistö Oy Vantaan Tiilitie 9 lukuun

J-VN/LM-H/AV-P/JHo/EN/JB
VD/843/10.00.01.01.01/2014

Julkinen kaupanvahvistaja Paula Ojaniemi on jättänyt Vantaan kaupungille ilmoituksen seuraavasta 10.01.2014 tehdystä kiinteistökaupasta:

Myyjä HAVI Logistics Oy

Ostaja Sagax Finland Holding 4 Oy Kiinteistö Oy Vantaan Tiilitie 9 lukuun

Kohde Vantaan kaupungin Petikon kaupunginosan korttelin 26118 tontti nro 16 rakennuksineen, kiinteistötunnus 92-26-118-16. Tontin pinta-ala on 11 481 m^2 ja rakennusoikeus on 5 727 k-m^2, e= 0.50. Tontin osoite on Laastikuja 3, 01720 Vantaa.

Kauppahinta on 2 472 527 euroa, noin 215 euroa /m^2, noin 430 euroa / k-m^2.

Tontti ovat vahvistetun asemakaavan mukaista teollisuus- ja varastorakennusten korttelialuetta (T). Tontti rajoittuu idässä kaupungin omistamaan lähivirkistysalueeseen ja etelässä vähäisiltä osin kaupungin omistamaan katualueeseen. Tontilla sijaitsee vuonna 1994 valmistunut noin 5 727 k-m^2 suuruinen kauppavarasto.

Yrityspalvelujohtaja on 28.1.2014 ilmoittanut, että Vantaan kaupungilla on etuosto-oikeus kiinteistökaupassa. Yrityspalvelujohtaja ei ole puoltanut etuosto-oikeuden käyttämistä, koska kaupungilla ei ole tarvetta hankkia ko. rakennettua kiinteistöä.

Kauppakirja on kaupunginhallituksen kokousasiakirjoissa.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 41

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla käyttämättä etuostolain mukaista etuosto-oikeutta 10.1.2014 tehdyssä kiinteistökaupassa, joka koskee Vantaan kaupungin Petikon kaupunginosan korttelin 26118 tontti nro 16 rakennuksineen, kiinteistötunnus 92-26-118-16. Tontin pinta-ala on 11 481 m^2.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
23 Kartta kaupan kohteesta

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
maankäyttöteknikko Jorma Hopponen, puh. 09 8392 4040, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

KOHTEEN SIJAINTI

0 0.5 1km 1:20 000

KARTTA ETUOSTOA VARTEN

Kaupunginosa: PETIKKO (26)

Kortteli: 26118

Tontti: 16

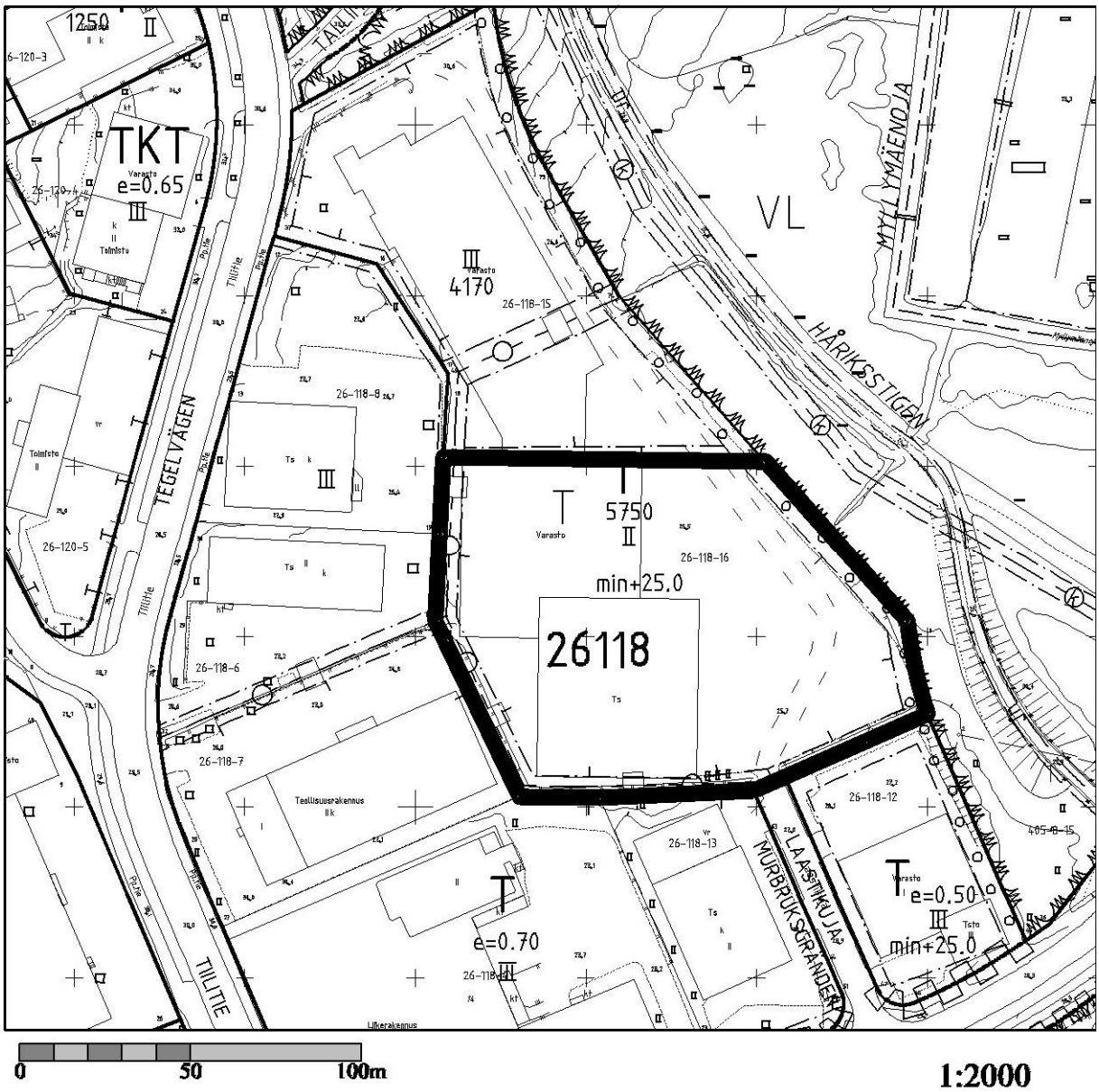

0 50 100m 1:2000

42 §

Ennakkolausunto etuosto-oikeuden käyttämisestä kiinteistökaupassa: Maija Annikki Laitinen / Markus Bernhard Aaltio

J-VN/LM-H/AV-P/JHo/EN
VD/664/10.00.01.01.00/2014

Markus Bernhard Aaltio on pyytänyt Vantaan kaupungilta 20.1.2014 saapuneella sähköpostilla ennakkolausuntoa etuosto-oikeuden käyttämisestä seuraavassa kiinteistön kaupassa:

Myyjä: Maija Annikki Laitinen

Ostaja: Markus Bernhard Aaltio

Kaupan kohde: Vantaan kaupungin Keimolan kylässä (406) sijaitseva noin 3 790 m^2:n suuruinen määräala kiinteistöstä RN:o 4:61, kiinteistötunnus 92-406-4-61. Määräala sijaitsee osoitteessa Vestrantie 13, 01750 Vantaa.

Kauppahinta on 20 000 euroa (noin 5,3 € / m^2).

Määräalan alueella ei ole asemakaavaa ja se on rakentamaton. Määräala on osoitettu kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymässä Vantaan yleiskaavassa kyläalueeksi (AT) sekä vähäisiltä osin tieliikenteen alueeksi.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan yrityspalvelujen tulosalueen mukaan kaupungilla ei ole tarvetta hankkia ko. määräalaa.

Yrityspalvelujohtaja esittää vastattavaksi Markus Bernhard Aaltiolle, että Vantaan kaupunki ei käytä etuosto-oikeuttaan kyseessä olevassa kiinteistökaupassa, mikäli määräala kahden (2) vuoden kuluessa luovutetaan ilmoitetulla tavalla.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 42

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) etuostolain 8 §:n mukaisena ennakkolausuntona ilmoittaa Markus Bernhard Aaltiolle, että Vantaan kaupunki ei käytä etuosto-oikeuttaan edellä esitetyssä Maija Annikki Laitisen sekä Markus Bernhard Aaltion välillä tehtävässä Vantaan kaupungin Keimolan kylässä sijaitsevaa noin 3 790 m^2:n suuruista määräalaa tilasta RN:o 92-406-4-61 koskevassa kiinteistön kaupassa, mikäli määräala kahden vuoden kuluessa kaupunginhallituksen päätöksestä luovutetaan ilmoitetulla tavalla, ja

b) että Markus Bernhard Aaltiolta peritään tästä lausunnosta kaupunginhallituksen 26.3.2012 § 36 päätöksen mukaisesti 100 euron korvaus.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite
24 Kartta kaupan kohteesta

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
maankäyttöteknikko Jorma Hopponen, puh. 09 8392 4040, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

KOHTEEN SIJAINTI

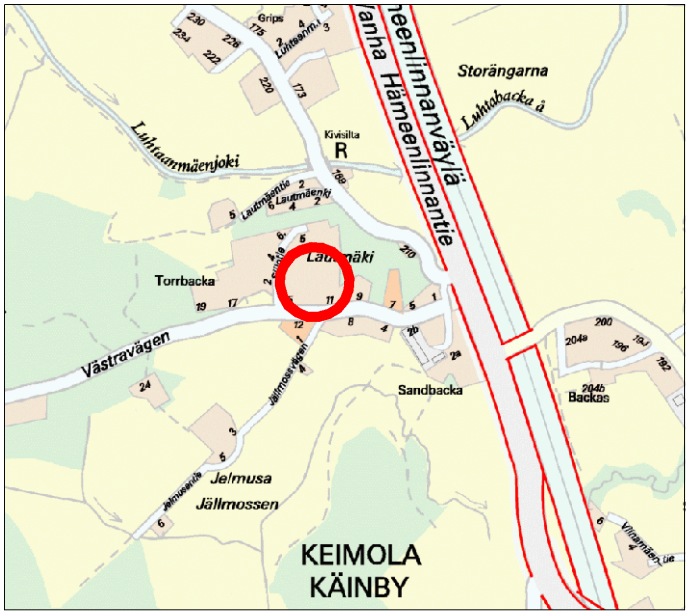

KARTTA ENNAKKOLAUSUNTOA VARTEN / AALTIO MARKUS

YPA/JHO

Kaupunginosa: KEIMOLA (22)

Kylä: KEIMOLA (406)

Määräala tilasta: 92-406-4-61

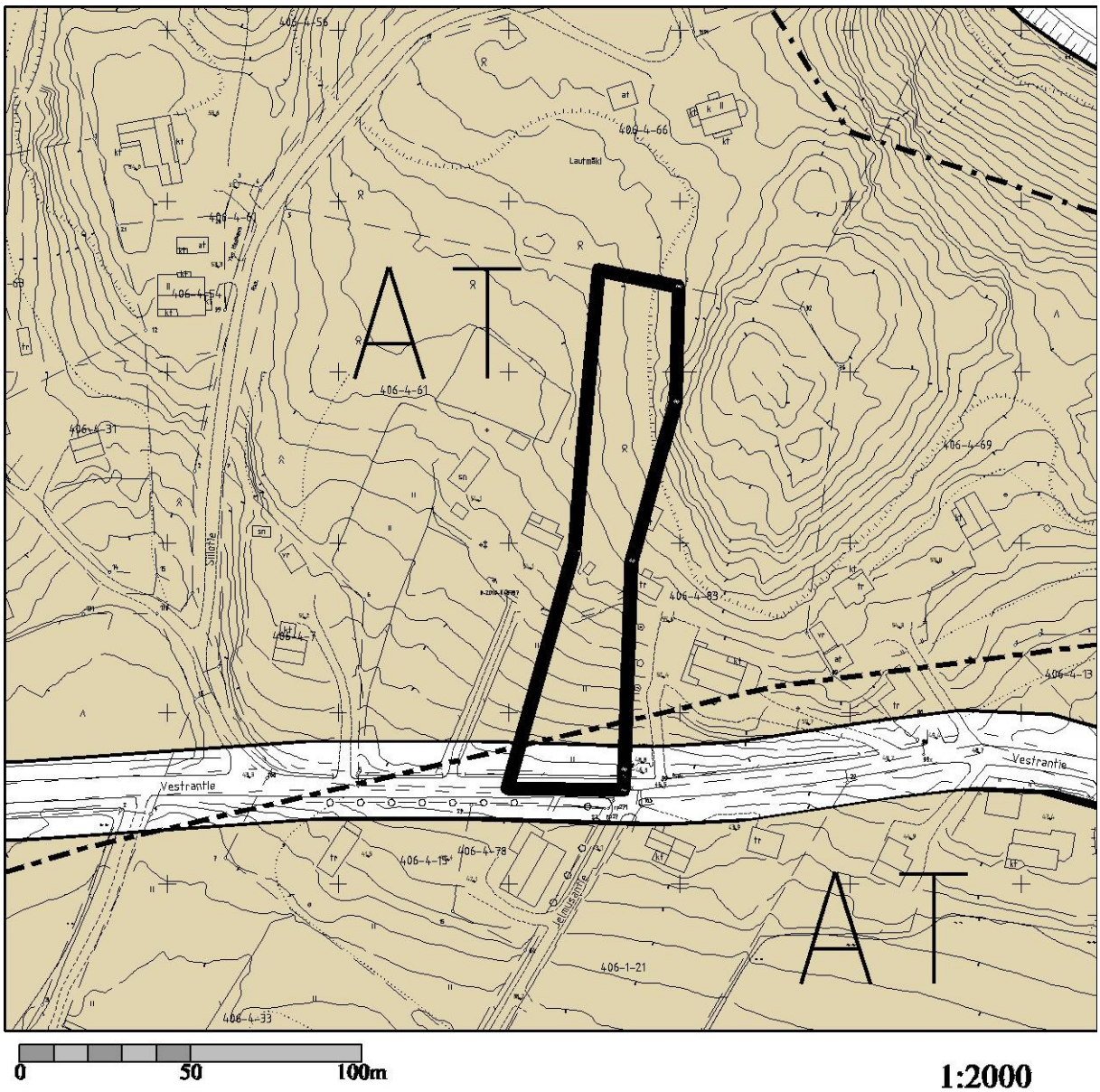

43 §

Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätös ympäristölupapäätöksen lupamääräyksestä 4/ Vantaan Energia, jätevoimalaitos, Långmosseninkuja 1, Vantaa

HA/2711/11.01.01.09/2009
J-VN/SJ/KK/JB

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 28.1.2014 antanut päätöksen nro 14/2014/1 Vantaan Energian jätevoimalaitoksen lupamääräystä 4 (luettelo poltettavaksi sallituita jätteistä) koskevassa asiassa. Päätös sisältää luvan toiminnan aloittamisesta muutoksenhausta huolimatta. Valitusaika päätöksestä päättyy 27.2.2014.

Jätevoimalalla on Uudenmaan ympäristökeskuksen 30.12.2009 myöntämä ympäristölupa, lupapäätöksestä valitettiin Vaasan hallinto-oikeuteen ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. KHO antoi 17.1.2013 päätöksen (taltio 229), jonka mukaan lupamääräyksen 4 liite palautettiin uudelleen käsiteltäväksi.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on nyt antamassaan päätöksessään muutattanut lupamääräyksen 4 kuuluvan seuraavasti:

”Jätevoimalassa saa polttaa syntypaikkalajiteltua yhdyskuntajätettä ja siihen rinnastettavaa syntypaikkalajiteltua jätettä yhteensä korkeintaan 340 000 t/a. Luettelo polttoon sallituista jätteistä on esitetty tämän päätöksen liitteessä 1. Liitteen 1 viimeisen kohdan erikoisjäte-eristä, jotka eivät sisälly liitteen 1 muihin jätenimikkeisiin, tulee toimittaa yksityiskohtaiset tiedot Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle viimeistään yhtä kalenteriviikkoa ennen kyseisen jäte-erän polttoa. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kieltää kyseisen jäte-erän polton jätevoimalassa, mikäli sen ei katsota soveltuvan poltettavaksi yhdyskuntajätteen polttolaitoksessa.

Jätevoimalassa ei saa polttaa erilliskerättyjä vaarallisia jätteitä eikä materiaalikierrätykseen tai uusiokäyttöön kerättyjä jätteitä.

Mikäli poltettavaksi tuodaan jätettä, jonka polttoa ei ole edellä sallittu, on jäte viipymättä palautettava sen haltijalle tai toimitettava paikkaan, jolla on ympäristönsuojelulain mukainen ympäristölupa kyseisen jätteen käsittelyyn.”

Määräyksen liite 1, jossa on luettelo sallituksi poltettavista jätteistä, on tarkentunut yksityiskohtaisella luettelolla poltettavista jätejakeista jäteasetuksen jäteluettelon mukaisine tunnusnumeroineen. Poltettavien jätteiden joukossa ei ole vaarallisia jätteitä. Lisäksi määräys on täydentynyt erikoisjäte-eriä koskevalla tietojen toimittamiseen liittyvällä velvoitteella.

Kaupunginhallitus on 17.6.2013 antanut asiasta lausuntonsa. Kaupunginhallituksen asiasta antama lausunto huomioon ottaen ei päätökseen ole tarpeen hakea muutosta.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 43

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään merkitä tiedoksi Etelä-Suomen aluehallintoviraston Vantaan Energian jätevoimalan ympäristölupapäätöksen lupamääräyksestä 4 tehty päätös nro 14/2014/1 ja tyytyä päätökseen.
Käsittely:
Merkittiin, että kaupunginhallituksen jäsen Sirpa Kauppinen poistui yhteisöjääviyden vuoksi kokoushuoneesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
25 Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätös nro 14/2014/1, dnro ESAVI/28/04.08/2013

Täytäntöönpano:	kaupunginkanslia
Muutoksenhakuohje:	7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto
Lisätiedot:	Johtava ympäristötarkastaja Saara Juopperi, puh. 09 8392 4193, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Aluehallintovirasto

Etelä-Suomi

Päätös
Nro 14/2014/1
Dnro ESAVI/28/04.08/2013

Annettu julkipanon jälkeen
28.1.2014

ASIA

Päätös korkeimman hallinto-oikeuden uudelleen käsiteltäväksi palauttamasta Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan ympäristöluvan lupamääräystä 4 koskevasta asiasta, Vantaa.

HAKIJA

Vantaan Energia Oy
PL 95
01301 Vantaa

Y-tunnus: 0124461-3

LAITOS JA SEN SIJAINTI

Vantaan Energia Oy, jätevoimala
Långmosseninkuja 1
01200 Vantaa

Kiinteistötunnus: 092-92-201-1
Toimialatunnus: 35113

ASIAN VIREILLETULO

Asia on tullut vireille Etelä-Suomen aluehallintovirastossa 21.1.2013 korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä taltionumero 229 (17.1.2013).

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE

Toiminta on ympäristöluvanvaraista ympäristönsuojelulain 28 §:n 1 momentin ja 2 momentin kohdan 4 sekä ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n 1 momentin kohtien 3 b), 5 a) ja 13 c) mukaan.

TOIMIVALTAINEN LUPAVIRANOMAINEN

Ympäristönsuojeluasetus 5 §:n kohdat 3 b) ja 13 c)

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO, YMPÄRISTÖLUPAVASTUUALUE | ymparistoluvat.etela@avi.fi
puh. 029 501 6000
fax 03 570 8002
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Birger Jaarlin katu 15
PL 150, 13101 Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9
PL 110, 00521 Helsinki

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 43 §

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT JA PÄÄTÖKSET

- Uudenmaan ympäristökeskus on myöntänyt 30.12.2009 Vantaan Energia Oy:n Jätevoimalan toiminnalle toistaiseksi voimassa olevan ympäristönsuojelulain (86/2000) mukaisen ympäristöluvan No YS 1696.

- Vaasan hallinto-oikeuden 30.12.2011 antama päätös nro 11/0369/1 edellä mainitusta Uudenmaan ympäristökeskuksen ympäristölupapäätöksestä tehdyistä valituksista.

- Korkeimman hallinto-oikeuden 17.1.2013 antama päätös taltionumero 229 edellä mainitusta Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä tehdyistä valituksista. Päätöksellä palautettiin uudelleen käsiteltäväksi lupamääräyksen 4 liitettä 2 (luettelo jätevoimalassa poltettaviksi sallituista jätteistä) koskeva asia Etelä-Suomen aluehallintovirastolle.

- Etelä-Suomen aluehallintoviraston 11.3.2013 antama päätös nro 51/2013/1 Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan ympäristöluvan muuttamisesta. Asiasta on valitettu Vaasan hallinto-oikeuteen, jossa asian käsittely on kesken.

  Etelä-Suomen aluehallintovirastossa on vireillä Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan ympäristöluvan lupamääräyksen 40 mukainen tarkkailusuunnitelma (diaarinumero ESAVI/204/04.08/2013).

ALUEEN KAAVOITUSTILANNE

Vaihemaakuntakaavassa jätevoimalan sijoitusalue on jäte- ja energiahuollon aluetta (EJ/EN). Yleiskaavassa ja osayleiskaavassa sijoitusalue on yhdyskuntateknisen huollon aluetta (ET). Voimassa olevassa asemakaavassa alue on yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten kortteliaaluetta (ET). Asemakaavaa laadittaessa on tarkasteltu kivihiilivoimalaitoksen ja jätteidenkäsittelyn tukikohdan sijoittumista alueelle.

SIJAINTIPAIKKA JA SEN YMPÄRISTÖ

Jätevoimala rakennetaan Vantaan kaakkoisosaan Långmossebergeniin Kehä 111:n ja Porvoonväylän risteykseen. Rakentaminen on aloitettu syyskuussa 2011 louhintatöillä. Paikalla on ollut aiemmin kiviaineksen otto- ja murskausalue. Sijoituspaikan läheisyydessä sijaitsevat Rudus Oy Ab:n betoni- ja tiilimurskeen valmistuslaitos sekä Hyvinkään Tieluiska Oy:n mullan jalostusalue.

ASIA

Korkein hallinto-oikeus on 17.1.2013 antamalla päätöksellä taltionumero 229 mm. kumonnut lupamääräyksen 4 liitteen 2 (luettelo jätevoimalassa poltettavaksi sallituista jätteistä) ja mainitun lupamääräyksen liitettä 2 kos-

kevan viittauksen sekä palauttanut asian tältä osin Etelä-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupavastuualueelle uudelleen käsiteltäväksi.

Poltettavat jätejakeet

Vantaan Energia Oy on täydentänyt jäteluetteloa koskevia tietoja 8.4.2013. Täydennyksen mukaan laitoksen pääasiallinen polttoaine on syntypaikkalajiteltu sekajäte. Pääosa jätteestä, noin 260 000–280 000 tonnia, on Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) alueelta kerättyä pääosin syntypaikkalajiteltua sekajätettä. Loput 60 000–80 000 tonnia syntypaikkalajiteltua sekajätettä toimittaa Länsi-Uudellamaalla toimiva jäteyhtiö Rosk'n Roll Oy Ab.

Jätevoimalassa poltettava sekajäte on pääosin kotitalouksien, teollisuuden ja palvelualojen sekajätettä, jonka suurimmasta osasta on eroteltu syntypaikalla biojäte, lasi, metallit, keräyskartonki, keräyspaperi, sähkö- ja elektroniikkaromu sekä vaaralliset jätteet. Hakemuksen mukaan jätevoimalan lainvoimaisen ympäristölupapäätöksen määräyksen 4 mukaisesti jätevoimalassa ei polteta erilliskerättyjä vaarallisia jätteitä eikä materiaalikierrätykseen tai uusiokäyttöön kerättyjä jätteitä. Poltettavat jätejakeet on kuvattu jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (179/2012) liitteen 4 perusteella. Seuraavassa on kuvattu jätteiden ominaisuuksia jäteluokituksen pääluokittain ja esitetty kunkin luokan enimmillään poltettava määrä:

Syntypaikkalajiteltu yhdyskuntajäte: asumisessa syntyvät jätteet ja niihin rinnastettavat kaupan, teollisuuden ja muiden laitosten jätteet, yhteensä enintään 340 000 tonnia vuodessa.

Asumisessa syntyvät jätteet

HSY:n alueelta kerätyn kotitalouksien syntypaikkalajitellun sekajätteen tyypillistä koostumusta on tutkittu viimeksi vuonna 2012 (Pääkaupunkiseudun kotitalouksien sekajätteen määrä ja laatu vuonna 2012, HSY:n julkaisuja 2/2013).

- Kaiken biojätteen (keittiöbiojäte, puutarhajäte, maa-ainekset sekä pehmopaperi) osuus kotitalouksien sekajätteestä oli yhteensä 40 paino-%.
- Kaiken keräyskuitumateriaalin (keräyspaperi, -pahvi ja -kartonki sekä alumiinipinnoitetut kartonkitölkit) osuus kotitalouksien sekajätteestä oli yhteensä 15 paino-%.
- Muovin (kalvo- ja kovamuovi sekä PVC ja fluoripitoinen jäte) osuus oli yhteensä 18 paino-%. Muovijäte oli pääasiassa pakkauksia (arviolta 90 %).
- Muu palava jäte, noin 26 paino-%, oli mm. vaippoja, tekstiilejä ja puuta.
- Vaarallisten jätteiden osuus sekajätteestä oli noin 0,3 paino-%. Tutkimuksessa sekajätteen joukosta löytyneistä vaarallisista jätteistä suurin osa oli maalipurkkeja, lääkkeitä ja energiansäästölamppuja.

Vuoden 2012 ja vuoden 2007 vastaavan tutkimuksen vertailun perusteella jätteen lajittelussa ei näyttäisi tapahtuneen merkittäviä muutoksia viimeisen viiden vuoden aikana. Selkeimmät viiden vuoden aikana tapahtuneet muutokset pääkaupunkiseudun kotitalouksien sekajätteen koostumuksessa koskivat lähinnä pakkausmateriaaleja. Pakkausmateriaaleista lasin määrä sekajätteessä on vähentynyt, kun taas muiden pakkausten (muovi, alumiini, muut metallipakkaukset sekä kartonkiset pakkaukset) määrä on selvästi kasvanut.

Palvelualojen yhdyskuntajätteet

HSY:n alueelta kerätyn palvelualojen sekajätteen koostumusta tutkittiin viimeksi vuonna 2012 (Pääkaupunkiseudun palvelunalojen sekajätteen määrä ja laatu vuonna 2012, HSY:n julkaisuja 6/2013). Tutkimuksessa tarkasteltiin erikseen viittä eri toimialaryhmää: koulutusta, päivittäistavarakauppoja, majoitus- ja ravitsemuspalveluja, terveydenhuoltoa sekä julkishallintoa.

- Elintarvikejätteen osuus sekajätteessä vaihteli eri toimialoilla 6–40 paino-%:n välillä, ja muun biojätteen osuus sekajätteestä oli noin 8–23 paino-%.
- Erilaisia kuitumateriaaleja sekajätteestä oli toimialasta riippuen noin viidennes, sillä keräyspaperin, pahvin ja kartongin osuus sekajätteestä vaihteli eri toimialoilla 10–34 paino-%:n välillä.
- Erilaisia muoveja palvelualojen sekajätteestä oli noin 18–30 paino-%.
- Muuta palavaa jätettä oli noin 4–36 paino-%.
- Vaarallisten jätteiden osuus (0–2 paino-%) ja sähkö- ja elektroniikkaromun osuus (0,1–2 paino-%) sekajätteestä oli kaikilla tutkituilla toimialoilla varsin pieni.

Teollisuuden sekajäte

Jätevoimalassa poltettava teollisuuden sekajäte on laadultaan yhdyskuntajätteisiin rinnastettavaa jätettä, josta on eroteltu jätelakiin perustuen vähintään materiaalina hyödynnettävät jakeet, lasi ja metalli sekä vaaralliset jätteet.

Teollisuusyritykset toimivat usein sertifioitujen laatujärjestelmien mukaisesti, jolloin jätteen lajittelu syntypaikalla on tehokkaampaa kuin esimerkiksi kotitalouksissa. Mm. VTT:n laatimassa energiahyötykäyttöselvityksessä (Jätteiden energiahyötykäytön vaikutukset kasvihuonekaasuihin, Elina Lohiniva et al., VTT tiedotteita 2139, 2002) todettiin kotitalouksien jätteiden olevan huonommin lajiteltua kuin teollisuuden ja kaupan jäte ja sisältävän enemmän epäpuhtauksia. Teollisuuden ja kaupan yhdyskuntajätteisiin rinnastettavat sekajätteet sisältävät yleensä lähinnä puuta ja muovia.

- Puujäte, yhteensä enintään 40 000 tonnia vuodessa: puun käsittelyssä sekä levyjen ja huonekalujen, massan, paperin ja kartongin valmistuksessa syntyvät jätteet, rakentamisessa ja purkamisessa syntyvät jät-

teet, jotka eivät sisällä painekyllästettyä puuta tai muuta vaaralliseksi jätteeksi luokiteltuja puujätteitä.

- Sairaalajätteet, yhteensä enintään 10 000 tonnia vuodessa: ihmisten ja eläinten terveyden hoidossa tai siihen liittyvässä tutkimustoiminnassa syntyvät jätteet, jotka eivät sisällä tartuntavaarallisia tai muita vaarallisia jätteitä. Yhdyskuntajätteisiin rinnastettavia jätteitä ovat mm. sidetarpeet sekä erilaiset pahvi- ja muovipakkaukset.
- Maataloudessa, puutarhataloudessa, vesiviljelyssä, metsätaloudessa, metsästyksessä, kalastuksessa sekä elintarvikkeiden valmistuksessa ja jalostuksessa syntyvät jätteet, yhteensä enintään 5 000 tonnia vuodessa: käsittää vain jätteitä, jotka eivät sisällä jätevesien käsittelyn jätteitä eivätkä vaaralliseksi luokiteltuja jätteitä.
- Muut teollisuusjätteet, yhteensä enintään 20 000 tonnia vuodessa: nahka-, turkis- ja tekstiiliteollisuuden jätteet sekä erilaisten kemikaalien valmistuksessa syntyvät jätteet, jotka eivät sisällä vaaralliseksi luokiteltuja jätteitä. Polttokelpoisia jätteitä ovat mm. pakkausjätteet ja erilaiset muoviset jätteet.
- Jätteenkäsittelyssä syntyvät jätteet, yhteensä enintään 50 000 tonnia vuodessa: esim. biojätteen käsittelyssä syntyvät rejektit, jätevesien käsittelyssä syntyvät jätteet (pois lukien lietteet) sekä rakennusjätteen käsittelylaitosten ja muiden vastaavien laitosten rejektit.
    - Biojätteen käsittelylaitoksen rejekti (seulonnassa erotetut epäpuhtaudet) on tyypillisesti muun muassa muovia, puunpaloja ja pakkauksia. Ämmässuon käsittelykeskuksen biojätteen käsittelystä tällaista rejektiä syntyy vuodessa tällä hetkellä noin 4 000 tonnia.
    - Rakennusjätteiden käsittelylaitosten rejekti sisältää mm. erilaisia muoveja ja muovisia rakennusosia, kaapelinkuoria, lattia- ja seinäpinnoitepalasia, jauhautunutta puuainesta, tekstiili yms. kuitua. Energiana hyödynnetään se osa, joka ei sovellu materiaalikierrätykseen. Tällaista rejektiä syntyy pääkaupunkiseudulla useita kymmeniä tuhansia tonneja vuodessa.
    - Jäteveden puhdistuksessa syntyy muun muassa välppäjätettä, joka on tyypillisesti paperikuitua, kotitalouksien saniteettituotteita ja muoveja. HSY:n Viikinmäen ja Suomenojan puhdistamoilla välppäjätettä syntyy tällä hetkellä noin 1 100 tonnia vuodessa.
- Sivutuoteasetuksen (EY N:o 1062/2009) luokan 1-3 jätteet, yhteensä enintään 20 000 tonnia vuodessa: sivutuoteasetuksen luokan 1-3 jätteet, jotka saa käsitellä hyväksytyssä polttolaitoksessa ja jotka eivät sovellu kompostointiin samoin ehdoin kuin kotitalouksien ruokajätteet ja muut biojätteet. Luokan 1 jätteitä ovat mm. kansainvälisesti toimivista liikennevälineistä peräisin oleva ruokajäte, luokan 2 jätteitä ovat mm. muut itsestään kuolleet tai lopetetut eläimet kuin luokkaan 1 kuuluvat ja luokan 3 jätteitä ovat mm. entiset eläinperäiset elintarvikkeet (peräisin esim. tukku- ja vähittäiskaupasta ja elintarviketeollisuudesta), kuten liha ja lihatuotteet sekä kala ja kalatuotteet, joita ei ole enää tarkoitettu ihmisravinnoksi valmistuksessa tai pakkauksessa esiintyneiden ongelmien vuoksi ja jotka eivät aiheuta vaaraa ihmisille tai eläimille.
- Erikoisjäte-erät, yhteensä enintään 30 000 tonnia vuodessa: erikoisjäte-erät ovat esim. viranomaisen määräyksellä taikka tuotteen/jätteen

haltijan pyynnöstä polttamalla hävitettäväksi toimitettavat tuote- tai jäte-erät, jotka ominaisuuksiensa ja koostumuksensa puolesta soveltuvat hävittäväksi yhdyskuntajätteen polttolaitoksessa. Esimerkkejä jäte-eristä ovat mm. tullin hävitettäväksi määrättävät tuoteväärennökset tai kauppojen hävitettävät tuotteet.

Yhteenveto polttavista jätejakeista pääluokittain sekä arvio niiden määristä on esitetty seuraavassa taulukossa. Vuotuinen poltettava määrä on kuitenkin yhteensä enintään 340 000 tonnia eikä taulukossa esitettyjä enimmäismääriä polteta samanaikaisesti.

Jätejae	Jätejakeen enimmäismäärä (t/a)
Syntypaikkalajiteltu yhdyskuntajäte	enintään 340 000
Puujäte	0–40 000
Sairaalajätteet	0–10 000
Maataloudessa, puutarhataloudessa, vesiviljelyssä, metsätaloudessa, metsästyksessä, kalastuksessa sekä elintarvikkeiden valmistuksessa ja jalostuksessa syntyvät jätteet	0–5 000
Muut teollisuusjätteet	0–20 000
Jätteenkäsittelyssä syntyvät jätteet	0–50 000
Sivutuoteasetuksen luokan 1–3 jätteet	0–20 000
Erikoisjäte-erät	0–30 000
Yhteensä enintään	**340 000**

Hakemuksessa on esitetty myös yksityiskohtaiset tiedot laitoksella poltettavista jätteistä. Tiedoista ilmenee poltettava jätejae, jätekoodi, jätenimike ja jätejakeen enimmäismäärä.

Jätteiden laaduntarkkailu

Jätteet tuodaan laitokselle kuorma-autoissa. Suurin osa jätteistä tuodaan pakkaavilla jäteautoilla suoraan syntypistekeräilystä laitokselle. Pieni osa jätteistä, esimerkiksi osa kauempaa Rosk'n Rollin alueelta tulevista jätteistä ja Ämmässuolta välivarastoinnista tuotavat jätteet, tuodaan laitokselle perävaunullisilla rekka-autoilla.

Polttoaineen vastaanotossa on käytössä tunnistinjärjestelmä, joka tunnistaa portille saapuvat autot niiden tunnistinlaatoista. Järjestelmä ohjaa autot edelleen punnitukseen liikennevaloilla. Vastaanotettujen jätteiden tiedot kirjataan jäteasetuksen 22 §:n mukaisesti ja jätteet punnitaan jäte-erittäin. Punnitustiedot tallentuvat polttoainetietojärjestelmään. Järjestelmä tallentaa jokaisesta kuormasta seuraavat tiedot:

- punnitusaika,
- auton tiedot,
- toimittaja,
- jätelaji (mahdollisuuksien mukaan jätekoodeittain) ja
- punnitustiedot vaa'alta.

Sairaaloista ja laboratorioista sekä radioaktiivisia materiaaleja käyttävän teollisuuden jätteiden radioaktiivisuus mitataan portilla käsikäyttöisellä mittarilla. Jos radioaktiivisuutta havaitaan, jätettä ei oteta vastaan.

Ensimmäinen jätteen laaduntarkastus tehdään silmämääräisesti jätteen saapuessa, mikäli se on mahdollista kuorma-auton rakenteen kannalta. Poltettavaksi kelpaamaton jäte poistetaan ennen sen syöttämistä jätebunkkeriin. Seuraava laaduntarkastus on bunkkerissa, jota tarkkaillaan laitoksen valvomosta. Bunkkerin toisessa päässä on murskain isokokoiselle jätteelle, mm. huonekaluille, patjoille ja puujätteille. Kahmari nostaa isot kappaleet murskaimelle, joka syöttää murskatun jätteen suoraan bunkkeriin. Polttoon kelpaamattomat osat poistetaan bunkkerista nosturilla ja siirretään hylkysäiliöön. Kaikki polttoon soveltumaton aines punnitaan, dokumentoidaan ja toimitetaan kaatopaikalle.

Lisäksi jätekuormia tarkastetaan pistokokein vastaanottohallissa. Pistokokeissa jätekuorma kipataan vastaanottohallin lattialle ja tarkastetaan sen sisältö. Mikäli jäte täyttää vaatimukset, se siirretään pyöräkuormaajalla jätebunkkeriin. Pistokokeet otetaan noin kuukauden välein ja kuormat tarkastetaan kertaalleen myös kaikilta uusilta toimittajilta. Mikäli jätteen laatu täyttää vaatimukset, voidaan tarkastuskertoja myöhemmin harventaa. Pistokokeista laaditaan muistiot, jotka arkistoidaan laitoksella.

Jätteiden koostumuksen vaikutus päästöihin

Jätteen polttamisesta annettu valtioneuvoston asetus (151/2013) asettaa tiukat päästörajat jätteenpoltossa syntyville epäpuhtauksille. Päästöraja-arvot ovat aina samat riippumatta poltettavan jätteen laadusta ja ominaisuuksista. Jätteenpolttoasetuksen päästöraja-arvoista useimmat ovat hetkellisiä (vuorokausi ja puolen tunnin) raja-arvoja. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että jätevoimala suunnitellaan ja rakennetaan siten, että savukaasun epäpuhtauksien pitoisuudet eivät ylitä missään tilanteessa näitä raja-arvoja. Tämän vuoksi jätevoimalan normaalin toimintatason päästöt on pidettävä huomattavasti raja-arvoja pienempinä, jotta raja-arvot eivät ylity päästöjen vaihdellessa normaalilla vaihteluvälillä.

Jätevoimalan savukaasunpuhdistusjärjestelmä suunnitellaan lainsäädännön edellyttämää tasoa tehokkaammaksi. Savukaasunpuhdistus mitoitetaan siten, että jätteenpolttoasetuksen asettamat päästörajat alitetaan keskimäärin noin 30 %:lla ja elohopean kohdalla noin 50 %:lla. Tehokas savukaasunpuhdistusjärjestelmä takaa, että laitoksen päästörajat eivät ylity, vaikka jätepolttoaineen laatu vaihtelee ja ajoittain mukana on sekajätteen joukossa esiintyviä edellä kuvattujen tutkimusten osoittamia pieniä määriä vaarallisia jätteitä.

TOIMINNAN ALOITTAMINEN MUUTOKSENHAUSTA HUOLIMATTA

Hakija hakee ympäristönsuojelulain 101 §:n mukaista oikeutta panna lupamääräys 4 ja siihen viittaava liite 2 täytäntöön mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. KHO:n uudelleen käsiteltäväksi palauttama viittaus lupamääräyksessä 4 ja siinä tarkoitettu liite 2 liittyvät KHO:n päätöksellä 17.1.2013, taltionumero 229 muilta osin lainvoimaiseksi tulleeseen ympäristölupapäätökseen, jonka nojalla otetaan käyttöön pääkaupunkiseudun jätehuollon kannalta erittäin tärkeä uusi jätevoimala, joka korvaa Ämmässuon kaatopaikan loppukäsittelytoimintoja ja palvelee myös läntisen Uudenmaan jätehuoltoa merkittävällä tavalla. Laitoksen käyttöönotto edellyttää myös lupamääräyksen 4 viittauksen ja uuden liitteen 2 täytäntöönpanokelpoisuutta. Mikäli lupamääräyksen 4 viittauksesta ja liitteestä 2 valitetaan Vaasan hallinto-oikeuteen ja korkeimpaan hallinto-oikeuteen, laitoksen suunniteltu käyttöönotto vuonna 2014 on vaarassa myöhästyä. Myös korkein hallinto-oikeus viittaa päätöksessään mahdollisuuteen antaa uusi liite 2 täytäntöönpano-oikeuksin (s. 94). Päätöksen täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi eivätkä valitusten johdosta tehtävät mahdolliset muutokset poltettaviin jätejakeisiin vaikuta laitoksen päästöihin tai muihin ympäristövaikutuksiin.

Hakija esittää vakuudeksi samanlaista ja samansuuruista (50 000 euroa) vakuutta, joka sisältyi alkuperäiseen lupaan.

LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

Lupahakemuksen täydennykset

Lupahakemusta on täydennetty 8.4.2013.

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Hakemus on ympäristönsuojelulain 38 §:n mukaisesti annettu tiedoksi kuuluttamalla Etelä-Suomen aluehallintoviraston sekä Vantaan ja Helsingin kaupunkien ilmoitustauluilla 30.4.–30.5.2013. Hakemuksesta on ympäristönsuojelulain 38 §:n mukaisesti annettu tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Kuulutuksesta on ilmoitettu Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet ja Vantaan Sanomat -nimisissä lehdissä.

Lausunnot

Hakemuksesta on pyydetty ympäristönsuojelulain 36 §:n mukaisesti lausunnot Helsingin kaupungilta, Helsingin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta, Vantaan kaupungilta, Vantaan kaupungin terveyden- ja ympäristönsuojeluviranomaisilta sekä Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta.

Vantaan kaupungin ympäristölautakunta toimii ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisena ja toteaa 16.6.2013 saapuneessa lausunnossa mm. seuraavaa:

Luettelo jätevoimalassa poltettavaksi sallituista jätteistä on tarkentunut jäteasetuksen liitteen 4 yksilöidyillä koodeilla. Aiemmin esim. puujätteen koodit olivat muodossa 03 01 01...03 03 99, jolloin mukana oli myös ongelmajätteiksi merkittyä puujätettä. Tarkennetusta hakemuksesta on ongelmajätteeksi merkityt koodit poistettu. Jätemäärissä ei ole tapahtunut muutoksia. Ympäristölautakunta huomauttaa, että liitteen luettelosta on sivutuoteasetuksen luokan 1–3 jätteiden osalta jäänyt osa tekstistä pois ilmeisesti teknisen virheen vuoksi. Ympäristölautakunnalla ei ole huomautettavaa lupahakemuksen lupamääräyksestä 4 ja liitteestä 2.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) viittaa 19.6.2012 saapuneessa lausunnossa Uudenmaan ympäristökeskuksen ympäristölupapäätökseen (No YS 1969, 30.12.2009) ja Uudenmaan ELY-keskuksen Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä nro 11/0369/1 tekemään valitukseen sekä esittää lisäksi seuraavaa: Jätevoimalassa voidaan polttaa jätteitä hakemuksessa esitetyn mukaisesti. Toiminnassa on noudatettava jätevoimalalle asetettuja päästöraja-arvoja riippumatta poltettavien jätteiden laadusta ja ominaisuuksista.

Vantaan kaupunginhallitus toteaa 19.6.2013 saapuneessa lausunnossa mm. seuraavaa: Laitoksessa poltettavat jätejakeet eivät ole vaarallisia. Ajoittain sekajätteen seassa poltettavaksi joutuu väistämättä pieniä määriä vaarallista jätettä kuluttajakäyttäytymisen seurauksena. Kaupunki katsoo, että Vantaan Energia Oy on täydentänyt ympäristölupahakemustaan korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä edellytetyllä tavalla eikä sillä ole muuta huomautettavaa hakemuksesta.

Helsingin kaupungin ympäristölautakunta, joka on myös terveydensuojeluviranomainen, toteaa 24.6.2013 saapuneessa lausunnossa mm. seuraavaa: Ympäristölautakunta puoltaa hakemuksen hyväksymistä hakemuksenmukaisesti. Ympäristölautakunta katsoo lisäksi, että päätös voidaan panna täytäntöön lupapäätöstä noudattaen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Muistutukset ja mielipiteet

Kimmo Heikkinen, Vesa Uusitalo, Gunn Bengs, Charlotta Bengs ja Jarmo Nirhamo toteavat 30.5.2013 saapuneessa muistutuksessa mm. seuraavaa:

Muistuttajat vastustavat haettua muutosta ja vaativat, ettei ympäristölupaa tule myöntää. Muistuttajat vaativat myös, ettei toiminnalle tule myöntää tältä osin aloituslupaa muutoksenhausta huolimatta.

Muistuttajien käsityksen mukaan Vantaan Energian täydennyksessä ei ole tuotu esille mitään uutta aikaisempaan hakemukseen verrattuna. Täydennyksessä ei riittävän perustellusti esitetä miten toiminnanharjoittaja varmis-

taa, etteivät poltettavaksi hyväksyttävät jätteet sisällä vaarallisia aineita. Muistuttajat eivät myöskään pidä edelleenkään riittävinä selvityksiä jätteiden laadun ja määrän osalta. Täydennys perustuu edelleen epämääräisiin ilmoituksiin enimmäismääristä.

Muistuttajien käsityksen mukaan ehdotettu jäte ei edes ole syntypaikkalajiteltua vaan vaarallisia aineita sisältävää sekajätettä. Toiminnanharjoittaja ei esitä mitään toimintamallia raskasmetallien ja alumiinin erottelemiseksi jäte-eristä. Sekä raskasmetallit että alumiini päätyvät esitetyllä prosessilla polttoon. Jäte-eristä on myös esitettävä tiedot eri jätejakeiden koostumuksista, niistä mainiten mm. seuraavat haitta-aineet: halogenidit, arseeni, boori, metallit, raskasmetallit, alumiini. Muuten syntyvien haitta-aineiden arviointi on täysin mahdotonta. Tämä tieto täytyy toiminnanharjoittajalla olla.

Muistuttajat huomauttavat vielä erikseen seuraavista hakemuksessa esitetyistä jäte-eristä, joiden käsittelyä ei tule laitoksella sallia:

- Sairaalajätteiden polttamista ei tule sallia. Jätteiden käsittely alueella kasvattaa ympäristöriskiä erityisesti kun huomioidaan hakijan muuta kaavailut koskien alueelta johdettavien jätevesien käsittelyä.
- Jätteenkäsittelyn jätteet, koska niiden joukossa on helposti vaarallisia yhdisteitä. Tätä laitosta ei ole suunniteltu ongelmajätteiden tai sitä lähellä olevien jäte-erien käsittelyyn.
- Sivutuoteasetuksen jätteiden polttaminen. Tässä mm. nahkateollisuuden jätteistä syntyy poltettaessa kromi VI -yhdisteitä. Tämän aineen osalta meistä olisi luvassa asetettava myös päästöraja sekä seurantavelvoite.
- Rakennusjäteaineista ongelmallista on, ettei selvityksessä ole mainittu mitään maalien metalleista, kalkkiaineiden epäpuhtauksista ml. beryllium sekä miten mahdollinen sementtien sisältämä asbesti käyttäytyy polttoprosessissa.
- Biojätteen polttamista ei tule sallia miltään osin. Biojäte tulee ohjata biokaasun tuotantoon. Tämä on myös EU:n ja kansallisen jätestrategian mukaista.

Muistuttajat huomauttavat myös, että jätteiden polttoprosessi on suunniteltava siten, että jätteenpolttoon ei ohjaudu ainesta, joka voitaisiin kierrättää. Tältä osin jätteen erittelyä on tarkennettava vastaanottoprosessissa, jota jätekuormista saadaan poistettua mahdollisimman tehokkaasti kierrätykseen kelpaava materiaali. Nyt esitetty malli tarkoittaa käytännössä, että mitään lajittelua ei tapahdu. Kuvaus on hyvin epämääräinen eikä siinä ole millään tavalla kuvattu jäte-erien erottelua ja lajittelua laitoksella. Kuinka polttoon kelpaamaton saadaan erilleen? Mihin se varastoidaan? Miten linjasto on suunniteltu siten, että sieltä voidaan ohjata jätettä pois poltosta. Pistokokeet eivät riitä. Kuukausifrekvenssi on naurettavan vähän ja otteiden määrää koko esitetystä jätemäärästä ei ole esitetty.

Muun kuin nyt sallitun jätteen osalta on myös asetettava kokonaisraja, joka rajaa sen, ettei perusjätteen määrä jää alle näiden ns. poikkeuserien. Tä-

hän seikkaan juuri korkein hallinto-oikeuskin oli kiinnittänyt huomiota. Sopiva kokonaismäärä näille poikkeaville olisi 10–15 %:a 340 000 tonnista eli maksimissaan yhteensä 51 000 tonnia. Nyt toiminnanharjoittaja esittää, että nämä poikkeuserät voivat maksimissaan olla 175 000 tonnia eli 51,5 %:a koko esitystä jätemäärästä. Muistuttajista suhde on täysin kohtuuton. Näin asia oli myös KHO:n mielestä.

Kun tällaisia jäte-eriä esitetään poltettavaksi, on muistuttajista myös päästötarkkailun piiriin lisättävä alumiinin tarkkailu. Aineella on myrkyllisiä vaikutuksia, ja se on erityisen haitallista happamissa vesissä, joita lähistön vedet ovat, koska alueella aikaisemmin toimineet murskaamolaitokset ovat saaneet ne happamoittaa.

Muistuttajat haluavat lopuksi kiinnittää erityisen huomion kasvaviin berylliumin päästöihin ja jäämiin lähistöllä. Nyt kaavaillut raskasmetallipäästöt ovat jo muutoinkin huomattavia.

Lopuksi muistuttajat toteavat, ettei heidän mielestään nyt annettu puutteellinen ja hyvin pintapuolinen selvitys edelleenkään voi muodostaa perustetta sallia liitteen 2 mukaisten jätejakeiden polttoa.

Vantaan Vaarala Seura toteaa 30.5.2013 saapuneessa muistutuksessa mm. seuraavaa:

Muistuttaja ei missään tapauksessa hyväksy liitteen 2 mukaisten jätteiden polttoa Vantaan Energia Oy:n jätevoimalassa.

Hakemuksen liitteen 2 jätteet sisältävät ongelmajätteitä (vaarallisia jätteitä) sekä painekyllästettyä puuta, jonka poltossa syntyy mm. kaasumaista arseenia.

Ongelmajätteille Suomessa on jo olemassa Ekokem Oy:n Riihimäen laitos, jonka teknologia soveltuu ongelmajätteiden käsittelyyn. Vantaan Energia Oy:n teknologia ei sovellu liitteen 2 jätteiden polttamiseen riittämättömän polttolämpötilan vuoksi.

Jätteenpoltossa syntyvä tuhka ja kuona kontaminoivat laitoksen pysyvästi karsinogeeneillä ja muilla vaarallisilla aineilla sekä aiheuttaa vakavan terveysriskin lähialueilla pihoilla leikkiville lapsille. Esim. hiukkasiin sitoutunut dioksiini ja furaani leviävät käytännön tilanteissa lähiympäristöön kuormausten ja muun käsittelyn yhteydessä, jolloin lasten syöpäriski kasvaa dramaattisesti.

Jos liitteen 2 mukaisten jätteiden polttaminen sallittaisiin Vantaan Energia Oy:n jätevoimalassa, niin tämä mahdollistaisi liitteen 2 jätteiden tuomisen ulkomailta. Tällöin asiapapereita olisi helppo väärentää ja tunnistetietoja muuttaa, jotta kaikkein hankalimmat komponentit saataisiin toimitettua Vantaalle poltettavaksi ilman riskiä kiinnijäämisestä, koska Vantaan Energia Oy tutkii saapuvista eristä vain kuorman painon. Sama toimituserien tietojen väärentäminen ja erehdyttäminen on yhtä helppoa myös kotimaas-

ta tuleville vaarallisille jätteille, esim. radioaktiivisille aineille. Ja tämä kaikki olisi mahdollista jätevoimalassa, jonka välittömässä läheisyydessä asuu yli 100 000 asukasta.

Sekajätteen mukana on noin 5–10 % ongelmajätteitä, jotka päätyvät polttoon laitoksessa, joka ei sovellu ongelmajätteiden polttoon. Ongelmajätteiden määrä on niin suuri, että ei ole mitään edellytyksiä polttaa vielä lisää liitteen 2 mukaisia jätteitä.

Ongelmajätteiden polttoa ei tule sallia lainkaan jätevoimalassa.

Ulf W. Thuringin oikeudenomistajat toteavat 6.6.2013 saapuneessa muistutuksessa mm. seuraavaa:

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöstä palauttaa lupamääräys 4 uudelleen lupaviranomaisen käsiteltäväksi voi pitää hyvin perusteltuna. Hakemuksen käsittelyssä on myös otettava huomioon ELY-keskuksen vaatimus selkeydestä ja valvonnan mahdollistamisesta. Koska jätelaitoshankkeen polttoainepohjaa on pyritty laajentamaan YVA-selostuksessa esitetystä, mahdollisten haitankärsijöiden kannalta on oleellista, ettei samalla hyväksytä alkuperäisestä poikkeavaa polttoainekonseptia ja samalla mahdollisesti lisääntyviä tai haitallisemmiksi koettuja päästöjä, vaikka ne jäisivätkin jätteenpolttolaitoksille hyväksyttyjen raja-arvojen alapuolelle.

On myös ilmeistä, että laitoksen käynnistyttyä polttoainekysymykset tulevat nousemaan mitä todennäköisimmin uudelleen esiin. Kun toiminta vakiintuu, pyritään mahdollisesti entistä suurempaan tuotannolliseen ja taloudelliseen tehokkuuteen, mikä merkinnee jätteentoimittajien ja jätelaitoksen yhteistoiminnan edelleen kehittämistä ja poltettavien jätejakeiden optimointia ja mahdollisesti uusienkin jakeiden polton mahdollistamista, mikä tarkoittaisi muutoksia lupamääräykseen 4. Siitä syystä mahdollisten haitankärsijöiden on seurattava tiiviisti myös jatkossa laitoksen polttoainekoostumuksen kehittymistä.

Jätevoimalan polttoaineita koskevassa lupamääräyksessä 4 laitoksen polttoaineeksi tulee sallia vain syntypaikkalajiteltu yhdyskuntajäte ja siihen rinnastettava syntypaikkalajiteltu sekajäte eikä ongelmajätteiden polttoa tule sallia.

Hakijan kuuleminen ja vastine

Luvan hakijalle on varattu tilaisuus esittää vastine ympäristölupahakemuksesta annetuista lausunnoista. Vantaan Energia Oy toteaa 28.10.2013 saapuneessa vastineessa ja 4.11.2013 toimitetussa vastineen täydennyksessä mm. seuraavaa:

Vantaan kaupungin ympäristölautakunnan lausunto

Hakija yhtyy Vantaan kaupungin ympäristölautakunnan lausunnossa esitettyyn. Lausunto osoittaa sen, että hakija on hakemuksessaan täydentä-

nyt liitteen mukaista luetteloa poltettavaksi sallittujen jätteiden osalta korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen 17.1.2013 taltionumero 229 edellyttämällä tavalla. Näin ollen hakijan hakemus tulee hyväksyä ja hakijalle tulee myöntää lupa panna lupamääräys 4 ja siihen viittaava liite 2 täytäntöön mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta YSL 101 §:n nojalla.

Hakemuksen liitteestä 1 kohdassa "Sivutuoteasetuksen luokan 1-3 jätteet" -kohdasta osa tekstistä oli jäänyt pois aivan, kuten Vantaan kaupungin ympäristölautakunnan lausunnossa on esitetty. Vastineen liitteenä on esitetty korjattu liite. Liitteeseen on korjattu myös muiden jätejakeiden osalta esimerkki jätejakeisiin kuuluvista jätteistä.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto

Hakija yhtyy Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntoon, jossa puolletaan hakijan hakemuksen hyväksymistä sellaisenaan. Hakija korostaa, että toiminnassa tullaan noudattamaan jätevoimalalle ympäristöluvassa asetettuja päästöraja-arvoja.

Vantaan kaupunginhallituksen lausunto

Hakija yhtyy Vantaan kaupunginhallituksen lausuntoon, jossa puolletaan hakijan hakemuksen hyväksymistä sellaisenaan.

Helsingin kaupungin ympäristölautakunnan lausunto

Hakija yhtyy Helsingin kaupungin ympäristölautakunnan lausuntoon, jossa puolletaan hakijan hakemuksen hyväksymistä sellaisenaan.

Kimmo Heikkinen , Vesa Uusitalo, Gunn Bengs, Charlotta Bengs ja Jarmo Nirhamo

Vireillä olevalla hakemuksellaan hakija hakee korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen mukaisesti lupaa polttaa pääosin syntypaikkalajiteltua sekajätettä, kuten yhdyskuntajätteitä ja niihin rinnastettavia kaupan ja teollisuuden jätteitä. Sekajäte eli sekalainen yhdyskuntajäte ja niihin rinnastettava kaupan tai teollisuuden jäte on yhdyskuntajätettä, josta on sen syntypaikalla kerätty erilleen jätelajeittain yksilöidyt jakeet. Hakija ei siten hae lupaa polttaa erilliskerättyjä vaarallisia jätteitä, kuten ei myöskään materiaalikierrätykseen tai uusiokäyttöön kerättyjä jätteitä. Sekajäte voi kuitenkin väistämättä sisältää pieniä määriä vaarallista jätettä, joka joutuu poltettavaksi sekajätteen joukossa, jos kuluttajat eivät ole lajitelleet jätettä. Vaarallisia jätteitä ei näissä tapauksissa voida täysin erottaa sekajätteestä. Syntypaikkalajitellun jätteen normaalisti sisältämät pienet määrät vaarallisia jätteitä ovat niin vähäisiä, etteivät ne aiheuta terveydelle tai ympäristölle haittaa tai vaaraa eikä niiden poltto vaikuta siihen, pystyykö laitos täyttämään sille asetetut päästöraja-arvot.

Näin ollen hakija on hakemuksessa korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen vaatimusten mukaisesti selvittänyt ja tarkentanut, että vaarallisia jättei-

tä sisältävien jätejakeiden osalta kysymys on vain sellaisista satunnaisista määristä vaarallisia jätteitä, jotka saattaisivat väistämättä kuluttajakäyttäytymisen seurauksena joutua kattilaan muiden jätteiden joukossa.

Hakemuksen mukainen jäte on siis syntypaikkalajiteltua yhdyskuntajätettä. Muistutuksessa mainitut jäte-erät ja jätejakeet on jätelainsäädännön mukaan eriteltävä, joten hakemuksessa haetaan lupaa polttaa vain niitä jätejakeita, jotka hakemuksen liitteessä luetellaan. Jätevoimalassa poltettava sekajäte on pääosin kotitalouksien, teollisuuden ja palvelualojen sekajätettä, jonka suurimmasta osasta on syntypaikalla eroteltu biojäte, lasi, metallit, keräyskartonki, keräyspaperi, sähkö- ja elektroniikkaromu sekä vaaralliset jätteet. Hakijan jätevoimalassa ei polteta erilliskerättyjä vaarallisia jätteitä eikä materiaalikierrätykseen tai uusiokäyttöön kerättyjä jätteitä. Näin ollen muistutuksessa esitetyt vaatimukset ovat virheellisiä ja siten myös merkityksettömiä hakijan hakemuksen käsittelyn kannalta.

Hakijan hakemuksen mukaan sairaalajätteitä poltetaan vuodessa 0–10 000 tonnia. Hakemuksen mukaisesti poltettavat sairaalajätteet sisältävät ihmisten ja eläinten terveyden hoidossa tai siihen liittyvässä tutkimustoiminnassa syntyviä jätteitä, jotka eivät sisällä tartuntavaarallisia tai muita vaarallisia jätteitä. Yhdyskuntajätteisiin rinnastettavia jätteitä ovat muun muassa sidetarpeet sekä erilaiset pahvi- ja muovipakkaukset. Hakemuksella ei haeta lupaa polttaa sellaisia erilliskerättyjä sairaalajätteitä, jotka luokitellaan vaarallisiksi jätteiksi. Jätevesien johtamista koskevia asioita ei käsitellä tämän hakemuksen yhteydessä, koska ne eivät ole tämän hakemuksen kohteena. Hakija huomauttaa vielä, että syntypaikkalajitellun jätteen normaalisti sisältämät pienet määrät vaarallisia jätteitä ovat niin vähäisiä, ettei niistä aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle. Jätevoimalan savukaasunpuhdistusjärjestelmä suunnitellaan lainsäädännön edellyttämää tasoa tehokkaammaksi. Savukaasunpuhdistus mitoitetaan siten, että jätteenpolttoasetuksen asettamat päästörajat alitetaan keskimäärin noin 30 %:lla, elohopean kohdalla noin 50 %:lla. Tehokas savukaasunpuhdistusjärjestelmä takaa, että laitoksen päästörajat eivät ylity, vaikka jätepolttoaineen laatu vaihtelee ja ajoittain mukana on sekajätteen joukossa esiintyviä, edellä kuvattujen tutkimusten osoittamia pieniä määriä vaarallisia jätteitä.

Hakemuksella haetaan lupaa polttaa myös sivutuoteasetuksen (EY N:o 1062/2009) luokan 1–3 jätteitä 0–20 000 tonnia vuodessa. Kyseessä ovat sellaiset sivutuoteasetuksen luokan 1–3 jätteet, jotka saa käsitellä hyväksytyssä polttolaitoksessa ja jotka eivät sovellu kompostointiin samoin ehdoin kuin kotitalouksien ruokajätteet ja muut biojätteet. Sivutuoteasetuksen luokan 1 jätteitä ovat muun muassa kansainvälisesti toimivista liikennevälineistä peräisin oleva ruokajäte. Sivutuoteasetuksen luokan 2 jätteitä ovat muun muassa muut itsestään kuolleet tai lopetetut eläimet kuin luokkaan 1 kuuluvat ja luokan 3 jätteitä ovat muun muassa entiset eläinperäiset elintarvikkeet, jotka ovat peräisin esimerkiksi tukku- ja vähittäiskaupasta ja elintarviketeollisuudesta, kuten liha ja lihatuotteet sekä kala ja kalatuotteet, joita ei ole enää tarkoitettu ihmisravinnoksi valmistuksessa tai pakkauksessa esiintyneiden ongelmien vuoksi ja jotka eivät aiheuta vaaraa ihmisille tai

eläimille. Hakija korostaa, että toiminnassa tullaan noudattamaan jätevoimalalle ympäristöluvassa asetettuja päästöraja-arvoja eikä erillinen muistutuksessa vaadittu päästöraja-arvo tai seurantavelvoite ole YSL 43 §:n mukaisesti pilaantumisen ehkäisemisen kannalta tarpeellinen. Muistutuksessa esitetyt vaatimukset ovat siten perusteettomia.

Hakemuksella haetaan lisäksi lupaa polttaa enintään 50 000 tonnia vuodessa vain hakemuksen liitteessä 1 mainittuja jätteenkäsittelyssä syntyviä jätteitä, jotka ovat muun muassa rakennusjätteen käsittelylaitosten ja muiden vastaavien laitosten rejektit. Liitteeseen ei sisälly vaarallisiksi jätteiksi luokiteltuja rakennusjätteitä, joten muistutuksessa esitetty huoli on aiheeton.

Edellä mainittu 50 000 tonnia käsittää myös esimerkiksi biojätteen käsittelyssä syntyvät rejektit (seulonnassa erotetut epäpuhtaudet), jotka tyypillisesti ovat muun muassa muovia, puunpaloja ja pakkauksia. Muistutuksessa esitetylle vaatimukselle, jonka mukaan biojätteen polttaminen hakemuksessa esitetyn mukaisesti tulee kieltää, ei ole perusteita eikä jätteen polttamiselle hakemuksen mukaisesti ole laissa tarkoitettuja esteitä.

Kuten hakija edellä on todennut, hakemuksessa haetaan lupaa polttaa sekajätettä ja niihin rinnastettavaa kaupan tai teollisuuden jätettä eli kyseessä on yhdyskuntajäte, josta on sen syntypaikalla kerätty erilleen pääosa jätelajeittain yksilöidyistä jakeista eli biojäte, lasi, metallit, keräyskartonki, keräyspaperi, sähkö- ja elektroniikkaromu sekä vaaralliset jätteet. Hakija viittaa myös voimassa olevaan ympäristölupaan, jossa lupamääräyksen 4 toinen kappale kuuluu seuraavasti: "Jätevoimalassa ei saa polttaa erilliskerättyjä ongelmajätteitä eikä materiaalikierrätykseen tai uusiokäyttöön kerättyjä jätteitä." Näin ollen kierrätykseen kelpaava materiaali on jo eroteltu poltettavasta jätteestä toisin kuin muistutuksessa esitetään. Kuten hakijan hakemuksessa on esitetty, vastaanotettujen jätteiden tiedot kirjataan jäteasetuksen (179/2012) 22 §:n mukaisesti ja jätteet punnitaan jäte-erittäin. Toiminnassa noudatetaan siten jätteen polttamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (151/2013) 6 §:n vaatimuksia. Punnitustiedot tallentuvat polttoainetietojärjestelmään. Poltettavaksi kelpaamaton jäte poistetaan ennen sen syöttämistä jätebunkkeriin. Kaikki polttoon soveltumaton aines punnitaan, dokumentoidaan ja toimitetaan kaatopaikalle.

Muistutuksessa väitetään lisäksi, että toiminnanharjoittaja esittää, että poltettavat poikkeuserät voivat maksimissaan olla 175 000 tonnia ei 51,5 %:a koko esitystä jätemäärästä. Tältä osin hakija viittaa korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen, jossa korkein hallinto-oikeus päätöksen perusteluissa lausui, että "Lupamääräyksen 4 liitteen 2 mukaisesta poltettavan jätteen kokonaismäärästä 340 000 t/a enimmillään lähes puolet voisi käsittää ongelmajätteitä sisältäviä jätejakeita". Edelleen korkein hallinto-oikeus totesi, että "Hakemuksessa ei siten ole riittävästi selvitetty eikä ympäristökeskuksen päätöksessä vastaavasti ole tältä osin riittävästi varmistuttu siitä, että ongelmajätteitä sisältävien jätejakeiden osalta kysymys olisi vain sellaisista satunnaisista pienistä määristä ongelmajätteitä, jotka saattaisivat väistämättä kuluttajakäyttäytymisen seurauksena joutua kattilaan muiden jättei-

den joukossa." Korkein hallinto-oikeus palautti tältä osin lupamääräyksen 4 ja liitteen poltettavista jätteistä, jotta hakija voisi täydentää hakemustaan. Hakija on nyt vireillä olevalla hakemuksellaan täydentänyt luetteloa poltettavaksi sallittujen jätteiden osalta korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen 17.1.2013 taltionumero 229 edellyttämällä tavalla. Kuten hakemuksessa nyt esitetään, hakemus koskee syntypaikkalajiteltua yhdyskuntajätettä, joka tarkoittaa asumisessa syntyviä jätteitä ja niihin rinnastettavia kaupan, teollisuuden ja muiden laitosten jätteitä, yhteensä enintään 340 000 tonnia vuodessa. Näin ollen muistutuksessa esitetty väite on perusteeton.

Edellä esitetyn perusteella alumiinin tarkkailua ei ole tarpeen lisätä tarkkailuvelvoitteisiin. YSL 46 §:ssä säädetään seuranta- ja tarkkailumääräyksistä ja 1 momentin mukaan luvassa on muun muassa annettava tarpeelliset määräykset toiminnan käyttötarkkailusta sekä päästöjen, toiminnan vaikutusten ja toiminnan lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailusta. Säännöksen nojalla annettavan määräyksen on oltava tarpeellinen toiminnan vaikutusten tarkkailemiseksi, joten vaatimusta alumiinin tarkkailemiseksi ei edellä esitetyn perusteella ole tarpeellinen. Hakija huomauttaa lisäksi, etteivät alueella aiemmin harjoitetun toiminnan vaikutukset liity nyt käsiteltävään lupa-asiaan.

Muistutuksen raskasmetallia koskevan huomautuksen osalta hakija toteaa, ettei jätteenpolttolaitoksessa polteta erilliskerättyjä vaarallisia jätteitä, joihin raskasmetallipitoiset jätteet lukeutuvat.

Edellä esitetyn lisäksi hakija viittaa aikaisemmin käsiteltyihin viranomaisten lausuntoihin, joissa hakijan hakemuksen hyväksymistä sellaisenaan puolletaan. Kuten viranomaiset ja hakija ovat esittäneet, hakemus täyttää sovellettavien säädösten ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen vaatimukset. Edellä esitetyn perusteella muistutuksessa esitetyt väitteet ovat perusteettomia ja ne tulee hylätä ja hakijan hakemus tulee hyväksyä sellaisenaan.

Vantaan Vaarala Seura

Hakemuksen liite poltettavista jätteistä sisältää vain sellaista puujätettä, jota jäteasetuksen (179/2012) liitteen 4 jäteluettelon mukaan ei lasketa vaaralliseksi jätteeksi. Näin ollen hakemuksessa ei haeta lupaa arseenia sisältävien vaarallisten jätteiden polttamiseen. Kuten hakija hakemuksessaan ja edellä on esittänyt, hakija hakee vireillä olevalla hakemuksellaan lupaa korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen mukaisesti polttaa syntypaikkalajiteltua sekajätettä, kuten asumisessa syntyviä yhdyskuntajätteitä ja niihin rinnastettavia kaupan ja teollisuuden jätteitä. Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä tämä osa lupamääräyksestä 4 on lainvoimainen, joten korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä lupamääräyksen 4 ensimmäisestä kohdasta on voimassa seuraavaa: "Jätevoimalassa saa polttaa syntypaikkalajiteltua yhdyskuntajätettä ja siihen rinnastettavaa syntypaikkalajiteltua jätettä yhteensä korkeintaan 340 000 t/a." Korkein hallinto-oikeus palautti ainoastaan kappaleessa 1 viittauksen liitteeseen 2 sekä liitteen 2 poltettavista jätteistä lupaviranomaiselle uudelleen käsiteltäväksi.

Näin ollen hakijan hakemus ei koske erilliskerättyjen vaarallisten jätteiden polttamista eikä toiminnasta aiheudu vaaraa asukkaiden terveydelle tai ympäristölle.

Hakija huomauttaa, että lupahakemus ei koske lainkaan ulkomailta tuotuja jätteitä, vaan rajoittuu lähialueilta jätteitä keräävien yhtiöiden kanssa tehtyjen sopimusten mukaisiin jätteisiin. Hakija ei ole hakenut lupaa polttaa ulkomailta tuotavia jätteitä, joten lupa-asiassa ei tule arvioitavaksi jätteiden maahantuontiin liittyvät seikat. Lupa myönnetään hakijan hakemuksen mukaiselle toiminnalle, joten muistuttajien huolenaihe on perusteeton. Hakija viittaa myös korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen 17.1.2013, jonka perusteluissa todetaan muun muassa seuraavaa: "Ympäristönsuojeluasetuksen 12 §:n (169/2000) 1 momentin mukaan, jos toiminta koskee jätteen hyödyntämistä tai käsittelyä, hakemuksessa on 2 kohdan mukaan oltava selvitys alueesta, jolta jätettä aiotaan ottaa hyödynnettäväksi tai käsiteltäväksi. Lupahakemuksessa on ilmoitettu, että poltettavat jätteet on suunniteltu kerättäväksi pääosin pääkaupunkiseudulta ja Uudeltamaalta. Lupahakemus ei koske ulkomailta tuotavia jätteitä. Lupa on myönnetty hakemuksen mukaiselle toiminnalle, eikä valituksenalaisessa asiassa siten tule arvioitavaksi jätteiden maahantuontiin liittyvät seikat". Edellä esitetyn perusteella muistutuksessa mainitut asiat on jo kertaalleen lainvoimaisesti ratkaistu ja ne tulee lupahakemuksen käsittelyssä jättää huomioimatta.

Edellä esitetyn lisäksi hakija viittaa edellä käsiteltyihin viranomaisten lausuntoihin, joissa hakijan hakemuksen hyväksymistä sellaisenaan puolletaan. Kuten viranomaiset ja hakija ovat esittäneet, hakemus täyttää sovellettavien säädösten ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen vaatimukset. Edellä esitetyn perusteella muistutuksessa esitetyt väitteet ovat perusteettomia ja ne tulee hylätä ja hakijan hakemus tulee hyväksyä sellaisenaan.

Ulf W. Thuringin oikeudenomistajat

YVA-selostuksen osalta hakija viittaa korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen, jossa korkein hallinto-oikeus toteaa, että "Ympäristökeskuksen ja hallinto-oikeuden päätökset eivät ole lainvastaisia ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn liittyvien valitusperusteiden johdosta." Korkein hallinto-oikeus viittaa Vaasan hallinto-oikeuden asiaa koskevan päätöksen (30.12.2011 nro 11/0369/1) perusteluihin, jossa on perusteellisesti käsitelty hakijan YVA-selostusta. Vaasan hallinto-oikeuden päätöksessä todetaan muun muassa seuraavaa: "Kyse ei ole päätöksentekomenettelystä, vaan ratkaisunteolle tarpeellisen, hankkeen ympäristövaikutuksia koskevan tiedon tuottamisesta". Hakija korostaakin, että YVA-menettelyllä on tarkoitus tuottaa tietoa juuri toiminnan ympäristövaikutuksista eikä kyse siten ole hankkeen lopullisen muodostumisen kannalta yhtä tarkasta tiedosta muiden kuin ympäristövaikutusten kannalta samalla tavalla kuin hakemuksessa ja ympäristölupapäätöksessä, jossa ratkaistaan luvan myöntämisedellytysten täyttyminen. Hakija viittaa edelleen Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen perusteluihin, joissa todetaan, että "Vaikka laitoksen vuotuinen kokonaispolttokapasiteetti onkin 340 000 tonnia ja laitokseen on liitetty kaa-

suturbiini, jota ei ole otettu huomioon ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä, hallinto-oikeus katsoo erityisesti, kun otetaan huomioon, että vuotuista kokonaispolttokapasiteettia on nostettu 6,25 %:lla YVA-menettelyssä käytetystä, ja kun kaasuturbiinin vaikutus on huomioitu jätevoimalan savukaasujen leviämismallilaskelmissa, ettei tällainen polttokapasiteetin lisäys muuta arvioituja ympäristövaikutuksia tai lisää liikennettä alueella merkittävästi. Hankkeen ympäristövaikutukset on riittävästi selvitetty hankkeesta tehdyssä ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä eikä menettelyä ole hankkeen muutosten vuoksi tarpeen uusia tai täydentää". Hakija huomauttaa, että kuten edellä ja jäljempänä osoitetaan, se ei yritä muuttaa hakemusta kattamaan erilliskerättyjä vaarallisia jätteitä YVA-selostuksesta selkeästi poiketen toisin kuin muistutuksessa väitetään.

Hakijan hakemus koskee nimenomaan jätelain 3 §:n määritelmän mukaisesti syntypaikkalajiteltua yhdyskuntajätettä ja siihen rinnastettavaa jätettä, eikä hakemus koske erilliskerättyä vaarallista jätettä. Hakija viittaa perustelujen osalta edellä esittämäänsä.

Hakija toteaa, että lupa myönnetään hakemuksen mukaisesti, joten hankkeen ympäristövaikutusten tulee vastata ympäristöluvan määräyksissä asetettuja raja-arvoja. Näin ollen muistutuksessa esitetty huoli siitä, että hanke sen käynnistämisen myötä muuttuu, ei ole peruste hylätä hakemusta. Mikäli hakija haluaa muuttaa ympäristölupaansa, on hakijan saatettava vireille ympäristönsuojelulain mukainen muutoshakemus, jonka perusteella viranomainen ratkaisee, voidaanko hankkeen muutokselle myöntää lupa.

Hakemus koskee alkuperäisen lupahakemuksen täydentämistä, joten toiminta täyttää ympäristönsuojelulain 42 §:n luvan myöntämisen edellytykset, mikä on jo kertaalleen ratkaistu lupaviranomaisen päätöksellä, joka pääasian osalta on lainvoimainen korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 17.1.2013 taltionumero 229. Lopuksi hakija viittaa edellä käsiteltyihin viranomaisten lausuntoihin, joissa hakijan hakemuksen hyväksymistä sellaisenaan puolletaan. Kuten viranomaiset ja hakija ovat esittäneet, hakemus täyttää sovellettavien säädösten ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen vaatimukset. Edellä esitetyn perusteella muistutuksissa esitetyt väitteet ovat perusteettomia ja ne tulee hylätä ja hakijan hakemus tulee hyväksyä sellaisenaan.

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Aluehallintovirasto muuttaa Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan ympäristöluvan No YS 1696 (30.12.2009) lupamääräyksen 4 kuulumaan seuraavasti.

4. Jätevoimalassa saa polttaa syntypaikkalajiteltua yhdyskuntajätettä ja siihen rinnastettavaa syntypaikkalajiteltua jätettä yhteensä korkeintaan 340 000 t/a. Luettelo polttoon sallituista jätteistä on esitetty tämän päätöksen liitteessä 1. Liitteen 1 viimeisen kohdan erikoisjäte-eristä, jotka eivät sisälly liitteen 1 muihin jätenimikkeisiin, tulee toimittaa yksityiskohtaiset tie-

dot Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle viimeistään yhtä kalenteriviikkoa ennen kyseisen jäte-erän polttoa. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kieltää kyseisen jäte-erän polton jätevoimalassa, mikäli sen ei katsota soveltuvan poltettavaksi yhdyskuntajätteen polttolaitoksessa.

Jätevoimalassa ei saa polttaa erilliskerättyjä vaarallisia jätteitä eikä materiaalikierrätykseen tai uusiokäyttöön kerättyjä jätteitä.

Mikäli poltettavaksi tuodaan jätettä, jonka polttoa ei ole edellä sallittu, on jäte viipymättä palautettava sen haltijalle tai toimitettava paikkaan, jolla on ympäristönsuojelulain mukainen ympäristölupa kyseisen jätteen käsittelyyn. (YSL 43 §, 45 §, YSA 20 a §, VNA 151/2013, JL 29 §)

RATKAISUN PERUSTELUT

Asiassa on kyse korkeimman hallinto-oikeuden uudelleen käsiteltäväksi palauttamasta Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan ympäristöluvan lupamääräystä 4 koskevasta asiasta. Korkein hallinto-oikeus on palauttanut Etelä-Suomen aluehallintovirastoon uudelleen käsiteltäväksi lupamääräyksen 4 liitteen 2 (luettelo jätevoimalassa poltettavaksi sallituista jätteistä) ja mainitun lupamääräyksen liitettä 2 koskevan viittauksen.

Ympäristöluvan myöntämisen edellytykset on ratkaistu Uudenmaan ympäristökeskuksen 30.12.2009 antamassa ympäristölupapäätöksessä No YS 1696. Päätös on tältä osin lainvoimainen, joten luvanmyöntämisen edellytyksiä ei ole käyty läpi kaikilta osin tässä päätöksessä. Korkein hallinto-oikeus on todennut 17.1.2013 annetussa päätöksessä taltionumero 229, että nyt käsiteltävänä oleva asia ei muilta osin vaikuta toiminnan ympäristöluvan myöntämisen edellytyksiin.

Lupamääräyksen yksilöidyt perustelut

Ympäristönsuojeluasetuksen 20 a §:n mukaan ympäristöluvassa on oltava lupamääräykset poltettavista jätteistä jäteluokittain ja niiden suurimmista sallituista polttomääristä sekä laitoksen suurimmasta sallitusta polttokapasiteetista. Laitoksen polttokapasiteetti on 340 000 tonnia jätettä vuodessa, eivätkä kaikkien mainittujen jätejakeiden enimmäismäärät voi siten toteutua samanaikaisesti. Syntypaikkalajitellusta jätteestä on ennen polttoon toimittamista erotettu kierrätykseen tai muuhun hyötykäyttöön toimitettavat jakeet. Asukkaiden puutteellisen lajittelun myötä polttoon päätyy myös pieniä määriä vaarallista jätettä ja kierrätyskelpoista jätettä. Näitä ei kuitenkaan ole enää mahdollista erottaa muusta poltettavasta jätteestä. Laitoksella ei ole lupaa polttaa erilliskerättyjä vaarallisia jätteitä eikä materiaalikierrätykseen tai uusiokäyttöön kerättyjä jätteitä. Ympäristölupahakemuksen mukaan jätepolttoaineen toimittavat Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY) ja Länsi-Uudellamaalla toimiva jäteyhtiö Roskn' Roll Oy Ab, jotka myös ohjeistavat asiakkaitaan jätteiden lajittelussa. Polttoon ei ole hyväksytty nimekeryhmien 02 04 ja 08 02 -jätteitä, koska näi-

den ryhmien jätteiden käsittelyssä jätteen polttamisella ei ole katsottu olevan sanottavaa vaikutusta jätteen ominaisuuksiin.

Jätevoimalassa sallitaan poltettavaksi syntypaikkalajitellun jätteen normaalisti sisältämät pienet määrät vaarallisia jätteitä tai muita haitallisia päästöjä aiheuttavia jätteitä, kuten PVC-muovia. Riippumatta poltettavien jätteiden laadusta on laitoksen aina noudatettava sille asetettuja päästöraja-arvoja, joten tämän menettelyn ympäristövaikutukset ovat erittäin vähäisiä. Määräystä annettaessa on huomioitu korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen (taltionumero 229, 17.1.2013) perustelut. (Määräys 4.)

VASTAUS YKSILÖIHIN VAATIMUKSIIN JA LAUSUNTOIHIN

Tehdyissä muistutuksissa on kiinnitetty huomiota tiettyihin laitoksella poltettaviin jätejakeisiin. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan kaikki päätöksen liitteessä 2 esitetyt jätteet soveltuvat ominaisuuksiensa puolesta poltettavaksi jätteenpolttolaitoksessa ottaen huomioon lupamääräyksessä 4 asetetut rajoitteet poltettaville jätteille.

Jos toiminta muuttuu olennaisesti ympäristölupahakemuksessa ja ympäristölupapäätöksissä esitetystä, on muutoksille haettava ympäristönsuojelulain 28 §:n 3 momentin mukaan ympäristölupa. Esimerkiksi laitoksella poltettavan jätteen laadun olennainen muutos saattaa edellyttää luvan muutosta.

Muilta osin lausunnoissa ja muistutuksissa esitetyt seikat on otettu huomioon luparatkaisussa, lupamääräyksessä ja perusteluissa esitetyllä tavalla.

LUVAN VOIMASSAOLO

Luvan voimassaolo

Lupapäätös on voimassa toistaiseksi. Toiminnan olennaiseen laajentamiseen ja muuttamiseen on oltava lainvoimainen ympäristölupa (YSL 28 §).

Lupamääräysten tarkistaminen

Tämän päätöksen muutettu lupamääräys tarkistetaan osana jätevoimalan ympäristöluvan No YS 1696 (30.12.2009) lupamääräyksien tarkistusta. Toiminnanharjoittaja on määrätty jättämään hakemus lupamääräyksien tarkistamiseksi 31.12.2019 mennessä.

Korvattavat lupamääräykset

Tämä päätöksen lupamääräys korvaa Uudenmaan ympäristökeskuksen myöntämän ympäristölupapäätöksen No YS 1696 (30.12.2009) lupamääräyksen 4 siten, kuin muutettuna Vaasan hallinto-oikeuden päätöksellä nro

11/0369/1 (30.12.2011) ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä taltionumero 229 (17.1.2013).

Lupaa ankaramman asetuksen noudattaminen

Jos asetuksella annetaan ympäristönsuojelulain tai jätelain nojalla tämän lupapäätöksen määräystä ankarampia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava. (YSL 56 §, YSA 19 §)

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Päätöksen lainvoimaisuus

Tämä päätös on lainvoimainen valitusajan päätyttyä, mikäli päätökseen ei haeta muutosta (YSL 100 §).

Päätöksen noudattaminen muutoksenhausta huolimatta

Luvan saaja voi aloittaa toiminnan tämän lupapäätöksen mukaisesti lupamääräyksiä noudattaen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Luvan saaja voi aloittaa toiminnan tämän lupapäätöksen mukaisesti, mikäli asettaa päätöksen mukaisen vakuuden.

Luvan saajan on ennen jätevoimalan toiminnan aloittamista asetettava 50 000 euron suuruinen hyväksyttävä vakuus Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräysten muuttamisen varalle. Vakuus voidaan asettaa pankkitalletuksena, pankkitakauksena tai takausvakuutuksena.

Perustelut

Yksittäisen lupamääräyksen uudelleen käsittelyä koskevaa asiaa on pidettävä toiminnan ympäristövaikutuksien kannalta vähäisenä asiana, ottaen lisäksi huomioon, ettei jäteluettelossa ole hyväksytty poltettavaksi vaarallisia jätteitä. Päätöksessä on otettu huomioon Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen taltionumero 229 (17.1.2013) mukaiset asiat. Aluehallintovirasto katsoo, että perusteet ympäristönsuojelulain 101 §:n mukaiselle päätökselle täyttyvät eikä aloittamisluvan myöntäminen tee muutoksenhakua hyödyttömäksi.

Toiminnanharjoittaja on lupahakemuksessa ehdottanut, että 50 000 euron vakuus toiminnan aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta on riittävä. Aluehallintovirasto arvioi ehdotetun vakuuden olevan riittävä. (YSL 101 §)

Muutoksenhakutuomioistuin voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon. (YSL 101 a §)

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki (86/2000) 43, 45, 52–56, 96, 97, 100, 101 ja 101 a §
Ympäristönsuojeluasetus (169/2000) 1, 5, 19, 20 a §
Valtioneuvoston asetus jätteen polttamisesta (151/2013)
Jätelaki (646/2011) 29 §
Valtioneuvoston asetus jätteistä 4 §, liite 4
Valtion maksuperustelaki (150/1992)
Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2014 ja 2015 (1092/2013) 8 §
Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2012 ja 2013 (1572/2011)

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Tämän ympäristöluvan käsittelystä ei peritä maksua.

Ympäristönsuojelulain 105 §:n mukaan luvan, ilmoituksen tai muun lupa-asian käsittelystä voidaan periä maksu, jonka suuruutta määrättäessä noudatetaan, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) ja sen nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksessa säädetään. Aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2014 ja 2015 annetun valtioneuvoston asetuksen (1092/2013) 8 §:n 2 momentin mukaan suoritteesta, jota koskeva asia on tullut vireille ennen 1.1.2014, peritään maksu asetuksen voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan.

Tämän hakemuksen vireille tullessa voimassa olleen aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2012 ja 2013 annetun valtioneuvoston asetuksen (1572/2011) 4 §:n 3 momentin mukaan muutoksenhaun johdosta tuomioistuimen uudelleen käsiteltäväksi palauttaman asian maksusta vähennetään, mitä samassa asiassa aikaisemmin annetussa päätöksessä on peritty.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös Vantaan Energia Oy
PL 95
01301 Vantaa

Jäljennös päätöksestä

Vantaan kaupunginhallitus
Vantaan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
Vantaan kaupungin terveydensuojeluviranomainen
Helsingin kaupunginhallitus
Helsingin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (sähköisesti)
Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)

Ilmoitus päätöksestä

Ilmoitus päätöksestä lähetään asianosaisille listan dpoESAVI-28-04-08-2013 mukaan.

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla ja lehdissä

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupavastuualueen ilmoitustaululla sekä päätöksestä kuulutetaan Vantaan ja Helsingin kaupunkien virallisilla ilmoitustauluilla.

Kuulutuksesta ilmoitetaan Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet ja Vantaan Sanomat -nimisissä lehdissä.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen haetaan muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. (YSL 96 §)

Valitusoikeus lupapäätöksessä on luvan hakijalla ja niillä, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä niillä viranomaisilla, joiden tehtävä on valvoa asiassa yleistä etua. (YSL 97 §)

Liitteet

Liite 1: Luettelo jätevoimalassa poltettavaksi sallituista jätteistä
Liite 2: Valitusosoitus

Jaakko Kuisma

Teemu Lehikoinen

Asian on ratkaissut ympäristöylitarkastaja Jaakko Kuisma ja esitellyt ympäristöylitarkastaja Teemu Lehikoinen.

LUETTELO JÄTEVOIMALASSA POLTETTAVAKSI SALLITUISTA JÄTTEISTÄ

Alla on listaus laitoksella poltettavaksi hyväksytyistä jätteistä. Hyväksytyt jätteet on ilmoitettu kuusinumeroisilla tunnusnumeroilla ja jätenimikkeillä. Lisäksi luettelossa on esitetty selvyyden vuoksi nelinumeroisilla tunnusnumeroilla varustettuja jätenimikkeiden otsikoita.

Jätejae	Tunnus-numero	Jätenimike	Jätejakeen enimmäis-määrä (t/a)
Syntypaikkalajiteltu yhdyskuntajäte Asumisessa syntyvät jätteet ja niihin rinnastettavat kaupan, teollisuuden ja muiden laitosten jätteet. Nimikeryhmään 20 01 kuuluvien yksilöityjen jätelajien osalta tarkoitetaan sekajätteen joukossa olevia jakeita	**20 01**	**Yksilöidyt jätelajit (lukuun ottamatta nimikeryhmää 15 01)**	**340 000 t/a**
	20 01 01	paperi ja kartonki	
	20 01 02	lasi	
	20 01 08	biohajoavat keittiö- ja ruokajätteet	
	20 01 10	vaatteet	
	20 01 11	tekstiilit	
	20 01 25	ruokaöljyt ja ravintorasvat	
	20 01 28	muut kuin nimikkeessä 20 01 27 mainitut maalit, painovärit, liimat ja hartsit	
	20 01 30	muut kuin nimikkeessä 20 01 29 mainitut pesu- ja puhdistusaineet	
	20 01 34	muut kuin nimikkeessä 20 01 33 mainitut paristot ja akut	
	20 01 36	muut kuin nimikkeissä 20 01 21, 20 01 23 ja 20 01 35 mainitut, käytöstä poistetut sähkö- ja elektroniikkalaitteet	
	20 01 38	muu kuin nimikkeessä 20 01 37 mainittu puu	
	20 01 39	muovi	
	20 01 40	metallit	
	20 01 41	nuohouksessa syntyvät jätteet	
	20 01 99	jätelajit, joita ei ole mainittu muualla	
	20 02	**puutarha- ja puistojätteet, hautausmaiden hoidossa syntyvät jätteet mukaan luettuina**	
	20 02 01	biohajoavat jätteet	
	20 02 02	maa- ja kiviainekset	
	20 02 03	muut biohajoamattomat jätteet	
	20 03	**muut yhdyskuntajätteet**	
	20 03 01	sekalaiset yhdyskuntajätteet	
	20 03 02	torikaupassa syntyvät jätteet	
	20 03 03	katujen puhdistuksessa syntyvät jätteet	
	20 03 04	sakokaivolietteet	

	20 03 06	viemäreiden puhdistuksessa syntyvät jätteet	
	20 03 07	suurikokoiset esineet	
	20 03 99	yhdyskuntalietteet, joita ei ole mainittu muualla	
Puujäte Puun käsittelyssä sekä levyjen ja huonekalujen, massan, paperin ja kartongin valmistuksessa syntyvät jätteet, rakentamisessa ja purkamisessa syntyvät jätteet, jotka eivät sisällä painekyllästettyä puuta tai muuta vaaralliseksi jätteeksi luokiteltua puujätettä	**03 01**	**puun käsittelyssä sekä levyjen ja huonekalujen valmistuksessa syntyvät jätteet**	**40 000 t/a**
	03 01 01	kuori- ja korkkijätteet	
	03 01 05	muut kuin nimikkeessä 03 01 04 mainitut sahajauhot, lastut, palaset, puu ja puupohjaiset levyt (kuten lastulevy ja vaneri)	
	03 01 99	jätteet, joita ei ole mainittu muualla	
	03 03	**massojen, paperin ja kartongin valmistuksessa ja jalostuksessa syntyvät jätteet**	
	03 03 01	kuori- ja puujätteet	
	03 03 02	soodasakka (joka syntyy keittolipeän hyödyntämisestä)	
	03 03 05	keräyspaperin siistauslietteet	
	03 03 07	keräyspaperin ja -kartongin pulpperoinnissa syntyvät mekaanisesti erotetut jätteet	
	03 03 08	kierrätykseen tarkoitetun paperin ja kartongin lajittelussa syntyvät jätteet	
	17 02	**puu, lasi ja muovit**	
	17 02 01	puu	
Sairaalajätteet Ihmisten ja eläinten terveydenhoidossa tai siihen liittyvästä tutkimustoiminnassa syntyvät jätteet, jotka eivät sisällä tartuntavaarallisia tai muita vaarallisia jätteitä. Yhdyskuntajätteisiin rinnastettavia jätteitä ovat mm. sidetarpeet sekä erilaiset pahvi- ja muovipakkaukset	**18 01**	**synnytyslaitoksissa, taudinmäärityksessä, sairaanhoidossa tai sairauksien ennaltaehkäisyssä syntyvät jätteet**	**10 000 t/a**
	18 01 01	viiltävät ja pistävät jätteet (lukuun ottamatta nimikettä 18 01 03)	
	18 01 02	ruumiinosat ja elimet, verivalmisteet mukaan luettuina (lukuun ottamatta nimikettä 18 01 03)	
	18 01 04	jätteet, joiden keräykselle ja käsittelylle ei aseteta erityisiä vaatimuksia tartuntavaaran vuoksi (esimerkiksi sidetarpeet, kipsisiteet, liinavaatteet, kertakäyttöiset vaipat)	
	18 01 07	muut kuin nimikkeessä 18 01 06 mainitut kemikaalit	

	18 02	**eläinten tutkimuksessa, taudinmäärityksessä sekä tautien hoidossa ja ennaltaehkäisyssä syntyvät jätteet**	
	18 02 01	viiltävät ja pistävät jätteet (lukuun ottamatta nimikettä 18 02 02)	
	18 02 03	jätteet, joiden keräykselle ja käsittelylle ei aseteta erityisiä vaatimuksia tartuntavaaran vuoksi	
	18 02 06	muut kuin nimikkeessä 18 02 05 mainitut kemikaalit	
Maataloudessa, puutarhataloudessa, vesiviljelyssä, metsätaloudessa, metsästyksessä, kalastuksessa sekä elintarvikkeiden valmistuksessa ja jalostuksessa syntyvät jätteet	**02 01**	**maataloudessa, puutarhataloudessa, vesiviljelyssä, metsätaloudessa, metsästyksessä ja kalastuksessa syntyvät jätteet**	**10 000 t/a**
	02 01 01	pesu- ja puhdistuslietteet	
	02 01 02	eläinkudosjätteet	
	02 01 03	kasvijätteet	
	02 01 04	muovijätteet (lukuun ottamatta nimikeryhmää 15 01)	
	02 01 07	metsätalouden jätteet	
	02 01 09	muu kuin nimikkeessä 02 01 08 mainitut maatalouskemikaalien jätteet	
	02 01 99	jätteet, joita ei ole mainittu muualla	
	02 02	**lihan, kalan ja muiden eläinperäisten elintarvikkeiden valmistuksessa ja jalostuksessa syntyvät jätteet**	
	02 02 01	pesu- ja puhdistuslietteet	
	02 02 02	eläinkudosjätteet	
	02 02 03	kulutukseen tai jalostukseen soveltumattomat aineet	
	02 02 99	jätteet, joita ei ole mainittu muualla	
	02 03	**hedelmien, vihannesten, viljojen, ruokaöljyjen, kaakaon, kahvin, teen ja tupakan valmistuksessa ja jalostuksessa, säilykkeiden valmistuksessa, hiivan ja hiivauutteen valmistuksessa sekä melassin valmistuksessa ja käymisessä syntyvät jätteet**	
	02 03 01	pesu-, puhdistus-, kuorinta-, sentrifugiointi- ja erotuslietteet	
	02 03 02	säilöntäainejätteet	
	02 03 03	liuotinuuton jätteet	

	02 03 04	kulutukseen tai jalostukseen soveltumattomat aineet	
	02 03 99	jätteet, joita ei ole mainittu muualla	
	02 04 99	jätteet, joita ei ole mainittu muualla	
	02 05	**maidonjalostusteollisuudessa syntyvät jätteet**	
	02 05 01	kulutukseen tai jalostukseen soveltumattomat aineet	
	02 05 99	jätteet, joita ei ole mainittu muualla	
	02 06	**leipomo-, konditoria- ja makeisteollisuudessa syntyvät jätteet**	
	02 06 01	kulutukseen tai jalostukseen soveltumattomat aineet	
	02 06 02	säilöntäainejätteet	
	02 06 99	jätteet, joita ei ole mainittu muualla	
	02 07	**jätteet, jotka syntyvät alkoholijuomien ja alkoholittomien juomien valmistuksessa (lukuun ottamatta kahvin, teen ja kaakaon valmistusta)**	
	02 07 01	raaka-aineiden pesussa ja puhdistuksessa sekä mekaanisessa käsittelyssä syntyvät jätteet	
	02 07 02	alkoholin tislausjätteet	
	02 07 03	kemiallisessa käsittelyssä syntyvät jätteet	
	02 07 04	kulutukseen tai jalostukseen soveltumattomat aineet	
	02 07 99	jätteet, joita ei ole mainittu muualla	
Muut teollisuusjätteet Nahka-, turkis ja tekstiiliteollisuuden jätteet, öljynjalostuksessa, maakaasun puhdistuksessa ja hiilen pyrolyyttisessä käsittelyssä syntyvät jätteet, orgaanisissa kemian prosesseissa syntyvät jätteet, pinnoitteiden, liimojen, tiivistysmassojen sekä painovärien valmistuksessa, sekoituksessa, jakelussa ja käytössä syntyvät jätteet, valokuvateollisuuden jätteet, metallien ja muovien muovauksessa sekä fysikaalisessa ja mekaanisessa pintakäsittelyssä syn-	**04 01**	**nahka- ja turkisteollisuuden jätteet**	**20 000 t/a**
	04 01 01	lihaus-, halkaisu- ja trimmausjätteet	
	04 01 02	kalkitusjätteet	
	04 01 04	kromia sisältävät parkitsemisliuokset	
	04 01 05	parkitsemisliuokset, jotka eivät sisällä kromia	
	04 01 08	kromia sisältävät parkitun nahan jätteet (ohennuskalvot, -lastut, palat, hiontapöly)	
	04 01 09	muokkaus- ja viimeistelyjätteet	
	04 01 99	jätteet, joita ei ole mainittu muualla	
	04 02	**tekstiiliteollisuuden jätteet**	
	04 02 09	komposiittimateriaalien jätteet (kyllästetyt tekstiilit, elastomeerit, plastomeerit)	

tyvät jätteet, pakkausjätteet, orgaanisten liuottimien, jäähdytysaineiden ja ponnekaasujen jätteet, pakkausjätteet, absorboimisaineet, puhdistusliinat, suodatinmateriaalit ja suojavaatteet, rakentamisessa ja purkamisessa syntyvät jätteet, jotka eivät sisällä vaaralliseksi luokiteltuja jätteitä	04 02 10	luonnonmateriaaleista syntyvä orgaaninen aines (kuten rasva ja vaha)	
	04 02 15	muut kuin nimikkeessä 04 02 14 mainitut viimeistelyjätteet	
	04 02 17	muut kuin nimikkeessä 04 02 16 mainitut väriaineet ja pigmentit	
	04 02 21	käsittelemättömien tekstiilikuitujen jätteet	
	04 02 22	käsiteltyjen tekstiilikuitujen jätteet	
	04 02 99	jätteet, joita ei ole mainittu muualla	
	05 01	**öljynjalostuksen jätteet**	
	05 01 13	kattiloiden syöttöveden käsittelyssä syntyvät lietteet	
	05 01 14	jäähdytyskolonneissa syntyvät jätteet	
	05 01 16	öljyn rikinpoistossa syntyvä, rikkiä sisältävä jäte	
	05 01 17	bitumi	
	05 01 99	jätteet, joita ei ole mainittu muualla	
	05 06	**hiilen pyrolyyttisessä käsittelyssä syntyvät jätteet**	
	05 06 04	jäähdytyskolonneissa syntyvät jätteet	
	05 06 99	jätteet, joita ei ole mainittu muualla	
	05 07	**maakaasun puhdistuksessa ja kuljetuksessa syntyvät jätteet**	
	05 07 02	rikkiä sisältävät jätteet	
	05 07 99	jätteet, joita ei ole mainittu muualla	
	07 01	**orgaanisten peruskemikaalien valmistuksessa, sekoituksessa, jakelussa ja käytössä syntyvät jätteet**	
	07 01 99	jätteet, joita ei ole mainittu muualla	
	07 02	**muovien, kumin ja synteettisten kuitujen valmistuksessa, sekoituksessa, jakelussa ja käytössä syntyvät jätteet**	
	07 02 13	muovijätteet	
	07 02 15	muut kuin nimikkeessä 07 02 14 mainitut lisäaineet	
	07 02 17	muut kuin nimikkeessä 07 02 16 mainitut silikoneja sisältävät jätteet	
	07 02 99	jätteet, joita ei ole mainittu muualla	

	07 03	**orgaanisten väriaineiden ja pigmenttien valmistuksessa, sekoituksessa, jakelussa ja käytössä syntyvät jätteet (lukuun ottamatta nimikeryhmää 06 11)**
	07 03 99	jätteet, joita ei ole mainittu muualla
	07 04	**orgaanisten kasvinsuojeluaineiden (lukuun ottamatta nimikkeitä 02 01 08 ja 02 01 09), puunsuojakemikaalien (lukuun ottamatta nimikeryhmää 03 02) ja muiden biosidien valmistuksessa, sekoituksessa, jakelussa ja käytössä syntyvät jätteet**
	07 04 99	jätteet, joita ei ole mainittu muualla
	07 05	**lääkkeiden valmistuksessa, sekoituksessa, jakelussa ja käytössä syntyvät jätteet**
	07 05 14	muut kuin nimikkeessä 07 05 13 mainitut kiinteät jätteet
	07 05 99	jätteet, joita ei ole mainittu muualla
	07 06	**rasvojen, voiteiden, saippuoiden, pesu- ja puhdistusaineiden, desinfiointiaineiden ja kosmeettisten aineiden valmistuksessa, sekoituksessa, jakelussa ja käytössä syntyvät jätteet**
	07 06 99	jätteet, joita ei ole mainittu muualla
	07 07	**hienokemikaalien ja kemikaalien, joita ei ole mainittu muualla, valmistuksessa, sekoituksessa, jakelussa ja käytössä syntyvät jätteet**
	07 07 99	jätteet, joita ei ole mainittu muualla
	08 01	**maalien ja lakkojen valmistuksessa, sekoituksessa, jakelussa ja käytössä syntyvät jätteet**
	08 01 12	muut kuin nimikkeessä 08 01 11 mainitut maali- tai lakkajätteet
	08 01 14	muut kuin nimikkeessä 08 01 13 mainitut maali- tai lakkajätteet
	08 01 16	muut kuin nimikkeessä 08 01 15 mainitut maalia tai lakkaa sisältävät vesipitoiset lietteet
	08 01 18	muut kuin nimikkeessä 08 01 17 mainitut maalin- tai lakanpoistossa syntyvät jätteet

	08 01 20	muut kuin nimikkeessä 08 01 19 mainitut maalia tai lakkaa sisältävät vesisuspensiot	
	08 01 99	jätteet, joita ei ole mainittu muualla	
	08 03	**painovärien valmistuksessa, sekoituksessa, jakelussa ja käytössä syntyvät jätteet**	
	08 03 07	painoväriä sisältävät vesipitoiset lietteet	
	08 03 08	painoväriä sisältävät vesipitoiset nestemäiset jätteet	
	08 03 13	muut kuin nimikkeessä 08 03 12 mainitut painovärilietteet	
	08 03 15	muut kuin nimikkeessä 08 03 14 mainitut painovärilietteet	
	08 03 18	muut kuin nimikkeessä 08 03 17 mainitut värijauhejätteet	
	08 03 99	jätteet, joita ei ole mainittu muualla	
	08 04	**liimojen ja tiivistemassojen (vedenpitävät aineet mukaan luettuina) valmistuksessa, sekoituksessa, jakelussa ja käytössä syntyvät jätteet**	
	08 04 10	muut kuin nimikkeessä 08 04 09 mainitut liima- ja tiivistemassajätteet	
	08 04 12	muut kuin nimikkeessä 08 04 11 mainitut liima- ja tiivistemassalietteet	
	08 04 16	muut kuin nimikkeessä 08 04 15 mainitut, liimoja tai tiivistemassoja sisältävät vesipitoiset lietteet	
	08 04 99	jätteet, joita ei ole mainittu muualla	
	09 01	**valokuvateollisuuden jätteet**	
	09 01 07	valokuvausfilmit ja -paperit, jotka sisältävät hopeaa tai hopeayhdisteitä	
	09 01 08	valokuvausfilmit ja -paperit, jotka eivät sisällä hopeaa eivätkö hopeayhdisteitä	
	09 01 10	kertakäyttökamerat, joissa ei ole paristoa	
	09 01 12	muut kuin nimikkeessä 09 01 11 mainitut kertakäyttökamerat, joissa on paristo	
	09 01 99	jätteet, joita ei ole mainittu muualla	

12 01	**metallien ja muovien muovauksessa sekä fysikaalisessa ja mekaanisessa pintakäsittelyssä syntyvät jätteet**
12 01 01	rautametallien viilaus- ja sorvausjätteet
12 01 02	rautametallien pölyt ja hienojakeet
12 01 03	ei-rautametallien viilaus- ja sorvausjätteet
12 01 04	ei-rautametallien pölyt ja hienojakeet
12 01 05	muovilastut ja muovien muovausjätteet
12 01 13	hitsausjätteet
12 01 15	muut kuin nimikkeessä 12 01 04 mainitut työstölietteet
12 01 17	muut kuin nimikkeessä 12 01 16 mainitut suihkupuhdistusjätteet
12 01 21	muut kuin nimikkeessä 12 01 20 mainitut käytetyt hiomakappaleet ja -aineet
12 01 99	jätteet, joita ei ole mainittu muualla
15 01	**pakkaukset (mukaan luettuna yhdyskuntien erilliskerätty pakkausjäte)**
15 01 01	paperi- ja kartonkipakkaukset
15 01 02	muovipakkaukset
15 01 03	puupakkaukset
15 01 04	metallipakkaukset
15 01 05	komposiittipakkaukset
15 01 06	sekalaiset pakkaukset
15 01 07	lasipakkaukset
15 01 09	tekstiilipakkaukset
15 02	**absorboimisaineet, suodatinmateriaalit, puhdistusliinat ja suojavaatteet**
15 02 03	muut kuin nimikkeessä 15 02 02 mainitut absorboimisaineet, suodatinmateriaalit, puhdistusliinat ja suojavaatteet

16 01	**romuajoneuvot eri liikennemuodoista (liikkuvat työkoneet mukaan luettuina) ja romuajoneuvojen purkamisessa ja ajoneuvojen huollossa syntyvät jätteet (lukuun ottamatta nimikeryhmiä 13, 14, 16 06 ja 16 08)**
16 01 19	muovi
16 01 22	osat, joita ei ole mainittu muualla
16 02	**sähkö- ja elektroniikkalaitteiden ja muiden laitteiden jätteet**
16 02 14	muut kuin nimikkeissä 16 02 09-16 02 13 mainitut käytöstä poistetut sähkö- ja elektroniikkajätteet
16 02 16	muut kuin nimikkeessä 16 02 15 mainitut, sähkö- ja elektroniikkalaitteista ja muista laitteista poistetut osat
16 02 98	muut kuin nimikkeessä 16 02 97 tarkoitetut laitteet
16 03	**epäkurantit tuotteiden valmistuserät ja käyttämättömät tuotteet**
16 03 04	muut kuin nimikkeessä 16 03 03 mainitut epäorgaaniset jätteet
16 03 06	muut kuin nimikkeessä 16 03 05 mainitut orgaaniset jätteet
16 07	**kuljetussäiliöiden, varastosäiliöiden ja tynnyrien puhdistuksessa syntyvät jätteet (lukuun ottamatta nimikeryhmiä 05 ja 13)**
16 07 99	jätteet, joita ei ole mainittu muualla
16 10	**vesipitoiset nestemäiset jätteet, jotka on tarkoitus käsitellä muualla kuin toimipaikassa**
16 10 02	muut kuin nimikkeessä 16 10 01 mainitut vesipitoiset nestemäiset jätteet
16 10 04	muut kuin nimikkeessä 16 10 03 mainitut vesipitoiset konsentraatit
17 02	**puu, lasi ja muovit**
17 02 03	muovi
17 06	**eristysaineet ja asbestia sisältävät rakennusaineet**
17 06 04	muut kuin nimikkeissä 17 06 01 ja 17 06 03 mainitut eristysaineet

	17 09	**muut rakentamisessa ja purkamisessa syntyvät jätteet**	
	17 09 04	muut kuin nimikkeissä 17 09 01, 17 09 02 ja 17 09 03 mainitut rakentamisessa ja purkamisessa syntyvät sekalaiset jätteet	
Jätteenkäsittelyssä syntyvät jätteet Jätteenkäsittelyssä syntyvät jätteet ovat esimerkiksi biojätteen käsittelyssä syntyvät rejektit, jätevesien käsittelyssä syntyvät jätteet (joita ei ole mainittu muualla luettelossa, pois lukien lietteet) sekä rakennusjätteen käsittelylaitosten ja muiden vastaavien laitosten rejektit.	**19 05**	**kiinteiden jätteiden aerobisessa käsittelyssä syntyvät jätteet**	**50 000 t/a**
	19 05 01	yhdyskuntajätteiden ja niihin rinnastettavien jätteiden kompostoimaton osa	
	19 05 02	eläin- ja kasvisjätteiden kompostoimaton osa	
	19 05 03	komposti, joka ei täytä sille asetettuja laatuvaatimuksia	
	19 05 99	jätteet, joita ei ole mainittu muualla	
	19 06	**jätteiden anaerobisessa käsittelyssä syntyvät jätteet**	
	19 06 03	yhdyskuntajätteiden anaerobisessa käsittelyssä syntyvä neste	
	19 06 04	yhdyskuntajätteiden anaerobisessa käsittelyssä syntyvä liete	
	19 06 05	eläin- ja kasvijätteiden anaerobisessa käsittelyssä syntyvä neste	
	19 06 06	eläin- ja kasvijätteiden anaerobisessa käsittelyssä syntyvä liete	
	19 06 99	jätteet, joita ei ole mainittu muualla	
	19 08	**jätevedenpuhdistamoissa syntyvät jätteet, joita ei ole mainittu muualla**	
	19 08 01	välppäyksessä ja siivilöinnissä syntyvät jätteet	
	19 08 02	hiekanerotuksessa syntyvät jätteet	
	19 08 09	öljynerotuksessa syntyvät rasvan ja öljyn seokset, jotka sisältävät ainoastaan ruokaöljyä ja ravintorasvoja	
	19 08 99	jätteet, joita ei ole mainittu muualla	
	19 12	**jätteiden mekaanisessa käsittelyssä (kuten lajittelussa, murskaamisessa, paalauksessa ja pelletoinnissa) syntyvät jätteet, joita ei ole mainittu muualla**	
	19 12 12	muut kuin nimikkeessä 19 12 11 mainitut, jätteiden mekaanisessa käsittelyssä syntyvät jätteet (eri materiaalien seokset mukaan luettuina)	

Sivutuoteasetuksen luokan 1-3 jätteet Sivutuoteasetuksen luokan 1-3 jätteet, jotka saa käsitellä hyväksytyssä polttolaitoksessa ja jotka eivät sovellu kompostointiin samoin ehdoin kuin kotitalouksien ruokajätteet ja muut biojätteet. Luokan 1 jätteitä ovat mm. kansainvälisesti toimivista liikennevälineistä peräisin oleva ruokajäte, luokan 2 jätteitä mm. muut itsestään kuolleet tai lopetetut eläimet kuin luokkaan 1 kuuluvat ja luokan 3 jätteitä ovat mm. entiset eläinperäiset elintarvikkeet (peräisin esimerkiksi tukku- ja vähittäiskaupasta), kuten liha ja lihatuotteet sekä kala ja kalatuotteet, joita ei ole enää tarkoitettu ihmisravinnoksi valmistuksessa tai pakkauksessa esiintyneiden ongelmien vuoksi ja jotka eivät aiheuta vaaraa ihmisille tai eläimille.	Edellä luetellut nimikeryhmiin 02, 04 ja nimikkeeseen 16 03 06 kuuluvat jätteet		**20 000 t/a**
Erikoisjäte-erät Erikoisjäte-erät ovat esimerkiksi viranomaisen määräyksellä taikka tuotteen/jätteen haltijan pyynnöstä polttamalla hävitettäväksi toimitettavat tuote- tai jäte-erät, jotka ominaisuuksiensa ja koostumuksensa puolesta soveltuvat hävitettäväksi yhdyskuntajätteen polttolaitoksessa. Esimerkkejä jäte-eristä ovat mm. tullin hävitettäväksi määräävät tuoteväärennökset tai kauppojen hävitettävät tuotteet.	Suurin osa jätteistä sisältyy aiemmin mainittuihin jäteluokkiin		**30 000 t/a**
Yhteensä enintään 340 000 tonnia vuodessa			

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **27.2.2014.**

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava
- päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (faxilla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituksen toimittaminen Etelä-Suomen aluehallintovirastolle

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Etelä-Suomen aluehallintovirastolle. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, faxina tai sähköpostilla. Sähköisesti (faxina tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston yhteystiedot

käyntiosoite:	Ratapihantie 9, 00520 Helsinki
postiosoite:	PL 110, 00521 Helsinki
puhelin:	(vaihde) 029 501 6000
fax:	09 6150 0533
sähköposti:	ymparistoluvat.etela@avi.fi
aukioloaika:	klo 8 - 16.15

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 97 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

44 §

Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätös Destamatic Oy:n Kelatien jätteenkäsittelylaitoksen toiminnan muuttamista koskevasta ympäristölupahakemuksesta ja hakemuksesta toiminnan aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta (YSL 101 §), Tuusula

VD/3143/11.01.01.09/2013
J-VN/KK/JB

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 29.1.2014 antanut päätöksen nro 17/2014/1 Destamatic Oy:n Kelatien jätteenkäsittelylaitoksen toiminnan muuttamista koskevasta ympäristölupahakemuksesta ja hakemuksesta toiminnan aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta.

Nykyiseen toimintaan esitetään muutoksia siten, että puujätteen nykyistä vastaanottomäärää ja murskausmäärää kasvatetaan, jolloin vuosittain murskattava puujätteen määrä olisi 45 000 tonnia vuodessa. Lisäksi haetaan lupaa kantojen ja risujen murskaukseen sekä mobiilimurskaimen käyttöön tarvittaessa.

Ympäristölautakunta antoi hakemuksesta lausunnon 18.4.2013, jossa pidettiin hyvänä, että jätteen kierrätystä edistetään ja että jätteen kierrätykselle on olemassa vastaanottopaikkoja pääkaupunkiseudulla. Lautakunta suhtautuu kuitenkin kriittisesti sellaisiin muutoshakemuksiin, jotka mitä todennäköisimmin tarkoittaisivat ympäristöhaittojen lisääntymistä asuinalueilla. Hakemuksessa esitettyjen tietojen perusteella lautakunta suhtautui kielteisesti Destamatic Oy:n laitoksen toiminnan laajentamiseen.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto myöntää, hakemuksen osin hyläten, Destamatic Oy:n Kelatien jätteenkäsittelylaitoksen toiminnan olennaiselle muuttamiselle ympäristöluvan. Luvan saaja saa vastaanottaa puhdasta puujätettä ja purkupuuta yhteensä noin 48 000 tonnia vuodessa. Vuosittain murskattavan puujätteen määrä saa olla enintään 45 000 tonnia. Kantojen ja risujen murskaus on kielletty. Edellä mainitut kapasiteettilisäykset voidaan ottaa käyttöön sen jälkeen kun Etelä-Suomen aluehallintoviraston 25.10.2013 antaman päätöksen nro 210/2013/1 mukaiset laitoksen pölynsidonnan tehostamistoimenpiteet on tehty.

Ympäristökeskuksesta saadun tiedon mukaan ympäristölautakunnalle tullaan valmistelemaan valitus Vaasan hallinto-oikeudelle parempien lupamääräysten saamiseksi ympäristölupaan. Valitusaika päättyy 28.2.2014.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 44

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään merkitä tiedoksi Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätös nro 17/2014/1 Destamatic Oy:n Kelatien jätteenkäsittelylaitoksen toiminnan muuttamista koskevasta ympäristölupahakemuksesta ja hakemuksesta toiminnan aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta sekä hakea päätökseen muutosta ympäristölautakunnalle valmisteltavassa valituksessa esitetyin perustein.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.
Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liite:
26 Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätös nro 17/2014/1, dnro ESAVI/202/04.08/2012

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Ympäristötarkastaja Pyry Lundén, puh. 09 8392 3030, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Aluehallintovirasto

Etelä-Suomi

Päätös

Nro 17/2014/1
Dnro ESAVI/202/04.08/2012

Annettu julkipanon jälkeen
29.1.2014

ASIA

Destamatic Oy:n Kelatien jätteenkäsittelylaitoksen toiminnan muuttamista koskeva ympäristölupahakemus ja hakemus toiminnan aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta (YSL 101 §), Tuusula.

LUVAN HAKIJA

Destamatic Oy
Pyöräkuja 6
01450 Vantaa

TOIMINTA JA SIJAINTI

Kelatien teollisuusalue, Pyöräkuja 6, 01450 Vantaa
Kiinteistörekisteritunnukset: 858-411-6-93 ja 858-411-6-76
Kiinteistöjen omistaja: Destamatic Oy
Toimialatunnus: 38340, lajiteltujen materiaalien kierrätys
Yritystunnus: 1481037-0

HAKEMUKSEN VIREILLETULO

Hakemus on tullut vireille Etelä-Suomen aluehallintovirastossa 18.9.2012.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE

Ympäristönsuojelulain 28 §:n 3 momentti
Ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n 1 momentin kohta 13 f)

LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Ympäristönsuojeluasetuksen 5 §:n 1 momentin kohta 13 g)

VOIMASSA OLEVAT LUVAT JA SOPIMUKSET

Etelä-Suomen aluehallintoviraston 27.6.2011 antama ympäristölupapäätös nro 57/2011/2 (Dnro ESAVI/623/04.08/2010) Destamatic Oy:n Kelatien puuaseman toiminnalle.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston 21.12.2012 antama päätös nro 224/2012/1 (Dnro ESAVI/188/04.08/2012) em. ympäristölupapäätöksen nro 57/2011/2 määräyksissä 21 ja 22 edellytetyistä melu- ja pölyselvityksistä.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston 25.10.2013 antama päätös nro 210/2013/1 (Dnro ESAVI/194/04.08/2013) ympäristölupapäätöksessä nro 224/2012/1 edellytetystä pölynsidonnan tehostamistoimenpideselvityksestä.

Destamatic Oy:llä on vesihuoltoa koskeva liittymissopimus Tuusulan kunnan Vesihuoltolaitoksen kanssa, 2.2.2005.

Destamatic Oy:llä on ympäristövahinkovakuutus Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fenniassa (490-7065771), vakuutus uusitaan vuosittain.

ALUEEN KAAVOITUSTILANNE

Uudenmaan maakuntakaava on vahvistettu ympäristöministeriössä 8.11.2006. Kaava on saanut lainvoiman KHO:n päätöksellä 15.8.2007. Maakuntakaavassa materiaalien kierrätysaseman alue on taajamatoimintojen aluetta ja se on myös merkitty jätteenkäsittelyalueeksi.

Tuusulan kunnan yleiskaavassa 2010 materiaalien kierrätysaseman alue on merkitty merkinnällä T eli työpaikka-alue ja alue on tarkoitettu teollisuus- ja varastointikäyttöä varten.

Laitos sijoittuu kahdelle kiinteistölle, jotka on vahvistetussa asemakaavassa merkitty teollisuus-, varasto-, liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi (TK-1). Alueella saa käsitellä ja välivarastoida jätettä, ei kuitenkaan ongelmajätettä. Asemakaava on hyväksytty Tuusulan kunnanvaltuuston päätöksellä 19.10.2007.

Asemakaavan laatiminen Kelatien työpaikka-alueen laajennusta varten on käynnistetty yksityisen maanomistajan aloitteesta. Kaavan laatiminen tuli vireille kuulutuksen yhteydessä 1.6.2011. Suunnittelualue sijaitsee kunnan kaakkoiskulmassa olevan Kelatien työpaikka-alueen ja Vantaan rajan välissä. Vantaan puolella on rajassa kiinni oleva Vierumäen pientaloalue. Eteläpäässä alue kytkeytyy liikenteellisesti Kulomäentiehen ja pohjoispäässä Korsontiehen. Pohjoisessa alue rajautuu yhteen pientalopalstaan, jonka eteläpuolella on suunnittelualueeseen sisältyvä pientalopalsta. Kela-

tien työpaikka-alueen laajennuksen asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä 6.–20.6.2011 Tuusulan kunnantalolla.

TOIMINNAN SIJAINTIPAIKKA JA SEN YMPÄRISTÖ

Lähin asutus, Vierumäen omakotialue, sijaitsee idässä, Vantaan kaupungin puolella noin 250 metrin etäisyydellä alueesta. Materiaalien kierrätysaseman ja asutuksen välissä oleva alue on rakentamatonta soistuvaa metsää, jota on harvennettu vuonna 2009 toteutetun viemärinvedon yhteydessä.

Maanpinnan korkeus vaihtelee tasolla +46,8...+47 m. Alueen pintamaa on pääosin kivennäismaatäyttöä (hiekkaa, soraa ja louhetta). Alueen perusmaa on savea, silttiä ja hiekkaa.

Alue ei ole luokiteltua pohjavesialuetta. Lähin luokiteltu pohjavesialue Mätäkiven I luokan pohjavesialue (0185802 B) sijaitsee noin 1 km:n etäisyydellä laitosalueesta länteen. Alueen eteläpuolella, noin 2,3 km:n etäisyydellä, sijaitsee Koivukylän pohjavesialue (I luokka, 0109203). Lounaassa sijaitsevaan Lentoaseman pohjavesialueeseen (I luokka, 0109204) on etäisyyttä noin 3,1 km.

Alueen maaperän vedenläpäisevyys on huono ja pohjaveden muodostuminen vähäistä. Alueen pohjavedestä otettiin näytteitä vuonna 2004 maaperätutkimusten yhteydessä väliaikaisilla pohjavesiputkilla ja yhdessä tutkimuspisteessä havaittiin mineraaliöljyä (Insinööritoimisto Paavo Ristola Oy). Pilaantuneeksi todettu alue kunnostettiin 6.10.2004. Uudenmaan ympäristökeskus on 1.6.2006 hyväksynyt loppuraportin kirjeellään No YS 810.

Kierrätysasema sijaitsee Vantaan vesistöalueen Rekolanjoen valuma-alueella (21.095).

Lähin luonnonsuojelualue sijaitsee Vantaan puolella laitoksesta 1,5 kilometriä lounaaseen, Kylmäojan korpi (LUO 945, 27.9.2001).

Kelatien teollisuuslaitosten toiminta aiheuttaa melua, mm. teollisuusalueella sijaitseva romumetallin käsittelylaitos. Myös Helsinki-Vantaan lentoaseman lentoliikenne lisää melua (lentomelualue 1, L_{DEN} 55–60 dBA). Kelatien teollisuusalueen melusta on valitettu viranomaisille. Alueen tärinä on teollisuusalueille tavanomaista ja siitä ei ole tiedossa erityisiä valituksia.

TOIMINTA JA SEN MUUTTAMINEN

Destamatic Oy hakee ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa Tuusulan kunnan Kelatien teollisuusalueen materiaalien kierrätysaseman toiminnan muuttamiselle.

Nykyiseen toimintaan esitetään muutoksia siten, että puujätteen nykyinen vastaanottomäärä 28 000 tonnia vuodessa kasvatetaan 48 000 tonniin ja vastaavasti murskausmäärää, 25 000 tonnia vuodessa, kasvatetaan 20 000 tonnilla, jolloin vuosittain murskattava puujätteen määrä olisi 45 000 tonnia vuodessa. Lisäksi haetaan lupaa kantojen ja risujen murskaukseen sekä mobiilimurskaimen käyttöön tarvittaessa.

NYKYINEN TOIMINTA JA ESITETYN MUUTOKSEN VAIKUTUKSET TOIMINTAAN

Materiaalien kierrätystoiminta on aloitettu Rinnetontti-nimisellä kiinteistöllä 858-411-6-76,vuonna 1999. Destamatic Oy on aloittanut toimintansa samalla paikalla vuonna 2001 ja toiminta-aluetta on laajennettu myöhemmin Kiertopuu-nimiselle kiinteistölle 858-411-6-93. Yhtiö hankkii ja vastaanottaa puu- ja rakennusjätettä sekä kaupan ja teollisuuden energia- ja materiaalikierrätyskelpoisia jätteitä. Materiaalien kierrätysasema jalostaa, tuottaa, markkinoi ja myy käsiteltyjä jakeita uusio- ja energiaraaka-aineeksi asiakkailleen. Hyötykäyttöön kelpaamaton jae toimitetaan loppusijoitukseen. Yritys toimii pääkaupunkiseudulla Tuusulassa Kelatien teollisuusalueella ja lisäksi Keski-Suomessa Keuruun Varissaaressa. Kelatien materiaalien kierrätysasema työllistää yhteensä 10 henkilöä.

Toiminnan ajankohta

Materiaalien kierrätysasema on toiminnassa arkisin klo 6–22 ja lauantaisin klo 8–16. Puunmurskausta tehdään arkisin klo 7–18. Jätteitä toimitetaan eniten kierrätysasemalle huhti- ja marraskuun välisenä aikana.

Tuotteet, tuotanto, kapasiteetti, prosessit, laitteistot, rakenteet ja niiden sijainti

Vastaanotetut jätteet esilajitellaan, jolloin siitä lajitellaan eroon mm. hyödyntämiskelpoinen puumateriaali asemalla prosessoitavaksi. Vastaanotettu puu välivarastoidaan asfalttikentällä aumoissa. Lajiteltu rakennusjäte välivarastoidaan asfalttikentällä joko aumoissa tai vaihtolavoilla. Puujäte murskataan energia-, kompostointi- tai uusioraaka-aineeksi erillisessä murskaushallissa sekä ulkotiloissa siirrettävällä murskaimella. Jatkossa myös kannot ja risut murskataan tai haketetaan asemalla.

Hake toimitetaan sopimusasiakkaille energiahyötykäyttöön, joko suoraan energialaitoksille tai uusioraaka-aineena hyödyntäjille ja jatkojalostajille. Rakennusjätteestä jalostetut materiaalit toimitetaan hyötykäyttöön tai jatkokäsittelyyn. Vastaanotettujen ja edelleen toimitettujen materiaalien määrä, laatu, vastaanottaja ja ajankohta kirjataan ylös. Jätteiden käsittelyprosessi on kiertävä. Alueella ei varastoida pysyvästi vastaanotettavaa tai lajiteltua jätettä ja haketta. Tavoitteena on pitää varastointiajat mahdollisimman lyhyinä. Henkilökunnalla on vuosien kokemus kierrätys- ja jätehuoltoalan työstä. Henkilökuntaa koulutetaan ulkopuolisilla kursseilla sekä yrityksen sisäisissä koulutustilaisuuksissa. Tuotannossa käytetään mm. pyöräkuormaajia, kaivin- ja materiaalikoneita, puumateriaalin murskauslaitosta

pölynpoistolaitteineen, seulalaitteistoa, siirrettävää murskainta ja materiaalien lajittelualueita. Kiinteä murskauslaitos sijaitsee hallissa. Materiaalien kierrätysasemalla sijaitsevat vastaanotto, toimisto- ja sosiaalitilat, autovaaka ja pintavesien keräys- ja suodatusjärjestelmä. Alue on aidattu ja sisältää kaksi suljettavaa kulkuporttia.

Jätteitä ja materiaaleja käsitellään ja varastoidaan vain pinnoitetulla alueella. Pinnoitettujen alueiden kuntoa, kuten halkeilua, painumista ja lohkeilua tarkkaillaan säännöllisesti ja havaitut viat korjataan.

Kiinteä murskauslaitos

Murskauslaitos käsittää puun murskaukseen tarkoitetun kone- ja laitekokonaisuuden, pölynpoistojärjestelmän suodattimineen ja pölykontteineen sekä sähköpääkeskuksen. Murskauslaitos sijoittuu pääosin kylmään hallitilaan. Esimurskain, pölysuodatin, pölykontti sekä sähkö- ja ohjauskeskus sijaitsevat käsittelyhallin välittömässä läheisyydessä hallin ulkopuolella. Murskausjärjestelmä toimii sähköllä. Puujätteen syöttö murskausprosessiin tapahtuu koneella. Puu syötetään hallin ulkopuolelle sijoitettuun esimurskaimeen, josta murskattu puuaines siirtyy käsittelylinjalla eteenpäin automaattisesti hallitilaan. Esimurskattu puumurske siirtyy automaattisesti halliin jälkimurskaukseen (vasaramurskain). Murske siirtyy seulontaan, josta se kuljetinhihnaa pitkin kulkeutuu varastokentälle. Välivaiheina murskeesta erotellaan hienoaines ja pöly pölysuodattimella sekä metallit magneetti- ja pyörrevirtaerottimilla. Murskausprosessi on automatisoitu eikä se edellytä hallitilassa välitöntä työskentelyä tai oleskelua. Prosessin ohjaus tapahtuu sähkökeskukseen sijoitetulla ohjausautomatiikalla. Pölyn poisto tapahtuu pölyputkistoa pitkin ulkona sijaitsevan pölysuodattimen kautta suljettuun pölykonttiin. Murskauslinjaston kapasiteetti on noin 20 t/h.

Mobiilimurskaus

Ulkotiloissa oleva mobiilimurskain toimii kevyellä polttoöljyllä. Tarvittaessa käytetään vesisumutusta pölynsitomiseksi murskauksen aikana. Murskaimen kapasiteetti on noin 20 t/h. Kantojen esikäsittelyssä käytetään kaivinkoneen lisävarusteena pilkontalaitteistoa, jolla kannoista poistetaan maa- ja kiviaines. Jätteiden ja hakkeiden siirrossa käytetään pyöräkuormaajaa ja osa siirroista tehdään kuljettimilla. Suurimmat metalliesineet erotellaan puujätteestä käsin tai koneellisesti ennen murskausta. Valmis puuhake/-murske välivarastoidaan vastaanotetun jätteen ja materiaalin tavoin asfaltoidulla kentällä aumoissa.

Kapasiteetti ja sen muutos

Vastaanotettavan puujätteen enimmäismäärää kasvatetaan nykyisestä 28 000 tonnista vuodessa 48 000 tonniin ja murskausmäärä vastaavasti 20 000 tonnilla 25 000 tonnista vuodessa 45 000 tonniin vuodessa. Vastaanotettava ja murskattava puujäte sisältää myös kannot ja risut. Kerrallaan varastoivan puujätteen ja valmiin murskeen/hakkeen määrä kiinteistöllä olisi noin 1 500 tonnia. Vastaanotettavan sekä lajiteltavan rakennusjätteen enimmäismäärää säilyy 22 000 tonnissa vuodessa. Laitoksella ei murskata rakennusjätteistä lajiteltuja jakeita, puuta lukuun ottamatta. Ker-

rallaan varastoitavan rakennusmateriaalin määrä kiinteistöllä olisi noin 1 000 tonnia. Kaupan ja teollisuuden erilliskerättyjen energia- ja materiaalikierrätyskelpoisten jätteiden vastaanotto säilyy 15 000 tonnissa vuodessa. Vastaanotettavan kaupan ja teollisuuden jätteen enimmäismäärä kiinteistöllä olisi noin 500 tonnia.

Arvio vastaanotettavien materiaalien suhteista normaalitilanteessa:

- puujäte noin 45 000 t/a
- rakennusjäte noin 22 000 t/a
- kauppa- ja teollisuusjäte noin 15 000 t/a
- yhteensä noin 82 000 t/a.

Laitokselle vastaanotettavia jäte-/materiaalimääriä kasvatettaisiin enimmillään noin 20 000 tonnia vuodessa ja tämä määrä olisi puujätettä sekä kantoja ja risuja.

Taulukko 1. Vastaanotettavat ja käsiteltävät materiaalit sekä niiden arvioidut vuosittaiset käsittelymäärät, käsittelytapa ja varastointi.

Käsiteltävä jäte, jäte	**Haettava määrä t/a arvio**	**Käsittely-tapa**	**Maksimi-varasto**	**Varastointi-paikka**
Puujäte 03 01 05, 15 01 03, 17 02 01, 19 12 07, 20 01 38	45 000	Murska-us/haketus	1 500 t	Asfalttikenttä
Rakennusjäte 17 09 04, 15 01 01, 17 02 01, 15 01 02, 17 01 01–03, 17 01 07, 17 02 01–03, 17 08 02, 19 12 09, 20 01 01, 20 01 38, 20 01 39	22 000	Lajittelu, siirtokuor-maus	1 000 t	Asfalttikenttä, vaihtolavat
Kaupan ja teollisuuden energiajäte 17 02 01, 20 01 39, 17 02 03, 03 01 01,	15 000	Lajittelu, siirtokuor-maus	120 t	Asfalttikenttä, vaihtolavat

03 01 05, 03 01 99, 03 03 01, 03 03 08, 15 01 01–03, 15 01 06, 16 01 19, 16 01 22, 16 01 99, 19 02 10, 19 12 01, 19 12 04, 19 12 06, 19 12 08, 19 12 10, 19 12 12				

Raaka-aineet, kemikaalit, polttoaineet ja muut tuotantoon käytettävät aineet, niiden varastointi, säilytys sekä kulutus ja veden käyttö

Jätteet ja materiaalit välivarastoidaan piha-alueella, joka on päällystetty. Varastossa on tuotteita yhteensä enimmillään noin 3 000 tonnia. Kierrätysasemalla on kaksi suoja-altaallista, ylitäytönestosuojilla varustettua 1 m^3:n polttoainesäiliötä polttoöljylle. Mobiilimurskaimissa käytetään kevyttä polttoöljyä. Murskaimissa on 150–450 litran öljysäiliöt. Siirrettävän murskaimen polttoaineen kulutus on noin 30–50 l/h. Muiden työkoneiden polttoaineen kulutus on yhteensä noin 50–60 l/h. Polttoöljyn tankkaukset tehdään pääasiassa suoraan työkoneiden säiliöihin. Vettä käytetään pölyn sidontaan noin 600 m^3 vuodessa. Vesi otetaan kunnallisesta vesijohtoverkostosta Tuusulan vesihuoltoyhtiöltä. Pölynsidonnassa käytetään myös hulevesiä, minkä osuuden arvioidaan kasvavan jatkossa. Talvisin pölynsidontaan voidaan käyttää veden lisäksi jääneston ja pölynsidontaan tarkoitettua tuotetta. Muita materiaalien kierrätysasemalla käytettäviä tuotteita ovat lähinnä voiteluaineet. Käyttökemikaalit varastoidaan lukitussa tilassa.

Energian käyttö ja arvio käytön tehokkuudesta

Hallitilassa sijaitseva kiinteä murskain on sähkökäyttöinen. Laitoksen kokonaissähkönkulutus on noin 400 MWh vuodessa, jota voi verrata kierrätysasemalla tuotetun puupolttoaineen lämpöarvoon, joka on noin 100 000 MWh.

Vedenhankinta ja viemäröinti

Materiaalien kierrätysasema on liittynyt kunnalliseen vesijohtoon ja viemäriin (sopimus kiinteistön liittämisestä vesihuoltolaitokseen ja sen käytöstä 2.2.2005). Vettä käytetään sosiaalitiloissa sekä laitosalueen pölynsidonnassa. Laitosalueen välittömässä läheisyydessä on myös tulipalojen varal-

ta paloposti, joka on rakennettu laitosta varten yhteistyössä paloviranomaisten kanssa.

Ympäristöriskit, onnettomuudet ja häiriötilanteet

Huomattavin materiaalien kierrätysaseman toimintaan sisältyvä riski on tulipalo. Nopeakierroksisen murskaimen (jälkimurskain) toimintaan sisältyy myös riski pölyräjähdyksestä. Tulipaloon liittyvä riski on pahin kesäaikaan. Kierrätysaseman pelastussuunnitelmassa ja räjähdysasiakirjassa on tunnistettu yrityksen ympäristöasioihin liittyvät uhkat. Asiakirjoja päivitetään ja kehitetään tarpeen mukaan. Pelastussuunnitelmassa on annettu ohjeet erilaisia häiriö- ja onnettomuustilanteita varten. Ohjeet koskevat tilanteista ilmoittamista, tilanteiden tunnistamista sekä ensitorjunnan järjestämistä.

Yleiset toimet ympäristöriskien torjumiseksi laitoksella ovat koulutus, koneiden riittävä huolto, tuotekehitys ja imeytysaineiden nopea saatavuus sekä riittävyys. Osassa työkohteista on annettu suojelukoulutusta ja laitokselle on nimetty suojelupäällikkö.

Kierrätysaseman piha-alue on valaistu ja aidattu sekä varustettu tallentavalla kamerajärjestelmällä. Kohteen palotarkastus on tehty viimeksi 22.11.2011 ja tarkastushetkellä ei havaittu huomautettavaa.

Poikkeuksellisiin tilanteisiin varaudutaan ennakolta. Vahingon tai onnettomuuden varalle on laitoksella saatavilla riittävä määrä tarkoitukseen sopivaa imeyttämismateriaalia ja astioita kerätyille aineille. Laitoksella on riittävä alkusammutuskalusto. Häiriötilanteissa tai muissa poikkeuksellisissa tilanteissa, joissa on aiheutunut tai uhkaa aiheutua määrältään tai laadultaan tavanomaisesta poikkeavia päästöjä tai materiaalien/jätteiden kertymistä alueelle, ryhdytään välittömästi asianmukaisiin tarpeellisiin toimenpiteisiin tällaisten päästöjen ja niiden leviämisen estämiseksi ja päästöistä aiheutuvien vahinkojen torjumiseksi sekä tapahtuman toistumisen estämiseksi. Mahdollisesti vuotoina ympäristöön päässeet kemikaalit, polttonesteet ja muut aineet kerätään välittömästi talteen. Laitteet saatetaan normaaliin toimintakuntoon niin pian kuin se on teknisesti mahdollista.

Määrältään tai laadultaan tavanomaisesta poikkeavista päästöistä ilmaan aiheuttavista häiriötilanteista ja muista vahingoista tai onnettomuuksista ilmoitetaan viipymättä Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Tuusulan kunnan ja Vantaan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisille.

Liikenne ja liikennejärjestelyt

Toiminnan kasvaessa Destamatic Oy:n alueelle suuntautuva liikenne tulee lisääntymään. Laitokselle tulee nykyisin noin 80 kuormaa vuorokaudessa ja laitokselta lähtee vuorokaudessa noin 15 yhdistelmäajoneuvokuormaa. Toiminnan laajentumisen myötä laitokselle tuleva liikenne kasvaisi noin 130 kuormaan vuorokaudessa ja lähteviä kuormia olisi noin 20 kuormaa

vuorokaudessa. Liikenteen melu- sekä päästörasituksen pienentämiseksi tontin liikenne on muutettu osittain läpikulkuperiaatteella toimivaksi ajoneuvojen joutokäynnin minimoimiseksi. Liikenne suuntautuu enimmäkseen Tuusulanväylältä Kulomäentielle ja edelleen Kelatielle. Kulomäentien liikennemäärä oli vuonna 2010 noin 12 100 ajoneuvoa vuorokaudessa. Tontilta pois ajettavat lajikkeet kuormataan ajoneuvoyhdistelmiin. Pois ajettavien lajikkeiden pääsuunnat ovat Kulomäentien kautta Tuusulanväylälle ja Lahdentielle. Kierrätysaseman toiminta on yhteensä noin 1 % Kulomäentien liikennemäärästä.

YMPÄRISTÖKUORMITUS

Päästölähteet sekä päästöjen laatu ja määrä vesistöön ja viemäriin

Kierrätysasema on liitetty Keski-Uudenmaan vesiensuojelun kuntayhtymän viemäriin, jota pitkin jätevesi päätyy puhdistettavaksi Helsingin Viikinmäen jätevedenpuhdistamolle. Laitosalueen hulevedet kerätään yhteen kallistuksin ja johdetaan hulevesialtaasen, josta ne johdetaan näytteenottokaivon kautta maastoon. Hulevesiallas on pinnoitettu nesteenpitävästi ja varustettu ylivuotoputkella. Altaan pinnalle kertyvää pölyä, roskia ja altaan pohjalietettä poistetaan säännöllisesti. Allas tyhjennetään kokonaan ja vedet on toimitettava umpi- ja sakokaivolietteiden vastaanottopaikkaan vähintään kerran vuodessa. Tarkempi suunnitelma kiintoaineen erotuksen toteuttamisesta, sen rakenteesta, hulevesien näytteenottopaikasta ja -tavasta sekä toimenpiteiden aikataulusta on toimitettu Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Jätteiden ja materiaalien varastointi ja käsittely tapahtuu pinnoitetulla alueella.

Hulevesiä kiinteistöllä syntyy noin 3 600 m^3 vuodessa. Vettä käytetään pihan pesuun ja pölyn sidontaan yhteensä noin 1000 m^3 vuodessa, josta osa on kierrätettävää hulevettä. Sosiaalitiloissa kuluu vettä noin 25 m^3 vuodessa. Sosiaalitilojen jätevedet johdetaan kunnalliseen viemäriin. Hulevesialtaan ylijuoksutusputkesta otetaan vuosittain näytteet ja tulokset toimitetaan tiedoksi viranomaiselle. Hulevesistä on otettu näytteet syksyllä 2011 uuden tarkkailuohjelman mukaisesti ja tulokset on toimitettu tiedoksi viranomaiselle.

Hulevesialtaan vesitulokset (huom. vuoden 2008–2010 tulokset seisovasta vedestä, altaan pohja maanvarainen):

Aika	Ulkonäkö	Haju	pH	Sähkönjohtavuus	COD_{Cr}	As	Cd	Cr
				mS/m	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l
8.12.2008	musta, samea	mädäntynyt, kaato-	6,5	143	1 800	0,022	-	0,037

		paikan haju*						
2.12.2009	rus-kea, samea	kaato-paikan haju*	6,2	124	2 400	0,023	-	0,023
16.12.2010	rus-kea, samea	kaato-paikan haju*	5,3	200	3 000	0,019	-	0,019
1.12.2011	rus-kea, samea	kaato-paikan haju*	7,1	89	490	0,014	<0,0005	0,014

*näyte seisovasta vedestä

Aika	**Cu**	**Pb**	**Mo**	**Ni**	**Fe**	**Zn**	**Öl-jyt**	**∑ PAH**	**PCB**
	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l
8.12.2008	0,042	0,050	<0,005	0,028	30	0,45	0,11	-	-
2.12.2009	0,040	0,057	<0,005	0,025	17	0,49	0,98	-	-
16.12.2010	0,030	0,018	<0,005	0,029	45	0,55	0,63	-	-
1.12.2011	0,025	0,028	0,012	0,1	4	0,24	0,65	1,213	<0,001

Selkeytysaltaan vesi on ollut sameaa ja siinä on ollut kaatopaikan hajua, mikä on johtunut seisovasta vedestä otetusta näytteestä. Jatkossa vesinäyte otetaan poistoputken juoksevasta vedestä. Veden pH on vaihdellut välillä 5,3–7,1 ollen hieman hapanta tai lähellä neutraalia. Veden sähkönjohtavuus on ollut alhainen. Veden kemiallinen hapenkulutus on ollut korkea vuosina 2008–2010, mutta on laskenut selvästi vuonna 2011. Veden metallipitoisuuksille ei ole olemassa selkeitä viitearvoja, tuloksia ei voi verrata pintaveden ympäristölaatunormeihin (1022/2006), sillä tulokset eivät ole vertailukelpoisia näytteenottopaikan sijainnin vuoksi. Päästö ei ole sekoittunut laimentavaan ojan pintaveteen ja vesi on selkeytysaltaassa seisovaa. Yhteenvetona voidaan todeta, että metallipitoisuudet olivat rautapitoisuuksia lukuun ottamatta suhteellisen pieniä. Huleveden PAH-yhdisteiden summapitoisuus syksyllä 2011 oli 1,213 mg/l. PCB-yhdisteitä vedessä oli alle laboratorion määritysrajan. Veden öljyhiilivetyjakeiden pitoisuudet ovat vaihdelleet välillä 0,11–0,98 mg/l.

Päästölähteet sekä päästöjen laatu ja määrä ilmaan

Materiaalien kierrätysaseman nykyiset päästöt ilmaan koostuvat työkoneiden ja liikenteen aiheuttamista päästöistä sekä murskauksessa ja kuormauksessa syntyvistä päästöistä Puun esimurskain sijaitsee ulkona murskauskentällä. Kenttä on varustettu sekä kiinteillä että siirrettävillä ve-

sisumutuslaitteistoilla. Päästöjä on ehkäisty lisäämällä pölynsidontakapasiteettia, väliseiniä, meluvalli asutuksen suuntaan ja tontin ympäröivään aitaan kiinnitetyllä tuuliverkolla. Suunnitelma, jonka mukaisesti pölynsidontakapasiteetin lisäys on toteutettu vuoden 2011 aikana, on toimitettu Uudenmaan ELY-keskukseen. Murskaushallin sisällä syntyvä pöly imetään suodattimen kautta konttiin. Pölynsidontajärjestelmä huolletaan ja tarkistetaan säännöllisesti. Järjestelmän rikkoontuessa tai pölypäästöjä olennaisesti lisäävän häiriön sattuessa puun murskaus keskeytetään, kunnes järjestelmä on korjattu tai häiriö poistettu.

Kaupan ja teollisuuden energiahyödyntämiskelpoiset jätteet ovat lähtökohtaisesti syntypaikkalajiteltuja, siten ne eivät sisällä merkittävää biohajoavaa fraktiota. Tontilla olevat energiahyödyntämiskelpoiset jätteet varastoidaan laareissa tai lavoilla. Tarvittaessa lavat peitetään roskaantumisen ehkäisemiseksi.

Pöly

Kierrätysaseman ympäristöluvassa on lupamääräyksessä 21. annettu tarkkailumääräys ulkoilman kokonaisleijumapitoisuuden mittaamisesta. Pölymittaus tehtiin Kelatien kierrätysaseman ympäristössä 21.5.–18.6.2012. Pölymittausraportti on liitetty hakemukseen. Kierrätysaseman mittauspisteessä mitattujen pölypitoisuuksien arvioitiin johtuvan aseman toiminnasta. Suodattimilla oli nähtävissä puupölyä, joten toiminnasta arvioidaan leviävän pölyä myös ympäristöön. Läheisen asuinalueen mittauspisteellä todettiin luonnon pölylähteillä olevan merkittävä vaikutus mittauspisteen pölytilanteeseen. Suodattimet olivat tummia, joten myös teollisuusalueen toiminnoilla sekä liikenteen päästöillä oli vaikutusta asuinalueen ilmanlaatuun. Selkeää puupölyä asuinalueen suodattimilla ei havaittu.

Päästölähteet sekä päästöjen estäminen maaperään ja pohjaveteen

Maaperän pilaantumisriskiä aiheuttavat laitoksella käytössä olevat ja varastoitavat polttoöljyt. Koneet tankataan kaksoisvaipallisesta polttoainesäiliöstä, joka on varustettu ylitäytönestosuojalla. Laitosalueen valumavedet kulkeutuvat pinnoitettua pintaa pitkin sulkuventtiilillä varustettuun hulevesialtaaseen. Kierrätysaseman normaalitoiminnasta ei aiheudu päästöjä maaperään tai pohjaveteen.

Melupäästöt ja tärinä

Kelatien materiaalien kierrätysasemalla melua syntyy puun murskaamisesta sekä työkoneista. Joulukuussa 2011 suoritetun melumittauksen mukaan toiminnasta ei aiheutunut melulle asetettujen raja-arvojen ylityksiä. Asutusalueella oli kolme mittauspistettä. Mittaukset sisälsivät normaalitoiminnon lisäksi siirrettävän murskaimen käytön. Vuoden 2011 mittauksissa melutasot olivat normaalitoiminnan (murskausta vain kiinteällä murskalla) aikana välillä 45–49 dB läheisellä Vierumäen asuinalueella. Kun toiminnassa oli piha-alueella oleva mobiilimurskain, olivat mitatut melutasot samoissa pisteissä välillä 48–54 dB. Mittausten aikana murskauksessa pidettiin tauko,

jonka aikana melutasot mittauspisteissä olivat 46–50 dB. Murskaustauon aikana sekä kiinteä hallimurska että mobiilimurskain olivat seis. Alueen melutasoon vaikuttaa siis Destamatic Oy:n toiminnan lisäksi myös muita melulähteitä, mm. liikenne ja läheinen metallinkierrätyslaitos. Kun murskausta tehdään vain kiinteällä murskauslaitteistolla, mitatut toiminnasta aiheutuvat keskiäänitasot alittivat, ympäristömelun mittausohjeen mukainen mittausepävarmuus huomioituna, päiväajan lupaehdon 55 dB. Kun toiminnassa oli laitoksen piha-alueella oleva mobiilimurskain, olivat melutasot mittausepävarmuus huomioituna päiväajan lupaehdon 55 dB tasalla. Laitoksen melun ei todettu 2011 mittauksessa olevan impulssimaista tai kapeakaistaista.

Päästöjen vähentämistä ja puhdistamista koskevat toimet

Materiaalien kierrätysasemalle saapuvat jätteet eivät sisällä sellaisia epäpuhtauksia, jotka olisivat haitaksi maaperälle, pohjavesille tai ilmanlaadulle. Materiaalien kierrätysaseman päästöjä on vähennetty aidoittamalla alue, rakentamalla suojaava maavalli, tehostamalla pölynsidontaa, lisäämällä tarkkailua ja säännöllistämällä siivousta alueella. Tulipalo- ja muita riskejä on vähennetty henkilökunnan toimintaohjeilla.

Syntyvät jätteet ja niiden ominaisuudet ja määrät, jätteiden varastointi sekä edelleen toimittaminen

Omasta toiminnasta alueella syntyy pieniä määriä paperi-, seka- ja vaarallisiksi jätteiksi luokiteltuja jätteitä. Jätteet toimitetaan asianmukaiseen käsittelyyn. Vaaralliset jätteet (öljyt, loisteputket jne.) sijoitetaan alueella sijaitsevaan ongelmajätekonttiin, johon ne kirjataan. Ongelmajätekontti tyhjennetään tarvittaessa asianmukaisen toimijan toimesta. Vastaanotetut jätteet varastoidaan pinnoitetulla kentällä josta ne lajitellaan tuotantoon tai jatkokuormaukseen. Lähtevät kuormat kuljetetaan pääsääntöisesti peitetyillä tai suljetuilla lavoilla. Jätteiden ja materiaalien kuljettamiseen käytetään asianmukaisia toimijoita.

Omasta toiminnasta jätteitä syntyy mm. koneiden huollosta, toimistosta ja sosiaalitiloista:

Jätelaji	Jätenimike	Määrä (kg/a)
Paperi	20 01 01	100
Biojäte	20 01 08	500
Sekalainen yhd.jäte	20 03 01	500
Sekalainen rak.jäte	17 09 04	500
Hyöd.kelvoton jäte	19 12 12	1 000
Jäteöljy	13 02 05*	1 000
Kiinteä öljyinen jäte	13 05 01*	100
Loistelamput	20 01 21*	10
Lajittelurejekti	19 12 12	2 500 000

*vaarallinen jäte

Materiaalien kierrätysaseman toiminnassa syntyvät ja jätekuormien mukana tulevat ongelmajätteet (toukokuusta 2012 lähtien vaaralliset jätteet) varastoidaan lukitussa ja nestetiiviissä ongelmajätteiden varastointiin tarkoitetussa kontissa. Ongelmajätteet pakataan ja varastoidaan kullekin jätelaadulle hyväksytyssä varasto-/kuljetusastiassa. Ongelmajätteistä pidetään varastokirjanpitoa, johon merkitään jätteen alkuperä, laatu, määrä, päivämäärä ja vastaavat tiedot käsittelyyn toimitetuista jätteistä. Kaikista jätteiden kuljetuksista tehdään siirtoasiakirja. Ongelmajätteet luovutetaan käsiteltäväksi vain sellaiselle yritykselle, jolla on voimassa oleva ympäristölupa ongelmajätteiden vastaanottoon, varastoitiin ja käsittelyyn. Ongelmajätteistä luovuttaessa laaditaan VNp 659/1996 mukaiset siirtoasiakirjat. Esilajitellut materiaalit toimitetaan jatkokäsittelylaitoksiin, joilla on voimassa olevat ympäristöluvat kyseisten materiaalien käsittelyyn. Toiminnan laajentuessa lajittelurejektin kokonaismäärä ei merkittävästi kasva. Loppusijoitettavaa jätettä rakennusmateriaalista syntyy noin 10 % eli yhteensä noin 2 500 tonnia. Vastaanotetusta puu- ja rakennusjätteistä eroteltua kyllästettyä puuta syntyy arviolta 100 tonnia vuodessa. Ongelmajätteinä syntyy kiinteitä maali- ja öljyjätteitä noin 300 kiloa vuodessa. Jätteiden kuljettamisessa käytetään yrityksiä, joilla on päätös jätetiedostoon merkitsemisestä. Hyödyntämiskelvottoman materiaalin määrää pyritään vähentämään tehokkaammalla lajittelulla ja asiakastiedotuksella sekä etsimällä uusia hyötykäyttökohteita jätejakeille. Laitokselle tulevat materiaalit lajitellaan ja käsitellään teollisuuden raaka-aineiksi. Mm. betonin ja tiilen hyötykäytöllä maanrakentamisessa säästetään alkuperäisluonnon mineraalivaroja. Samoin puun ja kierrätyspolttoaineen käyttö energiana vähentää fossiilisten energiavarojen käyttöä sekä haitallisia metaanipäästöjä kaatopaikalla.

Jätteiden määrän tai haitallisuuden vähentäminen sekä jätteiden hyödyntäminen omassa toiminnassa

Luvitettava toiminta koskee hyötykäyttöön kelpaavien materiaalien käsittelyä. Toiminta edistää jätteiden hyötykäyttöä alueellisesti Etelä-Suomessa.

PARAS KÄYTTÖKELPOINEN TEKNIIKKA (BAT) JA YMPÄRISTÖN KANNALTA PARAS KÄYTÄNTÖ (BEP)

Materiaalien kierrätysasemalla on kehitetty vuosina 2007–2010 toimintajärjestelmä, jossa otetaan huomioon laadun, ympäristön ja turvallisuuden merkittävät näkökulmat. Jatkuva parantaminen perustuu riskianalyyseihin em. näkökohdista ja näihin perustuviin kehittämistoimenpiteisiin. Toimintajärjestelmän kulmakivinä ovat suunnitelmallisuus, vastuut ja tehtävät sekä henkilöosaamisesta huolehtiminen (koulutus ja perehdytys). Materiaalien kierrätysasemalle vastaanotettavan jätteen laatua tarkkaillaan ja siitä on olemassa esihyväksyntämenettely. Laitoksella voidaan selvittää jälkikäteen eri jätteiden syntyperä. Jätteiden määrää ja haitallisuutta vähennetään käsittelemällä materiaalit ennen loppusijoitukseen (luvan omaava vastaanottaja) ohjaamista ja erottamalla hyötykäyttöön kelpaavat materiaalit, jotka pidetään toisistaan erillään käsittelyn kaikissa vaiheissa. Materiaalit pyri-

tään ensisijaisesti toimittamaan kohteeseen, jossa ne hyödynnetään materiaalina ja toissijaisesti kohteeseen, jossa ne hyödynnetään energiana. Eri materiaalijakeet pidetään erillään. Ongelmajätteet varastoidaan säiliöissä, suljetuissa ja merkityissä astioissa tai katetuissa tiloissa vesitiiviillä alustalla, joka estää jätteiden pääsyn maaperään. Ongelmajätteet toimitetaan käsittelyyn luvan omaavaan laitokseen. Laitteiston ja koneiden päästöjä ja kuntoa seurataan ja tarkkaillaan säännöllisesti. Prosessilaitteille ja säiliöille on laadittu huolto- ja tarkastus-ohjelma. Kierrätysaseman sähkönkulutusta seurataan. Kierrätysasemalle on laadittu pelastus-, räjähdyssuojaus- ja työturvallisuusohjeet ja suunnitelma sekä ohje työntekijöille toiminnasta onnettomuustilanteissa. Materiaalien käsittelyalueen siisteydestä huolehditaan ja aluetta valvotaan. Melu-, ilma- ja vesipäästöt eivät ylitä ohje- eivätkä raja-arvoja. Eniten melua ja pölyä aiheuttavat toiminnot sijoittuvat hallitilaan. Materiaalien jatkokuljetuksissa käytetään ajoneuvoja, joissa on matalapäästöiset moottorit. Kuljetuksissa käytetään tilavuudeltaan mahdollisimman suuria kuljetusvälineitä, jolloin ehkäistään ympäristöpäästöjä suhteessa kuljetettuun tonnimäärään. Tiettyjen jätteiden käsittelytapaa koskeva BAT: Kiinteän polttoaineen valmistaminen muusta kuin vaarallisesta jätteestä: Kiinteät kierrätyspolttoaineet, vaatimukset ja luokat.

1. Kierrätyspolttoaineen valmistuksessa noudatetaan CEN/TS 15359 standardia, Kiinteät kierrätyspolttoaineet, vaatimukset ja luokat. Järjestelmän mukaisesti tehdään standardin mukaiset analyysit. Tiedot energiajakeen laadusta ja valmiin polttoaineen laadusta välitetään voimalaitokselle.
2. Energiana hyödynnettävä kierrätyspolttoaine voidaan polttaa voimalaitoksissa, joissa on korkea sähkön tuotannon teho.
3. Kierrätyspolttoaineen valmistuksessa käytetään standardin mukaisia tekniikoita, kuten magneettierottimia rauta- ja ei-rautapitoisten metallien erotteluun sekä seulaa erikokoisten kappaleiden erotteluun.
4. Murskauksessa ja seulonnassa syntyvä pöly imetään talteen kuitukangassuodattimiin.

Arvio päästöjen vähentämistoimien ristikkäisvaikutuksista

Rakentamisen sekä kaupan ja teollisuuden materiaalien lajittelussa saadaan talteen kaatopaikalta kasvihuonepäästöjä aiheuttavaa biohajoavaa materiaalia sekä raaka-aineita. Jätteiden keräys ja käsittely kuluttavat energiaa, mutta materiaalien energiasisältö on yli 30–50-kertainen käsittelyyn kuluvaan energiaan nähden. Osa materiaalien käsittelyn tuottamista melu-, haju- ja pölypäästöistä syntyy nyt kaatopaikan sijaan lajittelulaitoksella, mutta toiminnalla estetään merkittävän kasvihuonepäästön syntymistä, säästetään fossiilisia polttoaineita ja saadaan talteen arvokkaita raaka-aineita. Materiaalien kierrätysasemalla tehdään jatkuvasti laitteistojen kehittämistyötä. Yhtiön toiminnassa, toiminnan laajuudessa, toimintatavoissa sekä työtehtävissä tehdään muutoksia ja uudistuksia ennakoivasti. Kehitystyössä pyritään löytämään uusia työtapoja sekä tekniikkaa kestävän kehityksen ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

TOIMINNAN MUUTOKSEN VAIKUTUKSET YMPÄRISTÖÖN

Toiminnan muutoksella ei ole vaikutusta lähiasukkaiden viihtyisyyteen tai terveyteen eikä oleellista merkitystä lähialueen luontoarvoille tai rakennetulle ympäristölle. Kierrätysasemalla ei ole vaikutuksia vesistöön. Kierrätysaseman toiminnasta ei aiheudu päästöjä maaperään tai pohjaveteen. Maaperän laadun vuoksi pohjaveden muodostus alueella on vähäistä eikä lähistöllä sijaitse luokiteltuja pohjavesialueita. Ottaen huomioon toiminnan luonteen ja alueen maaperäolosuhteet, toiminta ei aiheuta riskiä pohjavesialueille. Työkoneista aiheutuvat savukaasupäästöjen vaikutukset rajoittuvat työkoneiden välittömään läheisyyteen. Samoin materiaalien käsittelystä syntyvä pöly- ja hajuhaitta on lähinnä työsuojelullinen ja rajoittuu työkoneiden ja työkohteiden läheisyyteen. Pöly- ja hajuhaittoja ehkäistään aktiivisesti. Materiaalien kierrätysaseman toiminnasta ei synny meluhaittaa ympäröivälle asutukselle tai virkistyskäytölle. Luvitettava toiminta ei hakijan käsityksen mukaan vaadi ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

TARKKAILU JA RAPORTOINTI

Käyttötarkkailu

Materiaalien kierrätysaseman henkilökunta tarkkailee työpäivän aikana mahdollisia ympäristövahinkoja. Yrityksellä on kirjallinen ohjeistus ja henkilökuntaa koulutettu siihen, kuinka toimitaan mahdollisessa ympäristöonnettomuustapauksessa. Laaduntarkkailu aloitetaan kuormien vastaanoton yhteydessä. Yhtiön henkilökunta on koulutettu tunnistamaan energiapuuhun kuulumattomat materiaalit. Polttomurskeen laatua valvotaan standardin SFS-EN 15358 Kiinteät kierrätyspolttoaineet; Laadunhallintajärjestelmät; Kiinteiden kierrätyspolttoaineiden tuotantoon sovellettavat erityisvaatimukset ja SFS 15359 Kiinteät kierrätyspolttoaineet; Vaatimukset ja luokat (standardit ovat korvanneet kumotun standardin SFS 5875, 12.12.2011) mukaisesti. Kaikki laitokselle vastaanotetut materiaalit tunnistetaan, rekisteröidään ja punnitaan. Materiaalien ja jätteiden määrät raportoidaan vuosittain ympäristöviranomaisille. Energiahyötykäyttöön toimitettavan materiaalin näytteenotto ja analysointi toteutetaan em. standardien periaatteiden mukaisesti sekä tuottajan ja polttolaitoksen sopimia käytäntöjä noudattaen.

Valmiin tuotteen laatua seurataan säännöllisesti määrittämällä edustavasta kokoomanäytteestä eri jakeiden osuudet sekä palakoko, kosteus, energiasisältö, tuhkapitoisuus sekä haitta-ainepitoisuudet. Tuloksista raportoidaan Uudenmaan ELY-keskukselle ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskukselle vuosiraportoinnin yhteydessä.

Kaikista vastaanotetuista, varastoiduista, käsitellyistä, edelleen toimitetuista ja omassa toiminnassa syntyneistä materiaaleista pidetään kirjaa. Jätteet luokitellaan ympäristöministeriön asetuksen yleisimpien jätteiden sekä ongelmajätteiden luettelosta (1129/2001) liitteen mukaan. Kirjanpidosta käy ilmi kunkin materiaalierän alkuperä, määrä, laatu, varastointi, käsittely,

toimituksen vastaanottopäivä, toimittaja sekä edelleen toimituspaikka. Yhteenveto kunkin vuoden kirjanpidosta, analyysituloksista, pölyseurannasta, polttoon toimitetun jakeen laatuanalyyseistä, kaatopaikkakelpoisuusanalyyseistä, poikkeuksellisista tilanteista sekä laitoksen käyttötarkkailusta toimitetaan Uudenmaan ELY-keskukselle sekä Tuusulan kunnan ja Vantaan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisille seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä. Uudenmaan ELY-keskukselle toimitettavaan raporttiin liitetään vuosittain lisäksi kopiot tuottajayhteisöille toimitetuista vuosiraporteista.

Päästötarkkailu

Materiaalien kierrätysaseman aiheuttamia pölyjä sekä hajuja seurataan säännöllisesti laitosalueella ja sen vaikutuspiirissä.

Vaikutustarkkailu

Materiaalien kierrätysaseman tarkkailu on aloitettu vuonna 2006. Selkeytysaltaasta maastoon johdettavan veden laatu ja virtaama tutkitaan kerran vuodessa. Näytteenoton yhteydessä mitataan virtaama siivikkomittarilla tai muulla kohteeseen soveltuvalla arviointi-/mittausmenetelmällä. Mittauksista vastaa Suomen ympäristökeskuksen sertifioima ympäristönäytteenottaja. Näytteet analysoidaan ympäristölaboratoriossa, joka on julkisen valvonnan alainen vesitutkimuslaitos ja akkreditoitu testauslaboratorio. Analysoinnissa käytetään ympäristöviranomaisen hyväksymiä menetelmiä.

Näytteistä analysoidaan ympäristöluvassa määritetyt suureet: pH, sähkönjohtavuus, mineraaliöljyt, kemiallinen hapenkulutus (COD_{Cr}), kiintoaine, BOD, PCB-yhdisteet, PAH-yhdisteet, glykolit ja metallit (Pb, Cu, Cr, As, Ni, Mo, Zn, Cd ja Fe) Tutkimuksesta laaditaan tutkimusraportti, jossa esitetään: tutkimustulokset, käytetyt tutkimusmenetelmät ja niiden mittausepävarmuus, tulosten edustavuudesta sekä mahdolliset muutosehdotukset tarkkailuohjelmaan. Mittaustulokset toimitetaan Uudenmaan ELY-keskukselle ja Tuusulan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Laitoksen meluvaikutukset on mitattu viimeksi 21.12.2011 ja pölypäästöt mitattiin keväällä 2012 voimassa olevan ympäristöluvan ehtojen mukaisesti.

Raportointi ja tarkkailuohjelmat

Toiminnanharjoittaja laatii vuosittain helmikuun loppuun mennessä vuosiraportin, joka toimitetaan Uudenmaan ELY-keskukselle ja Tuusulan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Vahinkoarvio ja vahinkoa estävät toimenpiteet sekä korvaukset

Materiaalien kierrätysasemalle on laadittu pelastussuunnitelma, joka sisältää myös ympäristövahinkojen ehkäisemisen ja jälkivahinkojen minimoimisen hätä- ja onnettomuustilanteissa.

Kierrätysaseman toiminnasta ei aiheudu suoria päästöjä vesistöön eikä niistä kohdistu vahinkoa vesistöön.

Vesistöön kohdistuvien vahinkojen ehkäisemiseksi ei tarvita mitään erityistoimia.

Materiaalien kierrätysasema ei aiheuta vesistöön vahinkoa eikä siten korvattavaa haittaa.

Materiaalien kierrätysasema ei aiheuta vesistövahinkoja eikä myöskään muita vahinkoja.

TOIMINNAN ALOITTAMINEN MUUTOKSENHAUSTA HUOLIMATTA

Hakija hakee lupaa jatkaa toimintaa mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta ympäristönsuojelulain 101 §:n mukaisesti.

Perusteluna on että kyseessä on ympäristöluvan omaava toimiva yritys. Asemakaavassa alue on varattu jätteen käsittelyyn ja välivarastointiin.

LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

Lupahakemuksen täydennykset

Lupahakemusta on täydennetty 27.3.2013.

Hakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksesta on tiedotettu ympäristönsuojelulain 38 §:n mukaisesti kuuluttamalla siitä 14.3.–15.4.2013 Etelä-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupavastuualueen, Vantaan kaupungin ja Tuusulan kunnan ilmoitustauluilla. Kuulutuksesta on ilmoitettu Keski-Uusimaa ja Vantaan Sanomat -nimisissä lehdissä. Hakemuksesta on annettu tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Lausunnot

Hakemuksesta on pyydetty ympäristönsuojelulain 36 §:n mukaisesti lausunnot Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, Tuusulan kunnanhallitukselta, Tuusulan kunnan ympäristönsuojelu- ja terveydensuo-

jeluviranomaisilta ja Vantaan kaupungin ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisilta.

Tuusulan kunnanhallitus 3.5.2013
Toiminta, jolle lupaa haetaan, sijoittuu kaavan mukaiselle teollisuusalueelle. Alueen ympäristössä on muitakin vastaavia kierrätyslaitoksia. Kyseessä on olemassa oleva toiminta, jolle haetaan ympäristölupa jätteenkäsittelykapasiteetin kasvattamiseen. Vantaan puolella olevaa asutusta lukuun ottamatta ympäristössä ei ole erityistä huomiota tarvitsevia suojelukohteita. Laitos on jätevesien ja talousveden osalta liittynyt kunnallistekniikkaan. Hulevesien ylivuoto purkaa vedet maastoon. Kyseinen purkukohta on tällä hetkellä viheraluetta, mutta alueelle ollaan laatimassa asemakaavaa, jossa osa viheralueesta muutetaan toimistorakennusten sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomien teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi. Asemakaavan myötä hulevesien maastonpurku saattaa jatkossa estyä ja ylivuoto on liitettävä kunnan hulevesiverkostoon.

Jätteenkäsittelykapasiteetin kasvu edellyttää jätteen kiertonopeuden kasvattamista laitosalueella, koska laitoksen pinta-alaa ei voi kasvattaa. Katualueita ei saa käyttää jätteen, konttien, lavojen tai vaunujen varastointiin.

Yksittäisenä hankkeena lupaa haettavalla toiminnalla ei ole vaikutusta Kelatiehen eikä Kelatien ja Kulomäentien liittymän toimivuuteen. Samalla teollisuusalueella on kuitenkin vireillä myös muita vastaavanlaisia liikennemääriin vaikuttavia hankkeita, jotka yhteisvaikutukseltaan vaikuttavat alueen katu- ja liikenneverkoston toimivuuteen. Yhteisvaikutusten myötä paineet Kelatien ja Kulomäentie liittymän muuttamiseksi liikennevalo-ohjatuksi kasvavat.

Alueella käsiteltävä jäte sisältää kevyitä jätejakeita, jotka leviävät helposti ympäristöönsä. Samoin puujäte muodostaa runsaasti helposti ympäristöön tuulen mukana leviävää pölyä. Roskaantumisen ehkäisyyn ja pölyntorjuntaan samoin kuin hajuhaittojen ja meluntorjuntaan on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota, koska laitoksen lähinaapuristoon ollaan kaavoittamassa toimistomaista rakentamista.

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta 16.5.2013
Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta katsoo, ettei lupaa toiminnan laajentamiselle tulisi myöntää. Hakemusasiakirjat eivät sisällä lainkaan selvityksiä toiminnan laajentumisen melu- ja pölyvaikutuksista. Selvitykset laajentuvan toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä, jo nykyiselle toiminnalle ahtaalla kiinteistöllä, eivät myöskään ole riittäviä.

Destamatic Oy on esittänyt hakemuksessaan arvion, että lupahakemuksessa esitetty tuotantokapasiteetin nostaminen ei lisää toiminnan nykyisiä ympäristövaikutuksia. Ympäristölautakunta katsoo, että toiminnan merkittävä laajentuminen ei voi olla aiheuttamatta, mm. kuljetusten ja murskauksen lisääntymisen kautta, selviä muutoksia ainakin toiminnan melu- ja pölypäästöihin.

Destamatic Oy:n nykyisestäkin toiminnasta on erityisesti kuivina ja tuulisina päivinä tullut Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen ympäristövalvonnalle useita pölyhaittaa ja roskaantumista koskevia valituksia. Ennen lupa-asian ratkaisua tulee edellyttää selvityksiä toiminnan laajentumisen ja ulkona tapahtuvan murskauksen lisääntymisen vaikutuksista pölypäästöihin. Mikäli toiminnan laajentamiselle myönnetään lupa, on nykyistä pölyntorjuntaa tehostettava. Myös liikennöinti alueella voi aiheuttaa pölyhaittaa, ellei liikennöintiväylien puhtaanapidosta huolehdita. Liikenteen arvioidaan lisääntyvän huomattavasti uusien käsittelymäärien myötä. Näihin asioihin tulee kiinnittää erityistä huomiota lupamääräyksissä.

Toiminnan melusta on myös tullut ajoittain valituksia. Vuonna 2011 tehdyssä meluselvityksessä on osoitettu, että erityisesti mobiilimurskaimen käyttö nostaa melutasoa mittauspisteissä. Tämän vuoksi mobiilimurskaimen käytön lisäämistä ei tulisi sallia. Muutoinkin murskaimen käyttöpaikan tulee olla sellainen, että sen aiheuttama melu asuinalueen suuntaan jää mahdollisimman vähäiseksi. Ympäristölautakunta katsoo, että käsiteltävien jätemäärien lisääntymisestä johtuva murskausaikojen pidentyminen sekä mobiilimurskaimen käytön lisääntyminen aiheuttavat, ilman meluntorjuntatoimenpiteitä, melutason nousua läheisellä asuinalueella. Melumittaukset osoittavat, että jo nykyisillä tuotantomäärillä, melutaso lähimmissä häiriintyvissä kohteissa on lähellä 55 dB:n ohjearvoa.

Laajentuvan toiminnan seurauksena lisääntyvä puujätteen käsittely ja varastointi kiinteistöllä lisää tulipaloriskiä. Luparatkaisussa on kiinnitettävä erityistä huomiota onnettomuus- ja häiriötilanteiden hallintaan ja niistä mahdollisesti läheiselle asutusalueelle aiheutuvien riskien torjuntaan. Kiinteistön hulevedet tulee johtaa selkeytysaltaaseen. Allas tulee tarvittaessa tyhjentää ja puhdistaa. Koska hulevesi johdetaan selkeytyksen jälkeen maastoon, tulee hulevesien laatua tarkkailla.

<u>Vantaan kaupungin ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomainen 18.4.2013</u>
Vantaan ympäristölautakunta pitää hyvänä, että jätteen kierrätystä edistetään ja että jätteen kierrätykselle on olemassa vastaanottopaikkoja pääkaupunkiseudulla. Lautakunta suhtautuu kuitenkin kriittisesti sellaisiin muutoshakemuksiin, jotka mitä todennäköisimmin tarkoittaisivat ympäristöhaittojen lisääntymistä asuinalueilla.

Destamatic Oy on arvioinut hakemuksessaan, että luvan muuttaminen ja tuotantokapasiteetin kasvattaminen ei muuta toiminnan nykyisiä ympäristövaikutuksia. Tämän näkemyksen tueksi ei ole kuitenkaan esitetty esimerkiksi uusia melu- tai pölyselvityksiä muutosten vaikutuksista. Nykyisessäkin tilanteessa laitoksen toiminnasta on tullut viime vuosina valituksia Vantaan ympäristökeskukseen, joten toiminnan huomattavan laajentamisen tulee perustua tarkkoihin suunnitelmiin ja selvityksiin, jotta voidaan varmistua siitä, ettei toiminnasta aiheudu lähiasutukselle lisää haitallisia ympäristö vaikutuksia.

Laitoksesta noin 250 metrin päässä sijaitsee Korson ja Vierumäen asuinalue, jota rasittaa ennestään jo lentomelu, tieliikennemelu sekä Kelatien työpaikka-alueen meluavat toiminnot. Hakijan teettämässä vuoden 2011 melumittauksissa erityisesti mobiilimurskaimen käyttö nosti Vierumäen alueen keskiäänitasot lähelle sallittuja maksimilukemia. Mikäli mobiilimurskaimen käyttöä aiotaan lisätä, tulee vaatia uusia melumittauksia ja lupamääräyksin tai toimintaa rajoittamalla varmistua siitä, etteivät melun ohjearvot pääse ylittymään missään olosuhteissa lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Myös pölyntorjunnan osalta tulee vaatia uusi selvitys olosuhteiden muuttuessa ja murskausmäärien kasvaessa merkittävästi. Erityisesti ulkona sijaitsevan mobiilimurskaimen käytön lisäämisen voidaan olettaa kasvattavan merkittävästi riskiä pölyn leviämisestä lähiympäristöön.

Toiminnan laajentamisen ja käsittelykapasiteetin kasvattamisen myötä myös tulipaloriski kasvaa, jonka vuoksi myös sammutusvesien hallintaan tulee kiinnittää huomiota. Lisäksi toiminnan ja jätemateriaalien määrän merkittävä kasvu alueella saattaa johtaa myös lisääntyvään roskaantumisongelmaan.

Lautakunta myös huomauttaa, että ympäristöluvan muutoshakemuksessa on esitetty ristiriitaisia tietoja vastaanotettavien jätemateriaalien määristä. Hakemuksessa mainitaan vastaanotettavan puujätteen määräksi 48 000 tonnia vuodessa ja toisaalla hakemuksen taulukoissa puujätteen vastaanottomääräksi on mainittu 45 000 tonnia vuodessa.

Hakemuksessa esitettyjen tietojen perusteella lautakunta suhtautuu kielteisesti Destamatic Oy:n laitoksen toiminnan laajentamiseen.

<u>Uudenmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus 18.4 2013</u>
Destamatic Oy:n toiminta perustuu Etelä-Suomen aluehallintoviraston kesäkuussa 2011 myöntämään ympäristölupaan, jota aluehallintovirasto on luvassa määrättyjen melu- ja pölymittausselvitysten jälkeen vielä täydentänyt joulukuussa 2012 muuttamalla pilaantumisen ehkäisemiseksi annettuja määräyksiä pölyn ja melun osalta sekä muuttamalla kokonaisleijumapitoisuutta ja melutason mittausta koskevia tarkkailumääräyksiä.

Kaupan ja teollisuuden syntypaikkalajitellun jätteen vastaanoton alettua ELY-keskukseen tuli aluksi valituksia roskaantumisesta ja myös joitakin laitoksen aiheuttamasta pölyämisestä ja melusta. Ympäristöluvassa esitettyjen tehostamistoimenpiteiden jälkeen valituksia ei ole tullut.

Joulukuussa 2012 annetun päätöksen määräysten mukaan pölynsidontaa on edelleen tehostettava ja siirrettävän murskaimen melun leviämistä asuinalueen suuntaan on rajoitettava, joten toiminnan vaikutukset ympäristöön tulevat vielä sekä pölyn että melun osalta vähentymään.

Laitoksen tarkkailussa ja raportoinnissa on ollut vuoden 2012 osalta puutteita, joiden korjaamisesta tänä vuonna on sovittu. Muilta osin toiminnasta ei ollut huomauttamista vuonna 2012.

ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue katsoo, että vastaanotettavan puujätteen määrää voidaan lisätä hakemuksen mukaisesti 20 000 tonnilla vuodessa, jolloin murskattavan puun määrä kasvaa 45 000 tonniin vuodessa ja vastaanotettavien jätteiden kokonaismäärä kasvaa noin 82 000 tonniin. Muiden jätteiden vastaanoton osalta muutosta ei ole haettu, mutta rakennusjätteen ja kaupan ja teollisuuden jätteiden kerralla varastoitaville määrille haetaan lisäystä voimassa olevan luvan mukaisesta 620 tonnista 1 500 tonniin. ELY-keskuksen käsityksen mukaan myös varastoinnin osalta ympäristölupaa voidaan muuttaa. Kapasiteettimuutosten johdosta ei erityistä tarvetta muiden ympäristölupamääräysten muuttamiseen ole, vaan lupa voidaan antaa nykyisin määräyksin ja lupa toiminnan aloittamiselle mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta voidaan myöntää.

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksesta jätettiin 23 muistutusta.

1) Merja Kallinen perheineen, 2) Pasi Hotari, 3) Jan van der Meer, 4) Marko ja Maria Asplund, 5) Miia ja Pasi Apaja, 6) Matti ja Ritva Mattila, 7) Matti Pykälistö, 8) Liisa ja Karl-Erik Boman, 9) Tuire Liimatainen ja Kaija Meriläinen, 10) Sanna ja Vesa-Matti Varis, 11) Jouni Apell ja Salkolantie 21:n asukkaat, 12) Minna ja Sami Rautio, 13) Niko Kaistakorpi ja Sonja Pihlaja, 14) Jarkko ja Katja Boman sekä 15) Lilja Seppälä

Muistutuksen jättäneet Vantaan Vierumäen asuinalueen asukkaat suhtautuvat kielteisesti toiminnan laajentamiseen ja ovat muistutuksissa tuoneet esiin, että hakijan toiminta ja sen liikenne häiritsevät ja aiheuttavat melu- ja pölyhaittaa sekä turvallisuusriskejä jo nykyisellään. Määrien kasvaessa haittojen pelätään kasvavan entisestään. Hakijan toiminnan terveydelle ja turvallisuudelle aiheuttamaa riskiä tulisi arvioida kokonaisuutena ja huomioida Kelatien teollisuusalueen kaikki toiminnot. Useissa muistutuksissa on vaadittu, että kantojen murskausta ja mobiilimurskaimen käyttöä ulkotiloissa ei tule sallia hakemuksen mukaisesti. Nykyisin mobiilimurskaimen tilapäisestäkin käytöstä aiheutuva melu koetaan erittäin häiritseväksi. Melu- ja pölyhaittojen lisäksi useissa muistutuksissa on tuotu esiin toiminnan aiheuttamat hajuhaitat, liikenteen haitat, tulipaloriski ja lähialueen roskaantuminen. Esitettyä toiminta-aikaa iltaisin kello 22:een saakka ja lauantaisin pidetään haitallisena omakotitaloalueella.

16) Kiinteistö Oy Kelatila, 17) A. Lokapojat Oy, 18) Vantaan Auto-osa Oy, 19) Alf Lökström Oy, 20) Kiinteistö Oy Tuusulan Kelatie 18 B ja 21) Väripirtti Oy

Tuusulan Kelatien teollisuusalueella toimivat yritykset ovat jättämissään muistutuksissa vastustaneet hakemuksessa esitettyä laajennusta ja vaati-

neet riittäviä perusparannuksia kuten omaa odotusaluetta kuorma-autoille, pölynhallintajärjestelmää sekä suoja-aitoja. Nykyisestä toiminnasta aiheutuu runsaasti pölyä kuivalla kaudella ja pöly tukkii läheisten yritysten ilmastointilaitteiden suodattimia ja estää ilmastoinnin käytön ja on haitallista työntekijöille. Mobiilimurskauksen yhteydessä hakijan kiinteistöltä lentäneet puu- ja metallikappaleet ovat aiheuttaneet mm. useita korjauksia vaatineita reikiä lähikiinteistöjen kattoon. Toiminnan liikenteestä aiheutuu läheisen yrityksen toiminnan liikenteelle näkemishaittaa ja vaaratilanteita, koska hakijalle ei ole omaa odotuspaikkaa laitokseen kuormia tuoville kuorma autoille. Lisäksi toiminnasta aiheutuu hajuhaittoja ja tuholaiset kuten rotat ja jyrsijät ovat lisääntyneet alueella.

22) Korson Omakotiyhdistys ry, Vantaa

Yli 1 000 korsolaisen omakotiasukkaan jäsenyhdistys esittää muistutuksessaan, että laajennettua ympäristölupaa ei tule myöntää eikä hakemuksen mukaista toimintaa saa aloittaa mahdollisen valitusprosessin aikana. Ennenaikainen toiminnan laajentaminen tilanteessa, jossa haitat jo nyt tosiasiassa ylittävät luvan ehdot, on mahdotonta. Ennen luvan ottamista käsittelyyn on myös YVA-menettely välttämätön. Tässä yhteydessä on selvitettävä Kelatien alueen kokonaistilanne ympäristöasioiden kannalta ja alueen vaikutukset Vantaan puolelle. Haitan kärsijöiden kohteena tulisi tarkastella asukkaiden lisäksi myös alueen muut yritykset, joille haittaa aiheutuu. Kokonaistilanteen selvittämishanke vaatii yhteistyötä Tuusulan, Vantaan ja valtion asianomaisten viranomaisten kesken.

Muistutuksessa tuodaan lisäksi esiin, että Kelatien alueen kaavoitus maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseksi turvalliseksi ja viihtyisäksi ympäristöksi on epäonnistunut ja se, että vähitellen kasvanut hakemuksen mukainen toiminta ei sovi enää omakotialueen välittömään läheisyyteen. Muistutuksessa ihmetellään ELY-keskuksen kantaa, ettei YVA-menettelyä ole vaadittu ja vaaditaan YVA:n käynnistämistä YVA-asetuksen perusteella (murskattavan aineksen vuorokautinen määrä ylittää 100 tonnia). Lisäksi muistutuksessa tuodaan esiin toiminnan laajentamisesta aiheutuvat melu-, pöly- ja hajuhaitat sekä liikenteen haitat.

23) Korso-Seura ry

Hakijalle ei tule myöntää pysyvää vaan määräaikainen lupa vuoteen 2019 saakka. Mikäli vuosien 2014 ja 2015 mittaustulokset eivät osoita pysyvää myönteistä muutosta tapahtuneen, tulee tämä luvanvarainen toiminta lopettaa tai siirtää kunnan tähän toimintaan kaavoitetulle sekä yrityksen että asutuksen paremmin soveltuvalle alueelle.

Aluehallintoviraston ei tule myöskään myöntää uusia lupia Kelatien työpaikka-alueella toimiville eikä vastaaville yrityksille ennen kuin Tuusulan kunta on päättänyt Kelatien kaavamuutoksen siten, että suojavyöhyke säilytetään ympäristöviranomaisten aiemman päätöksen mukaisesti ja että päätös on saanut lainvoiman.

Hakijan vastine

Vastineessaan 31.7.2013 annettuihin lausuntoihin hakija toteaa, että Destamatic Oy:n toiminta sijoittuu asemakaavan mukaiselle "teollisuus- ja varastorakennusten sekä liike- ja toimistorakennusten korttelialueelle (TK-1), jolla saa käsitellä ja välivarastoida jätettä, ei kuitenkaan ongelmajätettä. Alueelle saa rakentaa lämpölaitoksen". Rakennusjätteiden kierrätysvaatimukset ovat kiristyneet koko ajan.

Vuoden 2012 aikana tuli uusi jäteasetus siirtoasiakirjoineen ja tämän vuoden toukokuussa valtioneuvosto antoi kaatopaikkaa koskevan asetuksen, jolla rajoitetaan v. 2016 alusta alkaen rakennusjätteiden loppusijoitusta merkittävästi. Tällöin ei saa viedä kaatopaikalle jätettä tai sijoittaa pengerrakenteisiin materiaalia, joka sisältää biohajoavaa tai orgaanista ainetta yli 10 %. Myös Euroopan unionin lainsäädäntö aiheuttaa paineita rakennusjätteiden kierrätykselle: vuoteen 2020 mennessä on lisättävä vaarattoman rakennus- ja purkujätteen valmistelua uudelleenkäytettäväksi ja materiaalihyödyntämistä vähintään 70 painoprosenttiin. Destamatic Oy on omalta osaltaan käynnistänyt kehittämistöitä, joilla vuoden 2016 ja 2020 vaatimukset pystytään ratkaisemaan. Selkeänä tavoitteena on mahdollisimman laaja jätteiden materiaalina hyödyntäminen ja kaatopaikalle sijoittaminen 0. Puumateriaalien hyötykäyttö on jo nyt lähes 100 % ja rakennusmateriaalien osalla yli 90 %. Merkittävin hyödyntämistapa on tällä hetkellä materiaalien käyttö energian raaka-aineena. Alustavat koevalmistukset osoittavat, että vuoteen 2020 mennessä Kelatien laitoksella käsiteltävien jätteiden materiaalihyödyntäminen vähintään 70 painoprosentin tasolle on täysin mahdollista.

Destamatic Oy on suunnitellut uuden käsittelylaitoksen rakentamista vuoteen 2017 mennessä, jolloin toiminnot siirtyisivät pääosin teollisuushalliin. Toiminnan kehittäminen kannattavasti edellyttää materiaalimäärien edelleen kasvattamismahdollisuutta, joka on käsiteltävänä olevan lupahakemuksen tarkoituksena. Edellä esitettyihin näkökohtiin viitaten hakijan mielestä erityisesti Vantaan kaupungin ja Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan vastustavat kannat ovat ristiriidassa jätehierarkian nykyisten ja erityisesti tulevien haasteiden ratkaisupyrkimyksiin nähden. Destamatic Oy:n Kelatien laitos on logistisesti hyvällä paikalla käsiteltävien jätteiden syntypaikkoihin nähden eikä sen toiminta ole myöskään ristiriidassa kaavoituksen mukaiseen maankäyttöön nähden. Kaikki kierrätys- ja ekologiset seikat puoltavat Kelatien kierrätyslaitoksen mukaista toimintaa ja sen edelleen kehittämistä.

Hakijalla ei ole huomauttamista Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntoon.

Hakijalla ei ole huomauttamista Tuusulan kunnanhallituksen lausuntoon. Mikäli Kelatien työpaikka-alueen laajennus toteutuu, on hulevesien johtaminen suunniteltava uudella tavalla.

Hakija on Vantaan kaupungin ympäristölautakunnan kanssa samaa mieltä, että jätteen kierrätykselle on oltava vastaanottopaikkoja pääkaupunkiseudulla. Vantaan kaupungin kuin muidenkin kuntien on toimittava vastuullisesti omalla alueellaan syntyvien jätteiden käsittelyn edistämiseksi eikä vanhakantaisella periaatteella "hyvä, mutta ei meidän alueella tai lähelläkään". Hakijan toiminta on suunnitelmallista ja toiminnan vaikutuksia ympäristöön seurataan ympäristölupapäätösten mukaisesti ja toimintaa kehitetään aktiivisesti. Hakija näkee, että edellytykset laitoksen toiminnan laajentamiselle ovat olemassa. Tarvittavat mittaukset ja selvitykset tehdään lupapäätösten mukaisesti.

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan lausuntoon hakija toteaa, että vastineen liitteenä on esitetty pölyntorjuntasuunnitelma toiminnan pölyvaikutusten vähentämiseksi. Lisäksi vastineen kohdassa 3.2 on vastattu lautakunnan esille nostamiin muihin aiheisiin (melu, tulipaloriski, hulevesien tarkkailu).

Vastineessa annettuihin muistutuksiin hakija toteaa seuraavaa:

Toiminta-aika

Hakija tuo esille, että uudessa lupahakemuksessa on noudatettu voimassa olevan lupapäätöksen (27.6.2011) lupamääräyksen 5 mukaisia toiminta-aikoja: Kuormien purkua ja lastausta sekä puun murskausta hallissa tehdään arkisin klo 6–22 ja lauantaisin klo 8–16. Puun murskausta ja jätteiden lajittelua tehdään ulkotiloissa arkisin klo 7–18. Kuormien purku, lastaus, puun murskaus ja jätteiden lajittelu on kielletty yleisinä juhlapäivinä.

Puun murskaus

Laitosalueella murskattiin kaikki puumateriaalit mobiilimurskalla aina vuoden 2007 alkuun saakka, jolloin otettiin käyttöön kiinteä puun murskauslaitos. Mobiilimurskaa käytettiin tämän jälkeen kantojen ja risujen murskauksessa vielä vuoden 2011 alkupuolelle saakka. Tällöin päätettiin siirtää kantojen murskaus pois laitosalueelta, koska kantojen mukana tuli maa-ainesta siinä määrin, ettei sitä voitu enää hyödyntää mm. laitoksen melu- ja suojavallirakenteissa. Tästä syystä pääteltiin virheellisesti, että mobiilimurskaustoiminta on laitoksella tarpeetonta. Nyt hakija haluaa, että mobiilimurskausmahdollisuus palautetaan, koska se on edelleenkin yleisesti hyväksytty käsittelytapa puujätteiden käsittelyssä myös taajama-alueilla.

Melumittaukset ja melun torjunta

Destamatic Oy:n Kelatien laitoksen toiminnan aiheuttamia melumittauksia on tehty vuosina 2004, 2005, 2006, 2007, 2010 ja 2011 valvovan ympäristöviranomaisen hyväksymien melumittaussuunnitelmien mukaisesti. Toiminnan melua on myös selvitetty mallintamalla vuonna 2005 ja samalla tutkittiin melun vaimentamismahdollisuuksia. Tämän tuloksena alueen itäpuolelle rakennettiin asutusta vasten maavalli, joka alensi laitokselta ympä-

ristöön pääsevää melua merkittävästi. Tämän jälkeen maavallia on vielä korotettu. Lukuisat melumittaukset osoittavat kiistatta, ettei mobiilimurskan käytöstä aiheudu raja-arvojen ylittäviä melupäästöjä ympäristöön.

Vuoden 2007 melumittauksissa oli mukana sekä mobiilimurska että uusi kiinteä murskauslaitos. Melua mitattiin seuraavissa toiminta asetelmissa: molemmat murskat käynnissä, vain mobiilimurska käynnissä, ei murskausta käynnissä, vain kiinteä murskauslaitos oli käynnissä. Mittaustulokset olivat alle lupaehdon ympäristön mittauspisteissä (Korppitie 2A ja Salkolantie 23). Molempien murskainten toiminnan aikana melutasot ympäristön mittauspisteissä olivat 46–49 dB.

Alueella oli mittausaikana melko runsaasti taustamelua (mm. koira, lintujen ääniä, liikenteen ja alueen muun toiminnan ääniä) mistä johtuen selkeää korrelaatiota kierrätysaseman alueella mitattujen melutasojen ja ympäristössä mitattujen melutasojen välillä ei syntynyt. Nykyisessä tilanteessa, jossa kierrätysasemalla oleva kiinteä murskain on hallissa ja siirrettävä murskain on maa- ja murskekasojen takana, ei kierrätysaseman melu yhtä lupaehtoa lähimpien asuintalojen kohdalla.

Useissa muistutuksissa esiin tulleisiin huomautuksiin melumittauksista hakija haluaa korostaa, että mittaukset on tehty ja tullaan jatkossakin tekemään ympäristöviranomaisen hyväksymällä ja edellyttämällä tavalla. Viimeisin melumittaus on tehty 21.12.2011. Mittaussuunnitelma hyväksytettiin etukäteen lupaviranomaisella ja mittausolosuhteet olivat ympäristöministeriön ohjeen (1/1995 Ympäristömelun mittaaminen) mukaiset. Mittausaikana toimipisteessä oli käytössä sekä kiinteä että mobiilimurskain. Mittaustulosten vertaaminen ohjearvoon ja lupaehtoon on tehty ministeriön ohjeen mukaisesti. Seuraavassa on esimerkkinä Destamatic Oy:n toiminnasta 21.12.2011 tehdyn melumittauksen raportointi. Kun verrataan lupaehdoissa mainittuun päiväajan raja-arvoon:

– Mittauspiste 7 (Kuovitien päässä) mitattu keskiäänitaso (L_{Aeq}) oli 48 dB, joka sijoittuu välin 49–61 dB (55 dB ± mittausepävarmuus 6 dB) alapuolelle → lupaehto alittuu
– Mittauspiste 6 (Salkolantie 25) mitattu keskiäänitaso (L_{Aeq}) oli 54 dB, joka sijoittuu välille 50–60 dB (55 dB ± mittausepävarmuus 5 dB) → yhtä suuri kuin lupaehto 55 dB (lupaehto ei ylity)
– Mittauspiste 5 (Korppitie 2) mitattu keskiäänitaso (L_{Aeq}) oli 50 dB, joka on 50–60 dB (55 dB ± mittausepävarmuus 5 dB) alarajalle → lupaehto alittuu.

Vastineeseen on liitetty melumittausraportit vuosilta 2007 ja 2011.
Useissa muistutuksissa huomautetaan melun osalta yhteisvaikutuksista Tikkurilan Romu Oy:n sekä alueen tie- ja lentoliikenteen kanssa. Destamatic Oy:llä on mahdollisuus vaikuttaa ainoastaan omaan toimintaansa ja meluvaikutuksiin. Oman toimintansa osalta Destamatic Oy esittää seuraavaa:

Laitosalueella käytettävän mobiilimurskaimen melua pyritään alentamaan sijoittamalla murskain meluntorjunnan kannalta mahdollisimman edulliseen

paikkaan. Meluvallin vaimennusteho on parhaimmillaan silloin, kun valli sijaitsee mahdollisimman lähellä melulähdettä. Vuoden 2011 lopulla tehdyn melumittauksen aikana mobiilimurska sijaitsi poikkeuksellisesti melun kannalta epäedullisimmassa paikassa, jota ei normaalissa toimintatilanteessa käytetä. Tällä haluttiin todentaa mobiilimurskaimen maksimaalinen melupäästö. Meluntorjunnan kannalta mobiilimurskaimen paras sijoituspaikka on niin lähellä itäpuolen meluvallia kuin se toiminnan kannalta on mahdollista. Vallin korkeus kasvaa alueen koilliskulmalle, joka on melun kannalta suotuisin sijoituspaikka mobiilimurskaimelle. Mobiilimurskaimen sijoituspaikat on esitetty liitteenä olevassa pölyselvityksessä. Kelatien kierrätysaseman nykyisen murskaushallin rakennuslupa on määräaikainen ja se on voimassa vuoden 2016 loppuun saakka. Destamatic Oy on suunnitellut uuden varasto- ja käsittelyhallin rakentamista vuoden 2016 loppuun mennessä. Suunnitelmien mukaan alueelle rakennettaisiin halli, jonka sisään on mahdollista sijoittaa sekä rakennus- että puujätteiden vastaanotto ja käsittely. Tontilla on rakennusoikeutta noin 3 900 m^2, johon tilaan kaikki ympäristöön vaikuttavat toiminnot mahtuvat teollisessa muodossa. Hallin rakentaminen poistaa käytännössä lähes kokonaan käsittelyprosesseista aiheutuvat ympäristön melu- ja pölypäästöt.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston lupapäätöksessä 21.12.2012 muutettiin lupamääräystä 22, joka koskee melumittauksia. Muutetussa lupamääräyksessä edellytetään luvan saajaa tekemään melumittauksia vuosina 2014 ja 2019 seuraavasti:

"Toiminnan melutaso on mitattava vähintään kolmessa lähimmässä häiriintyvässä kohteessa vuosina 2014 ja 2019. Mittaukset tulee tehdä vertailukelpoisesti vuonna 2012 tehdyn melumittauksen (Ramboll Finland Oy) kanssa. Melua on mitattava vähintään kolme noin 0,5–1 h mittaista mittausjaksoa laitoksen työpäivän aikana. Mittaustilanteen on vastattava laitoksen normaalia käyttötilannetta toiminta-ajan, käsiteltävien jätteiden, jätemäärien ja murskaimen käyttöajan suhteen. Vähintään yhden mittausjakson on sisällettävä siirrettävän murskaimen toimintaa."

Pölymittaukset ja pölyntorjunta

Vuoden 2012 päätöksessä Etelä-Suomen aluehallintovirasto on määrännyt lupamääräyksellä 8 luvan saajaa esittämään lisäselvityksen pölynsidonnan tehostamistoimenpiteistä. Selvitys on vastineen liitteenä. Selvityksessä on esitetty toiminnasta aiheutuvat pölylähteet, tehdyt pölynvähentämistoimenpiteet sekä suunnitelma pölypäästöjen torjuntaan. Laitosalueen pölypäästöriskit ovat suurimmillaan kuivissa ja tuulisissa kesäolosuhteissa puuta esimurskalle syötettäessä, puumurskeen purkautuessa kentälle ja puumursketta kuormattaessa sekä piha-alueiden pölyn tuulihuuhtoutumisessa.

Perusratkaisuksi esitetään laitosalueen jakamista kahteen lohkoon noin 6 m korkeilla rakenteilla. Toiselle lohkolle sijoittuvat vastaanotetut materiaalit ja lajittelutoiminnot ja toiselle laitoksella valmistetut puumurskeet. Tällä tavoin saadaan tuulivirtaukset katkaistua tehokkaasti piha-alueilla ja pölyävät

toiminnot suojattua. Esitetyillä toimenpiteillä saadaan pölypäästöriskit hallintaan myös talvikaudella. Toimenpiteiksi on seuraavia rakenteellisia ja toiminnallisia parannuksia: aidan korotus ja suojalipan rakentaminen länsipuoliselle rajalle, itäpuoleisen maavallin korottaminen maalla tai aitarakenteella, läntisen aidan ja murskauslaitoksen purkupaikan väliin rakennetaan tuuliverho, esimurskaimen ympärille rakennetaan seinämät ja päälle katto, kastelun lisääminen ja tehostaminen, vesisumujärjestelmän tehostettu kunnossapito, kenttien harjaus ja kastelu. Vuoden 2012 aikana käytettiin vettä noin 2 000 000 litraa pölyämisen torjuntaan. Mobiilimurskauksesta aiheutuvaa pölyämistä voidaan torjua vesikastelulla ja murskan sijoittelulla suojaiseen paikkaan sekä murskauksen ajoituksella tuulettomiin ajankohtiin.

Edellä esitetyillä toimenpiteillä hakijan käsityksen mukaan voidaan pölypäästöjä vähentää oleellisesti, jolloin toiminnan tehostaminen ympäristölupahakemuksen mukaiseksi täyttää ympäristöluvan edellytykset.

Roskaantumisen ehkäisy

Voimassa olevan lupamääräyksen 11 mukaan toiminnanharjoittajan tulee pitää laitosalue siistinä ja laitosalueelle ja kulkureiteille kertynyt pöly ja roskat on poistettava säännöllisesti. Alueen puhdistuksesta pidetään kirjaa määräyksen mukaisesti. Toiminnanharjoittaja on lisäksi vähintään kerran viikossa kerännyt toiminta-alueelta mahdollisesti levinneet roskat viereiseltä metsäalueelta.

Hakija tulee kiinnittämään jätteiden käsittelyyn ja kuljetukseen toiminta-alueella roskaantumisen kannalta entistä enemmän huomiota niin, että roskien leviäminen ympäristöön estyisi tai olisi mahdollisimman vähäistä. Keinoja estää sekä pölyn leviämistä ja roskaantumista tontin ulkopuolelle ovat aitarakenteiden korottaminen ja täydentäminen länsipuolella, kuormauspaikan eteläpuoleisen alueen sulkeminen tuuliverholla ja nykyisen meluvallin korottaminen itäreunalla maavallina ja aitarakenteella.

Haju

Luvan mukaisten jätejakeiden käsittelystä ei synny pistävää hajua tai merkittävää viihtyisyyttä haittaavaa hajua. Materiaalin kiertonopeus on 2–5 pv, mikä mm. estää hapettomien olosuhteiden muodostumisen aumaan (seurauksena esim. rikkivedyn haju). Destamatic Oy on tehnyt omatoimisia hajuselvityksiä laitosalueen ympäristössä eikä näissä yhteyksissä ole tullut esille laitosalueelta tulevia hajupäästöjä ilmassa tai hulevesissä. Eräässä muistutuksessa todettua ammoniakin hajua ei myöskään synny Destamatic Oy:n toiminnasta.

Hulevedet

Laitosalueen hulevedet johdetaan kootusti pinnoitettuun hulevesialtaasen, josta ne johdetaan näytteen ottokaivon kautta maastoon. Altaan tyhjennys

tapahtuu valvotusti altaan täyttyessä suljettavan purkuputken ja tarkastuskaivon kautta. Purkuputkeen on asennettu sulkuventtiili, jolla on varauduttu estetään mahdolliset öljy- tms. päästöt ympäristöön. Tällaisia päästöjä ei laitoksella ole esiintynyt. Altaan pinnalle kertyvää pölyä ja roskia poistetaan säännöllisesti, noin 1–2 kertaa kuukaudessa. Allas tyhjennetään kokonaan ja vedet toimitetaan umpi- ja sakokaivolietteiden vastaanottopaikkaan vähintään kerran vuodessa.

Hulevesialtaasta maastoon johdettavan veden laatua on seurattu vuosina 2008–2011 ulkopuolisen tahon toimesta. Tarkkailusuunnitelman on hyväksynyt valvova ympäristöviranomainen. Tulokset on toimitettu ympäristöviranomaiselle. Vuoden 2013 näytteenotto tehtiin 24.5., eikä tuloksissa ollut poikkeamia aikaisempiin verrattuna. Eräissä muistutuksissa on mainittu, että hulevesien johtaminen maastoon kuormittaa ympäröiviä pintavesiä. Tämän selvittämiseksi voidaan harkita vertailunäytteiden ottamista laskuojasta altaan purkukohdan ylä- ja alapuolelta.

Liikenteenohjaus ja katualueet

Kierrätysaseman pääasiallinen liikenne alueelle suuntautuu Kulomäentie–Kelatie-reittiä. Toiminnan laajentuessa arvioitu raskaan liikenteen kokonaismäärä kasvaa 95:sta kuormasta 150 kuormaan päivässä aikaisintaan vuoteen 2020 mennessä. Kulomäentien kokonaisliikennemäärä vuonna 2010 oli 9 000–12 500 ajoneuvoa/d, josta raskaan liikenteen osuus on 5–8 %. Kierrätysaseman toiminnan laajennus aikaisintaan vuoteen 2020 mennessä kasvattaa raskaan liikenteen osuutta Kulomäentiellä noin 1 %:lla. Hakija korostaa, että maanteiden (kuten Kulomäentien) liikenteellisen toimivuuden ja meluntorjunnan vastuu on Liikennevirastolla ja Uudenmaan ELY-keskuksella. Tuusulan kunnanhallitus toteaa lausunnossaan, että lupaa haettavalla toiminnalla ei ole vaikutusta Kelatiehen eikä Kelatien ja Kulomäentien välisen liittymän toimivuuteen. Muiden hankkeiden yhteisvaikutusten takia paineet Kelatien ja Kulomäentien liittymän muuttamiseksi liikennevalo-ohjatuksi kuitenkin kasvavat. Kelatien teollisuusalueen liikennejärjestelyt ovat siten laajempi kuin yhtä yritystä koskeva asia. Muistuttajien esille nostamat autojen pysäköintihaitat laitokselle johtavalla Pyöräkujalla ovat liioiteltuja. Pysäköinti tapahtuu normaalien tieliikennesääntöjen mukaisesti eikä liikennöinti muille kiinteistöille ole missään vaiheessa estynyt tai vaarantunut. Pyöräkujalla ei ole pysäköintirajoitusta.

Tulipaloriski ja sammutusvesien hallinta

Kierrätysaseman toiminnasta on laadittu pelastusviranomaisten hyväksymä pelastussuunnitelma. Pelastussuunnitelmassa on tunnistettu laitoksen ympäristöasioihin liittyvät riskit. Asiakirjoja päivitetään ja kehitetään jatkuvasti. Pelastussuunnitelmassa on annettu ohjeet erilaisia häiriö- ja onnettomuustilanteita varten. Ohjeet koskevat tilanteista ilmoittamista, tilanteiden tunnistamista sekä ensitorjunnan järjestämistä. Pyöräkujan puolella on laitoksen palontorjuntaa varten rakennettu erillinen paloposti. Laitoksen ensisammutusvälineet tarkastetaan ja huolletaan auktorisoidun yrityksen toi-

mesta kerran vuodessa. Palotarkastus tehdään pelastusviranomaisen toimesta säännöllisesti vuosittain. Myös työsuojeluviranomaiset tekevät tarkastuksia säännöllisesti. Yleiset toimet ympäristöriskien torjumiseksi laitoksella ovat koulutus, koneiden riittävä huolto, tuotekehitys ja imeytysaineiden nopea saatavuus sekä riittävyys. Osassa työkohteista on annettu suojelukoulutusta ja laitokselle on nimetty suojelupäällikkö.

Poikkeuksellisiin tilanteisiin varaudutaan ennakolta. Vahingon tai onnettomuuden varalle on laitoksella saatavilla tarkoitukseen sopivaa imeyttämismateriaalia ja astioita kerätyille aineille. Laitoksella on palovaroittimet kytkettyinä automaattiseen hälytysjärjestelmään, josta kaikki häiriöilmoitukset välittyvä 24 h päivystävään vartiointiyrityksen valvomoon. Mahdollisia tulipaloja varten laitoksella on alkusammutuskalusto. Myös mahdollisten tihutöiden varalle alueella on tallentava videovalvonta ja vartiointiyrityksen jatkuva seuranta.

YVA-menettelyn tarpeellisuus

Päätöksen arviointimenettelyn soveltamisesta tekee alueellinen ELY-keskus. Destamatic Oy tiedusteli 6.6.2012 Uudenmaan ELY-keskukselta YVA-menettelyn tarvetta. Uudenmaan ELY-keskus antoi 27.6.2012 vastauksensa, jossa mm. esitti:

"Destamatic Oy:n toimintaa suunnitellaan laajennettavan ja siinä yhteydessä puujätteen murskausmäärä kasvaisi ympäristöluvan sallimasta määrästä. ELY-keskus katsoo, että lisäys luvanmukaiseen murskausmäärään voi olla 20 000–30 000 t/a ilman että toiminnan muutokseen sovelletaan YVA-lain tarkoittamaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Määrään päädytään, jos vuodessa on työpäiviä noin 200–300 ja päivittäinen käsittelymäärä olisi 100 tonnia. Kun Destamatic Oy:n puujätteen murskauksen lisäys voimassa olevassa luvassa sallitusta määrästä jää alle 30 000 t/a, niin ELY-keskuksen mielestä ei lisäys edellytä ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Asemakaava mahdollistaa Destamatic Oy:n suunnitellun toiminnan muutoksen sijoittumisen alueelle. Toiminnalla ei arvioida olevan haitallisia vaikutuksia pinta- tai pohjavesiin ja sen pöly- ja hajuhaitat pystytään ehkäisemään ennakolta. ELY-keskus katsoo, ettei YVA-lain tarkoittama arviointimenettely ole tarpeen myöskään YVA-lain 4.2 §:n perusteella."

Kelatien työpaikka-alueen laajennus, asemakaavan muutos

Asemakaavamuutoksella Tuusulan kunta tutkii mahdollisuuksia työpaikka-alueen laajentamiseksi ja työpaikkatonttien tarjonnan lisäämiseksi yrityksille. Kirjelmissä puhuttiin nykyisen viheralueen tai virkistysalueen muuttamisesta työpaikka-alueen laajennusalueeksi. Kyse on kuitenkin 3.4.1996 vahvistetun Kelatie II asemakaavan (nro 3272) mukaisesta maa- ja metsätalousalueesta (M). Kaksi vuotta vireillä ollut kaavamuutosasia ei suoranaisesti liity tämän ympäristölupa-asian ratkaisemiseen.

Muut asiat

Eräissä muistutuksissa on todettu, että toiminta aiheuttaa maaperän pilaantumista. Hakija huomauttaa, että laitosalueella ei käsitellä vaarallisia jätteitä ja alueella tulevat jätejakeet ovat ympäristöluvan mukaisia. Kaikki laitokselle vastaanotetut materiaalit tunnistetaan, rekisteröidään ja punnitaan. Materiaalien ja jätteiden määrät raportoidaan vuosittain ympäristöviranomaisille. Jätteitä ja materiaaleja käsitellään ja varastoidaan vain pinnoitetulla alueella. Pinnoitettujen alueiden kuntoa, kuten halkeilua, painumista ja lohkeilua tarkkaillaan säännöllisesti ja havaitut viat korjataan. Myös toiminnassa käytettävät polttoaineet varastoidaan ympäristöluvan mukaisin suojatoimenpitein. Näin toiminta ei aiheuta maaperän pilaantumista. Kelatien teollisuusalueen kahden yrityksen muistutuksissa esitetään rottien ja muiden jyrsijöiden määrän lisääntyneen. Hakijan käsityksen mukaan laitosalueella tehtävä toiminta ja käsiteltävät jätejakeet eivät selitä rottien mahdollista lisääntymistä. Mahdolliseen rottaongelmaan on varauduttu ennakoivasti palkkaamalla laitokselle tuholaistorjuntaan erikoistunut yritys jatkuvalla sopimuksella. Tuholaistorjuntayrityksen toimesta on alueelle asennettu tuholaistorjuntaloukut, jotka yritys käy tarkastamassa ja huoltamassa neljä kertaa vuodessa ja tekee tarvittaessa tehostettuja myrkytyksiä.

Yhteenveto

Hakija korostaa, että jätteiden kierrätys, käsittely ja hyödyntäminen ovat nykyjätelainsäädännön mukaisia, jota hakemuksen myötä pyritään edelleen kehittämään. Lisäksi Kelatien laitos on logistisesti sijaintinsa puolesta hyvällä paikalla jätteiden synnyn ja jätteiden hyödyntämisen kannalta. Näin ollen hakija pitää tärkeänä toiminnan kehittämisen ja tehostamisen edellytysten varmistamista. Destamatic Oy on pääkaupunkiseudun johtava erillislajitellun puujätteen käsittelijä, jonka toiminnan edelleen kehittämiselle käsiteltävänä olevalla ympäristöluvan laajennuksella on oleellinen merkitys. Toimintalaajuuden kasvattamismahdollisuuteen perustuen yritys voi ryhtyä toteuttamaan suunniteltua uutta käsittelylaitosta ja varmistetaan laitosinvestoinnin kannattavuus.

Toiminnan merkittävimmät päästöriskit ovat melu- ja pölypäästöt. Hakija on esittänyt edellä suunnitelmat näiden vähentämiseksi, joiden toteutuessa hakijan käsityksen mukaan laajennetun toiminnan ympäristöluvan myöntämisen edellytykset toteutuvat.

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Etelä-Suomen aluehallintovirasto myöntää, hakemuksen osin hyläten, Destamatic Oy:n Kelatien jätteenkäsittelylaitoksen toiminnan olennaiselle muuttamiselle ympäristöluvan. Jätteenkäsittelylaitos sijaitsee Tuusulan

kunnassa Kelatien teollisuusalueella kiinteistöillä 858-411-6-93 ja 858-411-6-76.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston muuttaa ympäristölupapäätöksen nro 57/2011/2, 27.6.2011 lupamääräyksen 1 (muutos alleviivattu). Muilta osin toiminnassa on noudatettava Etelä-Suomen aluehallintoviraston antamaa ympäristölupapäätöstä nro 57/2011/1, 27.6.2011 ja edellä mainittuun lupapäätökseen liittyviä päätöksiä nro 224/2012/1, 21.12.2012 ja nro 210/2013/1, 25.10.2013. Muutettu lupamääräys 1 kuuluu seuraavasti:

1. Luvan saaja saa vastaanottaa puhdasta puujätettä ja purkupuuta (jätenimikkeet 03 01 05, 15 01 03, 17 02 01, 19 12 07, 20 01 38) yhteensä noin 48 000 tonnia vuodessa. Vuosittain murskattavan puujätteen määrä saa olla enintään 45 000 tonnia. Kantojen ja risujen murskaus on kielletty. Kerralla varastoitavan puujätteen ja valmiin hakkeen määrä kiinteistöillä saa olla enintään noin 1 500 tonnia.

   Edellä muutetut kapasiteettilisäykset (noin 48 000 tonnia vuodessa ja enintään 45 000 tonnia vuodessa) voidaan ottaa käyttöön sen jälkeen kun Etelä-Suomen aluehallintoviraston 25.10.2013 antaman päätöksen nro 210/2013/1 mukaiset laitoksen pölynsidonnan tehostamistoimenpiteet on tehty.

RATKAISUN PERUSTELUT

Lupaharkinnan perusteet ja luvan myöntämisen edellytykset

Edellä annetut lupamääräykset ovat tarpeen, jotta Destamatic Oy:n jätteenkäsittelylaitoksen toiminta täyttää ympäristönsuojelulaissa ja jätelaissa sekä niiden nojalla annetuissa asetuksissa mainitunlaiselle toiminnalle asetetut vaatimukset sekä ne vaatimukset, jotka luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla on säädetty.

Suunnitellusta toiminnasta asetetut lupamääräykset huomioon ottaen ei aiheudu yksinään tai yhdessä alueen muiden toimintojen kanssa terveyshaittaa, merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän tai pohjaveden pilaantumista tai erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista, vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella eikä eräistä naapuruussuhteista annetussa laissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta naapureille. Määräyksiä annettaessa on otettu huomioon toiminnan aiheuttama pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski sekä alueen kaavamääräykset.

Luvan saajalta on vaadittu toiminnan laajuus, luonne ja toimintaa varten annetut lupamääräykset huomioon ottaen riittävä vakuus asianmukaisen jätehuollon varmistamiseksi. Luvan saajalla on käytettävissään jätteen

hyödyntämis- ja käsittelytoiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä asiantuntemus.

Yleiset perustelut

Destamatic Oy:n jätteenkäsittelytoiminta edistää materiaalien uudelleenkäyttöä ja kierrätystä ja on siten jätelain periaatteiden mukaista toimintaa. Luvan saaja seuraa valmistamansa kierrätyspolttoaineen laatua standardin (SFS 5875) mukaisen laadunvalvontajärjestelmän mukaisesti.

Kahdella kiinteistöllä sijaitseva laitosalue on voimassa olevassa asemakaavassa merkitty teollisuus-, varasto-, liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi (TK-1). Alueella saa käsitellä ja välivarastoida jätettä ei kuitenkaan ongelmajätettä. Toiminta on asemakaavan mukaista. Teollisuusalueen läheisyydessä Vantaan kaupungin puolella on omakotiasutusta lähimmillään noin 250 metrin etäisyydellä. Asukkaille on aiheutunut ainakin ajoittain mm. melu-, pöly- ja roskaantumishaittaa laitoksen nykyisestä toiminnasta.

Päätöksellä on hyväksytty hakemuksen mukaisesti vastaanotettavan puhtaan puujätteen ja purkupuun vastaanottomäärän lisääminen 28 000 tonnista 48 000 tonniin vuodessa sekä murskattavan puujätteen määrän lisääminen 25 000 tonnista 45 000 tonniin vuodessa. Muutoksen jälkeen laitoksella vastaanotettavien puu- ja muiden jätteiden määrä lisääntyy 65 000 tonnista 85 000 tonniin vuodessa ja laitoksen vuorokautinen käsittelymäärä, kun työpäiviä oletetaan olevan 250 päivää vuodessa, lisääntyy 260 tonnista 340 tonniin vuorokaudessa. Laitoksen toimintaa koskevassa ympäristölupapäätöksen nro 57/2011/2, 27.6.2011 määräyksessä 5 hyväksytyt toiminta-ajat eivät muutu.

Hakemuksessa esitettyä ulkona käytettävän siirrettävän murskaimen käytön lisäämistä ja kantojen ja risujen murskaamista ei ole hyväksytty. Siirrettävää murskainta voidaan edelleen käyttää vain poikkeustilanteessa kiinteän murskaimen käytön ollessa estynyt. Hakemuksessa esitetty siirrettävän murskaimen käyttö tarvittaessa ja kantojen ja risujen murskaus lisäisivät melu- ja pölyhaittaa alueella ja toiminnasta aiheutuisi todennäköisesti eräistä naapuruussuhteista annetussa laissa (26/1920) tarkoitettua pitkäaikaista ja kohtuutonta rasitusta naapureille. Hakemuksessa ei ole esitetty nykyisin käytössä olevien toimien lisäksi muita erityisiä toimia siirrettävän murskaimen käytöstä aiheutuvien pölyhaittojen ehkäisemiseen. Siirrettävän murskaimen käyttö lisää toiminnasta aiheutuvaa melua ja melutaso yhdessä laitoksen normaalin käsittelytoiminnan kanssa on hakemukseen liitetyn melumittauksen (Kelatien kierrätysasema, melumittaus 24.2.2012, Ramboll Finland Oy) mukaan laitoksen toimintaa koskevassa ympäristölupapäätöksen nro 57/2011/2, 27.6.2011 määräyksessä 9 asetettujen meluraja-arvojen tasolla. Ottaen huomioon häiriintyvien kohteiden läheisyys (toiminnan sijaintipaikan ja lähimpien asuinrakennusten välinen etäisyys lähimmillään noin 250 metriä ja toiminnan viereisten työpaikkojen etäisyys lähimmillään alle 50 metriä) sekä asuinalueen jo nyt suhteellisen korkea

taustamelutaso, ei näin ollen hakemuksessa esitetylle siirrettävän murskaimen käytölle ulkotiloissa ole perusteita. Hakemuksessa esitetyt ympäristönsuojelutoimenpiteet ja toiminnan sijaintipaikka huomioon ottaen, siirrettävän murskaimen käytölle ei ole mahdollista asettaa sellaisia lupamääräyksiä, että ympäristönsuojelulain 42 §:n 1 momentissa tarkoitetut luvan myöntämisen edellytykset täyttyisivät muutoin kuin sijoittamalla murskain sisätiloihin.

Toiminnanharjoittaja on esittänyt päätöksen nro 210/2013/1, 25.10.2013 lisäselvityksessä suunnittelevansa toimintojen siirtämistä sisätiloihin ja uuden varasto- ja käsittelyhallinrakentamista siten, että hallin sisään voitaisiin sijoittaa puujätteiden vastaanotto ja käsittely kokonaisuudessaan vuoden 2016 loppuun mennessä, kun nykyisen murskaushallin määräaikainen rakennuslupa raukeaa. Hakemusta toiminnan muuttamisesta ja siirtämisestä sisätiloihin ei kuitenkaan ole esitetty tässä hakemuksessa.

Jätteiden enimmäisvarastointimäärän lisäämistä ei ole hyväksytty. Varastointimäärä laitosalueella on edelleen yhteensä noin 2 120 tonnia. Rakennusjätteen varastointikapasiteetin lisäämiseen, laitosalueen ahtaus (kiinteistöjen yhteispinta-ala 0,96 ha) ja tulipaloriskin lisääntyminen huomioiden, ei ole perusteita.

Toiminnanharjoittaja Destamatic Oy:lle on määrätty Etelä-Suomen aluehallintoviraston 25.10.2013 antaman päätöksen nro 210/2013/1 mukaisesti toimenpiteet nykyisestä toiminnasta aiheutuvien pölyhaittojen hallitsemiseksi. Toimenpiteille on päätöksessä annettu aikaa 31.1.2014 asti, jonka jälkeen, viimeistään 31.8.2014 tehtävin leijumamittauksin, varmistetaan toimenpiteiden vaikutus ja pölyhaittojen vähentyminen ja tehtyjen pölynsidontatoimenpiteiden riittävyys. Päätöksessä nro 224/2012/1, 21.12.2012 on Destamatic Oy velvoitettu mittaamaan laitoksen toiminnasta aiheutuvat melutasot vähintään kolmessa lähimmässä häiriintyvässä kohteessa vuosina 2014 ja 2019. Aluehallintovirasto katsoo, että tässä päätöksessä ei ole tarpeen muuttaa aiemmin asetettujen mittausvelvoitteiden aikatauluja eikä muutoinkaan muuttaa mittausvelvoitteita.

Luvan saajan asettamaa, ympäristölupapäätöksessä nro 57/2011/2, 27.6.2011 määrättyä, jätteen käsittelytoiminnalta vaadittavaa vakuutta ei ole nyt tarpeen korottaa, koska kyseenä olevalla puhtaalla puu- ja purkujätteellä on positiivinen arvo ja kerrallaan varastoitavien jätteiden määrät eivät lisäänny. Luvan saajan aiemmin asettama 20 000 euron vakuus on riittävä ja täyttää ympäristönsuojelulain 43 a–43 c §:n vaatimukset.

Muutetun määräyksen 1 perustelut

Ympäristönsuojelulain 45 §:n mukaan luvassa on annettava tarpeelliset määräykset jätteistä ja jätehuollosta jätelain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamiseksi. Jätteen laitos- ja ammattimaista hyödyntämistä tai käsittelyä koskeva lupa voidaan rajoittaa tietynlaisen jätteen hyödyntämiseen tai käsittelyyn. Määräyksessä 1 vastaanotettavan puhtaan

puujätteen ja purkupuun määrä on rajoitettu 48 000 tonniin vuodessa ja murskattavan puujätteen määrä 45 000 tonnin vuodessa. Jätteen käsittelymäärien lisäämisen hyväksymisen perustelut on esitetty tarkemmin edellä kohdassa "yleiset perustelut". (YSL 43 §, 46 §)

VASTAUS LAUSUNNOISSA JA MUISTUTUKSISSA ESITETTYIHIN VAATIMUKSIIN

Lupahakemuksesta annetuissa lausunnoissa ja lähialueen asukkaiden ja yritysten muistutuksissa toiminnan on esitetty aiheuttavan ympäristön pilaantumista mm. melu- ja pölyhaittaa ja laajentamista on pääosin vastustettu lukuun ottamatta Uudenmaan ELY-keskuksen lausunnossaan esittämää kantaa, jossa toiminnan laajentamiselle ei ole katsottu olevan estettä. Lausunnoissa ja muistutuksissa esitetyt vaatimukset on otettu huomioon tämän päätöksen määräyksissä ja niiden perusteluissa ilmenevällä tavalla.

Lisäksi aluehallintovirasto toteaa, että asiassa annettujen lausuntojen antamisen ja jätettyjen muistutusten jättämisen jälkeen laitoksen pölynsidonnan tehostamistoimenpiteistä aluehallintovirasto on 25.10.2013 antanut päätöksen nro 210/2013/1 (päätöksen liite 1).

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Tämä päätös on lainvoimainen valitusajan päätyttyä, mikäli päätökseen ei haeta muutosta. (YSL 100 §)

Päätöksen noudattaminen muutoksenhausta huolimatta

Etelä-Suomen aluehallintovirasto myöntää luvan jätteenkäsittelylaitoksen laajennetun toiminnan aloittamiseen tämän lupapäätöksen määräyksiä noudattaen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Päätöksen toimeenpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi. Tarvittaessa muutettu toiminta voidaan keskeyttää ja puujätteet voidaan kuljettaa muualle hyödynnettäväksi. Jätteiden kertavarastointimäärissä ei tapahdu muutoksia. Muutoksenhakutuomioistuin voi kieltää lupapäätöksen täytäntöönpanon.

Destamatic Oy:n on ennen laajennetun toiminnan aloittamista asetettava 10 000 euron suuruinen hyväksyttävä vakuus Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräysten muuttamisen varalle. Vakuutena hyväksytään ammattimaisen rahoituslaitoksen antama takaus, vakuutus tai pantattu talletus. (YSL 101 §, 101 a §)

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki (86/2000) 3, 5, 7, 8, 28, 31, 35, 36, 37, 38, 41, 42, 43, 43 a, 43 b, 43 c, 46, 52, 53, 54, 96, 97, 100, 101 §, 101 a §, 105 §
Ympäristönsuojeluasetus (169/2000) 1, 5, 16, 18, 19 §
Laki eräistä naapuruussuhteista (26/1920) 17 §
Valtion maksuperustelaki (150/1992)
Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2014 ja 2015 (1092/2013)
Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2012 ja 2013 (1572/2011)

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Tämän ympäristöluvan käsittelystä perittävä maksu on 4 110 euroa.

Lasku lähetetään erikseen myöhemmin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta Joensuusta.

Ympäristönsuojelulain 105 §:n mukaan luvan, ilmoituksen tai muun lupaasian käsittelystä peritään maksu, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) ja sen nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksessa säädetään. Aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2014 ja 2015 annetun valtioneuvoston asetuksen (1092/2013) 8 §:n 2 momentin mukaan suoritteesta, jota koskeva asia on tullut vireille ennen 1.1.2014, peritään maksu asetuksen voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan.

Tämän hakemuksen vireille tullessa voimassa olleen aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2012 ja 2013 annetun valtioneuvoston asetuksen (1572/2011) liitteen 2.1. maksutaulukon mukaan jätteiden hyödyntämis- tai loppukäsittelylaitoksen, jossa hyödynnetään tai loppukäsitellään jätettä vähintään 10 000 tonnia vuodessa, ympäristöluvan käsittelystä perittävän maksun suuruus on 8 220 euroa. Edellä mainitun asetuksen mukaan toiminnan olennaista muuttamista koskevan lupahakemuksen käsittelystä peritään maksu, jonka suuruus on 50 prosenttia taulukon mukaisesta maksusta.

LUPAPÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös Destamatic Oy
Pyöräkuja 6
04150 Vantaa

Jäljennös päätöksestä

Tuusulan kunnanhallitus
Tuusulan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Tuusulan kunnan terveydensuojeluviranomainen
Tuusulan kunnan pelastusviranomainen
Vantaan kaupunginhallitus
Vantaan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
Vantaan kaupungin terveydensuojeluviranomainen
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (sähköisesti)
Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)

Ilmoitus päätöksestä

Ilmoitus päätöksestä lähetetään asianosaisille listan dpoESAVI-202-04-08-2012 mukaan.

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla ja lehdissä

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupavastuualueen ilmoitustaululla sekä päätöksestä kuulutetaan Tuusulan kunnan ja Vantaan kaupungin virallisilla ilmoitustauluilla.

Lisäksi päätöksestä ilmoitetaan Keski-Uusimaa ja Vantaan Sanomat -nimisissä lehdissä. (YSL 54 §)

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen haetaan muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. (YSL 96 §)

Valitusoikeus lupapäätöksestä on luvan hakijalla ja niillä, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea sekä niillä viranomaisilla, joiden tehtävänä on valvoa asiassa yleistä etua. (YSL 97 §)

Liitteet

1. Etelä-Suomen aluehallintoviraston 25.10.2013 antama päätös nro 210/2013/1 (Dnro ESAVI/194/04.08/2013) ympäristölupapäätöksessä nro 224/2012/1 edellytetystä pölynsidonnan tehostamistoimenpideselvityksestä

2. Valitusosoitus

Pekka Häkkinen

Anne Puska

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Pekka Häkkinen ja esitellyt ympäristöylitarkastaja Anne Puska.

Aluehallintovirasto

Etelä-Suomi

Päätös
Nro 210/2013/1
Dnro ESAVI/194/04.08/2013

Annettu julkipanon jälkeen
25.10.2013

ASIA

Destamatic Oy:n Kelatien jätteenkäsittelylaitoksen toimintaa koskevassa ympäristölupapäätöksessä nro 224/2012/1 edellytetty pölynsidonnan tehostamista koskeva selvitys, Tuusula.

HAKIJA

Destamatic Oy
Pyöräkuja 6
01450 VANTAA

ASIAN VIREILLETULO

Selvitys on toimitettu Etelä-Suomen aluehallintovirastolle 30.7.2013.

LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Ympäristönsuojeluasetuksen 5 §:n 1 momentin kohta 13 g)

Ympäristönsuojelulain 55 §:n 3 momentin perusteella lupaviranomainen voi erityisestä syystä täsmentää lupamääräystä tai täydentää lupaa lain 43 §:n 1 momentin 5) kohdan mukaisen selvityksen perusteella.

ASIAA KOSKEVA YMPÄRISTÖLUPA

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 27.6.2011 antamallaan päätöksellä nro 57/2011/2 (dnro ESAVI/623/04.08/2010) myöntänyt Destamatic Oy:n Kelatien kierrätysaseman toiminnalle ympäristöluvan. Ympäristöluvan lupamääräyksessä 5 on todettu mm. mobiilimurskaimen käytöstä seuraavaa:

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO, YMPÄRISTÖLUPAVASTUUALUE | ymparistoluvat.etela@avi.fi
puh. 029 501 6000
fax 03 570 8002
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Birger Jaarlin katu 15
PL 150, 13101 Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9
PL 110, 00521 Helsinki

”Siirrettävän murskaimen käyttö on sallittu vain poikkeustilanteessa silloin, kun kiinteän murskaimen käyttö on estynyt. Siirrettävän murskaimen käyttöajoista on pidettävä kirjaa lupamääräyksen 25. mukaisesti ja satunnaisen käytön arvioitu käyttöaika on ilmoitettava Uudenmaan ELY-keskukselle, Tuusulan kunnan ja Vantaan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisille ennen käytön aloittamista.”

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 21.12.2012 päätöksellään nro 224/2012/1 (dnro ESAVI/188/04.08/2012) muuttanut em. lupapäätöksen nro 57/2011/2 lupamääräyksiä 8, 9, 21 ja 22. Lupamääräyksellä 8 Destamatic Oy on määrätty esittämään lisäselvitys pölynsidonnan tehostamistoimenpiteistä määräaikaan mennessä. Muutettu lupamääräys 8 kuuluu kokonaisuudessaan seuraavasti:

8. Laitoksen toiminnasta aiheutuvaa pölyämistä ja pölyn kulkeutumista kiinteistön ulkopuolelle on vähennettävä pölyävien kohteiden kastelulla ja pölyn leviämistä ehkäisevillä seinämillä.

Luvan saajan on esitettävä lisäselvitys pölynsidonnan tehostamistoimenpiteistä kustannusarvioineen Etelä-Suomen aluehallintovirastolle 31.5.2013 mennessä. Tehostamistoimenpiteinä on tarkasteltava ainakin pölyävien toimintojen siirtämistä sisätiloihin, kastelun edelleen lisäämistä sekä murskaus- ja lajittelutoiminnan toiminta-ajan rajaamista epäedullisissa sääoloissa. Saadun selvityksen perusteella aluehallintovirasto antaa tarvittaessa lisämääräyksen pölypäästöjen lisärajoittamisesta.

Pölynsidontajärjestelmä on pidettävä kunnossa ja kunto on tarkistettava säännöllisesti. Järjestelmän rikkoontuessa tai pölypäästöjä olennaisesti lisäävän häiriön sattuessa puun murskaus on keskeytettävä, kunnes järjestelmä on korjattu tai häiriö poistettu.

Pölyntorjunnassa on käytettävä ensisijaisesti vettä. Glykolin käyttömääristä on pidettävä kirjaa lupamääräyksen 25. mukaisesti.

Luvan saajan on mitattava pölypitoisuutta laitoksen ympäristössä lupamääräyksen 21. mukaisesti.

LISÄSELVITYS PÖLYNSIDONNAN TEHOSTAMISTOIMENPITEISTÄ

Hakija on toimittanut 30.7.2013 aluehallintovirastolle selvityksen (Destamatic Oy, Kelatien materiaalien kierrätysasema. Selvitys pölynsidonnan tehostamistoimenpiteistä. Ramboll Finland Oy, 30.7.2012) pölynsidonnan tehostamisesta.

Selvityksessä on esitetty pölynsidonnan tehostamiseksi seuraavia toimenpiteitä:

Laitosalue jaetaan kahteen lohkoon noin 6 metriä korkeilla rakenteilla. Lohkolle 1 sijoitetaan vastaanotetut materiaalit ja lajittelutoiminnot ja lohkolle 2 valmiit puumurskeet. Toimenpiteellä katkaistaan tuulivirtaukset piha-alueella ja pölyävät toiminnot saadaan suojattua. Toimenpiteellä pölypäästöriskit saadaan hallintaan myös talvikaudella.

Toimintojen sijoittelu alueella

Puujäte voidaan varastoida korkeampiin aumoihin niin, että koneellinen jätteiden lajittelu sekä syöttäminen esimurskaimeen olisi mahdollista suorittaa ns. jätevallin takana.

Varastokasojen peittäminen ei ole järkevää, koska varastointiajat ovat lyhyet.

Pääosin toiminnot esitetään jätettäväksi nykyisille paikoilleen.

Aitaaminen

Alueen nykyisen noin 4 metriä korkean aidan korottaminen yhtenäisesti alueen länsilaidalla noin 1–2 metriä korkeammaksi estää pölyhaittoja tehokkaimmin. Korotus tehdään vinyylikankaasta ja korotusosan yläosa on sisäänpäin taittuva. Suoja-aidan kokonaiskorkeus on korotuksen jälkeen noin 6 metriä kentän tasosta. Toimenpiteillä saadaan läntiseltä ja pohjoiselta puolelta puhaltavat tuulivirtaukset katkaistua ja puumurskeen lastauksen pölyämisriskit hallintaan.

Alueen itäosan melu- ja suojavalli on rakennettu maa-aineksista. Osalle itäreunan maavallia asennetaan tuuliverkkoaita siten että sen korkeus on noin 6 metriä kentän tasosta. Toimenpiteellä saadaan rakennusjätteen käsittelypaikan pöly- ja roskaamisriskit hallintaan. Samalla estetään myös piha-alueen pölyn tuulihuuhtoutuminen itäsuunnan ympäristöön.

Puun murskaus

Kiinteän murskauslaitoksen esimurskain sijaitsee ulkona. Esimurskaimen yhteydessä on vesisumutin. Esimurskaimen ja valmiiden murskekasojen väliin rakennetaan noin 6 metriä korkea teräsponttiseinä. Esimurska katetaan teräsponttiseinään liitettävällä teräsprofiilipeltikatteella. Näin esimurska saadaan kolmelta seinältä suljettuun ja katettuun hallimaiseen tilaan mikä estää pölyämistä tehokkaasti eikä muita pölyntorjuntatoimia tarvita.

Tuuliverho

Puumurskeen purkupaikka on varustettu vesisumukanuunalla. Lisäksi purkupaikalla on pölyämistä rajoittava purkusukka. Hallin ja läntisen aidan välille rakennetaan noin 6 metriä korkea avattava tuuliverho vinyylikankaasta

estämään pölyn ja roskien leviämisen tontin ulkopuolelle. Nykyinen konttiseinämä puretaan tarpeettomana.

Kastelun lisääminen

Alueella olevien sumuttimien ja vesipisteiden kunnossapitoa tehostetaan.

Alueen kunnossapito

Kenttä- ja tiealueiden pölyämistä estetään kastelulla ja harjaamisella. Kenttien säännöllinen kastelu, harjaus esim. kastelevalla harjalla vähentää pölyämistä. Kenttien pölynsidonnassa ei ole mahdollista käyttää yleisesti pölynsidontaan käytettävää kalsiumkloridia sillä kloridi haittaa murskeen jatkokäyttöä. Ajonopeudet alueella pidetään alhaisena, jotta liikenteen nostattama pöly pysyy mahdollisimman vähäisenä.

Toiminta-aikojen rajaaminen

Toiminta-aikoja on jo nykyisin rajattu esim. kovalla tuulella ja toiminta-aikoja rajataan myös jatkossa epäedullisissa olosuhteissa.

Toimintojen siirtäminen sisätiloihin

Nykyisin alueella ei ole sisätiloja, jossa jätteen vastaanotto ja lajittelu voitaisiin suorittaa. Esimurskapaikan suojaaminen on esitetty edellä.
Kelatien kierrätysaseman murskaushallin rakennuslupa on määräaikainen ja se on voimassa vuoden 2016 loppuun saakka. Destamatic Oy on suunnitellut uuden varasto- ja käsittelyhallin rakentamista vuoden 2016 loppuun mennessä. Suunnitelmien mukaan alueelle rakennettaisiin halli, jonka sisään voitaisiin sijoittaa sekä rakennus- että puujätteiden vastaanotto ja käsittely. Tontilla on rakennusoikeutta 3 900 m^2, johon tilaan kaikki toiminnat mahtuvat teollisessa muodossa. Hallin rakentaminen poistaa lähes kokonaan pölypäästöt. Rakennusjärjestys voi asettaa omat rajoitteet joidenkin rakennelmien rakentamiseen.

Toimenpiteiden aikataulu

Esitetyt pölynsidonnan tehostamistoimenpiteet tehdään 30.11.2013 mennessä.

Toimenpiteiden kustannukset

Selvityksen mukaan edellä esitettyjen kunnostus- ja tehostamistoimenpiteiden (suoja-aidan korotus, tuuliverhon ja teräsponttiseinän toteuttaminen, esimurskan kattaminen, pölyn estoseinä ja nykyisen kastelujärjestelmän kunnostus ja tehostaminen) kokonaiskustannukset olisivat noin 116 000 €.

Tulevien pölymittausten toteuttaminen

Selvityksessä on esitetty 21.5.–18.6.2012 laitoksella tehtyjen pölymittausten suorittaminen ja niiden tulokset. Hakija esittää, että tulevat pölymittaukset tullaan tekemään voimassa olevan ympäristöluvan lupamääräyksen 21 mukaisesti 31.8.2015 mennessä. Lisäksi selvitetään mahdollisuus tehdä pölymittauksia myös kierrätysaseman alueen ulkopuolella esim. naapuritonteilla, jotta voidaan selvittää toteutettujen ja toteutettavien pölyn tehostamistoimien vaikutuksia lähialueen pölytilanteeseen.

ASIAN KÄSITTELY

Lausunnot

Aluehallintovirasto on pyytänyt selvityksestä lausunnot Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, Tuusulan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta ja Vantaan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta.

Vantaan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen 30.8.2013

Vantaan ympäristökeskus pitää pääosin järkevänä selvityksessä esitettyjä toimenpiteitä pölynsidonnan tehostamiseksi ja toteaa samalla, että Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätöksessään edellyttämä uusi kokonaisleijumamittaus on tarpeellinen, jotta saadaan selville suunniteltujen pölynhallintatoimenpiteiden todellinen tehokkuus. Olisi toivottavaa, että selvityksessä mainittu suunnitelma uuden hallin rakentamiseksi vuoden 2016 loppuun mennessä toteutuisi. Suunnitteilla olevan uuden hallin sisään olisi mahdollista sijoittaa rakennus- ja puujätteen vastaanotto ja käsittely, jolloin pölypäästöt vähenisivät merkittävästi.

Vantaan ympäristökeskus katsoo, ettei selvityksessä ole esitetty suoria parannuksia mobiilimurskaimen aiheuttaman pölyhaitan ehkäisyyn. Mikäli toiminnanharjoittajalle myönnetään uusi ympäristölupa toiminnan muuttamiseksi siten, että mm. mobiilimurskaimen käyttöä lisätään, tulisi pölynhallintaselvityksessä huomioida paremmin myös mobiilimurskaimesta aiheutuvat pölyhaitat ja suunnitelmat niiden vähentämiseksi.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on ilmoittanut, ettei se anna asiassa lausuntoa.

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta 13.9.2013

Destamatic Oy esittää raportissaan lukuisia erilaisia pölynsidonnan tehostamiskeinoja, jotka pääosin sisältävät aluehallintoviraston päätöksessä 224/2012/1 selvitettäviksi edellytetyt vaihtoehdot. Maininnan tasolle on jäänyt murskaus- ja lajittelutoiminnan toiminta-aikojen rajaaminen epäedullisissa sääolosuhteissa. Lisäksi kastelun edelleen lisäämisessä on lähinnä vain tarkasteltu nykyisen kastelujärjestelmän huoltoa ja kunnossapitoa, joka sinällään ei ole tehostamistoimenpide, sillä nykyinen lupa edellyttää

kastelujärjestelmän jatkuvaa kunnossapitoa. Selvitys ei sisällä kattavaa arviota eri toimenpiteiden vaikutuksista tai toimivuudesta pölyämisen ehkäisemiseksi.

Jo nykyisillä rakenteilla Destamatic Oy:n on mahdollista vähentää pölypäästöjä, kunhan alueen kunnossapito hoidetaan asianmukaisesti. Riittävän usein tapahtuva alueen siivous ja kastelu vähentää pölyämistä huomattavasti. Näitä ei voi kuitenkaan pitää varsinaisina tehostamistoimenpiteinä, koska ne on jo määrätty toiminnan voimassa olevassa ympäristöluvassa. Murskauksen ja varastoinnin pölyämisen vähentämiseksi ei ole esitetty uusia kastelupisteitä tai uusia liikuteltavia vesisumuttimia. Ympäristölautakunta katsoo siten, ettei suunnitelmassa ole esitetty toimenpiteitä kastelun lisäämiseksi, vaikka tämän tulisi olla ensisijainen ja helposti toteutettava toimenpide.

Esitetyt seinärakenteiden korotukset sekä jakoseinän rakentaminen ja esimurskan kattaminen vähentävät myös osaltaan pölyn leviämistä ympäristöön. Näiden toteuttaminen saattaa vaatia rakennus- tai toimenpidelupaa ja niitä ei voi siten toteuttaa välittömästi. Ympäristölautakunta ei pidä näille toimenpiteille esitettyä aikataulua realistisena. Näiden rakenteiden toteutuksessa tulee huomioida, että niissä käytettävien materiaalien on kestettävä käyttöä. Suoja-aidan päälle on esitetty rakennettavaksi korotus vinyylikankaasta. Kankaan tulee olla sellaista, että se kestää kovillakin tuulilla. Mikäli kankaaseen syntyy repeämiä, tulee se korjata välittömästi.

Murskeen purkupaikalla oleva tuulisukka on osoittautunut käytössä riittämättömäksi etenkin kuivilla ja tuulisilla säillä. Sen korvaamista uudenlaisella rakenteella tulisi harkita. Tuuliverhon rakentamista on esitetty ratkaisuksi. Raportissa ei ole esitetty arviota sen vaikutuksesta eikä sen toimivuudesta. Lisäksi nykyinen konttiseinä ko. kohdalta on esitetty poistettavaksi. Raportissa ei ole arvioitu poiston vaikutusta pölyn ja melun leviämiseen.

Raportissa on esitetty toimivimmaksi ratkaisuksi pölyn leviämisen estämiseksi kaikkien toimintojen siirtämistä halliin. Hallin rakentaminen kuitenkin toteutuisi vasta vuonna 2016. Raportista ei käy ilmi, ovatko nyt 31.11.2013 toteutettavaksi tarkoitetut toimet siis väliaikaisia ja mikä niiden merkitys on hallin rakentamisen jälkeen.

Selvityksessä ei myöskään ole esitetty nyt vireillä olevan lupahakemuksen aiheuttamia pölynsidonnan tehostamistarpeita. Lupahakemuksen mukaan siirrettävän mobiilimurskaimen käyttö lisääntyy ja siten myös sen aiheuttama pölyäminen.

Muistutus

Miia Apaja

Destamatic Oy:n nykyisen ympäristölupapäätöksen lupamääräyksessä 21 on mainittu, että seuraava mittaus on tehtävä 31.8.2015 mennessä. Ottaen huomioon, että pölyntorjuntaa ei ole aikaisempinakaan vuosina saatu vielä riittävän tehokkaaksi ympäristölupamääräyksistä ja tehostamistoimista huolimatta, on kohtuutonta, että joutuisimme odottamaan peräti 2 vuotta seuraavan mittauksen tuloksia ja sinä aikana ja myös sen jälkeen vielä kärsimään näistä pölyhaitoista. Destamatic Oy on selvityksessä ilmoittanut, että tehostamistoimenpiteet tehdään 31.11.2013 mennessä, joten olisi vähintäänkin kohtuullista, että pölymittaukset tehdään välittömästi tehostamistoimenpiteiden jälkeen.

Muistuttaja vetoaa antamaansa muistutukseen aluehallintovirastossa vireillä olevaan Destamatic Oy:n toiminnan muutosta koskevaan ympäristölupahakemukseen ESAVI/202/04.08/2012, jossa todetaan että Kelatien puuaseman ympäristöön leviää jo nykyisellään runsaasti pölyä, josta seuraa hengitysvaikeuksia etenkin henkilöillä, joilla allergiataipumusta. Pölyn leviäminen haittaa myös Salkolanpuiston, ja ympäröivien metsien normaalia virkistyskäyttöä. Puuaseman kastelujärjestelmä, jonka sanotaan estävän pölyn leviämistä ympäristöön, on asukkaiden havaintojen mukaan käytössä erittäin harvoin. Puupölyn terveyshaittoja on tutkittu ja todettu aiheuttavan terveysongelmia ja syöpää

Muistuttaja viittaa Destamatic Oy:n välittömässä läheisyydessä, rajanaapurina olevan Vantaan Auto-Osa Oy:n aiemmin tekemään muistutukseen Destamatic Oy:n aiheuttamasta pölyhaitasta ja toteaa, että Destamatic Oy:n tontilla sijainneen pölymittauspisteen tulokset vaikuttavat välittömästi yrityksen toimintaan ja siellä työskenteleviin henkilöihin kuten myös koko Kelatien alueella asioiviin ihmisiin. Raja-arvot ylittyivät tässä mittauspisteessä moninkertaisesti. Muistuttaja on itse asioinut Kelatien teollisuusalueen yrityksissä ja pölyn määrä alueella aiheuttaa aina allergisia oireita.

Destamatic Oy:n touko-kesäkuussa 2012 tekemistä pölymittauksista muistuttaja toteaa, että mittausten tulosten perusteella pölyntorjuntatoimenpiteet eivät ole olleet riittävät. Aseman mittauspisteessä ne ovat moninkertaiset verrattuna raja-arvoon. Allergiset ihmiset saavat oireita, jotka voivat johtaa sairaslomapäiviin, jolloin aiheuttaa haittaa heidän työnantajalleen/yritykselle ja johtaa jopa työkyvyttömyyteen kroonistuessaan – tätä voidaan myös pitää ristikkäisvaikutuksena. Destamatic Oy:n vieressä sijaitseville Kelatien alueen yrityksille pöly aiheuttaa myös vahinkoa yrityskuvassa ja myyntiartikkeleiden kunnossa puhumattakaan siitä kuinka suurelle pölymäärälle näiden yritysten työntekijät ja asiakkaat altistuvat.

Koska pölypäästöt ovat mitä ilmeisimmin lisääntyneet edellisen toiminnan laajentumisen (vuonna 2011 myönnetty lupa) myötä, eivätkä toimenpiteet ole vielä riittäviä poistamaan tästä aiheutunutta pölyhaittaa, ei uuteen laajennukseen tule myöntää lupaa ennen kuin edellinen ongelma on ratkaistu. Pölypäästöt pitää saada alle raja-arvojen välittömästi, koska puupöly on terveydelle vaarallista. Tulokset tulee varmentaa uusilla mittauksilla välittömästi.

Muistuttajan perheenjäsenistä yli puolet on erittäin herkkiä puupölylle ja riittävän iso määrä tukkii hengitystiet. Kun puupölyn määrä on pahimmillaan, perhe ei uskalla liikkua metsässä hengitysvaikeuksien vuoksi. Destamatic Oy:lta lähiympäristöön leviävä pöly rajoittaa vapaata liikkumista ja aiheuttaa terveydellisiä ongelmia.

Hakijan kuuleminen

Hakijalle on varattu tilaisuus tulla kuulluksi annetun lausunnon ja muistutuksen johdosta 13.9.2013 ja 24.9.2013 päivätyillä kirjeillä.

Hakija vastaa Vantaan kaupungin ympäristökeskuksen lausuntoon, että kuten selvityksessä pölynsidonnan tehostamistoimenpiteistä (Ramboll Finland Oy: Destamatic Oy, Kelatien materiaalien kierrätysasema, selvitys pölynsidonnan tehostamistoimenpiteistä, 30.7.2013) on todettu, tullaan voimassa olevan ympäristöluvan (224/2012/1) lupamääräyksen 21 mukaiset kokonaisleijumamittaukset tekemään 31.8.2015 mennessä. Mittaukset tullaan tekemään vastaavissa mittauspisteissä kuin vuoden 2012 mittauksissa. Lisäksi selvitetään mahdollisuudet tehdä pölymittauksia myös kierrätysaseman alueen ulkopuolella esim. naapuritonteilla, jotta saadaan tarkempaa tietoa kierrätysaseman toiminnan aiheuttamasta pölyhaitasta näillä alueilla. Näin voidaan myös selvittää toteutettujen ja toteutettavien pölynsidonnan tehostamistoimenpiteiden vaikutuksia lähialueiden pölytilanteeseen. Jatkossa tehtävien pölymittausten osalta selvitetään, olisiko aikataulutusta myöhennettävä toiselle vuosipuoliskolle, jolloin siitepölykausi on ohi.

Pölynsidonnan tehostamistoimenpideselvityksen mukaisilla toimenpiteillä vähennetään myös mobiilimurskauksesta aiheutuvia pölyhaittoja. Mobiilimurskaus sijoitetaan suojaisaan paikkaan, jotta mobiilimurskauksesta aiheutuva pölyhaitta on mahdollisimman vähäinen. Aitojen korottamisella sekä vesikastelun lisäämisellä ja tehostamisella vähennetään myös mobiilimurskauksesta aiheutuvia pölyhaittoja. Myös murskauksen ajoittamisella tuulettomiin ajankohtiin vähennetään pölyämistä.

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan lausuntoon hakija toteaa, että kuten selvityksessä pölynsidonnan tehostamistoimenpiteistä on todettu, on toiminta-aikoja jo nykyisin rajoitettu, mikäli olosuhteet ovat toiminnan aiheuttamien pölyhaittojen suhteen epäedulliset. Toiminta-aikoja rajoitetaan vastaavasti myös jatkossa.

Destamatic Oy:n näkemyksen mukaan kastelun lisääminen sekä sumuttimien ja vesipisteiden kunnossapidon tehostaminen ovat myös pölynsidonnan tehostamistoimenpiteitä. Uusia kastelupisteitä ei ole esitetty, sillä Destamatic Oy:n näkemyksen mukaan nykyisten kastelupisteiden käytön lisäämisellä ja käytön tehostamisella sekä muilla selvityksen mukaisilla toimenpiteillä saadaan tuulivirtaukset katkaistua piha-alueilla ja pölyävät toiminnot suojattua. Esitetyillä toimenpiteillä saadaan pölypäästöriskit hallin-

taan myös talvikaudella, kun kastelua ei voida käyttää. Esimerkiksi vuonna 2012 käytettiin pölyämisen torjunnassa vettä noin 2 000 000 litraa.

Destamatic Oy:n näkemyksen mukaan selvityksessä esitetyillä toimenpiteillä (aidan korotus, suojalipan rakentaminen länsipuoliselle rajalle, itäpuoleisen maavallin korottaminen maalla tai aitarakenteella, läntisen aidan ja murskauslaitoksen purkupaikan väliin rakennettavalla tuuliverholla, esimurskaimen ympärille rakennettavilla seinämillä ja katolla, kastelun lisäämisellä ja tehostamisella, vesisumujärjestelmän tehostetulla kunnossapidolla, kenttien harjauksella ja kastelulla) voidaan ehkäistä toiminnasta aiheutuvaa pölyämistä. Rakenteellisilla toimenpiteillä voidaan ehkäistä pölyämistä myös talvikaudella, jolloin kastelua ei voida käyttää. Rakenteelliset toimenpiteet ovat jatkuvasti käytössä olevia ja toimivia menetelmiä. Myös kastelun lisääminen sekä sumuttimien ja vesipisteiden kunnossapidon tehostaminen ovat toimivia ja tehokkaita toimenpiteitä pölyämisen estämiseksi erityisesti kuivissa ja tuulisissa kesäolosuhteissa.

Kuten pölyselvityksen kohdassa 3.6 on todettu, vuoden 2011 lopulla valmistunut aitarakenne tuuliverkolla korotettuna on osoittautunut tehokkaaksi pölyn leviämisen esteeksi ympäristöön. Destamatic Oy:n tietoon ei ole tullut ainuttakaan pölyvalitusta vuoden 2012 aikana eikä myöskään kuluvan vuoden aikana. Käsityksemme mukaan muistutukset ja mielipiteet pölyämisestä perustuvat vuoden 2011 edeltävän ajan tilanteeseen. Nyt esitettyjen toimenpiteiden vaikutusten todentaminen tapahtuu vuoden 2015 kokonaisleijumamittaukseen perustuen.

Kuten selvityksessä on todettu, hallin sekä mahdollisten katosten ym. rakentamiseen tarvitaan rakennuslupa. Destamatic Oy neuvottelee suunnitelluista toimenpiteistä ja niiden luvantarpeista Tuusulan kunnan rakennusvalvontaviranomaisten kanssa. Rakennuslupahakemus on vireillä ja samoin käytännön toteutuksen käynnistyksen valmistelu. Destamatic Oy:n näkemys on, että toimenpiteet saadaan toteutettua 30.11.2013 mennessä. Mikäli aikataulu muuttuu, Destamatic Oy ilmoittaa siitä hyvissä ajoin lupa- ja valvoville viranomaisille.

Rakenteiden toteutuksessa huomioidaan rakenteiden kestävyys. Nykyisen tonttia kiertävän aidan yläosa on rakennettu pölyä sitovasta vinyylikankaasta (tuulikangas) ja se on ollut kestävä. Näin ollen myös aitojen korotuksissa on suunniteltu käytettävän vastaavanlaista materiaalia. Mahdolliset repeämät korjataan.

Puumurskeen purkupaikalla käytössä olevan purkusukan korvaamista uudenlaisella rakenteella voidaan harkita, mikäli siihen löytyy toimivampi ratkaisu.

Tuuliverhon rakentamisella voidaan Destamatic Oy:n näkemyksen mukaan ehkäistä pölyn ja roskien leviämistä tontin ulkopuolelle. Tuuliverho on suunniteltu n. 6 metriä korkeaksi, jolloin sen yläreuna on korkeammalla kuin murskeen purkupiste. Tuuliverho on suunniteltu myös nykyistä kontti-

seinämää leveämmäksi. Nykyinen konttiseinämä on näin ollen tarpeeton pölyn leviämisen estämisessä tuuliverhon rakentamisen jälkeen. Puumurskeen purkupaikalla on lisäksi vesisumukanuuna, jolla voidaan estää pölyämistä.

Konttiseinämä on toteutettu estämään puumurskeen purkupaikan pölyämistä, ei melun leviämisen estämiseen.
Selvityksessä esitetyt rakenteet on suunniteltu siten, että ne voidaan jättää paikalleen myös, mikäli halli rakennetaan. Myös hallin rakentamisen jälkeen mm. aitarakenteet estävät pölyämisen leviämistä piha-alueelta. Näin ollen esitetyt rakenteelliset toimenpiteet eivät ole väliaikaisia

Pölynsidonnan tehostamistoimenpideselvityksen mukaisilla toimenpiteillä vähennetään myös mobiilimurskauksesta aiheutuvia pölyhaittoja. Mobiilimurskaus sijoitetaan suojaisaan paikkaan, jotta mobiilimurskauksesta aiheutuva pölyhaitta on mahdollisimman vähäinen. Aitojen korottamisella sekä vesikastelun lisäämisellä ja tehostamisella vähennetään myös mobiilimurskauksesta aiheutuvia pölyhaittoja. Murskauksen ajoittamisella tuulettomiin ajankohtiin vähennetään pölyämistä.

Kuten pölyselvityksen kohdassa 3.6 todetaan, pölyn torjuntatoimet ovat osoittautuneet jo nyt tehokkaiksi ja esitetyillä toimenpiteillä pölyntorjunta tehostuu entisestään. Destamatic Oy:n ja asiantuntijana toimineen Ramboll Finland Oy:n käsityksen mukaan laitoksen toiminnasta aiheutuva pölyäminen on jo olemassa olevilla ja nyt esitetyillä toimenpiteillä hyvin hallinnassa eikä pölyämisestä aiheudu haittaa ympäristölle.

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on tarkastanut Tuusulan kunnan Kelatien teollisuusalueella sijaitsevan Destamatic Oy:n jätteiden käsittelytoimintaa koskevan ympäristölupapäätöksen nro 224/2012/1, 21.12.2012 lupamääräyksessä 8 edellytetyn pölynsidonnan tehostamista koskevan lisäselvityksen. Aluehallintovirasto hyväksyy esitetyn selvityksen lupamääräyksessä 8 tarkoitetuksi lisäselvitykseksi.

Tämän päätöksen liitteessä 1 esitetyt toimenpiteet on toteutettava viimeistään 31.1.2014 mennessä.

Lisäksi aluehallintovirasto muuttaa ympäristölupapäätöksen nro 224/2012/1, 21.12.2012 lupamääräyksen 21 kuulumaan seuraavasti (muutos alleviivattu):

Muutettu määräys 21.

21. Luvan saajan on todennettava tehtyjen pölynsidonnan rajoittamistoimenpiteiden vaikutus alueen ilmanlaatuun mittaamalla ulkoilman kokonaisleiju-

mapitoisuutta (TSP) standardin 3863 mukaisella kokonaisleijumamittauksella vähintään kahdessa mittauspaikassa, joista toinen on laitosalueella ja toinen laitoksen lähialueella, jossa asuu tai oleskelee ihmisiä. Mittaus on suoritettava 31.8.2014 mennessä. Mittaukset tulee tehdä vertailukelpoisesti vuonna 2012 tehdyn pölymittauksen (Ramboll Finland Oy) kanssa. Mittaus tulee pyrkiä tekemään aikana, jolloin ulkoisten tekijöiden, kuten siitepölyn, vaikutus kokonaisleijumaan on mahdollisimman vähäinen. Tehtyjen mittausten jälkeen tulokset ja niiden pohjalta laadittu mittausraportti on toimitettava 30 päivän kuluessa mittausten suorittamisesta tiedoksi Etelä-Suomen aluehallintovirastolle ja Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Tuusulan kunnan ja Vantaan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisille.

RATKAISUN PERUSTELUT

Ympäristönsuojelulain 55 §:n 3 momentin perusteella lupaviranomainen voi täsmentää lupamääräyksiä tai täydentää ympäristölupaa luvassa velvoitettujen lain 43 §:n 1 momentin 5) kohdan mukaisten selvitysten perusteella. Selvitysten käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin lupamenettelyä koskevia säännöksiä.

Ympäristönsuojelulain 4 §:n mukaan haitalliset ympäristövaikutukset tulee ehkäistä ennakolta tai, milloin haitallisten vaikutusten syntymistä ei voida kokonaan ehkäistä, rajoitetaan ne mahdollisimman vähäisiksi. Parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) vaatimusten täyttymiseksi on välttämätöntä, että toiminnan aiheuttama ympäristön pilaantuminen rajoitetaan mahdollisimman vähäiseksi kohtuullisuusnäkökohdat kuitenkin huomioon ottaen.

Destamatic Oy toimittama Kelatien jätteenkäsittelylaitoksen pölynsidonnan tehostamistoimenpiteitä koskeva selvitys on Etelä-Suomen aluehallintoviraston 21.12.2012 antaman ympäristölupapäätöksen nro 224/2012/1 määräyksessä 8 tarkoitetun mukainen. Selvityksessä on esitetty useita toimenpiteitä, joilla edelleen tehostetaan kyseisten jätteiden käsittelytoiminnan pölynsidontaa ja samalla parannetaan lähialueen ilmanlaatua. Selvityksessä on esitetty aikataulu pölynsidonnan tehostamistoimenpiteille. Tehtävien pölynsidonnan tehostamistoimenpiteiden vaikutus alueen ilmanlaatuun selvitetään vuonna 2014 tehtävällä kokonaisleijumamittauksella.
Aluehallintovirasto katsoo, että luvan saajan esittämät pölynrajoittamistoimenpiteet ovat tässä vaiheessa riittävät lukuun ottamatta määräyksen 21 mukaisia kokonaisleijumamittauksia.

Määräys 21. Kokonaisleijumamittauksen uusiminen on tarpeen päätöksen perusteiden oikeellisuuden ja tehtyjen pölynrajoittamistoimenpiteiden riittävyyden varmistamiseksi sekä valvonnan järjestämiseksi. Aiemmin 21.12.2012 annetun päätöksen nro 224/2012/1 määräyksessä 21 leijumamittaukselle asetettua määräaikaa on aikaistettu vuodella. Nyt kyseessä olevat pölynsidonnan rajoittamistoimenpiteet on tehtävä viimeistään

31.1.2014 mennessä. Näin ollen leijumamittaus on tarpeen ja voidaan tehdä aiemmin kuin mitä päätöksessä nro 224/2012/1 oli määrätty. (YSL 5 §, 43 §, 46 §, NaapL 17 §)

VASTAUS ESITETTYIHIN KANNANOTTOIHIN

Lausunnoissa ja muistutuksessa esitetyt vaatimukset on otettu huomioon päätöksestä ilmenevällä tavalla.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki (86/2000) 4, 5, 28, 31, 41–43, 46, 52–55, 96–97, 105 §
Ympäristönsuojeluasetus (169/2000) 1, 5, 18, 19, 37 §
Laki eräistä naapuruussuhteista (26/1920) 17 §
Valtion maksuperustelaki (150/1992)
Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2012 ja 2013 (1572/2011)

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Tämän ympäristölupa-asian käsittelystä perittävä maksu on 500 euroa. Maksu lähetetään myöhemmin erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta Joensuusta.

Ympäristönsuojelulain 105 §:n mukaan luvan, ilmoituksen tai muun lupa-asian käsittelystä peritään maksu, jonka suuruus määräytyy valtion maksuperustelain (150/1992) perusteella aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2012 ja 2013 annetun valtioneuvoston asetuksen (1572/2011) mukaisesti. Asetuksen maksutaulukon mukaan muun ympäristölupa-asian käsittelystä peritään maksu, jonka suuruus on 50 euroa/h. Tämän asian käsittelyyn on käytetty 10 tuntia.

LUPAPÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös Destamatic Oy
Pyöräkuja 6
01450 VANTAA

Jäljennös päätöksestä

Tuusulan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
Tuusulan kunnan terveydensuojeluviranomainen
Tuusulan kunnanhallitus
Vantaan kaupunginhallitus
Vantaan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (sähköisesti)
Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)
Miia Apaja (sähköisesti)

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston ilmoitustaululla ja päätöksestä kuulutetaan Tuusulan kunnan ja Vantaan kaupungin virallisilla ilmoitustauluilla.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen haetaan muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. (YSL 96 §)

Valitusoikeus lupapäätöksestä on luvan hakijalla ja niillä, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä niillä viranomaisilla, joiden tehtävänä on valvoa asiassa yleistä etua. (YSL 97 §)

Liitteet

Liite 1. Kelatien materiaalien kierrätyslaitoksen pölyntorjunta, ehdotettu lisävarustelu 2 s.
Liite 2. Valitusosoitus

Pekka Häkkinen

Anne Puska

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Pekka Häkkinen ja esitellyt ympäristöylitarkastaja Anne Puska.

KELATIEN MATERIAALIEN KIERRÄTYSASEMA

PÖLYNTORJUNTA

KELATIEN MATERIAALIEN KIERRÄTYSASEMA
PÖLYNTORJUNTA
KAAVIOKUVAT/LEIKKAUKSET ESITETYISTÄ TOIMENPITEISTÄ

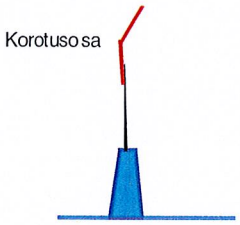

1. Suoja-aidan korotus

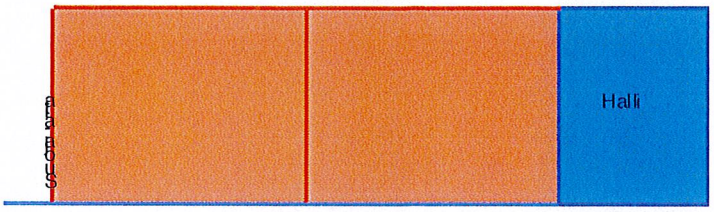

2. Tuuliverho

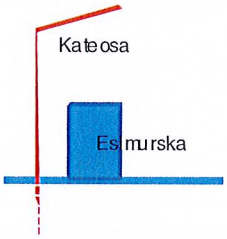

3. ja 4. Teräsponttiseinä ja esimurskan kattaminen

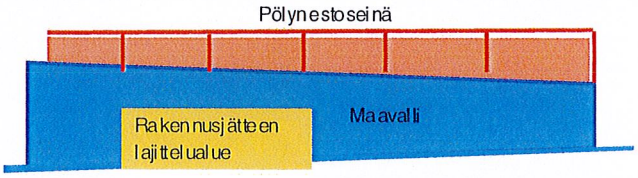

5. Pölyn estoseinä

LIITE 1/2

VALITUSOSOITUS **Liite 2**

Valitusviranomainen

Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **28.2.2014.**

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (faxilla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituksen toimittaminen Etelä-Suomen aluehallintovirastolle

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Etelä-Suomen aluehallintovirastolle. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, faxina tai sähköpostilla. Sähköisesti (faxina tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston yhteystiedot

käyntiosoite:	Ratapihantie 9, 00520 Helsinki
postiosoite:	PL 110, 00521 Helsinki
puhelin:	(vaihde) 029 501 6000
fax:	09 6150 0533
sähköposti:	ymparistoluvat.etela@avi.fi
aukioloaika:	klo 8 - 16.15

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 97 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

45 § Helsingin hallinto-oikeuden päätös/täytäntöönpanokielto

KA/1485/10.02.04.01/2013
J-VN/NK/JB

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 16.12.2013 § 7 Kivistön jäteaseman -asemakaavan ja asemakaavan muutoksen nro 231700 sekä tonttijaon.

Rajakylän pientaloyhdistys ry on valittanut em. kaupunginvaltuuston päätöksestä ja vaatinut valituksessaan ko. päätöksen täytäntöönpanon kieltämistä.

Helsingin hallinto-oikeus on 30.1.2014 antamallaan päätöksellä kieltänyt kaupunginvaltuuston päätöksen 16.12.2013 § 7 täytäntöönpanon. Samalla hallinto-oikeus on todennut että se antaa asemakaavaa koskevaan valitukseen päätöksen myöhemmin erikseen.

Hallinto-oikeuden päätöksessä viitataan kaupunginhallituksen ns. täytäntöönpanopäätökseen 13.1.2014 § 11, jossa todetaan että kaupunginvaltuuston 16.12.2013 tekemät päätökset voidaan panna täytäntöön. Lisäksi viitataan maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n 1 momenttiin, jonka mukaan kunnanhallitus voi valitusajan kuluttua määrätä kaavan voimaan siltä osin kuin valituksen ei katsota siihen kohdistuvan.

Kaupunginkanslian lakimies toteaa, että kaupunginhallituksen täytäntöönpanopäätös liittyy kaupunginhallituksen kuntalain 56 §:n mukaiseen rooliin valtuuston päätösten laillisuuden valvonnassa. Em. lainkohdan mukaan kaupunginhallitus voi kieltää lainvastaiseksi katsomansa valtuuston päätöksen täytäntöönpanon. Kaupunginhallituksen täytäntöönpanopäätöksellä 13.1.2014 § 11 ei ole tarkoitettu eikä maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n säännökset huomioon ottaen ole voitukaan määrätä asemakaavaa ja asemakaavamuutosta 231700 tulemaan voimaan ennen ko. valtuuston päätöksen lainvoimaisuutta.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 45

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään merkitä hallinto-oikeuden päätös 14/0048/5/ 30.1.2014 kaupunginhallitukselle tiedoksi.
Käsittely:
Merkittiin, että kaupunginlakimies Kai Ketelimäki poistui yhteisöjääviyden vuoksi kokoushuoneesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
27 Helsingin hallinto-oikeuden päätös 14/0048/5, 30.1.2014

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Lakimies Niina Kolju, puh. 09 8392 2150, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Puhelin 029 56 42000
Faksi 029 56 42079
Sähköposti helsinki.hao@oikeus.fi

VANTAAN KAUPUNKI
Kirjaamo
13. 02. 2014
Dn:o KA/1485/10.02.04.01/2013

Päätös

30.1.2014

1 (2)

14/0048/5

Diaarinumero
00479/14/4103

Asia Täytäntöönpanokieltovaatimus asemakaavaa ja asemakaavan muutosta koskevassa valitusasiassa

Valittaja Rajakylän pientaloyhdistys ry

Päätös, josta valitetaan

Vantaan kaupunginvaltuusto 16.12.2013 § 7

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Kivistön jäteaseman asemakaavan ja asemakaavan muutoksen, numero 231700, sekä tonttijaon, Kivistö.

Valituksessa esitetyt vaatimukset

Valittaja on muun ohella vaatinut, että valtuuston päätös kumotaan ja että päätöksen täytäntöönpano kielletään.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus kieltää kaupunginvaltuuston päätöksen 16.12.2007 § 7 täytäntöönpanon.

Hallinto-oikeus antaa päätöksen asemakaavaa koskevaan valitukseen myöhemmin erikseen.

Perustelut

Maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n 1 momentin mukaan kunnanhallitus voi valitusajan kuluttua määrätä muun ohella asemakaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman kaava-alueen siltä osalta, johon valitusten tai oikaisukehotuksen ei voida katsoa kohdistuvan. Kunnan on annettava päätös viivytyksettä tiedoksi valittajille ja muutoksenhakuviranomaiselle sekä, jos määräys koskee oikaisukehotuksen kohteena olevaa kaavaa, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Muutoksenhakuviranomainen voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

Vantaan kaupunginhallitus on päätöksessään 13.1.2014 § 11 todennut, että kaupunginvaltuuston 16.12.2013 tekemät päätökset voidaan panna täytäntöön. Koska valituksenalainen päätös on vaadittu kokonaisuudessaan kumottavaksi, asemakaavaa ei voida määrätä pantavaksi täytäntöön miltään osin ennen kuin päätös on saanut lainvoiman.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainittu

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Valitusosoitus on liitteenä (kunnallisvalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian on ratkaissut hallinto-oikeustuomari Ilona Nuorteva.

Esittelijä Marja Viima

Marja Viima

Jakelu

Päätös Rajakylän pientaloyhdistys ry
pj. Kari Saloranta saantitodistuksin

Jäljennös Vantaan kaupunginhallitus

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä**, sitä päivää lukuunottamatta.

Jos päätöksestä valitetaan kunnan jäsenelle taikka kuntayhtymän jäsenkunnalle tai sen jäsenelle kuuluvan valitusoikeuden nojalla, valitusaika lasketaan siitä päivästä, jolloin ilmoitus päätöksestä on julkaistu kunnan, kuntayhtymän tai asianomaisten kuntien ilmoitustaululla.

Jos päätös on annettu asianomaiselle erikseen tiedoksi, valitusaika luetaan kuitenkin tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Sijaistiedoksiannossa päätös katsotaan tiedoksisaaduksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä todistuksen osoittamasta päivästä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**. Valitusasiakirjojen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä
- hallinto-oikeuden päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja tai yleinen oikeusavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Korkeimman hallinto-oikeuden osoite

Postiosoite:
PL 180
00131 HELSINKI

Käyntiosoite:
Fabianinkatu 15
Helsinki

Faksi: 029 56 40382
Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

kunnallisvalitus 02.12

46 §

Kaupunkisuunnittelun työohjelma 2014

VD/104/00.01.02.00/2014
J-VN/TLA/MSI/TKA/ATI/VKA/LVA/APE/ESN/JB

Vantaan kaupunkisuunnittelun työohjelma 2014 toteuttaa Vantaan kaupungin strategiaa 2013–2016 sekä Vantaan kaupungin maapoliittisia linjauksia. Erityisesti keskitytään Vantaan kaupungin omistamien maiden kaavoittamiseen sekä keskusta-alueiden ja radanvarsialueiden kehittämiseen. Myös arkkitehtuuripoliittinen ohjelmatyö käynnistyy 2014.

Työohjelmalla ohjataan kaupunkisuunnittelun toiminnan painopisteitä. Tavoitteena on lisätä kaavavarantoa 200 000 k-m2 vuodessa, mikä on kaupunkitasoinen tavoite.

Myös työn tuloksellisuutta seurataan työohjelman avulla. Ohjelmaan on liitetty 5-vuotissuunnitelma, jolla seurataan syntyvän asuntokerrosalan määriä sekä kaavoitettavien pientalotonttien lukumäärää.

Ohjelmassa esitetyt arviot suunnitelmien käsittelyaikataulusta ovat tavoitteellisia. Toteutuva aikataulu riippuu kaupunkisuunnittelun omien resurssien lisäksi myös kaupungin muiden toimialojen työn etenemisestä, erilaisista neuvotteluista sekä ohjelmointikauden aikana tulevista uusista töistä, kuten asemakaavan muutosaloitteista.

Vuonna 2013 asemakaavatöitä käsiteltiin kaupunkisuunnittelulautakunnassa 52 kpl ja kaupunginhallituksessa 44 kpl. Asemakaavoja ja kaavamuutoksia hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 20 kpl ja ne sisälsivät asuntokerrosalaa lähes 79 000 k-m^2, työpaikkakerrosalaa lähes 530 000 k-m^2 ja erillispientalojen kerrosalaa 27 000 k-m^2.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 20.1.2014 § 12

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään
a) hyväksyä ohjeellisena kaupunkisuunnittelun työohjelma 2014
b) esittää kaupunginhallitukselle merkittäväksi työohjelma tiedoksi.

Käsittely: Merkittiin, että kokouksessa jaettiin työohjelmaan Itä-Vantaan suunnitteluaikataulu.

Merkittiin, että jäsen Mikko Mäkelä esitti varajäsen Mervi Peltolan kannattamana, että tänä vuonna luovuttaisiin Tuomelan koulun ja Hevoshaan koulun (Kormuniityn asuinalue) alueiden kaavoituksesta.

Todettiin, että asiassa oli tehty kannatettu muutosesitys ja puheenjohtaja ilmoitti äänestettäväksi nimenhuutoäänestyksenä siten, että kaupunkisuunnittelujohtajan esityksen kannalla olevat vastaavat jaa ja muutosesityksen kannalla olevat vastaavat ei. Hyväksyttiin äänestysesitys.

Suoritetussa äänestyksessä annettiin 9 jaa-ääntä (Aittakallio, Härmälä, Karén, Puha, Päivinen, Oksman, Sipilä, Tamminen, Kähärä) ja 7 ei-ääntä (Leikkainen, Kuokkanen, Peltola, Kyyrö, Mäkelä, Nieminen, Pajula) ja 1 tyhjä-ääni (Eklund). Puheenjohtaja totesi muutosesityksen tulleen hylätyksi.

Päätös: Hyväksyttiin kaupunkisuunnittelujohtajan esitys.

———

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 46

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään merkitä kaupunginsuunnittelun työohjelma 2014 tiedoksi.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Lisäksi merkittiin, että vihreä kaupunginhallitusryhmä jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman, johon perussuomalaisten kaupunginhallitusryhmä ja vasemmistoliiton kaupunginhallitusryhmä yhtyivät:
”Tuomelan ja Hevoshaan tonttien kaavoitusta muuhun käyttöön tulee siirtää myöhemmäksi.”

Liite
28 Kaupunkisuunnittelun työohjelma vuodelle 2014

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
kehittämispäällikkö Anitta Pentinmikko, puh. 8392 2677, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

VANTAA

Työohjelma vuodelle 2014
Kaupunkisuunnittelu

Kaupunkisuunnittelulautakunta 20.1.2014
Kaupunginhallitus 10.2.2014

Julkaisija	Kaupunkisuunnittelu
Tekstit	Tarja Laine, Timo Kallaluoto, Vesa Karisalo, Anitta Pentinmikko, Mari Siivola, Asta Tirkkonen, Lea Varpanen
Kartat	Antti Kairus
Taulukot	Antti Kairus, Päivi Rapo
Ulkoasu, taitto	Ritva-Leena Kujala
Kannen kuva	Tikkurilan keskustan toimisto- ja liikekeskus Dixi rakentuu kesällä 2013, Sakari Manninen
Paino	Kaupungin paino C1/2014

Sisällysluettelo

Esipuhe	5
Teemme Vantaasta aitoa ja kestävää kaupunkia	6
Suunnittelemme kaupunkia kaikille - Lasten ja nuorten Vantaa	7
Kaupunkisuunnittelun tulosyksiköt ja henkilökunta 1.1.2014	8
Kaupunkisuunnittelun tuloskortti 2014	9
Asuntokerrosala- ja varantoseuranta 2014 -2018	10
Yleiskaavayksikkö	15
Länsi-Vantaan asemakaavayksikkö	19
Kivistön asemakaavayksikkö	26
Keski-Vantaan asemakaavayksikkö	31
Itä-Vantaan asemakaavayksikkö	36

Vierillä olevista kaavatöistä saa päivitettyä tietoa internetistä sivuilta http://www.vantaa.fi/fi/kaavoitus_ja_maankaytto sekä karttapalvelusta kartta. http://kartta.vantaa.fi/

Kuva: Seppo Niva

Esipuhe

Kaupunkisuunnittelun tulosalueen tavoitteena on aito ja kestävä kaupunkiympäristö. Kaavoitus luo näin edellytyksiä kunnan menestykselle ja siksi on tärkeää, että me kaupsussa pystymme hoitamaan tehtävämme hyvin. Suunnitteluedellytyksiä luovien yleiskaavojen ja suunnitelmien sekä asemakaavojen laatiminen on perustehtävämme.

Kaupunkisuunnittelun työohjelman pohjana on kaupunkisuunnittelun tuloskortti, jonka lähtökohtana on Vantaan strategia, kaupungin toimintaa ohjaavat suunnitelmat ja ohjelmat sekä MATOn tuloskortti. Keskeisin haasteemme on saada aikaan tarpeeksi asuntokaavoja ja tehdä nämä kaavat laadukkaasti niin, että talouden, kestävän kehityksen ja kaupunkiympäristön laadun kriteerit täyttyvät. Siksi vahvistamme edelleen kaavoitustyön suunnitelmallisuutta, toteutamme maapoliittista ohjelmaa ja kehitämme yhteistyötä kaupungin sisällä. Tavoitteemme on myös se, että Vantaalla on kansainvälisesti kilpailukykyinen asuin- ja toimintaympäristö, ja valmistelemme arkkitehtuuristrategiaa tavoitteen tueksi.

Metropolikeskustelussa ja seudun suunnittelussa on tärkeää varmistaa, että Vantaa kehittyy oleellisena osana metropolia ja että kaupungin rooli vahvistuu. Keskeisin tehtävä on osallistua seudun maankäytön suunnitelman (MASU) laadintaan. Vantaan lähtökohdat ovat hyvät: raideliikenneverkko täydentyy Kehäradan myötä ja elinvoimaiset keskuksemme vastaavat tarpeeseen kehittää urbaaneja pikkukaupunkeja.

Kiinnitämme huomiota myös työmme havainnollistamiseen ja Vantaan hyvien puolien vahvistamiseen. Vuoden aikana valmistelemme tärkeimmille työpaikka-alueille ja keskusteoille profiilit, joiden kautta selkeytämme kaupungin tahtotilaa.

Tavoitteiden saavuttaminen vaatii meiltä paljon. Haluamme kehittää osaamistamme vastaamaan tulevaisuuden kaupunkisuunnittelun vaatimuksia ja jokaiselle kaupsulaiselle tehdään oma osaamisen kehittämisen suunnitelma. Kunta10-kyselyssä haluamme menestyä, sillä se tarkoittaa, että silloin täällä on hyvä työskennellä. Lähtökohtana on, että työohjelmat ja resurssit kohdentuvat parhaalla mahdollisella tavalla.

Vantaalla 20.1.2014

Tarja Laine
kaupunkisuunnittelujohtaja

Teemme Vantaasta aitoa ja kestävää kaupunkia

Haastamme kaikki vantaalaiset osallistumaan keskusteluun hyvästä arkkitehtuurista ja kaupunkiympäristöstä!
Miten se syntyy ja miten hyvää kaupunkiympäristöä voidaan edistää?

Suomen kansallinen arkkitehtuuripoliittinen ohjelma hyväksyttiin valtioneuvostossa 17.12.1998.
Ohjelma linjasi 24 toimenpiteen muodossa yleiset tavoitteet maamme rakennusvarannon arvon ylläpitämiseksi ja lisäämiseksi, rakennusperinnön vaalimiseksi, korkeatasoisen uudisrakentamisen edistämiseksi ja kansainvälisen kilpailukyvyn parantamiseksi. Ohjelma kohdistettiin erityisesti julkisille toimijoille, joiden esimerkkivaikutusta haluttiin korostaa .
Arkkitehtuuriohjelmia on tehty useissa Suomen kunnassa. Ohjelmia tehdään myös muualla maailmassa. Tanska on Suomen ohella yksi aktiivisimmista maista.

Vantaan arkkitehtuuripoliittinen ohjelma päivitetään vuoden 2014 aikana Vantaan valtuustokauden taloussuunnitelma 2014 – 2017 :n mukaan. Edellinen strategia on vuodelta 2006. Sen avainlause, ' laitakaupungin laatu ei kelpaa', nosti tavoitetasoa. Arkkitehtuuristrategian hengessä ovat syntyneet mm. Marja-Vantaan ja Leinelän kunnianhimoiset suunnitelmat. Strategian vahvuus on perustunut koko kaupungin sitoutumisessa sen tavoitteisiin.

Arkkitehtuuristrategian päivitys jatkaa jo aloitettua hyvää työtä. Ohjelmatyö valmistellaan kaupunkisuunnittelussa ja siihen osallistuvat kaikki MATOn tulosalueet ja työhön ovat tervetulleita myös kaupungin muut toimialat. Rakennusvalvonta, kuntatekniikan keskus sekä tilakeskus ja kaupunginmuseo ovat mukana ohjausryhmässä. Erityisiä kumppaneita ovat Vantaan lapset ja nuoret II –projekti sekä Vernissan lasten ja nuorten mediapaja.

Lautakunnat käsittelevät ohjelmaa ja osallistuvat keskusteluun. Tietoa seminaareista ja tilaisuuksista jaetaan säännöllisesti lautakuntien jäsenille. Ohjelma käsitellään myös kaupunginhallituksessa ja kaupunginvaltuustossa. Asukkaat otetaan myös mukaan keskustelemaan APOLI-työlle on avattu omat www-sivut, missä kuntalaiset voivat osallistua keskusteluun. Kuntalaiskyselyt, keskustelublogit ja mielipidesivut avataan kevään kuluessa. Ohjelmatyötä voi seurata osoitteessa www.vantaa.fi/apoli

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 46 §

Suunnittelemme kaupunkia kaikille - Lasten ja nuorten Vantaa

Lisää tietoa:
www.vantaa.fi/fi/nuorille/osallistu_ja_vaikuta/lasten_ja_nuorten_vantaa_-hanke
www.vantaa.fi/fi/kaavoitus_ja_maankaytto/maankaytto/

Lasten ja nuorten Vantaa on osallisuuden toimintaohjelma, jonka tavoitteena on lisätä lasten ja nuorten mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa heitä koskeviin asioihin. Ensimmäisen toimintaohjelman (2010–2012) aikana kaupunkiin on luotu mm. lasten asiantuntijaryhmä ja Mini-Vaikuttaja -tapahtumia. Lisäksi on kehitetty nuorisovaltuuston ja oppilaskuntien toimintaa ja järjestetty koulutuksia kaupungin toimijoille, päättäjille ja lapsille ja nuorille sekä valmisteltu työvälineitä kuten osallisuusoppaita ja työkalupakkeja. Toimintaohjelman toteutusta tuki nuorisopalvelujen Lasten ja nuorten Vantaa -hanke.

Lasten ja nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämistyö jatkuu. Kaupunginvaltuusto hyväksyi lasten ja nuorten Vantaa II -toimintaohjelman syksyllä 2013. II toimintaohjelmassa kuvataan keskeisimmät toimenpiteet, joiden avulla mahdollisuuksia lisätään vuosina 2013–2016. Toimenpiteet liittyvät tietojen, kansalaistaitojen ja -toiminnan sekä yhteistyön lisäämiseen, asenteiden muuttamiseen, osallisuuden rakenteiden sekä ennen kaikkea erilaisten vaikuttamistapojen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. II ohjelman toteutusta tukee nuorisopalvelujen ESR-rahoitteinen Nuori – omaan elämäänsä vaikuttaja -hanke.

Hanke sisältää kaupunkitasoisen osallisuustyön tukemisen lisäksi alueellisen osion Länsimäessä.
Tavoitteena on yhdessä eri Länsimäen toimijoiden sekä 13–25-vuotiaiden nuorten kanssa:

- lisätä ja kehittää alueen yhteisöllisyyttä sekä lasten ja nuorten vaikutusmahdollisuuksia
- lisätä ja kehittää lasten ja nuorten harrastus- ja vapaa-ajan toimintamahdollisuuksia sekä
- tiivistää ja kehittää alueellista yhteistyötä ja nuorten tukiverkostoa.

Maankäyttötoimi on mukana hankkeissa ja on valmistanut mm. Lasten ja nuorten osallisuusoppaan, joka on otettu käyttöön. Opas avaa kaavoituksen, rakennussuunnittelun ja ympäristösuunnittelun prosessit ja avaa mahdollisuudet lapsille ja nuorille osallistua ja päästä vaikuttamaan suunnitteluun. Maton lasten ja nuorten osallisuustyöryhmä ohjaa esimerkkihankkeita ja pyrkii osaltaan hyvien esimerkkitapausten avulla rohkaisemaan kaikkia toimialoja uusiin työtapoihin. Työssä keskeisenä kumppanina toimii sivistystoimi.

- toteutuneita pilottikohteita ovat esim. Itä-Hakkilan koulun piha, Siimapuiston päiväkodin aisti- ja kivi puutarha ja Rajakylän skeittipuisto
- tekeillä ovat mm. Tikkurilan keskustan kehittämistyö ja Vallinkylän haravakysely
- maankäyttötoimi järjestää Lasten ja nuorten foorumin Länsimäessä keväällä 2014

Kaupunkisuunnittelun tulosyksiköt ja henkilökunta 1.1.2014

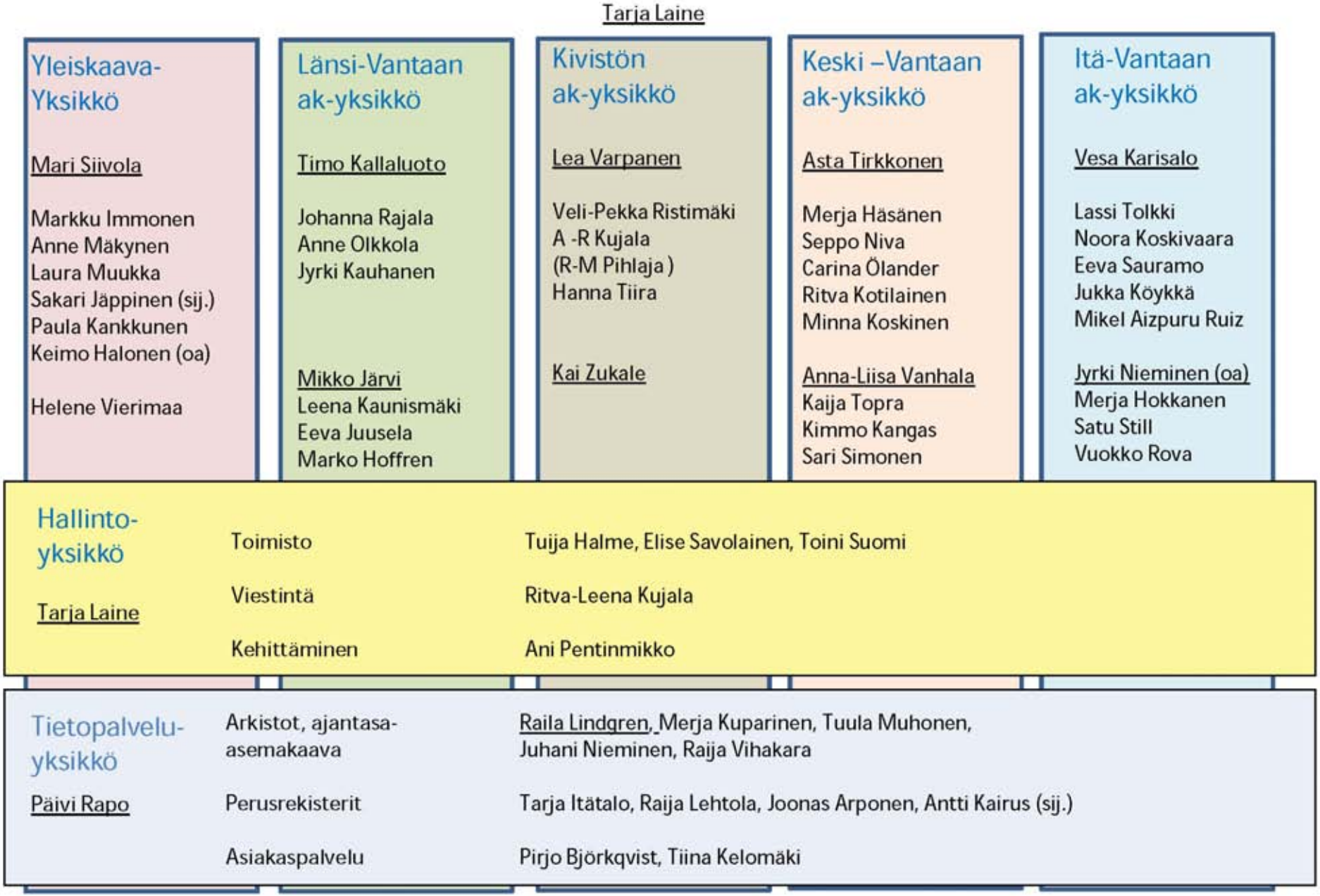

Kaupunkisuunnittelun tuloskortti 2014

Kaupungin talous tasapainossa

Kaavoitetaan kaupungin omistamaa maata
Parannetaan kaavojen toteuttamiskelpoisuutta
Jatketaan kaavatalouslaskennan kehittämistä
Tarkistetaan kaavoitusmaksut

Kaupunkirakenne eheytyy

Vahvistetaan Kehäradan roolia sekä keskustoja ja joukkoliikennevyöhykettä
Keskustojen kehittämissuunnitelmista
Kivistöä päivitetään, Tikkurila valmistuu, tekeillä Aviapolis, Myyrmäki ja Korso
Luodaan edellytykset 2000 laadukkaan ja kohtuuhintaisen asunnon rakentamiselle vuosittain

Kaupungin elinvoima vahvistuu

Vantaan rooli metropolissa vahvistuu
Aviapoliksen, Akselin ja Vehkalan työpaikka-alueiden kaavoitus etenee
Arkkitehtuuristrategia tukee kilpailukykyä
Valmistellaan kohtuuhintaisen asumisen toimintamalli YPA:n kanssa

Palvelut uudistuvat

Sähköisiä osallisuusmenetelmiä kehitetään
Internet-sivusto vastaa asukkaiden tarpeita
ASTAn peruskäyttö hallitaan

Muutosta toteutetaan johtamisen kautta

Esimiestyötä vahvistetaan
Henkilökohtaiset kehittämissuunnitelmat jokaiselle
Kaupsun johtamisjärjestelmä selkiytyy

Toimialan/tulosalueen muut tavoitteet

Ostariselvitys hyväksytään
Keskustojen profiilit valmistuvat
Länsimäen kehittämishanketta tuetaan
Valmistellaan Kuusijärven kehittämissuunnitelma
Östersundomin yhteinen yleiskaava nähtävillä
Siirtolapuutarhaselvitys valmistuu

Asuntokerrosala- ja varantoseuranta 2014 -2018

Kaupunkisuunnittelun sitovana tavoitteena on asuntokerrosalan tuottaminen 200 000 k-m^2 / vuosi.
Vuonna 2013 kaavoitettiin 79 000 k-m^2 asuntokerrosalaa ja 530 000 k-m^2 työpaikkakerrosalaa.

Asemakaavoituksen 5-vuotissuunnitelma, koko Vantaa

Arvio kaavoitettavista asuntokerrosneliöistä vuosina 2014-2018.

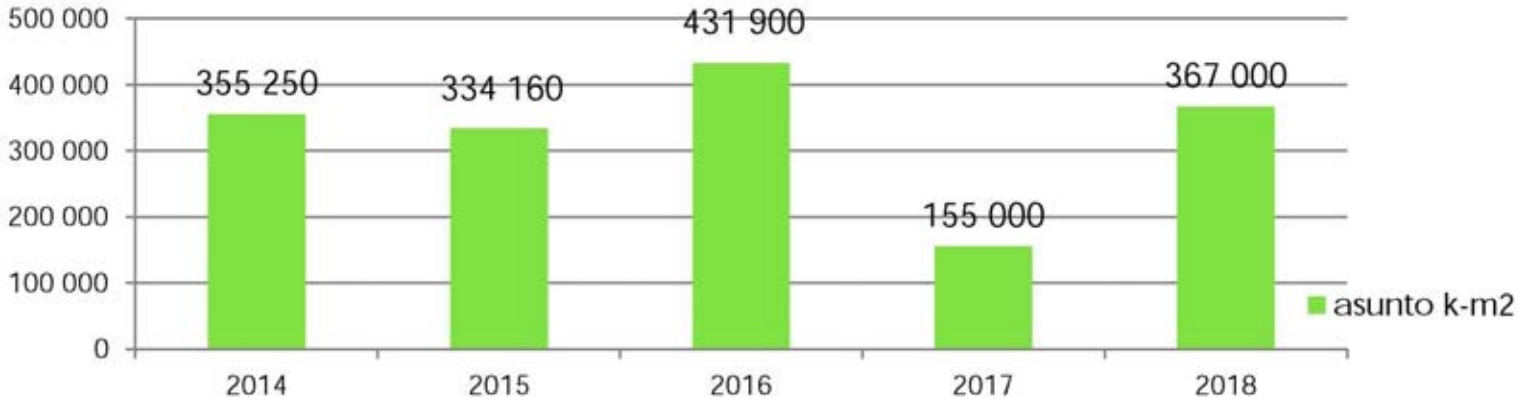

Työohjelman kärkihankkeita ja niiden tuottamat asuntokerrosalamäärät /arviot

Taulukko: Kaavoituksen 5-vuotissuunnitelma 2014-2018.

Arvioidut kerrosalat merkittävimmissä asemakaavoissa.

Länsi-Vantaan asemakaavayksikkö

		Asunto- ja työpaikkatuotanto					Asuntotuotanto									
Kaava-numero	Työn nimi	Asunto-kerrosala k-m2	Työpaikka kerrosala k-m2	Muu ala k-m2	Yhteensä k-m2	Pientaloas untojen lkm	2014	k-m2	2015	k-m2	2016	k-m2	2017	k-m2	2018	k-m2
002111	Kierretie ja V.Hämeenk.tie	3 675			3 675	22										
002112	Askinpuistikko	2 000			2 000	13	2 000									
002120	Vapaalantie 10	950			950	6										
001925	Myyrmannin keskusta	20 500		30 000	50 500											
002195	Metropolian laajennus			12 000	12 000											
002049	Raappavuori, Loisketie	10 000			10 000			10 000								
002078	Loiskekuja	22 000			22 000											
002031	Laajavuoren koulutontti	15 000			15 000					30 000						
002127	Kuukusentie	2 400			2 400	16										
002149	Tolkinkylä, Lumijälki		20 000		20 000											
002156	Myyrmäenmestsä, Suistokuja	25 000			25 000					25 000						
002178	Martinkeskus	17 000		2 500	19 500					17 000						
002181	Vanhankyläntie 11	15 000			15 000			15 000								
100200	Linnainen, Aisaparintie	20 000			20 000	115						20 000				
141200	Varisto, Avaintie	23 000			23 000							23 000				
261400	Koivurinne 3	8 160			8 160	34				8 160						
261500	Friimetsä	110 000			110 000											110 000
402100	Ylästö 7, Isonmännyntie	15 000			15 000	121		15 000								
402900	Ylästö 7B, Sutars	3 800			3 800	20										
403000	Ylästö, Pitkäkoski	22 000			22 000	125								22 000		
402800	Tuupakka 8		48 000		48 000											
Yht.		335 485	68 000	44 500	447 985	472	2 000	40 000		80 160		43 000		22 000		110 000

Kivistön asemakaavayksikkö

Asunto- ja työpaikkatuotanto							Asuntotuotanto									
Kaava-numero	Työn nimi	Asunto-kerrosala k-m2	Työpaikka kerrosala k-m2	Muu ala k-m2	Yhteensä k-m2	Pientaloasuntoja lkm	2014	k-m2	2015	k-m2	2016	k-m2	2017	k-m2	2018	k-m2
231000	Asuntomessualue	16 200		2 000	18 200	35										
230900	Keskusta-asuminen 1	55 000		3 200	58 200	20										
231400	Keskusta-asuminen 3	16 200		11 800	28 000											
231200	Aurinkokivi			15 000	15 000											
231600	Kivistön koulun ympäristö	70 000			70 000				70 000							
231500	Keskusta-asuminen 4, LOFT -hanke	11 000			11 000	10										
230800	Kaupunkikeskus 1	20 000	60 000		80 000				20 000							
231300	Keskusta-asuminen 2	50 000			50 000			50 000								
	Kaupunkikeskus 2	40 000		3 000	43 000						40 000					
	Keskusta-asuminen 5, Herkules	45 000			45 000			45 000								
	Keskusta-asuminen 6	20000			20 000				20000							
	Keskusta-asuminen 7	120 000	3 000		123 000						120 000					
	Keskusta-asuminen 8	48 000			48 000						48 000					
	Riipiläntie osa 1	17 000			17 000						17 000					
	Riipiläntie osa 2	14 400			14 400						14 400					
	Riipiläntie osa 3	15 000			15 000								15 000			
	Kehäradan eteläpuoli 1	33 000			33 000								33 000			
	Kehäradan eteläpuoli 2	30 000			30 000								30 000			
250900	Vehkalan 1. asemakaava		84 000		84 000											
Yht.		620 800	35 000	112 000	804 300	65		95 000	90 000	20 000	239 400		78 000			

Keski-Vantaan asemakaavayksikkö

Asunto- ja työpaikkatuotanto							Asuntotuotanto									
Kaava-numero	Työn nimi	Asunto-kerrosala k-m2	Työpaikka kerrosala k-m2	Muu ala k-m2	Yhteensä k-m2	Pientaloasuntoja lkm	2014	k-m2	2015	k-m2	2016	k-m2	2017	k-m2	2018	k-m2
002150	Aerolan asuinalue	140 000			140 000					70 000		70 000				
002151	Aviapolis-aseman ympäristö	15 000	15 000	5 000	35 000			15 000								
002192	Aviapolis-aseman ympäristö, kaavarunko	40 000	40 000		80 000			40 000								
	Aviapolis-aseman ympäristö, myöhemmät asemakaavat	15 000	30 000		45 000											15 000
	Veromiehen asemakaavamuutokset	60 000	60 000		120 000							30 000		10 000		10 000
002147	Kultarikontie 5-7	15 000			15 000		15 000									
002174	Pajunotko	9 000			9 000		9 000									
002142	Kielotien senioriasuminen	11 500			11 500		11 500									
002110	Kielotie 2-6 (002183)	25 650			25 650		25 650									
062600	Tikkurilan kaavarunko				0											
	Tikkurilan keskustan asemakaavamuutokset	40 000			40 000					20 000		5 000		5 000		5 000
002162	Taukopuisto	5 000			5 000		5 000									
002136	Osmankäämintie 5-7	13 500			13 500		13 500									
002224	Orvokkirinne 4	3 700			3 700			3 700								
511800	Backaksen kartano															
002152	Klökars	8 800					8 850									
Yht.		402 150	145 000	5 000	543 350		88 500	58 700		90 000		105 000		15 000		30 000

Itä-Vantaan asemakaavayksikkö

Asunto- ja työpaikkatuotanto																	
Kaava-numero	Työn nimi	Asunto-kerrosala k-m2	Työpaikka kerrosala k-m2	Muu ala k-m2	Yhteensä k-m2	Pientaloas untoja lkm	2014	k-m2	2015	k-m2	2016	k-m2	2017	k-m2	2018	k-m2
880800	Vallinoja 8 -asemakaava	5 600			5 600	15		5 600								
002144	Korson tornitalo	7 400			7 400		7 400									
860800, 001996,	Keski-Nikinmäki 2	7 000	15 000		22 000											
750800	Päiväkumpu 8, rkm	2 000			2 000	2				2 000						
002186	Tarhapuisto(n koulu)	5 500			5 500			5 500								
002114	Koivutorin ympäristö	3 200	26 000		29 200		3 200									
721300	Lipstikka	36 000			36 000			36 000								
721100	Leinelä 2	39 000		5 000	44 000			39 000								
001455	Latukangas	12 500			12 500	10										
002187	Pallas	14 500			14 500							14 500				
081200	Vallinkylä	150 000			150 000											150 000
54000	Länsi-Rekolanmäki	77 000			77 000											77 000
002094	Kanervanmummi, Hakkila		50 000		50 000											
001987	Destia, Hakunilan varikko	42 000			42 000				42 000							
001860	Kaskela	10 000			10 000	10				10 000						
001873	Hakunilan kauppakeskus	30 000		50 000	80 000							30 000				
	Pohjois-Länsimäki	40 000			40 000									40 000		
	Länsisalmi				0											
Yht.		481 700	91 000	55 000	627 700		10 600	86 100	42 000	12 000		44 500		40 000		227 000

Yleiskaavayksikkö (Yleiskaavapäällikkö Mari Siivola)

Yleiskaavatasoiset suunnitelmat

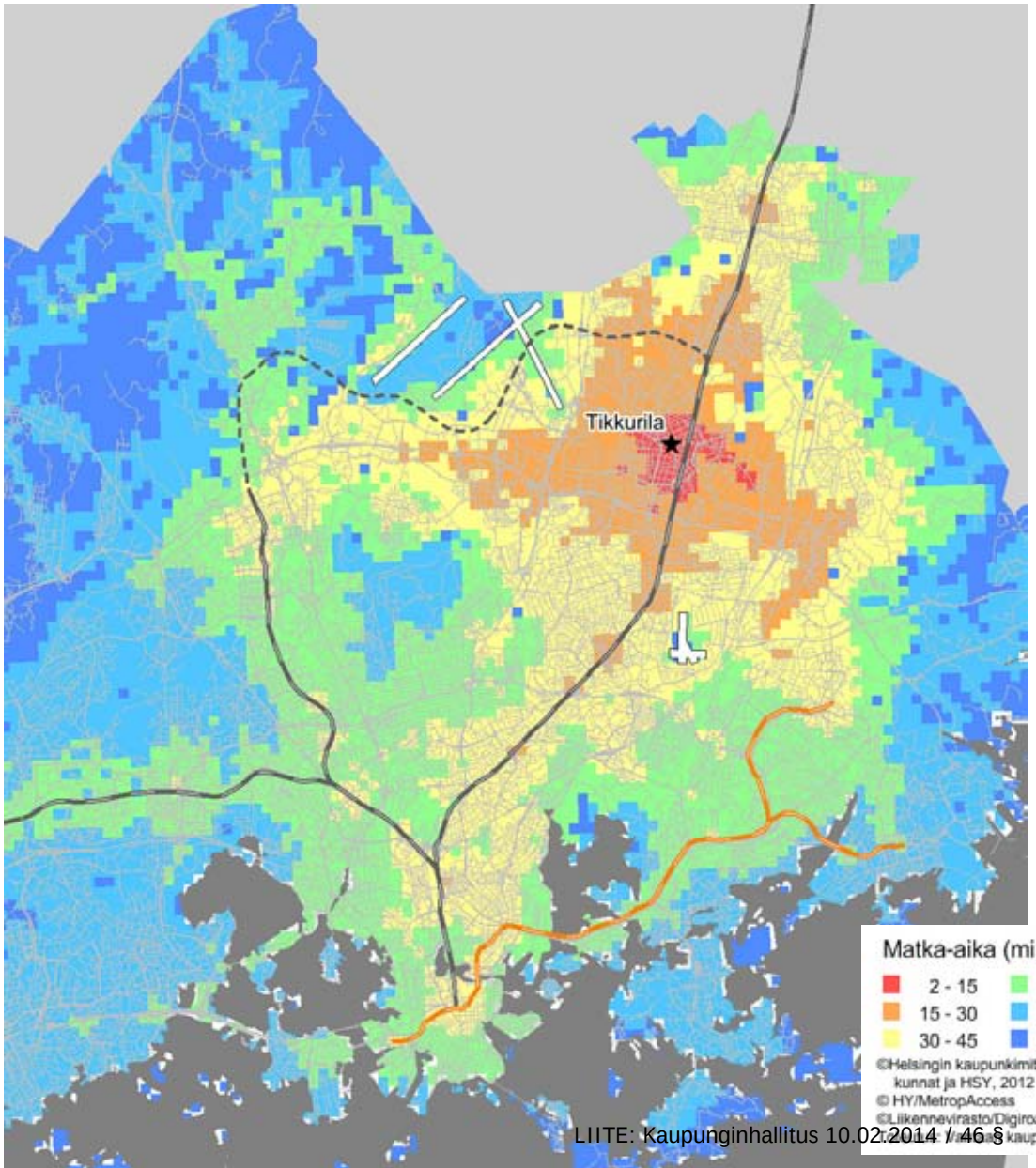

Kuva: Tikkurilan saavutettavuus joukkoliikenteellä.

YK0039 Joukkoliikennekaupunki

Työ käynnistettiin 2013 yleiskaavallisena selvityksenä rautatieasemien ja joukkoliikenteen laatukäytävien vaikutusalueiden maankäyttömahdollisuuksista. Ensimmäisessä työvaiheessa koottiin laajat taustaselvitykset sekä maankäytön että joukkoliikenteen näkökulmasta siten, että lähtötilanteena on Kehäradan myötä vuonna 2015 muodostuva vantaalainen joukkoliikennekaupunki. Työn seuraavassa vaiheessa määritellään pidemmän aikavälin kehittämistavoitteet vantaalaiseksi joukkoliikennekaupungiksi sekä maankäytön ja liikenteen muutostarpeita tämän kehityksen vahvistamiseksi/tavoitteeseen pääsemiseksi. Työ valmistuu vuoden 2014 aikana.
(yleiskaavatiimi, Emmi Koskinen, Kyösti Ronkainen, Hannu Kyttälä, Tomi Henriksson)

Aviapoliksen kaavarunko

Aviapoliksen ydinalueelle laaditaan voimassa olevaa yleiskaavaa tarkentava kaavarunko, joka mahdollistaa alueen rakentumisen urbaaniksi ja viihtyisäksi monitoimintoiseksi kaupunkikeskukseksi. Työtä tehdään laajan yhteistyöverkoston kanssa siten, että suunnitteluun saadaan mukaan myös yksityisten toimijoiden ja maanomistajien uudet ideat. Kaavarungon tavoitteet määritellään kevään 2014 aikana ja tuodaan lautakuntaan kesäkuussa. Koko työ valmistuu syksyllä 2015.
(Mari Siivola, Merja Häsänen, Sakari Jäppinen, Ritva-Leena Kujala)

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 46 §

Osallistuminen seudulliseen suunnitteluun

Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma ja Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma

Helsingin seudun aiesopimuksen 2012 – 2015 edellyttämän maankäyttösuunnitelman ja siihen sisältyvän asuntopoliittisen ohjelman laatiminen on käynnistynyt tiiviissä yhteistyössä Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman (HLJ 2015) valmistelun kanssa. Tavoitteena on näiden suunnitelmien pohjalta neuvotella seuraavan aiesopimuksen 2016 - 2019 toimenpiteet ja resurssit mm. investointien suuntaamiseksi. Lisäksi hahmotellaan pidemmän aikavälin kehitystä (2040 ja 2050+) siten, että turvataan seudun yhdyskuntarakenteen kestävän kehityksen mukainen tulevaisuus.

Sekä maankäyttösuunnitelman että liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteet ja suunnitelmaluonnos laaditaan vuoden 2014 aikana. Samanaikaisesti käynnistyy koko prosessin ajan kestävä suunnitelmien yhteinen vaikutusten arviointi, joka HLJ 2015 osalta tehdään SOVA -lain mukaisena. Tavoitteena on, että suunnitelmat valmistuvat vuonna 2015. Helsingin seudun kuntien tulee hyväksyä suunnitelmat yhteisesti, jotta kehittämistoimet seudulla voidaan suunnata järkevästi.

Maankäyttösuunnitelma laaditaan seudullisena yhteistyönä kuntien suunnittelijoiden toimesta. Liikennejärjestelmäsuunnitelmaa työstetään useissa työryhmissä, joihin osallistumme. Lisäksi työpanoksemme on merkittävä kokonaisuuden koordinoinnissa.

(Mari Siivola, Sakari Jäppinen, Tiina Hulkko, Joni Heikkola)

Uudenmaan maakuntakaava

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan valmistelu on käynnistynyt. Kaavan tavoitteena on tukea kestävää kilpailukykyä ja hyvinvointia Uudellamaalla. Neljäs vaihekaava tulee olemaan aiempia maakuntakaavoja strategisempi. Siinä määritellään suuret yhteiset kehittämislinjat mm. seuraavien teemojen osalta elinkeinot, logistiikka, viherrakenne ja kulttuuriympäristöt.

(Mari Siivola, NN, Anne Mäkynen, Joni Heikkola)

Östersundomin yhteinen yleiskaava

Yleiskaavaehdotuksen laadinta on loppusuoralla: suunnitelmaa tarkistetaan ja samaan aikaan vuorovaikutteisesti laaditaan uusi Natura-arviointi, joka yhdessä alueen luontovaikutusten arvioinnin kanssa valmistuu vuoden 2014 helmikuun lopussa. Natura-arvioinnista pyydetään ely-keskuksen lausunto. Yleiskaavaehdotus on tavoitteena asettaa nähtäville ja lausunnoille vuoden 2014 aikana.

Yhteisen yleiskaavan rakenteen selkiydyttyä on tarpeen aloittaa Itämetron jatkeen ensimmäisen metroaseman ympäristön ns. Porvarin alueen tarkempi suunnittelu. Suunnittelualue sijoittuu Vantaan Länsimäen ja Länsisalmen sekä Helsingin Salmenkallion kaupunginosiin Kehä III:n ja Itäväylän liittymän ympärille.

(Mari Siivola, NN, Vesa Karisalo, Tiina Hulkko)

Selvitykset

YK0038 Vantaan viherrakenne

Yleiskaavan 2007 pohjaksi vuonna 2002 laadittu Viheralueselvitys päivitetään ja uudistetaan. Viherrakennetta tarkastellaan ekosysteemipalveluiden näkökulmasta. Tuotantopalveluista käsitellään viljelymaata ja metsiä, kulttuuripalveluista erilaisia virkistyksen ja hyvinvoinnin edistämisen palveluita. Tuki- ja säätelypalveluihin kuuluva hulevesien hallinta on erillisenä työnä. Kaavoissa varatun viheralueverkoston lisäksi tarkastellaan myös tonttimaan kasvullisten alueiden merkitystä viherrakenteen osana. Viherrakenneselvitys palvelee muun muassa Vantaan maankäytön tehostamisen selvitystä. Uudenmaan liiton seuraavan, viherrakenteeseen ja suojeluun painottuvan vaihemaakuntakaavan yhteydessä tehdään kaksi aihepiiriin liittyvää selvitystä, joita Vantaan työ sekä hyödyttää että hyödyntää. Vantaan viherrakennetyö palvelee myös muita seudullisia maankäyttöselvityksiä.
(Anne Mäkynen)

Kestävä ja kokonaisvaltainen hulevesien hallinta

Viherrakenneselvityksen rinnalla tehdään yleiskaavatasoinen tarkastelu hulevesien hallinnasta ja purojen kantokyvystä maankäytön yhteensovittamiseksi. (Paula Kankkunen)

Ilmastovaikutusten arvionnin työkalut

Vantaan kaupunki on mukana Kaupunkien ja kuntien aluetasoiset ekolaskurit – KEKO –projektissa yhdessä 16 muun kaupungin kanssa. Projektissa luodaan alueellisen ekotehokkuuden arviointityökalu yhdyskuntasuunnitteluun. Kehittämisestä vastaavat SYKE, Aalto-yliopisto ja VTT. Kevään aikana työkalua kokeillaan eri kaavatasoilla. Lisäksi otetaan käyttöön LOCO-hankkeessa (Low Carbon Neighbourhood Construction) kehitetty matalahiilisen aluerakentamiseen tukityökalu MALTTI. Molempia työkaluja hyödynnetään kaavojen ilmastovaikutusten arvioinnissa, joka on kirjattu yhdeksi MATOn ympäristöohjelman tavoitteeksi. (Paula Kankkunen)

Maankäytön toteuttamisen ohjelmointi

Maankäytön toteuttamisen ohjelmoinnissa jatketaan maankäytön tarkoituksenmukaista ja oikeanaikaista kehittämistä sekä selvitetään resurssien kohdentamisen tarpeet kehitettäville alueille. Maankäytön toteuttamisen ohjelmoinnin prosessia kehitetään kaupungin eri tulosalueiden välillä siten, että työnjako ja tiedonkulku paranee. Osana maankäytön toteuttamisen ohjelmointia käynnistyi syksyllä 2013 Y-tonttiselvitys. Työn tavoitteena on yhdessä eri toimialojen kanssa linjata nykyisten tonttien tulevaisuuden käyttöä sekä hahmottaa tarpeita ja mahdollisuuksia uusille tonteille. Syksyn 2013 aikana on muodostettu kokonaiskuva kaupungin Y-tonttikannasta sekä aloitettu yksityiskohtainen tonttien läpikäynti. Alkuvuodesta 2014 koostetaan yhteinen näkemys tonteista toimialojen käyttöön. (Mari Siivola, Sakari Jäppinen, Joni Heikkola)

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 46 §

Yleiskaavayksikön työohjelman kohteet

Numero	Nimi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
VANTAA													
	Joukkoliikennekaupunki								kala				
	Aviapoliksen kaavarunko					kala							
SEUTU													
	Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma										luonnos käsittelyyn		
	HLJ2015 (useita työryhmiä)										luonnos käsittelyyn		
	4. Vaihemaakuntakaava (useita työryhmiä)												
	Östersundomin yhteinen yleiskaava								kala				
SELVITYKSET													
	Vantaan viherrakenne												
	Kestävä ja kokonaisvaltainen hulevesien hallinta												
	Ilmastovaikutusten arvioinnin työkalut												
	Maankäytön toteuttamisen ohjelmointi	jatkuvaa											
	MTO / Y-tonttiselvitys				kala								

Länsi-Vantaan asemakaavayksikkö (aluearkkitehti Timo Kallaluoto)

Kehittämisen haasteet

Myyrmäki ja Martinlaakso ovat kehittymässä monipuolisiksi kaupunkikeskuksiksi rautatieasemien ympärille. Myyrmäessä on vireillä keskustan kehittäminen, joka sisältää kauppakeskuksen laajennuksen, asuntorakentamista ja uuden Paalutorin rakentamisen. Martinlaaksossa kehitetään Martinkeskuksen ja Laajavuoren koulun tontteja. Molemmissa kaupunginosissa on runsaasti täydennysrakentamisen mahdollisuuksia Kehärataan liittyen. Tämä tarjoaa asumismahdollisuuksia, tuo alueelle uusia asukkaita ja monipuolistaa väestörakennetta.

Pientaloalueilla pyritään hyödyntämään potentiaalia täydennysrakentamiseen. Merkittävimmät pientalokaavat on laadittavana Koivurinteelle ja Ylästöön.

Alueellinen kehittäminen

Espoon, Helsingin ja Vantaan seudullinen Kuninkaankolmio-projekti on päättynyt. Kolmen kaupungin kohtaamispaikan yhteinen kehittäminen jatkuu normaalina viranomaisyhteistyönä. Parhaillaan tutkitaan, mitä toimenpiteitä katuverkkoon tarvitaan, jos Kehä II jää pitkäksi aikaa rakentamatta.

Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeisiä periaatteita, joten täydennysrakentamisen mahdollisuuksia tutkitaan kaikissa kaupunginosissa. Samalla kaavoitetaan myös yleiskaavan mukaisia virkistys- ja luonnonsuojelualueita. Myös tieverkon parantamiseen liittyen on vireillä useita asemakaavoja.

Martinlaaksossa on vireillä alueellisen kehityskuvan laatiminen. Tavoitteena on laatia kehityskuva myös Myyrmäkeen.

Asuntotuotanto

Myyrmäessä on huomattava potentiaali uudelle asuntorakentamiselle. Myyrmäen keskustan kaavamuutos luo edellytykset kehittää Myyrmäen keskusta monipuolisemmaksi ja viihtyisämmäksi kaupunkikeskukseksi. Kehittämishankkeessa keskusta-asumista lisätään aivan kaupallisten palvelujen ytimeen. Myyrmannin kauppakeskus laajenee merkittävästi hankkeella, joka sisältää päivittäistavarakauppaa, erikoiskauppaa sekä keskusta-asumista kauppakeskuksen yhteyteen. Samalla Myyrmanni liittyy kauppakäytävällä Myyrmäkitaloon.

Keskustaan sijoittuu muutakin asuinrakentamista ja vanhustenpalvelukeskus. Keskustan lähiympäristöä kehitetään viihtyisäksi julkiseksi ulkotilaksi. Merkittäviä asuinkerrostalojen kaavoituskohteita on Myyrmäen keskustassa (20 500 k-m2), Raappavuorentien länsipuolella (35 000 k-m2) sekä Ajopuunpuistossa, Piipuistossa, Uomarinteellä, Norotiellä ja Eräkujalla. Myös Metropolia ammattikorkeakoulu laajentaa tilojaan keskustan tuntumassa (n. 16 000 k-m2). Loiskekujan kaava (20 000 k-m2) on tullut voimaan ja sen toteuttaminen voi alkaa.

Myös Martinlaaksossa on lukuisia vireillä olevia asemakaavahankkeita. Martinlaakson kehityskuvassa tutkitaan muun muassa keskusta-alueen kehittämistä, alueen imagoa, täydennysrakentamisen alueita, maisemaa, liikenneasioita ja ekologisuutta. Kehityskuva ohjaa uutta rakentamista viitteellisesti ja määrittää yleispiirteiset reunaehdot meneillään oleville ja tulevaisuudessa laadittavilla asemakaavamuutoksille. Kehitettäviä alueita ovat muun muassa Martinkeskuksen (n. 15 000 k-m2 asuinrakentamista ja liiketilaa), vanhan nuorisotalon sekä purettavan Laajavuoren koulun tontit (n. 12 000 k-m2 asuinrakentamista). Martinlaaksonpolkua ideoidaan asukkaiden omana ulko-olohuoneena ja virikkeellisenä kevyen liikenteen raittina ostarilta koululle.

Länsi-Vantaalla on laadittavana myös useita pientalokaavoja mm. Askistoon ja Ylästöön.

Hämeenkylän kartanoon liittyen suunnitellaan puukerrostalokorttelia Vanhankyläntien koillispuolelle.

Työpaikkarakentaminen

Vantaankosken asemalla on mahdollisuuksia työpaikkarakentamiselle. Alueella on osin jo voimaan tulleita asemakaavoja ja osin uuttakin kaavoitettavaa.

Petikossa ja Varistossa lisätään yritysten toimintamahdollisuuksia mm. sallimalla vähittäiskaupan suuryksiköjen rakentaminen. Tiilipojanlenkille kaavaillaan monipuolista toimitilaa pienyrityksille.

Metropolia ammattikorkeakoulun opiskelijamäärä ja rakennuksen volyymi on kaksinkertaistumassa.

Myllymäen koulutontin kaava muutetaan toimitilarakentamiselle sopivaksi.

Erityiskohteet

Kehä III:n ja Vihdintien asemakaavat ovat tulossa keväällä lautakunnan käsittelyyn. Kaavat sisältävät tiesuunnitelmien mukaiset tiealueet sekä virkistys- ja luonnonsuojelualueita. Samalla Askistoon kaavoitetaan uusia omakotitontteja.

Pähkinärinteen kaava sisältää pysäköintialueiden järjestelyä ja asuintontteja koskevia kaavamääräyksiä sekä Lammaspolulla sijaitsevan Y-tontin kaavamuutoksen.

Kaivokselan ja Rajatorpan kaavatyöt jatkuvat. Nekin sisältävät pysäköintijärjestelyjä ja alueen arkkitehtuurin määrittämistä kaavaan.

Kuva: Hämeenkylä, Vanhankyläntie 11 (Arkkitehtitoimisto HMV Oy)

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 46 §

Länsi-Vantaan asemakaavayksikön työohjelman kohteet 2014

Kartta: Länsi-Vantaa eteläosa

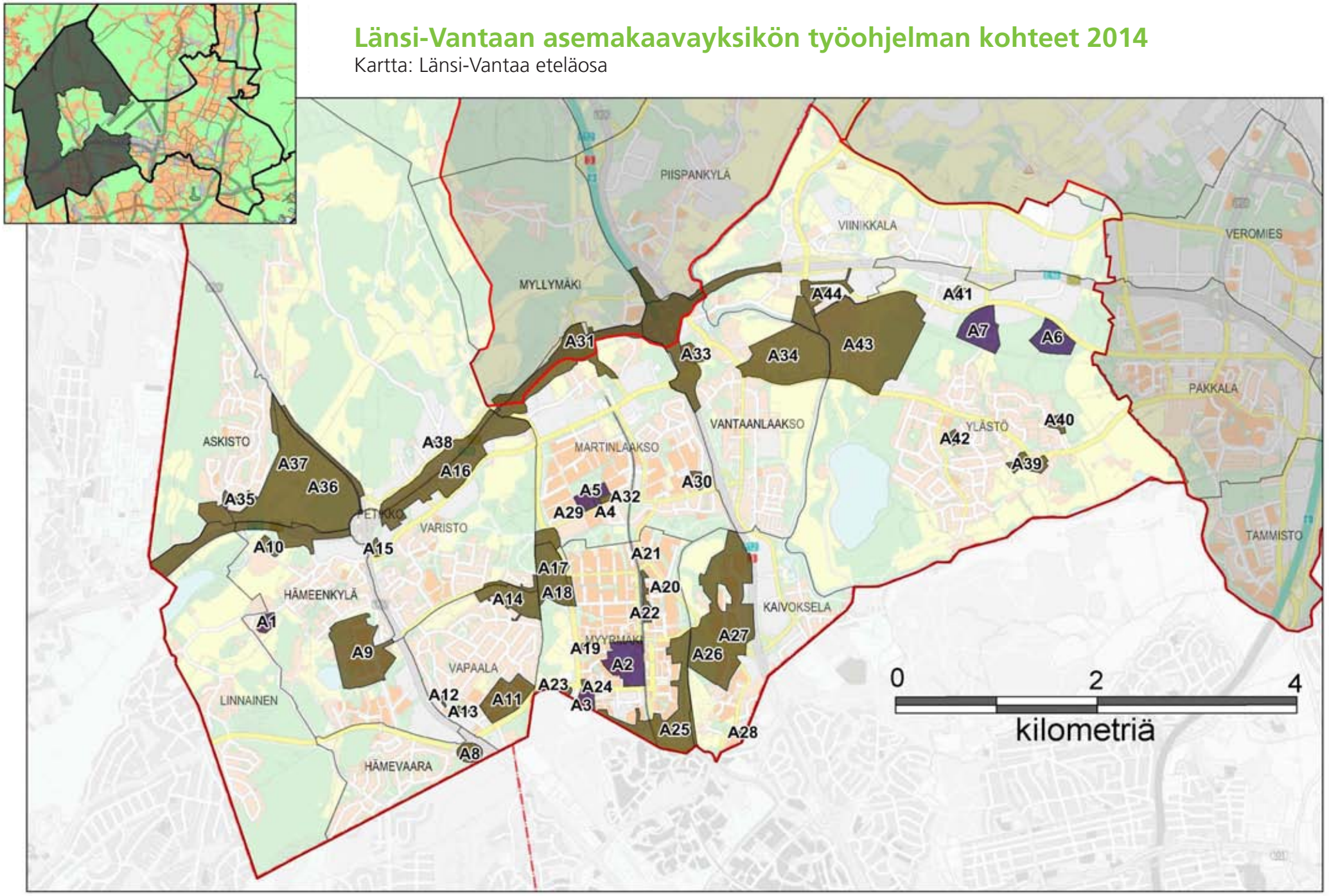

Kartta: Länsi-Vantaa pohjoisosa

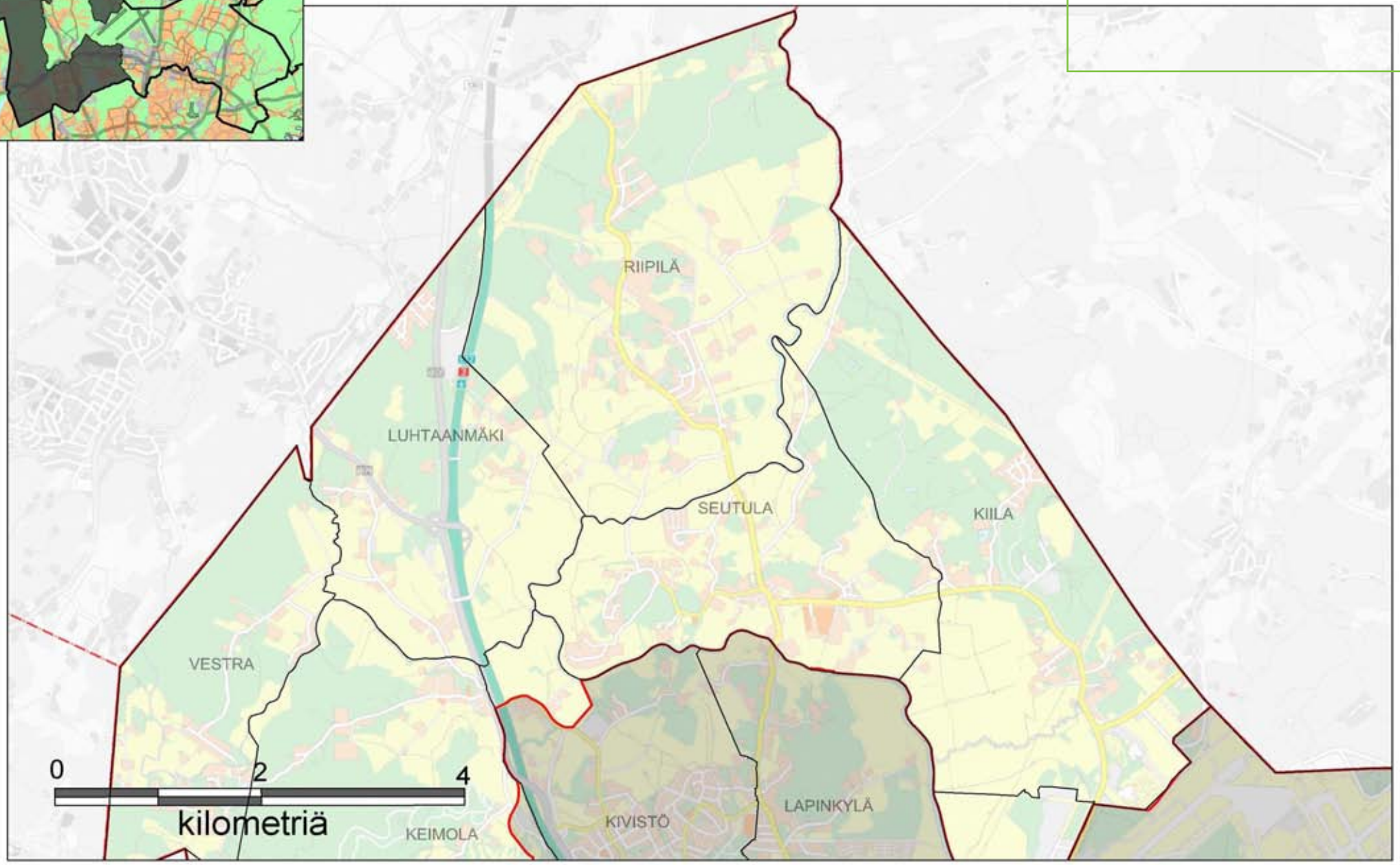

Kaava luokiteltu kiireelliseksi

nro	Kaupunginosa	Kaava-nro	Kaavan nimi	Kohde	Hakemuksen sisältö	Suunnittelija	Konsultit	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A1	Hämeenkylä	002220	Tuomelan koulutontti	Hämeenkylä 12000/1	Tuomelan koulutontti asumiseen	Kauhanen			o	—	—	—	—	—	k	>>	>>	>>	k
A2	Myyrmäki	001925	Myyrmäen keskusta	Myyrmäen keskusta, Myyrmannin laajennus, Prisma, asumista, vanhusten palvelukeskus ym.	Myyrmannin laajennus, asumista, vanhusten palvelukeskus ym.	Kallaluoto Muukka	Kaupunki / Citycon Oyj / Arkkitehtitoimisto Innovarch Oy, Ramboll, Granlund	>>	>>	>>	k	kh	kv						
A3	Myyrmäki	002195	Metropolia	Metropolian laajennus	Metropolian laajennus	Kallaluoto	Kaupunki / Metropolia ammattikorkeakoulu / Arkkit.tsto Tengboom, Ramboll	>>	>>	>>	k	kh	kv						
A4	Martinlaakso	002178	Martinkeskus	Martinkeskus, asumista ja liiketiloja	Asumista, päivittäistavarakauppa	Rajala	Martinlaakson liikekeskus Oy / Lujatalo / ArkOpen Oy	—	—	—	—	o	—	—	—	—	—	k	kh
A5	Martinlaakso	002031		Martinlaakso, Laajavuoren tontinluovutuskilpailu		Rajala Muukka													
A5	Martinlaakso	002031	Laajavuoren koulutontti	Laajavuoren koulutontti asumiseen, toteutuskilpailu	Asuinkerrostaloja ja päiväkoti	Rajala Muukka LKA	kaupunki / x / Arkkitehtitoimisto Petri Rouhiainen Oy, x	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	k	>>
A6	Ylästö	002149	Lumijälki	Lumijälki (Tulkintie 35-37), Tolkinkylän lumenvastaanottopaikka ym.	Lumen vastaanottopaikka ym.	Kuparinen	Kaupunki, SRV-Rakennus Oy / Ramboll Finland Oy	k	>>	>>	>>	k	kh	kv					
A7	Ylästö	402800	Tuupakka 8	Tuupakka 8, SLO:n laajennus ja	Yritysaluetta	Kuparinen	Kaupunki / Scania / -	kh	>>	>>	>>	k	kh	kv					
A8	Hämevaara	001901	Köysikuja 1	Köysikuja 1 ja Vihdintien liikennealue	Toimistotilaa, huomioidaan Kehä II:n tiealue ja katu	Kauhanen		—	—	—	—	o	—	—	—	—	—	—	k
A9	Hämeenkylä	001515	Pähkinärinne	Pähkinärinteen pysäköinti ym.	Pysäköintijärjestelyt, samalla Y-tontin muutos	Kallaluoto	Pähkinähoito Oy osakasyhtiöiden valtuuttamana / Viatek	k	>>	>>	>>	k	kh	>>	kv				
A10	Hämeenkylä	121300	Hämeenkylän kartano	Vanhankyläntie 11, toimistotontti asumiseen, puukerrostaloja (selvityksiä)	Asuinkerrostaloja	Olkkola Kauhanen NN	Varma / Arkkit.tsto HMV Oy	—	—	—	o	—	—	—	—	—	—	—	—
A11	Vapaala	002048	Raja-torppa	Rajatorpan pysäköinti; sisältää 002005, Rajatorpan ostoskeskus	Pysäköintijärjestelyt	Kallaluoto	Rajatorpan huolto Oy osakasyhtiöiden valtuuttamana, Rajatorpan ostoskeskus Oy / SCC Viatek, Arkkitehtitoimisto Juha Mutanen Oy	—	—	—	—	—	—	—	k	kh	>>	>>	>>

nro	Kaupunginosa	Kaava-nro	Kaavan nimi	Kohde	Hakemuksen sisältö	Suunnittelija	Konsultit	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A12	Vapaala	002120	Vapaalanti	Vapaalantie 10, omakotitontteja	Pientalotontteja	Kallaluoto	Kaupunki / -	—	—	—	—	—	—	—	—	—	k	>>	>>
A13	Vapaala	002201	Hämäläis-puisto	Hämäläispuisto, asuintalo	Asuintalo	Kallaluoto MHN	Kaupunki / -	—	k	>>	>>	>>	k	>>	kh	kv			
A14	Vapaala, Varisto	141100	Varisto 11	Varisto 11, Luhtitie ja Vapaalanpuisto	Luhtitie ja virkistysalue	Kallaluoto MHN	Kaupunki / -	—	—	—	—	—	—	—	—	—	k	>>	>>
A15	Varisto	002098	Sarkatie 4 ja 7	Sarkatie 4 ja 7, Vihdintien tiealue ym.	Vihdintien tiealue, kauppaa (ei hanketta)	Kallaluoto	Vantaan MacBread Oy, kaupunki / ELY-keskus / Finnmap Infra Oy	—	—	k	>>	>>	>>	>>	kh	kv			
A16	Varisto, Petikko	002030	Varisto ja Petikko	Varisto ja Petikko, Kehä III välillä Vihdintie - Raappavuori; sisältää 001889 Boknäs, 001856 Isku, 001554, 001555, 001556, 001675 Kaakelikaari	Kehä III:n tiealue ja vähittäiskaupan suuryksiköiden merkitseminen	Kuparinen	Kaupunki, Varisto Invest Oy, Boknäs Kiinteistöt Oy, Kaakelikaaren Paikoitus Oy / Finnmap Infra Oy	k	kh	kv									
A17	Myyrmäki	002049	Loisketie	Uomatien pohjois- ja Raappavuorentien länsipuolen asuinkortteli, Raappavuoret, Luhtitie,	Asuinkerrostaloja	Olkkola Muukka	Kaupunki / Lemminkäinen Oyj / Arkkitehtitoimisto Forma-Futura Oy	—	—	—	—	k	>>>	>>>					
A18	Myyrmäki	002156	Lainerinne ja Suistokuja	Uomatien etelä- ja Raappavuorentien länsipuoleiset asuinkorttelit, Lainerinne, Suistokuja,	Asuinkerrostaloja	Olkkola Muukka	Kaupunki / Lemminkäinen Oyj / Arkkitehtitoimisto Forma-Futura Oy	—	—	—	—	—	—	—					
A19	Myyrmäki	002170	Kivikirveenk	Kivikirveenkujan autopaikat	Pysäköintialueen	Kallaluoto	Kivikirveenkujan Autopaikat Oy / -	>>	>>	k	kh	kv							
A20	Myyrmäki	002197	Norokuja	Myyrmäki 15697/10	Myyrmäen huollon	Olkkola	Myyrmäen Huolto Oy / x	—	—	—	—	—	—	—	—	o	—	—	—
A21	Myyrmäki	002217	Eräkuja 2	Myyrmäki, Eräkuja 2	asuntorakentamista	Olkkola Kallaluoto	Ermari Oy / YIT / Arkkitehdit T Grönlu	o	—	—	k	kh	>>	>>	k	kh	kv		
A22	Myyrmäki	002230	Ojapuisto	Myyrmäki, Ojapuisto	asuntorakentamista	Kauhanen	Kaupunki			o	—	—	—	—	—	—	—	—	k
A23	Myyrmäki	002231	Ajopuun-puisto	Myyrmäki, Ajopuunpuisto	asuntorakentamista	Kauhanen	Kaupunki			o	—	—	—	—	—	—	—	kh	>>
A24	Myyrmäki	002232	Piipuisto	Myyrmäki, Piipuisto	puistoa asumiseen	Kauhanen	Kaupunki			o	—	—	—	—	—	—	k	>>	>>
A25	Myyrmäki, Kaivoksela	152300	Kehä II ym.	Kehä II:n Korutien liittymä, Honkasuontunneli, Kilterinmäenpuisto, Naapurinniitty,	Kehä II:n tiealue, korttelin laajennus ja asemakaavan	Kallaluoto Muukka	Kaupunki / ELY-keskus / Ramboll, Sito, A-konsultit	—	—	—	k	kh	>>	>>	>>	k	kh	kv	
A26	Kaivoksela	001721	Vanha Kaivoksela	Vanha Kaivoksela, asemakaavan ajantasaistaminen ja pysäköinti. Sisältää 001721 Kaivosvoudintie 2 ja		Kauhanen Muukka	Kaupunki, As.Oy Kaivosvouti / -	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	k
A27	Kaivoksela	001989	Kaivoksen ostoskeskus	Kaivokselan ostoskeskus, asumista ja liiketiloja		Rajala	Kaivospuhos Oy ja Koy Kaivoskaupat / Arkkitehtitoimisto CJN Oy	—	—	—	—	k	kh	>>	>>	>>	k	kh	kv
A28	Kaivoksela	002072	Laitilankuja 7	Laitilankuja 7, tarpeeton katualue liitetään tonttiin		Järvi	Yksityinen / -	—	—	—	k	>>	>>	>>	k	kh	kv		
A29	Martin-laakso	002159	Martinlaaksonpolku 3	Martinlaaksonpolku 3, vammaisten ja senioreiden asuminen	Vammaisten ja senioreiden	Rajala	Kaupunki / -	—	—	—	k	>>	>>	>>	k	kh	kv		
A30	Martinlaakso	002209	Kukintie 2	Kukintie 2, Kukinkuja 2	Kerrostaloja	Rajala	Sato Housing Oy / Arkk.tsto Vihinen & Kronlöf			o	—	—	—	—	k	kh	>>	>>	>>

nro	Kaupunginosa	Kaava-nro	Kaavan nimi	Kohde	Hakemuksen sisältö	Suunnittelija	Konsultit	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A31	Martin-laakso, Vantaan-laakso, Viinikkala	181000	Kehä III	Kehä III:n tiealue välillä Raappavuori - Tuupakka	Tiealue	Järvi	Kaupunki / Uudenmaan ELY-keskus / Ramboll Finland Oy	—	—	k	>>	>>	>>	>>	k	kh	kv		
A32	17.Martin-laa	002085	Martin-keskus	Martinlaakso 17568/1				—	—	—	—	o	—	—	—	—	—	k	kh
A33	Vantaanlaal	002222	Myllymäen koulutontin	Vantaanlaakso 18107/1 ja 2 sekä 18022	Myllymäen koulutontti sekä LPA-alue			—	—	—	—	k	>>	>>	>>	k	kh	kv	
A34	Vantaanlaakso	181100	Stenbacka ja Smeds	Vantaanlaakso 11, Stenbacka ja Smeds (ent. 001943) sekä Ylästöntie	Omakotitaloja ja Ylästöntien katualue	Kallaluoto	Yksityiset / Arkkitehtitoimisto Matti Iiramo	o	—	k	kh	>>	>>	>>	k	kh	kv		
A35	Askisto	002112		Askinpuistikon omakotitontit				—	k	>>	>>	>>	k	>>	kh	kv			
A36	Askisto	200400	Askisto 3	Askisto 3, Kehä III:n tiealue ja Uudenkyläntien ympäristö. Sisältää 001496, neljä omakotitaloa (y)	Omakotitaloja, Kehä III:n tiealue ym.	Kallaluoto Muukka	Kaupunki, yksityiset / Uudenmaan ELY-keskus / Finnmap Infra Oy	o	—	k	kh	>>	>>	>>	k	kh	kv		
A37	Askisto, Petikko	200500	Askisto 5	Askisto 5, Pikkujärvi ja Kakolanmäki sekä Vihdintie välillä Kehä III - Askiston liittymä, Lehtokujan	Tie- ja luonnonsuojelualueet, omakotitontteja	Kallaluoto Muukka	Kaupunki, Uudenmaan ELY-keskus	o	—	k	kh	>>	>>	>>	k	kh	kv		
A38	Petikko	002154	Tiilitie 4	Tiilitie 4, varaston laajennus	Varaston laajennus	Kallaluoto	Koy Vantaan Tiilitie 4 / Arkkitehtitoimisto Hanna Routa	kv											
A39	Ylästö	402100	Ylästö 7	Ylästö 7, Ylästöntien eteläpuolen asuinalue Isonmännyntien molemmin puolin	Pientaloasumista ja ostoskeskus	Kallaluoto LKA	YIT-Rakennus Oy, yksityiset / -	—	—	—	—	k	kh	>>	>>	>>	k	kh	kv
A40	Ylästö	002127	Kuukusen-tie	Kuukusentie, Kuukusenkuja, omakotitontteja Peltovuorentien	Omakotitontteja	Kallaluoto	Kaupunki / -	—	—	—	k	>>	>>	>>	k	kh	kv		
A41	Ylästö	002212	Linkokuja	Ylästö 40105/3,6	Tontin laajennus	Kuparinen		—	—	k	kh	>>	>>	>>	k	kh	kv		
A42	Ylästö	002213	Ahokuja	Ylästö 40055	Tonttien laajennus	Järvi				o	—	—	—	—	—	k	kh	>>	>>
A43	Ylästö, Viinikkala	400700	Voutila	Voutilan kylä	Alueen suojelu ja vähäinen	Kauhanen	Kaupunki / -	—	—	—	—	—	—	—	—	o	—	—	k
A44	Viinikkala	002052	Hommaksentie	Hommaksentien katkaisu ja Tuupakanpuisto, sisältää 001562	Liikennejärjestelyt	Järvi	Kaupunki / -	—	—	—	—	—	—	—	—	o	—	—	k

o MRL 62 § mukainen tiedottaminen, sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma, jossa mahdolliset yleisötilaisuudet
kh kaupunginhallitus
kv kaupunginvaltuusto
---- laadinta
>>> nähtävillä ja lausunnoilla
(k) Kaupungin hakema kaavamuutos.
(y) Yksityisen hakema kaavamuutos.

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 46 §

Kivistön asemakaavayksikkö (kaavoituspäällikkö Lea Varpanen)

Kehittämisen haasteet

Kivistöön kasvaa uusi kaupunkikeskus ja Vehkalaan seudullisesti merkittävä työpaikka-alue. Ne tulevat mahdollisiksi, kun kehärata aloittaa toimintansa kesällä 2015. Alueet toteutuvat vaiheittain ja se edellyttää tiivistä kaupungin ja yksityisen sektorin välistä yhteistyötä.

Kivistö edustaa uutta ja kestävää kaupunkisuunnittelua. Ensimmäiset merkit sen toteutumisesta näkyvät jo nyt. Kuluvana vuonna 2014 käynnistyy asuntorakentaminen sekä Aurinkokiven julkisen palvelurakennuksen (alaasteen koulutilat, päiväkoti, lastenneuvola, jne.) toteuttaminen. Kivistön keskustasta tulee tavoitteiden mukaan Euroopan kaunein kauppakaupunki: sille rakennetaan vahva identiteetti, joka tukee koko seudun kehittämistä. Nykyinen Kivistön pientaloalue kasvaa uuden keskustan kupeessa ja niiden rajapintojen suunnittelussa etsitään uusia näkemyksiä.

Vantaan Asuntomessujen 2015 rakentaminen alkaa keväällä 2014keskustan koillisosassa.

”Euroopan kaunein kauppakaupunki”

Kuva: Kaupunkikeskus (Skanska, Cederqvist & Jäntti Arkkitehdit Oy)

Uuden keskustan merkittävimpiä haasteita on turvata oikea-aikaisesti yksityisiä ja julkisia palveluita uusille ja nykyisille asukkaille: Kivistön kaupunkikeskuksen suunnittelu etenee kaavatyön tiiviin aikataulun mukaisesti hallinnolliseen käsittelyyn syksyllä 2014. Vahvan identiteetin muodostaminen kaupunkikeskukselle on edellytys hankkeen onnistumiselle.

Vehkalan työpaikka-alueesta tulee vehreä ja vihreä. Se houkuttelee yrityksiä, jotka arvostavat hyviä joukkoliikenneyhteyksiä, luonnonläheisyyttä ja jotka pitävät huolta omista työntekijöistään.

Myös nykyisen pientaloasutuksen kehittäminen Kivistön uuden urbaanin kaupunginosatasoisen keskustan ohella sekä niiden välisten rajapintojen yhteensovittaminen on oma painopistealueensa.

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 46 §

Alueellinen kehittäminen

Kivistöä toteutetaan laajana yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyönä. Keskustaan on valittu kilpailuttamismenettelyllä useita toteuttajia, jonka lisäksi Keimolanmäen ensimmäisen vaiheen toteuttajakumppanit ovat käynnistäneet rakennussuunnittelun. Vehkalan työpaikka-alueen toteuttamiseen valitaan yhteistyökumppaneita kilpailuttamismenettelyllä, ensivaiheessa aseman läheisyydessä. Kivistön kaupunkikeskukseen valittiin kilpailuttamismenettelyllä toteuttajat keväällä 2013, ja heidän kanssaan luodaan edellytykset mm. kauppakeskuksen, palveluiden, erikoiskaupan sekä linja-autoterminaalin ja kirjasto-nuorisotilan sisältävälle palveluiden kokonaisuudelle, joka liittyy luontevasti Kivistön Colosseumin tulevaan maamerkkiin. Kestävän kehityksen mahdollisuuksista kootaan OnePlanet –henkinen ratkaisu myös sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävälle ratkaisulle.

Asuntotuotanto ”elinkaariasumisen neljä vuodenaikaa: lapsuus, nuoruus, aikuisuus, vanhuus”.

Kivistössä on erinomaiset valmiudet asuntotuotannolle: asemakaavalliset varannot sisältävät n. 200 000 ka-m2 eri tyyppistä asumista, erilaisille ihmisille, eri elämän tilanteissa. Varanto voi kasvaa vuonna 2014 tavoiteaikataulujen mukaan n. 170 000 ka-m2:llä (Keskusta-asuminen 2, 4 ja 5, Kivistön koulun ympäristö).

Työpaikkarakentaminen ”työpaikkoja isoille ja pienille, kansalliselle ja kansainväliselle näköalapaikalle”

Vehkalan laajan työpaikka-alueen merkittävyys - koko pääkaupunkiseudunkin näkökulmasta – on huomioitu Vantaan elinkeino-ohjelmassa. Uuden, monipuolisesti kestävän kehityksen mukaisia toimintoja ja toteutusmahdollisuuksia tarjoava yritysalue sijoittuu edullisesti liikenteen solmukohtaan: Kehä 3:n perusparannuksen myötä uusi eritasoliittymä on jo avattu, Vehkalan asema avataan v. 2015. Alueen suunnittelussa keskeistä on yhdistää viereisen Petikon laajat virkistysalueet työpaikkatoimintoihin.

Vehkalan ensimmäinen asemakaava sisältää n. 85 000 k-m2 erilaista työpaikkarakentamista. Kaupunki aloittaa alueella maastotyöt v. 2014 ja ”vihreän, vehreän Vehkalan” aluemarkkinointi käynnistyy imagon vahvistamiseksi.

Erityiskohteet ”kulttuuri puhaltaa kaupungin elämään”

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 46 §

Kivistön vision vahva tekijä, Taide konkretisoituu eri ilmenemismuodoissaan kumppanuusmenettelyn näkyvänä todisteena: Kehärata-projekti, Vantaan kaupunki, yksityiset rakentajat, konsultit, taiteilijat, Vantaan Energia ja Taiteilijaseura tuovat jokainen oman osaamisensa esiin. Keimolan entisen valvontatornin muuttaminen valoteokseksi etenee suunnitelmallisesti, keskustan asuinkortteleiden Taiteen konsepti valmistuu ja toteutus alkaa, Kehäradan betonikaukalon graafisen betonin elementit asennetaan ratakuiluun, Katugallerian työt valitaan Vantaan Taiteilijaseuran kanssa yhteistyössä, jne.

Kuva: Loftasumista Ruusukvartsinkadun varrella. (Arkkitehtitoimisto Juha Mutanen Oy)

Kivistön asemakaavayksikön työohjelman kohteet 2014

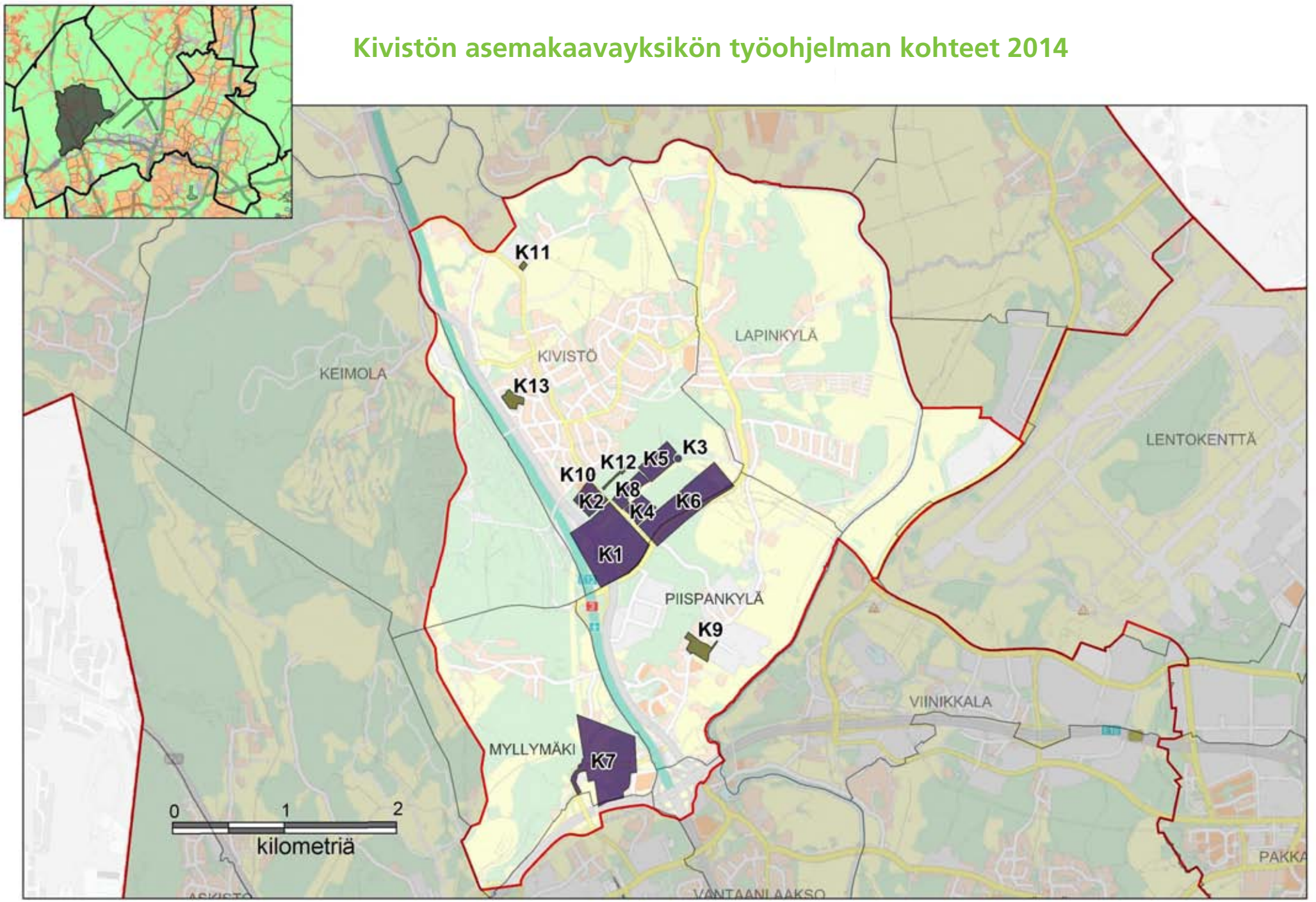

nro	Kaupunginosa	Kaavanro	Kaavan nimi	Kohde	Hakemuksen sisältö	Suunnittelija	Konsultit	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
K1	Kivisto	230800	Kiviston Kaupunkikeskus 1	Kaupunkikeskus 1: Kehäradan eteläpuolinen osa Colosseumia, alueet vt 3:lta VN:n tielle (sisältää entisen kaavatyön 230700), kauppakeskus ja hyperit, liike-, palvelut-, asuin- ja palvelutilat, linja-autoterminaali		Tiira, Röstimäki	kaupungin toteuttajakumppanit NCC ja Skanska (Arkkitehdit Tikka ja Jäntti) sekä Hok-Elanto ja Kesko (Arkkitehti Hakamäki) / -/Kehärataprojekti	---	---	---	---	---	---	---	---	k	kh		
K2	Kivisto	231600	Kiviston koulun ympäristö	Asumista ja päiväkoti nykyisen koulun paikalle		Röstimäki	Arkkitehdit Harris-Kjisik	---	---	---	---	k	kh	---	---	k	kh	kv	
K4	Kivisto	231800	Kiviston Keskusta-asuminen 5	Asumista Kehäradan ja Safiiriaukion eteläpuolelle, ns. Herkules -korttelit, odottaa tontinvarauksia		Kujala	rakentajakumppani Lujatalo, konsultti L-Arkkitehdit	---	o	---	---	---	---	---	---	k	kh	---	
K5	Kivisto	231900	Kiviston Keskusta-asuminen 6	Asumista Kehäradan ja pääkadun väliselle alueelle		Kujala		---	o	---	---								
K6	Kivisto	232000	Kiviston Keskusta-asuminen 7	Tikkurilantien siirto etelään, asumista, työpaikkatontteja, jne.		Varpanen			0	---	---								
K7	Myllymäki	250900	Vehkalan 1. työpaikka-alue	Vehkalan aseman ympäristöön, Kehä 3:n pohjoispuolelle ja vt 3:n länsipuolelle monipuolinen työpaikka-alue		Röstimäki	A-Insinöörit	---	---	k	kh	kv							
K8	Kivisto	231300	Kiviston (ent. Marja-Vantaan) keskusta-asuminen 2	Kehäradan pohjoissivusta, asumista ja rautatiealueen kattaminen Safiiriaukiolla		Tiira	kaupungin rakentajakumppanit YIT ja Skanska (Arkkitehdit Viherkoski ja Oiva) / Kehärataprojekti	k	kh	kv									

Kaava luokiteltu kiireelliseksi

nro	Kaupunginosa	Kaavanro	Kaavan nimi	Kohde	Hakemuksen sisältö	Suunnittelija	Konsultit	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
K9	Piispankylä	211500		Työpaikkatontin laajentaminen puistoon, lisää puistoa, KHO harkitsee, antaako valitusluvan		Zukale													
K10	Kivisto	001927		Vanhan Nurmijärventien varsi, lisää rakennusoikeutta AO-tontille	tonttitehokkuuden nosto e=0,25:een	Zukale													
K11	Kivisto	002199	Kylänpääntie 2	Kylänpääntie 2, rakennussuojelukysymyksiä	Suojelukysymyksiä sisältävän AO-tontin asemakaava	Tiira		k	kh	>>>	>>>	k	kh	kv					
K12	Kivisto	002221	Jaspiskuja	osa Jaspiskujan katualuetta	katualueen muuttaminen pihakaduksi sekä jalan- kulku- ja polkupyöräilyn sallivaksi	Zukale		o	----	k	kh	>>>							
K13	Kivisto	002216		kortteli 23006	puistoalueen liittäminen tonttiin	Zukale		o	----	----	k	>>>	k	kh	kv				
				Keskusta-asuminen 1 ja 2, Taiteen konsepti		Kujala													
				Keskusta-asuminen 2, rakentamisohje		Tiira													

o MRL 62 § mukainen tiedottaminen, sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma, jossa mahdolliset yleisötilaisuudet
kh kaupunginhallitus
kv kaupunginvaltuusto
---- laadinta
>>> nähtävillä ja lausunnoilla
(k) Kaupungin hakema kaavamuutos.

Keski-Vantaan asemakaavayksikkö (aluearkkitehti Asta Tirkkonen)

Kehittämisen haasteet

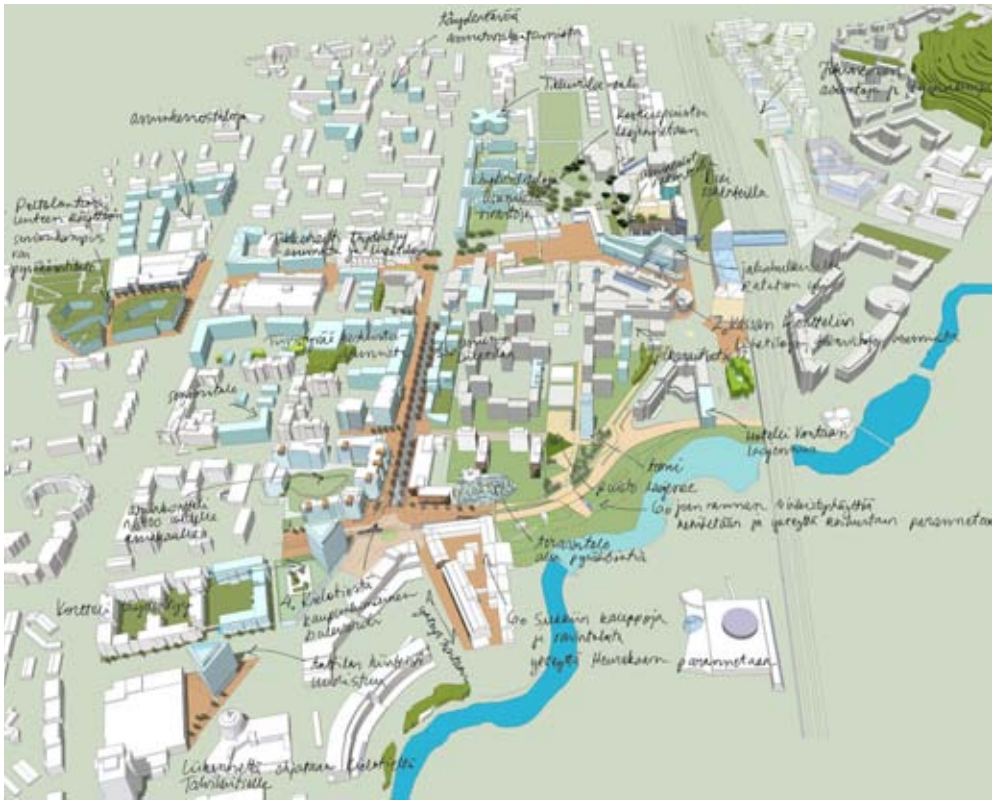

Tikkurilan keskusta on Vantaan hallinnollinen keskus ja Suomen toiseksi vilkkain rautatieasema. Se muuttuu ja kasvaa silmissä: matkakeskus Dixi valmistuu vuonna 2014 ja uudet kerrostalot tarjoavat mahdollisuuksia kaupunkimaiseen asumiseen sadoille uusille asukkaille. Kaupungintalon ympäristö ja Tikkurilan uusi tori valmistuvat 2014. Kehäradan valmistuminen 2015 parantaa Tikkurilan saavutettavuutta ja liittää sen entistä paremmin pääkaupunkiseutuun, lentoasemaan, Aviapolikseen ja muuhun Länsi-Vantaaseen.

Aviapolis on koko Suomen mahdollisuus. Siitä tulee aidosti kansainvälinen, tulevaisuuden kaupunki, jossa työ ja asuminen sekä paikallisuus ja kansainvälisyys liittyvät toisiinsa. Kehärata lisää alueen saavutettavuutta ja tekee siitä houkuttelevan ja kiinnostavan. Aluetta kehitetään, suunnitellaan ja rakennetaan yhteistyössä kaupungin, yrittäjien, maanomistajien ja asukkaiden kanssa. Veromiehen alue on asetettu rakennuskieltoon asemakaavan tarkistamista varten vuoden 2015 loppuun. Alueen kaavarunkotyö käynnistyy keväällä 2014.

Kehä III:n ja Lentoasemantien liittymien parantaminen vaikuttaa tulevaisuudessa niitä ympäröivien alueiden suunnitteluun. Saavutettavuuden paraneminen lisää Kehä III:n pohjoisreunan tonttien houkuttelevuutta.

Alueellinen kehittäminen

Tikkurilan alueella tehdään kaavarunkotyötä. Työ on käynnistynyt 2013 ja kaavarunko asetetaan nähtäville vuoden 2014 keväällä. Kaavarunkotyössä laaditaan periaatteet alueen maankäytön tehostamiselle, pysäköinnin ja liikenteen järjestelyille sekä keskustan kaupalliselle kehittämiselle.

Aviapolisalueen kehittämistyö jatkuu Lentoasemakiinteistöjen kanssa. Kärkihankkeena alueella on Aviapolisaseman eteläistä ulostuloa ympäröivän korttelin asemakaavoittaminen.Kaupunkisuunnittelu jatkaa edelleen yhteistyötä myös Aviapolis-kehitysryhmän kanssa.

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 46 §

Asuntotuotanto

Asuntotuotanto keskittyy erityisesti keskusta-alueille sekä yleiskaavan täydennysrakentamisalueille.

Tikkurilassa on lähivuosina keskustan kaavahankkeissa syntymässä n. 61 000 k-m2 asuntorakentamista, josta n. 10 000 k-m2 on senioriasumista. Hiekkaharjuun tulee Taukopuistoon kaupungin omistamalle maalle n. 5000 k-m2 asuntoja. Lisäksi asuntohankkeita on käynnissä Viertolassa ja käynnistymässä Aerolan ympärillä. Osa Aviapolisaseman ympäristöstä varataan asuntorakentamiseen. Osa asuntohankkeista sisältää varauksia erityisryhmien asumiselle.

Työpaikkarakentaminen

Veromiehen ja Aviapoliksen työpaikka-alueet alueet ovat valtakunnallisesti merkittävä työpaikkakeskittymä joka tavoittelee lisää myös kansainvälistä merkittävyyttä. Myös työpaikkarakentamisessa tavoitellaan kiinnostavuutta, monipuolisuutta, laadukasta ympäristöä sekä hyvää saavutettavuutta. Hyvä näkyvyys ja sijainti Kehä II:n ja Lentoasemantien varressa houkuttelee alueelle toimijoita.

Tavoitteena on myös monipuolistaa Koivuhaan työpaikkatarjontaa.

Erityiskohteet

Tikkurilan jokirannan ympäristön suunnittelu aloitetaan yhteistyössä ympäröivien maanomistajien kanssa. Tavoitteena on luoda edellytykset Keravanjoen rantavyöhykkeiden kehittämiseksi kaupunkilaisten olohuoneeksi ja kehittää toimintoja ympäröivissä kiinteistöissä.

Backaksen kartanoalueen asemakaavoitustyö jatkuu. Alueen toimintoja kehitetään ympäristöä kunnioittavalla lisärakentamisella. Kulttuurihistoriallisesti arvokas ympäristö suojellaan. Kartanon sijainti valtakunnallisesti arvokkaassa kulttuurihistoriallisessa maisemassa asettaa rakentamiselle ja toiminnalle rajat, mutta luo myös mahdollisuuksia arvokkaan ympäristön hyödyntämiselle alueen kehittämisessä.

Pakkalassa käynnistyy selvitystyö Lustikullan toimistokorttelin muuttamiseksi asumiseen. Alue liittyy kiinteästi Ylästöntien eteläpuoliseen Backaksen kartanon alueeseen.

Keski-Vantaan asemakaavayksikön työohjelman kohteet 2014

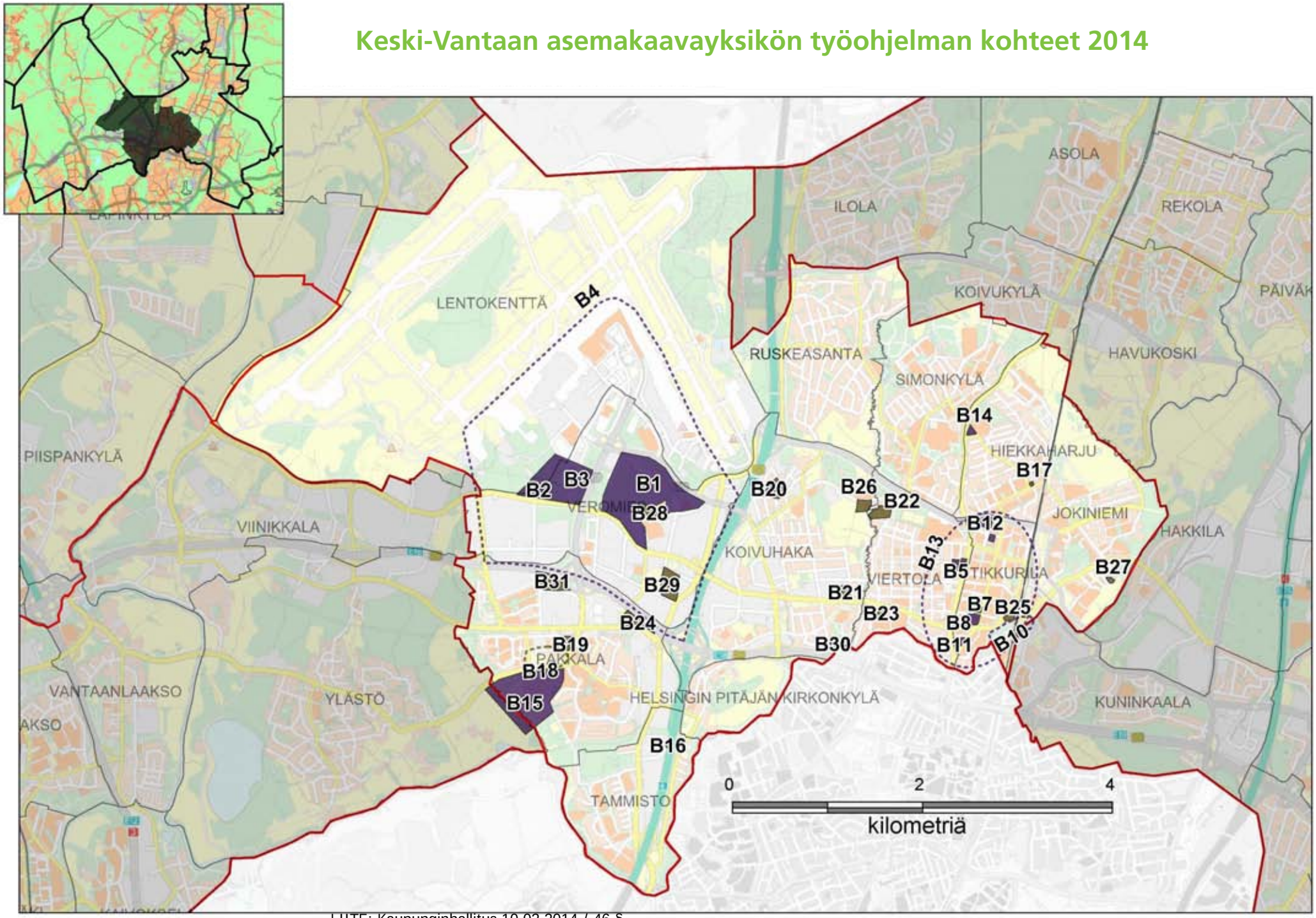

nro	Kaupun-ginosa	Kaavanro	Kaavan nimi	Kohde	Suunnittelija	Konsultit	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
B1	Veromies	002150	Aerolan asuinalue	Korttelit 52307, 52103 ja lentokenttäaluetta / Aerolan asuinalue	Häsänen, Muukka	Arkk.tsto Heikkinen-Komonen Oy, Mais.ark. Byman-Ruokonen	k											
B2	Veromies	002151	Aviapolis-aseman aloituskortteli	Aviapolis-aseman ympäristö, lentokenttäaluetta,	Ölander, Häsänen,	Ark.tsto Helamaa&Pulkkinen, Innovarch Oy	s	k										
B3	Veromies	002192	Aviapolis-aseman kaavarunko	Aviapolis-aseman ympäristö, kaavarunko,	Ölander, Häsänen, Tirkkonen, Muukka	Ark.tsto HelsinkiZürich, Sito Oy		k										
B4	Veromies	052200	Veromiehen kaavarunko	Veromiehen kehityssuunta	Häsänen, Siivola,		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B5	Viertola	002147	Kultarikontie 5-7	Osa korttelia 63172, Kultarikontie 5-7	Ölander	Ark. tsto. Jukka Turtiainen	?											
B6	Viertola	002174	Pajunotko	Kortteli 6317/2, Pajunotko	Ölander	Ark.tsto HMV Oy	?											
B7	Tikkurila	002142	Kielotien seniorit	Osa korttelia 61110, Kielotien senioriasuminen	Kotilainen, Muukka/	Ark. tsto Ilkka Laitinen, Trafix Oy		k	kh	kv								
B8	Tikkurila	002110 002169 (002183)	Kielotie 2-6	Osa korttelia 61107, Kielotie 2-6	Niva, Muukka	Arkkitehtitoimisto HMV, Trafix Oy?	kh	>>>	>>>									
B9	Tikkurila	002224	Orvokkirinne 4, vuokra-asuntoja	kortteli 61300/1	Kotilainen		o											
B10	Tikkurila		Tikkurilan jokirannan kehittämis-suunnitelma						-	-	-	-	-	-	-	-		
B11	Tikkurila	002228		Kortteli 61103/7	Niva													
B12	Tikkurila	002229		osa korttelia 61305	Koskinen, Kotilainen													
B13	Tikkurila	062600	Tikkurilan kaavarunko	Tikkurilan kaavarunko	Niva, Kotilainen, Koskinen, Muukka, Tirkkonen				k	>>>	>>>							
B14	Hiekka-harju	002164	Taukopuisto	Taukopuisto	Niva, Koskinen			k	>>>									
B15	Pakkala	511800	Backaksen kartano	Backaksen kartano	Kotilainen, Häsänen		-	-	-	-	-	-	-					
B16	Tammisto	002215	Tammiston irtaimistovarasto	kortteli 50001/14	Vanhala	Arkkitehtiruutu		s	k	kh								

nro	Kaupun-ginosa	Kaavanro	Kaavan nimi	Kohde	Suunnittelija	Konsultit	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
B1,	Veromies	002150	Aerolan asuinalue	Korttelit 52307, 52103 ja lentokenttäaluetta /	Häsänen,	Arkk.tsto Heikkinen-Komonen Oy, Mais.ark.												
	mäkkä-harju	002229	Talokuja 1, Asuinkerrostalo	korttelit 00012/2	Kotilainen			o			s	k, kh		>>>				
B18	Pakkala		Lustikullan asumisen yleissuunnitelma												-	-	-	-
B19	Pakkala	002124	lentoasemantie-Elannontie	Pakkala, kortteli 51204 tontti 4 sekä puistoalue, A	Häsänen	Ark.tsto Forma-Futura Oy, FCG, WSP												
B20	Koivuhaka	002093	Koivuhaanpuiston yritysalue	Kortteli 68105 sekä puistoalue	Kuparinen		kv											
B21	Koivu-haka	002166	Koivuhaan pientalot	Osa korttelia 68161,	Niva, Vanhala, Muukka			s	k	kh	>>>	>>>						
B22	Viertola	002152	Klökars	Osa korttelia 63195 ja puistoalue, Klökars	Niva	Ark.tsto Anttila-Rusanen, Ark.tsto L&M Sievänen Oy, Sito Oy			s	k	kh	>>>						
B23	Viertola	002136	Osmankäämintie 5-7	Osa korttelia 63105, Osmankäämintie 5-7	Ólander	Ark.tsto. Iiro Toivonen		k	kh	kv								
B24	Pakkala	002194	Hotelli Flamingo	Flamingon laajennus	Niva	Haroma & partners		s	k	kh	>>>	>>>						
B25	Tikkurila	002190	Hotelli Vantaa	Kortteli 61113, Hotellin laajennus	Niva	Hotelli Vantaa laajenee	s	k	kh	>>>	>>>							
B26	Koivu-haka	002193	Koisoniitty	Asunnottomien asuntoja	Kotilainen					k	kh	>>>						
B27	Jokiniemi	002200	Assistenttien talo	Metsänhoitajankuja 6,	Niva, Koskinen	Doventus Oy		s	k	kh	>>>							
B28	Veromies	002191	Aerola/ VVO	Kortteli 52306/ 10, Aerola /VVO	Niva	Arktsto Jarmo Pulkkinen			o	-	-	-	-					
B29	Veromies	002210	Aviator	kortteli 52303	Niva					o								
B30	Koivu-haka	001536	(Uusitie 12 ja 15)	Kortteli 68153 (1:1529), liitetään hakemukseen 002211	Vanhala, Kuparinen													
B31	Pakkala	002177		kortteli 51207/45														

o MRL 62 § mukainen tiedottaminen, sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma, jossa mahdolliset yleisötilaisuudet
kh kaupunginhallitus
kv kaupunginvaltuusto
---- laadinta
>>> nähtävillä ja lausunnoilla
(k) Kaupungin hakema kaavamuutos.
(y) Yksityisen hakema kaavamuutos.

Itä-Vantaan asemakaavayksikkö (aluearkkitehti Vesa Karisalo)

Kehittämisen haasteet

Itä-Vantaa kasvaa kolmen merkittävän asemanseudun, Korson, Koivukylän ja Hakunilan ympärillä. Keskuksia kehitetään omaleimaisina ja monipuolisina kaupunkiympäristöinä. Niissä turvataan monipuolinen ja jatkuva asuntotuotanto, palvelut, joukkoliikenneyhteydet ja yhteydet viheralueille. Erityisesti vahvistetaan Hakunilan alueen asuntotuotannon käynnistämistä ympäristöministeriön asuntoalueohjelman kohdealueena. Kaikkiin keskuksiin tehdään kehittämissuunnitelmat (profiilit).

Östersundomin kasvusuunta liitetään Vantaan rakenteeseen. Varikkotoiminnan toimintaedellytyksistä huolehditaan.

Alueellinen kehittäminen

Koivukylän keskustaa kehitetään keskustasuunnitelma 2009:n mukaisesti. Keskustaan suunnitellaan mm. uutta kaupan ja palvelun tilaa (27 000 k-m^2), joka liittyy saumattomasti Hakopolun liikekiinteistöön ja rautatieasemaan.

Korsossa valmistellaan keskustakilpailua, jolla haetaan toteutettavia ratkaisuja kehittyvälle keskukselle. Korso on omaleimainen kylänsä, jonka yhteisöllisyys pitää näkyä kaupunkikuvassakin.

Hakunilan uuden keskustan pohjoisen asuntoalueen suunnittelu on käynnissä. Keskustan kokonaissuunnitelman päivitystyö käynnistyy kun linja-autovarikkokysymys on ratkaistu.

Hevoshaantien varrella käynnistyy asemakaavan muutos Kormuniitty valtuuston päätösten mukaisesti. Siinä tutkitaan asuinkortteleita entiselle julkisen rakentamisen korttelialueelle.

Helsingin ja Vantaan seurakuntayhtymät ovat yksi merkittävä maanomistaja Koivukylän alueella, ja heidän kanssaan kehitetään Leinelän, Lipstikan, Rekolanmäen ja Elmo-urheilupuiston alueita.

Kaupunkisuunnittelu jatkaa Hakkilan alueen kehittämistä ja yhteistyötään Vantaan Akselin kehitysryhmässä.

Asuntotuotanto

Asuntotuotantoa edistetään kaavoittamalla yleiskaavan mukaisia täydennysrakentamisalueita.

Koivukylän alueella Leinelä 1-alueen asuntorakentamista jatketaan edelleen. Alkuperäistä suunnitelmaa muokataan kaavamuutoksilla. Lipstikka- asuntoalueen asemakaavoitus (36 000 k-m2) on käynnissä.

Uutta pientalotuotantoa sekä tiivis-matalatuotantoa kaavoitetaan Korsossa Vallinoja 8 -kaavassa ja Päivärinne-kaavassa. Leppäkorven alueella käynnistetään Lepäkorpi 4A -asemakaavatyö Oljemarkin alueella.

Hakunilan alueen asuntotuotantoa pyritään lisäämään, jotta nykyinen asukasmäärä ja palvelutaso voidaan alueella taata. Uusi keskustan asuntoalue sijoittuu osittain kaupungin omistamille maille (37 000 k-m2) . Myös Länsimäessä on käynnissä merkittävä asuntokaavahanke kaupungin omistamalle maalle (12 500 k-m2) . Maalinauhantiellä on myös suunniteltu täydennysrakentamiskohdetta.

Työpaikkarakentaminen

Työpaikkarakentaminen keskittyy voimakkaasti Vantaan Akselin alueelle, minne siirtyy merkittäviä logistiikka- ja tuotantolaitoksia. Hakkilan alueen kaavoittaminen jatkuu kaavarunkotöiden pohjalta asemakaavan muutoksina.

Erityiskohteet

Tavoitteena on asettaa Östersundomin yhteinen yleiskaavaehdotus nähtäville vuoden 2014 aikana. Vantaan osalta kaavassa varaudutaan noin 10 000 asukkaan lisäykseen Länsisalmen keskuksessa sekä Länsimäen pohjoisosan työpaikka-alueilla noin 3000 uuteen työpaikkaan.

Kaupunkisuunnittelu osallistuu Länsimäen asuntoalueohjelman toteutukseen. Ohjelma luo Länsimäkeen edellytyksiä mm. monipuoliselle asukastyölle ja tuo tukea alueen kunnallistekniikan investointeihin. Alueen kaavamuutoksia kytketään ohjelmaan.

Kuva: Hakunilan keskusta, viitesuunnitelma (Arkkitehtitoimisto Petri Rouhiainen Oy)

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 46 §

Itä-Vantaan asemakaavayksikön työohjelman kohteet 2014

Kartta: Itä-Vantaa pohjoisosa

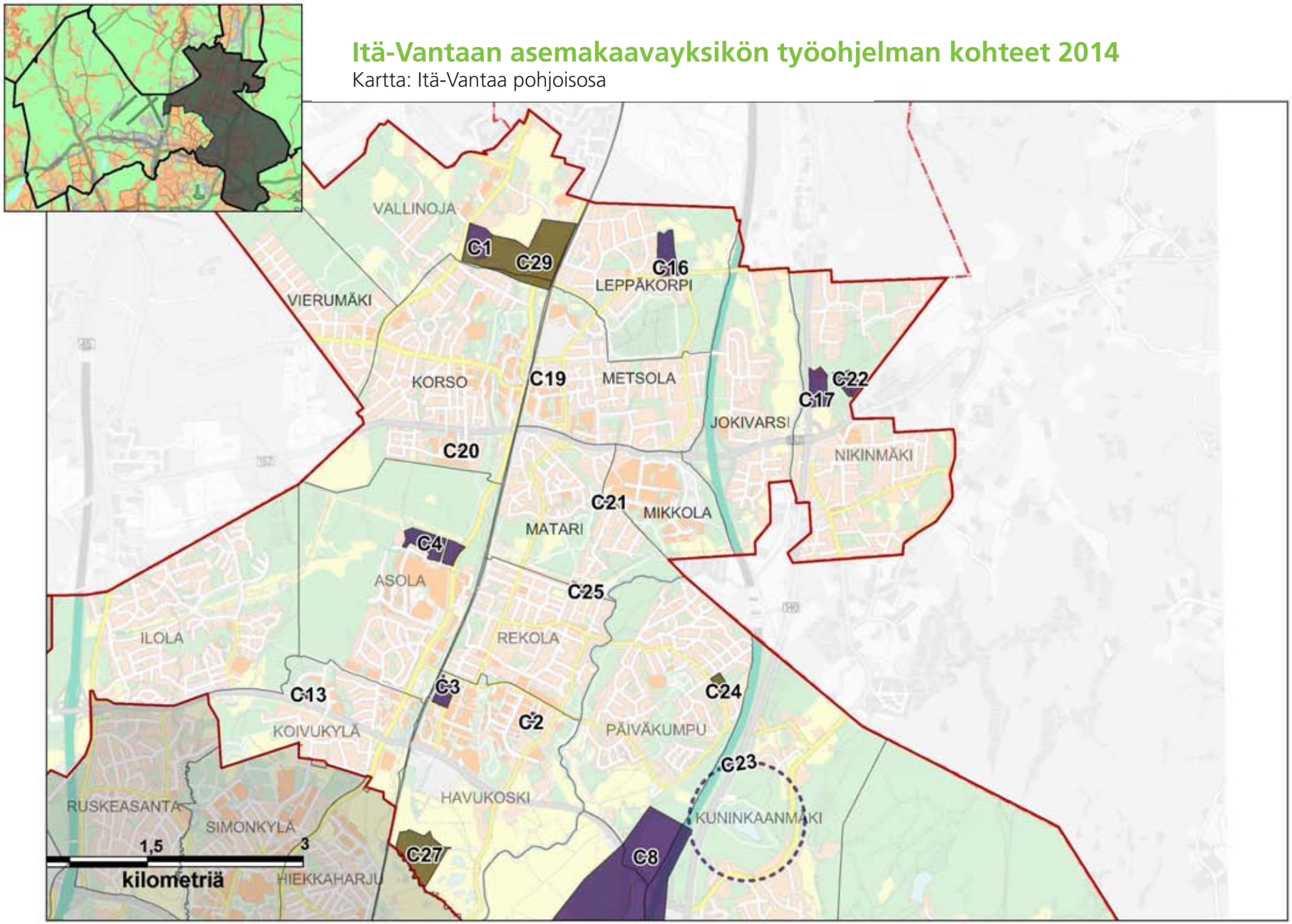

Itä-Vantaan asemakaavayksikön työohjelman kohteet 2014

Kartta: Itä-Vantaa eteläosa

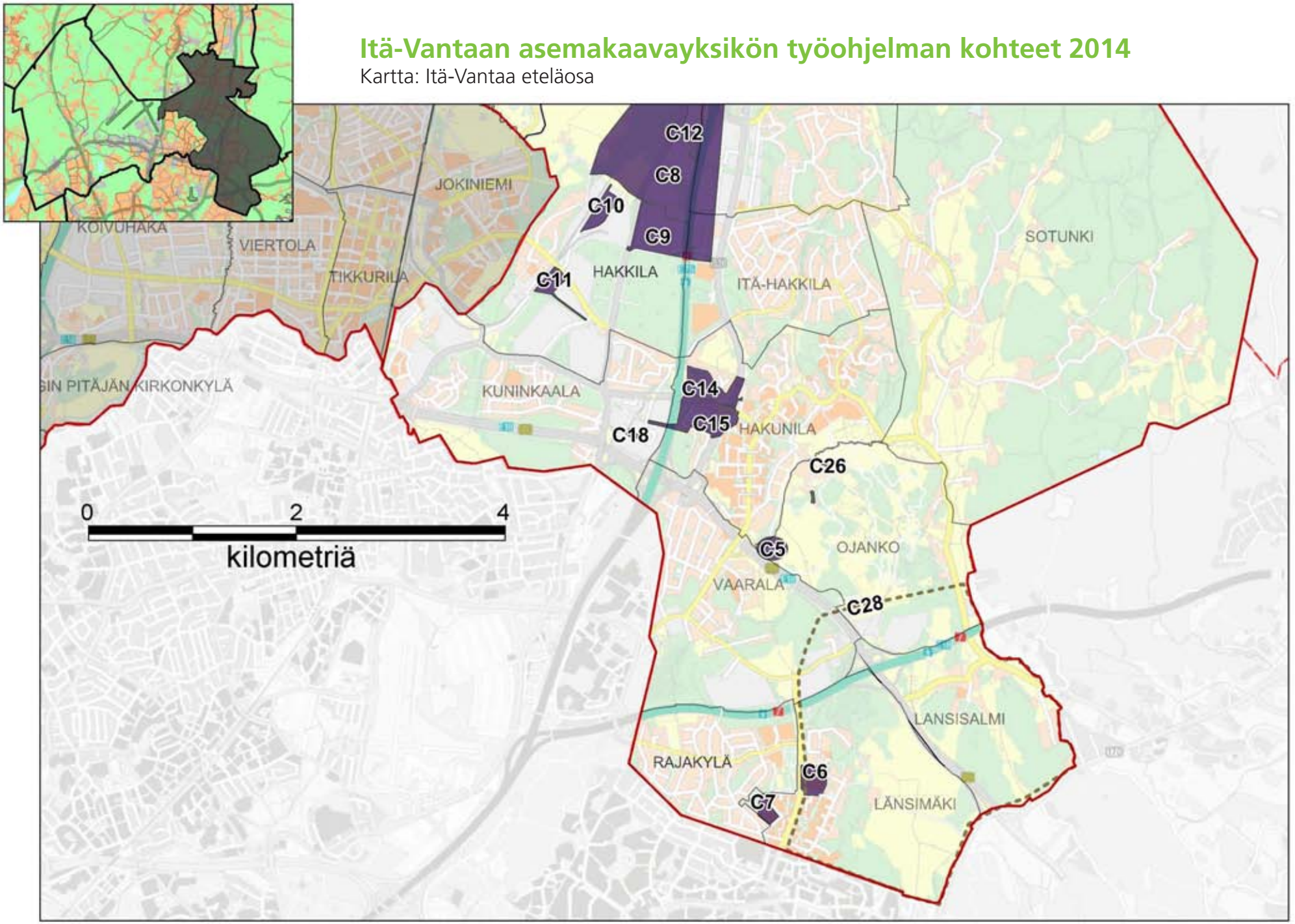

nro	Kaupun-ginosa	Kaavanro	Kohde	Hakija / maanomistaja	Suunnittelija	Konsultit	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
C1	Vallinoja	880800	Vallinoja 8 -asemakaava, tiivis-matala -pientaloja kaupungin omistamille maille	Vantaan kaupunki/ yrityspalvelut	Tolkki	(k,y)	----	----	----	o	----	----						
C2	Havukoski	002186	Tarhapuisto(n koulu), purettavan koulukiinteistön tilalle asuinkerrostalorakentamista (k)	Vantaan kaupunki/ yrityspalvelut	Tolkki	konsultti	----	o	----	k,kh	>>>	>>>						
C3	Havukoski	002114	Koivutorin ympäristö, 74401,74406, virkistys ja puistoalueet,, liike-ja toimistotilaa muutetaan liike-, toimisto- ja asuintilaksi	Vantaan kaupunki/ yrityspalvelut ja Hakopolun liikekiint.Oy	Tolkki	(k) / TKD/Arkkitehtitoimisto Larkas&Laine				kh, kv								
C4	Asola	721300	Lipstikka, uusi tiivis-matala -asuntoalue		Tolkki	(srk) / Arkkitehdit Anttila&Rusanen Oy	----	----	----	k	kh	>>>	>>>					
C5	Hakunila	002226	Kormuniityn asuinalue. Lisäksi erityisasumista	Vantaan kaupunki/ yrityspalvelut	Tolkki, Koskivaara, Aizpuru			o	----	----	----	----	----	----	----	----	----	
C6	Länsimäki	002187	Pallas, Purettavan koulurakennuksen tilalle uutta rakentamista (k)	Vantaan kaupunki	Sauramo		----	----	--	----	----	----	----	----	----	k	kh	----
C7	Länsimäki		Maalinauhantie 6-16 VAV. Täydennysrakentamista. Asuntoja	VAV, ei vielä hakemusta	Köykkä	VAV / konsultti	----	----	----	----	o	----	----	----	k	kh	>>>	>>>
C8	Hakkila	062400	Vantaan Akselin kaavarunko 2		Köykkä	(k) / Arkkitehdit Anttila & Rusanen Oy	----	----	k	kh	>>>	>>>			k,kh			
C9	Hakkila	002095	Metso, Hakkila K66200 ja katu-aluetta teollisuus- ja varastorakentamiseen	Sponda ja Yrityspalvelut	Köykkä	Arkkitehtitoimisto R-H. Laakso Oy	----	----	----	k	kh	>>>	>>>	----	----	----	----	k
C10	Hakkila	002118	Kontino, Kortteli 66019 / 2,3	Liikennevirasto	Sauramo	(y) Laitila Arkkitehdit Oy	----	----	k	kh	>>>	>>>	----	----	k,kh			
C11	Hakkila	002084	Ramirent, Hakkila 66001/6 + LR-alue teollisuus ja varastorakentamisen korttelialueeksi	KOy Vantaan Kalliolehto	Sauramo	(y) Ramirent	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----
C12	Hakkila	002176	Hakkila K-75, 66204/7, käyttötark. KL>KM:ksi	Kesko Oyj (K-rauta 75)	Sauramo		----	----	k	kh	>>>	>>>	----	----	k,kh			
C13	Koivukylä	002233	Leinelän keskusta k.70117 Primavera-aukio		Tolkki	(k) Arkkitehtitoimisto Anttinen & Oiva , Serum arkkitehdit	----	----	----	o	----	----	----	k	kh	>>>	>>>	
C14	Hakunila	001987	Destia, Hakunilan varikko asuinkortteliksi	Senaatti-kiinteistöt	Karisalo	Arkkitehtitoimisto Petri Rouhiainen Oy	----	k	kh	>>>	>>>	----	----	----	k	kh	kv	
C15	Hakunila	001873	Hakunilan kauppakeskus	Itäkehä Oy, Vantaan kaup.	Karisalo, Köykkä	Arkkitehtitoimisto Forma-Futura Oy, WSP Oy, Strafica	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----		
C16	Leppäkorpi	840500	Leppäkorpi 4A : asuminen, virkistys, lähikauppa	Vantaan kaupunki/ yrityspalvelut	Koskivaara, Aizpuru		----	----		o	----	---	----	----	k	kh	>>>	>>>
C17	Nikinmäki	002206	Harrikuja, senioriasuntoja, asuntoja.	Tuomi Klas ja Katarina pk.	Koskivaara		----	----	o	----	----	k,kh			>>>	>>>		

Kaava luokiteltu kiireelliseksi

nro	Kaupunginosa	Kaavanro	Kohde	Hakija / maanomistaja	Suunnittelija	Konsultit	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
C18	Kuninkaala	002214	Porttisuontie 11 Kuninkaala, 64004/2	Kiint.Oy Vantaan Porttisuontie 2	Sauramo			k	kh	>>>	>>>	k,kh						
C19	Metsola	002218	Metsotorni Metsola, 83104/5	Kiint.Oy Metsotorni	Tolkki			----	----	o	----	----		k	kh	>>>	>>>	k,kh
C20	Korso	002223	Kulomäen kioski Korso, Kulotie 4 kohdalla oleva tori-alue	Yrityspalvelut	Aizpuru		----	o	----	k,kh	>>>	>>>		kh				
C21	Matari	001956	K 80100 Korso Virkistysaluetta tonttimaaksi	Koskinen Reino ja Hilkka	Koskivaara	(y)				o	----	----	---	----	k	kh	>>>	>>>
C22	Nikinmäki	R00115	Keski-Nikinmäki 2, Rakentamisohje, AO tontit		Koskivaara	(y)	----	----	raja									
C23	Kuninkaanmäki, Sotunki, Itä-Hakkila, Hakunila, Ojanko, Nikinmäki, Länsisalmi	091400	Kuusijärvi-Sipoonkorpi -selvitys, Sipoonkorven kansallispuiston ympäristön ja Kuusijäven virkistysalueen toiminnallinen ja maisemallinen selvitys (k)		Muukka		----	----	----	----	k							
C24	Päiväkumpu	750800 rkm	Päiväkumpu 8, asemakaava, Seniorikeskus, Ulpuntie	Vantaan kaupunki/ yrityspalvelut	Koskivaara	(k) Arkkitehtitoimisto Matti Iiramo Oy	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----		
C25	Matari	002128	Joukontie, K 80120, Y kortteli ja 73273 TY-3 muutetaan senioriasumiselle (k)	Vantaan kaupunki/ yrityspalvelut	Koskivaara	(k) Arkkitehtitoimisto Matti Iiramo Oy	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----
C26	Ojanko	R00114	Håkansbölen rakentamisohjeet, kaupungin omistamille luovutettaville pientalotonteille. Kun luovutetaan		Tolkki	(k) Arkkitehtitoimisto Schulman Oy	----	----	----	----	----	---	----	----	Raja	k		
C27	Havukoski	741600	Rosenlund, asemakaava, asuntoalue. Käsittely riippuu sopimustilanteesta.		Karisalo				k	kh	>>>	>>>	----	----	k,kh			
C28	Länsimäki	Y/P7	Östersundomin yhteinen yleiskaava		Karisalo	Vantaa, Helsinki, Sipoo/ Useita selvityskonsultteja	----	----	----	----	----	---	----	----	k	kh	>>>	>>>
C29	Vallinoja	081200	Vallinojan kaavarunko, Vallinkylän asuntoalue		Tolkki	(y,k) FCG Maisemaselvitys 2009	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----
	Länsimäki	001673	Kuulapolun liikekiinteistön pysäköintijärjestelyt , Länsimäki K 91001	Vantaan kaupunki ja Kuulapolun liikekiinteistö	Köykkä		----											
	Korso	002144	Korson tornitalo, Korttelit 81101 ja 81102, Korson keskustaan asuintornitalo ja asemanmäelle uusi kevyenliikenteen yhteys	Vantaan kaupunki/ yrityspalvelut	Tolkki	(k) Skanska / Arkkitehtitoimisto L-N Oy	----											

o MRL 62 § mukainen tiedottaminen, sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma, jossa mahdolliset yleisötilaisuudet
kh kaupunginhallitus
kv kaupunginvaltuusto

---- laadinta
>>> nähtävillä ja lausunnoilla
(k) Kaupungin hakema kaavamuutos.
(y) Yksityisen hakema kaavamuutos.

Vantaa

Vantaan kaupunki
Maankäytön, rakentamisenja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu
Kielotie 28, 01300 Vantaa

47 §

Sopimussakon periminen / Technopolis Oyj

J-VN/LM-H/AV-P/EN
KA/3976/10.00.02.00/2009

Vantaan kaupunki ja Lentoasemakiinteistöt Oyj ovat 28.3.2002 ja 29.4.2005 allekirjoitetuilla kauppakirjoilla myyneet Technopolis Oyj:lle Veromiehen kaupunginosan korttelin 53002 tontin nro 1 (92-53-2-1) ja korttelin 53003 tontit nrot 1 ja 2 (92-53-3-1 ja 92-53-3-2). Tonttien omistus- ja hallintaoikeus siirtyi ostajalle kauppakirjan allekirjoittamishetkellä. Molempiin kauppakirjoihin liittyy rakentamisvelvoite, joka on korttelin 53002 osalta täytetty.

29.4.2005 allekirjoitetun korttelin 53003 tontteja nrot 1 ja 2 koskevan kauppakirjan ehtojen mukaisesti ostaja sitoutui viiden vuoden kuluessa eli 29.4.2010 mennessä rakentamaan tonteille asemakaavan ja hyväksyttyjen piirustusten mukaisen rakennuksen tai rakennuksia, joiden kerrosala on vähintään 2/3 asianomaisen korttelin kerrosalasta valmiiksi siten, että se on hyväksytty osittaisessa loppukatselmuksessa käyttöön otettavaksi. Kauppakirjan ehtojen mukaisesti ostaja on myös velvollinen maksamaan sopimussakkoa 25,23 €/toteutumatta jäänyt rakennusoikeusneliö, mikäli se ei määräajassa täytä rakentamisvelvollisuuttaan. Rakennusoikeus korttelissa 53003 oli kauppaa tehdessä 35 709 k-m^2 ja kauppahinta yhteensä 7 207 028. Kaupungin osuus kauppahinnasta oli 2 954 881 € ja osuus sopimussakosta 246 256 €.

Korttelin 53003 tontteja nrot 1 ja 2 rakentamisvelvoitteen määräaikaa on kertaalleen pidennetty 29.4.2013 saakka Vantaan kaupunkisuunnittelulautakunnan 19.10.2009 tekemällä päätöksellä.

Edellä mainitut tontit ovat nyt voimassa olevassa asemakaavassa toimitilarakennusten korttelialuetta (KTY) sekä autopaikkojen korttelialuetta (LPA). Tontit muodostavat uuden tonttijaon muutoksen mukaiset korttelin 52401 tontit nrot 6-13. Tonttien rakennusoikeus on yhteensä 27 344 k-m^2. Alue on esitetty oheisessa liitekartassa.

Technopolis Oyj:n edustajat ovat käyneet esittelemässä toimintaansa ja keskustelemassa rakentamisvelvoitteestaan Vantaan kaupungin yrityspalveluissa ja elinkeinopalveluissa. Technopolis Oyj:n tavoitteena on kasvaa Vantaan alueella merkittäväksi nykyaikaisten ja joustavien toimintaympäristöjen sekä asiakkaidensa liiketoimintaa tukevien palveluiden tarjoajaksi. Tähän mennessä Technopolis on toteuttanut Aviapoliksessa toimitilat yli 1 100 työntekijälle ja investoinut alueelle yli 53 M€.

Technopolis Oyj on lähettänyt Vantaan kaupungille 30.1.2014 päivätyn kirjeen, jossa se ilmoittaa mm., että Technopoliksella on voimakas halu kehittää Aviapoliksen aluetta ja seuraavan hankevaiheen suunnittelu ja markkinointi on jo aloitettu. Korttelin 53003 tontteja nrot 1 ja 2 koskevan kauppakirjan mukaiseen rakentamisvelvoitteeseen liittyvän sakkomaksun ajoitus vuodelle 2014 heikentäisi kuitenkin merkittävästi seuraavan hankkeen käynnistämistä. Technopolis Oyj esittää kirjeessään, että sopimussakko tulee maksuun aikaisintaan 31.5.2015.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 47

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään, että kaupunki perii Technopolis Oyj:ltä Veromiehen korttelin 53003 tonttien nrot 1ja 2 (jotka muodostavat uuden tonttijaon muutoksen mukaiset korttelin 52401 tontit nrot 6-13) 29.4.2005 allekirjoitetun kauppakirjan ehtojen mukaisen sopimussakon 246 256 € kesäkuussa 2015.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
29 Kartta

Täytäntöönpano: maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala / yrityspalvelut

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

tonttipäällikkö Armi Vähä-Piikkiö, puh. 040 7337 447, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KOHTEEN SIJAINTI

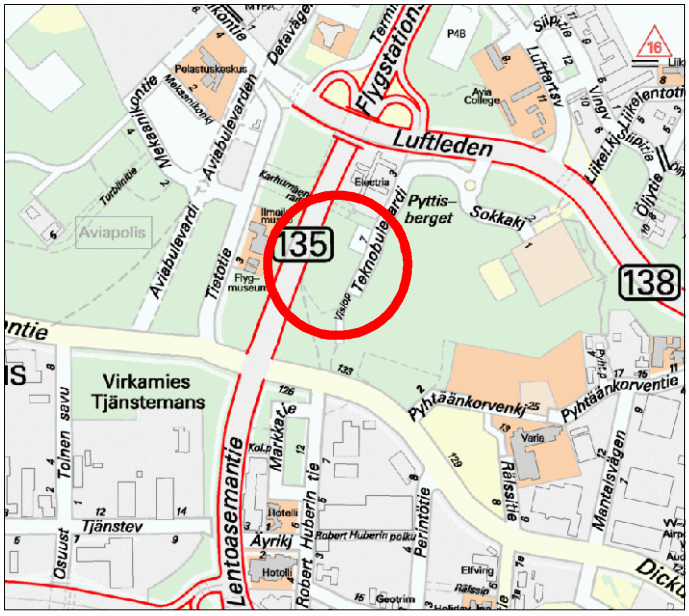

SOPIMUSSAKON PERIMINEN / TECHNOPOLIS OYJ

YPA/AVP

Kaupunginosa: VEROMIES (52)

Kortteli: 52401

Tontit: 6 -13

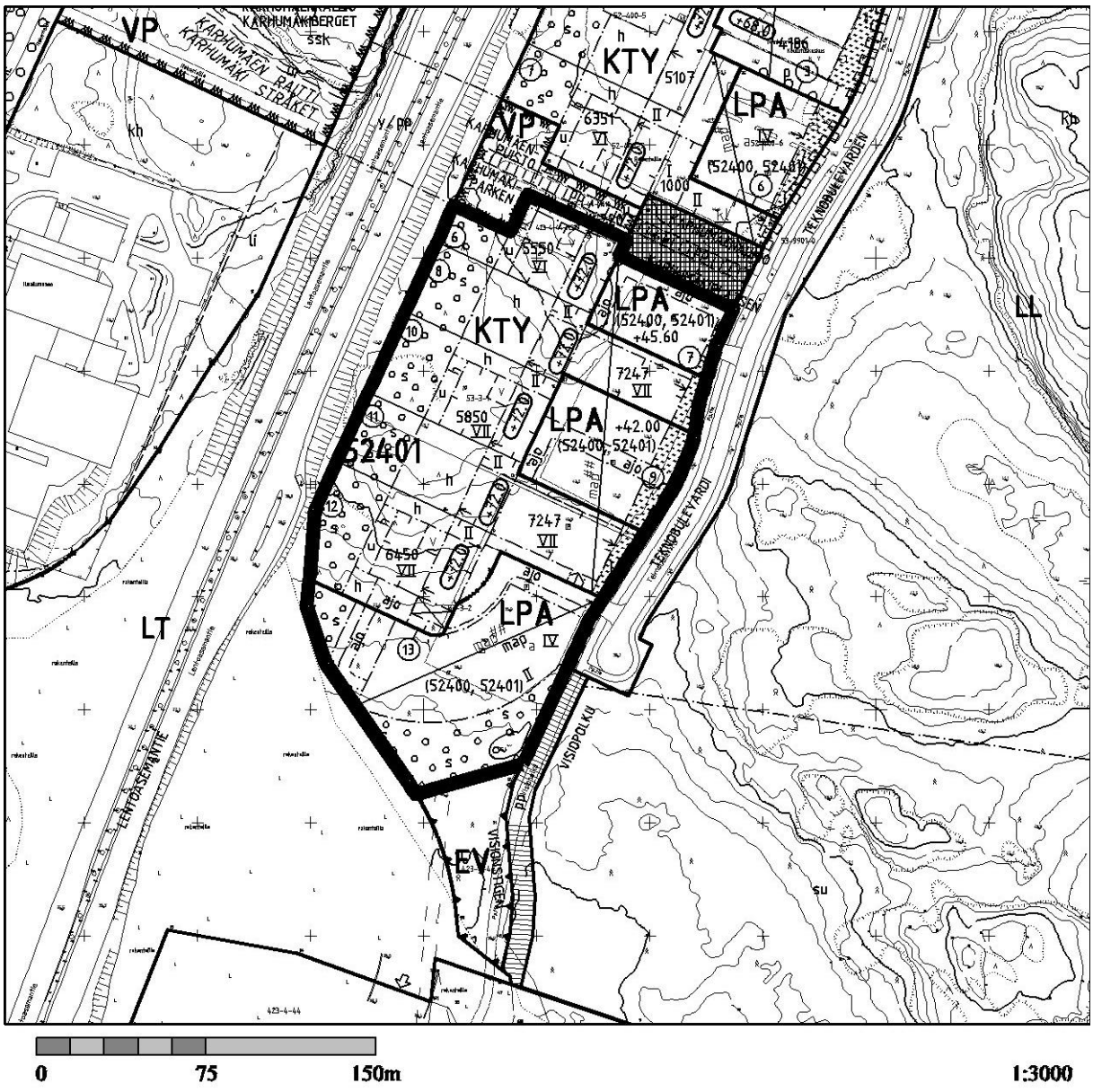
VP
KTY
LPA
(52400, 52401)
+45.60
+42.00
52401
LT
LL
EV
su
KARHUMÄEN RATTI SIRAKET
KARHUMÄKI
KARHUMÄENPUISTO
KARHUMÄENPUISTO
KARHUMÄENPUISTO
KARHUMÄKIPUISTO
KARHUMÄENPUISTO
KARHUMÄENPUISTO
KARHUMÄEN

48 §

Lausunnon antaminen Helsingin hallinto-oikeudelle kaupunginvaltuuston 18.11.2013 (20 §) tekemästä päätöksestä, koskien asemakaavan muutosta nro 002094 ja tonttijakoa ja tonttijaon muutosta/Kanervanummi, tehtyihin valituksiin

KA/2039/10.02.04.01/2010
J-VN/TLA/VKA/JKÖ/IV/JB

Vantaan kaupunginvaltuusto on 18.11.2013 § 20 päättänyt hyväksyä 28.10.2013 päivätyn asemakaavan muutosehdotuksen nro 002094 ja tonttijaon sekä tonttijaon muutoksen, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi.

Valtuuston päätöksestä ovat Helsingin hallinto-oikeudelle valittaneet Paula Lehmuskallio, Kuusikon Omakotiyhdistys ry, Lauri Parikka, Kalevi Lintula ja 22 muuta allekirjoittanutta sekä Tom ja Helena Siniketo.

Helsingin hallinto-oikeus on pyytänyt kaupunginhallitusta hankkimaan valituksen johdosta kaupunginvaltuuston lausunnon. Lausunto on annettava viimeistään 21.2.2014.

Kaupunginhallituksen johtosäännön 4 §:n 11. kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää selityksen antamisesta valtuuston päätöksestä tehtyyn valitukseen, jos kaupunginhallitus yhtyy valtuuston päätökseen.

Kaupunginkansliassa on yhteistyössä maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan kaupunkisuunnittelun ja yrityspalveluiden kanssa valmisteltu hallinto-oikeudelle annettava lausunto. Lausunnossa esitetään valitus hylättäväksi aiheettomana.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 48

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa Helsingin hallinto-oikeudelle liitteen mukainen lausunto kaupunginvaltuuston päätöksestä 18.11.2013 § 20 tehtyihin valituksiin.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.
Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:
30 Valitus / Paula Lehmuskallio
31 Valitus / Kuusikon Omakotiyhdistys ry
32 Valitus / Lauri Parikka
33 Valitus / Kalevi Lintula (ja 22 muuta allekirjoittanutta)
34 Valitus / Tom ja Helena Siniketo
35 Lausunto

Täytäntöönpano: Kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus ja valituskielto

Lisätiedot: aluearkkitehti Vesa Karisalo, puh. 8392 2684, kaavasuunnittelija Jukka Köykkä, puh. 8392 2261, lakimies Irene Varila, puh. 8392 1232, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

HELSINGIN HALLINTO-OIKEUS
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Puhelin 029 56 42000
Faksi 029 56 42079
Sähköposti helsinki.hao@oikeus.fi

DIAARILEHTI

03.01.2014

Dnro: 00017/14
5. jaosto
Saapunut: 2.1.2014
Vireille: 2.1.2014

Kokonaiskäsittelyn
alkamispäivä:
K: Suominen Merja
MAV

Huomautukset

Kiireellinen, Pyydetty katselmusta, Pyydetty oikeudenkäyntikuluja

Asia 4103 Asemakaava
Valitus

Asian kuvaus

Asemakaavan muutos nro 002094 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervanummi

Muutoksenhaunalainen päätös

Vantaan kaupunginvaltuusto
18.11.2013 nro:20

Muutoksenhakija

Paula Lehmuskallio

00017/14/4103

HELSINGIN HALLINTO-OIKEUS
02 -01- 2014
Jätti... A:LEKIRJ.
Liitt.....Valtak. .....

HELSINGIN HALLINTO-OIKEUDELLE

ASIA Valitus Vantaan kaupunginvaltuuston päätöksestä 18.11.2013 § 20, koskien asemakaavan muutosta nro 002094 ja tonttijakoa sekä tonttijaon muuttamista. Päätös on asetettu oheisen pöytäkirjan otteen mukaisesti yleisesti nähtäville 4.12.2013, joten valitusaikani päättyy minulle annetun valitusosoituksen mukaisesti 3.1.2014.

VALITTAJA

Paula Lehmuskallio, kunnan jäsenenä

VAATIMUKSET

1) Vaadin, että Vantaan kaupunginvaltuuston valituksenalainen päätös kumotaan jäljempänä tarkemmin esitettävien perustein MRL 54 §:n mukaisten asemakaavan sisältövaatimusten vastaisena. Asemakaavamuutos ei myöskään MRL 9 §:n edellyttämin tavoin perustu riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin sen vaikutuksista. Myös nämä puutteet yksilöidään tarkemmin jäljempänä perusteluosiossa.

2) Vaadin myös, että tästä valituksesta minulle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut määrätään HLKL 74 §:n nojalla Vantaan kaupungin korvattavaksi täysimääräisesti laillisine korkoineen. Erittely kustannuksista esitetään vastaselvitysvaiheessa.

3) Lisäksi pyydän, että Helsingin hallinto-oikeus pitäisi valituksenalaisella asemakaava-alueella HLKL 41 §:n mukaisen

katselmuksen alueen olosuhteiden ja erityispiirteiden selvittämiseksi sekä sen seikan havainnoimiseksi, että valituksenalaisesta kaavaratkaisusta aiheutuu ympäristölleen kohtuutonta haittaa.

PERUSTELUT

Kyseessä oleva kaava-alue sijaitsee Itä-Vantaalla Vanhan Porvoontien-Tikkurilantien-Kanervatien ja Jokiniementien välissä. Kuusikon ja Hakkilan kylien käyttämä viheralue on Jokiniementien pohjoispuolella. Alueesta on jo aikaisemmin lohkaistu alue Ruoka-Keskon varastolle Keskon varaston vieressä sijaitseva Kanervanummen viher-, virkistys- ja urheilualue on alueen asukkaiden Vantaan kaupungin alueelle talkoilla rakentama luontoalue. Se muodostaa ensisijassa Kuusikon ja Hakkilan alueen asukkaille, Kuusikon koululle ja päiväkodeille, liikunnallisesti ja luontoarvoiltaan keskeisen nykyisessä käytössä säilytettävän alueen. Yhä useampi tulee kärsimään tästä kaavasta, sillä Kuusikon asukasluku lisääntyy jatkuvasti.
Kaavan ratkaisut toteutuessaan vähentävät entisestään asumisviihtyvyyttä, monipuolisen luonnon käyttömahdollisuutta ja lisäävät liikennettä, liikenteen melua, pakokaasupäästöjä.

AINUTLAATUINEN LUONTOALUE LÄHELLÄ LAPSIPERHEITÄ

Kuusikon ja Hakkilan asuntoalueen lapsiperheet, Kuusikon koulun opettajat ja oppilaat, päiväkodin väki sekä alueen yhdistykset ovat rakentaneet ja ylläpitänyt talkoilla upean ja moni-ilmeisen pururadan.
Pururadan käyttö on moninaista. Osa juoksee ja hiihtää, osa ulkoilee lasten tai lemmikkien kanssa.
Koululle ko. alue on elintärkeä erilaisten oppituntien pitopaikkana. Asukasyhdistys järjestää alueella erilaisia tapahtumia kuten esim. joulupolkuja, maastojuoksu- ja hiihtokilpailuja. Lähialueella ei ole sellaista vaihtoehtoista, monipuolista vaihtelevaa maastoa mäkineen, johon saadaan hyvät hiihtoladut, maastojuoksu- ja luontoalueet ja jossa tarkkaillaan lintuja ja kasvillisuutta.

Tämän hetkinen luontoalue on yhtenäinen kokonaisuus muodostuen lehtoalueesta, kuivasta männiköstä, puroalueesta ja loivasta kalliosta. Tämä ei toistu lähialueilla.

Vaihtoehdoksi esitetty on joko rajua jyrkännettä, vanhaa peltopohjaa, rämealuetta, puutonta saastunutta tasoitettua luonnotonta parkkialuetta tai kaatopaikka-/lumenvarastointialuetta.
Korvaavaksi pururadaksi tarkoitettu alue on kaavassa teollisuusaluetta ja ahdistettu kulkemaan pitkin purettavaa tiealuetta, polttoaineen jakelupistealueen, raskaan liikenteen parkkialueen, kaupan ja sen varaston sekä teollisuusalueen välissä.
Ehdotettu luontoalue ei vastaa MRL 54§:n tarkoittamaa luontoaluetta ja korvaa menetettävää aluetta, toisin kuin kaavaselityksessä moneen kertaan väitetään.
Nykyisellä alueella on jääkautisia siirtolohkareita, puro ja suojeltu kestikievari Vanhan Porvoontien varressa. Uusi kaava on monelta osin lainvastainen.

Lenkkipolun määrä ei todellisuudessa myöskään lisäänny, vaikka niin väitetään. Osa alueesta on Tikkurilantien varressa olevaa parkkialuetta ja Kievarinpuistoa kivimyymälöineen jne.
Koko suunniteltu uusi luontoalue puristuu teiden, kaupan, polttoaineen jakeluaseman, raskaiden ajoneuvojen parkkipaikan ja teollisuuden keskelle. Koska esitetty luontoalue sijoitetaan kaavassa teollisuusalueelle, usko alueen säilymiseen ei ole suuri. Suuri osa alueesta vaatii metsittämistä ja kymmenien vuosien odottamista, jotta alue vastaisi nykyistä korkeiden honkien puistoaluetta. Nykyinen alue on valmis luontoalue, jossa vältytään suuresta osasta em. ongelmista.
Harhaanjohtavasti kaavaselostuksissa vedotaan ns. säilyviin luontoalueisiin mm. Untipakkaan, joka on jyrkkä kallioalue rajautuen kallioleikkauksena Vanhaan Porvoontiehen, Kuusikkopuistoon, joka on muutaman puun käsittävä kolmio ja Heidehofin kylän laitaan rakennettuun ns. Heidehofin puistoon, joka on tasainen pelto.

Nyt hyväksytty kaava ei vastaa Korkeimman hallinto-oikeuden vuonna 1996 vaatimusta korvaavasta luontoalueesta, vaikka kaavaselostuksessa yritetään moneen kertaan niin väittää.

Erityisesti Kuusikon koulussa ollaan huolissaan siitä, että menettäessään nykyisen luontoalueen, oppilaille joudutaan hakemaan monipuolista mäkistä aluetta muualta. Myös arvokkaiden kallioalueiden ja useiden siirtolohkareiden hävittäminen on korvaamatonta.

LIIKENNE, SAASTEET JA MELU
Kuusikon ja Hakkilan alueet olivat asuttuja ennen Keskon varastojen laajenemista käsiteltävänä olevalle alueelle. Kuninkaalan asuinalue on liikenteen ympäröimä. Kuusikon ja Hakkilan ympärillä on maamme vilkasliikenteisimpiä teitä (Lahdenväylä, kehä III, Vanha Porvoontie). Erilaiset varastot ja teollisuus ovat keskittyneet alueen tuntumaan. Tiet ovat ruuhkaan asti täynnä rekkoja, kuorma-autoja ja henkilöautoja, jotka aiheuttavat alueella ympärivuorokautista melua sekä pakokaasujen ja muiden päästöjen katkua. Keskon varastojen lisäksi alueella on laaja ja laajeneva Porttipuiston kauppakeskittymä.

Keskon alueella työskennellään 24 tuntia vuorokaudessa. Varastoalueiden ympärillä ei ole minkäänlaisia meluaitoja. Nyt hyväksytty kaava ei velvoita rakentamaan kuin minimaaliset meluaidat, jotka suojelevat Keskon alueella työskenteleviä ja unohtaa tien vastapuolella, Jokiniementien ja Vanhan Porvoontien varrella olevat asukkaat.

Jo nykyisellään on alueelle ajavien rekkojen moottoreiden, kylmäkoneiden ja peruutusäänien melu läpitunkeva. Peruuttavan ajoneuvon signaalit, kuormauksien äänet, varastojen ilmastointi ja piha-alueiden kunnossapidon äänet ovat läpi

vuorokauden asukkaita kohtuuttomasti häiritseviä. Tältä osin kaava on MRL 12§ 1. vastainen

Melu kuuluu koko Kuusikon ja Hakkilan alueelle. Liikennetiheys, melu ja saaste ovat jo nyt tuntuvasti lisääntyneet Turun Kesko-varastojen lopetettua toimintansa ja siirryttyä Kuninkaalan alueelle. Puolueetonta melumittausta ja meluntorjuntaohjelmaa ei ole tehty edes nykyisen yli 25- vuotta kestäneen asukkaille aiheutuneen melun rasitteen vähentämiseksi. Kesko ei noudata meluntorjuntaan liittyviä nykyisiä kaavamääräyksiä. Meluesteiden rakentamattomuudessa vedotaan korkeisiin kustannuksiin.

Kuusikon Omakotiyhdistys on esittänyt vaihtoehtoisia reittejä Ruoka-Keskon liikenteen kululle ja vaatinut Jokiniementien ajoportin raskaiden ajoneuvojen käyttökieltoa. On esitetty raskaan liikenteen reitin siirtämistä Kanervatien ajoportille, pois Jokiniementieltä ja Vanhalta Porvoontieltä. Sitä ei ole tapahtunut eikä sitä ole kaavassa esitetty tapahtuvaksi. Näillä teillä on henkilöautoliikenne sivuseikka, joka ei aikaansaa lähellekään samankaltaista melua ja pakokaasusaastetta. Vantaan kaupunki on hyväksynyt Ruoka-Keskon haluttomuuden muuttaa toimintojaan omilla laajoilla alueillaan niin, ettei liikenteestä aiheutuisi asukkaille haittaa.

Raskasliikenne on ongelmissa monta kertaa Jokiniementien isossa mäessä, erityisesti talvella lisäten asutuksen vieressä melu- ja pakokaasuhaittoja. Siksi raskaan liikenteen osuutta ko. tiellä ei tule lisärakentamisella lisätä. Sammaltien risteys on vaarallinen huonon näkyvyyden vuoksi. Jopa Keskon palkkaama liikennemäärien tutkija Emboll totesi Jokiniementien olevan jo nykyisellään erittäin kuormittunut, joka johtuu yli 20.000 ajoneuvon aiheuttamasta liikenteestä vuorokaudessa.

Meluselvitykset ovat puutteellisia. Ne eivät ota huomioon asukkaiden kokemaa melun määrää, joka aiheutuu Keskon ympärivuorokautisesta raskaasta liikenteestä ja varastoalueella erilaisista lähteistä. Näitä olen edelle kuvannut tarkemmin. Melu on mitattu vain siltä osin, mikä aiheutuu varastoalueella työskentelystä. Tältä osin kaavaratkaisu on MRL 9 §:n vastainen. Jopa MRL 132§ mukainen ympäristövaikutusten arviointi olisi ollut paikallaan.

Jo vallitsevan nykytilanteen vuoksi varastojen laajentaminen asutuksen suuntaan on kiellettävä. Liikennettä ja päästöjen määrää ei voi enää lisätä asuinalueen kyljessä. Nykyisellään mm. talviaikaan autot ovat kaiken aikaa käynnissä ehkä kylmyyden välttämiseksi ja ajan säätämiseksi. Näin ei voi jatkua, eikä tämä tilanne voi entisestään pahentua. On ajateltava asukkaiden fyysistä ja henkistä terveyttä.

Nämä tosiseikat eivät ole tulleet riittävästi päättäjien tietoon kaavaa hyväksyttäessä. Lisätyöpaikkojen luvattu määrä on olematon ja kyseenalainen.

Vantaan kaupungin tulee kehottaa Keskoa käyttämään omia alueitaan mm. Kanervatien länsipuolella uudisrakentamiseen ja Tikkurilantien varrella olevat harvaan rakennetut alueet uudis- ja täydennysrakentamiseen. Osa rakennuksista on jopa elinkaarensa päässä ja sallii siten nykyaikaista uudisrakentamista..

AIKAISEMMAT YRITYKSET JA PÄÄTÖKSET

Kesko on yrittänyt muuttaa Kanervanummen aluetta varastoalueeksi jo aikaisemmin. Puisto onnistuttiin (Vuonna 1993 Vantaan ympäristövalvontalautakunta ei puoltanut kaavamuutosta) säilyttämään lähialueiden koululaisten ja lapsiperheiden lähivirkistysalueena, kun ympäristöministeriö ei vuonna 1995 vahvistanut valtuuston hyväksymää kaavaa ja esti alueen kaavoittamisen varastoalueeksi vaatien sen säilyttämistä entisellään mm. siksi,
"Kun otetaan huomioon alueen luonnonolosuhteet, puiston osittainen toteuttaminen sekä se, että kaavassa osoitettu rakentaminen ei määrältään, sijoitukseltaan ja korkeudeltaan sopeudu alueen paikallisiin oloihin, eikä alueen muuttamiselle ole osoitettu välttämätöntä tarvetta, puistoalueen muuttamiselle ei ole katsottava esitetyn rakennuslaissa tarkoitettuja erityisiä syitä eikä asemakaava myöskään ota riittävästi huomioon paikallisia olosuhteita." (n:o 129,110,112,113,114/5241/93).

Nyt kaavaselostuksessa on yritetty todistaa moneen kertaan kelvoton alue luontoaluetta korvaavaksi alueeksi ja jopa harhauttavasti kerrottu luontoalueen kasvavan. Pohjoisosassa oleva maakaistaleesta ei tule luontoaluetta, vaikka se siksi merkittäisiin.

Vantaan kaupunginhallitus valitti ympäristöministeriön päätöksestä Korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Päätöksessä todettiin, ettei ole riittävän painavia syitä muuttaa ympäristöministeriön päätöstä. (KHO2412/2/95)

Ympäristöministeriöstä vuonna 1995, Uudenmaan ELY-keskuksesta ja Vantaan asemakaavaosastolta on varmistettu, että Kanervannummen puistoalueen aikaisemman kaavan (2009) mukaan alueelle ei saa rakentaa taloja, varastoalueita, teollisuutta eikä tieliittymiä. Kaavamerkintä merkitsee maankäyttö- ja rakennuslain 54. pykälän mukaan, ettei alueen asumusviihtyvyys saa muutoksissa heikentyä. On luotava edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle.

Rakennettua ympäristöä ja luonnon ympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. Nyt kaavoitetulla alueella ja sen lähiympäristössä on oltava riittävästi puistoja tai muita lähivirkistykseen soveltuvia alueita MRL 54 §:n mukaisesti.
Asemakaavalla ei saa aiheuttaa kenenkään elinympäristön laadun sellaista merkityksellistä heikkenemistä, joka oli aikaisemman asemakaavan tarkoitus.

Kanervannummen luontoalue on merkittävä osa luontokäytävää, joka tulee säilyttää. Sitä ei korvaa alueen pohjoisosaan suunniteltu 0,8 ha Kievarinpuisto, joka sekin joudutaan puolelta osaltaan metsittämään, eikä muutaman metrin levyinen käytävä, joka ylitettyään Vanhan Porvoontien jatkuen talojen takapihoilla. Osa suunnitellusta alueesta on nykyisellään polttoaineen jakeluasemaa, tiealuetta ja parkkipaikkaa.

ASUKKAIDEN HARHAUTTAMISTA JA TARKOITUSHAKUISUUTTA

Toukokuussa vuonna 2009 tehtiin asemakaavaan muutos. Alueen asukkaille kerrottiin ennen sitä,(asukasyhdistyksen kutsumana) julkisessa yleisötilaisuudessa kaavoittajan ja toiseksi korkeimman luottamusmiehen suulla, että pururata alueeseen ei kosketa ja vain ko. alueen pohjoispuolelle rakennetaan ns. kivipuisto, joka vie viheralueesta pienen osan. Kaavasta ei sen vuoksi valitettu. Pian osoittautui, että pohjoispuolella oleva kivipuisto olikin hautakivimyymälä ja -näyttely ja suurin osa lohkaistusta viheralueesta täytettiin ja tasattiin raskaiden ajoneuvojen parkkialueeksi. Hyvin nopeasti tämän jälkeen myös koko lähialue oli jälleen käsittelyssä nykyisin seurauksin. Alueen puistot ja viheralueet on tarkoituksella nimetty toisin kuin aikaisemmin. Tämä on omiaan hämärtämään kaavamuutoksen kohdentamista.

Yleiskaava hyväksyttiin joulukiireiden aikaan valtuustossa vuonna 2007. Samanlaisella kiireellä tuotiin myös asemakaavanmuutos valtuuston budjettikokoukseen joulukuussa 2013 oltuaan vasta samana päivänä kaupunginhallituksen kokouksessa käsiteltävänä. Valitusajat ovat joululoman aikana. Samoin on järjestelty kaikki näyttöjen, muistutusten ja mielipiteen ajat.

VAADIN KAAVAN HYLKÄÄMISTÄ JA LUONTOALUEEN SÄILYTTÄMISTÄ ENTISELLÄÄN

Vastustan alueen kaavamuutosta, jolla Ruoka-Kesko Oy laajentuisi Vantaan kaupungin omistamille maille Kanervanummen puistoon. En hyväksy komean puuston, ainutlaatuisen luontoalueen ja kallioiden muuttamista rekka- ja varastoalueeksi. Keskon omilla alueilla puuttomat ja saastuneet alueet voidaan käyttää laajennusten tarpeisiin.
En hyväksy maaston pinnan nostoa monella metrillä nykyisestään. Suunnitelmassa nostettaisiin maa-aluetta nykytasostaan suurelta osin yli 2 metriä korkeammalla, eli samalle tasolle, kuin jo Keskon omistuksessa oleva alue. Rakennuksen perustus siis nousisi vastapäätä olevien talojen kohdalla yli 5 metriä nykyistä pintaa korkeammalle.
Vastustan alueen liikenteen, kylmäkoneiden ja peruutuksen aiheuttavan melun sekä pakokaasujen ja muiden päästöjen lisäämistä varastorakentamisen seurauksena asuinalueen lähellä.
Vaadin asukkaille inhimillistä asuinaluetta, jossa melu ja pakokaasut eivät vaikuta yöuneen ja vapaa-ajanviettoon sisätiloissa, piha-alueilla sekä lähivirkistysalueilla.
Vaadin rehellisyyttä kaavamuutoksia esiteltäessä ja tehtäessä.

Vantaalla 2.1.2014

Paula Lehmuskallio

Aika **18.11.2013 klo 14.00 – 23.50**
Paikka **Kaupungintalo, Asematie 7, 01300 Vantaa**

Osallistujat

Jäsenet

Antti Lindtman, puheenjohtaja	
Heikki Heinimäki, I varapuheenjohtaja	
Anniina Kostilainen, II varapuheenjohtaja	
Faysal Abdi	17.10 – 23.50
Irja Ansalehto-Salmi	14.00 – 23.15, 23.30 – 23.50
Anssi Aura	
Susanna Bruun	
Antero Eerola	
Tarja Eklund	
Jukka Hako	
Johannes Hirvaskoski	
Jaana Huhta	
Maija Hurri	
Göran Härmälä	
Timo Juurikkala	18.50 – 23.50
Jouko Jääskeläinen	
Pietari Jääskeläinen	14.00 – 23.25
Lauri Kaira	
Timo Karén	
Patrik Karlsson	
Eva-Christina Kassila	15.30 – 23.50
Ulla Kaukola	
Sirpa Kauppinen	
Petri Koivuniemi	
Marilla Kortesalmi	
Marja Kyyrö	
Sirkka-Liisa Kähärä	
Niilo Kärki	
Päivi Laakso	
Paula Lehmuskallio	
Janne Leppänen	
Pirkko Letto	
Juha Malmi	
Tapani Mäkinen	
Jukka Mölsä	
Johannes Nieminen	
Mari Niemi-Saari	
Mika Niikko	15.30 – 23.50
Jaakko Niinistö	
Vaula Norrena	
Lasse Norres	
Carita Orlando	
Anitta Orpana	
Jari Porthén	

Pauli Outila, taloussuunnittelupäällikkö	
Ilkka Kalo, perusopetuksen johtaja	
Helena Hyvönen, kaupunginreviisori	14.00 – 17.00
Hanna Ormio, hallintojohtaja	
Kai Ketelimäki, kaupunginlakimies	
Jenni Björksten, kansliasihteeri	14.00 – 17.50
Laura Parsama, kansliasihteeri	
Laura Lyly, pöytäkirjanpitäjä	

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Antti Lindtman

Pöytäkirjanpitäjä Laura Lyly

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 2.12.2013, Vantaa

§:t 4, 5, 6, 7, 8 ja 27 tarkastettiin ja hyväksyttiin heti kokouksessa.

Timo Karén Patrik Karlsson

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 4.12.2013 klo 13.00 - 15.00, kaupungin kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa

Todistaja

Otteen oikeaksi todistaminen

Päiväys 3.12.2013

Allekirjoitus

Nimen selvennys Päivi Kimpimäki

Virka-asema hallintosihteeri

20 § Asemakaavan muutos nro 002094 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi

J-VN/TLA/APE/VKA/JKÖ/ESN/LP/JB
KA 2039/2010

Ruokakesko laajenee Kanervannummen puistoon. Uusia virkistysalueita kaavoitetaan Kanervantien länsipuolisille toimitilatonteille.

Asemakaavan muutos koskee kortteleita 66131, 66134, 66135 ja osaa korttelista 66053 sekä katu-, virkistys- ja liikennealuetta, kaupunginosassa 66, Hakkila. Asemakaavan muutos koskee katu- ja virkistysaluetta kaupunginosassa 64, Kuninkaala.
Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa korttelia 66131 ja osaa kortteleista 66001 ja 66053 sekä katu-, virkistys- ja liikennealueita.

Tonttijako koskee osaa korttelista 66053.
Tonttijaon muutos koskee kortteleita 66131, 66134 ja 66135 sekä osaa korttelista 66053.

Alue sijaitsee Ruokakeskon keskusvarasto 2:n ja Kanervannummen puiston ympäristössä Kanervan alueella. Suunnittelualuetta rajaa pohjoisessa Kanervanpuisto ja Tikkurilantie, idässä Vanha Porvoontie, etelässä Jokiniementien eteläpuoleinen asutus ja lännessä Santaradantie.

Kaavan hakijat
Kiinteistö Oy Vantaa Jokiniementie 31 c/o Varma, Kesko Oyj ja Vantaan kaupunki.

Kaavan valmisteluun osallistuneet
Kaupungin omien asiantuntijoiden lisäksi muutosehdotuksen valmisteluun ovat osallistuneet Keskon konsultteina Ramboll Finland Oy, Arkkitehtitoimisto Sollamo Oy ja Insinööritoimisto Pohjatekniikka Oy.

Yleiskaava
Kaavamuutoksen alue on kaupunginvaltuustossa 17.12.2007 hyväksytyssä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa pääosin osoitettu teollisuus- ja varastoalueeksi. Alueen pohjoisosassa on Tikkurilasta Sotunkiin johtava ulkoilureitti ja viheryhteys, josta osa on tärkeää pohjavesialuetta. Jokiniementie on osoitettu ohjeelliseksi joukkoliikenteen runkoyhteydeksi, jonka reunoilla kulkee maakaasun runkoputki. Jokiniementien eteläosat on osoitettu pientaloalueeksi.
Santaradalla ja sen itäpuoleisella rinnealueella on voimassa kaupunginvaltuuston 14.9.1992 hyväksymä yleiskaava, jolla Santarata on osoitettu raideliikenteen alueeksi ja sen itäreunan rinnealue työpaikka-alueeksi.

Asemakaavan muutos
Ruokakesko on keskittämässä logistiikkatoimintojaan Vantaan Akselin työpaikka-alueelle Hakkilaan. Ruokakesko Oy:n keskusvarasto 2:n tiloja, toimintoja ja tonttia laajennetaan kumoutuvien asemakaavojen Kanervannummen ja Kievarinpuiston virkistysalueille, jotta keskusvaraston toiminnan ja sen kehittämisen edellyttämät laajennukset voidaan toteuttaa. Osana alueen liikenneverkon kehittämistä Kanervanpuisto muutetaan kaduksi, joka nimetään Kanervikontieksi (ruots. Ljungmarksvägen).

Vastaavasti osia Santaradantien itäpuoleisten rinteiden rakentamattomista teollisuus-, varasto- ja toimistokorttelialueista muutetaan uudeksi Kanervannummen lähivirkistysalueeksi. Uudelle virkistysalueelle rakennetaan n. 1,5 km pitkä valaistu pururata (talvisin hiihtolatu) sekä kuntoiluvälinealue ja sen yhteyteen

vamuutoksen nro 002094 yhteydessä jätettyjä asukasmielipiteitä. Kaavamuutosta laaditaan kaavarunko-alueen eteläosiin.

Viranomaisneuvottelu
Kaavamuutoksesta ei ole pidetty MRL 66 §:n mukaista viranomaisneuvottelua. Kaavamuutoksen tueksi sen rinnalla laadittavasta Vantaan Akselin kaavarungosta 1 nro 062200, joka ei ole MRL:n tuntema kaavamuoto, on pidetty viranomaisneuvottelua vastaava tilaisuus. Sen keskeisiä aiheita olivat Valkoisenlähteen pohjavedenottamon sulkemisen myötä Hakintien alueella noussut pohjaveden pinta, Valkoisenlähteentien ja Jokiniementien välille esitetyn uuden kadun ja Santaradan käyttö osittain samassa tilavarauksessa sekä pilaantuneet maaperän kohteet nykyisen Kanervanpuiston pohjoispuolella. Tilaisuudessa ei esitetty kaavamuutokseen 002094 liittyviä kannanottoja.

Sopimus
Asemakaavan muutokseen liittyy toteuttamissopimus.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 25.2.2013 § 25

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) asetetaan MRA 27 §:n mukaisesti 30 päiväksi nähtäville 25.2.2013 päivätty asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala,
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot,
c) muutoskustannukset maksaa hakija Kesko Oyj ja maksuluokaksi vahvistetaan 5 (32 000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (1 255 €), yhteensä 33 255 €.

Päätös: Asia päätettiin jättää pöydälle.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 11.3.2013 § 11

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) asetetaan MRA 27 §:n mukaisesti 30 päiväksi nähtäville 25.2.2013 päivätty asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala,
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot,
c) muutoskustannukset maksaa hakija Kesko Oyj ja maksuluokaksi vahvistetaan 5 (32 000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (1 255 €), yhteensä 33 255

Päätös: Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginhallitus 18.3.2013 § 37

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) asettaa MRA 27 §:n mukaisesti 30 päiväksi nähtäville 25.2.2013 päivätty asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala,

a) annetaan liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin ja lausuntoihin ja tehdään niissä esitetyt tarkistukset,

b) saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 28.10.2013 päivätty, Kanervannummen asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi.

Päätös: Hyväksyttiin esitys.

Asemakaavaan liittyvä toteuttamissopimus on allekirjoitettu 30.10.2013.

Kaupunginhallitus 4.11.2013 § 38

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) antaa liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin ja lausuntoihin ja tehdä niissä esitetyt tarkistukset,

b) saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 28.10.2013 päivätty, Kanervannummen asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi.

Päätös:
Päätettiin yksimielistesti jättää asia pöydälle kaupunginhallituksen seuraavaan kokoukseen.

Seuraavat asemakaavan muutokseen, tonttijakoon ja tonttijaon muutokseen liittyvät asiakirjat ovat nähtävillä kokouksen asiakirjoissa:

- Ruokakesko, Liikenne, maisema 12/2012
- Vantaan Ruokakesko Seveso-selvitys 12.9.2012
- Hulevesien hallintasuunnitelma 17.12.2009
- Vantaan Akselin alue, hulevesiselvitys 14.2.2011, tarkistettu 16.11.2011
- Vantaan Akselin alueen liikenne-ennuste ja toimivuustarkastelut 23.2.2011

Kaupunginhallitus 18.11.2013 § 17

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) antaa liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin ja lausuntoihin ja tehdä niissä esitetyt tarkistukset,

b) saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 28.10.2013 päivätty, Kanervannummen asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Käsittely:
Kaupunginhallituksen varajäsen Paula Lehmuskallio esitti, että hylätään 28.10.2013 päivätty, Kanervannummen asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi. Lehmuskallion esitys raukesi kannattamattomana.
Päätös:
Hyväksyttiin apulaiskaupunginjohtajan esitys.
Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Kesko on määrätty maisemoimaan hallintaansa mahdollisesti tulevat alueet. En luota sen tapahtumiseen, sillä Kesko ei ole tehnyt sitä vaatimuksista ja lupauksistaan huolimatta jo vuosia sitten hallintaansa tulleille alueillekaan.

Vantaan kaupunki on vuonna 1995 hävinnyt kaavamuutoksen KHO:ssa perusteluilla, ettei korvaavaa tonttia ole osoitettu alueelta. Nyt kaavamuutoksen kohteena oleva vaihtotontti ei ole korvaavaksi kelvollinen maastonsa eikä luontonsa puolesta."

Liitteet

21	Asemakaavamuutoksen selostus 28.10.2013
22	Muistutukset ja vastineet 28.10.2013
23	Lausunnot ja vastineet 28.10.2013
24	Kesko, keskusvarasto 2, meluselvitys18.10.2013
25	Kesko, keskusvarasto 2, meluselvityksen liitteet 18.10.2013
26	Toteuttamissopimus
27	Äänestyspöytäkirja 18.11.2013 § 20

Lisätiedot: aluearkkitehti Vesa Karisalo, puh. 8392 2684,
asemakaavasuunnittelija Jukka Köykkä, puh. 8392 22261

Valitusosoitus

1
VALITUSOIKEUS

Valtuuston päätökseen haetaan muutosta valittamalla.

Valituksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), sekä
- kunnan jäsen.

Sen lisäksi päätökseen, joka koskee yleiskaavan, asemakaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä, valituksen saa tehdä

- Uudenmaan ympäristökeskus ja muu viranomainen toimialaansa kuuluvissa asioissa,
- maakunnan liitto ja kunta, joiden alueella kaavassa osoitetulla maankäytöllä tai rakennusjärjestyksellä on vaikutuksia sekä
- rekisteröity paikallinen tai alueellinen yhteisö toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että:

1 päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä;
2 valtuusto on ylittänyt toimivaltansa; tai
3 päätös on muutoin lainvastainen.

Valitusta ei saa tehdä päätöksistä, jotka koskevat

- valmistelua tai täytäntöönpanoa (kuntalaki 91 §)
- kunnallisen kansanäänestyksen toimittamista (kuntalaki 99 §)
- kunnallisen virkaehtosopimuslain 26 §:ssä mainittuja asioita

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Tässä kokouksessa tehtyyn, hankintaoikaisua koskevaan **päätökseen § 8** 'Hankintaoikaisuvaatimus koskien tilintarkastajan hankintaa valtuustokaudelle 2013-2016', ei saa hakea muutosta.

Päätöksestä, joka kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan, ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain mukaan. Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosaisella on oikeus hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

Sovellettavat lainkohdat: Laki julkisista hankinnoista 82 §, 86 §, ja 102 §.

5
VALITUSKIRJELMÄN TOIMITTAMINEN

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa valitusviranomaiselle Helsingin hallinto-oikeudelle viraston aukioloaikana osoitteella:

Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Puhelin: 0295642000
Faksi: 0295642079
Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Virka-aika: klo 8.00 – 16.15

Omalla vastuulla valituskirjelmän voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Tällöin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille ennen valitusajan päättymistä.

Omalla vastuulla valituksen voi toimittaa valitusajan kuluessa myös faksina tai sähköpostina.

Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Viranomaiselle saapunutta sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 90 euroa.

Pöytäkirjan ote §:stä 20

1. Luovutettu asianosaiselle __/__ 2013

   Asianosainen: _____

2. Lähetetty tiedoksi kirjeellä (kuntalaki 95 §)

   Vastaanottaja: Pauli Lehmuskallio

   Annettu postin kuljetettavaksi 3/12 2013

   Annettu tiedoksi sähköisenä viestinä __/__ 2013

   Tiedoksi antaja: Päivi Kimpimäki

   Valitusaika päättyy : 2.1.2014

HELSINGIN HALLINTO-OIKEUS
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Puhelin 029 56 42000
Faksi 029 56 42079
Sähköposti helsinki.hao@oikeus.fi

DIAARILEHTI

03.01.2014

Dnro: 00018/14
5. jaosto
Saapunut: 2.1.2014
Vireille: 2.1.2014

Kokonaiskäsittelyn
alkamispäivä:
K: Suominen Merja
MAV

Huomautukset

Kiireellinen, Pyydetty katselmusta, Pyydetty oikeudenkäyntikuluja

Asia 4103 Asemakaava
Valitus

Asian kuvaus

Asemakaavan muutos nro 002094 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervanummi

Muutoksenhaunalainen päätös

Vantaan kaupunginvaltuusto
18.11.2013 nro:20

Muutoksenhakija

Kuusikon Omakotiyhdistys ry

00016/14/4103

HELSINGIN HALLINTO-OIKEUS
02 -01- 2014
Jätti... ANNEKIRJ.
Liitt.....Valtak. .....

HELSINGIN HALLINTO-OIKEUDELLE

ASIA Valitus Vantaan kaupunginvaltuuston päätöksestä 18.11.2013 § 20, koskien asemakaavan muutosta nro 002094 ja tonttijakoa sekä tonttijaon muuttamista. Päätös on asetettu oheisen pöytäkirjan otteen mukaisesti yleisesti nähtäville 4.12.2013, joten valitusaikani päättyy minulle annetun valitusosoituksen mukaisesti 3.1.2014.

VALITTAJA

Kuusikon Omakotiyhdistys ry/Paula Lehmuskallio,

VAATIMUKSET

1) Vaadin, että Vantaan kaupunginvaltuuston valituksenalainen päätös kumotaan jäljempänä tarkemmin esitettävien perustein MRL 54 §:n mukaisten asemakaavan sisältövaatimusten vastaisena.
Asemakaavamuutos ei myöskään MRL 9 §:n edellyttämin tavoin perustu riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin sen vaikutuksista.
Myös nämä puutteet yksilöidään tarkemmin jäljempänä perusteluosiossa.

2) Vaadin myös, että tästä valituksesta minulle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut
määrätään HLKL 74 §:n nojalla Vantaan kaupungin korvattavaksi täysimääräisesti laillisine korkoineen. Erittely kustannuksista esitetään vastaselvitysvaiheessa.

3) Lisäksi pyydän, että Helsingin hallinto-oikeus pitäisi valituksenalaisella asemakaava-alueella HLKL 41 §:n mukaisen katselmuksen alueen olosuhteiden ja erityispiirteiden selvittämiseksi sekä sen seikan havainnoimiseksi, että valituksenalaisesta kaavaratkaisusta aiheutuu ympäristölleen kohtuutonta haittaa.

PERUSTELUT

Kyseessä oleva kaava-alue sijaitsee Itä-Vantaalla Vanhan Porvoontien-Tikkurilantien-Kanervatien ja Jokiniementien välissä. Kuusikon ja Hakkilan kylien käyttämä viheralue on Jokiniementien pohjoispuolella. Alueesta on jo aikaisemmin lohkaistu alue Ruoka-Keskon varastolle Keskon varaston vieressä sijaitseva Kanervanummen viher-, virkistys- ja urheilualue on alueen asukkaiden Vantaan kaupungin alueelle talkoilla rakentama luontoalue. Se muodostaa ensisijassa Kuusikon ja Hakkilan alueen asukkaille, Kuusikon koululle ja päiväkodeille, liikunnallisesti ja luontoarvoiltaan keskeisen nykyisessä käytössä säilytettävän alueen. Yhä useampi tulee kärsimään tästä kaavasta, sillä Kuusikon asukasluku lisääntyy jatkuvasti.
Kaavan ratkaisut toteutuessaan vähentävät entisestään asumisviihtyvyyttä, monipuolisen luonnon käyttömahdollisuutta ja lisäävät liikennettä, liikenteen melua, pakokaasupäästöjä.

AINUTLAATUINEN LUONTOALUE LÄHELLÄ LAPSIPERHEITÄ

Kuusikon ja Hakkilan asuntoalueen lapsiperheet, Kuusikon koulun opettajat ja oppilaat, päiväkodin väki sekä alueen yhdistykset ovat rakentaneet ja ylläpitänyt talkoilla upean ja moni-ilmeisen pururadan.
Pururadan käyttö on moninaista. Osa juoksee ja hiihtää, osa ulkoilee lasten tai lemmikkien kanssa.
Koululle ko. alue on elintärkeä erilaisten oppituntien pitopaikkana. Asukasyhdistys järjestää alueella erilaisia tapahtumia kuten esim. joulupolkuja, maastojuoksu- ja hiihtokilpailuja. Lähialueella ei ole sellaista vaihtoehtoista, monipuolista vaihtelevaa maastoa mäkineen, johon saadaan hyvät hiihtoladut, maastojuoksu- ja luontoalueet ja jossa tarkkaillaan lintuja ja kasvillisuutta.

Tämän hetkinen luontoalue on yhtenäinen kokonaisuus muodostuen lehtoalueesta, kuivasta männiköstä, puroalueesta ja loivasta kalliosta. Tämä ei toistu lähialueilla.

Vaihtoehdoksi esitetty alue on joko rajua jyrkännettä, vanhaa peltopohjaa, rämealuetta, puutonta saastunutta tasoitettua luonnotonta parkkialuetta tai kaatopaikka-/lumenvarastointialuetta.

Korvaavaksi pururadaksi tarkoitettu alue on kaavassa teollisuusaluetta ja ahdistettu kulkemaan pitkin purettavaa tiealuetta, polttoaineen jakelupistealueen, raskaan liikenteen parkkialueen, kaupan ja sen varaston sekä teollisuusalueen välissä. Ehdotettu luontoalue ei vastaa MRL 54§:n tarkoittamaa luontoaluetta ja korvaa menetettävää aluetta, toisin kuin kaavaselityksessä moneen kertaan väitetään. Alueella on jääkautisia siirtolohkareita, puro ja suojeltu kestikievari Vanhan Porvoontien varressa. Kaava on monelta osin lainvastainen.

Lenkkipolun määrä ei todellisuudessa myöskään lisäänny, vaikka niin väitetään. Osa alueesta on Tikkurilantien varressa olevaa parkkialuetta ja Kievarinpuistoa kivimyymälöineen jne.
Koko suunniteltu uusi luontoalue puristuu teiden, kaupan, polttoaineen jakeluaseman, raskaiden ajoneuvojen parkkipaikan ja teollisuuden keskelle. Koska esitetty luontoalue sijoitetaan kaavassa teollisuusalueelle, usko alueen säilymiseen ei ole suuri. Suuri osa alueesta vaatii metsittämistä ja kymmenien vuosien odottamista, jotta alue vastaisi nykyistä korkeiden honkien puistoaluetta. Nykyinen alue on valmis luontoalue, jossa vältytään suuresta osasta em. ongelmista.
Harhaanjohtavasti kaavaselostuksissa vedotaan ns. säilyviin luontoalueisiin mm. Untipakkaan, joka on jyrkkä kallioalue rajautuen kallioleikkauksena Vanhaan Porvoontiehen, Kuusikkopuistoon, joka on muutaman puun käsittävä kolmio ja Heidehofin kylän laitaan rakennettuun ns. Heidehofin puistoon, joka on tasainen pelto.

Nyt hyväksytty kaava ei vastaa Korkeimman hallinto-oikeuden vuonna 1996 vaatimusta korvaavasta luontoalueesta, vaikka kaavaselostuksessa yritetään moneen kertaan niin väittää.

Erityisesti Kuusikon koulussa ollaan huolissaan siitä, että menettäessään nykyisen luontoalueen, oppilaille joudutaan hakemaan monipuolista mäkistä aluetta muualta. Myös arvokkaiden kallioalueiden ja useiden siirtolohkareiden hävittäminen on korvaamatonta.

LIIKENNE, SAASTEET JA MELU

Kuusikon ja Hakkilan alueet olivat asuttuja ennen Keskon varastojen laajenemista käsiteltävänä olevalle alueelle. Kuninkaalan asuinalue on liikenteen ympäröimä. Kuusikon ja Hakkilan ympärillä on maamme vilkasliikenteisimpiä teitä (Lahdenväylä, kehä III, Vanha Porvoontie). Erilaiset varastot ja teollisuus ovat keskittyneet alueen tuntumaan. Tiet ovat ruuhkaan asti täynnä rekkoja, kuorma-autoja ja henkilöautoja, jotka aiheuttavat alueella ympärivuorokautista melua sekä pakokaasujen ja muiden päästöjen katkua. Keskon varastojen lisäksi alueella on laaja ja laajeneva Porttipuiston kauppakeskittymä.

Keskon alueella työskennellään 24 tuntia vuorokaudessa. Varastoalueiden ympärillä ei ole minkäänlaisia meluaitoja. Nyt hyväksytty kaava ei velvoita rakentamaan kuin minimaaliset meluaidat, jotka suojelevat Keskon alueella työskenteleviä ja unohtaa tien vastapuolella, Jokiniementien ja Vanhan Porvoontien varrella olevat asukkaat.

Jo nykyisellään on alueelle ajavien rekkojen moottoreiden, kylmäkoneiden ja peruutusäänien melu
läpitunkeva. Peruuttavan ajoneuvon signaalit, kuormauksien äänet, varastojen ilmastointi ja piha-alueiden kunnossapidon äänet ovat läpi vuorokauden asukkaita kohtuuttomasti häiritseviä. Tältä osin kaava on MRL 12§ 1. vastainen

Melu kuuluu koko Kuusikon ja Hakkilan alueelle. Liikennetiheys, melu ja saaste ovat jo nyt tuntuvasti lisääntyneet Turun Kesko-varastojen lopetettua toimintansa ja siirryttyä Kuninkaalan alueelle. Puolueetonta melumittausta ja meluntorjuntaohjelmaa ei ole tehty edes nykyisen yli 25- vuotta kestäneen asukkaille aiheutuneen melun rasitteen vähentämiseksi. Kesko ei noudata meluntorjuntaan liittyviä nykyisiä kaavamääräyksiä. Meluesteiden rakentamattomuudessa vedotaan korkeisiin kustannuksiin.

Kuusikon Omakotiyhdistys on esittänyt vaihtoehtoisia reittejä Ruoka-Keskon liikenteen kululle ja vaatinut Jokiniementien ajoportin raskaiden ajoneuvojen käyttökieltoa. On esitetty raskaan liikenteen reitin siirtämistä Kanervatien ajoportille, pois Jokiniementieltä ja Vanhalta Porvoontieltä. Sitä ei ole tapahtunut eikä sitä ole kaavassa esitetty tapahtuvaksi. Näillä teillä on henkilöautoliikenne sivuseikka, joka ei aikaansaa lähellekään samankaltaista melua ja pakokaasusaastetta. Vantaan kaupunki on hyväksynyt Ruoka-Keskon haluttomuuden muuttaa toimintojaan omilla laajoilla alueillaan niin, ettei liikenteestä aiheutuisi asukkaille haittaa.

Raskasliikenne on ongelmissa monta kertaa Jokiniementien isossa mäessä, erityisesti talvella lisäten asutuksen vieressä melu- ja pakokaasuhaittoja. Siksi raskaan liikenteen osuutta ko. tiellä ei tule lisärakentamisella lisätä. Sammaltien risteys on vaarallinen huonon näkyvyyden vuoksi. Jopa Keskon palkkaama liikennemäärien tutkija Emboll totesi Jokiniementien olevan jo nykyisellään erittäin kuormittunut, joka johtuu yli 20.000 ajoneuvon aiheuttamasta liikenteestä vuorokaudessa.

Meluselvitykset ovat puutteellisia. Ne eivät ota huomioon asukkaiden kokemaa melun määrää, joka aiheutuu Keskon ympärivuorokautisesta raskaasta liikenteestä ja varastoalueella erilaisista lähteistä. Näitä olen edelle kuvannut tarkemmin. Melu on mitattu vain siltä osin, mikä aiheutuu varastoalueella työskentelystä. Tältä osin kaavaratkaisu on MRL 9 §:n vastainen. Jopa MRL 132§ mukainen ympäristövaikutusten arviointi olisi ollut paikallaan.

Jo vallitsevan nykytilanteen vuoksi varastojen laajentaminen asutuksen suuntaan on kiellettävä. Liikennettä ja päästöjen määrää ei voi enää lisätä asuinalueen kyljessä. Nykyisellään mm. talviaikaan autot ovat kaiken aikaa käynnissä ehkä kylmyyden välttämiseksi ja ajan säätämiseksi. Näin ei voi jatkua, eikä tämä tilanne voi entisestään pahentua. On ajateltava asukkaiden fyysistä ja henkistä terveyttä.

Nämä tosiseikat eivät ole tulleet riittävästi päättäjien tietoon kaavaa hyväksyttäessä. Lisätyöpaikkojen luvattu määrä on olematon ja kyseenalainen.
Vantaan kaupungin tulee kehottaa Keskoa käyttämään omia alueitaan mm. Kanervatien länsipuolella uudisrakentamiseen ja Tikkurilantien varrella olevat harvaan rakennetut alueet uudis- ja täydennysrakentamiseen. Osa rakennuksista on jopa elinkaarensa päässä ja sallii siten nykyaikaista uudisrakentamista..

AIKAISEMMAT YRITYKSET JA PÄÄTÖKSET

Kesko on yrittänyt muuttaa Kanervanummen aluetta varastoalueeksi jo aikaisemmin. Puisto onnistuttiin (Vuonna 1993 Vantaan ympäristövalvontalautakunta ei puoltanut kaavamuutosta) säilyttämään lähialueiden koululaisten ja lapsiperheiden lähivirkistysalueena, kun ympäristöministeriö ei vuonna 1995 vahvistanut valtuuston hyväksymää kaavaa ja esti alueen kaavoittamisen varastoalueeksi vaatien sen säilyttämistä entisellään mm. siksi,
"Kun otetaan huomioon alueen luonnonolosuhteet, puiston osittainen toteuttaminen sekä se, että kaavassa osoitettu rakentaminen ei määrältään, sijoitukseltaan ja korkeudeltaan sopeudu alueen paikallisiin oloihin, eikä alueen muuttamiselle ole osoitettu välttämätöntä tarvetta, puistoalueen muuttamiselle ei ole katsottava esitetyn rakennuslaissa tarkoitettuja erityisiä syitä eikä asemakaava myöskään ota riittävästi huomioon paikallisia olosuhteita." (n:o 129,110,112,113,114/5241/93).

Nyt kaavaselostuksessa on yritetty todistaa moneen kertaan kelvoton alue luontoaluetta korvaavaksi alueeksi ja jopa harhauttavasti kerrottu luontoalueen kasvavan. Pohjoisosassa oleva maakaistaleesta ei tule luontoaluetta, vaikka se siksi merkittäisiin.

Vantaan kaupunginhallitus valitti ympäristöministeriön päätöksestä Korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Päätöksessä todettiin, ettei ole riittävän painavia syitä muuttaa ympäristöministeriön päätöstä. (KHO2412/2/95)

Ympäristöministeriöstä vuonna 1995, Uudenmaan ELY-keskuksesta ja Vantaan asemakaavaosastolta on varmistettu, että Kanervannummen puistoalueen aikaisemman kaavan (2009) mukaan alueelle ei saa rakentaa taloja, varastoalueita, teollisuutta eikä tieliittymiä. Kaavamerkintä merkitsee maankäyttö- ja rakennuslain 54. pykälän mukaan, ettei alueen asumusviihtyvyys saa muutoksissa heikentyä. On luotava edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle.

Rakennettua ympäristöä ja luonnon ympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. Nyt kaavoitetulla alueella ja sen lähiympäristössä on oltava riittävästi puistoja tai muita lähivirkistykseen soveltuvia alueita MRL 54 §:n mukaisesti.
Asemakaavalla ei saa aiheuttaa kenenkään elinympäristön laadun sellaista merkityksellistä heikkenemistä, joka oli aikaisemman asemakaavan tarkoitus.

Kanervannummen luontoalue on merkittävä osa luontokäytävää, joka tulee säilyttää. Sitä ei korvaa alueen pohjoisosaan suunniteltu 0,8 ha Kievarinpuisto, joka sekin joudutaan puolelta osaltaan metsittämään, eikä muutaman metrin levyinen käytävä, joka ylitettyään Vanhan Porvoontien jatkuen talojen takapihoilla. Osa suunnitellusta alueesta on nykyisellään polttoaineen jakeluasemaa, tiealuetta ja parkkipaikkaa.

ASUKKAIDEN HARHAUTTAMISTA JA TARKOITUSHAKUISUUTTA

Toukokuussa vuonna 2009 tehtiin asemakaavaan muutos. Alueen asukkaille kerrottiin ennen sitä,(asukasyhdistyksen kutsumana) julkisessa yleisötilaisuudessa kaavoittajan ja toiseksi korkeimman luottamusmiehen suulla, että pururata alueeseen ei kosketa ja vain ko. alueen pohjoispuolelle rakennetaan ns. kivipuisto, joka vie viheralueesta pienen osan. Kaavasta ei sen vuoksi valitettu. Pian osoittautui, että pohjoispuolella oleva kivipuisto olikin hautakivimyymälä ja -näyttely ja suurin osa lohkaistusta viheralueesta täytettiin ja tasattiin raskaiden ajoneuvojen parkkialueeksi. Hyvin nopeasti tämän jälkeen myös koko lähialue oli jälleen käsittelyssä nykyisin seurauksin. Alueen puistot ja viheralueet on tarkoituksella nimetty toisin kuin aikaisemmin. Tämä on omiaan hämärtämään kaavamuutoksen kohdentamista. Yleiskaava hyväksyttiin joulukiireiden aikaan valtuustossa vuonna 2007. Samanlaisella kiireellä tuotiin myös asemakaavanmuutos valtuuston budjettikokoukseen joulukuussa 2013 oltuaan vasta samana päivänä kaupunginhallituksen kokouksessa käsiteltävänä. Valitusajat ovat joululoman aikana. Samoin on järjestelty kaikki näyttöjen, muistutusten ja mielipiteen ajat.

VAADIN KAAVAN HYLKÄÄMISTÄ JA LUONTOALUEEN SÄILYTTÄMISTÄ ENTISELLÄÄN

Vastustan alueen kaavamuutosta, jolla Ruoka-Kesko Oy laajentuisi Vantaan kaupungin omistamille maille Kanervanummen puistoon. En hyväksy komean puuston, ainutlaatuisen luontoalueen ja kallioiden muuttamista rekka- ja varastoalueeksi. Keskon omilla alueilla puuttomat ja saastuneet alueet voidaan käyttää laajennusten tarpeisiin.
En hyväksy maaston pinnan nostoa monella metrillä nykyisestään. Suunnitelmassa nostettaisiin maa-aluetta nykytasostaan suurelta osin yli 2 metriä korkeammalla, eli samalle tasolle, kuin jo Keskon jo käytössä oleva alue. Rakennuksen perustus siis

nousisi vastapäätä olevien talojen kohdalla yli 5 metriä nykyistä pintaa korkeammalle.
Vastustan alueen liikenteen, kylmäkoneiden ja peruutuksen aiheuttavan melun sekä pakokaasujen ja muiden päästöjen lisäämistä varastorakentamisen seurauksena asuinalueen lähellä.
Vaadin asukkaille inhimillistä asuinaluetta, jossa melu ja pakokaasut eivät vaikuta yöuneen ja vapaa-ajanviettoon sisätiloissa, piha-alueilla sekä lähivirkistysalueilla.
Vaadin rehellisyyttä kaavamuutoksia esiteltäessä ja tehtäessä.

Vantaalla 2.1.2014
Kuusikon Omakotiyhdistys ry

Paula Lehmuskallio Pj

Sihteeri

Aika	**18.11.2013 klo 14.00 – 23.50**
Paikka	**Kaupungintalo, Asematie 7, 01300 Vantaa**

Osallistujat

Jäsenet

Antti Lindtman, puheenjohtaja	
Heikki Heinimäki, I varapuheenjohtaja	
Anniina Kostilainen, II varapuheenjohtaja	
Faysal Abdi	17.10 – 23.50
Irja Ansalehto-Salmi	14.00 – 23.15, 23.30 – 23.50
Anssi Aura	
Susanna Bruun	
Antero Eerola	
Tarja Eklund	
Jukka Hako	
Johannes Hirvaskoski	
Jaana Huhta	
Maija Hurri	
Göran Härmälä	
Timo Juurikkala	18.50 – 23.50
Jouko Jääskeläinen	
Pietari Jääskeläinen	14.00 – 23.25
Lauri Kaira	
Timo Karén	
Patrik Karlsson	
Eva-Christina Kassila	15.30 – 23.50
Ulla Kaukola	
Sirpa Kauppinen	
Petri Koivuniemi	
Marilla Kortesalmi	
Marja Kyyrö	
Sirkka-Liisa Kähärä	
Niilo Kärki	
Päivi Laakso	
Paula Lehmuskallio	
Janne Leppänen	
Pirkko Letto	
Juha Malmi	
Tapani Mäkinen	
Jukka Mölsä	
Johannes Nieminen	
Mari Niemi-Saari	
Mika Niikko	15.30 – 23.50
Jaakko Niinistö	
Vaula Norrena	
Lasse Norres	
Carita Orlando	
Anitta Orpana	
Jari Porthén	

	Seija Puha	
	Tiina-Maaria Päivinen	
	Ulla Rannikko	
	Sakari Rokkanen	
	Heidi Rosbäck-Mikkonen	
	Jari Sainio	
	Ulla Sajaniemi	
	Jussi Saramo	
	Minttu Sillanpää	
	Juha Simonen	
	Ranbir Sodhi	
	Juha Tenhunen	
	Kati Tyystjärvi	14.40 – 23.50
	Pauli Vahtera	14.00 – 23.30
	Arja Wallenius	
	Markku Weckman	
	Raija Virta	
	Riikka Åstrand	
Varajäsenet	Matti Aittakallio	14.00 – 17.10
	Tuire Fjäder	14.00 – 15.30
	Juha Hirvonen	23.15 – 23.50
	Jouni Herranen	14.00 – 23.25
	Sami Haukka	23.25 – 23.50
	Elia Hyttinen	
	Hannu Kokko	
	Hannu Kärkkäinen	14.00 – 14.40, 23.25 – 23.50
	Annika Lappalainen	14.00 – 18.50
	Sirpa Peura	16.30 – 23.50
	Mia Salminvuo	14.00 – 18.40
	Kaarina Suonperä	17.00 – 23.50

Kaupunginhallituksen jäsenet

Pirkko Kotila, kaupunginhallituksen jäsen
Taisto Mäntynen, kaupunginhallituksen jäsen
Arja Niemelä, kaupunginhallituksen jäsen
Sinikka Näätsaari, kaupunginhallituksen jäsen
Esko Ranto, kaupunginhallituksen jäsen

Muut osanottajat

Kari Nenonen, kaupunginjohtaja
Martti Lipponen, apulaiskaupunginjohtaja
Elina Lehto-Häggroth, apulaiskaupunginjohtaja
Juha-Veikko Nikulainen, apulaiskaupunginjohtaja
Jukka T Salminen, apulaiskaupunginjohtaja
Heidi Nygren, apulaiskaupunginjohtajan vs.
Päivi Rainio, viestintäpäällikkö
Patrik Marjamaa, talousjohtaja
Pia Ojavuo, talousarviopäällikkö

Pauli Outila, taloussuunnittelupäällikkö	
Ilkka Kalo, perusopetuksen johtaja	
Helena Hyvönen, kaupunginreviisori	14.00 – 17.00
Hanna Ormio, hallintojohtaja	
Kai Ketelimäki, kaupunginlakimies	
Jenni Björksten, kansliasihteeri	14.00 – 17.50
Laura Parsama, kansliasihteeri	
Laura Lyly, pöytäkirjanpitäjä	

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Antti Lindtman

Pöytäkirjanpitäjä Laura Lyly

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 2.12.2013, Vantaa

§:t 4, 5, 6, 7, 8 ja 27 tarkastettiin ja hyväksyttiin heti kokouksessa.

Timo Karén Patrik Karlsson

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 4.12.2013 klo 13.00 - 15.00, kaupungin kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa

Todistaja

Otteen oikeaksi todistaminen

Päiväys 11.12.2013

Allekirjoitus

Nimen selvennys Päivi Kimpimäki

Virka-asema hallintosihteeri

Dno KA 2039/2010/122

20 § Asemakaavan muutos nro 002094 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi

J-VN/TLA/APE/VKA/JKÖ/ESN/LP/JB
KA 2039/2010

Ruokakesko laajenee Kanervannummen puistoon. Uusia virkistysalueita kaavoitetaan Kanervantien länsipuolisille toimitilatonteille.

Asemakaavan muutos koskee kortteleita 66131, 66134, 66135 ja osaa korttelista 66053 sekä katu-, virkistys- ja liikennealuetta, kaupunginosassa 66, Hakkila. Asemakaavan muutos koskee katu- ja virkistysaluetta kaupunginosassa 64, Kuninkaala.
Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa korttelia 66131 ja osaa kortteleista 66001 ja 66053 sekä katu-, virkistys- ja liikennealueita.

Tonttijako koskee osaa korttelista 66053.
Tonttijaon muutos koskee kortteleita 66131, 66134 ja 66135 sekä osaa korttelista 66053.

Alue sijaitsee Ruokakeskon keskusvarasto 2:n ja Kanervannummen puiston ympäristössä Kanervan alueella. Suunnittelualuetta rajaa pohjoisessa Kanervanpuisto ja Tikkurilantie, idässä Vanha Porvoontie, etelässä Jokiniementien eteläpuoleinen asutus ja lännessä Santaradantie.

Kaavan hakijat
Kiinteistö Oy Vantaa Jokiniementie 31 c/o Varma, Kesko Oyj ja Vantaan kaupunki.

Kaavan valmisteluun osallistuneet
Kaupungin omien asiantuntijoiden lisäksi muutosehdotuksen valmisteluun ovat osallistuneet Keskon konsultteina Ramboll Finland Oy, Arkkitehtitoimisto Sollamo Oy ja Insinööritoimisto Pohjatekniikka Oy.

Yleiskaava
Kaavamuutoksen alue on kaupunginvaltuustossa 17.12.2007 hyväksytyssä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa pääosin osoitettu teollisuus- ja varastoalueeksi. Alueen pohjoisosassa on Tikkurilasta Sotunkiin johtava ulkoilureitti ja viheryhteys, josta osa on tärkeää pohjavesialuetta. Jokiniementie on osoitettu ohjeelliseksi joukkoliikenteen runkoyhteydeksi, jonka reunoilla kulkee maakaasun runkoputki. Jokiniementien eteläosat on osoitettu pientaloalueeksi.
Santaradalla ja sen itäpuoleisella rinnealueella on voimassa kaupunginvaltuuston 14.9.1992 hyväksymä yleiskaava, jolla Santarata on osoitettu raideliikenteen alueeksi ja sen itäreunan rinnealue työpaikka-alueeksi.

Asemakaavan muutos
Ruokakesko on keskittämässä logistiikkatoimintojaan Vantaan Akselin työpaikka-alueelle Hakkilaan. Ruokakesko Oy:n keskusvarasto 2:n tiloja, toimintoja ja tonttia laajennetaan kumoutuvien asemakaavojen Kanervannummen ja Kievarinpuiston virkistysalueille, jotta keskusvaraston toiminnan ja sen kehittämisen edellyttämät laajennukset voidaan toteuttaa. Osana alueen liikenneverkon kehittämistä Kanervanpuisto muutetaan kaduksi, joka nimetään Kanervikontieksi (ruots. Ljungmarksvägen).

Vastaavasti osia Santaradantien itäpuoleisten rinteiden rakentamattomista teollisuus-, varasto- ja toimistokorttelialueista muutetaan uudeksi Kanervannummen lähivirkistysalueeksi. Uudelle virkistysalueelle

rakennetaan n. 1,5 km pitkä valaistu pururata (talvisin hiihtolatu) sekä kuntoiluvälinealue ja sen yhteyteen pieni pysäköintialue. Kaavamääräyksissä edellytetään, että nykyistä Kanervannummen puistoa ei saa ottaa tai rakentaa Ruokakeskon varastokäyttöön (TVKT) ennen kuin siellä olevat toiminnot (pururata/hiihtolatu) on siirretty uudelle Kanervannummen virkistysalueelle. Uudella Kanervannummen lähivirkistysalueella sijaitseva osuus historiallisesta Suuresta Rantatiestä on muinaismuistolailla rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös, joka merkitään asemakaavaan suojelumerkinnällä. Kaavamuutoksen jälkeen muutosalueen virkistysalueiden kokonaispinta-ala hieman kasvaa eivätkä niiden maasto-olosuhteet oleellisesti poikkea nykytilanteesta. Uudet virkistysalueet muodostavat nykyisiin asemakaavoihin verrattuna laajemmin yhtenäisen alueen ja ne kytkeytyvät paremmin kaupunginosat yhdistävään virkistysalueverkostoon.

Uuden Kanervannummen virkistysalueen ja Jokiniementien väliin muodostetaan kokonaisuus toimisto- ja päivittäistavarakaupalle (KT), miehittämättömälle polttonesteiden jakeluasemalle (LH) sekä raskaan liikenteen yleiselle pysäköintialueelle (LP). Yleinen pysäköintialue on tarkoitettu helpottamaan Kuusikon asuinalueella olevaa raskaiden ajoneuvojen pysäköintiongelmaa (Valtuustoaloite, KV 16.4.2012). Uusi polttonesteiden jakeluasema korvaa Kanervantien pohjoisosan oikaisun alta ja pohjavesialueelta poistettavan nykyisen jakeluaseman.

Kanervantien ja Vanhan Porvoontien välisellä alueella Ruokakeskon keskusvaraston kokonaisrakennusoikeuden määrä kasvaa 45 977 k-m^2. Santaradantien ja Kanervantien välisellä alueella kortteleiden kokonaisrakennusoikeuden määrä puolestaan vähenee 53 694 k-m^2. Toimistorakennusten osuus kokonaisrakennusoikeudesta on kumoutuvissa asemakaavoissa yhteensä 80 016 k-m^2 ja muutoksen jälkeen yhteensä 73 345 k-m^2. Liiketilojen nykyinen osuus on 500 k-m^2 ja muutoksen jälkeen 1 980 k-m^2. Lisäksi Santaradantiehen rajoittuvassa TKT-korttelissa saa rakennusoikeudesta käyttää myynti- ja näyttelytiloja varten enintään 500 k-m^2. Koko kaavamuutosalueen nykyinen kokonaisrakennusoikeus on kumoutuvissa asemakaavoissa yhteensä 232 017 k-m^2 ja kaavamuutoksen jälkeen yhteensä 224 300 k-m^2.

Kumoutuvissa asemakaavoissa rakennuksille määritetyt ylimmät korkeudet eivät Ruokakeskon keskusvaraston korkeavaraston rakennusalaa lukuun ottamatta oleellisesti muutu. Kaavamuutoksessa on määräyksiä, joilla edellytetään hulevesien määrän ja laadun hallintaa ennen niiden poisjohtamista kiinteistöiltä. Lumien varastointia rajoitetaan korttelialueilla. Asumista häiritsevän melun leviäminen Ruokakeskon korttelialueelta ympäristöön tulee yöaikana estää.

Asemakaavan muutoksen valmisteluaineistoksi on laadittu Vantaan Akselin kaavarunko 1 nro 062200 (KALA 13.6.2011 ja 25.2.2013). Kaavamuutos muodostaa kaavarungon eteläisen osa-alueen.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely
MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 12.4.2010.

MRL 62 §:n mukaisesti kaavan vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan Sanomissa ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Mielipiteitä saapui 33 kpl, joiden sisältö ja niiden huomioiminen muutosehdotuksessa on esitetty kaavaselostuksessa. Asukasmielipiteissä vastustetaan nykyisen Kanervannummen puiston muuttamista Ruokakeskon varastoalueeksi, koska Santaradantien ja Kanervantien väliselle alueelle esitetyt korvaavat uudet viheralueet eivät vastaa nykyistä Kanervannummen puistoa saavutettavuudeltaan, maasto-olosuhteiltaan tai luonnonarvoiltaan. Mielipiteissä todetaan Ruokakeskon laajennuksen myös entisestään lisäävän varaston logistiikkatoiminnasta sekä erityisesti raskaasta liikenteestä ympäröivälle asutukselle aiheutuvia kohtuuttomia meluhaittoja yöaikana ja pakokaasu- sekä hiukkaspäästöjä.

Kaavamuutoksen rinnalla on laadittu Vantaan Akselin kaavarunko 1 nro 062200 -selvitystyötä, joka on ollut MRA 30 §:n mukaisesti asemakaavan valmisteluaineistona nähtävillä 24.8 - 23.9.2011. Kaavarun-

gosta jätettiin neljä mielipidettä, joista Kuusikon Omakotiyhdistys ry:n mielipiteiden sisältö vastaa kaavamuutoksen nro 002094 yhteydessä jätettyjä asukasmielipiteitä. Kaavamuutosta laaditaan kaavarunko-alueen eteläosiin.

Viranomaisneuvottelu
Kaavamuutoksesta ei ole pidetty MRL 66 §:n mukaista viranomaisneuvottelua. Kaavamuutoksen tueksi sen rinnalla laadittavasta Vantaan Akselin kaavarungosta 1 nro 062200, joka ei ole MRL:n tuntema kaavamuoto, on pidetty viranomaisneuvottelua vastaava tilaisuus. Sen keskeisiä aiheita olivat Valkoisenlähteen pohjavedenottamon sulkemisen myötä Hakintien alueella noussut pohjaveden pinta, Valkoisenlähteentien ja Jokiniementien välille esitetyn uuden kadun ja Santaradan käyttö osittain samassa tilavarauksessa sekä pilaantuneet maaperän kohteet nykyisen Kanervanpuiston pohjoispuolella. Tilaisuudessa ei esitetty kaavamuutokseen 002094 liittyviä kannanottoja.

Sopimus
Asemakaavan muutokseen liittyy toteuttamissopimus.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 25.2.2013 § 25

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) asetetaan MRA 27 §:n mukaisesti 30 päiväksi nähtäville 25.2.2013 päivätty asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala,
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot,
c) muutoskustannukset maksaa hakija Kesko Oyj ja maksuluokaksi vahvistetaan 5 (32 000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (1 255 €), yhteensä 33 255 €.

Päätös: Asia päätettiin jättää pöydälle.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 11.3.2013 § 11

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) asetetaan MRA 27 §:n mukaisesti 30 päiväksi nähtäville 25.2.2013 päivätty asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala,
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot,
c) muutoskustannukset maksaa hakija Kesko Oyj ja maksuluokaksi vahvistetaan 5 (32 000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (1 255 €), yhteensä 33 255

Päätös: Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginhallitus 18.3.2013 § 37

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) asettaa MRA 27 §:n mukaisesti 30 päiväksi nähtäville 25.2.2013 päivätty asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala,

b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot, ja

c) että muutoskustannukset maksaa hakija Kesko Oyj ja vahvistaa maksuluokaksi 5 (32 000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (1 255 €), yhteensä 33 255 €.

Käsittely:
Merkittiin, että asemakaavasuunnittelija Jukka Köykkä selosti asiaa kokouksen alussa.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Nähtävilläolo
Asemakaavan muutosehdotus sekä tonttijakoehdotus ja tonttijaon muutosehdotus on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 24.4. - 23.5.2013. Tänä aikana jätettiin 9 muistutusta.

Kaavalausunnot
Kaupunginhallitus päätti 18.3.2013 oikeuttaa kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot. Lausuntoja pyydettiin 13 kpl ja saatiin 8 kpl.

Tehdyt tarkistukset
Kuusikon Omakotiyhdistys ry:n lausunnon ja neljän muistutuksen johdosta on tehty tarkistuksia Ruokakeskon meluselvitykseen. Meluselvitystä on tarkistettu siten, että Jokiniementiellä on suorittu yöaikainen liikennelaskenta, jolla on selvitetty kevyen- ja raskaanliikenteen määrät Keskon ja muun liikenteen osalta. Tarkennusten pohjalta meluselvitystä ja melumallinnoksia on päivitetty ja ne sisältävät katuliikenteen ja Ruokakeskon TVKT-korttelialueen toiminnan aiheuttaman yömelun yhteisvaikutuksen.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen lausunnon johdosta TKT-korttelia 66131 koskeva kaavamääräys "Tonteilla olevia rakennuksia voidaan yhdistää toisiinsa ilman että rakennusten väliin rakennetaan palomuuri." on korjattu muotoon: Rakennukset ja palomuurit saavat korttelialueella sijaita tonttijaosta riippumatta.

Vantaan Energian lausunnon johdosta KT-kortteliin 66134 on lisätty kaavamääräys: Korttelialueelle tulee varata maantasokerrokseen tila muuntamolle. Muuntamon saa rakentaa osoitetun kerrosalan lisäksi.

Helsingin seudun ympäristöpalveluiden (HSY) lausunnon johdosta korttelin 66053 TVKT-korttelialueelle on lisätty kaavamääräys: Korttelialueella on varauduttava vesijohtoverkoston paineenkorotustarpeeseen ja sprinklerialtaan rakentamiseen. Lausunnon johdosta myös kaavaselostuksen liitteenä olevaa vesihuoltosuunnitelmaa on tarkistettu.

Kaavamuutosehdotuksen nimistöä on tarkistettu kaupunkisuunnittelulautakunnan nimistöryhmän 20.5.2013 päätöksen mukaisesti. Kanervikontie on korjattu muotoon Kanervikkotie – Ljungmarksvägen. KT-korttelin 66134 länsireunan katu on Tukkukaupankuja – Partihandelsgränden. Lindmaninkorpi – Lindmanskärr, pitää ruotsiksi olla Lindmanskärret.

Tarkistukset eivät ole olennaisia, joten uusi nähtävillepano ei ole tarpeen.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 28.10.2013 § 22

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

a) annetaan liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin ja lausuntoihin ja tehdään niissä esitetyt tarkistukset,

b) saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 28.10.2013 päivätty, Kanervannummen asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi.

Päätös: Hyväksyttiin esitys.

Asemakaavaan liittyvä toteuttamissopimus on allekirjoitettu 30.10.2013.

Kaupunginhallitus 4.11.2013 § 38

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) antaa liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin ja lausuntoihin ja tehdä niissä esitetyt tarkistukset,

b) saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 28.10.2013 päivätty, Kanervannummen asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi.

Päätös:
Päätettiin yksimielistesti jättää asia pöydälle kaupunginhallituksen seuraavaan kokoukseen.

Seuraavat asemakaavan muutokseen, tonttijakoon ja tonttijaon muutokseen liittyvät asiakirjat ovat nähtävillä kokouksen asiakirjoissa:

- Ruokakesko, Liikenne, maisema 12/2012
- Vantaan Ruokakesko Seveso-selvitys 12.9.2012
- Hulevesien hallintasuunnitelma 17.12.2009
- Vantaan Akselin alue, hulevesiselvitys 14.2.2011, tarkistettu 16.11.2011
- Vantaan Akselin alueen liikenne-ennuste ja toimivuustarkastelut 23.2.2011

Kaupunginhallitus 18.11.2013 § 17

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) antaa liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin ja lausuntoihin ja tehdä niissä esitetyt tarkistukset,

b) saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 28.10.2013 päivätty, Kanervannummen asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Käsittely:
Kaupunginhallituksen varajäsen Paula Lehmuskallio esitti, että hylätään 28.10.2013 päivätty, Kanervannummen asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi. Lehmuskallion esitys raukesi kannattamattomana.
Päätös:
Hyväksyttiin apulaiskaupunginjohtajan esitys.
Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Kaupunginvaltuusto 18.11.2013 § 20

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään
a) ottaa tämä asia kiireellisenä käsiteltäväksi 18.11.2013 kokouksessa, ja
b) hyväksyä 28.10.2013 päivätty, Kanervannummen asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi.

Käsittely:
Valtuutettu Paula Lehmuskallio esitti valtuutettu Ansalehto-Salmen kannattamana, että hylätään 28.10.2013 päivätty, Kanervannummen asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi.
Puheenjohtaja totesi asiasta jouduttavan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: He, jotka kannattavat kaupunginhallituksen esitystä äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat valtuutettu Lehmuskallion esitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 57 jaa-ääntä ja 4 ei-ääntä 5 valtuutetun äänestäessä tyhjää, joten muutosesitys tuli hylätyksi.

Päätös:
Hyväksyttiin kaupunginhallituksen esitys.

Merkitään tiedoksi, että valtuutettu Paula Lehmuskallio jätti eriävän mielipiteen pöytäkirjaan:

"Vastustan asemakaavamuutosta, koska kaavamuutos mahdollistaa raskaanliikenteen aiheuttamien haittojen: melun pakokaasujen ym. saasteiden lisääntymisen asuin- ja luontoalueella.
Raskaanliikenteen kasvu on ollut alueella rajua. Se on lisääntynyt Keskon varastojen tultua alueelle. Kuusikon ja Hakkilan asukkaat ovat muuttaneet alueelle ennen Keskon tuloa aavistamatta,, mihin rahansa sijoittavat. Nyt melu on erityisesti yöaikaan kohtuuton. Melumittaukset on tehty vain äänistä Keskon alueella, eikä niissä ole huomioitu Jokiniementietä Keskolle menevää ja poistuvaa liikennettä, joka on vähintään 70 % kaikesta liikenteestä, koska tie on yleinen tie. Nyt melunmäärä on lisääntymässä.

Asukkaiden, koululaisten ja päiväkotien käytössä olevan alueen korvaajaksi ehdotettu alue on vanhaa peltoa, rämettä ja puutonta lumen ym. roinanläjitysaluetta. Osa alueesta on pakko puhdistaa saastuneesta maasta ennen käyttöä.

Suunniteltu reitti kulkisi Tikkurilantieltä Jokiniementielle siirrettävän polttoaineiden jakeluaseman, raskaiden ajoneuvojen parkkipaikan ja liikerakennuksen sekä sen lastausalueiden tuntumassa.
Reitistä ei saada yhtä monipuolista ja kaunista kuin on nykyinen reitti. Sillä alue ei ole kasvillisuudeltaan ja maastonmuodoltaan lähellekään yhtä moni-ilmeinen ja rikas.

2
VALITUSVIRANOMAINEN

Valitus tehdään Helsingin hallinto-oikeudelle.

3
VALITUSAIKA

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä tai kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä. Kaavan tai rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan kuitenkin tulleen asianosaisten tietoon silloin, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.
(4.12.2013)

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.
(4.12.2013)

Tiedoksisaantipäivää tai nähtäville asettamispäivää ei lueta määräaikaan.

Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jolloin virastoissa ei työskennellä, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

4
VALITUSKIRJELMÄN SISÄLTÖ

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valituskirja on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisesta, sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

5
VALITUSKIRJELMÄN TOIMITTAMINEN

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa valitusviranomaiselle Helsingin hallinto-oikeudelle viraston aukioloaikana osoitteella:

Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Puhelin: 0295642000
Faksi: 0295642079
Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Virka-aika: klo 8.00 – 16.15

Omalla vastuulla valituskirjelmän voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Tällöin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille ennen valitusajan päättymistä.

Omalla vastuulla valituksen voi toimittaa valitusajan kuluessa myös faksina tai sähköpostina.

Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Viranomaiselle saapunutta sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 90 euroa.

Pöytäkirjan ote §:stä 20

1. Luovutettu asianosaiselle __/__ 2013

   Asianosainen: _____

2. Lähetetty tiedoksi kirjeellä (kuntalaki 95 §)

   Vastaanottaja:

   Annettu postin kuljetettavaksi __/__ 2013

   Annettu tiedoksi sähköisenä viestinä 11/12 2013

   Tiedoksi antaja: Päivi Kimpimäki

   Valitusaika päättyy : 3.1.2014

HELSINGIN HALLINTO-OIKEUS
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Puhelin 029 56 42000
Faksi 029 56 42079
Sähköposti helsinki.hao@oikeus.fi

DIAARILEHTI

03.01.2014

Dnro: 00019/14
5. jaosto
Saapunut: 2.1.2014
Vireille: 2.1.2014

Kokonaiskäsittelyn
alkamispäivä:
K: Suominen Merja
MAV

Huomautukset

Kiireellinen

Asia 4103 Asemakaava
Valitus

Asian kuvaus

Asemakaavan muutos nro 002094 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervanummi

Muutoksenhaunalainen päätös

Vantaan kaupunginvaltuusto
18.11.2013 nro:20

Muutoksenhakija

Lauri Parikka

60019/14/4103

Lauri Parikka

HELSINGIN HALLINTO-OIKEUS
02 -01- 2014
Jätti.....
Liitt.....Valtak. .....

Valitus Helsingin Hallinto-oikeudelle

Valituksen alainen asia:

Vantaan Kaupunginvaltuuston päätös 18.11.2013, asianumero 20, asemakaavan muutos nro 002094 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi.

1. Kanervanummen rakennushankkeen hulevesisuunnitelma

Viittaan kaavamuutosta koskevaan suunnitelmaan,

"Vantaan kaupunki, asemakaavan muutoksen nro 002094 selostus, Hakkila ja Kuninkaala 28.10.2013"

mikä löytyy Vantaan Kaupungin sivustolta:

http://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/93766_002094_selostus_28_10_2013.pdf

Koskien rakennushankkeen hulevesisuunnitelmaa, suunnitelmassa mainittu Kanervannummen läpi virtaava selostuksessa "noroksi" nimitetty avo-oja korvattaisiin sadevesiviemärillä:

Otteita kaavamuutosta koskevasta selostuksesta. (93766_002094_selostus_28_10_2013.pdf)

Sivu 8:

> Kumoutuvien asemakaavojen nykyisen Kanervannummen puiston läpi kulkee kausivetinen noro, joka ei ole vesilain mukainen puro. Noro ei ole luonnontilainen eikä luontoarvoiltaan merkittävä. Em. arviointi perustuu Vantaan kaupungin ympäristökeskukselta ja Aki Janatuiselta (Helsingin yliopiston Ympäristötieteiden laitos) saatuihin tietoihin ja kannanottoihin. Vesistöinä pidetään kaikkia luonnollisesti syntyneitä, pysyvästi vesipintaisia alueita tai uomia lukuun ottamatta ojaa, noroa ja lähdettä.

sivu 34:

> Kuusikosta Jokiniementien ali tulevat hulevedet johdetaan korttelin lounaisreunaan rakennettavassa sadevesiviemärissä Kanervantien alitukseen ja liitetään osaksi Santaradantien reunassa kulkevaa hulevesijärjestelmää.

Tällä hetkellä Kuusikon alueen hulevesien ainoa reitti on tuo avo-oja. Jokiniementien kohdalla vesi on johdettu sadevesiviemärillä n. 50m:n matkalla Kuusikosta Jokiniementien ali Kanervannummen läpi virtaavaan avo-ojaan. Kuusikossa vesi on tulvinut usein johtuen tuon viemärin alamittaisesta kapasiteetista ja tukkeutumisesta. Vuoden 2004 heinäkuun sateiden aikana viemäri tukkeutui kokonaan, eikä Vantaan kaupungilla ollut resursseja avata tukosta. Vesi nousi Naavatien asunnoissa

kellareihin ja pientalojen lattiatasolle saakka tuhoten rakenteita. Pelkän viemärin varaan suunniteltu sadevesien poisto on jo nytkin osoittautunut todelliseksi riskiksi. Jos Kanervannummen läpi virtaava avo-oja korvataan viemärillä, veden pinnankorkeus voi häiriötilanteessa lähennellä pientalojen räystästasoa.

Sivulla 8 mainittu lausunto vähäisestä "norosta" osoittaa asioihin perehtymättömyyttä, koska tuo avo-oja on ainoa reitti, joka varmasti johtaa tulvivan veden pois alueelta.

Mielestäni Vantaan Kaupunki toimii laittomasti kaavoittamalla aikanaan Kuusikon alueen asumiskelpoisiksi asuintonteiksi ja sulkemalla nyt jälkeenpäin veden luonnollisen pääsyn pois alueelta. Arviolta n. 1 km2 alueelta kertyy hulevesiä, jotka suunnitelman mukaan johdettaisiin suhteellisen pitkän viemärin kautta pois.

Hulevesien johtaminen pois alueelta avo-ojassa (luontainen veden poistumismahdollisuus) on säilytettävä myös tulevaisuudessa. Kokemuksesta tiedämme, että Vantaan Kaupunki ei pysty vastaamaan viemäriverkoston toimivuudesta vähänkin runsaampien sateiden aikana. Ongelmia on tällöin myös muilla alueilla.

Suunnitelman lainmukaisuus tulee selvittää. Hulevesien luonnollisia poistumisreittejä ei saa tukkia.

Yksityinen ihminen ei missään tapauksessa voisi sulkea hulevesien luontaista kulkureittiä alueelta. Samojen lakien tulee koskea myös yhteisöjä.

Vaadin, että ym. asemakaavamuutospäätös kumotaan laittomana.

Kunnioittaen

Vantaalla 1.1.2014

Lauri Parikka

Liite: Vantaan kaupunginvaltuuston kokouksen 18.11.2013 pöytäkrjan ote Dno KA 2039/2010/122

LIITE VALITUKSEEN

VANTAAN KAUPUNKI
VANDA STAD

PÖYTÄKIRJA
Kokoustiedot

Nro 9/2013

18.11.2013

KAUPUNGINVALTUUSTO

Aika	**18.11.2013 klo 14.00 – 23.50**
Paikka	**Kaupungintalo, Asematie 7, 01300 Vantaa**

Osallistujat

Jäsenet

Antti Lindtman, puheenjohtaja	
Heikki Heinimäki, I varapuheenjohtaja	
Anniina Kostilainen, II varapuheenjohtaja	
Faysal Abdi	17.10 – 23.50
Irja Ansalehto-Salmi	14.00 – 23.15, 23.30 – 23.50
Anssi Aura	
Susanna Bruun	
Antero Eerola	
Tarja Eklund	
Jukka Hako	
Johannes Hirvaskoski	
Jaana Huhta	
Maija Hurri	
Göran Härmälä	
Timo Juurikkala	18.50 – 23.50
Jouko Jääskeläinen	
Pietari Jääskeläinen	14.00 – 23.25
Lauri Kaira	
Timo Karén	
Patrik Karlsson	
Eva-Christina Kassila	15.30 – 23.50
Ulla Kaukola	
Sirpa Kauppinen	
Petri Koivuniemi	
Marilla Kortesalmi	
Marja Kyyrö	
Sirkka-Liisa Kähärä	
Niilo Kärki	
Päivi Laakso	
Paula Lehmuskallio	
Janne Leppänen	
Pirkko Letto	
Juha Malmi	
Tapani Mäkinen	
Jukka Mölsä	
Johannes Nieminen	
Mari Niemi-Saari	
Mika Niikko	15.30 – 23.50
Jaakko Niinistö	
Vaula Norrena	
Lasse Norres	
Carita Orlando	
Anitta Orpana	
Jari Porthén	

	Seija Puha	
	Tiina-Maaria Päivinen	
	Ulla Rannikko	
	Sakari Rokkanen	
	Heidi Rosbäck-Mikkonen	
	Jari Sainio	
	Ulla Sajaniemi	
	Jussi Saramo	
	Minttu Sillanpää	
	Juha Simonen	
	Ranbir Sodhi	
	Juha Tenhunen	
	Kati Tyystjärvi	
	Pauli Vahtera	14.40 – 23.50
	Arja Wallenius	14.00 – 23.30
	Markku Weckman	
	Raija Virta	
	Riikka Åstrand	
Varajäsenet	Matti Aittakallio	14.00 – 17.10
	Tuire Fjäder	14.00 – 15.30
	Juha Hirvonen	23.15 – 23.50
	Jouni Herranen	14.00 – 23.25
	Sami Haukka	23.25 – 23.50
	Elia Hyttinen	
	Hannu Kokko	
	Hannu Kärkkäinen	14.00 – 14.40, 23.25 – 23.50
	Annika Lappalainen	14.00 – 18.50
	Sirpa Peura	16.30 – 23.50
	Mia Salminvuo	14.00 – 18.40
	Kaarina Suonperä	17.00 – 23.50
Kaupunginhallituksen jäsenet	Pirkko Kotila, kaupunginhallituksen jäsen	
	Taisto Mäntynen, kaupunginhallituksen jäsen	
	Arja Niemelä, kaupunginhallituksen jäsen	
	Sinikka Näätsaari, kaupunginhallituksen jäsen	
	Esko Ranto, kaupunginhallituksen jäsen	
Muut osanottajat	Kari Nenonen, kaupunginjohtaja	
	Martti Lipponen, apulaiskaupunginjohtaja	
	Elina Lehto-Häggroth, apulaiskaupunginjohtaja	
	Juha-Veikko Nikulainen, apulaiskaupunginjohtaja	
	Jukka T Salminen, apulaiskaupunginjohtaja	
	Heidi Nygren, apulaiskaupunginjohtajan vs.	
	Päivi Rainio, viestintäpäällikkö	
	Patrik Marjamaa, talousjohtaja	
	Pia Ojavuo, talousarviopäällikkö	

Pauli Outila, taloussuunnittelupäällikkö	
Ilkka Kalo, perusopetuksen johtaja	
Helena Hyvönen, kaupunginreviisori	14.00 – 17.00
Hanna Ormio, hallintojohtaja	
Kai Ketelimäki, kaupunginlakimies	
Jenni Björksten, kansliasihteeri	14.00 – 17.50
Laura Parsama, kansliasihteeri	
Laura Lyly, pöytäkirjanpitäjä	

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Antti Lindtman

Pöytäkirjanpitäjä Laura Lyly

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 2.12.2013, Vantaa §:t 4, 5, 6, 7, 8 ja 27 tarkastettiin ja hyväksyttiin heti kokouksessa.

Timo Karén Patrik Karlsson

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 4.12.2013 klo 13.00 - 15.00, kaupungin kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa

Todistaja

Otteen oikeaksi todistaminen

Päiväys 11.12.2013

Allekirjoitus

Nimen selvennys Päivi Kimpimäki

Virka-asema hallintosihteeri

Dno KA 2039/2010/122

20 § Asemakaavan muutos nro 002094 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi

J-VN/TLA/APE/VKA/JKÖ/ESN/LP/JB
KA 2039/2010

Ruokakesko laajenee Kanervannummen puistoon. Uusia virkistysalueita kaavoitetaan Kanervantien länsipuolisille toimitilatonteille.

Asemakaavan muutos koskee kortteleita 66131, 66134, 66135 ja osaa korttelista 66053 sekä katu-, virkistys- ja liikennealuetta, kaupunginosassa 66, Hakkila. Asemakaavan muutos koskee katu- ja virkistysaluetta kaupunginosassa 64, Kuninkaala.
Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa korttelia 66131 ja osaa kortteleista 66001 ja 66053 sekä katu-, virkistys- ja liikennealueita.

Tonttijako koskee osaa korttelista 66053.
Tonttijaon muutos koskee kortteleita 66131, 66134 ja 66135 sekä osaa korttelista 66053.

Alue sijaitsee Ruokakeskon keskusvarasto 2:n ja Kanervannummen puiston ympäristössä Kanervan alueella. Suunnittelualuetta rajaa pohjoisessa Kanervanpuisto ja Tikkurilantie, idässä Vanha Porvoontie, etelässä Jokiniementien eteläpuoleinen asutus ja lännessä Santaradantie.

Kaavan hakijat
Kiinteistö Oy Vantaa Jokiniementie 31 c/o Varma, Kesko Oyj ja Vantaan kaupunki.

Kaavan valmisteluun osallistuneet
Kaupungin omien asiantuntijoiden lisäksi muutosehdotuksen valmisteluun ovat osallistuneet Keskon konsultteina Ramboll Finland Oy, Arkkitehtitoimisto Sollamo Oy ja Insinööritoimisto Pohjatekniikka Oy.

Yleiskaava
Kaavamuutoksen alue on kaupunginvaltuustossa 17.12.2007 hyväksytyssä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa pääosin osoitettu teollisuus- ja varastoalueeksi. Alueen pohjoisosassa on Tikkurilasta Sotunkiin johtava ulkoilureitti ja viheryhteys, josta osa on tärkeää pohjavesialuetta. Jokiniementie on osoitettu ohjeelliseksi joukkoliikenteen runkoyhteydeksi, jonka reunoilla kulkee maakaasun runkoputki. Jokiniementien eteläosat on osoitettu pientaloalueeksi.
Santaradalla ja sen itäpuoleisella rinnealueella on voimassa kaupunginvaltuuston 14.9.1992 hyväksymä yleiskaava, jolla Santarata on osoitettu raideliikenteen alueeksi ja sen itäreunan rinnealue työpaikka-alueeksi.

Asemakaavan muutos
Ruokakesko on keskittämässä logistiikkatoimintojaan Vantaan Akselin työpaikka-alueelle Hakkilaan. Ruokakesko Oy:n keskusvarasto 2:n tiloja, toimintoja ja tonttia laajennetaan kumoutuvien asemakaavojen Kanervannummen ja Kievarinpuiston virkistysalueille, jotta keskusvaraston toiminnan ja sen kehittämisen edellyttämät laajennukset voidaan toteuttaa. Osana alueen liikenneverkon kehittämistä Kanervanpuisto muutetaan kaduksi, joka nimetään Kanervikontieksi (ruots. Ljungmarksvägen).

Vastaavasti osia Santaradantien itäpuoleisten rinteiden rakentamattomista teollisuus-, varasto- ja toimistokorttelialueista muutetaan uudeksi Kanervannummen lähivirkistysalueeksi. Uudelle virkistysalueelle

rakennetaan n. 1,5 km pitkä valaistu pururata (talvisin hiihtolatu) sekä kuntoiluvälinealue ja sen yhteyteen pieni pysäköintialue. Kaavamääräyksissä edellytetään, että nykyistä Kanervannummen puistoa ei saa ottaa tai rakentaa Ruokakeskon varastokäyttöön (TVKT) ennen kuin siellä olevat toiminnot (pururata/hiihtolatu) on siirretty uudelle Kanervannummen virkistysalueelle. Uudella Kanervannummen lähivirkistysalueella sijaitseva osuus historiallisesta Suuresta Rantatiestä on muinaismuistolailla rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös, joka merkitään asemakaavaan suojelumerkinnällä. Kaavamuutoksen jälkeen muutosalueen virkistysalueiden kokonaispinta-ala hieman kasvaa eivätkä niiden maasto-olosuhteet oleellisesti poikkea nykytilanteesta. Uudet virkistysalueet muodostavat nykyisiin asemakaavoihin verrattuna laajemmin yhtenäisen alueen ja ne kytkeytyvät paremmin kaupunginosat yhdistävään virkistysalueverkostoon.

Uuden Kanervannummen virkistysalueen ja Jokiniementien väliin muodostetaan kokonaisuus toimisto- ja päivittäistavarakaupalle (KT), miehittämättömälle polttonesteiden jakeluasemalle (LH) sekä raskaan liikenteen yleiselle pysäköintialueelle (LP). Yleinen pysäköintialue on tarkoitettu helpottamaan Kuusikon asuinalueella olevaa raskaiden ajoneuvojen pysäköintiongelmaa (Valtuustoaloite, KV 16.4.2012). Uusi polttonesteiden jakeluasema korvaa Kanervantien pohjoisosan oikaisun alta ja pohjavesialueelta poistettavan nykyisen jakeluaseman.

Kanervantien ja Vanhan Porvoontien välisellä alueella Ruokakeskon keskusvaraston kokonaisrakennusoikeuden määrä kasvaa 45 977 k-m^2. Santaradantien ja Kanervantien välisellä alueella kortteleiden kokonaisrakennusoikeuden määrä puolestaan vähenee 53 694 k-m^2. Toimistorakennusten osuus kokonaisrakennusoikeudesta on kumoutuvissa asemakaavoissa yhteensä 80 016 k-m^2 ja muutoksen jälkeen yhteensä 73 345 k-m^2. Liiketilojen nykyinen osuus on 500 k-m^2 ja muutoksen jälkeen 1 980 k-m^2. Lisäksi Santaradantiehen rajoittuvassa TKT-korttelissa saa rakennusoikeudesta käyttää myynti- ja näyttelytiloja varten enintään 500 k-m^2. Koko kaavamuutosalueen nykyinen kokonaisrakennusoikeus on kumoutuvissa asemakaavoissa yhteensä 232 017 k-m^2 ja kaavamuutoksen jälkeen yhteensä 224 300 k-m^2.

Kumoutuvissa asemakaavoissa rakennuksille määritetyt ylimmät korkeudet eivät Ruokakeskon keskusvaraston korkeavaraston rakennusalaa lukuun ottamatta oleellisesti muutu. Kaavamuutoksessa on määräyksiä, joilla edellytetään hulevesien määrän ja laadun hallintaa ennen niiden poisjohtamista kiinteistöiltä. Lumien varastointia rajoitetaan korttelialueilla. Asumista häiritsevän melun leviäminen Ruokakeskon korttelialueelta ympäristöön tulee yöaikana estää.

Asemakaavan muutoksen valmisteluaineistoksi on laadittu Vantaan Akselin kaavarunko 1 nro 062200 (KALA 13.6.2011 ja 25.2.2013). Kaavamuutos muodostaa kaavarungon eteläisen osa-alueen.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely
MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 12.4.2010.

MRL 62 §:n mukaisesti kaavan vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan Sanomissa ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Mielipiteitä saapui 33 kpl, joiden sisältö ja niiden huomioiminen muutosehdotuksessa on esitetty kaavaselostuksessa. Asukasmielipiteissä vastustetaan nykyisen Kanervannummen puiston muuttamista Ruokakeskon varastoalueeksi, koska Santaradantien ja Kanervantien väliselle alueelle esitetyt korvaavat uudet viheralueet eivät vastaa nykyistä Kanervannummen puistoa saavutettavuudeltaan, maasto-olosuhteiltaan tai luonnonarvoiltaan. Mielipiteissä todetaan Ruokakeskon laajennuksen myös entisestään lisäävän varaston logistiikkatoiminnasta sekä erityisesti raskaasta liikenteestä ympäröivälle asutukselle aiheutuvia kohtuuttomia meluhaittoja yöaikana ja pakokaasu- sekä hiukkaspäästöjä.

Kaavamuutoksen rinnalla on laadittu Vantaan Akselin kaavarunko 1 nro 062200 -selvitystyötä, joka on ollut MRA 30 §:n mukaisesti asemakaavan valmisteluaineistona nähtävillä 24.8 - 23.9.2011. Kaavarun-

gosta jätettiin neljä mielipidettä, joista Kuusikon Omakotiyhdistys ry:n mielipiteiden sisältö vastaa kaavamuutoksen nro 002094 yhteydessä jätettyjä asukasmielipiteitä. Kaavamuutosta laaditaan kaavarunko-alueen eteläosiin.

Viranomaisneuvottelu
Kaavamuutoksesta ei ole pidetty MRL 66 §:n mukaista viranomaisneuvottelua. Kaavamuutoksen tueksi sen rinnalla laadittavasta Vantaan Akselin kaavarungosta 1 nro 062200, joka ei ole MRL:n tuntema kaavamuoto, on pidetty viranomaisneuvottelua vastaava tilaisuus. Sen keskeisiä aiheita olivat Valkoisenlähteen pohjavedenottamon sulkemisen myötä Hakintien alueella noussut pohjaveden pinta, Valkoisenlähteentien ja Jokiniementien välille esitetyn uuden kadun ja Santaradan käyttö osittain samassa tilavarauksessa sekä pilaantuneet maaperän kohteet nykyisen Kanervanpuiston pohjoispuolella. Tilaisuudessa ei esitetty kaavamuutokseen 002094 liittyviä kannanottoja.

Sopimus
Asemakaavan muutokseen liittyy toteuttamissopimus.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 25.2.2013 § 25

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) asetetaan MRA 27 §:n mukaisesti 30 päiväksi nähtäville 25.2.2013 päivätty asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala,
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot,
c) muutoskustannukset maksaa hakija Kesko Oyj ja maksuluokaksi vahvistetaan 5 (32 000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (1 255 €), yhteensä 33 255 €.

Päätös: Asia päätettiin jättää pöydälle.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 11.3.2013 § 11

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) asetetaan MRA 27 §:n mukaisesti 30 päiväksi nähtäville 25.2.2013 päivätty asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala,
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot,
c) muutoskustannukset maksaa hakija Kesko Oyj ja maksuluokaksi vahvistetaan 5 (32 000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (1 255 €), yhteensä 33 255

Päätös: Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginhallitus 18.3.2013 § 37

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) asettaa MRA 27 §:n mukaisesti 30 päiväksi nähtäville 25.2.2013 päivätty asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala,
b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot, ja
c) että muutoskustannukset maksaa hakija Kesko Oyj ja vahvistaa maksuluokaksi 5 (32 000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (1 255 €), yhteensä 33 255 €.

Käsittely:
Merkittiin, että asemakaavasuunnittelija Jukka Köykkä selosti asiaa kokouksen alussa.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Nähtävilläolo
Asemakaavan muutosehdotus sekä tonttijakoehdotus ja tonttijaon muutosehdotus on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 24.4. - 23.5.2013. Tänä aikana jätettiin 9 muistutusta.

Kaavalausunnot
Kaupunginhallitus päätti 18.3.2013 oikeuttaa kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot. Lausuntoja pyydettiin 13 kpl ja saatiin 8 kpl.

Tehdyt tarkistukset
Kuusikon Omakotiyhdistys ry:n lausunnon ja neljän muistutuksen johdosta on tehty tarkistuksia Ruokakeskon meluselvitykseen. Meluselvitystä on tarkistettu siten, että Jokiniementiellä on suorittu yöaikainen liikennelaskenta, jolla on selvitetty kevyen- ja raskaanliikenteen määrät Keskon ja muun liikenteen osalta. Tarkennusten pohjalta meluselvitystä ja melumallinnoksia on päivitetty ja ne sisältävät katuliikenteen ja Ruokakeskon TVKT-korttelialueen toiminnan aiheuttaman yömelun yhteisvaikutuksen.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen lausunnon johdosta TKT-korttelia 66131 koskeva kaavamääräys "Tonteilla olevia rakennuksia voidaan yhdistää toisiinsa ilman että rakennusten väliin rakennetaan palomuuri." on korjattu muotoon: Rakennukset ja palomuurit saavat korttelialueella sijaita tonttijaosta riippumatta.

Vantaan Energian lausunnon johdosta KT-kortteliin 66134 on lisätty kaavamääräys: Korttelialueelle tulee varata maantasokerrokseen tila muuntamolle. Muuntamon saa rakentaa osoitetun kerrosalan lisäksi.

Helsingin seudun ympäristöpalveluiden (HSY) lausunnon johdosta korttelin 66053 TVKT-korttelialueelle on lisätty kaavamääräys: Korttelialueella on varauduttava vesijohtoverkoston paineenkorotustarpeeseen ja sprinklerialtaan rakentamiseen. Lausunnon johdosta myös kaavaselostuksen liitteenä olevaa vesihuoltosuunnitelmaa on tarkistettu.

Kaavamuutosehdotuksen nimistöä on tarkistettu kaupunkisuunnittelulautakunnan nimistöryhmän 20.5.2013 päätöksen mukaisesti. Kanervikontie on korjattu muotoon Kanervikkotie – Ljungmarksvägen. KT-korttelin 66134 länsireunan katu on Tukkukaupankuja – Partihandelsgränden. Lindmaninkorpi – Lindmanskärr, pitää ruotsiksi olla Lindmanskärret.

Tarkistukset eivät ole olennaisia, joten uusi nähtävillepano ei ole tarpeen.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 28.10.2013 § 22

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

a) annetaan liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin ja lausuntoihin ja tehdään niissä esitetyt tarkistukset,

b) saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 28.10.2013 päivätty, Kanervannummen asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi.

Päätös: Hyväksyttiin esitys.

Asemakaavaan liittyvä toteuttamissopimus on allekirjoitettu 30.10.2013.

Kaupunginhallitus 4.11.2013 § 38

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) antaa liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin ja lausuntoihin ja tehdä niissä esitetyt tarkistukset,

b) saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 28.10.2013 päivätty, Kanervannummen asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi.

Päätös:
Päätettiin yksimielistesti jättää asia pöydälle kaupunginhallituksen seuraavaan kokoukseen.

Seuraavat asemakaavan muutokseen, tonttijakoon ja tonttijaon muutokseen liittyvät asiakirjat ovat nähtävillä kokouksen asiakirjoissa:

- Ruokakesko, Liikenne, maisema 12/2012
- Vantaan Ruokakesko Seveso-selvitys 12.9.2012
- Hulevesien hallintasuunnitelma 17.12.2009
- Vantaan Akselin alue, hulevesiselvitys 14.2.2011, tarkistettu 16.11.2011
- Vantaan Akselin alueen liikenne-ennuste ja toimivuustarkastelut 23.2.2011

Kaupunginhallitus 18.11.2013 § 17

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) antaa liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin ja lausuntoihin ja tehdä niissä esitetyt tarkistukset,

b) saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 28.10.2013 päivätty, Kanervannummen asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Käsittely:
Kaupunginhallituksen varajäsen Paula Lehmuskallio esitti, että hylätään 28.10.2013 päivätty, Kanervannummen asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi. Lehmuskallion esitys raukesi kannattamattomana.
Päätös:
Hyväksyttiin apulaiskaupunginjohtajan esitys.
Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Kaupunginvaltuusto 18.11.2013 § 20

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään
a) ottaa tämä asia kiireellisenä käsiteltäväksi 18.11.2013 kokouksessa, ja
b) hyväksyä 28.10.2013 päivätty, Kanervannummen asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi.

Käsittely:
Valtuutettu Paula Lehmuskallio esitti valtuutettu Ansalehto-Salmen kannattamana, että hylätään 28.10.2013 päivätty, Kanervannummen asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi.
Puheenjohtaja totesi asiasta jouduttavan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: He, jotka kannattavat kaupunginhallituksen esitystä äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat valtuutettu Lehmuskallion esitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 57 jaa-ääntä ja 4 ei-ääntä 5 valtuutetun äänestäessä tyhjää, joten muutosesitys tuli hylätyksi.

Päätös:
Hyväksyttiin kaupunginhallituksen esitys.

Merkitään tiedoksi, että valtuutettu Paula Lehmuskallio jätti eriävän mielipiteen pöytäkirjaan:

"Vastustan asemakaavamuutosta, koska kaavamuutos mahdollistaa raskaanliikenteen aiheuttamien haittojen: melun pakokaasujen ym. saasteiden lisääntymisen asuin- ja luontoalueella.
Raskaanliikenteen kasvu on ollut alueella rajua. Se on lisääntynyt Keskon varastojen tultua alueelle. Kuusikon ja Hakkilan asukkaat ovat muuttaneet alueelle ennen Keskon tuloa aavistamatta,, mihin rahansa sijoittavat. Nyt melu on erityisesti yöaikaan kohtuuton. Melumittaukset on tehty vain äänistä Keskon alueella, eikä niissä ole huomioitu Jokiniementietä Keskolle menevää ja poistuvaa liikennettä, joka on vähintään 70 % kaikesta liikenteestä, koska tie on yleinen tie. Nyt melunmäärä on lisääntymässä.

Asukkaiden, koululaisten ja päiväkotien käytössä olevan alueen korvaajaksi ehdotettu alue on vanhaa peltoa, rämettä ja puutonta lumen ym. roinanläjitysaluetta. Osa alueesta on pakko puhdistaa saastuneesta maasta ennen käyttöä.

Suunniteltu reitti kulkisi Tikkurilantieltä Jokiniementielle siirrettävän polttoaineiden jakeluaseman, raskaiden ajoneuvojen parkkipaikan ja liikerakennuksen sekä sen lastausalueiden tuntumassa.
Reitistä ei saada yhtä monipuolista ja kaunista kuin on nykyinen reitti. Sillä alue ei ole kasvillisuudeltaan ja maastonmuodoltaan lähellekään yhtä moni-ilmeinen ja rikas.

Ihmettelen lisäksi sitä, ettei Vantaan kaupunki rahanpuutteessaan kilpailuttanut ko. tonttia vapailla markkinoilla, vaan tyytyy maanvaihtoon saaden vain tekemästään työstä korvauksen. Lisäksi ko. tontti on vaihtotonttiin nähden huomattavasti arvottomampi, mutta sisältää vanhanpellon pusikoiden, lumenläjitysalueen lisäksi vielä museaalisen vanhan Rantatien rasitteen.

Kesko on määrätty maisemoimaan hallintaansa mahdollisesti tulevat alueet. En luota sen tapahtumiseen, sillä Kesko ei ole tehnyt sitä vaatimuksista ja lupauksistaan huolimatta jo vuosia sitten hallintaansa tulleille alueillekaan.

Vantaan kaupunki on vuonna 1995 hävinnyt kaavamuutoksen KHO:ssa perusteluilla, ettei korvaavaa tonttia ole osoitettu alueelta. Nyt kaavamuutoksen kohteena oleva vaihtotontti ei ole korvaavaksi kelvollinen maastonsa eikä luontonsa puolesta."

Liitteet

21	Asemakaavamuutoksen selostus 28.10.2013
22	Muistutukset ja vastineet 28.10.2013
23	Lausunnot ja vastineet 28.10.2013
24	Kesko, keskusvarasto 2, meluselvitys18.10.2013
25	Kesko, keskusvarasto 2, meluselvityksen liitteet 18.10.2013
26	Toteuttamissopimus
27	Äänestyspöytäkirja 18.11.2013 § 20

Lisätiedot: aluearkkitehti Vesa Karisalo, puh. 8392 2684,
asemakaavasuunnittelija Jukka Köykkä, puh. 8392 22261

Valitusosoitus

1
VALITUSOIKEUS

Valtuuston päätökseen haetaan muutosta valittamalla.

Valituksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), sekä
- kunnan jäsen.

Sen lisäksi päätökseen, joka koskee yleiskaavan, asemakaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä, valituksen saa tehdä

- Uudenmaan ympäristökeskus ja muu viranomainen toimialaansa kuuluvissa asioissa,
- maakunnan liitto ja kunta, joiden alueella kaavassa osoitetulla maankäytöllä tai rakennusjärjestyksellä on vaikutuksia sekä
- rekisteröity paikallinen tai alueellinen yhteisö toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että:

1 päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä;
2 valtuusto on ylittänyt toimivaltansa; tai
3 päätös on muutoin lainvastainen.

Valitusta ei saa tehdä päätöksistä, jotka koskevat

- valmistelua tai täytäntöönpanoa (kuntalaki 91 §)
- kunnallisen kansanäänestyksen toimittamista (kuntalaki 99 §)
- kunnallisen virkaehtosopimuslain 26 §:ssä mainittuja asioita

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Tässä kokouksessa tehtyyn, hankintaoikaisua koskevaan **päätökseen § 8** 'Hankintaoikaisuvaatimus koskien tilintarkastajan hankintaa valtuustokaudelle 2013-2016', ei saa hakea muutosta.

Päätöksestä, joka kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan, ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain mukaan. Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosaisella on oikeus hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

Sovellettavat lainkohdat: Laki julkisista hankinnoista 82 §, 86 §, ja 102 §.

2
VALITUSVIRANOMAINEN

Valitus tehdään Helsingin hallinto-oikeudelle.

3
VALITUSAIKA

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä tai kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä. Kaavan tai rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan kuitenkin tulleen asianosaisten tietoon silloin, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.
(4.12.2013)

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.
(4.12.2013)

Tiedoksisaantipäivää tai nähtäville asettamispäivää ei lueta määräaikaan.

Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jolloin virastoissa ei työskennellä, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

4
VALITUSKIRJELMÄN SISÄLTÖ

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valituskirja on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisesta, sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

5
VALITUSKIRJELMÄN TOIMITTAMINEN

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa valitusviranomaiselle Helsingin hallinto-oikeudelle viraston aukioloaikana osoitteella:

Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Puhelin: 0295642000
Faksi: 0295642079
Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Virka-aika: klo 8.00 – 16.15

Omalla vastuulla valituskirjelmän voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Tällöin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille ennen valitusajan päättymistä.

Omalla vastuulla valituksen voi toimittaa valitusajan kuluessa myös faksina tai sähköpostina.

Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Viranomaiselle saapunutta sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 90 euroa.

Pöytäkirjan ote §:stä 20

1. Luovutettu asianosaiselle __/__ 2013

   Asianosainen: _____

2. Lähetetty tiedoksi kirjeellä (kuntalaki 95 §)

   Vastaanottaja:

   Annettu postin kuljetettavaksi __/__ 2013

   Annettu tiedoksi sähköisenä viestinä 11/12 2013

   Tiedoksi antaja: Päivi Kimpimäki

   Valitusaika päättyy : 3.1.2014

HELSINGIN HALLINTO-OIKEUS
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Puhelin 029 56 42000
Faksi 029 56 42079
Sähköposti helsinki.hao@oikeus.fi

DIAARILEHTI

03.01.2014

Dnro: 00021/14
5. jaosto
Saapunut: 2.1.2014
Vireille: 2.1.2014

Kokonaiskäsittelyn
alkamispäivä:
K: Suominen Merja

MAV

Huomautukset

Kiireellinen

Asia 4103 Asemakaava
Valitus

Asian kuvaus

Asemakaavan muutos nro 002094 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervanummi

Muutoksenhaunalainen päätös

Vantaan kaupunginvaltuusto
18.11.2013 nro:20

Muutoksenhakija

Kalevi Lintula
Kari Ahonen
Raimo Behm
Liisa Blom
Jussi Helo
Raija-Liisa Isokangas
Katharina Jünger-Mannermaa
Kari Kartela
Seppo Kivisoja
Tapio Larikka
Minna Lehtelä
Aira Liimatainen
Raimo Liimatainen
Anne Liuski
Leena Manninen
Paula Mononen
Leena Mustonen
Rainer Nurmi
Tuula Rantala
Kristiina Siiskonen
Veijo Siren
Hannu Soraniva
Maj-Britt Stude

00021/14/4103

Kalevi Lintula (valituksen allekirjoittajien yhdyshenkilö)

HELSINGIN HALLINTO-OIKEUS
02 -01- 2014
Jätti.....
Liitt.....Valtak. .....

Valitus Helsingin Hallinto-oikeudelle

Valituksen lainsäädäntöviittaukset:
-Perustuslaki (1999/731, §§:t 2, 6, 15, 20, 22)
-Julkisuuslaki (1999/621, §§:t 3, 18, 20)
-Maankäyttö- ja rakennuslaki (1999/132, §§:t 1, 5, 9, 12, 39, 54)
-Ympäristönsuojelulaki (2000/86, §§:t 1, 3, 4, 6, 11, 19, 25b)

Valituksen alainen asia:

Vantaan kaupunginvaltuuston päätös 18.11.2013, asianumero 20, asemakaavan muutos nro 002094 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi

Liite: Vantaan kaupunginvaltuuston kokouksen pöytäkirjanote Dno KA 2039/2010/122
Valitusosoitus on pöytäkirjanotteen jatkeena

1. Taustatietoja kaavoituksen vaiheista asukkaan näkökulmasta

Kesko Oyj:n asteittain laajentunut elintarvikkeiden keskusvarasto, lyhenteenä KV2, on toiminut lähellä Kuusikon pientaloaluetta suunnilleen vuodesta 1986. Vantaan kaupunki pyrki jo ennen 1990- luvun puolta väliä kaavoittamaan myös Kanervannummen viheralueen Kesko Oyj:n jo alunperinkin massiivisten logistiikkatoimintojen laajentumistarpeen vuoksi. Kanervannummen maa-alue myytiin, ja ilmeisesti rahakin eli noin 6 miljoona markkaa vaihtoi omistajaa. Vantaan kaupunginvaltuuston kaavamuutospäätöksestä tehtiin kuitenkin valitus Ympäristöministeriöön. Ministeriö hyväksyi valitukset ja jätti valtuuston kaavamuutosta koskevan päätöksen vahvistamatta. Sitten Vantaan kaupunki valitti Ministeriön päätöksestä edelleen Korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joka päätöksellään 23.5.1996 jätti Ympäristöministeriön päätöksen pysyväksi.

Näin ollen puistoalueen alkuperäisen luonteen - eli virkistyskäytön - edellytettiin Ministeriön päätöksellä säilytettävän vastedeskin. Kanervannummi toimi jo tuolloin myös luontevana suojavyöhykkeenä itse KV2- varaston piha-alueella tapahtuvien äänekkäiden toimintojen haittavaikutusten hillitsemiseksi. Asiassa on ollut merkityksellistä piha-alueen etäisyys, alkuperäisen jättivaraston asemointi, sekä ajoneuvoyhdistelmille varatun piha-alueen läntiselle reunalle eli käytännössä lastauslaitureiden etupuolelle onneksi jäänyt korkeahko maastonmuoto.

Aivan Kanervannummen vieressä eteläpuolella sijaitsevan Kuusikon ja itse KV2- varaston itäpuolella sijaitsevan Hakkilan asukkaat ovat ajan kuluessa joutuneet huomaamaan, että Vantaan kaupunki ei lähtökohtaisesti halua huolehtia edes kohtuullisesta asumisviihtyvyydestä pientalovaltaisilla asuinalueilla. Alueet ovat kaikista ilmansuunnista erittäin raskaan maantie- ja katuliikenteen saartamat. Vantaan kaupungin vahva intressi kaavoituksellisin toimenpitein on

alusta alkaen ollut suuryrityksen, Kesko Oyj:n, yksipuolinen logistiikkatoimintojen tehokkuuden maksimointi välittämättä millään tavoin lähistön asukkaiden esittämistä perustelluista parannuksista mm. raskaasta liikenteestä aiheutuvan melu-, pakokaasu- ja pölyrasituksen vähentämiseksi. Asukkaille on lakonisesti todettu, että kaupungilla ei itsellään ole taloudellisia resursseja - eikä mitään aikomusta velvoittaa Kesko Oyj:tä edes osaksi huolehtimaan kohtuullisista, aiheuttamansa jatkuvan terveydellisenkin ympäristöhaitan torjunnasta. Haitoilta suojaavia toimenpiteitä ei ole yli 25 vuoden aikana asukkaiden kirjallisista esityksistä huolimatta lainkaan tehty. Kesko Oyj onkin ajanut vain omia tavoitteitaan lähiympäristökuormituksestaan välittämättä. Huomionarvoista on myös se, että KV2-varaston sisään- ja ulosajoportti on alusta alkaen ollut vilkkaalla Jokiniementiellä, vaikka Kanervantiellä on ollut vastaavankokoinen portti olemassa myös alusta alkaen. Kuusikon alueen liikenne- ja ympäristökuormitusta olisi voitu alentaa merkittävästi, mikäli asukkaiden usein tekemän esityksen mukaisesti KV2- varaston liikenne olisi määrätty kulkevaksi em. toisesta, Kanervantien, portista. Vantaan kaupunki ei ole reagoinut asukkaiden esityksiin. Niinpä vuosien kuluessa osa alueen asukkaista onkin kertonut jo alistuneensa siihen, ettei voi itse vaikuttaa elinympäristönsä laatuun.

2. Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen sivuuttaminen ja kaavoituksen eteneminen

Seuraava kaavoituksellinen vaihe Kesko Oyj:n laajentumisvaatimusten toteuttamiseksi alkoi muodostua 2000- luvun puolessa välissä, kun julkisuuteen tuli tieto keskusvarasto KV 2:n laajentamisesta pohjoisen suuntaan, myös elintarvikkeiden valmistukseen soveltuvaksi. Pohjoisessa vastaan tulee Tikkurilantie ja Honkanummen hautausmaa. Rakentamiseen sallittu kerrosala nousi tässä yhteydessä noin 9 hehtaariin.

Vain em. osatieto varaston laajentumisesta – siis pohjoiseen - annettiin julkisuuteen, joten Kuusikon asukkailla ei ollut varaston laajentumissuunta huomioiden aihetta esittää huomautuksia. Tällöin on oltu hyvin vaitonaisia siitä, että samalla Ympäristöministeriön ja Korkeimman hallinto-oikeuden aiemmin vahvistamaa yleiskaavaa myös Kanervannummen osalta ollaan tietyllä aikataululla kumoamassa. Julkisia kuulemisia ei asukkaille tuolloin pidetty. Tämänkaltaista demokraattisin perustein annettujen toimintavaltuuksien käyttöä ja siihen liittyvää ilmeistä salailua on pidettävä perustuslain vastaisena. Myöhemmin saadun tiedon mukaan kukaan Kuusikon tai Hakkilan asukkaista ei valittanut yleiskaavan kumoamiseen johtaneista edeltävistä vaiheista. Kuitenkin alueella asui 2000-luvulla edelleenkin suurin osa niistä ihmisistä, jotka olivat mukana puoltamassa ja vaatimassa Kanervannummen viheralueen säilyttämistä jo 1990- luvulla. Ilman muuta he olisivat uudelleen ottaneet kantaa, mikäli olisivat asianmukaisesti olleet tilanteen tasalla.

3. Vantaan Akseli- brandi

Seuraavaksi julkisuudessa alkoikin esiintyä mm. Vantaan kaupungin painattamien markkinointijulkaisujen muodossa nimike VANTAAN AKSELI, mikä käytännössä tarkoittaa kaikkien

jäljellä olevan Kanervannummen ja Hakkilan maa-alueiden valjastamista teollisuuden ja Kesko Oyj:n varastologistiikan käyttöön. Honkanummen hautausmaatkin on saarrettu. Hakkilan alueen rakennuskannan sekä sen ilmeen kehittyminen ja raskaan liikenteen lisäys on varsinkin kolmen viime vuoden aikana ollut paikallisten asukkaiden näkökulmasta musertava. Varsin murheelliseksi asukkaiden kannalta tilanteen tekee se, että teollisuus- ja varastorakentamiselle sallitun kaava-alueen lonkerot on painettu Jokiniementien eteläpuolella jopa asutuksen väliin pienimpiinkin sopukoihin - etelässä aina lasten leikkipuistoon saakka. Kesko Oyj on eri yhteyksissä ilmoittanut, että varaston toimintoja erityisesti yöaikaan on tarkoitus entisestään lisätä.

4. Kaavapäätöksen esillepanon ja sen päivämäärän selvillesaantia on vaikeutettu

Edellä sanottuun liittyen on herännyt epäilys siitä, että Kanervannummen yleiskaavoituksen vaiheisiin ja niistä seuraavaan tarkempaan kaavasuunnitteluun liittyen Vantaan Kaupunki on suunnitelmallisesti pyrkinyt pitämään asukkaiden vaikutusmahdollisuudet mahdollisimman vähäisenä. Lausuntoja on saanut esittää, mutta Kesko Oyj:n sanelemiin yksityiskohtaisiin vaatimuksiin niillä ei ole ollut vaikutusta. Vain niille, jotka olivat aikanaan huomautuksia esittäneet, ilmoitettiin kirjeitse kaupunginvaltuuston päätöksestä. Muiden asukkaiden kannalta tilanne on aivan toinen, koska tämän valituksen tarkoittaman Vantaan kaupunginvaltuuston päätöksen esillepanoa (4.12.2013) ja sen päivämäärää on internettiin tottumattoman erittäin vaikeaa saada selville. Oikeiden linkkien löytäminen omin päin onkin useille mahdoton tehtävä. Lehdissä ei ao. kaavapäätöksestä sen suuresta vaikuttavuudesta huolimatta ole ollut mitään virallista ilmoitusta.

Vantaan kaupungintalolla 17.12.2013 ei virkailija pystynyt Lauri Parikan (Nevatie 10, 01380 Vantaa) pyynnöstä huolimatta näyttämään ao. päätöstä kirjallisena. Kalevi Lintula soitti 17.12.2013 iltapäivällä asemakaavasuunnittelija Jukka Köykälle, joka myös ensin neuvoi etsimään päätöksen esillepanoa Vantaan kaupungintalon alakerran aulasta. Lintula kertoi Köykälle, että Lauri Parikka oli sieltä asiaa jo tuloksetta tiedustellut. Selkeää tietoa päätöksen esillepanon julkisesta paikasta ei keskustelun nojalla saatu. Arvaus on, että osa virallisista kaavapäätöksistä on nähtävissä vain internetin kautta.
Asukkaan näkökulmasta Vantaan kaupunki ei johda Kanervannummen ja Hakkilan alueen kaavoitusta riippumattomalla, tasapuolisella ja oikeudenmukaisella tavalla.

Tässä tarkoitettu kaavapäätös oli merkitty Vantaan kaupunginvaltuuston kokouksen, 18.11.2013, asialistalle ainoana huomautuksella 'kiireellinen'.
Menettelyllä on voitu varmistaa, että julkipanon ajankohta ja siitä seuraava valitusaika osuu asukkaiden kannalta kiireiseen, epäedulliseen ajankohtaan eli joulukuulle. Aika moni meistä on ollut Joulun pyhät poissa kotoaan.

Kanervannummen kaavapäätöksen mukaisesta massiivisesta lisärakentamisesta Kuusikon ja Hakkilan alueen asukkaille tulee koitumaan ainutlaatuisen laajamittaisia, elinympäristöä edelleen heikentäviä vaikutuksia, joita ei voida tämän päivän ympäristön ja ilman pilaantumisen estämiseksi annettu lainsäädäntö huomioiden pitää perusteiltaan oikeina. Lisääntyvä raskas liikenne tukkii Jokiniementien risteykset. Varaston etupiha-alue ja siten lastaustoiminnot siirtyvät asutukseen nähden nykyistä noin 200 m lähemmäksi eli lähimpiin taloihin nähden noin 65 m päähän heti

Jokiniementien pohjoispuolelle. Myös alueen pimeän ajan valaistusolosuhteet muuttuvat merkittävästi, kun suunnitellun laajennuksen piha-alue valaistaan normaaliin tapaan korkeisiin pylväisiin asennettavilla useilla suurteholampuilla.
Asiakirjoissa arvioidaan, että elintarvikkeiden kuljetusten osalta raskaan ajoneuvokaluston liikennemäärä kasvaisi vain noin 10 %. Tätä arvioita ei voida pitää lainkaan uskottavana, kun otetaan kaavan sallima varastotoimintojen rakennusalan massiivinen kasvu ja Kesko Oyj:n valtakunnalliset logistiikan keskittämistavoitteet.

5. Ilmoitettua huomattavasti raskaammat melu-, pakokaasu- ja liikennevaikutukset; ajoneuvojen kylmäkoneet ja peruutushälyttimet

KV2- varaston lastauslaitureilla operoi ja tulee operoimaan käytännössä vain sellaisia kuorma-autoja taikka raskaita kuorma-auton ja perävaunun yhdistelmiä, joissa kussakin yksikössä on dieselmoottorikäyttöinen jäähdytys-/lämmityskoneikko.

Näin ollen yhdessä elintarvikkeita kuljettavassa yhdistelmässä onkin itse asiassa kolme toimivaa moottoria; kuorma-autossa sen oma moottori ja 1 jäähdytyslaite ja perävaunussa 1 jäähdytyslaite. Kuormakorien jäähdytyslaitteet ovat käytössä ympäri vuoden ja toimivat täydellä tehollaan erityisesti kesäaikana.

Jäähdytyslaitteiden dieselmoottorit sijaitsevat mahdollisimman ylhäällä kunkin kuormatilan etureunassa, jolloin niiden olennainen meluvaikutus leviää laajalle ajoneuvon ympäristöön. Lastaustilanteessa yhden yhdistelmän kylmäkoneiden tuottama melutaso peittää alleen kuorma-auton käynnissä olevan dieselmoottorin tuottaman melun.

Turvallisuussyistä KV2:n varastoalueella operoivat yhdistelmät ovat velvoitettuja käyttämään peruutettaessa toimivaa ns. peruutushälytintä, jonka tulee lähtökohtaisesti tuottaa ympäröivää äänen tasoa vielä korkeampi – jaksoittainen ja sävyltään erityisen huomiota herättävä – äänisignaali. Tällaista hälytintä käyttävät myös KV2- varaston pihalla talviaikaan viikonloppuina ja öisin lumitöitä tekevät suuret moottorityökoneet. Lumitöiden kohteena oleva asfaltoitu maapinta-ala kasvaisi olennaisesti ja samalla siirtyisi lähemmäksi asutusta.

Peruutushälyttimen 'piippaavan' äänen on siis oltava voimakas, mikä selviää yleisimpien hälytinmallien myyntiesitteistäkin. Biltema- ketju markkinoi hälytintä, jonka äänen voimakkuudeksi ilmoitetaan 107 dB(A). Yksi ajoneuvoyhdistelmä peruuttaa lastauslaiturin suuaukolle 3- 4 minuutissa. Esimerkiksi sadan (100) ajoneuvon peruuttamisista näille lastauslaitureille muodostuu vuorokaudessa noin 6 tuntia hälyttimen toimintaa. Voimakas ääni löytää reittinsä helposti myös heijastumisena asutukseen eli etelään ja länteenkin päin suunnattavasta varastolaajennuksen korkeasta seinämästä. Keskon nykyisen KV2- varaston lastausalueella peruuttavien ajoneuvojen peruutushälyttimien äänistä on ilmoitettu ja huomautettu usein. Äänen on todettu kuuluvan tietyissä tuulioloissa jopa Kuusikkotielle saakka, joka kuitenkin on peräti 500 metrin päässä etelään KV2:n lastausalueesta. Vastaavia häiriöongelmia on käsitelty varaston itäpuolella olevien Hakkilan alueen lähitalojen asukkaiden kanssa. Tyynellä säällä ääni tunkeutuu öiseen aikaan taloihin sisälle.

Kaavamuutosta valmisteltaessa Vantaan kaupunki on loppuasiakirjojen (28.10.2013) mukaan teettänyt ajankohtana 21.12.2012 liikenteen melumittauksia. Mittaustulosten perusteella öiseen aikaan sallitut arvot ylittyvät. Kesko Oyj:n raskaan kaluston osuus liikenteessä oli tuolloinkin - kuten yleensä - suuri. Em. melumittauksissa ei loppuvuodesta ole kylmäkoneiden ääntä juurikaan mukana, joten mittauksissa kokonaisäänitaso jää alhaisemmaksi kuin esim. kesäaikaan. Tehtyjen melumittausten aikana maa on ollut lumessa, joka tunnetusti vaimentaa liikennemelua. Käytännössä tiet ja pihat ovat paljaina vähintään 9 kk vuodessa.

Peruutushälyttimien jaksottaista ääniefektiä ei ole huomioitu mittauksissa eikä suunnittelusimulaatioissa. Peruutushälyttimien äänen heijastuksia on varastorakennusten korkeista seinäpinnoista tunnetusti erittäin vaikeaa torjua.

Melutarkasteluissa ja –mittauksissa ei myöskään ole huomioitu lumenpuhdistukseen liittyvän aurauksen, kuormauksen sekä poiskuljetuksen aiheuttamaa ympäristökuormitusta öiseen aikaan ja viikonloppuisin. Auraus- ja puhdistuskalustossakin on voimakkaat peruutushälyttimet. Itse puhdistustyön äänet kuuluvat pitkälle asutusalueen sisään.

Valmisteluasiakirjoihin merkitty meluaita- ja vihersuoja-aluesuunnitelma on puutteellinen. Meluaitakaan ei ikävä kyllä riittävästi pysty torjumaan peruutushälyttimien jaksottaista ääntä. Sitä paitsi tähänastisen kokemuksen nojalla on pelättävissä, että Vantaan kaupunki ei rakenna torjuntaan mitään meluaitaa, saatikka edellyttäisi Kesko Oyj:n rahoittavan tehokkaan sellaisen.

6. Vaatimus Vantaan kaupunginvaltuuston päätöksen, 18.11.2013, asianumero 20, asemakaavan muutos nro 002094, kumoamisesta

Suunnitellun, ja Vantaan kaupunginvaltuustossa hyväksytyn, Kanervannummen kaavamuutoksen käytännön seuraamukset ovat lähiympäristöön kohdistuvilta haittavaikutuksiltaan verrattavissa sellaiseen teolliseen toimintaan, jonka sijoittumista asutuksen kupeeseen ei enää pidetä laillisesti hyväksyttävänä. Runsaasti ympärivuorokautista liikennettä aiheuttavia logistiikkakeskuksia rakennetaan nykyisin aivan muualle kuin olemassa olevan tiheän asutuksen liepeille. Näin ollen Vantaan kaupungin Kanervannummen asemakaavapäätöstä on pidettävä puutteellisesti ja yksipuolisesti valmisteltuna, vain Kesko Oyj:n vaatimukset huomioivana; massiivinen rakennusalan lisäys ja jopa normaalikäytössä olevan katulinjauksen siirto varaston kerrosalan maksimoimiseksi.

Tässä tarkoitettu kaavoitusprosessi on edennyt yksipuolisesti Kuusikon asukkaiden lailliset oikeudet tietoisesti sivuuttaen. Nykyisen KV2- varaston ja suunnitellun varastolaajennuksen kulkuyhteydet ja lastaustoiminnot, sekä yhdistelmien pysäköintialueet olisi suunniteltava alusta alkaen uudelleen niin, että Kanervannummen virkistysalueelle ei sijoiteta varastotilaa, lastauslaitureita eikä kymmenien raskaiden ajoneuvoyhdistelmien odotus- ja pysäköintitilaa.

Käsittääksemme Kesko Oyj:llä on käytettävissään tässä tarkoitettua huomattavasti enemmän varastorakentamiseen soveltuvaa, vanhentunutta, uudisrakennuskelpoista tilaa ja maapohjaa Tikkurilantien molemmin puolin Kanervannummen suunnalta luoteeseen katsottuna.

Edellä kirjoitettuun viitaten vaadimme, että tässä tarkoitettu asemakaavan muutospäätös kumotaan.

Asukkaina annamme mielellään lisätietoja ja yhteyshenkilö tulee pyynnöstänne kuultavaksi. Liitteenä otteita kaavamuutosselosteesta 93766-002094-28.10.2013.

Kunnioittaen,

Vantaalla 31.12.2013

Kalevi Lintula

Yhteyshenkilö muiden tämän valituksen allekirjoittajien puolesta

Veijo Sirén

Kari Ahonen

Jussi Helo

Minna Lehtola

Hannu Soraniva

SEPPO KIVISOJA

TAPIO LAMMIKKA

LIISA BLOM

KARI KARTELA

MAJ-BRITT STUDE

Paula Mononen
PAULA MONONEN

K. Jünger-Manner
KATTIARINA JÜNGER-MANNERHAA

Rainer Nurmi
RAINER NURMI

Tuula Rantala
TUULA RANTALA

Leena Mustonen
Leena Mustonen

Raimo Bergman
Raimo Bergman

Raija-Liisa Isokangas
Raija-Liisa Isokangas

Aira Liimatainen
AIRA LIIMATAINEN

Raimo Liimatainen
RAIMO LIIMATAINEN

Anne Liuski
Anne Liuski

Leena Manninen
Leena Manninen

Kristiina Siiskonen
Kristiina Siiskonen

Kaikki osoitteet
Naavatie, Nevatie, Jäkälätie
ja Sammaltie ovat lähellä
Johtoniementietä.

Kalevi Ojala

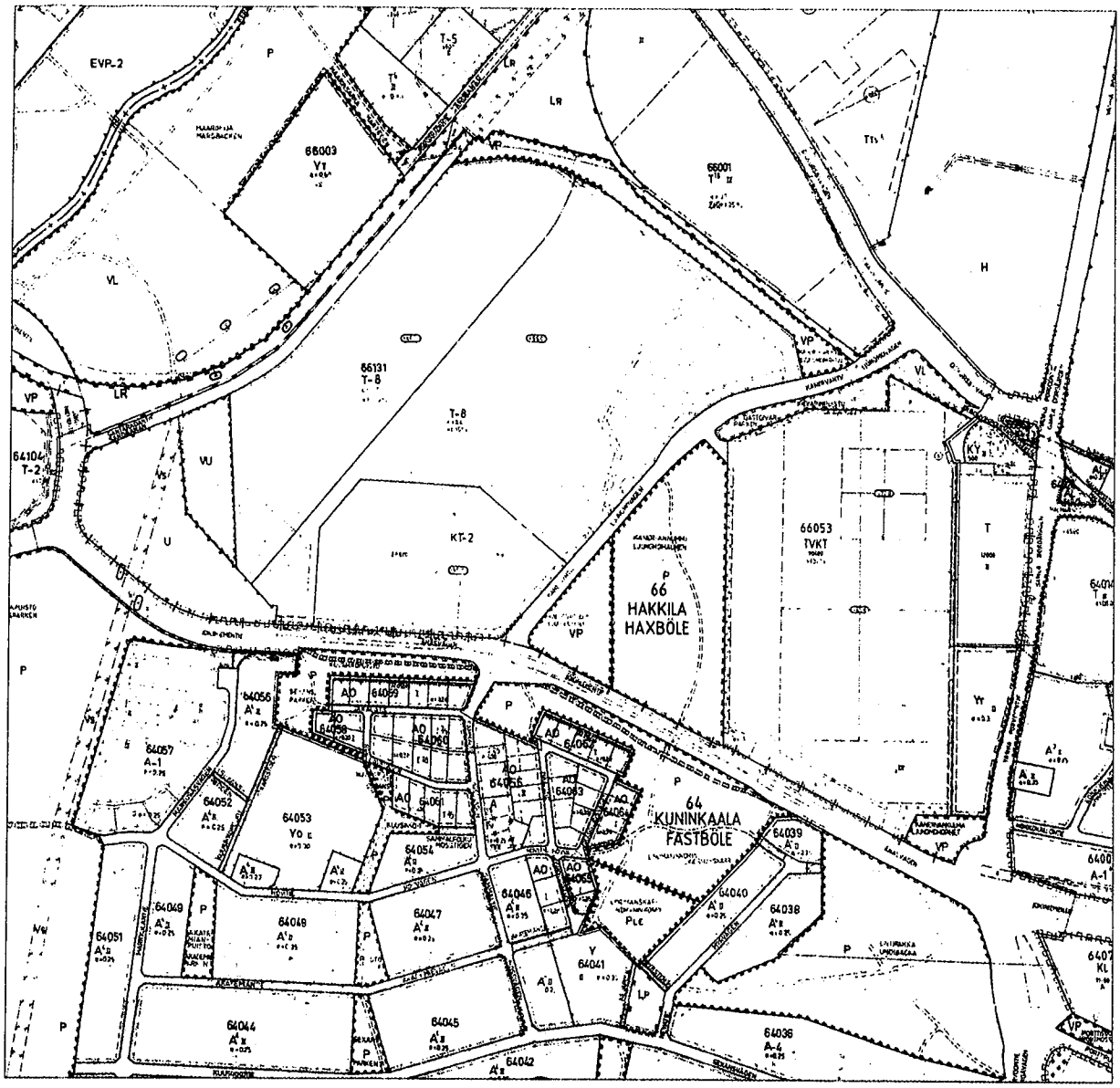

OTE AJANTASA-ASEMAKAAVASTA

Vantaan kaupungin strategiat

Vantaan tasapainotettu strategia/ Taloussuunnitelma 2011-2014 (Kv 15.11.2010); Vantaan kaupungin hulevesiohjelma (Kh 11.5.2009); Vantaan maankäytön ja ympäristön toimialan ilmasto- ja ympäristöohjelma 2010-2012 (KALA 1.3.2010). Strategioiden ja ohjelmien tavoitteita ovat mm. yhdyskuntarakenteen täydentäminen ja eheyttäminen joukkoliikenteeseen tukeutuen, viheralueiden kestävä käyttö, liikenteen aiheuttamien kasvihuonepäästöjen vähentäminen ja luonnonmukainen vedenkierto.

Maankäytön ja ympäristön toimialan strategian 2010-2013 (KALA 25.1.2009) mukaan Vantaa on kestävän kehityksen kaupunki, kansainvälinen liiketoiminnan, logistiikan ja osaamisen keskus, jossa ihmisten on hyvä elää. Kaupunkisuunnittelun strategisiksi tavoitteiksi 2012-2015 (KALA 23.1.2012) on mm. määritelty toimitilojen kaavoittaminen Vantaan Akselin alueelle ja virkistysalueverkoston kehittäminen.

Rakennusjärjestys

Rakennusjärjestys on hyväksytty Vantaan kaupunginvaltuustossa 17.12.2001.

Tonttijako ja kiinteistörekisteri

LIITE VALTUUKSEEN
Kalevi Lahtela

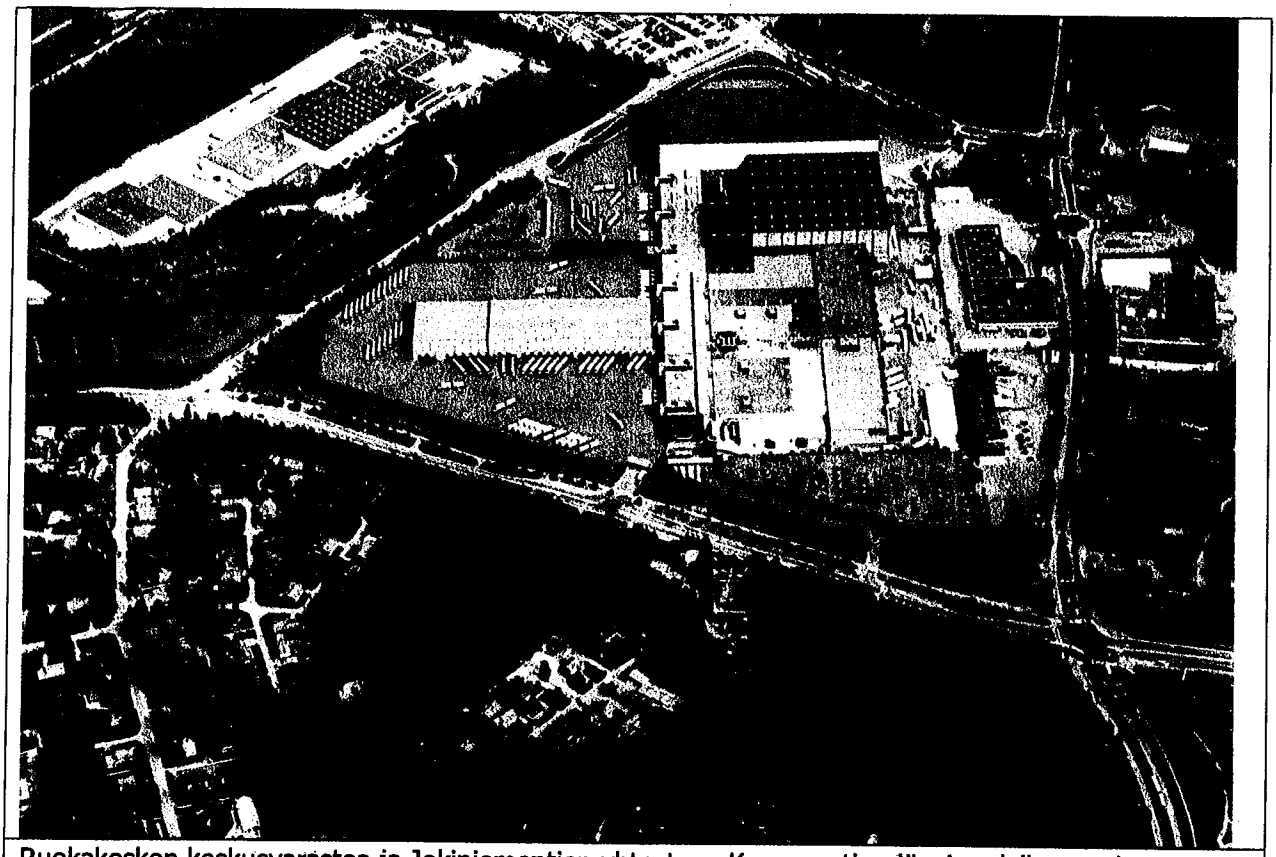

Ruokakeskon keskusvarastoa ja Jokiniementien yhteyteen Kanervantien länsipuolelle muodostettavia toimisto-/päivittäistavarakaupan tiloja koskevia viistoilmakuvasovituksia. (Arkkitehtitoimisto Sollamo Oy).

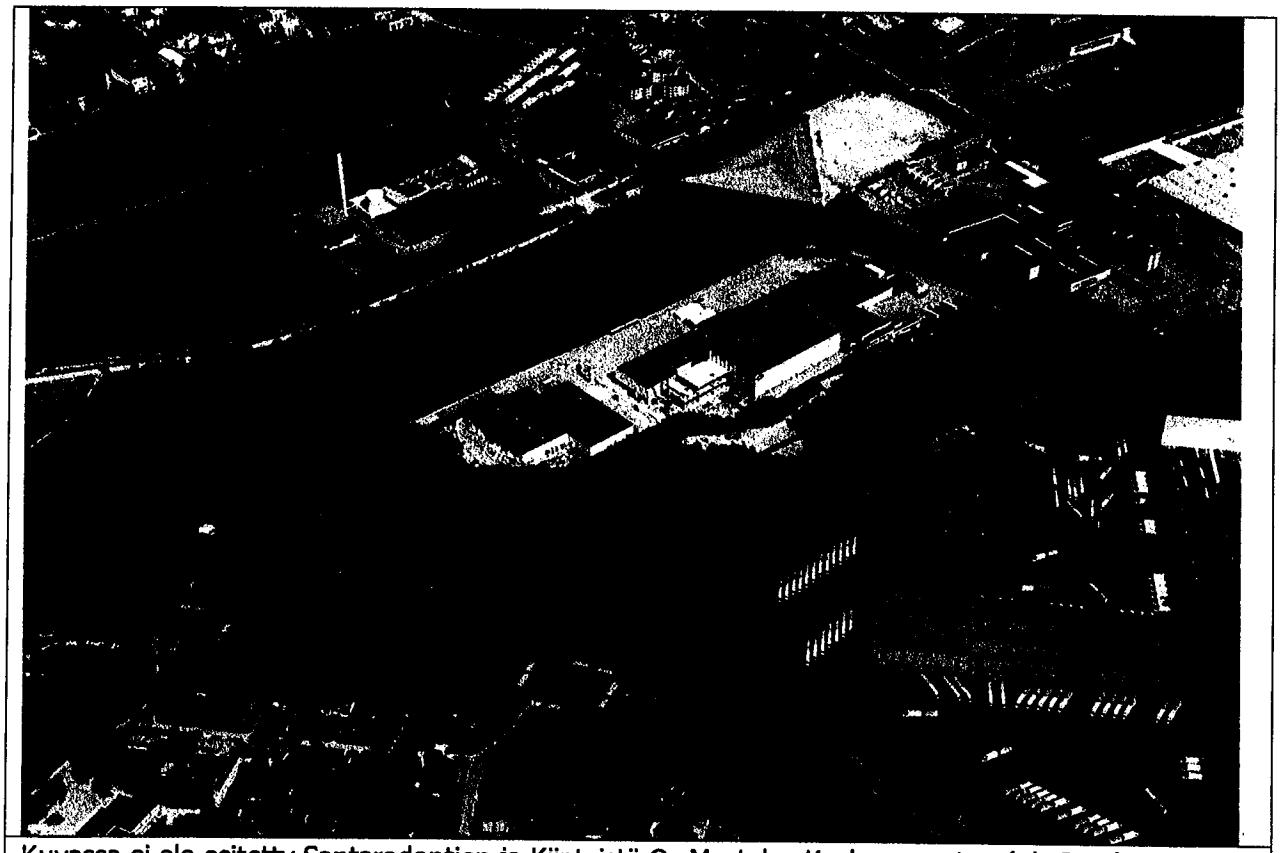

Kuvassa ei ole esitetty Santaradantien ja Kiinteistö Oy Mastolan Keskusvaraston (nk. Inex) TKT-korttelin länsiosan korttelialueen tulevaa rakentamista.

LIITE VALTUUSTOON
Kalevi Lindh

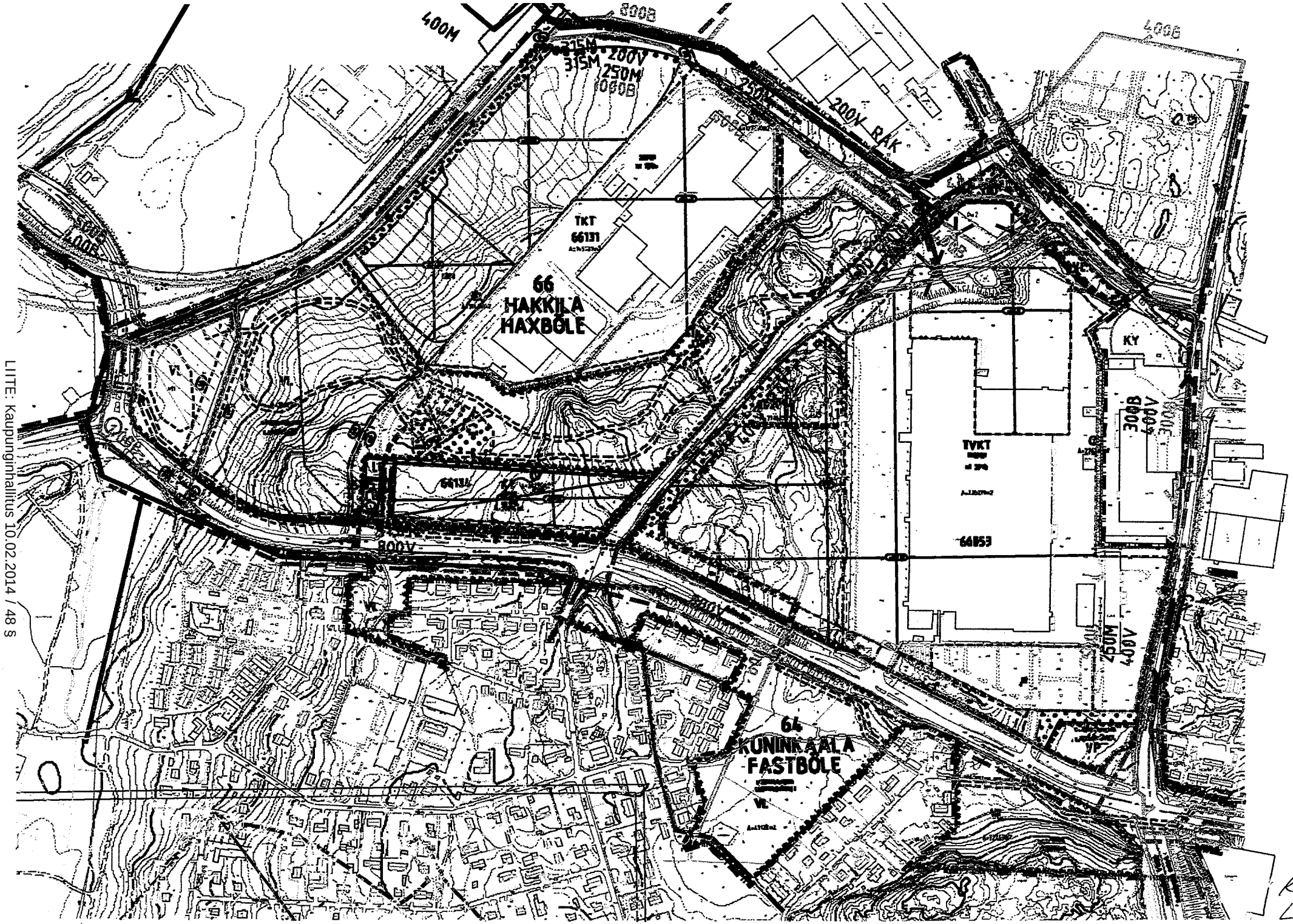

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 48 §

LIITE VALUNNUT

Kalevi Lahtela

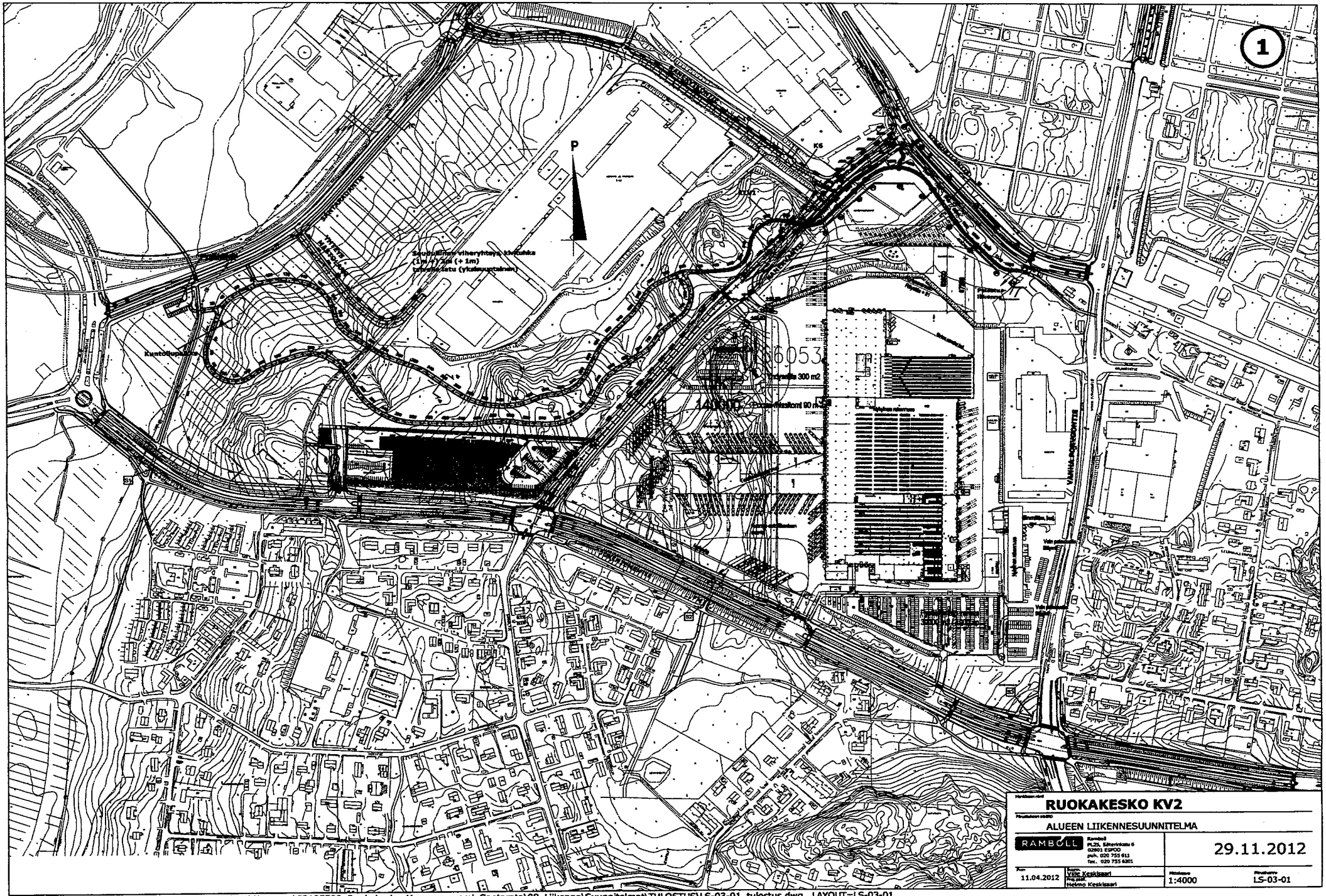

21.12.2012 10:46 vkes FILE=\\JUMBO\data1\1230\Vantaa\82127799_Ruokakesko_Kanervanummi_Santarata\08_Liikenne\Suunnitelmat\TULOSTUS\LS-03-01_tulostus.dwg LAYOUT=LS-03-01

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 48 §

LIITE VALTUUSTOON

Kalevi Virtala

LIITE VALITUKSEEN

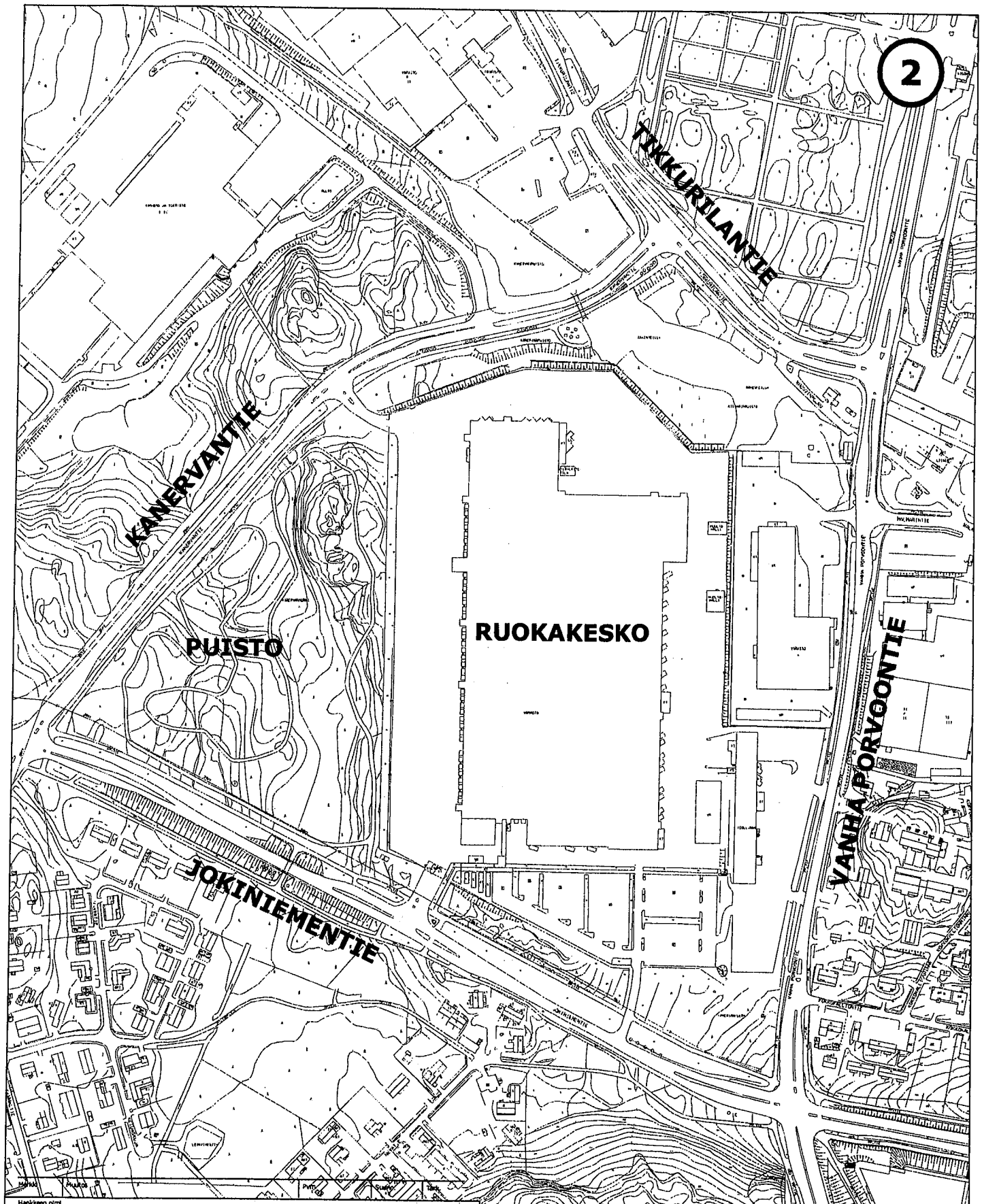

Hankkeen nimi
RUOKAKESKO KV2

Piirustuksen sisältö
ASEMAPIIRROS, NYKYTILANNE

RAMBOLL
Ramboll
PL25, Säterinkatu 6
02601 ESPOO
puh. 020 755 611
fax. 020 755 6201

29.11.2012

Pvm	Suunn.	Pvm	
01.10.2012	Ville Keskisaari		
	Proj.päll. Heimo Keskisaari		
Tiereksteritunnus		Mittakaava 1:4000	Piirustusnro LS-30-01

21.12.2012 10:51 vkes FILE=\\JUMBO\data1\1230\Vantaa\82127799 Ruokakesko Kanervanummi Santarata\08 Liikenne\Suunnitelmat\LS-30-01 Nykytilanne.dwg LAYOUT=LS-30-01

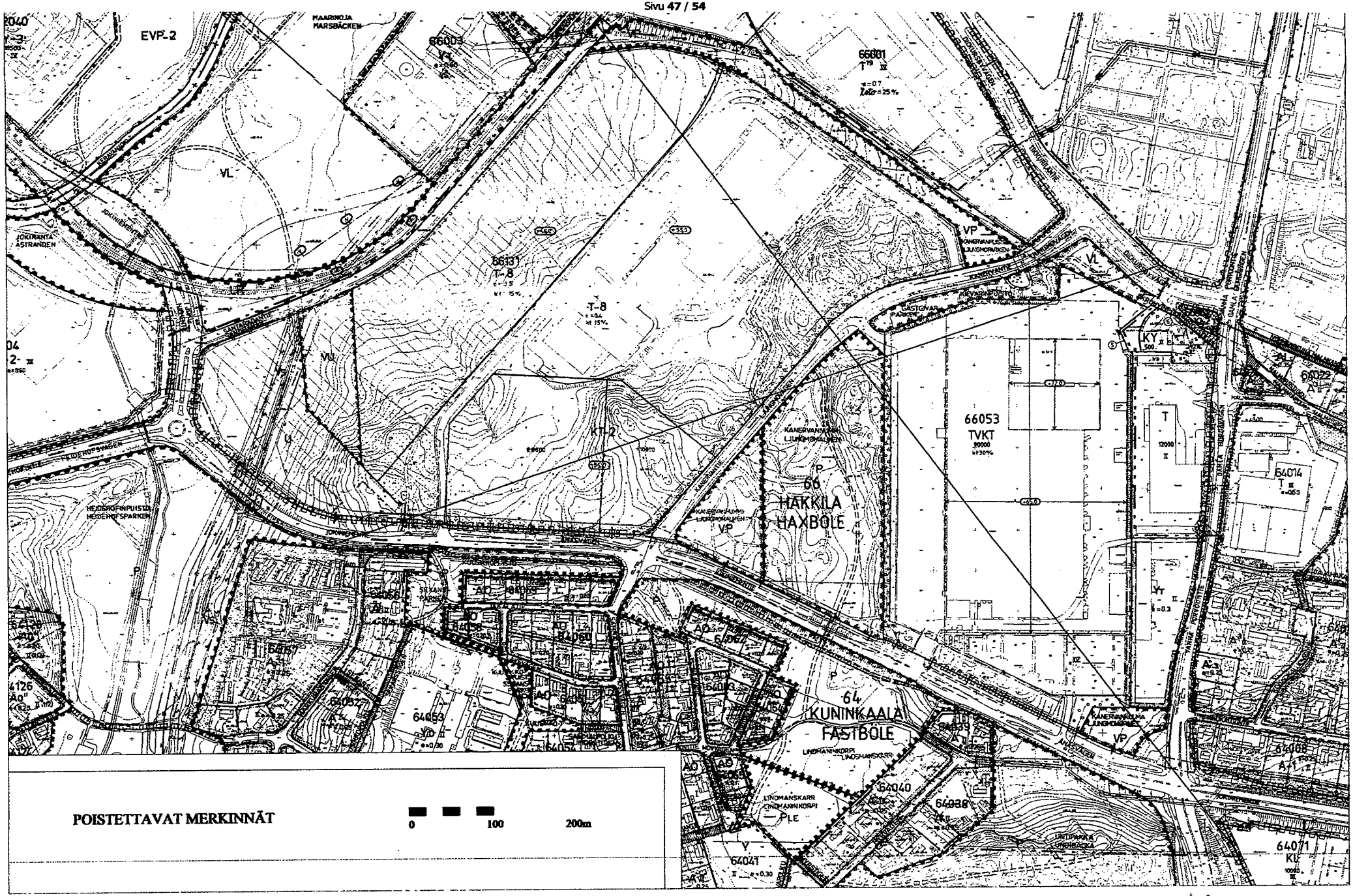

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 48 §

LIITE YKSITYISKOHTA

LIITE VALTUUSTO
Kalevi Lahtela

VANTAAN KAUPUNKI
VANDA STAD

PÖYTÄKIRJA
Kokoustiedot

Nro 9/2013

18.11.2013

Strålkä valtuustosalissa

KAUPUNGINVALTUUSTO

Aika	**18.11.2013 klo 14.00 – 23.50**
Paikka	**Kaupungintalo, Asematie 7, 01300 Vantaa**

Osallistujat

Jäsenet	Antti Lindtman, puheenjohtaja	
	Heikki Heinimäki, I varapuheenjohtaja	
	Anniina Kostilainen, II varapuheenjohtaja	
	Faysal Abdi	17.10 – 23.50
	Irja Ansalehto-Salmi	14.00 – 23.15, 23.30 – 23.50
	Anssi Aura	
	Susanna Bruun	
	Antero Eerola	
	Tarja Eklund	
	Jukka Hako	
	Johannes Hirvaskoski	
	Jaana Huhta	
	Maija Hurri	
	Göran Härmälä	
	Timo Juurikkala	18.50 – 23.50
	Jouko Jääskeläinen	
	Pietari Jääskeläinen	14.00 – 23.25
	Lauri Kaira	
	Timo Karén	
	Patrik Karlsson	
	Eva-Christina Kassila	15.30 – 23.50
	Ulla Kaukola	
	Sirpa Kauppinen	
	Petri Koivuniemi	
	Marilla Kortesalmi	
	Marja Kyyrö	
	Sirkka-Liisa Kähärä	
	Niilo Kärki	
	Päivi Laakso	
	Paula Lehmuskallio	
	Janne Leppänen	
	Pirkko Letto	
	Juha Malmi	
	Tapani Mäkinen	
	Jukka Mölsä	
	Johannes Nieminen	
	Mari Niemi-Saari	
	Mika Niikko	15.30 – 23.50
	Jaakko Niinistö	
	Vaula Norrena	
	Lasse Norres	
	Carita Orlando	
	Anitta Orpana	
	Jari Porthén	

	Seija Puha	
	Tiina-Maaria Päivinen	
	Ulla Rannikko	
	Sakari Rokkanen	
	Heidi Rosbäck-Mikkonen	
	Jari Sainio	
	Ulla Sajaniemi	
	Jussi Saramo	
	Minttu Sillanpää	
	Juha Simonen	
	Ranbir Sodhi	
	Juha Tenhunen	
	Kati Tyystjärvi	14.40 – 23.50
	Pauli Vahtera	14.00 – 23.30
	Arja Wallenius	
	Markku Weckman	
	Raija Virta	
	Riikka Åstrand	
Varajäsenet	Matti Aittakallio	14.00 – 17.10
	Tuire Fjäder	14.00 – 15.30
	Juha Hirvonen	23.15 – 23.50
	Jouni Herranen	14.00 – 23.25
	Sami Haukka	23.25 – 23.50
	Elia Hyttinen	
	Hannu Kokko	
	Hannu Kärkkäinen	14.00 – 14.40, 23.25 – 23.50
	Annika Lappalainen	14.00 – 18.50
	Sirpa Peura	16.30 – 23.50
	Mia Salminvuo	14.00 – 18.40
	Kaarina Suonperä	17.00 – 23.50
Kaupunginhallituksen jäsenet	Pirkko Kotila, kaupunginhallituksen jäsen	
	Taisto Mäntynen, kaupunginhallituksen jäsen	
	Arja Niemelä, kaupunginhallituksen jäsen	
	Sinikka Näätsaari, kaupunginhallituksen jäsen	
	Esko Ranto, kaupunginhallituksen jäsen	
Muut osanottajat	Kari Nenonen, kaupunginjohtaja	
	Martti Lipponen, apulaiskaupunginjohtaja	
	Elina Lehto-Häggroth, apulaiskaupunginjohtaja	
	Juha-Veikko Nikulainen, apulaiskaupunginjohtaja	
	Jukka T Salminen, apulaiskaupunginjohtaja	
	Heidi Nygren, apulaiskaupunginjohtajan vs.	
	Päivi Rainio, viestintäpäällikkö	
	Patrik Marjamaa, talousjohtaja	
	Pia Ojavuo, talousarviopäällikkö	

Pauli Outila, taloussuunnittelupäällikkö	
Ilkka Kalo, perusopetuksen johtaja	
Helena Hyvönen, kaupunginreviisori	14.00 – 17.00
Hanna Ormio, hallintojohtaja	
Kai Ketelimäki, kaupunginlakimies	
Jenni Björksten, kansliasihteeri	14.00 – 17.50
Laura Parsama, kansliasihteeri	
Laura Lyly, pöytäkirjanpitäjä	

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Antti Lindtman

Pöytäkirjanpitäjä Laura Lyly

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 2.12.2013, Vantaa

§:t 4, 5, 6, 7, 8 ja 27 tarkastettiin ja hyväksyttiin heti kokouksessa.

Timo Karén Patrik Karlsson

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 4.12.2013 klo 13.00 - 15.00, kaupungin kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa

Todistaja

Otteen oikeaksi todistaminen

Päiväys 11.12.2013

Allekirjoitus

Nimen selvennys Päivi Kimpimäki

Virka-asema hallintosihteeri

Dno KA 2039/2010/122

20 § Asemakaavan muutos nro 002094 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi

J-VN/TLA/APE/VKA/JKÖ/ESN/LP/JB
KA 2039/2010

Ruokakesko laajenee Kanervannummen puistoon. Uusia virkistysalueita kaavoitetaan Kanervantien länsipuolisille toimitilatonteille.

Asemakaavan muutos koskee kortteleita 66131, 66134, 66135 ja osaa korttelista 66053 sekä katu-, virkistys- ja liikennealuetta, kaupunginosassa 66, Hakkila. Asemakaavan muutos koskee katu- ja virkistysaluetta kaupunginosassa 64, Kuninkaala.
Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa korttelia 66131 ja osaa kortteleista 66001 ja 66053 sekä katu-, virkistys- ja liikennealueita.

Tonttijako koskee osaa korttelista 66053.
Tonttijaon muutos koskee kortteleita 66131, 66134 ja 66135 sekä osaa korttelista 66053.

Alue sijaitsee Ruokakeskon keskusvarasto 2:n ja Kanervannummen puiston ympäristössä Kanervan alueella. Suunnittelualuetta rajaa pohjoisessa Kanervanpuisto ja Tikkurilantie, idässä Vanha Porvoontie, etelässä Jokiniementien eteläpuoleinen asutus ja lännessä Santaradantie.

Kaavan hakijat
Kiinteistö Oy Vantaa Jokiniementie 31 c/o Varma, Kesko Oyj ja Vantaan kaupunki.

Kaavan valmisteluun osallistuneet
Kaupungin omien asiantuntijoiden lisäksi muutosehdotuksen valmisteluun ovat osallistuneet Keskon konsultteina Ramboll Finland Oy, Arkkitehtitoimisto Sollamo Oy ja Insinööritoimisto Pohjatekniikka Oy.

Yleiskaava
Kaavamuutoksen alue on kaupunginvaltuustossa 17.12.2007 hyväksytyssä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa pääosin osoitettu teollisuus- ja varastoalueeksi. Alueen pohjoisosassa on Tikkurilasta Sotunkiin johtava ulkoilureitti ja viheryhteys, josta osa on tärkeää pohjavesialuetta. Jokiniementie on osoitettu ohjeelliseksi joukkoliikenteen runkoyhteydeksi, jonka reunoilla kulkee maakaasun runkoputki. Jokiniementien eteläosat on osoitettu pientaloalueeksi.
Santaradalla ja sen itäpuoleisella rinnealueella on voimassa kaupunginvaltuuston 14.9.1992 hyväksymä yleiskaava, jolla Santarata on osoitettu raideliikenteen alueeksi ja sen itäreunan rinnealue työpaikka-alueeksi.

Asemakaavan muutos
Ruokakesko on keskittämässä logistiikkatoimintojaan Vantaan Akselin työpaikka-alueelle Hakkilaan. Ruokakesko Oy:n keskusvarasto 2:n tiloja, toimintoja ja tonttia laajennetaan kumoutuvien asemakaavojen Kanervannummen ja Kievarinpuiston virkistysalueille, jotta keskusvaraston toiminnan ja sen kehittämisen edellyttämät laajennukset voidaan toteuttaa. Osana alueen liikenneverkon kehittämistä Kanervanpuisto muutetaan kaduksi, joka nimetään Kanervikontieksi (ruots. Ljungmarksvägen).

Vastaavasti osia Santaradantien itäpuoleisten rinteiden rakentamattomista teollisuus-, varasto- ja toimistokorttelialueista muutetaan uudeksi Kanervannummen lähivirkistysalueeksi. Uudelle virkistysalueelle

rakennetaan n. 1,5 km pitkä valaistu pururata (talvisin hiihtolatu) sekä kuntoiluvälinealue ja sen yhteyteen pieni pysäköintialue. Kaavamääräyksissä edellytetään, että nykyistä Kanervannummen puistoa ei saa ottaa tai rakentaa Ruokakeskon varastokäyttöön (TVKT) ennen kuin siellä olevat toiminnot (pururata/hiihtolatu) on siirretty uudelle Kanervannummen virkistysalueelle. Uudella Kanervannummen lähivirkistysalueella sijaitseva osuus historiallisesta Suuresta Rantatiestä on muinaismuistolailla rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös, joka merkitään asemakaavaan suojelumerkinnällä. Kaavamuutoksen jälkeen muutosalueen virkistysalueiden kokonaispinta-ala hieman kasvaa eivätkä niiden maasto-olosuhteet oleellisesti poikkea nykytilanteesta. Uudet virkistysalueet muodostavat nykyisiin asemakaavoihin verrattuna laajemmin yhtenäisen alueen ja ne kytkeytyvät paremmin kaupunginosat yhdistävään virkistysalueverkostoon.

Uuden Kanervannummen virkistysalueen ja Jokiniementien väliin muodostetaan kokonaisuus toimisto- ja päivittäistavarakaupalle (KT), miehittämättömälle polttonesteiden jakeluasemalle (LH) sekä raskaan liikenteen yleiselle pysäköintialueelle (LP). Yleinen pysäköintialue on tarkoitettu helpottamaan Kuusikon asuinalueella olevaa raskaiden ajoneuvojen pysäköintiongelmaa (Valtuustoaloite, KV 16.4.2012). Uusi polttonesteiden jakeluasema korvaa Kanervantien pohjoisosan oikaisun alta ja pohjavesialueelta poistettavan nykyisen jakeluaseman.

Kanervantien ja Vanhan Porvoontien välisellä alueella Ruokakeskon keskusvaraston kokonaisrakennusoikeuden määrä kasvaa 45 977 k-m^2. Santaradantien ja Kanervantien välisellä alueella kortteleiden kokonaisrakennusoikeuden määrä puolestaan vähenee 53 694 k-m^2. Toimistorakennusten osuus kokonaisrakennusoikeudesta on kumoutuvissa asemakaavoissa yhteensä 80 016 k-m^2 ja muutoksen jälkeen yhteensä 73 345 k-m^2. Liiketilojen nykyinen osuus on 500 k-m^2 ja muutoksen jälkeen 1 980 k-m^2. Lisäksi Santaradantiehen rajoittuvassa TKT-korttelissa saa rakennusoikeudesta käyttää myynti- ja näyttelytiloja varten enintään 500 k-m^2. Koko kaavamuutosalueen nykyinen kokonaisrakennusoikeus on kumoutuvissa asemakaavoissa yhteensä 232 017 k-m^2 ja kaavamuutoksen jälkeen yhteensä 224 300 k-m^2.

Kumoutuvissa asemakaavoissa rakennuksille määritetyt ylimmät korkeudet eivät Ruokakeskon keskusvaraston korkeavaraston rakennusalaa lukuun ottamatta oleellisesti muutu. Kaavamuutoksessa on määräyksiä, joilla edellytetään hulevesien määrän ja laadun hallintaa ennen niiden poisjohtamista kiinteistöiltä. Lumien varastointia rajoitetaan korttelialueilla. Asumista häiritsevän melun leviäminen Ruokakeskon korttelialueelta ympäristöön tulee yöaikana estää.

Asemakaavan muutoksen valmisteluaineistoksi on laadittu Vantaan Akselin kaavarunko 1 nro 062200 (KALA 13.6.2011 ja 25.2.2013). Kaavamuutos muodostaa kaavarungon eteläisen osa-alueen.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely
MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 12.4.2010.

MRL 62 §:n mukaisesti kaavan vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan Sanomissa ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Mielipiteitä saapui 33 kpl, joiden sisältö ja niiden huomioiminen muutosehdotuksessa on esitetty kaavaselostuksessa. Asukasmielipiteissä vastustetaan nykyisen Kanervannummen puiston muuttamista Ruokakeskon varastoalueeksi, koska Santaradantien ja Kanervantien väliselle alueelle esitetyt korvaavat uudet viheralueet eivät vastaa nykyistä Kanervannummen puistoa saavutettavuudeltaan, maasto-olosuhteiltaan tai luonnonarvoiltaan. Mielipiteissä todetaan Ruokakeskon laajennuksen myös entisestään lisäävän varaston logistiikkatoiminnasta sekä erityisesti raskaasta liikenteestä ympäröivälle asutukselle aiheutuvia kohtuuttomia meluhaittoja yöaikana ja pakokaasu- sekä hiukkaspäästöjä.

Kaavamuutoksen rinnalla on laadittu Vantaan Akselin kaavarunko 1 nro 062200 -selvitystyötä, joka on ollut MRA 30 §:n mukaisesti asemakaavan valmisteluaineistona nähtävillä 24.8 - 23.9.2011. Kaavarun-

gosta jätettiin neljä mielipidettä, joista Kuusikon Omakotiyhdistys ry:n mielipiteiden sisältö vastaa kaavamuutoksen nro 002094 yhteydessä jätettyjä asukasmielipiteitä. Kaavamuutosta laaditaan kaavarunko-alueen eteläosiin.

Viranomaisneuvottelu
Kaavamuutoksesta ei ole pidetty MRL 66 §:n mukaista viranomaisneuvottelua. Kaavamuutoksen tueksi sen rinnalla laadittavasta Vantaan Akselin kaavarungosta 1 nro 062200, joka ei ole MRL:n tuntema kaavamuoto, on pidetty viranomaisneuvottelua vastaava tilaisuus. Sen keskeisiä aiheita olivat Valkoisenlähteen pohjavedenottamon sulkemisen myötä Hakintien alueella noussut pohjaveden pinta, Valkoisenlähteentien ja Jokiniementien välille esitetyn uuden kadun ja Santaradan käyttö osittain samassa tilavarauksessa sekä pilaantuneet maaperän kohteet nykyisen Kanervanpuiston pohjoispuolella. Tilaisuudessa ei esitetty kaavamuutokseen 002094 liittyviä kannanottoja.

Sopimus
Asemakaavan muutokseen liittyy toteuttamissopimus.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 25.2.2013 § 25

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) asetetaan MRA 27 §:n mukaisesti 30 päiväksi nähtäville 25.2.2013 päivätty asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala,
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot,
c) muutoskustannukset maksaa hakija Kesko Oyj ja maksuluokaksi vahvistetaan 5 (32 000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (1 255 €), yhteensä 33 255 €.

Päätös: Asia päätettiin jättää pöydälle.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 11.3.2013 § 11

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) asetetaan MRA 27 §:n mukaisesti 30 päiväksi nähtäville 25.2.2013 päivätty asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala,
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot,
c) muutoskustannukset maksaa hakija Kesko Oyj ja maksuluokaksi vahvistetaan 5 (32 000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (1 255 €), yhteensä 33 255

Päätös: Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginhallitus 18.3.2013 § 37

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) asettaa MRA 27 §:n mukaisesti 30 päiväksi nähtäville 25.2.2013 päivätty asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala,

b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot, ja

c) että muutoskustannukset maksaa hakija Kesko Oyj ja vahvistaa maksuluokaksi 5 (32 000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (1 255 €), yhteensä 33 255 €.

Käsittely:
Merkittiin, että asemakaavasuunnittelija Jukka Köykkä selosti asiaa kokouksen alussa.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Nähtävilläolo
Asemakaavan muutosehdotus sekä tonttijakoehdotus ja tonttijaon muutosehdotus on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 24.4. - 23.5.2013. Tänä aikana jätettiin 9 muistutusta.

Kaavalausunnot
Kaupunginhallitus päätti 18.3.2013 oikeuttaa kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot. Lausuntoja pyydettiin 13 kpl ja saatiin 8 kpl.

Tehdyt tarkistukset
Kuusikon Omakotiyhdistys ry:n lausunnon ja neljän muistutuksen johdosta on tehty tarkistuksia Ruokakeskon meluselvitykseen. Meluselvitystä on tarkistettu siten, että Jokiniementiellä on suorittu yöaikainen liikennelaskenta, jolla on selvitetty kevyen- ja raskaanliikenteen määrät Keskon ja muun liikenteen osalta. Tarkennusten pohjalta meluselvitystä ja melumallinnoksia on päivitetty ja ne sisältävät katuliikenteen ja Ruokakeskon TVKT-korttelialueen toiminnan aiheuttaman yömelun yhteisvaikutuksen.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen lausunnon johdosta TKT-korttelia 66131 koskeva kaavamääräys "Tonteilla olevia rakennuksia voidaan yhdistää toisiinsa ilman että rakennusten väliin rakennetaan palomuuri." on korjattu muotoon: Rakennukset ja palomuurit saavat korttelialueella sijaita tonttijaosta riippumatta.

Vantaan Energian lausunnon johdosta KT-kortteliin 66134 on lisätty kaavamääräys: Korttelialueelle tulee varata maantasokerrokseen tila muuntamolle. Muuntamon saa rakentaa osoitetun kerrosalan lisäksi.

Helsingin seudun ympäristöpalveluiden (HSY) lausunnon johdosta korttelin 66053 TVKT-korttelialueelle on lisätty kaavamääräys: Korttelialueella on varauduttava vesijohtoverkoston paineenkorotustarpeeseen ja sprinklerialtaan rakentamiseen. Lausunnon johdosta myös kaavaselostuksen liitteenä olevaa vesihuoltosuunnitelmaa on tarkistettu.

Kaavamuutosehdotuksen nimistöä on tarkistettu kaupunkisuunnittelulautakunnan nimistöryhmän 20.5.2013 päätöksen mukaisesti. Kanervikontie on korjattu muotoon Kanervikkotie – Ljungmarksvägen. KT-korttelin 66134 länsireunan katu on Tukkukaupankuja – Partihandelsgränden. Lindmaninkorpi – Lindmanskärr, pitää ruotsiksi olla Lindmanskärret.

Tarkistukset eivät ole olennaisia, joten uusi nähtävillepano ei ole tarpeen.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 28.10.2013 § 22

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) annetaan liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin ja lausuntoihin ja tehdään niissä esitetyt tarkistukset,
b) saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 28.10.2013 päivätty, Kanervannummen asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi.

Päätös: Hyväksyttiin esitys.

Asemakaavaan liittyvä toteuttamissopimus on allekirjoitettu 30.10.2013.

Kaupunginhallitus 4.11.2013 § 38

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin ja lausuntoihin ja tehdä niissä esitetyt tarkistukset,
b) saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 28.10.2013 päivätty, Kanervannummen asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi.

Päätös:
Päätettiin yksimielistesti jättää asia pöydälle kaupunginhallituksen seuraavaan kokoukseen.

Seuraavat asemakaavan muutokseen, tonttijakoon ja tonttijaon muutokseen liittyvät asiakirjat ovat nähtävillä kokouksen asiakirjoissa:
- Ruokakesko, Liikenne, maisema 12/2012
- Vantaan Ruokakesko Seveso-selvitys 12.9.2012
- Hulevesien hallintasuunnitelma 17.12.2009
- Vantaan Akselin alue, hulevesiselvitys 14.2.2011, tarkistettu 16.11.2011
- Vantaan Akselin alueen liikenne-ennuste ja toimivuustarkastelut 23.2.2011

Kaupunginhallitus 18.11.2013 § 17

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin ja lausuntoihin ja tehdä niissä esitetyt tarkistukset,
b) saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 28.10.2013 päivätty, Kanervannummen asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Käsittely:
Kaupunginhallituksen varajäsen Paula Lehmuskallio esitti, että hylätään 28.10.2013 päivätty, Kanervannummen asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi. Lehmuskallion esitys raukesi kannattamattomana.
Päätös:
Hyväksyttiin apulaiskaupunginjohtajan esitys.
Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Kaupunginvaltuusto 18.11.2013 § 20

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään
a) ottaa tämä asia kiireellisenä käsiteltäväksi 18.11.2013 kokouksessa, ja
b) hyväksyä 28.10.2013 päivätty, Kanervannummen asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi.

Käsittely:
Valtuutettu Paula Lehmuskallio esitti valtuutettu Ansalehto-Salmen kannattamana, että hylätään 28.10.2013 päivätty, Kanervannummen asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi.
Puheenjohtaja totesi asiasta jouduttavan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: He, jotka kannattavat kaupunginhallituksen esitystä äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat valtuutettu Lehmuskallion esitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 57 jaa-ääntä ja 4 ei-ääntä 5 valtuutetun äänestäessä tyhjää, joten muutosesitys tuli hylätyksi.

Päätös:
Hyväksyttiin kaupunginhallituksen esitys.

Merkitään tiedoksi, että valtuutettu Paula Lehmuskallio jätti eriävän mielipiteen pöytäkirjaan:

"Vastustan asemakaavamuutosta, koska kaavamuutos mahdollistaa raskaanliikenteen aiheuttamien haittojen: melun pakokaasujen ym. saasteiden lisääntymisen asuin- ja luontoalueella.
Raskaanliikenteen kasvu on ollut alueella rajua. Se on lisääntynyt Keskon varastojen tultua alueelle. Kuusikon ja Hakkilan asukkaat ovat muuttaneet alueelle ennen Keskon tuloa aavistamatta„ mihin rahansa sijoittavat. Nyt melu on erityisesti yöaikaan kohtuuton. Melumittaukset on tehty vain äänistä Keskon alueella, eikä niissä ole huomioitu Jokiniementietä Keskolle menevää ja poistuvaa liikennettä, joka on vähintään 70 % kaikesta liikenteestä, koska tie on yleinen tie. Nyt melunmäärä on lisääntymässä.

Asukkaiden, koululaisten ja päiväkotien käytössä olevan alueen korvaajaksi ehdotettu alue on vanhaa peltoa, rämettä ja puutonta lumen ym. roinanläjitysaluetta. Osa alueesta on pakko puhdistaa saastuneesta maasta ennen käyttöä.

Suunniteltu reitti kulkisi Tikkurilantieltä Jokiniementielle siirrettävän polttoaineiden jakeluaseman, raskaiden ajoneuvojen parkkipaikan ja liikerakennuksen sekä sen lastausalueiden tuntumassa.
Reitistä ei saada yhtä monipuolista ja kaunista kuin on nykyinen reitti. Sillä alue ei ole kasvillisuudeltaan ja maastonmuodoltaan lähellekään yhtä moni-ilmeinen ja rikas.

Ihmettelen lisäksi sitä, ettei Vantaan kaupunki rahanpuutteessaan kilpailuttanut ko. tonttia vapailla markkinoilla, vaan tyytyy maanvaihtoon saaden vain tekemästään työstä korvauksen. Lisäksi ko. tontti on vaihtotonttiin nähden huomattavasti arvottomampi, mutta sisältää vanhanpellon pusikoiden, lumenläjitysalueen lisäksi vielä museaalisen vanhan Rantatien rasitteen.

Kesko on määrätty maisemoimaan hallintaansa mahdollisesti tulevat alueet. En luota sen tapahtumiseen, sillä Kesko ei ole tehnyt sitä vaatimuksista ja lupauksistaan huolimatta jo vuosia sitten hallintaansa tulleille alueillekaan.

Vantaan kaupunki on vuonna 1995 hävinnyt kaavamuutoksen KHO:ssa perusteluilla, ettei korvaavaa tonttia ole osoitettu alueelta. Nyt kaavamuutoksen kohteena oleva vaihtotontti ei ole korvaavaksi kelvollinen maastonsa eikä luontonsa puolesta."

Liitteet

21 Asemakaavamuutoksen selostus 28.10.2013
22 Muistutukset ja vastineet 28.10.2013
23 Lausunnot ja vastineet 28.10.2013
24 Kesko, keskusvarasto 2, meluselvitys18.10.2013
25 Kesko, keskusvarasto 2, meluselvityksen liitteet 18.10.2013
26 Toteuttamissopimus
27 Äänestyspöytäkirja 18.11.2013 § 20

Lisätiedot: aluearkkitehti Vesa Karisalo, puh. 8392 2684,
asemakaavasuunnittelija Jukka Köykkä, puh. 8392 22261

2
VALITUSVIRANOMAINEN

Valitus tehdään Helsingin hallinto-oikeudelle.

3
VALITUSAIKA

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä tai kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä. Kaavan tai rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan kuitenkin tulleen asianosaisten tietoon silloin, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.
(4.12.2013)

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.
(4.12.2013)

Tiedoksisaantipäivää tai nähtäville asettamispäivää ei lueta määräaikaan.

Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jolloin virastoissa ei työskennellä, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

4
VALITUSKIRJELMÄN SISÄLTÖ

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valituskirja on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisesta, sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

5
VALITUSKIRJELMÄN TOIMITTAMINEN

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa valitusviranomaiselle Helsingin hallinto-oikeudelle viraston aukioloaikana osoitteella:

Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Puhelin: 0295642000
Faksi: 0295642079
Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Virka-aika: klo 8.00 – 16.15

Omalla vastuulla valituskirjelmän voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Tällöin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille ennen valitusajan päättymistä.

Omalla vastuulla valituksen voi toimittaa valitusajan kuluessa myös faksina tai sähköpostina.

Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Viranomaiselle saapunutta sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 90 euroa.

Pöytäkirjan ote §:stä 20

1. Luovutettu asianosaiselle __/__ 2013

   Asianosainen: _____

2. Lähetetty tiedoksi kirjeellä (kuntalaki 95 §)

   Vastaanottaja:

   Annettu postin kuljetettavaksi __/__ 2013

   Annettu tiedoksi sähköisenä viestinä 11/12 2013

   Tiedoksi antaja: Päivi Kimpimäki

   Valitusaika päättyy : 3.1.2014

HELSINGIN HALLINTO-OIKEUS
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Puhelin 029 56 42000
Faksi 029 56 42079
Sähköposti helsinki.hao@oikeus.fi

DIAARILEHTI

03.01.2014

Dnro: 00035/14
5. jaosto
Saapunut: 3.1.2014
Vireille: 3.1.2014

Kokonaiskäsittelyn alkamispäivä:
K: Suominen Merja
E: Viima Marja

Huomautukset

Kiireellinen

Asia 4103 Asemakaava
Valitus

Asian kuvaus

Asemakaavan muutos nro 002094 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervanummi

Muutoksenhaunalainen päätös

Vantaan kaupunginvaltuusto
18.11.2013 nro:20

Muut valitukset

00017/14, 00018/14, 00019/14, 00021/14

Muutoksenhakija

Helena Siniketo
Tom Siniketo

000 35/14/4103

Tom ja Helena Siniketo

VALITUS

Vantaa

28.12.2013

Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI

VALITUS KOSKEE
Vantaan kaupunginvaltuuston 18.11.2013 tekemä päätös

ASIA
Asemakaavan muutos nro 002094 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos,
Hakkila ja Kuninkaala/Kanervannummi

VALITUSAIKA
4.12.2013 - 3.1.2014

VAATIMUS
Kanervannummen puistoalueen säilyttäminen lähivirkistysalueena hyväksytystä asemakaavasta poiketen

PERUSTELUT

Vaatimuksen liittyvät taustatiedot

Alue, johon ko. päätös kohdistuu on kahden viimeisen vuosikymmenen ajan ollut useaan eri otteeseen esillä Vantaan kaupungin rakentamissuunnitelmissa. Alue on ollut tärkeä myös alueen asukkaille ja Kuusikon koululle ainoana lähistöllä sijaitsevana luonnonmukaisena virkistysalueena. Eroavien näkemysten vuoksi Vantaan kaupunki ja alueen asukkaat eivät ole saavuttaneet yksimielisyyttä Kanervannummen käyttötarkoituksesta.

Jo 1990-luvun alkupuoliskolla Vantaan kaupunki halusi asemakaavan muutoksella saada ko. puistoalueen osaksi vieressä sijaitsevaa teollisuus- ja varastoaluetta. Tästä päätöksestä alueen asukkaat valittivat ympäristöministeriöön. Ympäristöministeriö hyväksyi valituksen ja jätti kaupunginvaltuuston päätöksen vahvistamatta **(LIITE)**.

Vantaan kaupunginhallitus vaati Korkeinta hallinto-oikeutta kumoamaan ympäristöministeriön päätöksen, jolla valtuuston päätös oli jätetty vahvistamatta. Korkein hallinto-oikeus totesi päätöksessään, että ei ole syytä muuttaa ympäristöministeriön päätöksen lopputulosta, joka siis jää pysyväksi (**LIITE**).

Näiden päätösten jälkeen Kanervannummen puistoalue on säännöllisin väliajoin ollut esillä alueen muutossuunnitelmissa. Kanervannummen alue sijaitsee Vantaan Akselilla. Vantaan Akseli on Hakkilan, Porttipuiston ja Kolohongan yhdistävä, Kehä III:n ja Lahden väylän ympärillä oleva yritysalue. Alueen asukkaina olemme parhaan kykymme mukaan pyrkineet valvomaan ja seuraaman sekä vaikuttamaan asuinympäristöämme koskeviin suunnitelmiin.

Yleiskaava ja Kanervannummi

Vantaan yleiskaavan ajantasaistaminen aloitettiin vuonna 2001. Kaupunginhallitus päätti 4.6.2001 käynnistää yleiskaavan tarkistustyön ja asetti tehtävää varten yleiskaavatoimikunnan. Vantaan kaupunginvaltuusto hyväksyi yleiskaavan 17.12.2007.

Yleiskaavassa Kanervannummen puistoalue muutettiin VL-alueesta T-alueeksi. Päätös tuli alueen asukkaille täydellisenä yllätyksenä. Tämä johtui siitä, että alueen asukkaat olivat luottaneet KHO:n antamaan päätökseen sekä siihen, että kaupungin virkamiehet ja päättäjät eivät missään vaiheessa maininneet asukkaille KHO:n päätöksen kumoutumisesta yleiskaavan vahvistamisen seurauksena, vaikka heillä olisi ollut siihen monissa eri yhteyksissä tilaisuus. Keskusteluissa he sivuuttivat ja kokonaan vaikenivat KHO:n päätöksestä.

Virkamiesten ja päättäjien täysin välinpitämätön suhtautuminen ja keskusteluhaluttomuus ko. päätöksestä tuntui kovin oudolta. Virkamiesten ja päättäjien käyttäytyminen ko. asiassa sai selityksen asemakaavan muutoksen tullessa lausunnolle keväällä 2013.

Muistutuksen antamisen yhteydessä olimme yhteydessä kaupungin päättäjiin koskien KHO:n antamaa päätöstä. Otimme yhteyttä 10.4.2013 kaupunginhallituksen puheenjohtaja Tapani Mäkiseen. Mäkinen ilmoitti heti sähköpostin saatuaan, että hän on siirtänyt kyselymme kaupunginlakimiehen vastattavaksi. Kaupunginlakimies Kai Keitelimäki vastasi 10.4.2013 kyselyymme sähköpostilla (**LIITE**). Vastauksena hän kertoi, että

> *"Noilla päätöksillä ei ole enää vaikutusta, koska alueelle on sittemmin tullut voimaan kaupunginvaltuuston 17.12.2007 vahvistama yleiskaava".*

Keitelimäki perustelee lisäksi, että

> *"asemakaavamuutos on tämän uuden yleiskaavan mukainen. 90-luvun tilanne oli sellainen, ettei ko. kaavamuutoksessa kompensoitu Kanervannummen puistoalueen menetystä. "*

Kaupunginlakimies Keitelimäen tulkinta KHO:n kielteiseen päätökseen johtaneista syistä on varsin erikoinen. Hän perustelee KHO:n kielteistä päätöstä sillä, ettei ko. kaavamuutoksessa kompensoitu Kanervannummen puistonalueen menetystä. Katsomme, että ympäristöministeriön ja myöhemmin KHO:n vahvistama päätös perustuu siihen, että

> *"kaavassa osoitettu rakentaminen ei määrältään, sijoitukseltaan ja korkeudeltaan sopeudu alueen paikallisiin oloihin, eikä alueen muuttamiselle myöskään ole osoitettu välttämätöntä tarvetta, puistoalueen muuttamiselle ei*

ole katsottava esitetyn rakennuslaissa tarkoitettuja erityisiä syitä eikä asemakaava ota riittävästi huomioon paikallisia olosuhteita".

Lisäksi Keitelimäki toteaa, että

"Nyt käsiteltävänä olevassa yleiskaavan mukaisessa asemakaavamuutoksessa muutettava puistoalue ja pururata korvataan uudella, isommalla alueella."

Toteamme, että yleiskaavassa ei ole vahvistettu minkäänlaista uutta ja isompaa aluetta Kanervannummen puiston tilalle. Vuonna 2007 vahvistetussa yleiskaavassa ei alueelle ole merkitty korvaavaa VL-aluetta ja vuoden1996 yleiskaavaan verrattuna alueen kaikki VL-alueet on poistettu. Kaupunginlakimies Keitelimäki antaa tältä osin käsityksemme mukaan virheellistä tietoa asiasta. Tämä käy selville liitteenä olevasta vuonna 2007 vahvistetusta yleiskaavasta (**LIITE**). Liitteenä myös vuoden 1996 yleiskaava, mistä käy selville tapahtunut muutos (**LIITE**).

On totta, että nyt asemakaavan muutoksen yhteydessä on tarjottu uutta lähivirkistysaluetta kompensaatioksi Kanervannummen puistoalueesta. Alue on merkitty yleiskaavassa ns. "valkoisena aukkona" , minkä käyttötarkoituksesta emme saaneet selkeää vastausta Vantaan kaupunkisuunnitteluvirastosta keväällä 2013. Katsomme, että nyt asemakaavan muutoksen yhteydessä esille nostettu uusi lähivirkistysalue on Vantaan kaupungin taholta tuleva hätäratkaisu, mikä ei vastaa luonnonolosuhteiltaan ja maastoltaan Kanervannummen puistoaluetta miltään osin.

Asemakaavan muutoksen yhteydessä kompensaatioksi tarjottavalla alueella yritetään häivyttää ja kääntää huomio pois todellisista syistä joiden vuoksi alueen asukkaat ovat vastustaneet ja edelleen vastustavat Kanervannummen puistoalueen ottamista osaksi varasto- ja teollisuusaluetta. On virheellistä väittää, että kysymys olisi vain ja ainoastaan lähivirkistysalueen säilymisestä tai sen kompensoinnista. Kanervannummen puistoalue on alueen asukkaille ja Kuusikon koululle erittäin tärkeä lähivirkistysalue, mutta kysymys on ennen kaikkea alueelle sopimattomasta ja paikallisia olosuhteita huomioimattomasta asemakaavasta.

Mikäli kaupunginlakimies Keitelimäen ilmoitus KHO:n päätöksen kumoutumisesta yleiskaavan vahvistamisen yhteydessä pitää paikkansa ymmärrämme täysin kaupungin päättäjien ja virkamiesten keskusteluhaluttomuuden KHO:n päätöksestä.
Katsomme, että vaikeneminen oli tarkoitushakuista. Alueen asukkaat jäivät hyvään uskoon siitä, että KHO:n antama päätös suojaa puistoalueen varasto- ja teollisuusrakentamiselta. Tällaisen tärkeän tiedon panttaamisella ja salaamisella virkamiehet ja päättäjät varmistivat sen, että yleiskaavan vahvistaminen Kanervannummen puistoalueen osalta meni kaupunginhallituksessa ja valtuustossa "läpihuutojuttuna".

On kiistatonta, että mikäli alueen asukkailla olisi ollut tieto, että KHO:n päätös ei turvaa Kanervannummen säilymistä yleiskaavan vahvistamisen seurauksena, yleiskaavaan olisi otettu kantaa ja vaadittu Kanervannummen puistoalueen säilyttämistä lähivirkistysalueena.

Mielestämme asiassa on toimittu hyvän hallintotavan vastaisesti, koska KHO:n päätöstä koskevissa kyselyissä salattiin sellaista tietoa, millä olisi ollut suuri merkitys kuntalaiselle. Katsomme, että tällaisella menettelyllä kuntalaisia johdetaan harhaan ja kuntalaisilta viedään mahdollisuus puuttua asioihin siinä vaiheessa, kun asioihin olisi vielä mahdollisuus vaikuttaa.

Edellä esitetyn tekee ongelmalliseksi se, että Kanervannummea koskevasta asiasta on keskusteltu vuosikymmenten ajan. Niin virkamiehet kuin päätöksentekijätkin vuosien saatossa ovat vaihtuneet eikä keskusteluista ole mitään dokumentteja. Keskustelut ovat tapahtuneet pääasiassa alueen asukkaille järjestetyissä asukastilaisuuksissa, puhelimitse ja Kesko Oyj:n järjestämissä naapurustolle tarkoitetuissa tilaisuuksissa.

Vantaan kaupungin kaupunkisuunnitteluun osoitetussa muistutuksessamme 22.5.2013 esitimme myös kysymyksen siitä, keskusteltiinko yleiskaavan valmisteluvaiheessa Kanervannummen aluetta rasittavasta KHO:n päätöksestä ja oliko se kaupunginhallituksen ja valtuuston tiedossa yleiskaavaa käsiteltäessä ja hyväksyttäessä. Katsomme, että KHO:n päätöksen olisi pitänyt olla kaikkien asiaa käsittelevien tiedossa yleiskaavan vahvistamisen yhteydessä.

Lisäksi muistutukseemme sisältyi näkökohtia, joiden katsomme olevan perusteltuja ja lisäselvityksen vaativia. Toimme esille Ramboll Finland Oy:n Vantaan kaupungille tekemät selvitykset niistä ympäristöhaitoista, joita mahdollisesti Kesko Oyj:n lisärakentaminen lähialueelle aiheuttaa. Muistutuksessamme totesimme, että emme voi hyväksyä ja luottaa Ramboll Finland Oy:n luotettavuuteen ja objektiivisuuteen. Perustelimme tätä sillä, että Ramboll Finland Oy on mukana mittavissa Kesko Oyj:n rakennushankkeissa. Katsomme, että tällaiset sidonnaisuudet eivät ole hyväksyttäviä ja entisestään horjuttavat kuntalaisten luottamusta asioiden avoimeen ja luotettavaan käsittelyyn.

Muistutuksessamme otimme esille sen, että melkein poikkeuksetta alueemme kiistanalaisia hankkeita käsitellään Vantaan kaupunginhallituksessa ja valtuustossa joko suurten kansallisten juhlapyhien alla tai juuri kesälomakauden alkaessa. Tällaisella ajoituksella on oma merkityksestä niin kuntalaisten reagoinnin kannalta kuin siinä, että virkamiesten tavoitettavuus juhlapyhien yhteydessä otettavien lomapäivien ja vuosilomien aikana ei ole paras mahdollinen.

Vantaan kaupunki antoi vastineen muistutukseemme 19.11.2013 päivätyllä kirjeellä (**LIITE sisältää muistutuksen ja vastineen**) mistä toteamme, että vastineessa esitetyt näkemykset eivät ole tyydyttäviä eivätkä vastaa muistutuksessamme esittämiin kysymyksiin.

VAATIMUS

Edellä esitettyyn ja liitteistä esille tulevien yksityiskohtaisten tietojen perusteella vaadimme, että Vantaan kaupunginvaltuuston päätös Kanervannummen puistoalueen osoittaminen osaksi teollisuus- ja varastoaluetta kumotaan ja alue jätetään nykyiseen tilaan niillä perusteluilla joilla KHO on vuonna 1995 päätöksensä perustanut

"kaavassa osoitettu rakentaminen ei määrältään, sijoitukseltaan ja korkeudeltaan sopeudu alueen paikallisiin oloihin, eikä alueen muuttamiselle myöskään ole osoitettu välttämätöntä tarvetta, puistoalueen muuttamiselle ei ole katsottava esitetyn rakennuslaissa tarkoitettuja erityisiä syitä eikä asemakaava ota riittävästi huomioon paikallisia olosuhteita".

Korostamme sitä, että tilanne KHO:n antaman päätöksen jälkeen on muuttunut niin, että vuonna 2007 vahvistetussa yleiskaavassa lähialueemme kaikki VL-alueet on poistettu. Jo tämän vuoksi Kanervannummen puistoalueen merkitys lähivirkistysalueena ja suojavyöhykkeenä on kasvanut. Vastaavasti Kesko Oyj:n rakennussuunnitelmat Kanervannummen puistoalueella ovat tulleet uusien rakennussuunnitelmien myötä yhä massiivisimmiksi ja näin entistä enemmän alueelle sopimattomimmiksi.

Valituksessamme kiinnitämme huomiota alueen yleis- ja asemakaavan valmistelun yhteydessä Vantaan kaupungin virkamiesten ja päättäjien mielestämme hyvän hallintotavan vastaiseen menettelyyn jättämällä kertomatta yleiskaavan vahvistamisen vaikutuksesta vuonna 1995 annettuun KHO:n päätökseen. Tämän tiedon puuttuminen on johtamassa tilanteeseen, missä Kanervannummen puistoalue voidaan kaupunginlakimieheltä saamamme ilmoituksen mukaan 18.11.2013 hyväksytyllä asemakaavan muutoksella vastoin KHO:n antamaa päätöstä muuttaa osaksi teollisuus- ja varastoaluetta. Katsomme, että näin tapahtuessa päätös olisi kohtuuton ottaen huomioon edellä esittämämme.

Toteamme lisäksi, että Vantaan Akseli -hankkeella asuinaluettamme on muutettu pala palalta teollisuus- ja varastoalueeksi häikäilemättömästi ottamatta alueen olosuhteita ja alueen asukkaiden mielipiteitä millään tavoin huomioon. Katsomme, että kuntalaisina meillä ei ole ollut todellisia mahdollisuuksia vaikuttaa oman asuinalueemme kehitykseen. Katsomme, että viimeisten vuosikymmenten aikana oikeuttamme tulla kuulluksi meitä läheisesti koskettavissa päätöksissä on poljettu tavalla, mikä on oikeustajumme vastaista.

Kunnioittavasti

Tom Siniketo

Helena Siniketo

LIITTEET

- Vantaan kaupunginvaltuuston päätös 18.11.2013 sekä tieto valitusajasta
- Ympäristöministeriön päätös
- Korkeimman hallinto-oikeuden päätös
- kaupunginlakimies Kai Keitelimäen vastaus kyselyyn
- Vantaan yleiskaava 17.12.2007
- Vantaan yleiskaava vuodelta 1996
- Tom ja Helena Sinikedon muistutus sekä Vantaan kaupungin vastine muistutukseen

LIITE
02594

VANTAAN KAUPUNKI
VANDA STAD

PÖYTÄKIRJA
Kokoustiedot

Nro 9/2013

18.11.2013

KAUPUNGINVALTUUSTO

Aika	**18.11.2013 klo 14.00 – 23.50**
Paikka	**Kaupungintalo, Asematie 7, 01300 Vantaa**

Osallistujat

Jäsenet

Antti Lindtman, puheenjohtaja	
Heikki Heinimäki, I varapuheenjohtaja	
Anniina Kostilainen, II varapuheenjohtaja	
Faysal Abdi	17.10 – 23.50
Irja Ansalehto-Salmi	14.00 – 23.15, 23.30 – 23.50
Anssi Aura	
Susanna Bruun	
Antero Eerola	
Tarja Eklund	
Jukka Hako	
Johannes Hirvaskoski	
Jaana Huhta	
Maija Hurri	
Göran Härmälä	
Timo Juurikkala	18.50 – 23.50
Jouko Jääskeläinen	
Pietari Jääskeläinen	14.00 – 23.25
Lauri Kaira	
Timo Karén	
Patrik Karlsson	
Eva-Christina Kassila	15.30 – 23.50
Ulla Kaukola	
Sirpa Kauppinen	
Petri Koivuniemi	
Marilla Kortesalmi	
Marja Kyyrö	
Sirkka-Liisa Kähärä	
Niilo Kärki	
Päivi Laakso	
Paula Lehmuskallio	
Janne Leppänen	
Pirkko Letto	
Juha Malmi	
Tapani Mäkinen	
Jukka Mölsä	
Johannes Nieminen	
Mari Niemi-Saari	
Mika Niikko	15.30 – 23.50
Jaakko Niinistö	
Vaula Norrena	
Lasse Norres	
Carita Orlando	
Anitta Orpana	
Jari Porthén	

	Seija Puha	
	Tiina-Maaria Päivinen	
	Ulla Rannikko	
	Sakari Rokkanen	
	Heidi Rosbäck-Mikkonen	
	Jari Sainio	
	Ulla Sajaniemi	
	Jussi Saramo	
	Minttu Sillanpää	
	Juha Simonen	
	Ranbir Sodhi	
	Juha Tenhunen	
	Kati Tyystjärvi	
	Pauli Vahtera	14.40 – 23.50
	Arja Wallenius	14.00 – 23.30
	Markku Weckman	
	Raija Virta	
	Riikka Åstrand	
Varajäsenet	Matti Aittakallio	14.00 – 17.10
	Tuire Fjäder	14.00 – 15.30
	Juha Hirvonen	23.15 – 23.50
	Jouni Herranen	14.00 – 23.25
	Sami Haukka	23.25 – 23.50
	Elia Hyttinen	
	Hannu Kokko	
	Hannu Kärkkäinen	14.00 – 14.40, 23.25 – 23.50
	Annika Lappalainen	14.00 – 18.50
	Sirpa Peura	16.30 – 23.50
	Mia Salminvuo	14.00 – 18.40
	Kaarina Suonperä	17.00 – 23.50
Kaupunginhallituksen jäsenet	Pirkko Kotila, kaupunginhallituksen jäsen	
	Taisto Mäntynen, kaupunginhallituksen jäsen	
	Arja Niemelä, kaupunginhallituksen jäsen	
	Sinikka Näätsaari, kaupunginhallituksen jäsen	
	Esko Ranto, kaupunginhallituksen jäsen	
Muut osanottajat	Kari Nenonen, kaupunginjohtaja	
	Martti Lipponen, apulaiskaupunginjohtaja	
	Elina Lehto-Häggroth, apulaiskaupunginjohtaja	
	Juha-Veikko Nikulainen, apulaiskaupunginjohtaja	
	Jukka T Salminen, apulaiskaupunginjohtaja	
	Heidi Nygren, apulaiskaupunginjohtajan vs.	
	Päivi Rainio, viestintäpäällikkö	
	Patrik Marjamaa, talousjohtaja	
	Pia Ojavuo, talousarviopäällikkö	

Pauli Outila, taloussuunnittelupäällikkö	
Ilkka Kalo, perusopetuksen johtaja	
Helena Hyvönen, kaupunginreviisori	14.00 – 17.00
Hanna Ormio, hallintojohtaja	
Kai Ketelimäki, kaupunginlakimies	
Jenni Björksten, kansliasihteeri	14.00 – 17.50
Laura Parsama, kansliasihteeri	
Laura Lyly, pöytäkirjanpitäjä	

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Antti Lindtman

Pöytäkirjanpitäjä Laura Lyly

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 2.12.2013, Vantaa §:t 4, 5, 6, 7, 8 ja 27 tarkastettiin ja hyväksyttiin heti kokouksessa.

Timo Karén Patrik Karlsson

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 4.12.2013 klo 13.00 - 15.00, kaupungin kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa

Todistaja

Otteen oikeaksi todistaminen

Päiväys 3.12.2013

Allekirjoitus

Nimen selvennys Päivi Kimpimäki

Virka-asema hallintosihteeri

20 § Asemakaavan muutos nro 002094 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi

J-VN/TLA/APE/VKA/JKÖ/ESN/LP/JB
KA 2039/2010

Ruokakesko laajenee Kanervannummen puistoon. Uusia virkistysalueita kaavoitetaan Kanervantien länsipuolisille toimitilatonteille.

Asemakaavan muutos koskee kortteleita 66131, 66134, 66135 ja osaa korttelista 66053 sekä katu-, virkistys- ja liikennealuetta, kaupunginosassa 66, Hakkila. Asemakaavan muutos koskee katu- ja virkistysaluetta kaupunginosassa 64, Kuninkaala.
Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa korttelia 66131 ja osaa kortteleista 66001 ja 66053 sekä katu-, virkistys- ja liikennealueita.

Tonttijako koskee osaa korttelista 66053.
Tonttijaon muutos koskee kortteleita 66131, 66134 ja 66135 sekä osaa korttelista 66053.

Alue sijaitsee Ruokakeskon keskusvarasto 2:n ja Kanervannummen puiston ympäristössä Kanervan alueella. Suunnittelualuetta rajaa pohjoisessa Kanervanpuisto ja Tikkurilantie, idässä Vanha Porvoontie, etelässä Jokiniementien eteläpuoleinen asutus ja lännessä Santaradantie.

Kaavan hakijat
Kiinteistö Oy Vantaa Jokiniementie 31 c/o Varma, Kesko Oyj ja Vantaan kaupunki.

Kaavan valmisteluun osallistuneet
Kaupungin omien asiantuntijoiden lisäksi muutosehdotuksen valmisteluun ovat osallistuneet Keskon konsultteina Ramboll Finland Oy, Arkkitehtitoimisto Sollamo Oy ja Insinööritoimisto Pohjatekniikka Oy.

Yleiskaava
Kaavamuutoksen alue on kaupunginvaltuustossa 17.12.2007 hyväksytyssä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa pääosin osoitettu teollisuus- ja varastoalueeksi. Alueen pohjoisosassa on Tikkurilasta Sotunkiin johtava ulkoilureitti ja viheryhteys, josta osa on tärkeää pohjavesialuetta. Jokiniementie on osoitettu ohjeelliseksi joukkoliikenteen runkoyhteydeksi, jonka reunoilla kulkee maakaasun runkoputki. Jokiniementien eteläosat on osoitettu pientaloalueeksi.
Santaradalla ja sen itäpuoleisella rinnealueella on voimassa kaupunginvaltuuston 14.9.1992 hyväksymä yleiskaava, jolla Santarata on osoitettu raideliikenteen alueeksi ja sen itäreunan rinnealue työpaikka-alueeksi.

Asemakaavan muutos
Ruokakesko on keskittämässä logistiikkatoimintojaan Vantaan Akselin työpaikka-alueelle Hakkilaan. Ruokakesko Oy:n keskusvarasto 2:n tiloja, toimintoja ja tonttia laajennetaan kumoutuvien asemakaavojen Kanervannummen ja Kievarinpuiston virkistysalueille, jotta keskusvaraston toiminnan ja sen kehittämisen edellyttämät laajennukset voidaan toteuttaa. Osana alueen liikenneverkon kehittämistä Kanervanpuisto muutetaan kaduksi, joka nimetään Kanervikontieksi (ruots. Ljungmarksvägen).

Vastaavasti osia Santaradantien itäpuoleisten rinteiden rakentamattomista teollisuus-, varasto- ja toimistokorttelialueista muutetaan uudeksi Kanervannummen lähivirkistysalueeksi. Uudelle virkistysalueelle rakennetaan n. 1,5 km pitkä valaistu pururata (talvisin hiihtolatu) sekä kuntoiluvälinealue ja sen yhteyteen

pieni pysäköintialue. Kaavamääräyksissä edellytetään, että nykyistä Kanervannummen puistoa ei saa ottaa tai rakentaa Ruokakeskon varastokäyttöön (TVKT) ennen kuin siellä olevat toiminnot (pururata/hiihtolatu) on siirretty uudelle Kanervannummen virkistysalueelle. Uudella Kanervannummen lähivirkistysalueella sijaitseva osuus historiallisesta Suuresta Rantatiestä on muinaismuistolailla rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös, joka merkitään asemakaavaan suojelumerkinnällä. Kaavamuutoksen jälkeen muutosalueen virkistysalueiden kokonaispinta-ala hieman kasvaa eivätkä niiden maasto-olosuhteet oleellisesti poikkea nykytilanteesta. Uudet virkistysalueet muodostavat nykyisiin asemakaavoihin verrattuna laajemmin yhtenäisen alueen ja ne kytkeytyvät paremmin kaupunginosat yhdistävään virkistysalueverkostoon.

Uuden Kanervannummen virkistysalueen ja Jokiniementien väliin muodostetaan kokonaisuus toimisto- ja päivittäistavarakaupalle (KT), miehittämättömälle polttonesteiden jakeluasemalle (LH) sekä raskaan liikenteen yleiselle pysäköintialueelle (LP). Yleinen pysäköintialue on tarkoitettu helpottamaan Kuusikon asuinalueella olevaa raskaiden ajoneuvojen pysäköintiongelmaa (Valtuustoaloite, KV 16.4.2012). Uusi polttonesteiden jakeluasema korvaa Kanervantien pohjoisosan oikaisun alta ja pohjavesialueelta poistettavan nykyisen jakeluaseman.

Kanervantien ja Vanhan Porvoontien välisellä alueella Ruokakeskon keskusvaraston kokonaisrakennusoikeuden määrä kasvaa 45 977 k-m^2. Santaradantien ja Kanervantien välisellä alueella kortteleiden kokonaisrakennusoikeuden määrä puolestaan vähenee 53 694 k-m^2. Toimistorakennusten osuus kokonaisrakennusoikeudesta on kumoutuvissa asemakaavoissa yhteensä 80 016 k-m^2 ja muutoksen jälkeen yhteensä 73 345 k-m^2. Liiketilojen nykyinen osuus on 500 k-m^2 ja muutoksen jälkeen 1 980 k-m^2. Lisäksi Santaradantiehen rajoittuvassa TKT-korttelissa saa rakennusoikeudesta käyttää myynti- ja näyttelytiloja varten enintään 500 k-m^2. Koko kaavamuutosalueen nykyinen kokonaisrakennusoikeus on kumoutuvissa asemakaavoissa yhteensä 232 017 k-m^2 ja kaavamuutoksen jälkeen yhteensä 224 300 k-m^2.

Kumoutuvissa asemakaavoissa rakennuksille määritetyt ylimmät korkeudet eivät Ruokakeskon keskusvaraston korkeavaraston rakennusalaa lukuun ottamatta oleellisesti muutu. Kaavamuutoksessa on määräyksiä, joilla edellytetään hulevesien määrän ja laadun hallintaa ennen niiden poisjohtamista kiinteistöiltä. Lumien varastointia rajoitetaan korttelialueilla. Asumista häiritsevän melun leviäminen Ruokakeskon korttelialueelta ympäristöön tulee yöaikana estää.

Asemakaavan muutoksen valmisteluaineistoksi on laadittu Vantaan Akselin kaavarunko 1 nro 062200 (KALA 13.6.2011 ja 25.2.2013). Kaavamuutos muodostaa kaavarungon eteläisen osa-alueen.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely
MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 12.4.2010.

MRL 62 §:n mukaisesti kaavan vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan Sanomissa ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Mielipiteitä saapui 33 kpl, joiden sisältö ja niiden huomioiminen muutosehdotuksessa on esitetty kaavaselostuksessa. Asukasmielipiteissä vastustetaan nykyisen Kanervannummen puiston muuttamista Ruokakeskon varastoalueeksi, koska Santaradantien ja Kanervantien väliselle alueelle esitetyt korvaavat uudet viheralueet eivät vastaa nykyistä Kanervannummen puistoa saavutettavuudeltaan, maasto-olosuhteiltaan tai luonnonarvoiltaan. Mielipiteissä todetaan Ruokakeskon laajennuksen myös entisestään lisäävän varaston logistiikkatoiminnasta sekä erityisesti raskaasta liikenteestä ympäröivälle asutukselle aiheutuvia kohtuuttomia meluhaittoja yöaikana ja pakokaasu- sekä hiukkaspäästöjä.

Kaavamuutoksen rinnalla on laadittu Vantaan Akselin kaavarunko 1 nro 062200 -selvitystyötä, joka on ollut MRA 30 §:n mukaisesti asemakaavan valmisteluaineistona nähtävillä 24.8 - 23.9.2011. Kaavarungosta jätettiin neljä mielipidettä, joista Kuusikon Omakotiyhdistys ry:n mielipiteiden sisältö vastaa kaa-

vamuutoksen nro 002094 yhteydessä jätettyjä asukasmielipiteitä. Kaavamuutosta laaditaan kaavarunko-alueen eteläosiin.

Viranomaisneuvottelu
Kaavamuutoksesta ei ole pidetty MRL 66 §:n mukaista viranomaisneuvottelua. Kaavamuutoksen tueksi sen rinnalla laadittavasta Vantaan Akselin kaavarungosta 1 nro 062200, joka ei ole MRL:n tuntema kaavamuoto, on pidetty viranomaisneuvottelua vastaava tilaisuus. Sen keskeisiä aiheita olivat Valkoisenlähteen pohjavedenottamon sulkemisen myötä Hakintien alueella noussut pohjaveden pinta, Valkoisenlähteentien ja Jokiniementien välille esitetyn uuden kadun ja Santaradan käyttö osittain samassa tilavarauksessa sekä pilaantuneet maaperän kohteet nykyisen Kanervanpuiston pohjoispuolella. Tilaisuudessa ei esitetty kaavamuutokseen 002094 liittyviä kannanottoja.

Sopimus
Asemakaavan muutokseen liittyy toteuttamissopimus.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 25.2.2013 § 25

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

a) asetetaan MRA 27 §:n mukaisesti 30 päiväksi nähtäville 25.2.2013 päivätty asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala,
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot,
c) muutoskustannukset maksaa hakija Kesko Oyj ja maksuluokaksi vahvistetaan 5 (32 000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (1 255 €), yhteensä 33 255 €.

Päätös: Asia päätettiin jättää pöydälle.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 11.3.2013 § 11

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

a) asetetaan MRA 27 §:n mukaisesti 30 päiväksi nähtäville 25.2.2013 päivätty asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala,
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot,
c) muutoskustannukset maksaa hakija Kesko Oyj ja maksuluokaksi vahvistetaan 5 (32 000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (1 255 €), yhteensä 33 255

Päätös: Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginhallitus 18.3.2013 § 37

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) asettaa MRA 27 §:n mukaisesti 30 päiväksi nähtäville 25.2.2013 päivätty asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala,

b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot, ja
c) että muutoskustannukset maksaa hakija Kesko Oyj ja vahvistaa maksuluokaksi 5 (32 000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (1 255 €), yhteensä 33 255 €.

Käsittely:
Merkittiin, että asemakaavasuunnittelija Jukka Köykkä selosti asiaa kokouksen alussa.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Nähtävilläolo
Asemakaavan muutosehdotus sekä tonttijakoehdotus ja tonttijaon muutosehdotus on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 24.4. - 23.5.2013. Tänä aikana jätettiin 9 muistutusta.

Kaavalausunnot
Kaupunginhallitus päätti 18.3.2013 oikeuttaa kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot. Lausuntoja pyydettiin 13 kpl ja saatiin 8 kpl.

Tehdyt tarkistukset
Kuusikon Omakotiyhdistys ry:n lausunnon ja neljän muistutuksen johdosta on tehty tarkistuksia Ruokakeskon meluselvitykseen. Meluselvitystä on tarkistettu siten, että Jokiniementiellä on suorittu yöaikainen liikennelaskenta, jolla on selvitetty kevyen- ja raskaanliikenteen määrät Keskon ja muun liikenteen osalta. Tarkennusten pohjalta meluselvitystä ja melumallinnoksia on päivitetty ja ne sisältävät katuliikenteen ja Ruokakeskon TVKT-korttelialueen toiminnan aiheuttaman yömelun yhteisvaikutuksen.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen lausunnon johdosta TKT-korttelia 66131 koskeva kaavamääräys "Tonteilla olevia rakennuksia voidaan yhdistää toisiinsa ilman että rakennusten väliin rakennetaan palomuuri." on korjattu muotoon: Rakennukset ja palomuurit saavat korttelialueella sijaita tonttijaosta riippumatta.

Vantaan Energian lausunnon johdosta KT-kortteliin 66134 on lisätty kaavamääräys: Korttelialueelle tulee varata maantasokerrokseen tila muuntamolle. Muuntamon saa rakentaa osoitetun kerrosalan lisäksi.

Helsingin seudun ympäristöpalveluiden (HSY) lausunnon johdosta korttelin 66053 TVKT-korttelialueelle on lisätty kaavamääräys: Korttelialueella on varauduttava vesijohtoverkoston paineenkorotustarpeeseen ja sprinklerialtaan rakentamiseen. Lausunnon johdosta myös kaavaselostuksen liitteenä olevaa vesihuoltosuunnitelmaa on tarkistettu.

Kaavamuutosehdotuksen nimistöä on tarkistettu kaupunkisuunnittelulautakunnan nimistöryhmän 20.5.2013 päätöksen mukaisesti. Kanervikontie on korjattu muotoon Kanervikkotie – Ljungmarksvägen. KT-korttelin 66134 länsireunan katu on Tukkukaupankuja – Partihandelsgränden. Lindmaninkorpi – Lindmanskärr, pitää ruotsiksi olla Lindmanskärret.

Tarkistukset eivät ole olennaisia, joten uusi nähtävillepano ei ole tarpeen.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 28.10.2013 § 22

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

a) annetaan liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin ja lausuntoihin ja tehdään niissä esitetyt tarkistukset,

b) saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 28.10.2013 päivätty, Kanervannummen asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi.

Päätös: Hyväksyttiin esitys.

Asemakaavaan liittyvä toteuttamissopimus on allekirjoitettu 30.10.2013.

Kaupunginhallitus 4.11.2013 § 38

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) antaa liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin ja lausuntoihin ja tehdä niissä esitetyt tarkistukset,

b) saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 28.10.2013 päivätty, Kanervannummen asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi.

Päätös:
Päätettiin yksimielistesti jättää asia pöydälle kaupunginhallituksen seuraavaan kokoukseen.

Seuraavat asemakaavan muutokseen, tonttijakoon ja tonttijaon muutokseen liittyvät asiakirjat ovat nähtävillä kokouksen asiakirjoissa:

- Ruokakesko, Liikenne, maisema 12/2012
- Vantaan Ruokakesko Seveso-selvitys 12.9.2012
- Hulevesien hallintasuunnitelma 17.12.2009
- Vantaan Akselin alue, hulevesiselvitys 14.2.2011, tarkistettu 16.11.2011
- Vantaan Akselin alueen liikenne-ennuste ja toimivuustarkastelut 23.2.2011

Kaupunginhallitus 18.11.2013 § 17

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) antaa liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin ja lausuntoihin ja tehdä niissä esitetyt tarkistukset,

b) saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 28.10.2013 päivätty, Kanervannummen asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Käsittely:
Kaupunginhallituksen varajäsen Paula Lehmuskallio esitti, että hylätään 28.10.2013 päivätty, Kanervannummen asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi. Lehmuskallion esitys raukesi kannattamattomana.

Päätös:
Hyväksyttiin apulaiskaupunginjohtajan esitys.
Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Kaupunginvaltuusto 18.11.2013 § 20

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään
a) ottaa tämä asia kiireellisenä käsiteltäväksi 18.11.2013 kokouksessa, ja
b) hyväksyä 28.10.2013 päivätty, Kanervannummen asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi.

Käsittely:
Valtuutettu Paula Lehmuskallio esitti valtuutettu Ansalehto-Salmen kannattamana, että hylätään 28.10.2013 päivätty, Kanervannummen asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi.
Puheenjohtaja totesi asiasta jouduttavan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: He, jotka kannattavat kaupunginhallituksen esitystä äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat valtuutettu Lehmuskallion esitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 57 jaa-ääntä ja 4 ei-ääntä 5 valtuutetun äänestäessä tyhjää, joten muutosesitys tuli hylätyksi.

Päätös:
Hyväksyttiin kaupunginhallituksen esitys.

Merkitään tiedoksi, että valtuutettu Paula Lehmuskallio jätti eriävän mielipiteen pöytäkirjaan:

”Vastustan asemakaavamuutosta, koska kaavamuutos mahdollistaa raskaanliikenteen aiheuttamien haittojen: melun pakokaasujen ym. saasteiden lisääntymisen asuin- ja luontoalueella.
Raskaanliikenteen kasvu on ollut alueella rajua. Se on lisääntynyt Keskon varastojen tultua alueelle. Kuusikon ja Hakkilan asukkaat ovat muuttaneet alueelle ennen Keskon tuloa aavistamatta,, mihin rahansa sijoittavat. Nyt melu on erityisesti yöaikaan kohtuuton. Melumittaukset on tehty vain äänistä Keskon alueella, eikä niissä ole huomioitu Jokiniementietä Keskolle menevää ja poistuvaa liikennettä, joka on vähintään 70 % kaikesta liikenteestä, koska tie on yleinen tie. Nyt melunmäärä on lisääntymässä.

Asukkaiden, koululaisten ja päiväkotien käytössä olevan alueen korvaajaksi ehdotettu alue on vanhaa peltoa, rämettä ja puutonta lumen ym. roinanläjitysaluetta. Osa alueesta on pakko puhdistaa saastuneesta maasta ennen käyttöä.

Suunniteltu reitti kulkisi Tikkurilantieltä Jokiniementielle siirrettävän polttoaineiden jakeluaseman, raskaiden ajoneuvojen parkkipaikan ja liikerakennuksen sekä sen lastausalueiden tuntumassa.
Reitistä ei saada yhtä monipuolista ja kaunista kuin on nykyinen reitti. Sillä alue ei ole kasvillisuudeltaan ja maastonmuodoltaan lähellekään yhtä moni-ilmeinen ja rikas.

Ihmettelen lisäksi sitä, ettei Vantaan kaupunki rahanpuutteessaan kilpailuttanut ko. tonttia vapailla markkinoilla, vaan tyytyy maanvaihtoon saaden vain tekemästään työstä korvauksen. Lisäksi ko. tontti on vaihtotonttiin nähden huomattavasti arvottomampi, mutta sisältää vanhanpellon pusikoiden, lumenläjitysalueen lisäksi vielä museaalisen vanhan Rantatien rasitteen.

Kesko on määrätty maisemoimaan hallintaansa mahdollisesti tulevat alueet. En luota sen tapahtumiseen, sillä Kesko ei ole tehnyt sitä vaatimuksista ja lupauksistaan huolimatta jo vuosia sitten hallintaansa tulleille alueillekaan.

Vantaan kaupunki on vuonna 1995 hävinnyt kaavamuutoksen KHO:ssa perusteluilla, ettei korvaavaa tonttia ole osoitettu alueelta. Nyt kaavamuutoksen kohteena oleva vaihtotontti ei ole korvaavaksi kelvollinen maastonsa eikä luontonsa puolesta."

Liitteet

21	Asemakaavamuutoksen selostus 28.10.2013
22	Muistutukset ja vastineet 28.10.2013
23	Lausunnot ja vastineet 28.10.2013
24	Kesko, keskusvarasto 2, meluselvitys18.10.2013
25	Kesko, keskusvarasto 2, meluselvityksen liitteet 18.10.2013
26	Toteuttamissopimus
27	Äänestyspöytäkirja 18.11.2013 § 20

Lisätiedot: aluearkkitehti Vesa Karisalo, puh. 8392 2684,
asemakaavasuunnittelija Jukka Köykkä, puh. 8392 22261

Valitusosoitus

1
VALITUSOIKEUS

Valtuuston päätökseen haetaan muutosta valittamalla.

Valituksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), sekä
- kunnan jäsen.

Sen lisäksi päätökseen, joka koskee yleiskaavan, asemakaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä, valituksen saa tehdä

- Uudenmaan ympäristökeskus ja muu viranomainen toimialaansa kuuluvissa asioissa,
- maakunnan liitto ja kunta, joiden alueella kaavassa osoitetulla maankäytöllä tai rakennusjärjestyksellä on vaikutuksia sekä
- rekisteröity paikallinen tai alueellinen yhteisö toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että:

1 päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä;
2 valtuusto on ylittänyt toimivaltansa; tai
3 päätös on muutoin lainvastainen.

Valitusta ei saa tehdä päätöksistä, jotka koskevat

- valmistelua tai täytäntöönpanoa (kuntalaki 91 §)
- kunnallisen kansanäänestyksen toimittamista (kuntalaki 99 §)
- kunnallisen virkaehtosopimuslain 26 §:ssä mainittuja asioita

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Tässä kokouksessa tehtyyn, hankintaoikaisua koskevaan **päätökseen § 8** 'Hankintaoikaisuvaatimus koskien tilintarkastajan hankintaa valtuustokaudelle 2013-2016', ei saa hakea muutosta.

Päätöksestä, joka kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan, ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain mukaan. Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosaisella on oikeus hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

Sovellettavat lainkohdat: Laki julkisista hankinnoista 82 §, 86 §, ja 102 §.

2
VALITUSVIRANOMAINEN

Valitus tehdään Helsingin hallinto-oikeudelle.

3
VALITUSAIKA

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä tai kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä. Kaavan tai rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan kuitenkin tulleen asianosaisten tietoon silloin, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.
(4.12.2013)

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.
(4.12.2013)

Tiedoksisaantipäivää tai nähtäville asettamispäivää ei lueta määräaikaan.

Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jolloin virastoissa ei työskennellä, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

4
VALITUSKIRJELMÄN SISÄLTÖ

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valituskirja on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisesta, sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

5
VALITUSKIRJELMÄN TOIMITTAMINEN

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa valitusviranomaiselle Helsingin hallinto-oikeudelle viraston aukioloaikana osoitteella:

Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Puhelin: 0295642000
Faksi: 0295642079
Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Virka-aika: klo 8.00 – 16.15

Omalla vastuulla valituskirjelmän voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Tällöin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille ennen valitusajan päättymistä.

Omalla vastuulla valituksen voi toimittaa valitusajan kuluessa myös faksina tai sähköpostina.

Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Viranomaiselle saapunutta sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 90 euroa.

Pöytäkirjan ote §:stä 20

1. Luovutettu asianosaiselle __ /__ 2013

   Asianosainen: _____

2. Lähetetty tiedoksi kirjeellä (kuntalaki 95 §)

   Vastaanottaja:

   Annettu postin kuljetettavaksi __ /__ 2013

   Annettu tiedoksi sähköisenä viestinä __/__ 2013

   Tiedoksi antaja: _____

   Valitusaika päättyy : 3.1.2014

LIITE

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
Alueidenkäytön osasto
Korkeavuorenkatu 21
PL 399, 00121 Helsinki
Puh: vaihde: 90–1601

PÄÄTÖS

Annettu julkipanon jälkeen

22.05.1995

N:o 129,110,112,113, 114/5241/93

ASIA Asemakaavan muutoksen vahvistaminen.

ALISTETTU PÄÄTÖS Vantaan kaupunginvaltuuston päätös 29.3.1993

KAAVA–ALUE

Asemakaavan muutos
66. kaupunginosa, Hakkila:
puisto– ja katualue
muutoksella muodostuu osa korttelista 66053
64. kaupunginosa, Kuninkaala:
katualue
(Kaava–alueen numero 001099)

VALITUKSET Kaupunginvaltuuston päätöksestä ovat valittaneet:
1) Paula Lehmuskallio, Vantaa
2) Birgitta Forsström, Vantaa
3) Risto Tamminen, Helsinki
4) Kuusikon koulun johtokunta, Vantaa

Valitusten sisältö

Lehmuskallio vaatii valtuuston päätöksen jättämistä vahvistamatta ja viittaa siihen, mitä kaupungin elimille on asiassa aikaisemmin esitetty. Muutoksen perusteluiksi on esitetty taloudellisuus, yrityksen laajennustarve ja yrityksen kanssa tehty sopimus. Ei ole ilman muuta selvää, että tällaiset syyt erikseen tai edes yhdessä muodostaisivat erityisen syyn puiston korvaamiseen teollisuus– ja varastorakennuksella. Mitään rakennuslain kaavan sisältövaatimuksista lähtevää syytä muutokselle ei ole. Tehty sopimus ei voi sitoa asemakaavan sisältöä. Minkäänlaista laajentamishalukkuuteen pohjaavaa perustetta asemakaavanmuutoksen tueksi ei ole.

Forsström esittää, että tehty kauppakirja todetaan pätemättömäksi ja että Ljungmon (Kanerva) alue kokonaan palautetaan puistohallinnolle. Kaupunki on kauppakirjalla 10.12.1992 myynyt Ljungmo 2A ja 2B nimiset asemakaavassa vahvistetut puistoalueet tukkuliike Keskolle. Tämä alue on ainoa alkuperäinen viheralue, joka on jäljellä laajasta nummesta, jota on sodan jälkeen hyödynnetty soranottoon, hautausmaaksi sekä varastoalueeksi. Alue on silta muiden viheralueiden välillä ja katkaisee muuten tiiviin varastoalueen. Alue on myös korvaamaton lähivirkistysalue ja sitä on käytetty myös luonto–opetukseen. Kuusikon omakotiyhdistys on kunnostanut puiston ja tehnyt sinne purupintaisia kulkureittejä. Puisto ei myöskään ole jaettavissa osiin. Kaavassa esitetty 35 metriä leveä viherkäytävä on kosmetiikkaa eikä mahdollista kasvillisuutta ja eläinten elinmahdollisuuksia, vaan on vain ulkoilutie. Kaupunki viittaa Kehä III:n eteläpuolella oleviin puistoalueisiin sekä sen pohjoispuolella olevaan kahteen korkeaan ja melko kulkukelvottomaan vuoreen, joilla on jyrkät rinteet. Nämä eivät korvaa Ljungmon puistoa. Kaupungin päätös on laillisuudeltaan kyseenalainen ja kaupunki on ylittänyt toimivaltansa ottaen huomioon yksipuolisesti vain kauppaliikkeen edun.

Tamminen toivoo, että kaavanmuutos hylätään. Alue on valtuustossa 14.9.1992 määritelty yleiskaavaan kuuluvaksi puistoalueeksi. Kaupungin maanmyyntitoiminnalla on käynnistetty suunnittelu ilman olemassaolevan teollisuusalueen käyttömahdollisuuksien selvittämistä ja vastoin paikallisten asukkaiden ja yhteisöjen kantaa. Viheralueen hävittämiseksi ei erityisenä syynä voi pitää kaupungin maanmyyntituloja ja teollisuuden tulevaisuuden tarpeen varmistamista.

Kuusikon koulun johtokunta katsoo, että koulun läheltä täytyy löytyä vastaava alue koulun kasvatus- ja opetustyöhön. Näin ei kuitenkaan ole, koska alue pienenee huomattavasti. Riittävän suurta aluetta mielekkään pururadan/hiihtoladun rakentamiseen ei löydy läheltä korkeuserojen sopimattomuuden vuoksi ja liikunnan opetuksen mahdollisuudet heikkenevät. Kaavanmuutosta ei tule hyväksyä.

LAUSUNNOT JA VASTINEET YM

Vantaan kaupunginhallitus on antanut vastineen valitusten johdosta.

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN PÄÄTÖS

Ympäristöministeriö hyväksyy valitukset ja jättää kaupunginvaltuuston päätöksen vahvistamatta.

Perustelut

Asemakaavan muutoksessa on Tikkurilantien ja Kanervantien välisellä alueella olevasta 5,3 ha suuruisesta Kanervanummen puistoalueesta 3,3 ha muutettu teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi tehokkuudella 0,4, mikä merkitsee yhteensä 13.000 kerrosneliömetriä. Teollisuusalueen enimmäiskerrosluku on IV ja enimmäiskorkeusasema +65,00, mikä merkitsee enimmillään 25 m korkeaa rakentamista riippuen maaston korkeuseroista ja korttelin suunnitellusta pintatasosta. Enimmäiskorkeusaseman saa kuitenkin ylittää vielä enintään 9 metrillä 1/4 kokonaisrakennusoikeuden osalta. Näin noin neljäsosa rakennusmassasta voi olla yli 30 metriä korkeaa rakentamista. Katujen varsille on jätetty noin 35 m leveä suojavihervyöhyke, johon on ohjeellisena osoitettu kevyen liikenteen reitti.

Tikkurilantien eteläpuolella on Kuusikon pientaloalue, joka rajoittuu etelä-reunaltaan Kehä III:een. Asuntoalueen sisällä on kaksi laajempaa puistoa varsin jyrkkien mäkien kohdalla ja yksi tasaisempi puistoalue Kanervanummen puiston kohdalla Tikkurilantien eteläpuolella. Kuusikon aluetta rajaa idässä Vanhan Porvoontien katualue ja lännessä seudullinen pohjois- etelä-suuntainen virkistysvyöhyke, joka jatkuu Kehä III:n eteläpuolelle Kalkkikallion mäkialueelle. Tikkurilantien pohjoispuolella on laajempi teollisuus- ja varastorakentamisen vyöhyke , mikä jatkuu vielä pohjoiseen teollisuusraiteen varressa. Teollisuusvyöhykkeen katkaisee seudullinen virkistysalue Kuusikon länsipuolella. Nyt muutettavaksi esitetty puistoalue on teollisuusalueen sisällä kahden laajan teollisuuskorttelin välissä.

Kanervanummen alue on luonto-olosuhteiltaan ja maastoltaan virkistysalueeksi soveltuva. Alueella on varsin suuret korkeuserot, sillä puiston pohjoiskulmassa oleva mäkialue nousee 49 metriin, kun taas puiston keskellä oleva puro laskee noin 41 metrin korkeudesta 37 metriin. Lisäksi puiston

etelälaidalla on vielä 46 metriin asti nouseva pienempi mäkialue. Puistoa on jo toteutettu virkistystarkoituksiin rakentamalla alueelle lenkkeily- ja virkistyspolku, mikä yhdistyy eteläpuoliseen puistoalueeseen. Puistoa on käytetty myös koulun luonto-opetukseen.

Kaavanmuutoksessa puiston keskiosa on liitetty viereiseen teollisuus- ja varastorakennuksen tonttiin niin, että alueelle voidaan kulkea lähes yksinomaan viereisen tontin kautta ja käyttää sen laajentamiseen. Viereisen tontin pihamaan korkeus on noin tasossa +45. Kun otetaan huomioon puiston korkeusasemien huomattava vaihtelu, alueen käyttäminen viereisen tontin laajennustarpeisiin edellyttäisi merkittäviä maansiirto-, tasaus- ja täyttämistöitä. Rakennusala on ulotettu noin 3 metrin etäisyydelle korttelin rajasta, joten korttelin rakentaminen vaikuttaisi myös viereiseen suojavihervyöhykkeeseen.

Rakennuslaki edellyttää aikaisemmin puistoksi varatun alueen supistamiseen erityisiä syitä. Erityiset syyt voivat perustua siihen, että alueella tai sen läheisyydessä on osoitettu riittävästi virkistysalueita ilman poistettavaa aluettakin. Toisaalta on myös oltava riittävän painavat syyt sille uudelle käyttötarkoitukselle, joksi virkistysalue haluttaisiin muuttaa. Näiden ohella kaavanmuutoksen on muutoinkin täytettävä asemakaavalle rakennuslaissa asetetut laatuvaatimukset, kuten alueiden soveltuvuus esitettyyn käyttötarkoitukseen paikallisten olosuhteiden kannalta.

Kuusikon alueella voidaan katsoa olevan asutuksen määrä ja luonne huomioon ottaen pinta-alallisesti riittävästi puistoalueita ja myös yhteydet etelään ja länteen oleville puistoalueille on järjestetty. Puistoalueiden käyttökelpoisuutta mm. virkistysalueena kuitenkin rajoittavat kahden laajemman puiston jyrkät maasto-olosuhteet. Tässä suhteessa nyt kysymyksessä oleva puisto ja yhteys sinne on muodostanut yhdessä Kuusikon alueen pohjoisosassa olevan puiston kanssa virkistyksellisesti ja maasto-oloiltaan käyttökelpoisen kokonaisuuden.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjassa on alueen muutostarpeeksi todettu, että se on tarkoitettu viereisen yrityksen tuleviin, vielä tarkemmin määrittelemättömiin tarkoituksiin nykyisen toiminnan laajennusvaraksi.

Kun otetaan huomioon alueen luonnonolosuhteet, puiston osittainen toteuttaminen sekä se, että kaavassa osoitettu rakentaminen ei määrältään, sijoitukseltaan ja korkeudeltaan sopeudu alueen paikallisiin oloihin, eikä alueen muuttamiselle myöskään ole osoitettu välttämätöntä tarvetta, puistoalueen muuttamiselle ei ole katsottava esitetyn rakennuslaissa tarkoitettuja erityisiä syitä eikä asemakaava myöskään ota riittävästi huomioon paikallisia olosuhteita.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Rakennuslaki 34 §, 38 § ja 127 §
Rakennusasetus 2a §
Kunnallislaki 4 §, 137 § ja 139 §

MUUTOKSENHAKU Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Ympäristöministeri

Pekka Haavisto

Vanhempi hallitussihteeri

Helena Korhonen

Valitus KHO:n ratkaistu

KHO:n p. 96 T 1629

LIITE Muutoksenhakuosoitus

JAKELU

PÄÄTÖS Vantaan kaupunginhallitus, Asematie 7, 01300 Vantaa
Paula Lehmuskallio,
Birgitta Forsström,
Risto Tamminen,
Kuusikon koulun johtokunta/Heikki Rajamäki,

Päätökset maksutta

TIEDOKSI Uudenmaan lääninhallitus, PL 110, 00521 Helsinki
Uudenmaan kartasto- ja tietopalvelutoimisto, PL 86, 00521 Helsinki

hko.plo.k-95.van129ym.akv

LIITE

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Annettu Helsingissä	Taltio n:o	Diaarin:o
23.05.1996	1624	2412/2/95

Asia: Asemakaavan muutoksen vahvistamista koskeva valitus

Valittaja:

Vantaan kaupunginhallitus

Päätös, josta valitetaan (liitteenä): Ympäristöministeriön päätös 22.5.1995 n:o 129, 110, 112, 113, 114/5241/93.

Vantaan kaupunginvaltuusto on 29.3.1993 hyväksynyt asemakaavan muutoksen, joka koskee Vantaan kaupungin 66. kaupunginosan (Hakkila) puisto- ja katualuetta sekä 64. kaupunginosan (Kuninkaala) katualuetta. Muutoksella muodostui osa korttelista 66053 sekä katualuetta.

Ympäristöministeriö on hyväksynyt valtuuston päätöksestä tehdyt valitukset ja jättänyt valtuuston päätöksen vahvistamatta.

Vaatimukset korkeimmassa hallinto-oikeudessa: Kaupunginhallitus on vaatinut, että ympäristöministeriön päätös, jolla valtuuston päätös on jätetty vahvistamatta, kumotaan.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöslauselma: Kanervanummen puiston itäisempi osa on 9.12.1980 vahvistetussa ja läntisempi osa 24.6.1982 vahvistetussa asemakaavassa osoitettu

puistoalueeksi. Puisto sijoittuu teollisuus-, varasto- ja liikekortteleiden väliselle alueelle. Suunniteltaessa 24.6.1982 vahvistettua asemakaavaa perusteena varastokortteleiden väliin jäävälle Kanervanummen puistoalueelle oli, että se yhdistää Kuusikon alueen Keravanjokilaakson-Hakunilan ulkoilureittiin ja toimii samalla osana Tikkurilantien eteläpuolisten pientalokortteleiden ulkoilualuetta, jota voidaan hoitaa puistometsänä. Kanervanummen puiston tarkoituksena on ollut muodostaa yhteys teollisuuskortteleiden 66131 ja 66053 pohjoispuolella kulkevaan virkistysreittiin. Kun otetaan huomioon, että rakennusoikeuden määrä ja sen kaavassa sallittu sijoittuminen vaikeuttaa viheryhteyden toteuttamista ja puisto menettäisi olennaiselta osalta merkityksensä, korkein hallinto-oikeus näillä ja muutoin ympäristöministeriön päätöksessä mainituilla perusteilla katsoo, että kysymyksessä olevaan puistoalueen supistamiseen ei ole rakennuslain 34 §:n 2 momentissa tarkoitettuja erityisiä syitä. Tämän vuoksi ei ole syytä muuttaa ympäristöministeriön päätöksen lopputulosta, joka siis jää pysyväksi.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Pekka Hallberg

Ritva Koljonen (t)

Hannu Koskinen

Lauri Tarasti

Eero Nordberg

./. Irene Mäenpää

2412/2/95/TP

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 48 §

58

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
Alueidenkäytön osasto
Korkeavuorenkatu 21
PL 399, 00121 Helsinki
Puh: vaihde: 90–1601

PÄÄTÖS

N:o 129,110,112,113, 114/5241/93

Annettu julkipanon jälkeen
22.05.1995

KAUPUNGINHALLITUS
- 5 -06- 1995
§ .....

VANTAAN KAUPUNKI
Saap. 26-5-1995 klo .....
Dno: 1302/93 Käsitt. .....
Diaarin: VAHVIS

ASIA Asemakaavan muutoksen vahvistaminen.

ALISTETTU PÄÄTÖS Vantaan kaupunginvaltuuston päätös 29.3.1995

KAAVA–ALUE

Asemakaavan muutos
66. kaupunginosa, Hakkila:
puisto– ja katualue
muutoksella muodostuu osa korttelista 66053
64. kaupunginosa, Kuninkaala:
katualue
(Kaava–alueen numero 001099)

VALITUKSET Kaupunginvaltuuston päätöksestä ovat valittaneet:
1) Paula Lehmuskallio, Vantaa
2) Birgitta Forsström, Vantaa
3) Risto Tamminen, Helsinki
4) Kuusikon koulun johtokunta, Vantaa

Valitusten sisältö

Lehmuskallio vaatii valtuuston päätöksen jättämistä vahvistamatta ja viittaa siihen, mitä kaupungin elimille on asiassa aikaisemmin esitetty. Muutoksen perusteluiksi on esitetty taloudellisuus, yrityksen laajennustarve ja yrityksen kanssa tehty sopimus. Ei ole ilman muuta selvää, että tällaiset syyt erikseen tai edes yhdessä muodostaisivat erityisen syyn puiston korvaamiseen teollisuus– ja varastorakennuksella. Mitään rakennuslain kaavan sisältövaatimuksista lähtevää syytä muutokselle ei ole. Tehty sopimus ei voi sitoa asemakaavan sisältöä. Minkäänlaista laajentamishalukkuuteen pohjaavaa perustetta asemakaavanmuutoksen tueksi ei ole.

Forsström esittää, että tehty kauppakirja todetaan pätemättömäksi ja että Ljungmon (Kanerva) alue kokonaan palautetaan puistohallinnolle. Kaupunki on kauppakirjalla 10.12.1992 myynyt Ljungmo 2A ja 2B nimiset asemakaavassa vahvistetut puistoalueet tukkuliike Keskolle. Tämä alue on ainoa alkuperäinen viheralue, joka on jäljellä laajasta nummesta, jota on sodan jälkeen hyödynnetty soranottoon, hautausmaaksi sekä varastoalueeksi. Alue on silta muiden viheralueiden välillä ja katkaisee muuten tiiviin varastoalueen. Alue on myös korvaamaton lähivirkistysalue ja sitä on käytetty myös luonto–opetukseen. Kuusikon omakotiyhdistys on kunnostanut puiston ja tehnyt sinne purupintaisia kulkureittejä. Puisto ei myöskään ole jaettavissa osiin. Kaavassa esitetty 35 metriä leveä viherkäytävä on kosmetiikkaa eikä mahdollista kasvillisuutta ja eläinten elinmahdollisuuksia, vaan on vain ulkoilutie. Kaupunki viittaa Kehä III:n eteläpuolella oleviin puistoalueisiin sekä sen pohjoispuolella olevaan kahteen korkeaan ja melko kulkukelvottomaan vuoreen, joilla on jyrkät rinteet. Nämä eivät korvaa Ljungmon puistoa. Kaupungin päätös on laillisuudeltaan kyseenalainen ja kaupunki on ylittänyt toimivaltansa ottaen huomioon yksipuolisesti vain kauppaliikkeen edun.

Tamminen toivoo, että kaavanmuutos hylätään. Alue on valtuustossa 14.9.1992 määritelty yleiskaavaan kuuluvaksi puistoalueeksi. Kaupungin maanmyyntitoiminnalla on käynnistetty suunnittelu ilman olemassaolevan teollisuusalueen käyttömahdollisuuksien selvittämistä ja vastoin paikallisten asukkaiden ja yhteisöjen kantaa. Viheralueen hävittämiseksi ei erityisenä syynä voi pitää kaupungin maanmyyntituloja ja teollisuuden tulevaisuuden tarpeen varmistamista.

Kuusikon koulun johtokunta katsoo, että koulun läheltä täytyy löytyä vastaava alue koulun kasvatus- ja opetustyöhön. Näin ei kuitenkaan ole, koska alue pienenee huomattavasti. Riittävän suurta aluetta mielekkään pururadan/hiihtoladun rakentamiseen ei löydy läheltä korkeuserojen sopimattomuuden vuoksi ja liikunnan opetuksen mahdollisuudet heikkenevät. Kaavanmuutosta ei tule hyväksyä.

LAUSUNNOT JA VASTINEET YM

Vantaan kaupunginhallitus on antanut vastineen valitusten johdosta.

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN PÄÄTÖS

Ympäristöministeriö hyväksyy valitukset ja jättää kaupunginvaltuuston päätöksen vahvistamatta.

Perustelut

Asemakaavan muutoksessa on Tikkurilantien ja Kanervantien välisellä alueella olevasta 5,3 ha suuruisesta Kanervanummen puistoalueesta 3,3 ha muutettu teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi tehokkuudella 0,4, mikä merkitsee yhteensä 13.000 kerrosneliömetriä. Teollisuusalueen enimmäiskerrosluku on IV ja enimmäiskorkeusasema +65,00, mikä merkitsee enimmillään 25 m korkeaa rakentamista riippuen maaston korkeuseroista ja korttelin suunnitellusta pintatasosta. Enimmäiskorkeusaseman saa kuitenkin ylittää vielä enintään 9 metrillä 1/4 kokonaisrakennusoikeuden osalta. Näin noin neljäsosa rakennusmassasta voi olla yli 30 metriä korkeaa rakentamista. Katujen varsille on jätetty noin 35 m leveä suojavihervyöhyke, johon on ohjeellisena osoitettu kevyen liikenteen reitti.

Tikkurilantien eteläpuolella on Kuusikon pientaloalue, joka rajoittuu eteläreunaltaan Kehä III:een. Asuntoalueen sisällä on kaksi laajempaa puistoa varsin jyrkkien mäkien kohdalla ja yksi tasaisempi puistoalue Kanervanummen puiston kohdalla Tikkurilantien eteläpuolella. Kuusikon aluetta rajaa idässä Vanhan Porvoontien katualue ja lännessä seudullinen pohjois- eteläsuuntainen virkistysvyöhyke, joka jatkuu Kehä III:n eteläpuolelle Kalkkikallion mäkialueelle. Tikkurilantien pohjoispuolella on laajempi teollisuus- ja varastorakentamisen vyöhyke , mikä jatkuu vielä pohjoiseen teollisuusraiteen varressa. Teollisuusvyöhykkeen katkaisee seudullinen virkistysalue Kuusikon länsipuolella. Nyt muutettavaksi esitetty puistoalue on teollisuusalueen sisällä kahden laajan teollisuuskorttelin välissä.

Kanervanummen alue on luonto-olosuhteiltaan ja maastoltaan virkistysalueeksi soveltuva. Alueella on varsin suuret korkeuserot, sillä puiston pohjoiskulmassa oleva mäkialue nousee 49 metriin, kun taas puiston keskellä oleva puro laskee noin 41 metrin korkeudesta 37 metriin. Lisäksi puiston

etelälaidalla on vielä 46 metriin asti nouseva pienempi mäkialue. Puistoa on jo toteutettu virkistystarkoituksiin rakentamalla alueelle lenkkeily– ja virkistyspolku, mikä yhdistyy eteläpuoliseen puistoalueeseen. Puistoa on käytetty myös koulun luonto–opetukseen.

Kaavanmuutoksessa puiston keskiosa on liitetty viereiseen teollisuus– ja varastorakennuksen tonttiin niin, että alueelle voidaan kulkea lähes yksinomaan viereisen tontin kautta ja käyttää sen laajentamiseen. Viereisen tontin pihamaan korkeus on noin tasossa +45. Kun otetaan huomioon puiston korkeusasemien huomattava vaihtelu, alueen käyttäminen viereisen tontin laajennustarpeisiin edellyttäisi merkittäviä maansiirto–, tasaus– ja täyttämistöitä. Rakennusala on ulotettu noin 3 metrin etäisyydelle korttelin rajasta, joten korttelin rakentaminen vaikuttaisi myös viereiseen suojavihervyöhykkeeseen.

Rakennuslaki edellyttää aikaisemmin puistoksi varatun alueen supistamiseen erityisiä syitä. Erityiset syyt voivat perustua siihen, että alueella tai sen läheisyydessä on osoitettu riittävästi virkistysalueita ilman poistettavaa aluettakin. Toisaalta on myös oltava riittävän painavat syyt sille uudelle käyttötarkoitukselle, joksi virkistysalue haluttaisiin muuttaa. Näiden ohella kaavanmuutoksen on muutoinkin täytettävä asemakaavalle rakennuslaissa asetetut laatuvaatimukset, kuten alueiden soveltuvuus esitettyyn käyttötarkoitukseen paikallisten olosuhteiden kannalta.

Kuusikon alueella voidaan katsoa olevan asutuksen määrä ja luonne huomioon ottaen pinta–alallisesti riittävästi puistoalueita ja myös yhteydet etelään ja länteen oleville puistoalueille on järjestetty. Puistoalueiden käyttökelpoisuutta mm. virkistysalueena kuitenkin rajoittavat kahden laajemman puiston jyrkät maasto–olosuhteet. Tässä suhteessa nyt kysymyksessä oleva puisto ja yhteys sinne on muodostanut yhdessä Kuusikon alueen pohjoisosassa olevan puiston kanssa virkistyksellisesti ja maasto–oloiltaan käyttökelpoisen kokonaisuuden.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjassa on alueen muutostarpeeksi todettu, että se on tarkoitettu viereisen yrityksen tuleviin, vielä tarkemmin määrittelemättömiin tarkoituksiin nykyisen toiminnan laajennusvaraksi.

Kun otetaan huomioon alueen luonnonolosuhteet, puiston osittainen toteuttaminen sekä se, että kaavassa osoitettu rakentaminen ei määrältään, sijoitukseltaan ja korkeudeltaan sopeudu alueen paikallisiin oloihin, eikä alueen muuttamiselle myöskään ole osoitettu välttämätöntä tarvetta, puistoalueen muuttamiselle ei ole katsottava esitetyn rakennuslaissa tarkoitettuja erityisiä syitä eikä asemakaava myöskään ota riittävästi huomioon paikallisia olosuhteita.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Rakennuslaki 34 §, 38 § ja 127 §
Rakennusasetus 2a §
Kunnallislaki 4 §, 137 § ja 139 §

MUUTOKSENHAKU Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Ympäristöministeri

Pekka Haavisto

Vanhempi hallitussihteeri

Helena Korhonen

Jäljennöksen oikeaksi todistaa
Paikka ja aika kuin yllä

LIITE Muutoksenhakuosoitus

JAKELU

PÄÄTÖS Vantaan kaupunginhallitus,
Paula Lehmuskallio,
Birgitta Forsström,
Risto Tamminen,
Kuusikon koulun johtokunta/Heikki Rajamäki,

Päätökset maksutta

TIEDOKSI Uudenmaan lääninhallitus, PL 110, 00521 Helsinki
Uudenmaan kartasto- ja tietopalvelutoimisto, PL 86, 00521 Helsinki

hko.plo.k-95.van129ym.akv

LIITE

Saunalahti Sähköposti

Vastaanottaja "[redacted]"
<[redacted]>

Kopio "tapani.makinen@eduskunta.fi"
<tapani.makinen@eduskunta.fi>

Lähetetty 10.4.2013 16:41:14

Lähettäjä Ketelimäki Kai <Kai.Ketelimaki@vantaa.fi>

Aihe Kanervanummen kaavamuutos

Vaihtoehdot TEXT/HTML

Hei! Olit kysynyt 1990-luvulla tehtyjen päätösten vaikutusta kaupunginhallituksessa 18.3.2013 olleeseen ns. Kanervanummen kaavamuutokseen. Noilla päätöksillä ei ole enää vaikutusta, koska alueelle on sittemmin tullut voimaan kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymä yleiskaava. Asemakaavamuutos on tämän uuden yleiskaavan mukainen. 90-luvulla tilanne oli sellainen, ettei ko. kaavamuutoksessa kompensoitu Kanervanummen puistoalueen menetystä. Nyt käsiteltävänä olevassa yleiskaavan mukaisessa asemakaavamuutoksessa muutettava puistoalue ja pururata korvataan uudella, isommalla alueella. Tärkeintä kuitenkin muutoksessa on se, että se on voimassa olevan yleiskaavan mukainen.

Yst. terv,

Kai Ketelimäki

Kai Ketelimäki
kaupunginlakimies
Vantaan kaupunki
Asematie 7, 01300 Vantaa
p. 0983923816
mob. +358408656498

Saunalahti Sähköposti

kirjaamo.ym@ymparisto.fi

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 48 §

LIITE

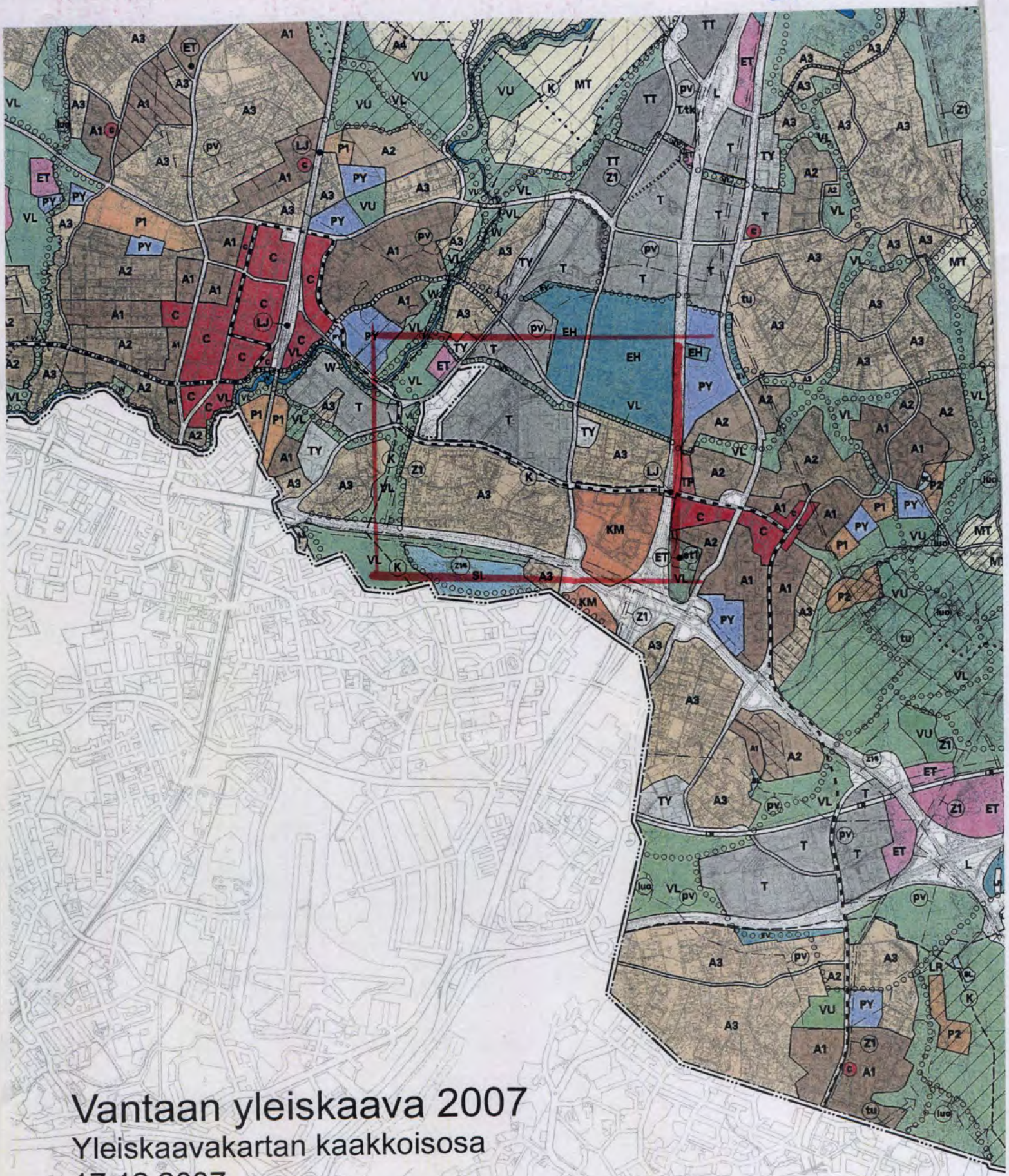

Vantaan yleiskaava 2007

Yleiskaavakartan kaakkoisosa

17.12.2007

0 1 2 3 km

SL2	Luonnonsuojelualue	Naturskyddsområde
sl	Luontosuhteiltaan arvokas alue	Beträffande naturförhållandena värdefullt område
	Kulttuurihistoriallisesti merkittävä ympäristökokonaisuus	Kulturhistoriskt värdefull miljö
W	Vesialue	Vattenområde
pv	Tärkeä pohjavesialue	Viktig grundvattenområde
LM	Tielikenteen alue	Område för vägtrafik
LR	Raideliikenteen alue	Område för spårtrafik
tu	Liikenneväylän tunneliosuus	Trafikleds tunneldel
LJ	Joukkoliikenteen terminaali	Terminal för kollektivtrafik
	Pääulkoilureitti	Huvudfriluftsled
LL	Lentoliikenteen alue	Område för flygtrafik
ter	Lentoterminaalialue	Flygterminalområde
ev	Lentoaseman suojaviheralue	Flygstations skyddsgrönområde
kt	Kiitotie	Startbana
m1	Lentomeluvyöhyke 1	Flygbullerzon 1
m2	Lentomeluvyöhyke 2	Flygbullerzon 2
m3	Lentomeluvyöhyke 3	Flygbullerzon 3
	Kaupungin raja	Stadsgräns
	Yleiskaava-alueen raja	Generalplaneområdets gräns
	Alueen raja	Områdesgräns
	Ohjeellinen alueen raja	Riktgivande områdesgräns
	Eri yleiskaavamääräysten alaisten alueenosien välinen raja	Gräns mellan områdesdelar för vilka separata generalplanebestämmelser är gällande
	Ohjeellinen eri yleiskaavamääräysten alaisten alueenosien välinen raja	Riktgivande gräns mellan områdesdelar för vilka separata generalplanebestämmelser är gällande
	Ympäristöministeriön 26.1.1995 vahvistama yleiskaava-alue	Generalplaneområde, fastställd av miljöministeriet 26.1.1995

Voimaantulopäivä 17.1.1996
Ympäristöministeriö 26.1.1995

Vantaan kaupunki
Hallintopalvelukeskus

Yleiskaavoitus

Kaupunginvaltuusto
PVM 14.9.1992
MITTAKAAVA 1 : 50 000
PIIRI-ID 2292

Vappu Myllymäki
Yleiskaavapäällikkö

Painopaikka: Karttakeskus Oy, Helsinki 1999

LIITE: Kaupunginhallitus 10.02.2014 / 48 §

LIITE

LIITE

VANTAAN KAUPUNKI
VANDA STAD

19.11.2013

KAUPUNKISUUNNITTELU
STADSPLANERINGEN

Viite
Kaupunginhallitus 18.11.2013, vastine muistutukseenne
Asia
Asemakaavan muutos nro 002094 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi

Kaupunginhallituksessa päätettiin 18.11.2013

a) antaa liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin ja lausuntoihin ja tehdä niissä esitetyt tarkistukset, ja

b) saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 28.10.2013 päivätty, Kanervannummen asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Kaupunginvaltuustossa päätettiin 18.11.2013

a) ottaa tämä asia kiireellisenä käsiteltäväksi 18.11.2013 kokouksessa, ja

b) hyväksyä 28.10.2013 päivätty, Kanervannummen asemakaavan muutosehdotus nro 002094 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, Hakkila ja Kuninkaala / Kanervannummi.

Kaava tulee voimaan kuuluttamisen jälkeen.

Kaupunkisuunnittelu lähettää oheisena vastineen antamaanne muistutukseen.
Pyydämme Teitä tiedottamaan asiasta myös muille tämän muistutuksen allekirjoittajille.

Toimeksi saaneena
Toini Suomi
toimistosihteeri

Postiosoite - Postadress
Kielotie 28, 01300 Vantaa
Konvaljvägen, 01300 Vanda

Puhelin - Telefon
(09) 83911

Sähköposti - E-post
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

NRO 9
HELENA JA TOM SINIKETO

Muistutus:

Kaavamuutosalueen sijainti ja sen merkittävyys

Muutosalue sijaitsee Hakkilan ja Kuusikon pientaloalueiden välittömässä läheisyydessä. Ko. alue ja sen lähiympäristö on kahden viimeisen vuosikymmenen aikana muuttunut voimakkaasti. Muutosta selittää hyvin pitkälti se, että alue sijaitsee logistisesti ja yritystoiminnan kannalta kiinnostavassa kohdassa. Kesko Oyj:n kiinnostuksen Kanervannummen saamista yritystoiminnan käyttöön selittää viereisessä kiinteistössä toimiva Keskon keskusvarasto. Hakkilan ja Kuusikon asukkaille Kanervannummi on puolestaan alueen ainoa lähivirkistysalue. Alue on myös luonto-olosuhteiltaan erityinen luontokohde.

Alueen rakentamisesta käytyjä keskusteluja ja päätöksiä

Kanervannummen muuttamista lähivirkistysalueesta yritystoiminnan käyttöön on vuosien mittaan käyty monenlaista kädenväääntöä. Pisimmilleen tilanne eteni 1990-luvun puolivälissä jolloin ympäristöministeriö antoi kielteisen päätöksensä alueen rakentamiselle (n:o 129, 110, 112, 113, 114/5241/93). Vantaan kaupunginhallitus valitti päätöksestä Korkeimpaan hallinto-oikeuteen. KHO ei katsonut olevan riittävän painavia syitä muuttaa ympäristöministeriön päätöstä ja päätös jäi pysyväksi (KHO 2412/2/95).

Kuten edellä esittämästämme ilmenee, alueen rakentamista yritystoimintaa palvelevaksi alueeksi ei ole ollut kiistatonta ja itsestään selvää.

Vuonna 2007 alueelle vahvistettiin yleiskaava. Huolimatta KHO:n vuonna 1995 antamasta päätöksestä Kanervannummen alue varattiin tuotanto- ja varastotoiminnoille ja niihin liittyville liiketiloille (T). ,

Olemme kaikissa Kanervannummea koskevissa yhteyksissä muistuttaneet päättäjiä Kanervannummea koskevasta KHO:n päätöksestä. Tästä syystä yleiskaavan valmistelun yhteydessä päättäjillä oli tai olisi pitänyt olla tiedossa alueeseen kohdistuva KHO:n päätös. Tästä päätöksestä huolimatta yleiskaavassa Kanervannummesta muodostui T-alue. Alueen asukkaille tämä oli suuri yllätys erityisesti siksi, että yleiskaavan vahvistamisen myötä annettiin ymmärtää, että yleiskaavan vahvistaminen kumosi KHO:n päätöksen.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi yleiskaavan 17.12.2007. Tarkoitushakuista tai ei, vahvistaminen osui joulunalusviikolle. On jotenkin ymmärrettävää ja inhimillistä, että tällaisena ajankohtana kuntalaiset keskittyvät muihin asioihin kuin valtuuustopäätöksen seuraamiseen. Ajankohdasta johtuen asia meni ikään kuin "ohitse" ja nyt olemme tilanteessa, että Kanervannummea koskevien sunnitelmien ollessa esillä todetaan, että yleiskaavan vahvistaminen kumosi KHO:n päätöksen.

Suurelta osin tämä ns. "ohitse" –meneminen selittyy myös sillä, että tavalliselle kuntalaiselle on käsittämätöntä, että korkeimman oikeusasteen päätös kumoutuu siinäkin tapauksessa, että uudessa yleiskaavassa mikään ei muuttunut, päinvastoin tilanne heikentyi entisestään vuoden 1995 tilanteeseen verrattuna. Tällainen vakaa luottamus KHO:n päätöksen pysyvyyteen johti siihen, että kuntalaiset eivät ns. "paimentaneet" yleiskaavaa sillä tarkkuudella kuin tällä tietämyksellä olisi pitänyt.

Kuntalaisen mielestä KHO:n päätöksen kumoutuminen tällä tavoin tuntuu joka tapauksessa kohtuuttomalta ja käsittämättömältä. Nyt asemakaavan muutosehdotuksen tullessa esille tiedustelimme vielä kerran KHO:n päätöksen lainvoimaisuutta kaupungin virkamieheltä. Meille kerrottiin, että "nykyinen asemakaavan muutos on tämän uuden yleiskaavan mukainen sekä se, että 90-luvulla tilanne oli sellainen, ettei ko. kaavamuutoksessa kompensoitu Kanervannummen puistoalueen menetystä".

Korkein hallinto-oikeus on päätöksessään mm. lausunut, että

> "Kun otetaan huomioon, että rakennusoikeuden määrä ja sen kaavassa sallittu sijoittuminen vaikeuttaa viheryhteyden toteuttamista ja puisto menettäisi olennaiselta osalta merkityksensä, korkein hallinto-oikeus näillä ja muutoin ympäristöministeriön päätöksessä mainituilla perusteilla katsoo, että kysymyksessä olevan puistoalueen supistamiseen ei ole rakennuslain 34 §:;n 2 momentissa tarkoitettuja erityisiä syitä."

KHO:n päätökseen vaikuttivat ympäristöministeriön päätöksessä mainitut perusteet joihin myös KHO päätöksessään viitaa. Ympäristöministeriö on perusteluissaan lausunut mm. näin:

> "Kun otetaan huomioon alueen luonnonolosuhteet, puiston osittainen toteuttaminen sekä se, että kaavassa osoitettu rakentaminen ei määrältään, sijoitukseltaan ja korkeudeltaan sopeudu alueen paikallisiin oloihin, eikä alueen muuttamiselle olo osoitettu välttämätöntä tarvetta, puistoalueen muuttamiselle ei ole katsottava esitetyn rakennuslaissa tarkoitettuja erityisiä syitä eikä asemakaava myöskään ota riittävästi huomioon paikallisia olosuhteita."

Kanervannummen lähivirkistysalueen poisto yleiskaavasta on mielenkiintoinen. Koska KHO:n vuonna 1995 antama kielteinen päätös perustui osaltaan alueen puistoalueen menetykseen tuntuu oudolta, että vahvistetussa yleiskaavassa koko alue on alistettu rakentamiseen.

Onkin perusteltua vaatia selvitystä siitä, miksi vuonna 2007 vahvistetussa yleiskaavasta puuttuu Kanervannummen menetyksen myötä kompensaationa uusi VL-alue? Tilanne yleiskaavassa VL-alueen osalta vuonna 2007 oli sama kuin mihin KHO:n päätös vuonna 1995 perustui.

Ympäristöministeriö on lausunut ja KHO hyväksynyt seuraavat perustelut kielteiseen päätökseensä

> "Kaavassa osoitettu rakentaminen ei määrältään, sijoitukseltaan ja korkeudeltaan sopeudu alueen paikallisiin oloihin, eikä alueen muuttamiselle myöskään ole osoitettu välttämätöntä tarvetta, puistoalueen muuttamiselle ei ole katsottava esitetyn rakennuslaissa tarkoitettuja erityisiä syitä eikä asemakaava ota riittävästi huomioon paikallisia olosuhteita."

Ympäristöministeriön päätös sanoo selvästi, että rakennuksen määrä, sijoitus ja korkeus ovat alueelle sopimattomat. Nykyiset kaavailut rakennuksesta ja sen sijoittumisesta eivät ole miltään osin muuttuneet 1990-luvun puolivälin valituksiin johtaneesta tilanteesta. Uudistamme jo tuolloin esittämämme näkemyksen, että rakennus on kaikin puolin alueelle sopimaton.

Herääkin kysymys siitä, keskusteltiinko yleiskaavan valmisteluvaiheessa Kanervannummen aluetta rasittavasta KHO:n päätöksestä ja oliko se

kaupunginhallituksen ja valtuuston tiedossa yleiskaavaa käsiteltäessä ja hyväksyttäessä. Tämä asia on selvitettävä perusteellisesti.

Tulkintamme on, että vuonna 2007 hyväksytyssä yleiskaavassa Kanervannummen tilalle tarjottavaa VL-aluetta ei edes ajateltu alueelle. Vantaan kaupungin päättäjien taholla ehkä ajateltiin, että alueen asukkaat luottavat KHO:n aiemmin antamaan päätökseen eivätkä kiinnitä huomiota siihen, että yleiskaavasta pitäisi myös laatia valitus.

Koska Keskon keskusvaraston laajentuminen Kanervannummen alueelle vaikuttaa olevan ennalta sovittu asia, on alueen asukkaille asemakaavan muutosvaiheessa kompensaationa tarjottu uutta VL-aluetta yleiskaavassa T-alueeksi merkityltä alueelta. Toteamme, että lähivirkistysalueen tarjoaminen T-alueelta ikään kuin "hätäratkaisuna" ei ole vakuuttava. Ensinnäkin alue ei miltään osin vastaa Kanervannummen lähivirkistysaluetta ja toiseksi huolta aiheuttaa myös se, että yleiskaavassa VL-alueeksi vahvistamaton alue voidaan uusien teollisuusrakentamistarpeiden myötä muuttaa hyvin pienellä vaivailla T-alueeksi. Katsomme, että mitään taetta ei ole sille, että lähivirkistysalue olisi pitkällä tähtäyksellä pysyvä ratkaisu.

Viheryhteys Tikkurilasta Sipoonkorpeen

Kaavaan on merkitty viheryhteys Tikkurilasta Sipoonkorpeen. Viheryhteyttä ja sen toteuttamiskelpoisuutta on tiedusteltu useampaan otteeseen Vantaan kaupungin päättäjiltä ja virkamiehiltä. Alueen asukkaina emme parhaalla tahdollakaan saa muodostettua siitä järkevää kuvaa. Olemme esittäneet päättäjille kysymyksen siitä, ketä se palvelee, mikä on sen tarkoitusperä, mihin tilaan se mahtuu ja mistä kartassa näkyvä vihreys siihen saadaan? Tähänkään emme ole saaneet vastaukseksi muuta kuin olankohautuksia ja toteamuksen, että se on kartassa ja kyllä se siihen mahtuu. Suhtautuminen asialliseen kysymykseemme ja aitoon huoleemme on ollut ylimielistä ja alueen asukkaiden paikallisolosuhteiden hyvän tuntemuksen aliarvioimista ja vähättelyä.

Kanervannummen merkitys

Kanervannummi on alueen asukkaiden lähivirkistysalue. Alue tarjoaa monipuoliset mahdollisuudet virkistäytymiseen. Luonnonolosuhteiltaan se on erityinen. Alueen pinnanmuodostus on vaihteleva. Alueella on kalliota ja kosteikkoalueita. Alueella on sekametsää ja silmiinpistävää ovat komeat ja suorarunkoiset männyt. Monet niistä ovat jo ikihonkia. Alueella on myös suuria kuusia ja sekametsää. Aluskasvillisuus on monipuolista. Myös linnut ja pienet nisäkkäät viihtyvät alueella.

Kanervanummi on tarjonnut ja tarjoaa upean lähivirkistysalueen. Sitä käyttävät alueen asukkaat ja myös Kuusikon koulun opettajat ja oppilaat opetus- ja ulkoilutarkoituksiin. Kanervannummen alueella järjestetään alueen asukkaiden toimesta perheliikuntatapahtumia. Näistä voidaan mainita mm. joulun alla järjestettävä Joulupolku sekä hiihto- ja juoksutapahtuma. Kanervannummi sijaitsee kävelyetäisyydellä Hakkilan ja Kuusikon alueen asukkaille.

Teollisuusrakentamisen tuomat ongelmat Hakkilan ja Kuusikon pientaloalueelle

Asuinalueitamme kuormittavat melu ja saaste. Tämä selittyy voimakkaalla rakentamisella ja sen myötä lisääntyvällä ajoneuvoliikenteellä Porttipuiston alueella. Näihin ongelmiin olemme yrittäneet saada ratkaisua virallisilla ja epävirallisilla yhteydenotoillamme kaupungin päättäjien suuntaan. Tulokset ovat olleet olemattomia.

Uusien varasto- ja toimistorakennusten tuleminen asuinalueemme välittömään läheisyyteen herättää huolta asukkaissa. Keskon keskusvaraston laajennus tietäisi yhä suurempaa raskasta ajoneuvoliikennettä alueellamme.

Nyt vireillä olevassa asemakaavan muutosehdotuksen selosteessa on käsitelty näitä häiriötekijöitä. On kuitenkin todettava, että niissä ei millään tavoin oteta kantaa alueella yhä lisääntyviin melu- ja saasteongelmiin.

Selosteessa todetaan, että "Ruokakeskon toiminnasta ja alueen katuverkolla kulkevasta liikenteestä aiheutuvan melun erottaminen toisistaan on monimutkaista" ja lisäksi "ympäristöhäiriöiden katsotaan olevan yhteydessä kaavamuutosalueen rakennusoikeuksien määrään ja korttelialueille osoitettuihin käyttötarkoituksiin".

Katsomme, että esitetyt selosteessa olevat näkemykset ovat ympäripyöreitä ja kaupungin päättäjien piiloutumista todellisilta ongelmilta. Asia ei voi olla näin. Kuten jokainen alueella asuva tietää ilman sen kummempaa empiiristä tutkimusta, ajoneuvoliikenteen ja esim. Keskon Pate-talon kiinteistöltä kantautuva meteli naapurustoon on kohtuutonta. Keskon keskusvaraston laajentaminen Kanervannummen alueelle lisää näitä ongelmia.

Vantaan kaupungin taholta on vilpillistä väittää, että Keskon keskusvaraston laajentaminen ei lisää alueen liikennettä ja muita häiriötekijöitä. Herättää myös ihmetystä, että Ramboll Finland Oy tekee Vantaan kaupungin toimeksiannosta selvityksiä ja mittauksia, kun ko. yritys samanaikaisesti on liikesuhteessa Kesko Oyj:n kanssa. Kuntalaisina on vähintäänkin aiheellista esittää kysymys, kuinka puolueettomuus ja asioiden objektiivinen tarkastelu tällaisessa kolmiyhteydessä tapahtuu?

Vantaan kaupunki ottaa mielellään vastaan yritystoimintaa. Alueen asukkaat kannattavat myös sitä, että kaupunkiin saadaan uusia työpaikkoja. Emme kuitenkaan hyväksy sitä, että siinä vaiheessa, kun yritykset asettuvat alueelle, kaupungin mielenkiinto loppuu. Kaupungin tulee velvoittaa alueelle tulevat yritykset jo rakennuslupavaiheessa huolehtimaan ns. jälkihoidon eli pitämään huolen yritystä ympäröivästä yleisilmeestä. Tämä koskee erityisesti Keskoa ja myös muitakin Hakkilassa Vanhan Porvoontien varressa toimivia yrityksiä. Alueen yleisilme on ala-arvoinen ja se on ollut sitä vuosikymmenet. Kohennusta ei ole tullut lukuisista yhteydenotoista huolimatta.

Tällainen kaupungin taholta osoitettu välinpitämättömyys ja alueen viihtyvyysongelmien vähättely eivät voi olla vaikuttamatta suhtautumiseemme uusiin hankkeisiin asuinalueellamme.

Yhteenveto

Vastustamme alueen kaavamuutossuunnitelmaa. Emme hyväksy Kanervannummen muuttamista teollisuusrakentamiseen syistä, jotka olemme edellä esittäneet ja jotka KHO on päätöksellään vahvistanut. Uuteen rakennussuunnitelmaan ei ole tullut mitään sellaista uutta, mikä vähentäisi niitä haittoja joita lisärakentaminen Kanervannummen alueelle aiheuttaa.

Vaadimme perusteellista selvitystä siitä, miksi KHO:n vuonna 1995 antama kielteinen päätös Kanervannummen ottamisesta teollisuusrakentamiseen jätettiin huomioimatta yleiskaavaa laadittaessa. Katsomme, että vuonna 1995 vallinneesta tilanteesta alueen suunnitelmat yleiskaavan valossa ovat heikentyneet. Tästä on osoituksensa Kanervannummen muuttaminen T-alueeksi, VL-alueiden täydellinen puuttuminen sekä Keskon keskusvarastoa vastapäätä olevan Jokiniementien puoleisen metsäalueen varaaminen asuinrakentamiseen. Myös Keskon keskusvaraston puolella sijaitseva Vanhan Porvoontien ja Jokiniementien kulmassa oleva metsäalue on merkitty T-alueeksi.

Muistutamme, että viheryhteyden toteuttaminen kaavan mukaisesti Tikkurilasta Sipoonkorpeen ei ole realistinen suunnitelma. Mielestämme se on vain kosmetiikkaa, jolla suunnitelman tässä vaiheessa yritetään luoda illuusiota jostakin sellaisesta, mikä lintuperspektiivistä katsottuna näyttää hyvältä ja kauniilta, mutta on täysin keinotekoinen ja harhaanjohtava.

Emme voi hyväksyä ja luottaa siihen, että Ramboll Finland Oy tekee luotettavaa ja objektiivista selvitystä Vantaan kaupungille niistä ympäristöhaitoista joita mahdollisesti Kesko Oyj:n lisärakentaminen aiheuttaisi alueen asukkaille.

Perustelemme tätä sillä, että Ramboll Finland Oy on mukana mittavissa Kesko Oyj:n rakennushankkeissa. Vaadimme selvityksen tekijäksi yrittäjän, kenellä ei ole tällaista sidonnaisuutta Kanervannummea havittelevan yrityksen kanssa.

Muistutamme, että nyt tarjottava korvaava lähivirkistysalue ei luonnonolosuhteiltaan ja sijainniltaan vastaa millään tavoin Kanervannummen aluetta. Uusi alue tekemällä tehdään lähivirkistysalueeksi. Vanhaa, arvokasta luontoaluetta ei tule hävittää myöskään siitä syystä, että suuret puut suojaavat melulta ja suodattavat saasteita. Lisäksi lähivirkistysalue perustettaisiin yleiskaavassa T-alueeksi luokiteltavalle alueelle. Tässä on se vaara, että se on myös helposti palautettavissa T-alueeksi.

Muistutamme myös siitä, että Kesko Oyj:llä ei ole mitään velvoitetta laajentumispyrkimystensä yhteydessä ajatella yhteiskuntavastuutaan. Tämä vastuu on Vantaan kaupungilla. Vantaan kaupunki on vastuussa niistä päätöksistä joilla se mahdollistaa yritystoiminnan laajentumisen kaupungin alueella sekä laajentumisen aiheuttamista seurannaisvaikutuksista. Tämä koskee erityisesti tässä tapauksessa alueen asukkaille tärkeän ja luontoarvoiltaan ainutlaatuisen lähivirkistysalueen tuhoutumista sekä melun ja saasteen lisääntymistä.

Muistutamme, että asuinalueelle tuleva ja jo siellä oleva yritystoiminta ei saa vähentää alueen asumisviihtyvyyttä ja liikenneturvallisuutta. Vaadimme kaupunkia huolehtimaan siitä, että alueen yritykset huolehtivat yhtenäisistä aitarakennelmista ja viheristutuksista alueilla, missä naapurit ovat näköetäisyydellä. Tämä velvoite on annettava myös jo alueella toimiville yrityksille.

Haluamme myös muistuttaa siitä, että kaupungin päättäjillä ja virkamiehillä ei ole mitään syytä aliarvioida alueen asukkaiden ymmärrystä ja heidän mielipiteitään. Kaupunkia on kehitettävä ja rakennettava kuuntelemalla asiantuntijoita, mutta myös kuntalaisia niissä asioissa jotka liittyvät heidän asuin- ja elinympäristöönsä.

Vaadimme, että Vantaan kaupunki luopuu Kesko Oyj:lle lupaamansa Kanervannummen alueen luovutuksesta ja osoittaa Kesko Oyj:lle uuden , yrityksen toimintaan sopivamman maa-alueen.

Vastine: Korkeimman hallinto-oikeuden ja Ympäristöministeriön päätökset hyväksyä valitukset koskien Kanervannummen puiston muuttamista korttelin 66053 osaksi ja siten jättää vahvistamatta kaupunginvaltuuston 29.3.1993 hyväksymä asemakaavan muutos nro 001099 perustuu asiaa silloin koskeneisiin yksityiskohtiin, suunnitelmiin ja vuoden 1992 yleiskaavaan. Em. päätökset koskevat sellaisenaan nimenomaan vain asemakaavan muutosta nro 001099. Ympäristöministeriön päätöksen perusteluiden mukaan Kanervannummen poistamisen jälkeen virkistysalueita olisi pinta-alallisesti jäänyt Kuusikon lähistölle riittävästi. Jokiniementien eteläpuolella olevien Untipakan ja Variskallion laajojen virkistysalueiden jyrkkien maasto-olosuhteiden kuitenkin todettiin rajoittavan virkistysalueiden käyttökelpoisuutta eikä virkistysalueverkostoon oleellisesti kuuluneen, maasto-oloiltaan käyttötarkoitukseensa hyvin soveltuvan Kanervannummen puiston poistamiseksi em. kaavamuutoksella ollut tuolloin edellytyksiä. Vuoden 1992 yleiskaavassa Kanervannummen puisto oli nimenomaan erikseen osoitettu lähivirkistysalueeksi. Vuoden 2007 uudessa yleiskaavassa Kanervannummi on osoitettu osaksi teollisuus- ja varastoaluetta. Yleiskaavan lähivirkistysalue- ja ulkoilureittiyhteys on osoitettu teollisuus- ja varastoalueen pohjoisreunaan Kanervanpuistoon ja Kievarinpuistoon. Toisin kuin nyt laadittava kaavamuutos nro 002094, vuoden 1993 kaavamuutos ei sisältänyt poistettavaa Kanervannummen puistoa korvaavia ja uusia, käyttökelpoisia virkistysalueita.

Yleiskaava on laadittu maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti ja se on käsittänyt lakien edellyttämät kuulemiset, nähtävilläolot yms. päätöksentekovaiheet, joihin osallisilla on ollut

mahdollisuus vaikuttaa. Yleiskaava on lainvoimainen ja sen käsittelyihin ja ratkaisuihin takautuvasti kohdistuvat muistutukset eivät ole tämän asemakaavan muutoksen ratkaisuvallassa. Jo asemakaavoitettujen puistojen muuttaminen esim. logistiikkakiinteistöksi ratkaistaan tapauskohtaisesti asemakaavan muutoksella, joka sisältää kaupungin päätöksentekoelinten päätöskäsittelyihin kuuluvat asukkaiden vaikuttamistavat.

Asemakaavojen on noudatettava yleiskaavaa. Muistutuksessa esitetyt virkistysalue- ja ulkoilureittiyhteydet Tikkurilasta Sipoonkorpeen on osoitettu yleiskaavassa. Siltä osin kuin yhteys on kaavamuutosalueella, sille on osoitettu tarvittava aluevaraus kaavamuutokseen.

Santaradantien ja Kanervantien väliselle alueelle muodostettava uusi Kanervannummen virkistysalue, ml. ulkoilureitti (talvella latu) kuntoilu- ja pysäköintialueineen, ei merkittävästi poikkea nykyisestä Kanervannummen puistosta luonnonolosuhteiltaan. Nykyisen Kanervannummen halki kulkeva uoma on kausivetinen noro, joka ei ole vesilain mukainen puro. Kuusikon koululta ja päiväkodilta on kevyen liikenteen väyliä ja Jokiniementien läntistä alikulkua pitkin lyhyempi matka uudelle kuin nykyiselle Kanervannummelle. Korttelin 66131 etelä- ja itäpuolille kaavoitettavasta uudesta n. 12,8 ha:n kokoisesta Kanervannummen lähivirkistysalueesta n. 3,2 ha on entistä peltoa, jonka metsittyminen on alkanut 1970-luvulla. Voimajohdon vaara-alue ja sen länsipuoleinen niitty, jonne on osoitettu hulevesiallas, on pinta-alaltaan n. 1,6 ha. Vanhaa metsää kasvavaa ylänköä on yhteensä n. 8 ha, josta metsitettäväksi määrättyjen alueiden pinta-ala on yhteensä hieman alle 0,8 ha. Ruokakeskon TVKT-korttelialueeksi muuttuvan nykyisen Kanervannummen pinta-ala on n. 5,3 ha. Kanervantien länsipuolelle kaavoitettavan virkistysalue- ulkoilureittiyhteyden aluevaraus on uuden Kanervannummen itäosissa vähintään n. 80 m leveä.

Lisäksi virkistysalue- ulkoilureittiverkoston osaksi kaavamuutosalueen pohjoisosassa kuuluu n. 0,8 ha:n kokoinen Kievarinpuisto, josta noin puolet joudutaan viherrakentamaan ja metsittämään kokonaan uudestaan. Ruokakeskon TVKT-korttelialueen liittymistä, maastouttamista ja toimintojen näkymistä Kievarinpuistoon ja sen halkaisevalle ulkoilureitille ohjataan ja rajoitetaan kaavamääräyksillä siten, että alue soveltuu virkistysalue- ja ulkoilureittiyhteyden osaksi.

Kaavamuutosalueella on maa-alueita, joiden maaperä on aikaisemman toiminnan vuoksi mahdollisesti pilaantunut. Tällaisia kohteita ovat Kanervantien pohjoisosan oikaisun alle jäävä miehittämätön polttonesteiden jakeluasema sekä uudella Kanervannummella sijaitseva Keskon entinen lumenkaatopaikka. Kaavamääräyksillä edellytetään, että ennen kuin alueet muutetaan uuteen käyttöön, niiden maaperä on tutkittava. Mikäli maaperä on pilaantunut, se tulee puhdistaa, minkä jälkeen alue soveltuu esimerkiksi metsitettävänä virkistyslaueen osaksi.

Uudelle Kanervannummelle on ulkoilureittejä osoitettu yhteensä 1720 m, mistä nk. kiertävän lenkin pituus on yhteensä 1560 m. Reittien pituuskaltevuudet on suunniteltu siten, että ne huomioivat turvallisuus- ja esteettömyysvaatimukset. Reitit on osoitettu sijainniltaan ohjeellisiksi, joten niiden linjauksia on mahdollista tarkentaa toteutussuunnittelun yhteydessä.

Kuusikkopuiston, Lindmaninkorven ja Untipakan lähivirkistysalueet säilyvät ja ne on osoitettu ko. kaavamuutoksessa lähivirkistysalueiksi. Em. virkistysalueet toimivat Jokiniementien eteläreunan yhteytenä yleiskaavan osoittamalle, pohjois-eteläsuuntaiselle virkistysalue- ja ulkoilureittiyhteydelle, joka sijaitsee Kuusikon länsipuolella Kervanjokilaakson virkistysaluekokonaisuuteen liittyvässä Heidehofinpuistossa.

Santaradantien ja Kanervantien väliselle alueelle muodostettava uusi Kanervannummen virkistysalue, ml. ulkoilureitti (talvella latu) kuntoilu- ja pysäköintialueineen, ei merkittävästi poikkea nykyisestä Kanervannummen puistosta luonnonolosuhteiltaan. Kaavamuutoksen jälkeen muutosalueen virkistysalueiden kokonaispinta-ala hieman kasvaa eivätkä niiden maasto-olosuhteet oleellisesti poikkea nykytilanteesta. Kasvillisuusalueiden koko ja laatu eivät muutu merkittävästi.

Ruokakeskon meluselvitystä varten on mitattu lähimittauksella Ruokakeskon keskusvaraston alueella kunkin yöaikaan suoritettavan, melua aiheuttavan toiminnon melupäästö sekä kuhunkin em. yksittäiseen toimintoon kuluva aika. Mitatut toiminnot ovat peruutus-merkkiääni, tyhjäkäynti, kylmäkone (vetoauto), kylmäkone (perävaunu), kuormaus sekä sisään ja ulosajo. Lausunnon johdosta Keskon meluselvitystä on nähtävilläolon jälkeen

tarkistettu siten, että Jokiniementiellä on suorittu yöaikainen liikennelaskenta, jolla on selvitetty kevyen- ja raskaanliikenteen määrät Keskon ja muun liikenteen osalta. Tarkennuksen pohjalta meluselvitystä ja melumallinnoksia on päivitetty ja ne sisältävät katuliikenteen ja Ruokakeskon TVKT-korttelialueen toiminnan aiheuttaman yömelun yhteisvaikutuksen. Kaavaehdotusta ei sen johdosta ole tarvinnut tarkistaa. Alueen katuliikenne kasvaa merkittävästi vuoteen 2030 mennessä mutta lisäys painottuu päiväaikaan ja kevyeen autoliikenteeseen. Tämä johtuu muun liikenteen kasvusta, ei keskusvaraston liikenteestä ja toiminnoista. Jokiniementien muun liikenteen merkittävän kasvun johdosta keskusvaraston melun merkitys vähenee vuoteen 2030 mennessä. Erityisesti Jokiniementien päiväaikaisen yleisen katuliikenteen ja melun voidaan arvioida kasvavan vuoteen 2030 mennessä niin, että melusuojaustoimenpiteet myös katumelua vastaan tulevat tuolloin tarpeelliseksi. Ruokakeskon raskaan liikenteen osuus Jokiniementien liikenteestä (Kanervatie – Jokiniementien portti) yöllä klo 22-07 on nykyisin n. 38 % ja v. 2030 n. 19 %.

Ruokakeskon ympäristöhäiriöiden leviämistä Jokiniementien eteläpuoleiseen ja Vanhan Porvoontien itäpuoleiseen asutukseen rajoitetaan mm. kaavamääräyksellä, jonka mukaan toiminnasta tontilla ei saa aiheutua yöllä melua, joka ylittää Jokiniementiehen ja vanhaan Porvoontiehen rajautuvilla asuinkiinteistöillä yöajan klo 22 – 7 keskiäänitason LAeq 50 dB. Ruokakeskon TVKT-korttelialueelle on esimerkiksi Jokiniementietä vasten osoitettu vähintään 20 m leveä suojavihervyöhyke (ev), joka on tarkoitettu vähentämään Ruokakeskon liikenteestä aiheutuvien haittojen leviämistä Jokiniementien eteläpuoleisen asutuksen suuntaan. Kaavamääräys johtaa meluselvityksen mukaan siihen, että Ruokakesko joutuu rakentamaan TVKT-korttelialueen Jokiniementien vastaiselle suojavyöhykkeelleen keskimäärin 4,5 m korkean meluesteen. Ruokakeskon TVKT-korttelialueelle on esimerkiksi Jokiniementietä vasten osoitettu vähintään 20 m leveä suojavihervyöhyke (**ev**), joka on tarkoitettu mm. vähentämään Ruokakeskon liikenteestä aiheutuvien haittojen leviämistä Jokiniementien eteläpuoleisen asutuksen suuntaan. Vallitseva tuulensuunta on lounaasta, mikä pääsääntöisesti ohjaa pakokaasupäästöt Ruokakeskoa etelässä ja idässä reunustavien asuinalueiden ohi. TVKT-korttelialue on Vanhaa Porvoontietä vasten osoitettu liittymäkieltoalueeksi, jonne on kehitettävä puista ja pensaista tiheä reunavyöhyke. Kaikkia korttelialueita koskevilla kaavamääräyksillä edellytetään, että rakennusten, rakenteiden ja aitojen on muodostettava yhtenäinen kokonaisuus ja ne on toteutettava korkealuokkaisista materiaaleista.

Ruokakeskon nykyinen varastokiinteistö on toteutettu siten, että liikenne kiertää tontilla vastapäivään Jokiniementien tonttiliittymästä. Kaavamuutoksessa on arvioitu, että Jokiniementien tonttiliittymä toimii pääasiallisena raskaan liikenteen ajoporttina pitkälle tulevaisuuteen. Keskon liikennesuunnitelmassa on esitetty, että sujuva liikennöinti laajennussuunnitelmien mukaisesti rakennetulla kiinteistöllä kuitenkin edellyttää ohjaamaan länsisuunnan liikenteen Kanervantien tonttiliittymään ja itäsuunnan liikenteen Jokiniementien tonttiliittymään. Näin liikenteen kuormitus jakautuisi katuverkkoon nykyistä tasaisemmin. Ruokakeskon liikenne- ja meluselvityksissä on osoitettu, että vaikka toiminta keskittyisi Jokiniementien tonttiliittymään, siitä läheiselle asutukselle aiheutuvat meluhaitat saadaan mm. TVKT-korttelialueelle toteutettavin meluestein rajoitettua siten, etteivät melun ohjearvot ylity läheisillä asuntoalueilla.

Kuninkaalassa Heidehofintielle ja Jokiniementielle on tehty vuonna 2004 meluselvitys asukkaiden aloitteiden vuoksi. Kohteessa liikennemäärät ovat olleet pieniä verrattuina lukuisiin muihin kohteisiin. Vantaalla on meluesteitä rakennettu hyvin vähän katujen varsille muun muassa vuosia jatkuneen kaupungin huonon taloudellisen tilanteen vuoksi.

Ympäristömeludirektiivin mukaisessa Vantaan kaupungin meluntorjunnan toimintasuunnitelmassa 2013–2017, jonka kaupunginhallitus hyväksyi 10.6.2013, on tutkittu meluntorjuntakeinoina nopeusrajoitusten alentamista ja meluesteiden vaikutusta. Meluestekohteiden osalta selvitettiin meluesteiden sijaintia, toteutettavuutta ja kustannustehokkuutta suojattua asukasta kohden. Toimintasuunnitelma sisältää suosituksen toteuttamisjärjestyksestä, joka perustuu muun muassa meluntorjuntakohteiden hyötykustannusarvioon ja suojattavien asukkaiden määrään. Näiden meluestekohteiden joukosta voidaan valita jatkossa toteutettavia hankkeita. Vantaan kaupungin nykyinen taloudellinen tilanne rajoittaa meluntorjunnan toteuttamista katuverkolla. Katujen meluesteiden rahoitus ja toteuttaminen harkitaan laadittaessa vuosittain kunnallistekniikan investointien rakentamisohjelmaa ja taloussuunnitelmaa.

Vanhalla Porvoontiellä Kokkokalliontien pohjoispuolella tutkittiin meluesteitä. Meluesteiden vaikutusta heikentävät lukuisat tonttiliittymät Vanhalle Porvoontielle sekä Lahdenväylältä ja Jokiniementieltä tuleva melu. Alustavan kustannusarvion mukaan kustannukset suojattua asukasta kohden ovat korkeat, noin 23 500 euroa/asukas.

Meluntorjunnan toimintasuunnitelmassa on keinona mukana myös melua vaimentavat päällysteet (ns. hiljaiset asfaltit). Melua vaimentavilla päällysteillä päällystetään vuosittaiseen päällystysohjelmaan sopivia katukohteita ja seurataan päällysteiden kestävyyttä ja alan kehitystä aktiivisesti. Melua vaimentavia päällysteitä ei käytetä huonon kulutuskestävyyden vuoksi kaduilla, joiden liikennemäärä on yli 10 000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Niitä ei käytetä myöskään kaduilla, joilla on paljon raskasta liikennettä.

Jokiniementie ja Vanha Porvoontie ovat yleiskaavan mukaisesti osa Vantaan pääkatuverkostoa, joilla on muutakin kuin Keskon logistiikkaan liittyvää liikennettä eikä raskasta liikennettä voi ko. katuosuuksilla täysin kieltää. Liikennettä voidaan tarvittaessa rajoittaa liikennemerkein Kuntatekniikan keskuksen päätöksellä. Läpiajokielto on varsin tehoton keino, koska poliisilla ei juuri ole mahdollisuuksia valvoa sen noudattamista. Läpiajoliikennettä pyritäänkin ohjaamaan toisille reiteille muilla keinoilla, kuten nopeusrajoituksilla. Paras tapa vähentää läpiajoa on tehdä toisesta reitistä houkuttelevampi (Kanervikkotie-Santaradantie). Jokiniementiellä on jo toteutettu nopeusrajoituksen alentaminen kuudestakymmenestä viiteenkymmeneen kilometriin tunnissa vuonna 2012. Tämä vähentää Jokiniementien melua hieman yli 2 dB, mikä vastaa samaa, kuin että Jokiniementien liikenne vähenisi 40 %.

Kaavamuutoksen katuverkko ja sen mukainen uusi Kanervikkotie sekä Ruokakeskon TVKT-korttelialueen tonttiliittymä Kanervantielle mahdollistavat raskaan liikenteen kanavoinnin Santaradantien, Tikkurilantien ja Vanhan Porvoontien kautta pohjoiseen. Jokiniementien ja Sammaltie/Kanervantien risteykseen toteutetaan liikennevalot.

Tarkistukset:

Kaavaselostuksen liitteenä olevaa Keskon meluselvitystä on muistutuksen johdosta tarkistettu. Tarkistus ei ole niin merkittävä, että se edellyttäisi uutta nähtävillepanoa.

HELSINGIN HALLINTO-OIKEUDELLE

Viite: Helsingin hallinto-oikeuden lausuntopyyntö 9.1.2014, 00017/14/4103; 00018/14/4103; 00019/14/4103; 00021/14/4103; 00035/14/4103;

Asia: LAUSUNTO VANTAAN KAUPUNGINVALTUUSTON TEKEMÄÄN PÄÄTÖKSEEN 18.11.2013 § 20, KOSKIEN ASEMAKAAVAN MUUTOSTA NRO 002094 JA TONTTIJAKOA SEKÄ TONTTIJAON MUUTOSTA, TEHTYIHIN VALITUKSIIN

Pyydettynä lausuntonaan Vantaan kaupunginhallitus esittää seuraavaa:

Vantaan kaupunginhallituksen johtosäännön 4 §:n 11 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää selityksen antamisesta valtuuston päätöksestä tehtyyn valitukseen, jos kaupunginhallitus yhtyy valtuuston päätökseen. Koska kaupunginhallitus yhtyy valtuuston päätökseen, on sen tehtävänä antaa nyt pyydetty lausunto.

Asemakaavamuutoksen nro 002094 ja tonttijaon sekä tonttijaon muutoksen (jäljempänä kaavamuutos) hyväksymistä koskevasta kaupunginvaltuuston 18.11.2013 päätöksestä ovat Helsingin hallinto-oikeuteen valituksensa jättäneet Paula Lehmuskallio (jäljempänä Lehmuskallio), Kuusikon Omakotiyhdistys ry (jäljempänä Kuusikon Oky), Lauri Parikka (jäljempänä Parikka), Kalevi Lintula ja 22 muuta allekirjoittanutta (jäljempänä Lintula) sekä Tom ja Helena Siniketo (jäljempänä Sinikedot). Lehmuskallion ja Kuusikon Oky:n valitukset ovat sisällöltään identtiset.

<u>Kaavoitus- ja vuorovaikutusprosessista</u>

Valituksissa (Lehmuskallio, Kuusikon Oky, Lintula sekä Sinikedot) tuodaan esille, että kaavamuutosta ei ole laadittu hyvän hallintotavan mukaisesti. Mielipiteiden kuulemiseen, päätöskäsittelyihin, kaavaehdotuksen nähtävilläoloihin sekä muistutuksiin liittyvät prosessit ja aikarajat ovat olleet lomakausina tms. hankalina ajankohtina. Kaavoitusprosessin todetaan sivuuttavan Kuusikon asukkaiden lailliset oikeudet ja kaavamuutoksen laaditun siten, ettei asukkailla ole ollut todellisia mahdollisuuksia vaikuttaa alueensa kehitykseen.

Kaupunginhallitus toteaa, että MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma (jäljempänä OAS) valmistui 12.4.2014. Ilmoitus kaavoituksen vireilletulosta julkaistiin 17.4.2010 Vantaan Sanomat –lehdessä ja internetissä. OAS on ollut nähtävillä Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan asiakaspalvelussa ja internetissä. Kaavamuutoksen suunnittelualueen maanomistajille ja rajanaapureille, joihin lähes kaikki valittajat kuuluvat sekä, viranomaisille ja yhteisöille toimitettiin kaavamuutoksen OAS, osalle kirjeitse ja osalle sähköpostitse ja samalla tiedotettiin tilaisuudesta mielipiteen esittämiselle. Osallisilla on ollut tilaisuus esittää mielipiteitään määräajan 12.4. - 27.5.2010. Kaavamuutoksesta on järjestetty myös asukastilaisuus 22.4.2010. Asukastilaisuudesta on tiedotettu sekä mielipiteen esittämisilmoituksen sekä kaavoituksen vireilletuloilmoituksen yhteydessä.

Kaupunginhallitus hyväksyi 18.3.2013 pidetyssä kokouksessa kaavamuutosehdotuksen asettamisesta nähtäville. Nähtäville asettamisesta ja oikeudesta muistutuksen tekemiseen ilmoitettiin Vantaan Sanomat –lehdessä ja kaupungin ilmoitustaululla 24.4.2013 sekä internetissä. Kaavamuutosehdotus oli MRA 27 §:n mukaisesti nähtävillä 24.4. - 23.5.2013. Kaavamuutosehdotusta tarkistettiin nähtävilläolon aikana saatujen mielipiteiden ja kannanottojen johdosta, mutta ei muutettu siten, että sitä olisi tullut asettaa uudelleen nähtäväksi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 18.11.2013 pidetyssä kokouksessa kaavamuutosehdotuksen ja kokouksen pöytäkirja tarkistettiin 2.12.2013. KV:n hyväksymispäätös asetettiin julkisesti nähtäville 4.12.2013 kaupungintalon ilmoitustaululle.

Kukaan valituksen tehneistä ei ollut pyytänyt kaavan nähtävillä olleessa, että kaavan hyväksymispäätös tulisi toimittaa heille postitse (MRL 67§).

Kaupunginhallituksen näkemyksen mukaan kaavoitusprosessi ja kaavaan osallisten osallistumis- ja vuorovaikutusmahdollisuudet on toteutettu siten, kuin maankäyttö- ja rakennuslaki ja -asetus edellyttävät ja väite siitä, että muistutuksiin liittyvät prosessit ja aikarajat olisi suunniteltu lomakausiksi, on perusteeton.

KHO:n päätös ja muutoksen sopimattomuus alueelle

Lehmuskallion, Kuusikon Oky:n, Lintulan sekä Siniketojen valituksissa vaaditaan kumoutuvien asemakaavojen Kanervannummen puistoalueen säilyttämistä lähivirkistysalueena mm. niillä perusteluilla, joilla KHO on v. 1995 päätöksellään (2412/2/95) perustellut asemakaavamuutoksen nro 001099 (KV 29.3.1993) hyväksymispäätöksen kumoamista. Valitusten mukaan kaavamuutos ei huomioi paikallisia olosuhteita ja on alueelle sopimaton. Valituksissa viitataan KHO:n päätöksen perusteluihin, joissa todetaan, että asemakaavamuutoksessa nro 001099 osoitettu rakentaminen ei määrältään, sijoitukseltaan ja korkeudeltaan sopeudu alueen paikallisiin oloihin, eikä alueen muuttamiselle ole osoitettu välttämätöntä tarvetta, eikä asemakaava ota riittävästi huomioon paikallisia olosuhteita eikä puistoalueen muuttamiselle ole esitetty rakennuslaissa tarkoitettuja erityisiä syitä. Lehmuskallion sekä Kuusikon Oky:n valituksia perustellaan lisäksi sillä, että maanpinnan nosto Ruokakeskon laajennusalueilla yli 5 m Jokiniementien eteläpuoleisten kiinteistöjen pihoja korkeammalle ei ole hyväksyttävää.

Kaupunginhallitus toteaa, että Korkeimman hallinto-oikeuden ja Ympäristöministeriön päätökset hyväksyä valitukset koskien Kanervannummen puiston muuttamista korttelin 66053 osaksi ja siten jättää vahvistamatta kaupunginvaltuuston 29.3.1993 hyväksymä asemakaavamuutos nro 001099 perustuu asiaa silloin koskeneisiin yksityiskohtiin, suunnitelmiin ja vuoden 1992 yleiskaavaan. Ympäristöministeriön päätöksen perusteluissa todetaan, että Kanervannummen poistamisen jälkeenkin virkistysalueita olisi pinta-alallisesti jäänyt Kuusikon lähistölle riittävästi. Jokiniementien eteläpuolella olevien Untipakan ja Variskallion laajojen virkistysalueiden jyrkkien maasto-olosuhteiden kuitenkin todettiin rajoittavan virkistysalueiden käyttökelpoisuutta eikä virkistysalueverkostoon oleellisesti kuuluneen, maasto-oloiltaan käyttötarkoitukseensa hyvin soveltuvan Kanervannummen puiston poistamiseksi em. kaavamuutoksella ollut tuolloin edellytyksiä. Vuoden 1992 yleiskaavassa Kanervannummen puisto oli nimenomaan erikseen osoitettu lähivirkistysalueeksi. Vuoden 2007 uudessa yleiskaavassa Kanervannummi on osoitettu osaksi teollisuus- ja varastoaluetta. Toisin kuin nyt laadittava kaavamuutos, vuoden 1993 asemakaavamuutos nro 001099 ei sisältänyt poistettavaa Kanervannummen puistoa korvaavia ja uusia, käyttökelpoisia virkistysalueita. Kaavoitettavalla alueella tai sen lähiympäristössä on kaavamuutoksen myötä riittävästi puistoja tai muita lähivirkistykseen soveltuvia alueita. Kaavamuutoksessa on uutta Kanervannummen lähivirkistysaluetta varten voitu myös muodostaa kaksi pysäköintialuetta, mikä mahdollistaa virkistysalueen saavutettavuuden nykytilannetta paremmin. Uudelle Kanervannummelle on Kuusikon koululta lyhyempi ja turvallisempi reitti kuin kumoutuvien asemakaavojen Kanervannummelle.

Ruokakeskon keskusvaraston toiminnan jatkuminen ja kehittäminen Hakkilassa edellyttää kaavamuutoksen mukaista maankäyttöratkaisua, jossa kumoutuvien asemakaavojen Kanervannummen puisto muuttuu Ruokakeskon TVKT-korttelialueeksi. Kaavamuutoksessa osoitettu rakentaminen sopii määrältään, sijoitukseltaan ja korkeudeltaan alueelle. Ruokakeskon laajentuvan TVKT-korttelialueen reunoille on asutuksen suuntiin osoitettu riittävät

suojavihervyöhykkeet tms. reunavyöhykkeet hyvän kaupunkikuvan ja lähiympäristön muodostamiseksi sekä varaston toiminnasta aiheutuvien ympäristöhäiriöiden vähentämiseksi.

Ruokakeskon keskusvaraston korkeimmat rakennukset on osoitettu kiinteistön pohjoisosiin mahdollisimman etäälle asuntoalueista. Muutoin rakennusten enimmäiskorkeudeksi on määrätty +65.0, mikä noudattaa TVKT-korttelialueen nykyisten rakennusten korkeuksia. Alueen rakentumista ohjataan kaavamuutoksen ratkaisujen ja määräysten lisäksi rakennusluvilla. Rakennuslupaa myönnettäessä huolehditaan siitä, että rakennus soveltuu paikalle eikä rakennusta sijoiteta tai rakenneta esim. niin, että se tarpeettomasti haittaa naapuria.

Ruokakeskon laajennusalueen rakennusalan ja Jokiniementien eteläpuolella sijaitsevien Naavatien asuinkiinteistöjen välinen etäisyys on noin 85 metriä. Jokiniementie on nykyisen Kanervannummen kohdalla korkeustasolla +43…+46. Sitä reunustava osa-alue Ruokakeskon tulevasta pihasta on suunniteltu tasolle +41… +46. Jokiniementien eteläpuolella Naavatiellä sijaitsevien asuinkiinteistöjen pihat ovat keskimäärin korkeustasolla +42.5, joten Ruokakeskon ja asuinkiinteistöjen pihojen välinen korkeusero on enimmillään n. 3,5 metriä. Ruokakeskon laajennusalueen pihatasojen korkeusasemat mukailevat Naavatien asuinkiinteistöjen viereisen Jokiniementien nykyisiä korkeusasemia, jotka esim. Naavatie 22:n kohdalla ovat keskimäärin tasolla +45.3. Ruokakeskon laajenevalla kiinteistöllä Jokiniementietä vasten oleva, n. 20 m leveä suojavihervyöhyke toimii varastopihan ja kadun välisen tasoeron riittävänä maisemointialueena. Kaavamuutos säilyttää myös Jokiniementien eteläreunassa kadun ja asuinkiinteistöjen välissä sijaitsevat suojavihervyöhykkeet, mikä mahdollistaa niillä sijaitsevan täysikasvuisen puuston säilymisen maisemontivyöhykkeenä.

<u>Kanervannummen ja muiden VL-alueiden soveltuvuus virkistysalueiksi ja puistojen ja viheralueiden nimenmuutoksesta</u>

Lehmuskallion, Kuusikon Oky:n sekä Siniketojen valituksien mukaan uusi Kanervannummen lähivirkistysalue ei vastaa nykyistä Kanervannummea luonnonolosuhteiltaan ja maastoltaan miltään osin. Uuden virkistysalueen todetaan olevan rajua jyrkännettä, vanhaa peltopohjaa, rämealuetta sekä puutonta, saastunutta, tasoitettua ja luonnotonta pysäköintialuetta tai kaatopaikka-/lumenvarastointialuetta. Valituksissa esitetään, että uusi virkistysalue puristuu teiden, kaupan, polttonesteiden jakeluaseman, raskaiden ajoneuvojen pysäköintialueen ja teollisuuden keskelle. Suuren osan alueesta todetaan vaativan metsittämistä ennen kuin se soveltuu virkistysalueeksi.

Kaupunginhallitus toteaa, että nykyinen, kumoutuvien asemakaavojen Kanervannummen puisto (5,3 ha) muodostuu kahdesta havupuuvaltaisesta ja kallioisesta mäestä ja niiden välisestä painanteesta, jossa on vähävetinen ja ajoittain kuiva noro (n. 270 m). Noro alittaa nykyisen pururadan kolmessa kohtaa putkitettuna. Santaradantien ja Kanervantien väliselle alueelle muodostettavalla uudella Kanervannummen lähivirkistysalueella (12,8 ha) on kolme havupuuvaltaista ja kallioista mäkialuetta, jotka vastaavat poistuvan Kanervannummen mäkiä maastoltaan. Voimajohdon vaara-alue ja sen länsipuoleinen niitty muodostavat n. 1,6 ha uudesta Kanervannummesta. Uudella Kanervannummella sijaitsevien entisten peltojen (n. 3,9 ha) metsittyminen on alkanut 1970-luvulla. Poistuvaa Kanervannummen puistoa vastaavaa havupuustoista ylänkömetsää on uudella Kanervannummella yhteensä n. 6,5 ha. Se muodostuu alueesta, joka on ainakin vuodesta 1954 lähtien säilynyt metsää kasvavana ylänkönä. Em. pinta-alaan eivät sisälly virkistysalueeksi muuttuvat, n. 0,8 ha:n osat lumenläjitysalueeksi raivatusta alueesta ja Kiinteistö Oy Mastolan Keskusvaraston ja Kanervantien välisestä hiekkaisesta pysäköintikentästä, jotka kaavamuutos määrää metsitettäväksi. Santaradantien ja Kanervantien väliselle alueelle muodostettava uusi Kanervannummen lähivirkistysalue, ml. ulkoilureitti (talvella latu) kuntoilu- ja pysäköintialueineen, ei merkittävästi poikkea nykyisestä Kanervannummen puistosta luonnonolosuhteiltaan.

Uusi Kanervannummen lähivirkistysalue sekä Kievarinpuisto ulkoilureittiverkostoineen muodostavat kaavamuutoksen alueella keskeisimmän osan yleiskaavan tarkoittamasta virkistysaluekokonaisuudesta. Uuden virkistysalue- ja ulkoilureittiverkoston osaksi kaavamuutosalueen pohjoisosassa kuuluvasta n. 0,8 ha:n kokoisesta uudesta Kievarinpuistosta noin puolet joudutaan viherrakentamaan ja metsittämään kokonaan uudestaan. Ruokakeskon TVKT -korttelialueen liittymistä, maastouttamista ja toimintojen näkymistä Kievarinpuistoon ja sen halkaisevalle ulkoilureitille ohjataan ja rajoitetaan kaavamääräyksillä siten, että alue soveltuu virkistysalue- ja ulkoilureittiyhteyden osaksi yleiskaavan edellyttämällä tavalla. Lehmuskallion sekä Kuusikon Oky:n valituksien toteamukselle uuden Kievarinpuiston riittämättömyydestä virkistysalue- ja ulkoilureittijärjestelmän osaksi ei ole riittäviä perusteita.

Kaavamuutosalueen virkistysalueiden kokonaispinta-ala hieman kasvaa, eivätkä virkistysalueiden maasto-olosuhteet oleellisesti poikkea nykytilanteesta. Kasvillisuusalueiden koko ja laatu eivät muutu merkittävästi. ELY -keskuksen 22.5.2013 päivätyssä lausunnossa todetaan, että kaavaratkaisu voidaan nähdä perusteltuna poikkeamisena voimassa olevasta yleiskaavasta virkistysalueiden osalta ja että kaavamuutoksella muodostuu entistä yhtenäisempi ja jatkuvampi virkistysaluekokonaisuus.

Lehmuskallion sekä Kuusikon Oky:n valitusten mukaan kumoutuvien asemakaavojen Kanervannummen luontoalue on elintärkeä Kuusikon koululle oppitunteja varten. Kaupunginhallitus toteaa, että etäisyys Kuusikon koululta kevyen liikenteen väyliä ja Lindmaninkorven kohdalla olevaa Jokiniementien alikulkua pitkin nykyiselle Kanervannummen pururadalle on n. 670 metriä. Kanervantie on tällöin ylitettävä suojatietä pitkin. Uuden Kanervannummen lähivirkistysalueen pururadan alku sijaitsee kevyen liikenteen väyliä ja Heidehofinpuiston kohdalla olevaa Jokiniementien alikulkua pitkin n. 585 m:n päässä koululta. Kyseinen reitti ei risteä samassa tasossa katuverkon kanssa missään kohdassa ja uusi Kanervannummen luontoalue on turvallisesti ja hyvin saavutettavissa Kuusikon koululta.

Lehmuskallion sekä Kuusikon Oky:n valituksissa perustellaan nykyisen Kanervannummen puiston säilyttämistä myös sillä, että puistossa on siirtolohkareita. Kaupunginhallitus toteaa, että nykyisen Kanervannummen puiston eteläreunassa on Vantaan luontotietokannan mukaan yksi siirtolohkare. Sen lähiympäristö on kaavamuutoksessa osoitettu suojaviheralueeksi, mikä mahdollistaa siirtolohkareen säilymisen.

Lehmuskallion sekä Kuusikon Oky:n valituksissa todetaan, että lenkkipolkujen määrä ei todellisuudessa lisäänny, vaikka niin väitetään. Kaupunginhallitus katsoo, että valituksessa tarkoitettaneen määrään sijaan ulkoilureittien pituutta. Kaavamuutoksen selostuksessa, muistutuksen vastineissa tai kaavan muissa aineistoissa ei erikseen todeta, että lenkkipolkujen pituus lisääntyisi. Kumoutuvien asemakaavojen Kanervannummen puiston nykyisen pururadan pituus on n. 1530 metriä. Kaavamuutos sisältää Jokiniementien pohjoispuoleisilla lähivirkistysalueilla ulkoilureittejä yhteensä n. 2110 metriä. Niistä on uudelle Kanervannummelle osoitettu yhteensä 1720 m, josta nk. kiertävän lenkin pituus on yhteensä 1560 metriä. Reittien pituuskaltevuudet on suunniteltu siten, että ne huomioivat turvallisuus- ja esteettömyysvaatimukset. Reitit on osoitettu sijainniltaan ohjeellisiksi, joten niiden linjauksia on mahdollista tarkentaa toteutussuunnittelun yhteydessä.

Lehmuskallion sekä Kuusikon Oky:n valituksissa todetaan, että kaavamuutosalueen puistot ja viheralueet on tarkoitushakuisesti nimetty siten, että ne hämärtävät muutosten kohdentamista.

Kaupunginhallitus olettaa valituksilla tarkoitettavan kumoutuvien asemakaavojen virkistysalueiden nimien käyttämistä myös kaavamuutoksessa. Kaavamuutoksen myötä kumoutuvien asemakaavojen Kanervanpuisto poistuu, Kanervannummi siirtyy

uuteen paikkaan ja Kievarinpuiston kokoon ja sijaintiin tulee muutoksia. Sekä kumoutuvien asemakaavojen että kaavamuutoksen Kanervannummi –nimiset virkistysalueet ovat käytännössä samaa ylänkömetsää, joten pitkään käytössä olleen nimen säilyminen alueen nimistössä on perusteltua. Kaupunkisuunnittelulautakunnan alainen nimistöryhmä on hyväksynyt kaavamuutoksessa käytettävät virkistysalueiden ja katujen nimet eikä niitä ole valituksissa esitettyjen näkökohtien perusteella syytä muuttaa.

Keskon toimintojen hajauttaminen muille omistamilleen kiinteistöille

Lehmuskallion, Kuusikon Oky:n sekä Lintulan valituksissa vaaditaan, ettei kumoutuvien asemakaavojen Kanervannummen virkistysalueelle tule sijoittaa varastotilaa, lastauslaitureita eikä raskaiden ajoneuvoyhdistelmien odotus- ja pysäköintialueita niistä mm. ympäröivälle asumiselle aiheutuvien ympäristöhaittojen vuoksi. Kesko Oyj:n tulisi Kanervannummen sijaan käyttää laajennuksiinsa varastorakentamiseen soveltuvia alueitaan ja kiinteistöjään Tikkurilantien varrella.

Kaupunginhallitus toteaa kaavamuutoksen meluselvityksien osoittavan, että kumoutuvien asemakaavojen Kanervannummen muuttaminen Ruokakeskon laajennusalueeksi siten, kuin kaavamuutoksen määräykset suojavihervyöhykkeineen edellyttävät, ei aiheuta asumiselle Kuusikossa tai Hakkilankalliolla kohtuutonta haittaa. Ruokakeskon laajennusten ja logististen toimintojen (saapuva- ja lähtevä tavara) hajauttaminen toisistaan irrallaan oleviin Keskon omistamiin eri kortteleihin ja rakennuksiin johtaisi nk. yhden lastauksen periaatteen sijaan tavaroiden kuljettamiseen rekoilla rakennusten välillä, mikä olisi tehotonta ja lisäisi kustannuksia sekä siirtoliikennettä ja ympäristöhäiriöitä alueella. Se edellyttäisi eri kiinteistöillä olevien logistiikkarakennusten toimintojen uudelleensijoittelua ja vaatisi mm. Ruokakeskon nykyisen keskusvaraston maantasokerroksen täysimittaista uudelleenrakentamista. Nykyisen korkeavaraston sijaintia olisi tällöin myös muutettava. Toimintojen radikaali muuttaminen käytössä olevassa rakennuksessa ei ole mahdollista riittävien väistötilojen puuttuessa.

Liikenteen reititys Kanervantien tonttiliittymään

Lehmuskallion, Kuusikon Oky:n sekä Lintulan valituksissa todetaan, että Kuusikon alueen liikenne- ja ympäristökuormitusta olisi voitu alentaa merkittävästi, mikäli Ruokakeskon ajoportti Jokiniementielle poistettaisiin raskaan liikenteen käytöstä ja em. liikenne määrätäisiin käyttämään Kanervantien tonttiliittymää.

Kaupunginhallitus toteaa, että Ruokakeskon nykyinen varastokiinteistö on toteutettu siten, että liikenne kiertää tontilla vastapäivään Jokiniementien tonttiliittymästä. Jokiniementien tonttiliittymä tarvitaan raskaan liikenteen pääasialliseksi ajoportiksi myös laajennusten jälkeen. Keskon liikennesuunnitelmassa on esitetty, että sujuva liikennöinti laajennussuunnitelmien mukaisesti rakennetulla kiinteistöllä edellyttää ohjaamaan länsisuunnan liikenteen Kanervantien tonttiliittymään ja itäsuunnan liikenteen Jokiniementien tonttiliittymään. Näin liikenteen kuormitus jakautuu katuverkkoon nykyistä tasaisemmin, mikä osaltaan lisää myös liikenneturvallisuutta.

Kaavamuutoksessa on Santaradantien ja Kanervantien väliin muodostettu uusi yhdyskatu (Kanervikkotie), joka mahdollistaa Ruokakeskon Kanervantien tonttiliittymän välityksellä raskaan liikenteen kanavoinnin Jokiniementien lisäksi vaihtoehtoisille reiteille Santaradantielle, Tikkurilantielle ja Vanhalle Porvoontielle.

Liikenne, saasteet, melu

Lintulan valituksessa todetaan, että Ruokakeskon raskaan liikenteen määrien 10 %:n kasvua ei voida pitää uskottavana. Lisäksi Lehmuskallion sekä Kuusikon Oky:n valituksissa todetaan, että Jokiniementien nykyinen liikennemäärä on yli 20 000 ajoneuvoa vuorokaudessa.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaavamuutoksessa esitettyä arviota 10 %:n liikenteen määrien kasvusta voidaan pitää uskottavana. Valtaosa Ruokakeskon keskusvaraston uudesta lisärakennusoikeudesta tarvitaan ahtaaksi osoittautuneen kiinteistön toiminnallisuuden parantamiseen. Lisärakennusoikeuden, tavaravirtojen ja liikenteen määrät eivät siten ole suorassa yhteydessä toisiinsa. Rakennusoikeuden määrä on mitoitettu niin, että siitä voidaan 30 % toteuttaa toimistotiloiksi, jolloin kaikki lisärakennusoikeus ei välttämättä ole varastotilaa. Ruokakesko tehostaa toimintaansa siten, että toimittajalta noudetaan kerralla suurempia tavaramääriä (vähemmän autokäyntejä). Tavaratoimitusten kasvussa Ruokakesko voi ottaa käyttöön suurempaa kalustoa, esim. kaksikerroksisia perävaunuja, joihin sopii tavaraa 33 % enemmän kuin perinteisiin perävaunuihin. Tällaisia perävaunuja on jo nyt käytössä. Kaavamuutoksen mukaisessa maankäyttöratkaisussa kuljetukset voidaan keskittää samaan kohteeseen, jolloin kaluston koon hyödyntämisen kanssa liikennemäärien kasvu on maltillista.

Kaupunginhallitus toteaa nykyisen liikennemäärän osalta, että vuoden 2011 laskennan mukaan Jokiniementien keskimääräinen liikennemäärä on ollut 6411 ajoneuvoa vuorokaudessa. Vuoden 2030 ennustetilanteessa keskiarkivuorokausiliikennemäärä (KAVL) on Jokiniementiellä Heidehofintien ja Kanervantien välissä noin 19000–24500 ajoneuvoa/vrk ja Kanervantien ja Vanhan Porvoontien välillä noin 18000–19500 ajoneuvoa/vrk.

Meluselvityksistä

Siniketojen valituksessa todetaan, että Ramboll Finland Oy on mukana Kesko Oyj:n mittavissa rakennushankkeissa, joten Ramboll Finland Oy:n laatimat selvitykset eivät ole luotettavia ja objektiivisia.

Kaupunginhallitus toteaa, että Ramboll Finland Oy on laatinut lukuisia selvityksiä sekä yksityisen että julkisen sektorin toimijoille. Kaavamuutoksen liikenne- sekä meluselvitykset on laadittu Vantaan kaupungin maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan ohjauksessa. Selvitykset ovat objektiivisia ja niiden laadinnassa ja ohjauksessa on käytetty ko. alojen asiantuntijoita.

Ramboll Finland Oy:n kaavamuutosta varten laatima meluselvitys perustuu Vantaan kaupungilta ja Kesko Oyj:ltä saatuihin sekä kaavatyön yhteydessä selvitettyihin lähtötietoihin koskien kyseessä olevan toiminnan sekä liikenteen laatua että määrää. Lisäksi meluselvityksen lähtökohtana on käytetty Vantaan Akselin kaavarunko 1 nro 062200 varten laadittuja selvityksiä, jotka ovat myös olleet nyt puheena olevan kaavamuutoksen kaava-aineistona.

Toiminnan melu on mallinnettu edellä mainittujen lähtötietojen ja selvitysten perusteella käyttäen tarkoin määriteltyjä virallisia melumallinnusstandardeja ja työn yhteydessä ohjeiden mukaisesti mitattuja sekä yleisesti tunnettuja tietoja erityyppisten toimintojen melupäästötiedoista. Nämä on kuvattu meluselvitysraportissa. Tuloksista tehdyt johtopäätökset perustuvat melua koskeviin ohjearvoihin ja muihin melua koskeviin säädöksiin. Kaavamuutoksen meluselvityksessä on tuotu esille myös ilman melunsuojaustoimenpiteitä toteutetun Ruokakeskon laajennuksen aiheuttama meluhaitan lisäys lähikiinteistöillä (meluselvityksen liitteet 3 ja 4), minkä torjumiseksi suunnitelmiin on lisätty meluseinät, joiden ansiosta meluhaitta vähenee nykyisestä (meluselvityksen liitteet 6 ja 7).

Lintulan, Lehmuskallion sekä Kuusikon Oky:n valituksissa todetaan, että kaavamuutoksen meluselvitykset ovat puutteellisia. Lehmuskallion ja Kuusikon Oky:n valituksissa todetaan, että melu on mitattu vain siltä osin, mikä aiheutuu toiminnoista Ruokakeskon varastoalueella. Meluselvitys ei valituksen mukaan myöskään huomioi asukkaiden kokemaa melun määrää.

Kaupunginhallituksen näkemyksen mukaan melutilannetta on arvioitu voimassa olevien ohjearvojen ja muiden asiaa koskevien säädösten perusteella. Ne eivät

edellytä ihmisten kokeman melun selvittämistä. Kaavamuutoksen meluselvitys on laadittu em. periaatteiden mukaisesti. Meluselvityksessä on tarkasteltu myös Ruokakeskon varastoalueen lisääntyvän liikenteen vaikutusta katuverkolla, sekä katuliikenteen ja varastoalueen melun yhteisvaikutusta. Tieliikenteen melutarkasteluissa on huomioitu raskaiden ajoneuvojen kiihdytysääni Jokiniementiellä varastoalueelta lähdettäessä (meluselvityksen liitteet 8-10), vaikka Suomessa tieliikenteen melu mallinnetaan yleensä aina tasaiselle liikennevirralle ilman kiihdytysääniä.

Täysperävaunuyhdistelmien peruuttamiseen käyttämä aika on melupäästömittausten yhteydessä tehtyjen havaintojen mukaan selvästi pienempi kuin Lintulan valituksessa todettu 3-4 min. Mallinnuksessa huomioitiin myös täysperävaunuyhdistelmien useampi peruutus/käynti. Vain osa ajoneuvoista on täysperävaunuyhdistelmiä. Laaditussa melumallinnuksessa on huomioitu Ruokakeskon varastoalueella tapahtuvien kaikkien toimintojen melupäästöt ja ajalliset osuudet. Nämä ilmenevät meluselvityksen taulukoista.

Lintulan valituksessa todetaan, että melupäästömittauksissa ja simuloinneissa ei ole huomioitu peruutushälyttimien jaksottaista ääniefektiä eikä lumenpuhdistukseen liittyvän aurauksen, kuormauksen sekä poiskuljetuksen yöaikaan ja viikonloppuisin aiheuttamaa ympäristöhäiriötä. Lisäksi valmisteluasiakirjoihin merkitty meluaita- ja suojaviheraluesuunnitelma todetaan puutteelliseksi ja meluaita riittämättömäksi torjumaan peruutushälyttimien jaksottaista ääntä.

Kaupunginhallitus toteaa, että melumallinnukseen on sisällytetty peruutushälyttimen melu ja sen impulssimaisuus lisäämällä sen melupäästöön eli äänitehotasoon (L_{WA}) menettelyohjeissa tälle määritetty haitallisuuskorjaus (K_I) 5 dB. Meluselvityksen liitekuvan 6 mukaisesti suunnitelmiin sisältyvät meluseinät torjuvat tehokkaasti myös sen. Äänen taajuudella on merkitystä siihen, miten melueste vaikuttaa. Meluesteen korkeuden tulee olla samaa suuruusluokkaa kuin äänen aallonpituuden. Peruutushälyttimen vallitseva ääni on taajuudeltaan 2 kHz ja aallonpituus tällöin 0,17 m, jolloin tämän määritelmän mukaan meluesteet (3,2 - 5,6 m) vaikuttavat myös ko. meluun. Laajennuksen yhteydessä toteutettavien meluseinien ansiosta ajoneuvojen peruuttamisen ja keskusvaraston muiden toimintojen aiheuttama meluhaitta läheisillä asuinkiinteistöillä vähenee selvästi. Melun leviäminen on mallinnettu Suomessa käytettävillä standardeilla tilanteessa, jossa on optimaaliset sääolosuhteet melun voimakkaalle leviämiselle. Lintulan valituksessa kritisoitu äänen heijastuminen rakennusten seinäpinnoista on myös huomioitu melumallinnuksessa.

Kaavamuutokseen sisältyvä keskusvaraston toiminnan laajennus ei lisää merkittävästi lumenpoistotarvetta. Meluvaikutuksia tarkastellaan yleensä aina pitkän ajan keskiäänitasoina ja myös ohjearvot perustuvat näihin. Pelkästään jo yksittäisen lumenpoistotapahtuman keskimääräistä melupäästöä, saati sitä, kuinka usein tätä talvisin keskimäärin esiintyy, on mahdoton arvioida. Meluselvityksessä tarkasteltiin myös ympäristön katuliikenteen melua, ja laajennuksen vaikutusta siihen. Em. syistä johtuen ei tarkasteluissa ole huomioitu myöskään Jokiniementien lumenpoistoa tai muita satunnaisia meluhaittoja. Laajennuksen meluvaikutukset rajoittuvat käytännössä yöaikaan arkisin, jolloin alueelle saapuu raskas ajoneuvo keskimäärin 3 min välein. Tilanteita joissa tällöin olisi tarve, tai edes voitaisiin samanaikaisesti suorittaa lumenpoistoa, on hyvin harvoin. Lisäksi voidaan olettaa, että meluselvityksen mukaiset meluseinät torjuvat hyvin myös lumenpoiston meluhaitat.

Lintulan valituksessa tuodaan esille, että elintarvikkeita kuljettavassa ajoneuvoyhdistelmässä on korkealla sijaitsevat moottorikäyttöiset jäähdytyslaitteet sekä kuorma-autossa että perävaunussa ja niiden aiheuttama melu leviää laajalle. Valituksessa todetaan, että toimintojen melupäästömittaukset on tehty talvella (11.12. – 12.12.2012), jolloin jäähdytyslaitteiden kokonaisäänitaso jää alhaisemmaksi kuin esim. kesäaikaan.

Jäähdytyslaitteiden korkeusasema on huomioitu melumallinnuksessa. Hankkeen aikataulusta johtuen melupäästömittaukset tehtiin joulukuussa lievässä pakkassäässä. Koska kylmätilassa lämpötila ei saa nousta yli -22 ºC , olivat kylmälaitteet kuitenkin selvästi käynnissä. Meluohjearvot koskevat koko vuoden keskimääräistä melutasoa, jota kuvaamaan myös melumallinnus tehtiin, joten melupäästömittauksen tulos ei poikkea oleellisesti jäähdytyslaitteiden koko vuoden keskimääräisestä äänitehotasosta. Lisäksi on huomioitava että melumallinnuksessa kaikissa autoissa ja perävaunuissa oli jäähdytyslaite ja se oli käynnissä koko ajan, vaikka näin ei todellisuudessa ole. Meluselvityksen taulukoista 2 ja 3 nähdään myös, että jäähdytyslaitteiden melu on vain pieni osa mallinnetun toiminnan kokonaismelusta, ja tuloksia voidaan näin ollen pitää totuudenmukaisina.

Meluntorjunnan ratkaisut

Lehmuskallion ja Kuusikon Oky:n valituksissa todetaan, että Kesko ei noudata meluntorjuntaan liittyviä nykyisiä kaavamääräyksiä. Vallitsevan nykytilanteen vuoksi varastojen laajentaminen asutuksen suuntaan on kiellettävä. Hyväksytty kaavamuutos velvoittaa rakentamaan vain minimaaliset meluaidat, jotka eivät suojaa Jokiniementien ja Vanhan Porvoontien varrella olevia asukkaita.

Kaupunginhallitus toteaa, että kumoutuvissa asemakaavoissa ei ole Keskon kiinteistöjä koskevia kaavamääräyksiä meluntorjunnasta. Nyt kyseessä oleva kaavamuutos sen sijaan määrää torjumaan Ruokakeskon kiinteistön toiminnasta läheiselle asutukselle aiheutuvia meluhaittoja.

Kaavamuutoksessa on Ruokakeskon laajenevan TVKT -kiinteistön 66053/7 Jokiniementien puoleiseen reunaan osoitettu n. 20 m leveä suojavihervyöhyke, joka on tarkoitettu mm. maisemoivaa kasvillisuutta sekä meluesteitä, kuten meluvalleja ja meluaitoja, varten. Kaavamuutoksen rakennusalojen rajaukset mahdollistavat myös Ruokakeskon uusien rakennusten sijoittelun siten, että niistä voidaan muodostaa melumuurimaista rakennetta varastokiinteistön pihatoimintojen ja asutuksen väliin. Ruokakeskon on myös Vanhaa Porvoontietä vasten kehitettävä puista ja pensaista tiheä reunavyöhyke.

Kaavamuutos muuttaa kumoutuvien asemakaavojen mukaiseen tilanteeseen verrattuna Ruokakeskon ympäristön laskennallista melutilannetta varsin vähän. Meluselvityksessä on osoitettu, että laajennus ja varastoalueen liikenteen 10 % kasvu lisäävät yöajan meluhaittaa alle 1 dB:n verran. Muun liikenteen päiväajan suurempaan määrään verrattuna laajennuksen aiheuttama lisäys meluhaittaan on vielä pienempi. Meluselvityksen liitekuvien 6 ja 7 mukaiset meluseinät torjuvat tehokkaasti varastoalueelta tulevan melun ja melutilanne hieman paranee lähellä keskusvarastoa. Meluseinien mitoitus (3,2 - 5,6 m) on riittävä, ei minimaalinen.

Ruokakeskon liikenne- ja meluselvityksissä on osoitettu, että vaikka keskusvaraston toiminta keskittyisi Jokiniementien tonttiliittymään, siitä läheiselle asutukselle aiheutuvat meluhaitat saadaan mm. TVKT -korttelialueelle toteutettavin meluestein rajoitettua siten, etteivät melun ohjearvot ylity läheisillä asuntoalueilla. Kaavamuutoksen aluevaraukset on mitoitettu siten, että myös Jokiniementien yleisestä liikenteestä asumiselle aiheutuvia meluhaittoja voidaan tarvittaessa vähentää esim. rakentamalla meluesteitä Jokiniementien eteläreunaan. Jokiniementien yleisestä liikenteestä aiheutuva mahdollinen melusuojaustarve ei johdu kaavamuutoksesta.

Jokiniementien yleisestä liikenteestä aiheutuvaa meluhaittaa on vähennetty alentamalla kadun nopeusrajoitus kuudestakymmenestä viiteenkymmeneen kilometriin tunnissa vuonna 2012. Tämä vähentää Jokiniementien melua hieman yli 2 dB, mikä vastaa samaa, kuin että Jokiniementien liikenne vähenisi 40 %.

Hulevesien hallintasuunnitelma

Kaavamuutoksen hulevesisuunnitelman lainmukaisuus tulee Parikan valituksen mukaan selvittää. Valituksessa todetaan, että kumoutuvien asemakaavojen Kanervannummen puiston läpäisevää avo-ojaa ei voi korvata kaavamuutoksessa esitetyllä sadevesiviemärillä. Ko. avo-oja on Kuusikon n. 1 km2 laajuisen alueen hulevesien ainoa reitti, joka johtaa tulvivan veden varmasti pois asuntoalueelta. Jokiniementien alittava n. 50 m pitkän hulevesiviemärin kapasiteetti ei ole riittävä ja vesi on noussut mm. Naavatien kiinteistöillä kellareihin ja asuntoihin tuhoten rakenteita.

Kaupunginhallitus katsoo, että kaavamuutoksen hulevesisuunnitelmat on laadittu asemakaavatasolla edellytettävään tarkkuuteen ja ne eivät sellaisenaan ole rakentamiselta edellytettäviä toteutussuunnitelmia. Kaavamuutoksessa on osoitettu hulevesien poisjohtamiseen ja hallintaan tarvittavalle järjestelmälle/verkostolle alustavat aluevaraukset, joista yksityisten kiinteistöjen halki kulkevat osuudet vahvistetaan rasitteina. Kiinteistöjen lopulliset vesihuolto- ja hulevesisuunnitelmat laaditaan ja ratkaistaan rakennusluvan yhteydessä. Kaavamuutoksen aluevaraukset hulevesien poisjohtamiseksi ja hallitsemiseksi mahdollistavat toimivan ja vaatimusten mukaisen hulevesijärjestelmän toteuttamisen.

Vantaan hulevesiohjelma (KH 11.5.2009) edellyttää hulevesien viivyttämistä syntypaikallaan ennen johtamista hulevesiviemäriverkostoon. Verkostot ja kiinteistöjen hulevesien hallintajärjestelmät mitoitetaan siten, että hulevedet eivät saa aiheuttaa vettymis- tms. haittaa muille kiinteistöille. Rakentamisen ohjaamista varten on myös kaupunkisuunnittelulautakunnassa (KALA 20.1.2014) hyväksytty Rakennettavien alueiden hulevedet ja kattokasvillisuus –ohje, jolla edesautetaan hulevesiohjelman mukaista hyvää hulevesien hallintaa. Alueen hulevesiviemärien kunnossapidosta vastaa Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY).

Kuusikosta n. 30 ha:n alueelta kertyvät hulevedet johdetaan Lindmaninkorven kohdalla Jokiniementien alittavan hulevesiviemärin välityksellä TVKT-korttelin 66053 sekä TKT-korttelin 66131 kautta Santaradantien reunan avo-ojaan, josta ne päätyvät Keravanjokeen. Jokiniementien alittavan n. 80 m pituisen, halkaisijaltaan 60 cm hulevesiviemärin kapasiteetti on 500 l/s. Valuma-alueen hulevesivirtaama on 20 min mitoitussateella 1400 l/s, jolloin Jokiniementien alittavan nykyisen putken kapasiteetti rajoittaa hulevesien virtausta siten, että Lindmaninkorven avo-ojan varrelle varastoituu 20 minuutin sadetilanteen aikana maksimillaan n. 1 000 m^3 hulevettä. Valituksessa esitetyt Naavatien kiinteistöjen vettymishaitat johtuvat hulevesien virtausta padottavasta, Jokiniementien alittavasta nykyisestä putkesta.

Ruokakeskon laajentuminen ja rakentaminen kumoutuvien asemakaavojen mukaiseen Kanervannummen puistoon suunnitellaan ja mitoitetaan siten, että mm. Jokiniementien eteläpuolisia hulevesiä poisjohtavan järjestelmän välityskykyä ei heikennetä nykyisestä. Vantaan kaupungin kuntatekniikan keskus antaa rakennuslupavaiheessa lausunnon em. suunnitelmista, millä varmistetaan Ruokakeskon laajentuvan korttelialueelle tulevan hulevesiviemärin mitoituksen ja kapasiteetin riittävyys. Kaavamuutoksella ei heikennetä Lindmaninkorven alueen hulevesien poisjohtamiseksi rakennetun, Jokiniementien alittavan nykyisen hulevesiviemärin välityskykyä.

<u>Yhteenveto</u>

Yhteenvetona kaupunginhallitus toteaa, että edellä lausuttu huomioon ottaen voidaan todeta, että asemakaavamuutos nro 002094 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos on kaikilta osin valmisteltu ja laadittu maankäyttö- ja rakennuslain ja -asetuksen mukaisesti. Hankittuja meluselvityksiä voidaan pitää sellaisina, että niiden pohjalta on voitu arvioida suunnitelman toteuttamisen vaikutukset ympäristöön ja kaupunkikuvaan sekä muihin yhdyskunnallisesti tärkeisiin seikkoihin. Kaavamuutoksen hulevesisuunnitelmat on laadittu asemakaavatasolla edellytettävään tarkkuuteen.

Kaupunginhallitus katsoo, että asemakaavamuutosta nro 002094 ja tonttijakoa ja tonttijaon muutosta voidaan pitää kaavoituksen tarkoituksen mukaisesti maankäytöllisesti, toiminnallisesti ja maisemallisesti toimivana kokonaisuutena. Alueiden käytön suunnittelun yhtenä lähtökohtana on maankäyttö- ja rakennuslain 5 §:n mukaisesti pidetty elinkeinoelämän toimintaedellytysten ja alueiden käytön taloudellisuuden ja yhdyskuntarakenteen edistämistä, mutta kuitenkin siten, että kaavamuutoksen suunnittelussa on otettu huomioon kaavamuutosaluetta ympäröivä elin- ja toimintaympäristö. Kaupunginhallituksen näkemyksen mukaan valitukset tulisi aiheettomina hylätä.

VANTAAN KAUPUNGINHALLITUS

49 §

Lausunto Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kantatien 50 (Kehä III) parantamisen välillä Lahdenväylä - Porvoonväylä tiesuunnitelman muutoksesta J2 plv. 540 -923

VD/523/00.04
J-VN/HW/JB

Uudenmaan ELY-keskus on 30.1.2014 päivätyllä kirjeellään 1317/21/UUD/32 pyytänyt Vantaan kaupungilta lausuntoa kantatien 50 (Kehä III) parantamisen välillä Lahdenväylä - Porvoonväylä tiesuunnitelman muutoksesta J2 plv. 540 - 923. Lausunto pyydetään antamaan 14.2.2014 mennessä.

Kaupunginvaltuusto on antanut kokouksessaan 16.4.2012 § 14 Uudenmaan ELY-keskukselle "Kantatien 50 (Kehä III) parantaminen välillä Lahdenväylä Porvoonväylä" nimisestä tiesuunnitelmasta lausuntonsa. Liikennevirasto on 16.1.2014 tekemällään hyväksymispäätöksellä hyväksynyt em. tiesuunnitelman. Hyväksymispäätöksessä tiesuunnitelmasta on jätetty hyväksymättä kevyen liikenteen väylän J2 osuus paaluvälillä 400 – 923, josta on laadittu tiesuunnitelman muutos.

Muutetussa tiesuunnitelmassa on kevyen liikenteen väylän J2 edellyttämää tiealuetta muutettu kiinteistön 410-1-61 kohdalla. Maanomistaja on Helsingin kaupunki. Alkuperäisessä nähtävillä olleessa tiesuunnitelmassa kevyen liikenteen väylä J2 oli suunniteltu alittamaan sekä Porvoonväylä että liittymärampit. Rakennussuunnittelun yhteydessä alitusratkaisu osoittautui erittäin kalliiksi ja hankalaksi toteuttaa mm. Porvoonväylän nykyisten paalutusten vuoksi, minkä vuoksi J2 päätettiin muuttaa toteutettavaksi ylikulkukäytäväratkaisuna. Suunnitelmamuutos on laadittu yhteistyössä kaupungin mm. asemakaavoituksen edustajien kanssa.

Kaupunginhallitus on hyväksynyt kokouksessaan 15.4.2013 § 39 sopimuksen E18 Kehä III:n parantamisen 2. vaiheen toteuttamisesta. Kehä III Lahdenväylän – Porvoonväylä kokonaisurakan urakkasopimus allekirjoitettiin 31.1.2014.

Kaupunginhallitus 10.2.2014 § 49

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa lausunto Uudenmaan ELY-keskukselle, ettei kaupungilla ole huomauttamista "Kantatien 50 (Kehä III) parantaminen välillä Lahdenväylä – Porvoonväylä, tiesuunnitelman muutos J 2 plv. 540 – 923" -nimiseen tiesuunnitelman muutokseen.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.
Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liite:
36 Uudenmaan ELY-keskuksen kirje 1317/21/UUD/32, 30.1.2014

Täytäntöönpano: maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
kaupungininsinööri Henry Westlin, puh. 09 839 22427, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

30.1.2014 1317/2010/UUD/32

Vantaan kaupunki
Asematie 7
01300 VANTAA

VANTAAN KAUPUNKI
Kirjaamo
SAAPUNUT 03. 02. 2014
Dn:o VD/523/00.04.00/2014

Kantatien 50 (Kehä III) parantaminen välillä Lahdenväylä (vt 4) - Porvoonväylä (vt 7), tiesuunnitelma, Vantaa. Tiesuunnitelman muutos J2 plv. 540-923.

Uudenmaan ELY-keskus pyytää Vantaan kaupungilta lausuntoa otsikossa mainitusta tiesuunnitelmamuutoksesta.

Tiesuunnitelmamuutos koskee tiesuunnitelmaa "Kantatien 50 (Kehä III) parantaminen välillä Lahdenväylä (vt 4) - Porvoonväylä (vt 7), tiesuunnitelma, Vantaa", joka on päivätty 31.8.2010 ja muutettu 8.10.2013 ja 22.10.2013. Liikennevirasto on tekemällään hyväksymispäätöksellä nro 5713/0720/2013, 16.1.2014 hyväksynyt em. tiesuunnitelman. Tiesuunnitelmasta on jätetty hyväksymättä kevyen liikenteen väylän J2 paaluväli 540 - 923. Tästä osuudesta on laadittu tiesuunnitelman muutos 20.1.2014.

Muutetussa suunnitelmassa on kevyen liikenteen väylän J2 edellyttämä tiealue muuttunut kiinteistön 410-1-61 kohdalla. Alkuperäisessä tiesuunnitelmassa J2 oli suunniteltu Kehä III:n ja Porvoonväylän eritasoliittymäalueella alittamaan Porvoonväylä ja liittymärampit. Jatkosuunnittelussa nämä alitukset osoittautuivat erittäin vaikeiden pohjaolosuhteiden ja nykyisten väylien pohjanvahvistusrakenteiden vuoksi ratkaisuiltaan kestämättömiksi. Muutetussa suunnitelmassa on J2:n linjaus muutettu ylikulkukäytäväksi ja tiealue on varattu tämän ylikulkuvaihtoehdon mukaisesti.

ELY-keskus on lähettänyt suunnitelman muutoksen maanomistajalle Helsingin kaupungille tiedoksi ja mahdollista muistutusta varten. Mahdollinen muistutus on pyydetty toimittamaan ELY-keskukselle 14.2.2014 mennessä. Vastaavasti Uudenmaan ELY-keskus pyytää Vantaan kaupunkia lähettämään suunnitelman muutosta koskevan lausuntonsa ELY-keskukselle 14.2.2014 mennessä.

Suunnittelupäällikkö Maarit Saari

Suunnitteluryhmän päällikkö Ari Puhakka

UUDENMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS
Kutsunumero 0295 021 000
kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi
www.ely-keskus.fi
Opastinsilta 12 B
PL 36
00521 Helsinki

LIITTEET Suunnitelman muutos.

TIEDOKSI Saari Maarit
Koivula Leo
Puhakka Ari
Halonen Mikko
Pätsi Kirsi
Varis Mervi
Tuunanen Mari
Koski Antti, Liikennevirasto
Westlin Henry, Vantaan kaupunki

Puhakka Ari

Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus

Tässä kokouksessa tehtyyn päätökseen, ellei pöytäkirjassa ole päätöksen osalta erikseen toisin mainittu, tyytymätön voi tehdä oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimus tehdään **Vantaan kaupunginhallitukselle**.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on jätettävä **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

- Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi
- Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana, tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen viranomaiselle

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen oikaisuvaatimus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava oikaisuvaatimuksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Oikaisuvaatimusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Vantaan kaupunginhallituksen osoite:

Vantaan kaupungin kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa
puhelin: (09) 8392 2184, faksinumero: (09) 8392 4163
sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Virka-aika: klo 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Tässä kokouksessa oikaisuvaatimuksen johdosta annettuihin **päätöksiin §:t 24, 25, 26, ja 27 tyytymätön voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta.**

Valituksen voi tehdä vain oikaisuvaatimuksen tekijä, tai mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, myös asianosainen sekä kunnan jäsen.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitus tehdään **Helsingin hallinto-oikeudelle**.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 97 euroa.

Valitusaika

Valitus on jätettävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

- Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi.
- Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana, tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Valituksen toimittaminen viranomaiselle

Valitus on tehtävä kirjallisena. Valitukseen tulee liittää alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon vaaditaan muutosta. Valituksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen valitus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava valituksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Valitusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Helsingin hallinto-oikeuden osoite:
Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079
sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 3. Hallintovalitus asemakaavan muutosta koskevassa asiassa

Tässä kokouksessa tehtyyn **päätökseen § - tyytymätön voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta.**

Valituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), kunnan jäsen, alueellinen ympäristökeskus tai muu viranomainen toimialaansa kuuluvissa asioissa, maakunnan liitto ja kunta, joiden alueella kaavassa osoitetulla maankäytöllä on vaikutuksia sekä rekisteröity paikallinen tai alueellinen yhteisö toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa, tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitus tehdään **Helsingin hallinto-oikeudelle**.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 97 euroa.

Valitusaika

Valitus on jätettävä valitusviranomaiselle **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

Kunnan jäsenen ja asemakaavan muutosta koskevissa asioissa myös asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi.

Valituksen toimittaminen viranomaiselle

Valitus on tehtävä kirjallisena. Valitukseen tulee liittää alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon vaaditaan muutosta. Valituksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen valitus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava valituksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Valitusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Helsingin hallinto-oikeuden osoite:
Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079
sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 4. Hallintovalitus etuosto-oikeuden käyttämistä koskevassa asiassa

Tässä kokouksessa tehtyyn **päätökseen**, jolla on päätetty käyttää etuosto-oikeutta, voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta.

Valituksen saa tehdä ostaja ja etuostolain 6 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa myyjä.

Valitus tehdään **Helsingin hallinto-oikeudelle**.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 97 euroa.

Valitusaika

Valitus on jätettävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

- Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi.
- Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana, tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Valituksen toimittaminen viranomaiselle

Valitus on tehtävä kirjallisena. Valitukseen tulee liittää alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon vaaditaan muutosta. Valituksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen valitus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava valituksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Valitusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Helsingin hallinto-oikeuden osoite:
Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079
sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 5. Hankintaoikaisu ja oikaisuvaatimus hankinta-asiassa

Kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa tehtyyn kunnan viranomaisen (hankintayksikkö) päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä annettuun ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintayksikölle hankintalain 81 ja 83 §:issä tarkoitetun vaatimuksen hankintaoikaisusta tai kuntalain 89 §:ssä tarkoitetun oikaisuvaatimuksen. Oikaisua koskevan vaatimuksen voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen). Kuntalain mukaisen oikaisuvaatimuksen voi lisäksi tehdä kunnan jäsen.

Määräaika oikaisua koskevien vaatimusten tekemiselle

Oikaisua on vaadittava 14 päivän kuluessa siitä, kun oikaisuvaatimuksen tekijä on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

- **Asianosaisen** katsotaan saaneen hankintapäätöksen oheisasiakirjoineen tiedoksi sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

  Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin.

  Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

- **Kunnan jäsenen** katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Hankintaoikaisun ja oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hakemukseen on merkittävä oikaisua vaativan ja kirjelmän laatijan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisu ja/tai oikaisuvaatimus toimitetaan osoitteeseen

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginhallitus
Asematie 7
01300 Vantaa
sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 6. Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassa

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista annetun lain (hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain 15 §:n mukaisen kynnysarvon.

6.1 Oikaisuohje

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintalain 81-83 §:n mukaan **hankintayksikölle** kirjallisen hankintaoikaisun. Hankintaoikaisun voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Hankintaoikaisun tekoaika

Asianosaisen on tehtävä hankintaoikaisu **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisun sisältö

Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisu toimitetaan osoitteeseen:

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginhallitus
Asematie 7, 01300 Vantaa
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

6.2 Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Julkisista hankinnoista annetun lain 86 §:n mukaan puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea valittamalla muutosta, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa. Lupa on myönnettävä, jos:
asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää; tai
siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.
Jollei toisin säädetä, valitus on tehtävä kirjallisesti **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen.

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintasopimuksen hankintalain 78 §:n 1 nojalla noudattamatta odotusaikaa.

Valitus on tehtävä **kuuden kuukauden kuluessa** hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä
valituskirjelmään valtakirja, kuten hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä. Itse tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan.

Hakemuksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona tai sähköpostin avulla kuten laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) säädetään. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensiksi seuraavana arkipäivänä.

Valituskielto

Hankintalain 102 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla.

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 86 §:n mukaisesti.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 88 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa 6.1 mainittuun osoitteeseen.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot:

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
puh. 029 56 43300
fax. 029 56 43314
sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Muutoksenhakuohje 7. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

7.1
Tässä kokouksessa tehdyistä **päätöksistä §:t 41 ja 42, joilla on päätetty olla käyttämättä etuosto-oikeutta**, ei saa tehdä oikaisuvaatimusta tai valittamalla hakea muutosta. (Etuostolaki 22 § 2 mom.)

7.2
Tässä kokouksessa tehtyyn, **verotusta koskevan oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen ei saa hakea muutosta** valittamalla (Verotusmenettelylaki 88 § 6 mom.).

7.3
Tässä kokouksessa tehtyyn **hankintaoikaisua koskevaan päätökseen § 29** ei saa hakea muutosta.

7.4
Päätöksistä, jotka koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei kuntalain 91 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.